No. Q.402.29

The Public Library
of the City of Boston

THE
FRANCIS
SKINNER
FUND

FN759; 2.33. 2M.

H1.42

Digitized by the Internet Archive
in 2017 with funding from
Boston Public Library

https://archive.org/details/diodorisiculihis00diod

Skinner
Mar. 27 1936

DIODORI SICVLI HISTORIARVM PRISCARVM A POGGIO IN LATINVM TRADVCTI LIBER PRIMVS INCIPIT: IN QVO HAEC CONTINENTVR TOTIVS OPERIS PROHEMIVM.

VAE de mundi creatione deq; omnium prima origine ab ægyptiis traduntur.
Quæ de diis fabuloſæ ægyptii ferunt & quæ in ægypto ab eis urbes ſint conditæ.
De primo hominum ortu & eorum priori uita.
De honore immortalium & templorum ædificatione.
De ſitu ægypti & quæ de nilo præter opinionem dicuntur.
De cauſa inundationis nili & quæ de illa tum hiſtoria tum philoſophi ſentiunt: eorumq; contradictione.

INCIPIVNT capitula ſecundi libri in quo hæc cõtinentur.

Geſta regum ægypti uſq; ad Amaſum regem.
De ſepulchris pyramidibuſq; ægypti quæ inter ſeptem miracula annumerantur & eorum conditoribus.
De legibus ac iudiciis ægyptiorum.
De animalibus diis apud ægyptios ſacris eorumq; cultu.
De moribus quo in ſepeliendis mortuis ſeruant.
De græcis excellentibus doctrina uiris qui eruditionis gratia in ægyptũ profecti ſunt.

INCIPIVNT capitula tertii libri in quo hæc continentur:

De nino qui primus in aſia imperauit deq; eius geſtis.
De ſemiramidis genere eiuſq; incremento.
Quomodo ninus duxit uxorem ſemiramidem ꝓpter eius uirtutes.
Quomõ ſemiramis poſt mortẽ nini ſuſcepto ĩperio multa egregia fecit
Aedificatio babiloniæ.
De ſemiramidis in ægyptum æthiopiam atq; indiam expeditione.
De ſucceſſoribus ſuis regum babyloniæ delitiis & ocio.
Quomodo ſardanapalus ultimus aſſiriorum rex propter uoluptates regno a barbaco medio priuatus eſt.
De regibus medis & quomodo de eis diſſentiunt ſcriptores.

De caldeis & de obſeruatione aſtrorum.
Deſcriptio indiæ & de his q̄ in ea fiunt deq; indorũ moribus & īſtitutis
De ſcithis amazonibus & hyperboreis.
De arabia: deq; his quæ in ea ſita eſſe fabulantur.
De inſulis uerſus meridiem in oceano inuentis.

INCIPIVNT capitula quarti libri in quo hæc continentur.
De ethiopibuſ qui ſũt ultra libyā deq; hiſ qui apud eoſ ātiquitus ferũtur
De auro qui ī extremis ægypti effoditur: deq; eius p̄parationis artifitio.
De his qui maritima loca arabiæ īcolũt atq; ad oceanũ ſita uerſus īdiā loca uergunt. Vbi deſcribantur ſingulatī nationes & quibus legibus utuntur & quãobrē multa de eis uariæ ferũtur: mīmeq; fides illis præſtetur.
De priſcis libyæ rebus: deq; his quæ de gorgone & amazonibus & āmone atq; adhantibus ſcribuntur.
De his quæ de niſa feruntur fabulæ in quibus de titanibus de dionyſio & deorum matre continentur.

INCIPIVNT capitula quinti libri in quo hæc continentur.
Prohemium de his quæ apud hiſtoricos fabuloſæ feruntur de dionyſio priapo hermaphrodito & muſis.
De hercule & duodecī eius laboribus cæteriſq; uſq; ad uitæ finē geſtis.
De argonautis medea & filiabus pelei.
De pronepotibus herculis.
De theſeo & eius certaminibus.
De ſeptem regibus qui ad thebas caſtrametati ſunt.
De proauis eorum.
De neleo & eius pronepotibus.
De aſopi filiabus & eaci liberis.
De pelope tantalo oenomao & niobe.
De dardano & eius uſq; ad priamum pronepotibus.
De dedalo minotauro: & de minois exercitu aduerſus cocalum regem.
De ariſteo: daphnide: euridice & de orione.

INCIPIVNT capitula ſexti libri in quo hæc continentur.
De his quæ fabuloſæ de ſicilia ferũtur & de figura & magnitudīe īſulæ.
De cerere ac proſerpina & frumenti inuentione.

De lipara & cæteris quæ eolides inſulæ appellatæ ſunt.
De medita glauco & cercina.
De thalia cymo & ſardone.
De pithuiſſa & inſulis quæ aliqui baleares appellant.
De inſulis oceani quæ ad heſperum uergunt.
De britannia inſula & dea quæ dicitur baſilea ubi electrum oritur.
De galitia celtiberia hiberia lyguria tyrrenia & de his qui ea loca habi tant & quibus legibus qui ea loca habitant utantur.
De īſulis oceani quæ ad meridiem ſunt: & de ea quæ hiera appellatur & panehea & quæ de his quæ in ea ſcribuntur.
De ſamothracia & de myſteriis quæ in ea ſunt.
De naxo ſyrna & calidria.
De rhodo & iis quæ de ea fabuloſæ feruntur.
De cheroneſſo quæ rhodo oppoſita eſt.
De creta & iis quæ de ea fabuloſæ feruntur uſq; ad iuniora tempora.
De leſbo chio ſamo coo & rhodiorum coloniis.
De thenedo & de habitatōibus eius & de eis q̄ a thenedis geſta dicūtur
De cicladibus inſulis.

FINIS.

VLLVS Antea quātū uis præclarus rerum ſcriptor
fuit Sāctiſſime pater: qui ſuū opus æque merito: atq;
ego tibi has meas uigilias: alicui prīcipi dicaret. Quid
ē enim æquius: q̃ ingenii monumenta ad eū deſtinare:
qui omnibus ingenio præſtet & doctrina? Aut quod
magis debeam: q̃ meos riuulos ad eum fontem referre:
a quo curſus præſentis operis emanauit? Nam licet an
tea quicquid ocii ſupererat ad ſcribēdi curam: ne per ſecordiā efflueret:
mea ſponte cōferrē: erat tamen paulo remiſſior animus temporum: ne
dicam ſuperiorum pontificum: culpa: cum omne ferme tempus nō ī litte
rarū: prout optabam: ſtudiis: ſed in quæſtu ad uitæ ſuſtentaculum con
ſumi rerum inopia urgeret. Et certe quanq̃ uitæ meæ inſtitutio ea ſem
per fuerit: ut pluris uirtutem q̃ pecuniam fecerim: tamen nimiū aliquan
do: ſi uerꝫ loqui licet: noſtri pontifices ī erigendis ornādiſq; doctorꝫ ui
rorum īgeniis dormitarunt: Quidam bonarum artium inſcitia: quidam
ita pecuniæ addicti: ut plus apud eos ambitionis & quæſtus: q̃ uirtutis
aut litterarꝫ ratio ualeret. Quæ res bonis uiris admodū grauis: multo
rum mentem a ſcribendi cogitatione alienauit. Indignū quippe eſt: nec
ſapientibus uiris æquo animo ferendum: eos ſæpiſſime reiectis meliori
bus præ cæteris extolli: quos: ut leuiter dicam: nihil præter pontificum
uoluntariam indulgentiā cōmēdet. Te ſolū hæc noſtra cōſpexit ætas:
qui cum probe noris uirtutem uitæ mortalium ducem eſſe: præſtantis
doctrina uiros ſubleuares: & ab inerti ocio ad ſcribendi negocium tradu
ceres: Vt uere hanc noſtram chriſtianā rem pu. ab eo nunc regi gloriari
poſſimus: qui & ſapientiſſimus exiſtat: & diligat ſapientiæ ſtudioſos.
Quod unum ſane cæleſtis dei donum tanti faciēdum cenſeo: quāti eſt
uirtus uiciis præferenda. Nam ubi doctrinarum ceſſāt exercitia: ubi nul
lum inter doctos atq; ignauos diſcrimen uiget: ubi nullus uirtuti locus:
nulla ſtudiorum ratio habetur: uicia ibi regnent: torpeſcāt ingenia: prin
cipatus & regna decidāt: rerumq; omnium dominetur cōfuſio neceſſe ē.
Itaq; nunq̃ ſatis ꝓ meritis tua probitas ac uirtus laudari poteſt: quæ cū
omnem ante actam uitam uariis diſciplinis impenderit: nunc & doctis fa
uet uiris: & ſua munificentia reliquos ad eandē inuitat uirtutis emulatio
nem. Ego ſane: cuius inter omnes tenuis eſt & doctrina & dicendi facul
tas: profiteor me tuis exortationibus liberalitateq; compulſum operoſi
us q̃ ante: ſcribendi ſtudio incubuiſſe. Nam cum prius hortatu tuo xeno

phontem de cyri uita latinis legēdum tradidiſſem:& hos quoqꝫ ſex diodori ſiculi libros:quos fabuloſos ob antiquitatē tempoꝝ:nam ante bellū troianum acta continent:appellauit:traducendi munus te inſtante ſuſcepi.Haud ignarus rem ſatis difficilē me ſubire:& multoꝝ expoſitā obtrectationi:quæ licet ſit parui bonis pendenda:tamen cum priſcos illos ſūma auctoritate uiros aliquando laceſſiuerit:quid de nobis extimādū eſt: quos non auctoritas non dignitas tuetur? Sed tuo: quod eſt exquiſitiſſimum:doctoꝝqꝫ iudicio fretus:hoc opus abſolui :eam mihi tranſferendi legem inſtituens:quæ a me in xenophōtis prohemio præſcripta eſt:ut ommiſſa uerboꝝ:qua multi græcoꝝ utuntur:ambage ſententiis hærens noſtrum dicendi morem fuerim:ſalua rerum fide ſecutus. A lectoribus uero:ut noſtris acquieſcant copiis:poſtulo:neqꝫ ultro q̄ uires ferant: exigere a nobis uelint.Si quis ampliora petat ingrati hominis munere fūgetur:non contentus his:quæ nulla cū impēſa ultro liberali manu porrigūtur.Ne quis uero id inſcitia factum putet:ſciat conſulto me breuitati cōſulentem:aliqua omiſiſſe:quæ ſacietatē orationi peperiſſent potius :q̄ uenuſtatem.Licet autē in libri primordio ſatis ab auctore de hiſtoriæ utilitate ſit explicatū: hæc tamē antiquitatis indagatio:ī qua omnis priſcaꝝ rerum a primoꝝ hoīum ortu uſqꝫ ad bellum troianum cognitio uerſatur præcipuis eſt laudibus efferenda.Ab hoc enim ueluti hiſtoriaꝝ fonte: qui poſtmodū ſecuti ſunt:in priſcis hiſtoriis fabuliſqꝫ recenſendis hauſere:unde ad cæteros tranſfundere ualerēt.Opus hoc certe uariū eſt:egregium:luculentū:noſtris uero adeo utile cognitu:ut exiſtimē legentes ex tot rerum excellentiū notitia labori noſtro gratiam habituros. Sed iam ipſe diodorus loquatur.

TOTIVS OPERIS PROHEMIVM.

Quæ de mūdi creatōe:deniqꝫ oīum prīa origine ab ægyptiis tradūtur. Quæ de diis fabuloſe ægyptii ferūt:& quæ ī ægypto ab eis urbes ſint conditæ. De primo hominum ortu:& eorum priori uita. De honore īmortalium & temploꝝ ædificatione. De ſitu ægypti: & quæ de nilo præter opinionem dicuntur. De cauſa inundationis nili: & quæ de iſta tū hiſtorici tū philoſophi ſentiunt eoꝝqꝫ cōtradictione.

MAgnas merito gratias rerū ſcriptoribus hoīes debēt:qui ſuo labore plurimū uitæ mortaliū ꝓfuere.oſtendunt enī legentibus præteritoꝝ exēplis:quid nobis appetendū ſit:quid ue

fugiendum. Nam: q̄ multarꝝ experimento rerꝝ uariis cum laboribus ꝑicu
liſqꝫ ꝓcul ipſi ab omni diſcrimine geſta legimus: nos admonent maxime
quid conferat ad degendā uitā. Ideoqꝫ heroū ſapientiſſimus eſt habitus
is: qui ſæpius aduerſam fortunam expertus multorꝝ urbes ac mores con
ſpexit. Cognitio uero ex aliorꝝ tum ſecundis tum aduerſis rebus ꝑcæpta
doctrinam habet oīum periculorꝝ expertem. Omnes præterea mortales
mutua quadam cognatione uinctos: licet locis ac tempore diſtantes ſub
unum ueluti conſpectum redigunt: diuinam ſane prouidentiam imitati:
quæ tum cæli ornatum: tum naturas hominū uarias cōmuni ordine quo
dam per omne æuum cōplexa: quid quēqꝫ deceat diuino munere imparti
tur. Eodem pacto qui totius orbis uelut unius ciuitatis acta ſuis operibus
inſtruerunt: in cōmunem ea utilitatem conſcripſere. Pulchrum eſt igitur
ex aliorꝝ erratis in melius inſtituere uitam noſtram: & non quid alii æge
rīt quærere: ſed quid optime actum ſit: nobis proponere ad imitandum.
Seniorum conſilia: quos longa ætas prudentiores effecit: laudantur a iu
nioribus. At hos antecellit hiſtoria: quāto plura exempla rerum comple
ctitur diuturnitas temporis: q̄ hominis ætas. Itaqꝫ ad uitæ inſtitutionē
utiliſſima hiſtoria cenſenda eſt: tum iunioribus: quos lectio diuerſarꝝ re
rum antiquioribus æquat prudētia: tum uero ætate maturis: quibus diu
turna uita rerum exꝑimenta ſubminiſtrauit. Adde ꝙ priuatos uiros im
perio dignos efficit. Imperatores ob īmortalem gloriam ad præclara fa
cinora impellit. Milites ꝓpter laudem: quæ mortuos ſequitur: ꝓmptio
res efficit ad ꝑicula ꝓ patria ſubeunda. Imꝓbos timore infamiæ a malis
facinoribus deterret. Deniqꝫ litterarꝝ monumētis: quæ teſtimoniū uirtu
ti præbent: moti quidam tum condidere ciuitates: tum leges utiles uitæ
mortalium ediderunt. Nōnulli nouarꝝ artium doctrinarūqꝫ inuentores
ad uſum gētiū extitere. Sed oīum rerꝝ: quibus fælicitas hominis paratur
laudē præcipuā cauſāqꝫ hiſtoriæ tribui decet. Eſt enim cuſtos eorꝝ: quæ
cum uirtute acta ſunt: teſtē ſe malefactis beneficamqꝫ erga omne genus
hoīum præbens. Et enī ſi ea: quæ de inferis & quidē fabuloſe feruntur:
multū conferunt hoībus ad pietatem ac iuſticiā ſeruandā: quanto magis
putandū eſt hiſtoriā ueritatis aſſertricē: tanq̄ totius philoſophiæ paren
tem: mores noſtros effingere ad uirtutē. Omnes enim fere mortales na
turæ infirmitate maiorē uitæ partē ocioſi ac ſegnes degunt: quorꝝ uitæ
ac mortis æqua obliuio eſt: cū par uiriuſqꝫ īteritus ſequatur. Virtutis ue
ro facinora īmortalia ſunt: præſertim cum hiſtoriæ beneficiū acceſſit. Et

quidem decoꝝ eſt mortales labores ꝑpeti pro gloria ĩmortali. Hercules
quidem magnos multoſq; dum uixit labores ac ꝑicula ſpōte adiit: ut ſuis
erga omnes gentes beneficiis ĩmortalitate donaretur. Cæteros egregios
uirtute uiros: hos quidē heroum: hos uero deoꝝ honores aſſecutos uide
mus: oēs certe magna laude dignos: ſed eoꝝ tamen oĩum geſta ac uirtu
tes hiſtoria ab interitu uendicauit. Et enĩ cætera monumenta ad paꝝ tē
pus ꝑdurant uariis caſibus diſturbata: hiſtoriæ uirtus ꝑ uniuerſum orbē
diffuſa: ipſū: quod cætera conſumit: tēpus cuſtodē ſui habet. Affert præ
terea multū opis eloquentiæ: qua nil fere p̄clarius repitur. Hac græci bar
baris: docti: indoctis præferuntur: cū hæc una ſit: qua hoĩes inter ſe cæte
ris antecellant: uidetur quoq; res eſſe tanti: quanti fuerit dicētis uirtus &
eloquētia. Et quidē uiros bonos laude dignos arbitramur: ut qui uirtutis
iter nobis oſtenderunt: ueꝝ cum alii aliud iter ſibi delegerint: poeſis qui
dem magis oblectare animos: q̃ ꝓdeſſe uidetur: & gentium leges ac inſti
tuta magis punire q̃ docere. Ita & artium reliquaꝝ: hæc nil ad fælicitatē
conferunt harum utilitas damno ꝑmixta eſt. Quædam pro uero docent
mentiri. Sola hiſtoria pares uerbis res geſtas repræſentans: omnem com
plectitur utilitatē. Nam & ad honeſtū impellit: deteſtatur uicia: probos
extollit: deprimit improbos. Deniq; reꝝ: quas deſcribit: exꝑimento plu
rimum proficit ad rectam uitam. Aduertentes igitur quanta laus ſcripto
ris maneat: exemplo eoꝝ moti: qui ſcribendo opam præbuerunt: hāc hi
ſtoriam aggreſſi ſumus. Verum cum ſuꝑiores memoria ſcriptores repeti
mus: paululum admirari multoꝝ cogimur cōſilia: qui cum multaꝝ diuer
ſarumq; rerum notitiam plurimum in ſe continere utilitatis norint: eorū
tamen quidam: aut genus aut urbis unius hiſtoriam abſoluere: pauci a ue
tuſtis hiſtoriis initium ſūmentes uſq; ad eorum tempora geſtas res & in
communi poſitas complexi ſunt. Et hi quidem ſua tempora tātum tradi
dere haud continuata ſuperioribus rerum ſerie: hi barbaroꝝ geſta tranſ
greſſi ſunt. Alii antiquas hiſtorias ueluti fabuloſas ꝓpter earum difficul
tatem contempſerunt. Non nulloꝝ: cum cæpiſſent: mors præueniēs hi
ſtorias interrupit. Nulli uero tranſcendere ſcribēdo macedonum tempo
ra: in philippi aut alexandri aut ſucceſſoꝝ geſtis tantummodo uerſati.
Multis autem memoratu dignis rebus deĩceps uſq; ad noſtram ætatem
actis: nullus hiſtoricus ea ſcribere unica hiſtoria conatus eſt: rei magnitu
dine forſan diffiſus. Qua propter licet tempoꝝ rerūq; uarietate: tū ſcri
ptoribus diuerſa tradentibus: ardua uideatur & memoratu difficilis præ

teritorum deſcriptio:attamen decreuimus & ipſi eam hiſtoriā:quæ multis prodeſſet:ob eſſet nemini:legētibus tradere. Nam ſi quis memoratu dignas & totius orbis:tanq̄ unius ciuitatis:priſcoꝵ temporꝵ ad ſuā uſqꝫ ætatem geſtas res ſcripſerit:laborioſum quippe ſubibit opus:ueꝵ ſatis audientibus utile. Licebit enim tanq̄ ex fōte uberimo:quid cuiqꝫ uſui exiſtat:baurire:. Quod ſi quis ꝑcurrere omnes ſcriptores cupiat: opprimetur tum libroꝵ multitudine:tum diuerſa ſcribentium uarietate: ut haud facile uerum poſſit elicere. At ea:quæ ſub unicam hiſtoriā digeruntur:in prōptu ſunt lectoribus:faciliſqꝫ eoꝵ notitia eſt. Deniqꝫ eo ſcribendi modus hic eſt præſtantior cæteris:quo utilius parte aliqua totum habetur: & continuū rei præſtat diuiſæ. Id quoqꝫ quod tēporibus diſpartitur notius eſt eo:quod eſt tēpore confuſū. Igitur penſitantes hunc ſcribendi modū eſſe utillimū:ueꝵ plurimo labore:& tēpore longo egentē:triginta annos ī hoc opus abſumpſimus. Multis enim difficultatibus ac ꝑiculis maiorem aſiæ peragrauimus europæqꝫ partē. Quo maiori:quæ a nobis deſcripta ſunt:ex parte locis conſpectis certa litteris mādaremus. In multis enim locoꝵ ignorantia errarunt non ſolū:quidā rudes ſcriptores:ſed etiā docti. Vrbs præterea roma:ī qua plurimo tēpore uerſati ſumus:ob imperii magnitudinē ꝑ uniuerſum orbem diffuſi:plurimum nobis ad ſcribendum opitulata eſt. Orti enim ex argira ſiciliæ ciuitate:percæpta a romanis:qui ad eam cōfluebant:latina lingua ex ueteribus annalibus & duces:eorum & geſta nouimus. Initium uero ſcribendi ſumpſimus ab his: quæ tum græci tum barbari priſci ſcriptores tāq̄ fabulis ſimilia litteraꝵ monumentis explicuerunt. Et quoniam priſca illa ad noſtrā uſqꝫ ætatem tempora cōplectimur:in hunc modum paucis hiſtoriam noſtram diuiſimus. Primi ſex libri antiquorum geſta:quæ illi fabuloſa appellant: ante bellum troianum continent:in horum primis tribus:barbarorum:in reliquis antiquæ græcorum res narrantur. In undecim deinde conferuntur: quæ a troiano bello uſqꝫ ad macedonis alexandri mortem geſta ſunt. In reliquis tribus & uiginti coniicimus:quæ deinceps uſqꝫ ad bellum gallicum continentur:quod romani duce Iulio cæſare:is ob geſta egregia inter deos & relatus:uirtute cuius gallia omnis ſubacta eſt geſſere:protendit uero romanum imperium uſqꝫ ad britaniæ īſulas. Huius res priores geſtæ primo centeſimæ octogeſimæ olimpiadis anno actæ ſunt principante athenienſibus Erodo. temporꝵ:quæ noſtra hiſtoria ante bellū troianū cōpræhendit:ſcriptoꝵ īopia haud ſatis certa nobis ratio cōpta

eſt ab eo. Appollodorus athenienſis octoginta annoꝝ hiſtoriam conte xuit: uſq; ad reditum hereclidarum: a quibus uſq; ad primã olympiadem anni computantur trecenti & uigĩti octo numerato tẽpore: quo reges la cedæmoniæ imparũt. A prima uero olympiade uſq; ad initium belli gal lici: quod nobis ſtatuimus ſcribendi finem: ſeptingenti ſunt & triginta anni. Omnis hæc ergo hiſtoria quadraginta explicata libris annos com plectitur mille centũ triginta octo: his exceptis quos uſq; ad bellũ deſcri pſimus troianum. Hæc diligenter partiti ſumus: quo & legentibus nota fiat hiſtoria: & inuidi abſtineant a detractione. Quãuis quærite ſcripta erunt: carebunt inuidia: quæ uero inſcitia omittentur: alioꝝ ĩduſtriã cor riget. Nunc prĩcipiũ ſcribendæ hiſtoriæ ſũmetur. Quid de diis & qui primi eos colere docuerunt: & quid de illoꝝ ĩmortalitate ſenſerint: haud paucis ꝓpter rei difficultatẽ exprimi põt. Sed quæ ad hiſtoriam ꝑtinere uidebuntur. quo ſint notiora legentibus: ĩ certa diſtribuemus capita: ut nihil dignum memoria omittatur. De genere autẽ hominum: deq; his: quæ in orbe terraꝝ antiquitus dicuntur geſta: diligenter quantũ in tam remotis ꝓpter antiquitatẽ rebus licebit a priſcis illis tẽporibus ſumpto initio ſcribemus. Prima hominũ generatio apud doctiſſimos ac præſtan tiſſimos uiros: qui uerã naturam & hiſtoriã tradiderunt: duplex fertur. Quidã mundũ ingenitum & incorruptibilẽ & genus hominũ ab æter no extitiſſe neq; habuiſſe ortus principiũ ſenſere. Quidã genitũ corru ptibilemq; arbitrati. & hoĩes dixerũt generationis initiũ tẽpore eſſe ſor titos. Nam a rerũ primordio & cælum & terrã unicã habuiſſe ideam in mixta eoꝝ natura. Exinde diſtinctis inuicem corporibus cæpiſſe mundũ hunc ordinẽ: quẽ uidemus. Aerem quidem motum hunc continuũ ſorti tum: & igneã partem eius ſuꝑiora loca propter leuitatẽ aiunt appetiſſe. Eadem cauſa ſolem & aſtra curſus ſuos ſortita. Quod uero humori mix tum eodẽ ſtetiſſe in loco ꝓpter grauitatẽ: quæ cum mixta eſſent: ex humi dis quidẽ mare effectum: ex durioribus uero terrã lutoſam euaſiſſe: & om nino mollem. Hæc primum cum ſolis ardore denſior euaſiſſet: eius poſt modũ ſuperficie ui caloris tumefacta multis in locis humores quoſdã eſſe concreatos: in quibus putredines tenui contectæ pellicula ſint excitatæ: queãdmodum in paludibus & ſtagnis ægyptiis uidemus accidere: cũ fri gidam terram ſubito æſtus aeris calefacit: cum uero in humidis calore ad hibito generatio fiat: & noctu quidem circũfuſus aer humorem præſtet: qui die ſolis uirtute cõſolidetur: tãdẽ putredines illæ ad ſũmũ ꝑducẽta

aduentente ueluti partus tempore exuſtis cõfractiſq; pelliculis: omnis ge
neris educunt animantiũ formas. Quorꝝ ea: quæ maiorem calorẽ ſortita
ſunt in ſupiorem regionem uolatilia affecta abierũt. Quæ uero plus ter
ræ continebant ſerpentia aliaq; terreſtria euaſerunt animantia. Naturã
aquoſam nacta in ſui generis elementum delata ſunt: & appellati piſces.
Terra deinceps tum ſolis ardore tum uentis in diem magis arefacta: a gi
gnendis maioribus animalibus deſiit. Sed quæ generata erant mutua cõ
mixtione alios animantes ꝓcrearunt. Hoc & euripides Anaxagoræ phy
ſici diſcipulus ſentire uidetur cum in menalippo calũ et terrã mixta olim
fuiſſe tradat. Seperata poſtmodũ: generaſſe ſingula arbores uolatilia: fe
ras: ac omne mortalium genus. De prima terræ generatione q̃uis præter
opinionem nõnullus eſſe uideatur: tamen ea: quæ nunc quoq; fiunt: his
teſtimonium uidentur afferre. Nã iuxta thebaidem ægypti: cum nili ceſ
ſauit inundatio: calefaciente ſole limum ab aqua relictum multis in locis
ex terræ hiatu multitudo murium oritur. Quod argumento eſt ab ipſo
orbis primordio animantia ſimiliter omnia generata eſſe. Eodem quoq;
modo et homines a principio genitos dicunt: in agris paſtum quærẽtes
ſilueſtri et incondita uita uixiſſe: quibus herbæ et arborꝝ fructus ultro ui
ctum præberent. Beluas inſup iis fuiſſe infenſas: quibus ut obſiſterẽt cæ
tus hominum ob timorẽ factos aiunt cõmunis utilitatis gratia: auxiliaq;
inuicem præbita: et loca habitaculis quæſita. Sonus oris cõfuſus cũ eſſet:
paulatĩ diſcreuiſſe uocem aiunt: et res omnis ſuo nomine appellaſſe. Ve
rum cum diuerſis ſiti eſſent in orbis locis: non eiſdem uſos uerbis ferunt
ꝓpterea et diuerſos litterarꝝ caracteres extitiſſe. Primoſq; hominum cæ
tus ſuæ quẽq; gẽtis initium fuiſſe. Verum primi homines nullo ſubſidio
fulti duram agebant uitã. Erãt enim nudi: nullo neq; ædium neq; ignis
adinuento uſu: cibo indiẽ quæſito: cum ignorarent agreſtes fructus ĩ uſũ
futurum condere & ſeruare ad egeſtatem. Quo fiebat ut hyeme plures
aut fame aut frigore interirent. Experimento deinde edoctos: & ſpelun
cas aiunt quæſiſſe ad euitandam frigoris uim: & fructus ſeruare cæpiſſe.
Ignis autẽ notitia cæterarꝝq; utilium rerum percæpta: & cæteras quoq;
uitæ hominum cõmoditates breui tempore eſſe adinuentes. Deniq; ne
ceſſitatem ipſam rerum magiſtram factam: ſingulorum peritiam ĩgeniis
mortalium ſubminiſtraſſe: quibus coadiutores datæ ſunt manus: ſermo
animiq; præſtãtia. Sed hactenus quæ ad primũ hominũ ortum & uictũ
uetuſtum ſpectarent: nunc ea: quæ diuerſis orbis locis geſta litterarum

monumenta tradiderunt: recenſeamus. Qui primi fuerint in orbe reges nequaq̃ cõpertum habemus: cum nulli hiſtorici eos tradant. Impoſſibile quippe eſt litteras æquæ: ac primos reges: uetuſtas extitiſſe. Si uero quis litteras etiã tum fuiſſe contendat: certe rerꝫ ſcriptores multo poſt tempore fuere. Sed quæ antiquior ætas tulerit: nõ ſolũ græci dubitãt: ſed etiã: qui ſe indigentes primoſq; rerꝫ ad uitã utilium ſcriptores appellant barbari: atq; abſe multorꝫ temporꝫ geſta memoriæ ꝑdita affirmãt. Nos uero: quæ gẽtes quæ uenationes aut quatenus tẽpore: aut quot annis priores cæteris fuerint haud quaq̃ ꝑ compto tradẽtes: quæ a ſingulis ſcriptoribus de antiquitate ueteribus ue geſtis ſunt tradita: quæ ſimilia uideantur uero ſequuti initium ſũmemus a barbaris: non q eos græcis antiquiores putem: queãdmodũ ephorus dixit: ſed ut cum barbara abſoluerimus græca narrãtes nihil externũ eorꝫ rebus inſeramus. Quoniã apud ægyptios deorꝫ genus primum fuiſſe fabulantur: aſtrorꝫq; ab hiis ueteres obſeruationes repertas. Plurima quoq; ac præclara excellẽtium uirorꝫ geſta feruntur digna memoratu: ab rebus eorꝫ hiſtoria ordietur. Tradũt ægyptii ab orbis initio primos homines apud ſe creatos: cum bonitate foelicitateq; ſoli: tum ꝓpter nilum: qui & multa generat: & ſuapte natura: quæ genuit: facillime nutrit. Nam & arundinum radices præbet & lotum: & ægyptiã fabam: & quem dicũt corſeum: multaq; præterea ad uictum hominum expoſita. Prima animantia apud ſe orta ea utuntur coniectura: q nunc etiã in thebaidis agro certis tẽporibus multi ac magni generentur mures. Qua ex re plurimum ſtupent homines: cum uideant quorundã anteriorẽ uſq; ad pectus & priores pedes: murium partẽ animatã moueri poſteriori nondum inchoata ſed informi. Ex hoc ꝑſpicuum fieri aiunt ab ipſo orbis ortu primos homĩes ægyptum ꝓtuliſſe. in nulla enĩ orbis parte accidit eo modo animalia creari. Nam ſiue diluuium deucalionis tẽpore plura animantia abſumpſit: ægyptum aiunt ut puta ad meridiem poſitam: cum in ea pluuiæ raræ ſint expertẽ eius calamitatis fuiſſe: ſiue ut quidam ſentiunt: ſingula interierunt: æquum eſt: ſi terra rurſus animalia genuit: apud ægyptum principium generis omnium animantium extitiſſe. Temperiem quippe aeris æquum eſt præbuiſſe generationi principium & cauſam generandi. Et enim & nunc quoq; poſt nili undationem cõſpicitur diuerſorum animantium foetus. Abſcedente enim aqua limoq; terræ a ſole arefacto: ferunt quædam animalia perfecta ſemiperfecta alia uideri in terræ gleba. Igitur primi illi hoĩes olim in ægypto geniti: hunc

mundi ornatum conſpicientes admirante ſq; uniuerſorum naturā : duos eſſe deos & eos æternos arbitrati ſunt: ſolem uidelicet & lunam: & hunc quidem oſiridem: hanc iſidem certa nominis ratione appellarunt. Et oſiridem quidem græca interpetratione : ut qui ſuis radiis ueluti pluribus oculis terram ac mare luſtraret: multos oculos habentem dixere. Cui rei poetæ quoq; uerba congerunt: ſolem omnia conſpicientem dicentes atq; audientem. Græcorum uero quidam : qui antiquiores ſcripſerunt fabulas. Dionyſium ſyrium cognomine appellant : quorum Eumolpus in carminibus bacchicis inquit Dionyſium aſorum inſigne incenſum radiis. Orpheus uero eum ſplendentem ac Dionyſium uocat : aiunt etiam quidam cognomen illi a pelle propter aſtrorum uarietatem inditum. Iſidem uero interprætatam eſſe antiquam: ſumpto nomine ab æterno & ueteri eius ortu. Addunt ſibi cornua : tum propter aſpectum: ita enim uidetur quo tempore primis diebus apparet: tum quia bos ei ab ægyptiis ſacrificatur. Hos deos arbitrati aſſerunt illos uniuerſum circuire orbem ac nutrire : augereq; omnia tribus anni temporibus: motu continuo perficientes orbem : uere æſtate ac hyeme. Hæc inuicem contraria annum conficiūt firma concordia. Quorum deorum natura plurimum conferat ad omnium animantium generationem : cum alter igneus ac ſpiritalis exiſtat. Deorum alterum igneum eſſe ſpiritalem: altera humida atq; frigida: aer utriq; communis. Ab eis itaq; generari atq; nutriri corpora omnia rerūq; naturā ſingularem a ſole & luna perfici. Partes: quas commemorauimus: quinq; eſſe: ſpiritum uidelicet ignem ſiccum humidum aera. Sicuti uero ī homine caput: manus pedes: aliæq; partes enumerātur: eodem modo & mundi corpus ex partibus his pficitur: quaꝝ quælibet exiſtimatur deus: proprio nomine ab ægyptiis a principio: ſecundum cuiuſq; naturam uocatus. Nam ſpiritū uerbi interprætatione appellarūt: ꝙ cauſa uitæ mortalibus exiſtat: tanq̄ cōmunem omnium patrē. Idem & græcum inſignē poetam de hoc deo ſentire uolunt: eum deoꝝ hominumq; patrem uocantem. Ignem uulcanum interprætantur magnum illum deum exiſtimātes & multum ad generationem pfectionemq; rerum conferre. Terram tanq̄ uas aliquod eorum: quæ fierent putantes: matrē appellarunt. A græcis ſimiliter terra mater mutato deinde paulū uerbo dimiter eſt dicta : ſicut & orpheus eſt teſtis: qui terrā omnium matrē dixit: diuitias largientem. Humiditatē oceanū priſci uocitarunt ueluti nutrientē nominis interprætationē matrē. Græcoꝝ nōnulli oceanū dicunt: de quo poeta īquit: ocea

nū generatorem deorum & matrem tethym. Aegyptii putant oceanum eſſe nilū a quo & deorum genus ducunt. Nā apud eos tantū plures eſſe urbes aſſerunt a priſcis diis cōditas: quēadmodū iouis: ſolis mercurii appollinis panis lucinæ: & aliorum pluriū deorum. Aerem uero nominatū palladē ac iouis filiā dici & uirginē fuiſſe: quoniā & non corrūpatur: & ſublimiorem locum teneat. Quapropter ex uertice iouis dicitur nata. Eandem dictam eſſe trigeminā ppter tria anni tēpora: uer æſtatē hyemem. Dicitur etiā Glaucopis: non ea cauſa qua græci quidam arbitrantur: q oculos habeat albos: quod ſtultū uidetur: ſed quia aer glauci ſit aſpectus. Ferūt autem hos quinq deos omnem peragrare terrā: apparētes hoībus in ſacrorum animaliū formis. quandoq autē in hominū aut aliorum ſpecies: quod minime fabuloſū uidetur. Si quidē iſti ſunt qui omnia generant & pducunt. Et homerus: qui ad ægyptios pfectus eſt: multaq ab eorum ſacerdotibus pcæpit: hæc tanq̄ uera in opere ſuo fuiſſe deſcribit. Deoſq ſæpius in alienis formis circuire urbes uitia & uirtutes hoīum inſpicientes. Hæc de cæleſtibus diis deq eorum genere æterno ægyptii tradunt. Ferunt īſu per alios ex iis genitos: qui fuerint mortales: ſapiētia uero & in humanū genus beneficiis: īmortalitate potitos. Horum quoſdā in ægypto regnaſſe partimq eo fuiſſe nomine: quo & dii cæleſtes: partī pprio uocitatos. Solem: ſaturnum: rheam: iouem quoq a nōnullis āmona appellatū. Iunonē præterea uulcanum: ueſtē ultimo mercurium. Primum quidē regē fuiſſe apud ægyptios ſolem eo nomine: quo & cæleſte aſtrum. Quidam ſacerdotes affirmant primum regnaſſe uulcanum inuentorē ignis: eoq beneficio ducem ab ægyptiis conſtitutum. Cum enim arbor ictu fulīnis in mōtibus conflagraſſet: ligna ppinqua hiberno tempore flāma ſunt compræhenſa. Qua ex re uulcanum calore lætatum deficiente igne addidiſſe illi nouam materiam: & eo modo continuato igne alios homines conuocaſſe ad eius aſpectum tāq̄ a ſe reperti. Deinceps ſaturnum: qui ſororē rheam cæperit uxorem: aiunt extitiſſe: genuiſſeq ſecūdum quoſdam. Oſiridem & iſidem: plures genuiſſe iouem ac iunonem tradunt: qui propter uirtutem uniuerſo orbi imperarint. Hos quīq genuiſſe deos: prout apud ægyptios dies habentur quinq intercalares oſiridem. Iſidē Typhona apollinem: & uenerem: & oſiridem interpetratum Dionyſium. Iſidem uero Cererem. Hac oſiris in uxorem ſumpta regnoq ſuſcepto multa contulit ad uſum uitæ cōmunis. Eius enī uirtute mutuæ cibi gratia cædes hoīum ceſſarunt: Inuento enī ab iſide primū tritico & ordeo: quæ prius incogni

ta hominibus caſu inter cæteras herbas oriebãtur. Ab oſiride uero coꝝ
fructũ cibi utilitate animaduerſa: omnes eo nutrimenti genere eſſe uſos:
tum ꝓpter cibi repti ſuauitatem: tum quia utile uidebatur ſæuitiæ crude
litatiſq; ꝓmiſcuæ cauſã abeſſe. Signa huius inuentæ ſegetis ferũt: quod
ab eis ueteri lege: & nunc quoq; obſeruatur: ut meſſores æſtate ſpicas ma
turas ad manipulũ excerpant in deæ oblationẽ: atq; iſidẽ inuocent. Ho
norem ei deo inuentæ frugis reddentes. Apud quoſdã uero urbes in iſi
dis pompa inter reliqua triticum & ordeũ ferri ĩ memoriã reptorẽ: leges
quoq; iſidẽ ſtatuiſſe ferunt: quibus iuſticia æque omnibus ſeruaretur: ui
atq; iniuria: timore poenæ: ſublatis. Hac de cauſa priſcos gæcos Iſidem
legiferam appellarunt: tanq̃ primam legum inuentricem. Fertur etiã Iſi
dis tempore condita eſſe urbs in thebaida ægypti centum portaꝝ a ma
tre denominata. Poſteri uero partim iouis ciuitatẽ: nõnulli thebas dixe
re. Eius enim conditorem urbis nõ ſolum reliqui ſcriptores: ſed etiã ægy
ptii ſacerdotes incertum habent: plures tradunt non oſiridis tẽpore: ſed
multos poſt annos a rege quodam thebas fuiſſe conditas. Verum de hoc
poſterius ſuo loco dicetur. Erexiſſe quoq; templum ioui & iunoni parẽ
tibus inſigne: cum magnitudine tum ornatu. Duo inſuper templa aurea
ſtatuit: unum maius ioui cæleſti: alteꝝ minus: ioui regi coꝝ patri: quem
quidam Ammonem uocant. Fecit etiã aliis diis: quos rettulimus aurea tẽ
pla: honoribus cuilibet & ſacerdotibus inſtitutis. Artium quoq; aut reꝝ
ad utilitatem uitæ ſpectãtium repertores ab oſiride & iſide ĩ honore ha
biti fuere. Inuenti inſuper æris auriq; in thebaida fabri armaq; facta: qui
bus & feras occiderent: & excollerentur terræ. Statuæ præterea: & deũ
tẽpla aurea ab iis cum omni conatu fabricata ſunt. Fuiſſe & oſiridem ſtu
dioſum agriculturæ tradunt. Nutritum autẽ in nyſa fælicis arabie ꝓpin
qua ægypto: cum eſſet iouis filius: unde & græci a patre & loco dionyſiũ
appellant. Huius urbis poeta: qui in ægypto fuit ĩ ſuis hymnis meminit
dicens eſſe nyſam urbem ſupra montẽ excelſum ac florentem lõge a phæ
nicia: ferme ægypto conterminum. Vineæ quoq; fuiſſe ĩuentorẽ in nyſa
tradunt: quam plantandi: ac uini conficiendi ſeruandiq;: ex alio transferẽ
di uſum edocuit. Mercurium quoq; maxime omniũ ab eo honoribus affe
ctum: & repertorem rerum plurimarum: quibus uitæ hominum conſule
retur: uolunt. Hunc enim primum & uerba in ordinem redigiſſe: & mul
tis indidiſſe rebus nomina. Fuiſſe quoq; litterarum inuentorem aiunt: in
ſtituiſſeq;: quo honore quibus ue ſacris colerẽtur dii. In primus obſerua

tor aſtroꝝ curſus fuit:& uocũ armonias adiuenit. Paleſtræ numeroꝝqꝫ
& ad corpora curanda medicinæ artis: lyræ inſuper ex neruis trium cor
darum inſtar trium anni tempoꝝ:reptorem tradunt.,Tres enim īſtituit
uoces:acutam grauem & mediam:acutam ab æſtate grauē ab hyeme me
diam a uere ſumemus. Hic & græcos docuit uerboꝝ interprætationem.
Vnde & ipſum hermen hoc eſt interpetrem appellarunt. Deniqꝫ & qui
tempore oſiridis fuere ſacrarum litteraꝝ ſcriptores . hæc eadē ab illo ac
cæpta referunt. Oſiridem etiā plurimum ſuo conſilio uſum. oleæ quoqꝫ
plantam ab eo non a minérua.quēadmodū græci dicūt reptam. Oſiridē
uero tanq̃ uirum bonum gloriæqꝫ cupidum ferunt in gentem exercitum
coegiſſe. ut peragraret orbem doceretqꝫ mortales plantare uites ac tritici
& ordei ſegetem. pecorumqꝫ fructum exiſtimans ſi homines ab agreſti
uita ad cultiorem mitioremqꝫ traduceret. honores ſe quod & conſequu
tus eſt. potituꝝ immortales. Non enim priſci illi tātum. ſed poſteri etiā
ꝓpter īuentas ab eo ſegetes beneficii memores ꝓ maximis diis habuere.
Tradunt autem oſiridem ægypti regno conſtituto reꝝqꝫ omnium cura
iſidi uxori ꝑmiſſa tradidiſſe ei mercurium: cuius conſilio: quoniam prudē
tia uideretur excellere inter amicos uteretur. Ducem uero exercitus omni
umqꝫ quæ ſuæ dictionis erant: reliquiſſe herculem: tum quia genere ꝓxi
mus: tum quia fortitudine roboreqꝫ corporis erat admirabili. Regni gu
bernationem itaqꝫ partitus eſt. Phænitiæ & maritimæ oræ buſiridem.
Ethiopiæ libyæqꝫ ꝓximis regionibus antæum præfecit. Ipſe cū omni
bus copiis ex ægypto in expeditionē profectus eſt: ſecum fratrē ducēs:
quem græci apollinem dicunt & lauri repertorem: obqꝫ id laurum ei dica
tam eſſe: hederam uero ab oſiride repertam: quam ei conſecrarunt: quem
admodum & dionyſio græci: lingua uero ægyptia hederam oſiridis plā
tam uocant. In ſacris autem hedera uitibus præfertur: quoniā heæ folia
amittant: illa uero ſeruet continuā uiriditatem. Quod & apud antiquio
res in cæteris arboribus: quæ ſemper uirent accidit. Nam & ueneri myr
tum: & apollini laurum dedicarunt. Oſiridem uero duo filii uirtute diſ
pares: anubis & macedon proſecuti ſunt. Vterqꝫ armis uſus eſt inſigni
bus aliquo animali haud ab eoꝝ naturæ diſſimili. Nam anubis canē: ma
cedon lupum inſigne armorum tulit. Qua ex re hæc animalia ægyptii
ſūmo in honore habent: & hoꝝ animantiū formis apud ægyptios colū
tur. Duxit īſup ſecū pana cui ab ægyptiis diuerſis modis præcipuus ho
nor habitus eſt. Nam eius regionis accolæ nō ſolū ſtatuas ſibi in tēplis

omnibus poſuere: ſed & ĩ thebaida ciuitatẽ ſui nominis ædificarũt chẽ min id eſt panis urbem uocitatã. Secuti quoq; ſunt eum in agris colẽdis expti: qui uineas plãtare noſſet Maron. Qui triticũ ſerere: triptolemus. Omnibus deinde compoſitis: oratis diis oſiridẽ comã quoad ĩ ægyptũ rediret: nutriſſe aiunt: ac uerſus ethiopiã pfectũ. Quæ conſuetudo uſq; ad hæc tempora oleuit apud ægyptios: ut peregrinantes quoad domum reuertuntur nutriant comas. Cum eſſet in ethiopia ferunt oblatos ei ſatyros comas umbilico tenus habẽtes. Dicitur oſiris fuiſſe cupidior riſus: delectariq; ſolitum muſicis & choreis. Qua propter illũ muſicorũ multitudo ſequebatur. Inter eos nouem fuiſſe uirgines adoleſcentulas: tum canere ſolitas: tum in aliis eruditas: quas deinceps græci appellarunt muſas. Has apollinem docuiſſe dicunt: qua ex re muſicuſ eſt nominatuſ. Satyros uero ad pſallendum cantandũ ac animi remiſſionẽ aptoſ ſecum in caſtris habebat. Non enĩ bellicoſuſ aut præliiſ piculiſq; dedituſ fuit: ſed ocio & hominũ ſaluti. Quo beneficio p deo omneſ eũ genteſ habebant. Ethiopibus agriculturam oſtendenſ: inſignibuſ in ea urbibuſ a ſe ædificatiſ & præfectoſ dedit & tributa inſtituit præſtari. Hoc tẽpore nilum ferũt circa ſyri caniſ exortũ: tunc enĩ maxime creſcere conſueuit: maiorẽ ægypti partem: & eã maxime: cui pmotheus ĩperabat: inundaſſe. Abſumptiſ enĩ ferme omnibuſ eiuſ regioniſ incoliſ prometheũ dolore motũ ſe interficere uoluiſſe. Fluuiũ uero pter curſuſ uelocitatẽ pfunditatemq; aquarum aquilã tunc appellatũ. Herculẽ: tum conſilii magnitudine: tũ uirtute uolunt eueſtigio cõpreſſiſſe aquarũ impetum: & ad priorem curſum conuertiſſe. Vnde: & græci quidam poetæ rem geſtã in fabulã uertentes: herculem tradunt aquilam promethei iecur depaſcentẽ occidiſſe. Fluuii nomẽ uetus: oceanus fuit: poſtq̃ eius compreſſus eſt decurſus: aquila deĩde a rege quodam ægyptus appellatus. Quod & poeta teſtatur: dicens fuiſſe ægypti flumine naues triremes: locũ: ubi nilus in mare defluit: theonim uocatum ferunt antiquũ ægypti emporium. Poſtmodũ a nileo rege nili quo nunc utuntur: nomen ſortitum. At uero oſiris: cum eſſet in mõtibus æthiopiæ: utraſq; ripas nili aggere cinxit: ne modum excederet inundatio: ſed ueluti per portas quaſdam exiens lenis eſſet: atque agris proficua. Deinde per arabiam iuxta rubrum mare iter faciens ad extremos indos peruenit. Vbi & plures conſtituit urbes: ex quibus unam nyſam nominauit: in eius memoriam: in qua eſt nutritus: ubi hederam plantauit: quæ ſola eo loci alitur: & in nyſa ægypti.

Multa quoqꝫ alia reliquit ſui apud indos monumenta. Ex quibus poſteri
deū illū eſſe opinati ſunt: aſſerētes eū genere indum eſſe. Exercuit quoqꝫ
elephantoꝝ uenationes. Columnas inſup multis ī locis ſtatuit ſuæ expe
ditionis teſtes. Peragrauit autē & cæteras aſiæ nationes: ac ꝑ helleſpon
tum in europā tranſiens lycurgum in thracia barbaroꝝ regē ſibi obſiſtē
tem: præmit. Illi ꝓuinciæ maronē iam ſenē præfecit: qui ædificauit ciui
tatem quā ab ſe maroneā nominauit. Macedonē filium: regē ſtatuit eius
ꝓuinciæ: quæ ab eo Macedonia dicta eſt. Triptolemum colendis atticis
agris præfecit. Deniqꝫ cum orbē ferme circuiſſet domeſticis fructibus ex
coluit hoīum uitam. Si qua regio uitibus inepta eſſet: docuit ex ordeo po
tum fieri haud multū uirtute guſtuqꝫ uini inferiorē: cum in ægyptum re
diſſet: tulit dona ſecum a diuerſis gētibus data. Qua ꝓpter magnitudi
ne benificioꝝ & donatus immortalitate: & honores eſt cæleſtium ſecu
tus. Deinde cum ad deos ex hominibus tranſiſſet: & honores illi & ſacra
ut maximo deoꝝ ab iſide & mercurio inſtituta ſunt: multaqꝫ in myſtica
ad cultum addita: quibus eius diei potentiā ampliorem redderent. Veꝝ
ex uetuſtis ſacerdotum arcanis: qui oſiridis tēpore fuerant poſtea coper
tum eſt: oſiridem ægypto iuſte regnantem a typhone frate impio atqꝫ
nefario interemptum. Quem ille in ſex ac uiginti partes diſſectum: cuili
bet eorum: qui ſecum tanti ſceleris participes fuerant: partem dedit. Ve
luti eius facinoris conſciis. Et ſimul ut ipſos defenſores cuſtodeſqꝫ habe
ret regni fidos. Iſis fratris eiuſdemqꝫ uiri mortem auxilio filii Oros ei no
men erat ulta: typhone & qui cædis conſcii fuerant interemptis: ægypti
regnum cæpit. Cōmiſſa ea eſt pugna iuxta fluuium ī parte arabiæ antæi
appellant uicum. Quod nomē ex antæi morte ab hercule occiſi oſiridis
tēpore ſortitus eſt locus. Oſiridis partes omnis diſꝑſas præter pudēda
cū inueniſſet: cupiēs incertū eſſe uiri ſepulchrū: ab ægyptiis aut ſingulis
honori haberi: ex aromatibus ac cera ſingulas eas partes in formā homi
nis uiro ſimilem compoſuit. Conuocatis deinceps ægypti ſacerdotibus
ſingulis dedit. Oſiridis imaginem: aſſerens ei ſoli corpus illius creditum
atqꝫ adiurans ut nunq̄ apud ſe eſſe ſupulturā oſiridis ulli panderent: utqꝫ
illud in abditis ſeruatum ut deum colerent: eiqꝫ animal ex ſuis quod mal
lent dicarent: quem & colerent ueluti oſiridem dum uiueret: & poſt obi
tum ſimili cerimonia obſeruarent. Vt autem maiori beneficio ſacerdotes
ad hæc ſibi promptiores faceret: tertiam eis agrorum partem ad deo
rum cultum & ſacra conceſſit. Hi tum meritorum oſiridis memores: tum

beneficio iſidis allecti: eius mandata pfecere: qua ex re etiã nunc ſacerdos quilibet teſtatur penes ſe oſiridẽ ſepultum eſſe. Animantia quoq; a principio ei dicata in honore habent: & cũ moriuntur in eorꝝ funere renouãt oſiridis luctũ. Tauros autẽ ſacros hunc quidẽ apim: Alterꝝ Memphim nominatos ſacrificant oſiridi. Quos etiã ueluti deos ægyptii oẽs colũt. Hoc enĩ aĩali: tritici inuentores multum adiutos ſe aſſerunt: & ad ſerẽdũ & ad cõmunem agrorꝝ culturã. iuraſſe autẽ iſis dicitur uiro mortuo nulli ſe amplius nupturã. Iuſto deinceps regnauit impio: beneficiis ĩ ſubditos reliquos omnis excedens. Poſt obitum uero immortalium honores cõſecuta eſt. Sepultaq; apud mẽphim in uulcaui loco. Vbi uſq; ad hoc tẽpus ſepulchrum eius monſtratur. Nõnulli horꝝ deorꝝ corpora nõ illic ſita arbitrantur: ſed in æthiopiæ ægyptiq; montibus iuxta inſulam: quæ nili portæ ab egro diis ſacro appellantur. Veſtigia huius oſtendunt: tum ſepulchrum oſiridi conſtructũ atq; a ſacerdotibus ægyptiis in honore habitum: tum urnas trecentas ſexaginta: quas quotidie lacte replẽt ſacerdotes ad id inſtituti: luctũq; renouant deos nomine uocantes. Hac de cã inſula a tranſeuntibus aditu ꝓhibetur. Apud thebaidis uero: quæ ciuitas antiquiſſima eſt oĩum: inculas maximũ habetur iuſiurandum ꝑ oſiridem ĩ nubibus exiſtentẽ. Omnibus oſiridis partibus: ut rettuli: præter pudẽdis: ſepultis: Ea quippe in fluuiũ antyphone: cum nullus ex cædis cõſciis illa penes ſe eſſe uellet erant ꝓiecta. Ab iſide poſtea non minori honore quã reliquæ partes: fuerunt ſepulchro cõdita · Eius imaginẽ coli: ſacraq; ei ac cerimonias pie: ut deo fieri docuit nomẽ eius dei præcipuum reddẽs atq; inſigne. Qua propter græci cum orgia ſacraq; dionyſia ex ægypto tranſtuliſſent: huic quoq; portioni honores impẽderunt eam in ſacris ac cerimoniis phalõ appellantes. Ab oſiride uero: atq; iſide uſq; ad alexandrum macedonem: qui in ægypto ſui nominis urbem condidit: annis dicũt amplius decem milibus: ut uero quidam aſſerunt paulominus tribus ac uiginti milibus extitiſſe. Qui deum hunc tradũt thebis boetiæ ex ſemele & ioue fuiſſe genitum aberrare uidentur. Orpheum enim cum ad ægyptios trãſiſſet ꝑcæpiſſetq; apud eos ſacra & myſteria dionyſia. eſſet autẽ amicus thebanis: a quibus plurimo in honore habebatur: rettuliſſe ad eos tradunt in ipſorꝝ gratiam huius rei originem. Plebem poſtea: tũ ignorantia. tum ut deus in græcia ortus uideretur: libẽter ea ſacra ac myſteria ſuſcepiſſe. Orpheum uero hanc generis & ſacrorum originem ea coniectura uolunt ad græciam tranſtuliſſe: ꝙ cadmus ex the

bis ægypti ortus præter cæteros filios & ſemelem ſuſcepit: eã a quopiã
corruptam poſt ſeptimum menſem peperiſſe infantem ferunt oſiridi ſi
milem: necp illum uixiſſe diutius ſiue diis improbantibus ſiue repugnan
te natura. Quod egre ferens cadmus reſponſo accepto: ut parentũ iu
ſta ſeruaret: infantẽ deaurauit: illicp ſacra inſtituit: ut eſſet argumentum
illum ab oſiride natum. Ad iouem inſuper genus rettulit: & ut oſiridis
factum cohoneſtaret: & corruptionis infamiam demeret. Id cauſam præ
buit græcis: ut crederent cadmi ſemelem ex ioue oſiridem peperiſſe. Or
pheum poſtea cui magna erat apud græcos gloria: tum propter cantus
ſuauitatem: tum propter ſacra: hoſpitio acceptum a thebanis ferunt: ma
gnocp in honore apud eos habitum. Hic cum ab egyptiis theologiam p
cæpiſſet antiquum oſiridis genus ad poſteriores tranſtulit. Incp theba
norum gratiam nouum conſtituit ſacrificiorum ritum: quod Fabulis cau
ſam præbuit ut iouis ac ſemeles filius dionyſius putaretur: homĩes uero
partim inſcitia partim orphei fama & opinione moti: cũ ut græcum libẽ
ter ſuſceperunt deum. Poſtea adhibitis poetarum: quas theatra compro
babant: fabulis certa eſt præbita huic generi fides. Dicunt preterea græ
cos ut ſuos ac domeſticos ſibi uendicare inſigniores heroas ac deos: Se
eorũ ĩſuper colonias aſſerere ab ſe miſſas. Nam hercules qui genere egy
ptius fuit: tum ſua uirtute pambulaſſet magnã orbis partem: in libya co
lumnã poſuit: cuius rei teſtimoniũ a græcis cape nituntur: cũ enĩ cõſtet
omnibus herculẽ adfuiſſe diis in bello: quod aduerſus gigãtes geſſere: fe
runt nequaq̃ gigãtes ex terra gigni ea potuiſſe ætate qua græci aſſerunt
herculẽ paulo ante bellũ troianũ extitiſſe. Sed potius: ut ipſi dicũt: ĩ pri
mo humani generis ortu. Ab hcc enĩ pluſq̃ decẽ milia ab egyptiis nume
rantur ãni. A troiæ uero tẽpore minuſq̃ mille ducenti. Eodẽ modo claua
& leonis pellis antiquo herculi conueniunt: quo tẽpore nondũ erãt arma
adinuenta: ſed fuſtibus hoĩes iniurias ꝓpulſabãt: ac feraꝝ pellibus tege
bant ꝑ armis corpora: & hunc quidẽ iouis filiũ: matrem ĩcertam ferunt.
Qui aũt ex alcmena genitus eſt plus annis mille poſt extitit. Et ipſe al
cæus ab ortu uocatus cui poſt herculis cognomẽ eſt ĩditũ. Nõ qꝫ ꝓpter
iunonẽ ſit gloriã adeptus: ſicut omitres ait: ſed quia uirtutẽ illius priſci
imitatus. Cõuenit q̃ ab his dicũtur apud græcos fama herculẽ orbis mõ
ſtra ꝑdomuiſſe. Quod illi herculi tribui nequit qui ferme coæuus tẽpo
ribus tenacis fuit. Iã maiori ex pte tũ cultura agroꝝ: tũ urbibus plurimis
tũ uero hominũ ubicp inhabitãtiũ multitudĩe domeſticis. Magis igitur

ea decent illum herculem:qui priſca ætate fuit : cum homines infeſtaren tur a b[illegible]iaꝝ multitudine in ægypto præſertim:cuius nunc quoq; regio nes deſertæ ſūt:& feris īmanibus plenæ.Huius ſimile ueri eſt: ueluti pa triæmiſertum herculem eiuſmodi feris occiſis eam reddidiſſe hominibus colendam:eoq; beneficio cæleſtium honore donatum.Ferunt inſup per ſeum ægyto natum:atq; iſidis genus a græcis ad argos referri fabulātes: Io in bouem fuiſſe mutatam.Sed uana eſt de hiis diis opinio . Nā quidā iſidem:alii cererem:quidam theſmophorā:alii lunam: nōnulli iunonem: alii alio nomine appellant.Oſiris uero tum ſerapis dicitur : tū dionyſius tum pluto:tū āmon:tum iupiter. Alii pana eundē uocant . Multi exiſti mant Serapin eſſe:quē græci plutonem putant:Aſſerunt aūt ægyptii iſi dem plurium inuentricē ad morbos medicamentoꝝ:& medicinæ arti ad modum contuliſſe:quam īmortalitate quoq; potitā gaudere hominū cul tu:inq; eoꝝ ualitudine præcipue uerſari.Quinetiam in ſomnis opitula tur palam eis:quos cenſuerit dignos.Tum oſtendens ſuum numen:tum erga beneficientiam egentes curandis.Signa hoꝝ eſſe dicunt nō græcas fabellas:ſed opera certa.Omnis enim ferme orbis hāc deam colit ꝓpter manifeſtas eius morboꝝ curas.Et enim in ſomnis illam dicunt non recte ualentiū auxilia morbis præbere.Et qui eius monitis obtēperēt præter opinionem curari:etiā quoꝝ medici ſalutē deſperarint . Viſu quoq; aut alia quapiā corporis parte debiles eius deæ numen īplorantes in priſtinā ualitudinem reſtituuntur.Ab ea quoq; medelā ad aſſequendā īmortalita tem aiunt eſſe inuentam:Itaq; orum filium a titanis inſidiis interfectū:ac per aquā repertū non ſolum in lucē reſtituit:ſed & fecit īmortalē . Vide tur autē ultimus eſſe deoꝝ regnaſſe:poſtq̄ pater oſiris fuit ad deos tranſ latus.Orum ducūt apollinem interprætari:ac medendi diuinandiq; artē a matre iſide edoctū:multū hominibus tum oraculis tum medelis attuliſ ſe utilitatis.ægypti ſacerdotes a ſolis regno uſq; ad alexendri tēpus:quo in aſiā tranſcendit.annos cōputant fere milia & uiginti.Fabulātur quoq; priſcos illos deos regnaſſe annis amplius mille & ducētis. Poſteriores ue ro non minus trecētis:& cum annoꝝ numerus fide carere uideatur:conā tur quidā:cum apud antiquiores nondū ſolis motus notus eſſet:ad lunæ curſum ānum metiri:Ita cū annus trigīta dierū conficeretur:haud īpoſſi bile fuit quoſdā annos mille ducentos uixiſſe.Si quidem nunc cū duode cim conficiatur menſibus plures centeſimū excedūt annū.Similiter & de hiis accidit:quos aiunt trecentos regnaſſe annos . Illi enī tunc menſibus

annum conficiebant ſecundū tria eius tēpora æſtatē uidelicet uer ac hye
mem: quæ cauſa fuit ut quidā græci ānos: icut partē: eius uocarēt horas
ānuas uero ſcripturas aduerſaria. Scribūt ſi ſup ægyptii iſidis ætate ua
ſto fuiſſe corpore hoīes: quos gigātes græci dixere ſacerdotes ægyptii
mōſtra q̄dā: ab oſiride poſtmodū deuictos. Sūt qui hos exiſtimēt e terra
gentos recenti adhuc prīa aīantiū generatione. Alii robore corporis cæ
teris ualidiores cum multa præclara edidiſſent opera gigantū nomē caſu
ſortitos affirmant. Multi exiſtimant cū ioui oſiridiqꝫ diis bellum intuliſ
ſent omnes perēptos fuiſſe: lege quoqꝫ ægyptii præter cōmunem cæte
rorum omnium morē ſanxere fas eſſe ſororē a fratre uxorē capi. Exemplo
iſidis moti: quæ fratri oſiridi nupſiſſet: eoqꝫ mortuo & iuraſſet illa ampli
us nō nubere: & uiri mortē ulta iuſto īperio regnaſſet: plurimū etiā de ge
nere hominū ſuis ī eos beneficiis merita. His de cauſa plus honoris at di
gnitatis reginæ q̄ regi īpenditur. In priuatis quoqꝫ mulier uiro domina
ri dicitur profitētibus in dotis cōfectione uiris omnibus eſſe uxoris arbi
trio parēdum. Haud uero inſcius ſum a nōnullis ſcriptoribus tradi hoꝝ
deoꝝ ſepulcra ī nyſa arabiæ ſita: a qua nyſeum dionyſiū appellēt. eſſe au
tem utriqꝫ dicatā colūnam ſacris ſcuptam litteris tradunt: inqꝫ iſidis hæc
ſcripta eſſe· Ego iſis ſum ægypti regina a mercurio erudita: quæ ego legi
bus ſtatui: nullus ſoluet. Ego ſum oſiridis. Ego ſum prima frugū inueni
trix. Ego ſum ori regis mater. Ego ſum in aſtro canis refulgens. Mihi bu
baſtia urbs cōdita eſt. Gaude gaude ægypte: quæ me nutriſti. In colum
na oſiridis hæc ſcripta dicūtur. Mihi pater ſaturnus deoꝝ omnium iuni
or. Sum uero oſiris rex qui uniuerſum peragraui orbem uſqꝫ ad deſertos
indoꝝ fines. Ad eos quoqꝫ ꝓfectus ſum: qui arcto ſubiacēt uſqꝫ ad hiſtri
fōtes. Et iterum alias quoqꝫ orbis adii: uſqꝫ ad mare oceanum partes. Sū
ſaturni filius antiquior: germē ex pulchro & generoſo ortū: cui nō ſemē
genus fuit: neqꝫ ullus eſt ī orbe ad quem nō acceſſeri: locus docēs omnes
ea: quorum īuentor fui. Hæc tātum in columnis legi poſſe affirmāt: alia
quæ plurima ſūt: tempore eſſe corrupta. & de hiis ſane quæ ī ſepulchris
extāt cōſentiunt fere omnes. Nam quæ ſacerdotes cōdita in archanis ha
bent: nolunt ut ueritas ignota ſit ad multos manare: poena iis adiecta:
qui ea in uulgus proderent. Tradunt inſuper plures ægyptii ab eis colo
nias ꝑ uniuerſū orbē deductas. Nā in babiloniā colonos traduxiſſe belū
neptūni uoluntqꝫ libyæqꝫ filium: qui ſedem urbi pone euphratē cum ele
giſſet: ſacerdotes hos caldeos babylonii uocant: more ægyptiorum iſtar

obſeruarent. Phiſicis etiam aſtrologiæq̃ dediti eſſent: inſtituit. Ferunt etiam danaum ex ægypto ꝓfectum antiquiſſima fere urbium græciæ argos cōdidiſſe. Cocleoꝶ quoq̃ gentem: qui in ponto ſunt: iudeos inſuper qui arabiā inter ſyriāq̃ conſedere ab ipſis teſtantur tranſmigraſſe. Quapter & apud has nationes antiquo more circunciduntur pueri: ab ægypto ea cōſuetudine traducta. Quinetiam athenienſes colonos ſaitarum ægyptiæ gentis eſſe: eo afferre argumento nituntur q̃ apud græcos tantum urbs aſtyuocatur ab ægyptioꝶ more olim tripartitā fuiſſe aſſeuerāt. Nam primus gradus erat nobilium: qui præ cæteris doctrinæ dediti maiore honore digni habebātur: in ea re ſacerdotibus ægyptiis ꝑſimiles. Secundus eoꝶ: quibus agri erant aſſignati ut armis intēti eſſent pro patriæ defenſione: illis pares qui in ægypto agros tenentes milites ad bellū ſubminiſtrabant. Tertius plebis erat atq̃ opificum: qui artibus mercenariis intēti neceſſarias opas præberent. Ordo ab ægyptiis ſumptus. Fuerunt & ægyptii quidam atheniēſium duces. Dipetes enim ī neſtei: qui ad troiam militauit: pater cum eſſet ægyptius poſtmodū athenienſium ciuis & rex factus eſt. Eum duplicis naturæ extitiſſe aiunt: quoniam duplicis politiæ græce ſcilicet & barbaræ: quarū altera partem feræ habet: hominis altera particeps fuerit. Similiter & erichtheum tradunt ægyptium genere athenienſibus impaſſe. Cuius rei hæc aſſerunt argumenta. Cum maxima ſiccitas omnem fere orbem præter ægyptum peruaſiſſet: ex qua īgēs frugum hominumq̃ pnities ſecuta eſt: attuliſſe ex ægypto dicunt erichtheum ꝓpter cognationem atheniēſibus frumētum: obq̃ id beneficium eis regem cōſtitutū: qui ſumpto regno docuit eos cerimonia ac myſteria Cereris eleuſinæ ab ægyptiis tranſlata. Eā quoq̃ deam hiſ temporibus coæuam athenas frumenta cōportaſſe dicūt: & ſerere denuo triticum docuiſſe. Aſſentiuntur atheniēſes regnāte erichtheo: cum omnes terræ fructus ſiccitas abſumpſiſſet cererem præſentem frumēto eos iuuiſſe. Sacra īſup & myſteria eius deæ tunc in eleuſina ſuſcepta. Quæ eadem & penes ægyptios celebrantur. Nam & Eumelpides ab ægyptiis ſacerdotibus traducti ſunt: & a paſtophoris ꝑcones ſolos ex græcis athenienſes ꝑ iſidem iurare ac forma moribuſq̃ ægyptiis ſimiles: pluraq̃ alia hiis ſimilia magis ambitioſe q̄uere afferūtur. Sed de hac colonia ābigitur ꝓpter gloriā ciuitatis. Veꝶ plures colonias affirmant ægyptii a ſuis maioribus ad uaria orbis loca: tū ꝓpter āplitudinem regū: tū ꝓpter hoīum multitudinem traductas: de quibus cū neq̃ certis ueſtigiis ſcriptoꝶ teſtimonio

conſtet indignas exiſtimauimus quæ litteris mādarentur. Sed hactenus
de his: quæ theologi ægypti tradunt. Nunc de ſitu eius deqꝫ nilo ac cæ
teris memoratu dicēdū dignis. Aegyptus ferme ad meridiē ſita: tū quia
ipā natura munita eſt: tum regionis amenitate cæteris uidetur regnis ex
cellere. Ab occidente deſertum tutatur: & ſilueſtris libyæ pars in longū
ꝓtenſa non ſolum aquaꝝ inopia: ſterelitate reꝝ difficili aditu: ſed admo
dum ꝑiculoſo. A meridie tū nili cataractis angitur: tum mōtibus ei conti
guis. A trogloditis extremiſqꝫ æthiopiæ finibus: ſtadiis quinqꝫ milibus
& quīgētis: neqꝫ facile nauibus fluuius eſt paruius: neqꝫ adii itinere terre
ſtri pōt: niſi aut a regibus aut a magno quodā p̄parato ad uictum cōmea
tu. Ab oriente uero tum fluuio munita eſt: tum deſerto latiſſimi cāpi ba
ratra appellati. Eſt ſyriam inter ægyptūqꝫ palus admodum ꝓfūda: quā
ſeruoniā dicunt latitudine omnino anguſta: lōgitudo ſupra ducenta ſta
dia ꝓtenditur: loci inſciis ꝑicula inſperata afferuntur. In arcto enim con
tractam: arenæ cumuli circūſtant: qui notis uentis agitati in aquā deferū
tur: adeo arena denſa ut īmixta aquæ cōtinens uideatur: neqꝫ facile: terra
ſit an aqua deſcerni queat. Quo fit ut plures ignota loci natura neqꝫ uiā
edocti uadum tenētes cū omni exercitu abſorpti ſint. Nam arenam: quæ
eminens ſtare ut cōtinens uidetur ingreſſi labuntur lōgius: neqꝫ deinde
raptis gurgite: regrediendi aut emergendi facultas datur. Limo enim de
merſi nullam ſperant ſalutē: cum eniti aut uti uiribus nequeāt: ſed abſor
beātur in ꝓfundum ab arena aqua circūfuſa: cum ueluti limus neqꝫ uado
neqꝫ nauibus ſit ꝑuius: quæ res baratri cognomē dedit. Et hæc de tribus
quibus ægyptus munitur partibus: dicta a quarto latere mare clauditur
īportuoſo: & quod difficilem p̄beat adeuntibus acceſſum. Nam a pareto
nio liby ioppem uſqꝫ: quæ eſt in ſyriæ ſinu: ſtadiis uero quinqꝫ milibus
nullus nauigātibus excepto pharo tutus eſt portus: loca ſunt p̄terea per
uniuerſū littus ſtagnātia atqꝫ ignota nautis: quo accidit ut maris ſe fuge
re ꝑicula exiſtimantes tanq̄ in tutum ad littus directis nauibus de īproui
ſo in ſtagnis hereant omni euadendi ſpe ſublata. Quidam cū ꝓuidere cō
tinentem nequeāt. regio enim omnis plana ac depreſſa eſt: hi quidem ad
ſtagna ac paluſtria loca: hi ad deſerta deferūtur. Aegyptus igitur his lo
cis redditur tuta. Forma eius ob lōga: nam maritima ora duo milia cō
plectitur ſtadia. Mediterranea uero: ſtadia circiter milia ſexagīta: olim
nemero hominū omnes fere orbis gentes ſuꝑauit: neque nunc quoque
aliis nationibus multitudine cedens: opida inſigna ciuitateſque priſcis

temporibus ultra decem & octo milia fuiſſe in ægypto libri ſacri cōtinēt
ptolemæi lagi tēpore amplius tria milia: quæ & uſq; ad noſtrā ætatē per
durāt: anumerata ſunt: Vniuerſi populi numeꝝ fuiſſe antiquitus ſepties
decies cētena miliū: nūc haud pauciores eſſe ter decies cētenis milibus tra
dūt. Hæc extitit cā cur tradātur priores ægypti reges magnis mirādiſq;
opibus ab ſe multitudine hoīum conſtructis: īmortalia gloriæ eoꝝ monu
menta reliquiſſe. Sed de his poſterius ſcribetur diligentius. Nunc nili na
turā regionumq; quas interfluit ſitum & ꝓprietatē ꝓſequamur. Nilus a
meridie ad ſeptētrionem fertur: ortus ex fontibus in extremis æthiopiæ
finibus ad quæ loca. deſerta enim ſunt: ꝓpter æſtus intempiē nullus adi
tus fuit. Maximum omniū flumē cū per uarias pluresq; feratur regiones:
magnos flexus facit: quandoq; ad orientē & arabiam quandoq; ad occidē
tem & libyā fluens. Eius decurſus ab æthiopiæ montibus uſq; ad mare
ſtadia duodecim ferme milia cum eius flexibus cōplectitur. Facit autē in
ſulas in æthiopia tum plures alias tum maxime unam inſignem nomine
meroen. Vbi duoꝝ & uiginti ſtadiorū latitudinem habet. Abn iferiori
bus uero locis arctior eſt: curſu eius ī duas partes diuiſo. harum unā: quæ
in libyam defluit: uaſtæ profundæ abſorbēt arenæ. Quæ cōtra in arabi
am fertur: in paludes ac ſtagna ingentia: quæ circum uariæ inhabitāt gē
tes flectitur ægyptum ingreſſus tum decem ſtadioꝝ. tum paucioꝝ lati
tudine non recto curſu uarios flexus agit. & nunc orientē nunc occidentē
uerſus q̄ndoq; in meridiē contrario delatus curſu. Sunt montes ab utraq;
fluui parte ꝓtenſi conuallibus & anguſtis præcipitiis interiectis. īque
magno impetu lapſus rurſus tanq̄ ui repulſus p campos fūditur ad meri
diem ſpectans uſq; ad locum efficanum nomine. & naturalem deīceps re
petit curſum. Tam īſignis fluuius ſolus omniū abſque fluctibus quietus
eſt & tranquillus: præterq̄ cū fertur inter cataractas. locus eſt latitudi
ne ſtadioꝝ decem. accliuis præceps in anguſtū clauſus inter conualles
ubi frequentia ſaxa ſcopulis ſimilia aquā magna uertigine mirabilique
alliſā reflectūt. inque contrariū curſū ſpumis agūt redūdantibus. Quæ
res ſtuporem aſpicientibus præbet. Eſt enim ita uelox hoc ī loco aquæ
decurſus ut ſagittæ ſimilis uideatur. Cū augetur aquaꝝ incremento ni
lus: ideoque leniore curſu aqua ſupereminēte ſcopulis quidam per cata
ractas nauibus uenti contrarii diſcedūt. Aſcendendi nulla eſt facultas:
ui fluminis omne hominū ingenium ſuperante. Cataracte plures ſunt.
ſed maxima in æthiopia atque ægypti finibus ſita. cōplectitur flunius

inſulas plurimas:ſed præcipuā meroen in qua eſt urbs inſignis īſulæ no mine:quā cambiſes condidit a matre eius denominatā. Huius inſulæ for ma ſcuti perſimilis magnitudine ſupat cæteras nili inſulas. Patet enī lon gitudine ſtadiis tribus milibus latitudine mille:ciuitates ī ea ſunt plures ſed cæteris nobilior meroe:ab cuius uno latere libyam uerſus plurimi are næ cumuli cum ab altero ad arabiā poſitæ præcipitia montis inſulam cin gūt. Effodiūtur in ea aurꝝ argētū es ferrū:hebenū īſup fert lapidūq; mul tiplex genus. Tot autē nilus inſulas continet:ut ferme ſit īcredibile. Nā præter eum locū quem a forma loci appellant delta:ferunt alias quoq; in eo inſulas circiter ſeptingentas. harꝝ quaſdā ab æthiopibus īcoli miliūq; in eis ſeri. Quaſdā ſerpētibus ac cynocephalis uariiſq; feris ſilueſtribus infeſtas. Ac ꝓpterea acceſſu difficiles. Nilus in ægypto in plures ſciſſus partes eam formā:quā delta dicunt effecit. Profundiorē fluuium reddit maris ingreſſus ſeptē oſtiis ī pelagus delatū. horꝝ primum ad orientem uergit quod peluſiacū uocant:ſecundū paniticū. Deinde mendeſium uo cant phæniticū:ſebēniticum bolbitimū:ultimum canopicum:a nōnullis herculē nominatum. Sunt & alia oſtia manufacta minime prætereunda. In eorꝝ quolibet urbs ſita eſt diuiſa flumine pontibus ab utraq; parte exi tus & cuſtodiis munita. Ab oſtio peluſiaco foſſa eſt opere ſumptuoſo ad arabicum ſinū ac rubrū mare ducta. Hanc primū a nechao ſāmatichi filio agi captā. Darius pſarum rex pficere aggreſſus īperfectā reliquit:admoni tus a quibuſdā ſi locus interiacens effoderetur fore uti ægyptus omnis: cum mari rubro eſſet depreſſior:ab aquis mergeretur. Secundus poſtmo dum ptolemæus illā pfecit oportuniori loco foſſam ſūma arte efficiens. Hanc cum nauigare cuperet aperiebat:eam rurſus cū uſus eſſet claudens. flumen quod in foſſam defluit:a nomine auctoris ptolemæum uocāt. In exitu ciuitas condita eſt arſinoe appellata. Ea quā deltam diximus: ſimi lis ſiciliæ formæ:ab utroq; latere continet ſtadia ſeptingenta & quīqua ginta. Quæ uero eſt mari ꝓpinqua ſtadia mille trecenta. Ipſa inſula plu ribus foſſis manufactis diuiſa. Agros habet fertiliſſimos ægypti:circun data enī flumine atq; irrigua:tum fluuii incremento magnā uim limi effū dētis:tum cura incolarꝝ terram omnem:quadam machina ab archimede ſiracuſie adinuenta:quam a figura codeam dixere:irrigantium:multiplici fructu cupioſa eſt. Nilus etiā leniter fluens cum multā uariāq; terram ſe cū ferat quibuſdā in locis humilibus paulū ſtagnans regionē fructiferam fertilemq; effecit. Radices in ea multifariam naſcuntur guſtu uariæ: fru

ctuum & olerum natura: quæ multum tum egenis cōferunt: tum infirmis ad ualitudinem: non ſolum uero cibos uarios affatim præbet ad ſaturitatem egentibus. ſed aliis quoq; neceſſariis ad uitam rebus non parū cōfert adiumenti: lotum præterea fert plurimum: ex quo panē conficiunt ad uictus egeſtatē cibo℞ inſuper abundantius fert quod appellant ægyptiā fabam. Sunt & arbo℞ plura uariaq; genera quarum quædam perleæ dicuntur: cibus dulcedine præſtans a perſis ex æthiopia allatus: quo tēpore cābiſes ea loca ſubegit. Sycomo℞ uero aliæ: aliæ mora ferunt: aliæ fructum ficubus ſimilem: quem cum toto ferme: anno præbeant nō parui adiumenti uulgo exuriētibus præſtant. Vata: quæ inixaria dicunt: circa nili oſtia naſcuntur: quæ quoniā ſuauia ſunt guſtu tragēmatis præbentur loco: cōficiunt quoq; ex ordeo poculi genus citon nomine haud multo inferius ſapore uini. V tuntur etiā ꝓ oleo ad lucerna℞ uſum liquore expreſſo ex planta: quā cican uocāt. Plura inſuper fert alia ægyptus uictui hoīum utilia: quæ ſingulatim ꝓſequi longum eſſet. Beſtias nilus q̃plures nutrit forma diſſimili ac natura: ſed duo præcipua: quæ admodū inter ſe differunt. Crocodilum & equum: ho℞ crocodilus ex minimo in īmenſum animal euadit. Nam cum oua eius anſerinis ſimilia exiſtant: ex hiis genitus pullus ad ſexdecim cubitorum magnitudinē excreſcit: longitudine uitæ: hominis ferme eſt lingua caret corpus mirabile natura munitum. Nam dorſum eius uniuerſum ſquamoſum eſt: duritie præcipua: ex utroq; oris latere dentes habet pplures: in quis duo maxime eminent. Non ſolū homines comedit: ſed & cætera terreſtria animantia flumini appropinquātia unguibus grauiter diſcerpit. Morſu eſt aſpero tetroq;: ut quod dentibus laceret nunq̃ ſanetur. Capiebatur priſcis tēporibus hamis recenti carne appoſita nunc quandoq; rete ualido: prout & quidam piſces: quandoq; inſtrumento ferreo ex cymba ad caput iniecto: eorum īgens eſt multitudo in flumine & ſtagnis propinquius: tum quia fæcunditate excedit. Singulis enim parit annis: tum quia per raro capiatur. Nam & a quibuſdam accolarum ut deus ueneratur: & externis eſt inutilis labor ob carnes eſui malas. At illo℞ fæcūditati natura ſalubri remedio obſtitit. Animal caniculo pſimile ſchueumon. nam iuxta flumen belua parit: oua inquirēs conterit. Quodq; dictu mirabile eſt: nec oua comedēs: neq; illa ſua utilitate: ſed natura duce ad neceſſariam quandā mortalium cōmoditatem. Equi uero. quē uocant. magnitudo haud minor cubitis quīq;. quattuor pedibus ungula more bouis fixa. Dētes ex utroq; latere tres habet. ultra

reliquas feras eminentiores aures caudam uocem equis ſimilē. Reliquum corpus haud diſſimile elephāto: pellis eſt ultra cæteras beluas duriſſima. Aquatilis ac terreſtris beſtia die quidē in imis aquis latet: noctu in terrā egreſſus: tum frumenta depaſcitur: foenum deſtruens paſſim ꝓpinquas agroꝝ meſſes. Fæcundiſſimū ꝓle animal ut quod ſingulis ānis parturiat capitur arte quadam hoīum illos telis appetentiū. Cum enim apparent. circunſtant undiqꝫ hoīes: uulnerantqꝫ teloꝝ quæ alligant funibus: iactu: laxantqꝫ quoad exanguis factus capiatur. Carnibus eſt duriſſimis & ad digerendum difficillimis. Interiora ſingula inutilia ad ueſcendū. Præter has beluas uariū ac multiplex piſcium genus: Nilus affatim præbet uſui nō ſolum eius regionis incolis: ſed externis quoqꝫ: ad quos ſalliti deferun tur: utilitate cōmodiſqꝫ cæteros orbis fluuios excellit. Incremētū eius ab ſolſtitio incipiens æſtiuo uſqꝫ ad æquinoctiū ſempqꝫ nouum limum ſecū quærens. Rigat tum cultas regiones tum īcultas quāto tēpore uelit agri colæ. Aqua enim leniter fluente facile eam paruis aggeribus arcent indu cuntqꝫ ꝓ cōmodo terræ: tantā uero fertilitatem infert: & agri colendi fa cilitatem: ut cum ſeuerint aut oues introducāt in campos ad conculcanda iacta ſemina: aut aratro leui terrā ſubducant: neqꝫ niſi quattuor aut quīqꝫ exactis menſibus: ad meſſem redeuntes: breui tempore uberimos fructus abſqꝫ ulla īpenſa aut damno reportent. Alibi agricultura magno labore exercetur ac ſumptu. Soli ægyptii minima īpenſa labore tenui fruges fer tiles auferunt. Vineæ quoqꝫ eodem rigatæ modo uino abundant. Terra inculta pecori ad paſtum relicta adeo exuberat herbis: ut oues bis in āno pariant: biſqꝫ præbeant lanam. Incrementum nili aſpicientibus uidetur admirabile: incredibile audientibus. Solus enī inter reliqua flumina adeo ætate creſcit: cum decreſcant cætera: ut totā inundet ægyptū: hyeme mi nuitur cum reliqua augeantur. Eſt ægyptus plana & campeſtris cūqꝫ ur bes: uici agricolarum mapalia aggeribus munita aquæ inundationem de uitent tanꝗ cyclades apparent aſpicientibus. Terreſtres beluæ omneſqꝫ in campis remanent ſuffocantur aqua: quæ euadunt ad altiora confugiūt loca. Pecora inundationis tempore in ſtabulis recluſa nutriūtur a colonis ad id antæa præparato paſto: uulgus remiſſis operibus ruſticis: ocioſum epulis indulget ac uoluptati. Quoniā plurima cura moleſtiaqꝫ urgebat accolas nili inundatio: excogitata eſt in memphi quædā incrementi men ſurandi a regibus obſeruatio. Itaqꝫ quibus id negocii demandatū erat ꝑ epiſtulas urbibus uiciſqꝫ ſignificabāt quot cubitis quot ue digitis fluuius

auctus eſſet: & ſimul quo tẽpore cæpiſſet decreſcere: quo modo uacuus reddebatur ea ſollicitudine populus: incrementi magnitudine decremẽtoq́ notis. Vbertatem futuram e ueſtigio ab ĩundationis modo notatis prioribus temporibus noſcebant. Oculta inundationis huiuſmodi cauſa multos dubitare: tum philoſophos: tum hiſtoricos: ac uaria ſentire cõpulit. De qua re paucis diſſeremus: ut neque modum excedat hiſtoria: neq́ ab omnibus adeo quæſita agitata quæ res relinquatur intacta. De nili incremento: de eius fontibus: de oſtiis: quibus deſcendit in mare: deq́ rebus aliis: quibus maximus omnium: quæ in orbe ſunt a cæteris differat. Quidam ſcriptorum nihil auſi ſunt tradere licet quandoque etiam de paruis torrentibus conſcripſiſſent. Alii cauſas reddere conati: procul a uero ſenſerunt. Nam qui ellanici cadmiq́ & ecatai ætate fuerunt: omneſq́ priſci illi ſcriptores ad fabulas declinarunt: herodotus qui multarum conſcripſit hiſtoriam rerum: cauſam reddere uolens: ſibi ipſi repugnat: xenophon tuchydides quorum hiſtoriæ ueritas comprobatur ægypti loca minime attingerunt. Eos autem: qui circa ephorum ac theopompum extitere: præ cæteris hæc ſcrutatos deſeruit ueritas. Aberrarunt uero omnes non negligentia: ſed regionum ſitus ignorantia. Nam priſcis uſque ptolemæum philadelphum temporibus: nulli græcorum nedum in æthiopiam: ſed ne ægypti quidem montes Ita difficiles aditus periculoſiq́ admodum ad æthiopiam erant traſcenderunt. Ptolemæus primus omnium cum græcorum exercitu æthiopiam ingreſſus diligenter de ſitu earum partium ſcrutatus eſt. Itaq́ locorum inſcitia errandi materiem priſcis ſcriptoribus præbuit. Nili fontes locaq́: ex quibus fluit: nullus ad hoc tempus ſcriptor neque uidiſſe ſe dicit: neq́ audiſſe ab aliis: qui ſe aſſererẽt aſpexiſſe: ex quo res ad opiniones & coniecturas peruenit. Aegyptii ſacerdotes ab oceano qui orbem circuit: nilũ habere principium ferunt: nil afferentes certi: ſecundum certa incertioribus ſoluentes. Rationes uero reddunt in eodem fidẽ q̃ plurima indigeant fide. Troglodytæ: qui propter æſtum loca incolũt eminentiora: uolgios uulgus appellat aiunt loca aquoſa eſſe e quibus cõiiciunt propter plurimos eius regionis fontes in unum confluentes nilum effici. Meroen uero inſulam habitantibus: quorum opinio: cũ ſint eis locis propinquiores: ueriſimilior deberet uideri: adeo nili ortus eſt incertus: ut ipſum aſtopon ideſt ortam ex tenebris aquam uocent. Ita nilum ab locorum inſcitia cognominarunt. Nobis autem propius uero

eſſe uidetur: quoad procul ab omni figmento eſt alienū. Haud uero ignoramus herodotum: qui libyam: quæ ad orientem quæ ue ad occidentē uergit interfluere nilum ſcribit arbitrari eos: quos naſamoſos dicunt: diligentius nili ortum ſcrutantes: ideoq; tradere: ex ſtagno quodam oriri perq; æthiopiam ferri. Verum neq; id libyis: quamuis uerum ſequi uideantur: neq; ſcriptori incerta afferenti fides eſt adhibenda. Sed quoniam iam ſatis de fontibus curſuq; nili ſcripſimus: deinceps cauſas incrementi diſcutiemus. Thales: qui ſapiens inter ſeptem eſt annumeratus tradit ſpirantibus ethesiis nili curſum a mare reprimi: eoq; aquis excreſcentibus ægypti: quæ plena eſt & humilis regio: inundationem ſequi. Quæ ratio quamuis non nihil uideatur afferre tamen facile argui: ut falſa: poteſt. Nam ſi id uerum eſſet fluuii omnes flantibus ethesiis ſimili augerentur incremento. Quod quia minime accidit in reliquis orbis partibus alia cauſa uerior quærenda eſt. Anaxagoras phyſicus incrementi cauſam dixit eſſe niuem in æthiopia liquefactam. Quod & eius diſcipulus euripides uidetur ſentire ſcribēs nilum excreſcere: cum ægypti liqueſcant niues: quæ ratio facillime poteſt refelli: cum palam ſit omnibus: propter caloris intemperiem aut in æthiopia niuem non eſſe aut in eis locis præſertim circa nili decurſum gelu aut omnino hyemem uigere. Quod ſi quis in æthiopiam eſſe niuium copiam concedat tamē conuingitur falſam eam cauſam uideri. Nam flumen omne niuibus excreſcens auram frigidam aeremq; craſſum reddit. At ſolus omnium nilus neque nebulas neque auram frigidam gignit. Herodotus nilum ait ipſa natura eſſe talem: qualis ſit incrementi tempore. Hyeme uero ſolem ad libyam delatum attrahere ad ſe humorem: ob eamq; rem præter naturam eo tempore flumen decreſcere: æſtate uero abſcedente uerſus arctum ſole: cum græciæ: tum ſimilium locorum fluuios areſcere minuiq;. Non eſſe igitur quo de nilo fertur admirandum: ſi æſtiuo creſcit tempore diminuitur hyeme. Verum ſi hoc nilo accidat ut ſolis æſtu hyeme humiditas attrahatur: & in reliquis quoq; libyæ fluuiis id cōtingere neceſſe eſſet: ut hyeme arefacto humore diminuantur. Quod cum procul a uero ſit: certe ſcriptoris error palam deprenditur. Et enim græciæ: non quia ſol longius abſit: augentur hyeme flumina: ſed propter pluuias frequentes. Democritus abderites non meridionali niue aquarum augumentum fieri dicit: ſicut euripides anaxagoraſq; ſenſere: ſed ſeptētrionali. Niuium enim

coaceruatā magnitudinem in boreæ regionibus ait brumæ cōgelatam tē
pore: æſtate liqueſcere. Ideoq̄ eleuatis ſurſū uaporibus multas denſaſq̄
nebulas circa montana tolli cacumina: quæ ab etheſiis ad altiſſimos: qua
les in æthiopia ſunt: montes delate: deinde in pluuiā uerſæ magnos effi
ciant ĩbres: quibus etheſiarꝫ tēpore nilus augeatur. Hæc opinio facile reii
ci poteſt: ſi quo tēpore flant æthesiæ ꝑpendas: Incipit enī creſcere nilus
ſolſtitio æſtiuo nōdum flantibus etheſiis. Ceſſat aūt equinoctio autūna
li: iam olim his uentis quieſcentibus. Quando igitur ratio opinionē ſu
perat: laudandū eſt ingenium ſcribentis: ſed haud quaq̄ adhibēda fides.
Prætereo quod palam eſt non magis ab arcto flare etheſias: q̄ ab heſpe
ro. Non enī boreas aut ſeptentrionales uenti: ſed qui ab æſtiuo occidēte
flant: etheſiæ uocātur. Dicere aūt hoc maxime circa æthiopiæ mōtes cō
tingere: non ſolum ĩprobandum eſt: ſed etiam nō credendum. Ephorus
recentiorem cauſā ꝑſuadere conatur: plurimum tamē a ueritate remotā.
Ait enim ægypti terram omnem nili inundatione exaggeratam raram
aridamq̄ natura eſſe. In qua terræ hiatus maximis diuerſiſq̄ in locis exi
ſtant. Ideoq̄ hyeme humiditatē omnem attrahere: atq̄ in ſe continere
quam æſtate ueluti ſudorem quēdā quo flumē augetur: emittat Sed hic
auctor non ſolum uidetur ægypti loca naturamq̄ neſciſſe: ſed ne eos au
diſſe quidē qui ſcirent. Nam ſi ex ipſa ægypto nilus incrementum ſuſci
peret naquaq̄ in ſuꝑioribus inundaret ꝑ ſaxa & dura loca fluens. Sed am
plius ſex milibus ex æthiopia delatus eodem eſt: quo anteq̄ ægyptū in
grediatur: ĩcremēto. Præterea ſi nili curſus humilior eſſet raritate terræ
a flumine ſuꝑdictæ: impoſſibile uideretur hiatus: qui in ſuꝑficie forent
tantam aquarꝫ uim abſorbere potuiſſe. Itē ſi nili decurſus humilior ter
ra ſuꝑinducta foret: ſuꝑiores terræ hiatus eſſe contingeret: a quibus im
poſſibile fieret tantum aquæ manare. Si uero ſuꝑiorem tenet fluuius lo
cum: haud eſt poſſibile ex locis depreſſioribus concauiſq̄ ſurſum ferri
aquarum curſum. Quis unq̄ crederet fieri poſſe humores: qui ex rarita
te terræ affluerent: tantum incremētum flumini addituros ut uniuerſa
ferme ægyptus inundaretur? Prætereo hanc rationem in raritate terræ
exaggeratæ tantum aquæ contineri: mendacem deprehendi palam poſ
ſem. Meander quippe fluuius plurimū terræ attulit aſiæ regionibus ꝑ
q̄s fluit: ĩ quo nil ſimile nili ĩcremēto cōſpicitur. Simili mō & ĩ acarnāia
achelous cephiſus ĩ boetia a phoceis deſcēdēs: nō parꝫ eis oris terræ ſu
ꝑaddidere: q̄ coli poſſet. Ex quibuſ māifeſte depħēditur ſcribētiſ error.

Itaq; nullus ab eo ueritatem exquirat uidēs eum in paucis uera ſenſiſſe. Quidam in memphi philoſophantes rationē huius incrementi reddere conati ſunt magis: quæ nō reprehendi: q̄ quæ probari poſſet. Nam orbem in partis tres diuidentes unam eſſe aiunt quam nos īcolamus. Alteram huic & contrario ſitam. Tertiam in thebas inhabitabilem ſolis calore aduſtā. Si ergo nilus hyeme creſceret certe a noſtra zona ortum haberet: cum eo tempore apud nos pluat maxime. Verū cum æſtate augetur uidetur ſimile ueri ī zona nobis oppoſita hyemem eſſe: eoq; ingentem aquarum uim eo tempore manantem incremento cauſam præbere. Hac re nulli ad fontes nili acceſſus patere tradunt: quoniam in ex oppoſita zona ortus per īhabitabilem fluat: cuius rei teſtis ſit aquarum nili præcipua dulcedo: cum per loca ſole aduſta decurrat: quod cauſam præbet ut dulcedine cætera exuperet flumina: tanquam caloris natura eum ſaporem flumini præſtante. Sed huius ſententiæ depulſio imprōptu eſt. Impoſſibile enim uidetur ex oppoſito nobis orbe flumen ſi quid terra rotunda exiſtat: ad nos ſurſum ferri. Si quis uero conetur ſuis argumentis ueritatem euertere: natura ipſa rerum repugnat. Verum illi quo recta ſenſiſſe uiderentur loca deſerta incultaq; interpoſuere: ne eorum ſētentia manifeſto argumento impugnaretur. Sed æquum eſt: qui aliquid pro comperto affirmāt: aut certum ſuæ ſētētiæ afferre teſtem: aut eam ex conceſſis principiis probare. Nam quomodo inter omnes fluuios nilus ex illo orbe ad nos ſolus fertur? Et reliqua quoq; flumina quēadmodum in hoc orbe contigit ab eo effluere merito deberēt. Dulcedinis uero fluuii cauſa quā afferunt: ratione penitus caret. Si enim caloris æſtu decoctus fluuius dulcedinē ſortiretur: nequaq̄ gigneret animātia neq; uarias piſciū aut ferarū ſpecies cōtineret. Aqua enī omīs a natura ignis alienata nequaq̄ generat. Cum autem nili natura omnino huic contraria exiſtat: exiſtimandum eſt eas incrementi cauſas nequaquam ueras eſſe. Inopides chius tradit æſtate aquas infra terram eſſe frigidas: calidas hyeme. Hoc in puteis profundis planum oſtendi: quorum aqua maximis caloribus admodum frigida ſit. Ingenti frigore calida: & nilo igitur merito accidere: ut hyeme paruus compreſſuſque propter terræ caliditatem conſumptā: cū ægyptus pluuia humiditate exiſtat: æſtate uero cum ægyptus pluuia careat: terra minime aquam abſorbente flumen nullo impedimento augeri. Huic quoq; reſpondendum eſt plures libye fluuios oſtiis: & curſu nilo ſimiles diſſimili eſſe argumento.

Cum hyeme impleantur: qui æſtate ſint exillores. Ex quo arguitur non recte ſenſiſſe auctorem. Agathargines gnidius propius ueritatem acceſſit. Ait enim ſingulis annis per æthiopiæ montes continuos ab æſtiuali ſolſtitio uſque ad æquinoctium autumnale imbres fieri: haud mirum igitur nilum hyeme compreſſum ſecundum naturam iis aquis fluere quas fontes ſubminiſtrent: æſtate uero propter imbres incrementum capere. licet autem hucuſq; certam huius incrementi rationem reddiderit. non tamen noſtra opinio contemnenda eſt. Multa enim præter naturã fieri uidentur: quorum cauſas difficile eſt ad unguem noſcere. Nonnulla huic rei ſunt argumento: quæ in aliquibus aſiæ locis fiunt. Mõtes & enĩ ſcythiæ caucaſos contiguos annis ſingulis: iam exacta hyeme immenſæ niues continuis pluribus ue diebus opplent. In oris indiæ: quæ ad ſeptẽtrionem uergunt certis temporibus plurimæ grandines incredibili magnitudine deſcendunt. Apud idaſpem fluuium æſtatis initio cõtinui imbres pluunt. In æthiopia uero poſt dies aliquot idem contingit. Non ergo procul a uero eſſe dixerim ex æthiopiæ montibus: quæ ægypto adiacet continuos imbres incremẽtum fluuio præbere præſertim cum etiam barbari ea incolentes loca huic rei teſtimonium ferant. Si autem: quæ de nilo feruntur contrariam habent iis: quæ apud nos eſſe dicuntur: naturã non tamen propterea fides rebus detrahenda eſt. Et enim notum apud nos pluuias afferre uidemus: æthiopibus ſerenitatem. Et uentos quoq; boreæ in europa eſſe uehementes in illius uero regionibus remiſſos. Et de nili inundatione ne modum excedamus: hactenus. Quoniam hunc librum in duos: ne modum tranſgrederemur: partiti ſumus abſoluto priori. Secundus nobis ordinandus eſt. In quo de antiquis ægypti regibus: de iis quæ priſcis temporibus acta ſunt: diſſerimus.

FINIT LIBER PRIMVS. I. S. In quo hæc continentur.

Geſta regum ægypti uſq; ad amaſum regem.
De ſepulchris pyramidibuſq; ægypti: quæ inter ſeptem miracula annumerantur: et eorum conditoribus.
De legibus ac iudiciis ægyptiorum.
De ãnalibus diis apud ægyptios ſacris: eorumq; cultu.

De moribus quos in ſepeliendis mortuis ſeruant.
De græcis excellentibus doctrina uiris: qui eruditionis gratia in ægyptū profecti ſunt.

CVM primus liber propter ipſius magnitudinem in duos ſit libros diuiſus: prior totius operis prohemiū continet: & quæ de mundi creatione. deqꝫ prima omnium origine: ac de diis: quas ne ſui nominis in ægypto cōdidiſſe urbes ægyptii tradant. Primū inſuper hominum ortum: & eorum primorem uitam. Præterea honores immortalium & temploꝝ ædificationem. Tum deſcribitur ægypti ſitus & quæ de nilo præter opinionem feruntur: eiuſqꝫ inundatione: quid ue de ea: tum hiſtoria: tum philoſophi ſentiant: & in ea re ſcriptorum diſſēſio. Hic autem liber continuato ſuperioribus ſcribendi genere: priſcorum ægypti regum ad amaſium uſqꝫ regem geſta continens: a primæua ægyptiorum uita initium ſummet. Priſcis uictum ægyptiis herbas ac paluſtres caules radiceſqꝫ: quas guſtu experti comprobaſſent: fuiſſe tradunt: eaqꝫ quam agroſim dicunt: herba tum præcipua dulcedine: tum hominibus ac iumentis utile in primis uſus. Eius utilitatis memores ad hoc uſqꝫ tempus uiri: hac manibus decerpta deos orant: exiſtimantes hominem limoſum: ac paluſtre animal eſſe ſumpta coniectura: tum ab eius humili naturaliqꝫ ortu: tum quia magis humidis: q̄ ſiccis egeat cibis. Piſces deinde ſecundum cibum ægyptiis fuiſſe tradunt: nilo eorum copiam præſertim cum decreſcens in alueum redit ferente: pecorum quoqꝫ carnibus ueſcentes: quidam eorum pellibus pro ueſte utebātur. Domos ex harūdinibus conficiebant: cuius rei ueſtigia penes ægypti paſtores permanſere: huc uſqꝫ nulla alia niſi ex talamis facta habitacula probant. Hac uita plurimo tempore exacta: poſtmodum aliis fructibus: in quis panis erat ex loto factus: ueſci cæperunt. Horum inuentionem quidam ad Iſidem: quidam ad antiquiorem nomine Menan referūt ægypti regem. At uero ſacerdotes diſciplinarum artiumqꝫ repertorem mercurium fuiſſe tradunt. Eorum uero: quæ ad uitam ſpectant reges. Quapropter antiquitus non ad principantium progeniem ferebātur regna: ſed ad eos: qui plurimum de hominum uita meriti uiderentur: ſiue ob communem utilitatem creante ſibi reges populo: ſiue ita in libris ſacris contineretur. Eorū nōnulli fabulantur deos primū & heroas ī ægypto paulo minus decē & octo milia regnaſſe ānos. Deoꝝqꝫ poſtremū orū iſidis regno potitū: hoīes uero paulo mīus

annorum quindena milia uſq; ad centeſimā atq; octogeſimā olympiadē
quo tempore in ægyptū tranſcendimus regnante ptolemæo: qui nouus
eſt dionyſius appellatus. Aegypti maiorem partem temere reges īdigē
tes: pauca æthiopes: perſæq; ac macedones. Aethiopes quattuor: nō cō
tinuis: ſed diuerſis tēporibus regnarunt annis ferme ſex & triginta. Per
ſæ duce cambyſe rege: qui ægyptum armis ſubegit: annis centum trigin
ta quinq; quorum inſolentiam crudelitatemq; atq; in deos patrios impie
tatem damnantes ægypti ab eis poſtmodum deſciuere. Poſtremi mace
dones. & qui ab eis manarunt: annis ducentis ſeptuagintaſex ægyptiis
imperarūt. Præter hos temporibus reliquis ægyptii omnes regnum te
nuere uiri quidem quadrigenti ſeptuaginta mulieres quinq;. Quæ oīa
ſacroꝝ libroꝝ monumētis ſacerdotes a priſcis illis tēporibus ſcripta: po
ſteris reliquerūt cuiuſlibet regū magnitudinē naturā mores ætatē geſta
ſcriptis mandātes. Nos autē cū de quoq; ſingulatī tradere longū nimis
ſupfluumq; eſſet iis: quæ digna memoria uidebuntur: cōtenti hiſtoriā cō
texemus. Primum poſt deos in ægypto regnaſſe ferunt Menan: qui po
pulos colere deos: ſacraq; his facere: mēſas īſup: & lectos ſternere docuit:
delitiis aſſuefaciens & cultiori uitæ. Qua ex re multo poſt tēpore gneſa
ctum uecchoridis ſapientis patrē dicunt in arabiā cum exercitu ꝓfectum
cōmeatu in locis deſertis atq; aſpis deficiente: coactū eſſe cibum uilē ab
idiotis: qui forte occurebāt ſummere. Quo lætatum: cum p̄ter modnm
ſuauis uiſus eſſet: deſpexiſſe aiunt atq; abominatum eſſe: qui primus regū
ſumptuoſiori cibo eſſet uſus. Adeo autē ſibi: tum cibus: tum potus: tum
lectus humilis cordi fuit: ut hoc ī libris ſacris īſcribi īpetrarit: ac thebis in
tēplo iouis poni. Eā cauſā ferunt: cur nulla menæ gloria aut honor ad po
ſteros manarit. Huius regis deinceps ꝓgenies: regnum tenuit quinqua
ginta duo reges annis mille & quadragīta: a quibus nil memoria dignum
prodiit. Buſiris deinde octoq; ab eo poſteri regnarunt: quorum ultimus
Buſiris quoq; nomine ciuitatem condidit magnam: ſolis urbem ab ægy
ptiis: a græcis uero thebas appellatam: cuius moenia centum quadragin
ta ſint ſtadia ambitu complexa. Eam magnis ædificiis ac ſpecioſis deoꝝ
templis: aliiſq; ornamētis pulcherrimis exornauit. Simili modo & priua
torum domus uſq; ad quartam aut quintam contignationem conſtruxit.
Ciuitatem iuſuper omnem: omnium non ægypti ſolum: ſed aliaꝝ orbis
oīum reddidit foeliciſſima. Huius urbis ꝓpter eius potētiā excellentiāq;
ubiq; diffuſā & poeta mēinit īquiēs ægypti thebas ornatas ædificiis: ī q̄

centum ſint portæ inq; earum qualibet cuſtodes ducētos excellere equis & currubus. Quidam aſſerunt nō centum portas fuiſſe ciuitatis: ſed plures egregiaſq; templorum portas a quibus cētum ſit: tanq̃ plurimarum portarum dicta. Ex ea uiginti milia curruum ad bellum prodire: receptacula quoq; equorum centum quorum ſingula ſupra ducentos equos caperent: Iuxta flumen inter memphim ac thebas libyā uerſus fuiſſe aiunt. Eorumq; etiam nunc ueſtigia monſtrari. Non ſolum uero hunc regem. ſed & qui poſt eum regnarunt: multa accepimus ad huius ciuitatis amplitudinem atq; ornamenta cōtuliſſe: Donis præterea decoraſſe pluribus aureis: argēteis: eburneis: ſtatuis inſuper coloſſorum inſtar: atq; obeliſcis ex unico lapide factis: ut plane conſtet nullam ſub ſole urbem ita fuiſſe exornatam: ex quattuor enim templis pulchritudine magnitudineq; admirabile conſtructis: unum erat ātiquiſſimum: cuius circuitus ſtadiis tredecim pateat. Altitudo cubitis quinq; & quadraginta: muri latitudo ſit pedum quattuor & uiginti. Reſpondere huius templi magnificentiæ aiunt ornamentorum cultum: quamuis magna impenſa ſit & mirando opere conſtructum. Ea ſtructura uſq; ad poſteriora permanſit tempora. Aurum uero argētū ebur & lapidum ſumptus atq; ornatus a perſis ablata: quo tempore cambyſes ægyptiorum templa combuſſit: Tranſtuliſſe quoq; ī aſiam ab ægypto ferunt nō ſolum ornamenta rerum plurima: ſed & artifices: quorum opera regiæ inſignes: tum in perſepoli tum inſulis: tum in mediis ſint cōſtructæ. Tantam pecuniarum copiam in ægypto fuiſſe tradunt: ut ex incēdiis: quæ omnia abſumpſere: inter cætera paruum licet quid auri: quod tamen ultra trecenta talenta ſit penſum: affluxerit: argēti uero duo milia & trecenta. Sepulchra quoq; regum priſcorum mirabili opere & quæ minime æquari a poſteris poſſent: fuiſſe aiunt. Referūt ſacerdotes ſeptem & quadraginta ſepulchra regia: quorum uſq; ad ptholemæum lagum decem & ſeptem tantum ſupererant: in eorum libris ſcripta contineri: & eorum etiam plurima: quo tempore ad ea loca acceſſimus: abſumpta erant olympiade centeſima atque octogeſima. Non ſolum uero ab ægyptiis ſacerdotibus hæc traduntur: ſed græci quoque plures: & in his hecatheus: qui ptolemæi. lagi tēpore thebas profecti hiſtorias ægyptias ſcripſere. nobiſcum ſentiunt. de prioribus enim regum ſepulchris ī quibus traditur Iouis pellices fuiſſe conditas: recenſens ſingula: regis monumentum: qui Simandius dictus eſt: fuiſſe tradit ſtadiorum decem. Cuius aditu porta erat uario lapide conſtructa. Et huius longitudinem

duorum iugerum : altitudinem quinq́ꝫ & quadraginta cubitorum fuiſſe ait. Poſt hanc ingredientibus aderat lapideū periſtilum quadratū: cuius ſingula latera iugera quattuor cōplecterentur. In eo pro columnis anima lia erant ſita ex unico lapide decem & ſex cubitoꝝ ad antiquam formam fabricata. Textura omnis ſupior tecti confecta ex lapidibus duoꝝ paſſuū latitudine uariiſq́ꝫ ſtellis ceruleis ornata. Ex hoc deīceps alter erat aditus & in eo porta priori ſimilis: ſed ſculptura uberiori. In īgreſſu ſtatuæ tres poſitæ erant ingentes unici lapidis. Mēnonis opus. Harum una ſedens: cuius pedis menſura ſeptem excedebat cubitos : cæteras ægypti ſtatuas magnitudine ſupabat. Duæ præterea uſq́ꝫ ad genu: altera a dexteris: altera a ſiniſtris filiæ & matri minores poſitæ. Hoc opus nō ſolum magnitudine cōſpicuum: ſed arte mirabili & lapidum natura excellens fuit: cum ī tanta mole neq́ꝫ fiſſura quæpiam: neq́ꝫ macula ineſſet. Scriptum erat in eo Rex regum ſimandius ſum ·Si quis qualis fuerim: & ubi iaceam noſſe uelit: meoꝝ aliquid operum exupet. Eſſe quoq́ꝫ & aliud ſignū matris ferūt unico lapide cubitoꝝ uiginti: habens ſupra caput regias tres: quæ oſtenderent filiam uxoremq́ꝫ ſe & regis matrem fuiſſe. Poſt hāc portā & aliud erat periſtilum nobilius ſuperiore ſculpturis uariis: ī quis bellum erat cōtra bactrianos: quibus regis filii īperabant deſciſtentes: ab eo geſtū: hos aduerſus: quadringentis milibus peditū: equitū uiginti: in quattuor partes diuiſo exercitu: cum ꝓfectus eſſet: prima muri pars obſidionem urbis ſculptam cōtinebat: ab ea parte: qua fuluius muros abluit. Rege deīde cū parte hoſtium cōgreſſo: leo una cū eo inita pugna hoſtes ī fugā uerterat Scriptores quidā uerā hiſtoriā fuiſſe leoniſq́ꝫ opa domi enutriti regem ī pugna uti ſolitum ad uictoriā ferunt. Alii ob fortitudinē corporis præcipuam leonis ſimilitudine: corporis animiq́ꝫ uires ipſum oſtēdere uoluiſſe. Secundus paries ſculptus erat captiuis abſq́ꝫ pudendie manibuſq́ꝫ: a rege ductis: quæ nota erat illos eſſe animo uiles: & corpore imbecilles. Tertiū latus ſculpturis uariis picturiſq́ꝫ decoris: regis ſacrificia triumphūq́ꝫ deuictis hoſtibus cōtinebat: In medio periſtili latere ſtatuæ iacebant duæ ingētes ex unico lapide cubitoꝝ ſeptē & uigīti: ad q̄s: tres ex piſtilo aditus patebāt. Has ꝓpe: domus erat colūnis ſuſpēſa : cuius latus quodlibetduo iugera cōplectebatur. In ea ſtatuæ ligneæ poſitæ haud puo nūero repſētātes: tū eos: qui de re dubia diſceptarēt: tū reſpiciētes eos : qui ī iudiciis ſentētias ferrēt. Hi ab una muri pte ſculpti trigīta nūero erāt & ī medio iudicādi prīcipes: cuius a collo ſuſpēſa ueritas pēderet & oculis eſſet ſub

clauſis librorum cumulo circūſtante. Hæ imagines præſe ferebāt iudices
integros eſſe debere: prætorem ſolā inſpicere ueritatē. Dehinc de ambu
latorium erat domibus plenum: inq; eis diuerſa epularꝶ genera ſuauia gu
ſtui præpata. Sculptus deinde eminens cæteris rex uariis coloribus: aurū
atq; argentum quæ ex aureis argēteiſq; metallis annuatī cæpat: deo offe
rens. Inſcripta quoq; ſūma erat oīs ī argentū redacta: minæ terdecies cē
tena & ducenta milia milium. Sequebatur dehinc ſacra bibliotheca: ī qua
inſcriptum erat animi medicamentum. Erant deinceps ægypti deorꝶ om
nium imagines: regis quoq; dona ferētis: quæ cuiq; cōpeterent deo: oſtē
dentis inſup & oſiridem & poſteriores reges: tū in deos cultu: tum inter
hoīes iuſtitia: plurimum uitæ mortalium ꝓfuiſſe: pene bibliothecam do
mus ſita erat egregia: in qua uigīti eſſent iouis & iunonis lectiſternia. Re
gis inſup ſtatuæ: ubi & regis corpus ſepultum uidebatur. Hāc circū aſta
bant plurima habitacula: in quibus picta cernebātur animantia ægyptia
ſingula ſacris apta omnia ſepulchrum uerſus aſcendentia. Circuibat mo
numentum aureus circulus cubitis trecentis ſexaginta quinq; unius cubi
ti ſpiſſitudine. In quo deſcripti erāt p ſingulos cubitus dies anni: & aſtro
rum ortus atq; occaſus: quid ue ea ſecundum ægyptios aſtrologos obſer
uata ſignificarēt. Eum circulum ferunt: & cābyſes & perſæ quo tempore
ægyptiis imparunt ablatum. Hoc ſimandii monumētum nō ſolum cæte
ris omnibus ſumptuoſius: ſed & artificio excellentius fuit: thebei quidem
ſe antiquiſſimos omniū ꝓfitētur: primumq; philoſophiā ac aſtronomiā
ab ipſis repertas. Seq; a regionis ſitu adiutos ad cognoſcēdos orientium
ac occidentium aſtrorꝶ motus. Inſuper & menſes ab eis & annos eſſe īſti
tutos. Dies nō ſecundum lunam: ſed ſecundum ſolem metiuntur trigīta
dierum menſem cōficientes. Quinq; autem dies & quartum duodecī mē
ſibus adiungentes anni curſum pficiunt. Intercalares menſes nō interpo
nunt: neq; dies ſubducunt: ſicut & græcorꝶ quidam. Solis & lunæ defe
ctus diligenter ſcrutati ſunt. Ex quibus multa futura prædicere cæpunt.
Ab huius regis ꝓgenie profectus poſtea. Ogdous: qui uchoreus cogno
minatus eſt. Memphim cōdidit ābitus ſtadiorum centum & quīquagin
ta: urbē omnium ægypti præclariſſimā opportuniori totius eius oræ lo
co: ubi nilus in plures ſciſſus partes efficit formam deltæ. Quo fit ut tāq̄
in nili clauſtro poſita aditum præbeat: prohibeatq; ad ſuperiora loca na
uigantibus. Vrbs munita eſt: ac optime ſita: nam fluente iuxta eam nilo
ad cohibendam aquarum inundationem uerſus notum aggeres ingētes

oppoſuit:& īcremēto fluuii præſidiū:& ad uerſus hoſtes:qui a terra irēt munimentū:a partibus cæteris undiq; effoſſus eſt lacus ingens ac ꝓfun dus:qui ſupabundantia fluminis in eum delata: ac locis urbi uicinis:ex cepto aggere:aqua repletis urbē effecit munitiſſimam. Talē igitur eius urbis conditor loci opportunitatē elegit:ut poſteri reges ferme oēs reli ctis thebis & regiam & habitationes in ea ædificarit. Quapropter de inceps diminuta thebaꝝ magnificentia: aucta Memphis uſq; ad alexā dri macedonis tēpus. In urbē ſui nominis iuxta mare cōdidit:ī augmētū cuius poſtea reges ægypti omnes īcubuerunt. Hāc ciuitatē quidā deoꝝ donis plurimiſq; decoris rebus adeo exornarūt ut prima apud quoſdā aut ſecunda ī orbe habeatur. Sed de hac ſepatim poſterius dicetur. Mē phis conditor poſt ſtructum aggerem ſtagnumq; effoſſum regiā ædifi cauit haud inferiorem reliquis:quæ alibi conſtructæ ſunt:Supiorum ue ro regum magnificentia atq; ornatu imparem:ægypti ſane omnino par uifaciendum præſens uitæ tempus eſſe putant. Futuri uero gloriā:quæ uirtute comparatur maximi extimādū. Domos noſtras diuerſoria appel lant tanq̄ breui tempore a nobis inhabitandas. Defunctoꝝ ſepulchra ſempiternas domos:quoniam apud inferos infinitum ſit tempus:uocāt. Ideo domus ædificandæ curam contemnunt. Circa ſepulchrorum ma gnificentiam ſummum ſtudium operamq; īpendunt. Memphim quidā a conditoris filia denominatam uolunt. Eius amore fabulantur nōnulli captum nilum fluuium:tauriq; forma compreſſiſſe mulierem: exq; ea ge nitum:quem propter uirtutem incolæ ægyptum dixere:a quo & regio ſit omīs denominata. Hic cum regnum cæpiſſet phumanus ac iuſtus fuit inq; ſingulis excellens. Qua ex re comprobata ab omnibus eius erga ſi gulos beniuolentia:hunc honorem nominis ſortitus eſt. Hoc defuncto rege duodecima poſt eum proles ægypti regnum poſſedit nomine mu ris:ædificauitq; in memphi boreale propylæum opus reliquis excellen tius. Supra ciuitatem decem ſtadiis lacum effodit:miranda utilitate ma gnitudine operis incredibili:cum pateat ambitu ſtadiis tribus milibus ſexcentis. Profundum eius quibuſdam in locis ſit ulnis quīquaginta:ut qui rei magnitudinem aduertat. Eius ī omnes ægyptios benificentiā re giſq; prudentiā nullis ꝓ meritis ſatis laudare poſſet:nam cū nili incerta ſint incrementa. & ab eoꝝ mō fructus terra præbeat. lacū hunc effodit aquæ īundantis receptaculū. ne cū ſupra modū excreſceret ſtagnātibus præter ſollitū aquis. limo ſupfluo patria inutilis redderetur. ne ue ex

.c.

defectu aquæ fructus ex ſiccitate perirent. Foſſā uero a fluuio duxit ad la cū ſtadiis octogita quīq;: iugeris latitudine. Per hanc fluuii aqua & rece pta & ꝓhibita præbet agricolis fertilitatē. Nunc apto ore foſſæ: nūc cla uſo iuxta incrementi modū: non abſq; magna īpenſa. Cum quīquaginta talentis opus ſit ſiue claudere ſiue reſerare os foſſæ uelīt. Permanſit hoc ſtagnum ſūma ægyptioꝝ utilitate uſq; ad noſtrā ætatem a cōditore Mi ride appellatum. Relictus eſt a rege: qui eum effodit: in eius medio locus in quo ſepulchrum ædificauit duobus ſup īpoſitis pyramidibus altitudi ne ſtadii: una ſibi: altera uxori. Sup his ſtatuas quoq; duas lapideas collo cauit in throno ſedentes: exiſtimans his opibus relinquere ſuæ uirtutis memoriā īmortalem. Vectigal piſcium: qui in ſtagno capiebantur: uxori cōceſſit: tum ad unguentoꝝ uſum: tum ad reliquum corporis cultum. Id talēti argentū ſigulis diebuſ pendit. Traduntur duo & uiginti piſciū ge nera in eo eſſe. Tantāq; eoꝝ capi multitudinem: ut abunde præbeat his etiam cum plurimi ſint: qui ſaliendis piſcibus opam præbent: poſt Miri dem prole ſeptima Seſooſis rex factus ſupiores omnis gloria & rerū ma gnitudine exceſſit. Sed quoniā de huius regis geſtis: nō ſolū græci ſcri ptores: ſed etiam ægypti ſacerdotes: & qui cantu eius laudes ornāt nō eadem ſentiunt. Ex his tum: quæ ſupſunt ueſtigiis: tum ī quibus ſcripto res cōueniunt ſimiliora ueri cōſcribemus. Poſt eius ortum pater decoꝝ ac regium opus aggreſſus eſt. Nam ex tota ægypto omnibus: qui eadē die: qua filius nati erant: infantibus cōgregatis: nutriri educari ac ſingu los eadem diſciplina exercitioq; erudiri fecit: exiſtimans hoc pacto ſimul educatos atq; inſtructos tum amiciores inuicem: tum audentiores melio reſq; in bello fore. Hos cōtinuo uſu ad maloꝝ patientiā exercebat. Non enim licebat alicui cibum: priuſq̄ curſu centum octoginta ſtadia cōfeciſſet capere: quo exercitio omnes uiri euaſerant: & robuſto corpore & aīo præ ſtantes. Primum ſeſooſis in arabiam cum eorum qui ſimul nutriti erant exercitu a patre miſſus aſſuetuſq; uenatui: ac cibi potuſq; abſtinētiæ om nem eam gentem ſubegit liberam antea & ſeruitio inſuetam. Deinde in libyam profectus: maiorem eius partem inditionem adhuc adoleſcentior redegit. Defūcto patri cum in regno ſucceſſiſſet: rebus ab ſe geſtis elatus adiecit animum ad īpium orbis. Dicunt quidā a filia illū athyrtia ad mo narchiā hortatum eāq; ingenio ac prudentia præſtantē docuiſſe patrem facillime ex eo exercitu īpare oībus poſſe. Alii eā ferunt diuinationis peri tam futura: tum cæleſtibus ſignis: tum ſacrificiis noſſe. Aſſerunt & plu

res patri poſt natum ſeſooſim: in ſõnis uulcanum prædixiſſe infantem genitũ toti orbi imperaturum · Eamq; fuiſſe cãm: cur filiũ cũ coæuis ut diximus pueris inſtituerit aſſueſeceritq; regie eruditioni: quo dignior eſſet qui impio potiretur. Sed iã uir factus cum dei ꝑditionem noſſet: magno animo parauit exercitũ. Verum ĩ primis: quo facilius optata pficeret: ſibi omniũ ægyptiorum beniuolẽtiã cõciliauit: ut & milites ꝓ eorum ducibus ad oppetendã mortẽ ꝓmptiores redderet: & qui in patria reliqui eſſẽt nouis rebus abſtinerent. Oẽs uero beneficiis affecit. Hos donauit pecuniis alios agris nõnullos remiſſione poenæ ſingulos orõe & humanitate deiunxit. Oẽs qui in regem deliq̃rant dimiſit impunctos. Ob æs alienum uictos magna hæc multitudo erat ſoluit: Aegyptũ oẽm in ſex & trigĩta regiones quas leges dicunt: diuidens cuilibet ꝑtorẽ: qui & tributa regia exigeret: & ꝓ regionis uarietate cõmodoq; omnia exquireret ꝑfecit: ex robuſto milite exercitũ elegit: quo aĩmi cõſilia pficeret. Fuere pedeſtres copiæ milia hominũ ſexcenta equitũ milia quattuor & uiginti. Currus bello apti octo milia & uiginti. Deinde uarios duces ex his. qui una ſecũ nutriti erant exercitui ꝑpoſuit uiros exercitatos bello & a pueris uirtuti deditos. Hii erant numero amplius mille ſeptingenti fraterna õnes mutuaq; erga regem beniuolentia. Quibus diſtribuit agros fertiles: ut rebus neceſſariis fulti nullaq; ducti inopia liberius militiæ uacarent. Præparatis ad bellũ rebus primum æthiopes: qui ad meridiẽ ſpectãt aggreſſus uictos acie tributũ pendere cõpulit ebenu aurum & elephantorum dentes. Deinde ad mare rubrum claſſe quadrigentarum nauiũ miſſa. Primus omnium lõgis nauibus uſus. & inſulas omnis eius oræ ſibi ſubdidit: & partes maritimas uſq; ad indos ſubiecit. Aſiã quoq; oẽm pedeſtri exercitu deuicit: neq; ſolũ ꝓuincias expugnauit ab alexandro poſtmodum ſubactas. Sed & gentes quaſdã: ad quas nunq̃ alexander acceſſit: Nam & gangem trãſiit: & uniuerſam mediam uſq; mare oceanum ꝑagrauit. Scytarum quoq; gentem ad thanaĩ uſq; fluuium: & qui europam ab aſia diuidit ꝑtranſit. Ibi multis ægyptiis iuxta meotim paludem relictis: colchorum gẽti originem ꝑbuit: Hanc nationem ab ægyptiis manaſſe argumento eſſe dicunt: ꝙ apud eos pueri ægyptiorum ritu circuncidantur: priſcum morẽ quem & iudei ſequuntur: coloma ſeruante. Aſiam quoq; reliquã ſibi parere coegit: Cycladas inſulas maiori ex ꝑte potitus eſt: tranſcendens in europam omnemq; thraciam ꝑtranſiens ꝑiculum exercitus ſubiit: tum ꝓpter inopiã frugum: tum locorum aſꝑitate: Finem expeditionis in thracia

ſtatuens: multis in locis ab ſe deuictis colūnas erexit ī quibus ægyptiis quas ſacras dicunt: litteris ſcriptū extat. Hāc ꝓuinciā armis ſubegit rex regū prīcipantiū ſeſooſis. Columnā inſup ſtatuit: in bellicoſis quidē ab ſe ſupatis gentibus: hōis pudenda. In his uero: quæ eſſent ībelles ac timidæ muliebria habentem ſculpta: a potiori hōis pte gentes ab ſe deuictas oſtendens: ī locis quibuſdā ſtatuā ſuā lapideā ea: qua tunc erat: ætate reliquit: arcū & iaculū tenentē ſupra quattuor cubitoꝝ magnitudinē. Ipſe cum ſūma humaītate erga oēs ſubditos uſus eſſet ōmiſſa poſt nouē ānos armoꝝ cura: ſtatuit ſingulas gentes quotānis ad ſe dona ī ægyptum ferre. Cum oībus deinceps: p magna ea uiſerat: captiuis ſpoliiſq; deuictaꝝ nationum in patriā rediēs: maximis ab ſe rebus geſtis: & quæ ſupioꝝ acta excederent: tēpla deum oīa ægypti donis inſignibus ac ſpoliis hoſtiū ornauit. Milites quoꝝ optima in bello opa uſus eſſet ꝓ meritis donauit. Neq; ſolū ex hac expeditione ditati rediere milites: ſed & ægyptus uniuerſa maxima reꝝ copia utilitateq; cumulata eſt. Fine bellis īpoſito militibus: quoꝝ ſpectata ſibi uirtus erat: quæ parta erant cōceſſit. Ipſe gloriam ſempiternā appetens magno ſumptu opa ꝑmulta edidit: & ſibi immortalē laudem cōparans: & ægyptiis ī poſteꝝ ſecuritatē. Primū a diis incipiens in ſingulis ægypti ciuitatibus tēplum ei deo cōſtruxit: quē pcipue colerent. Ad eoꝝ ſtructurā: nō ægyptioꝝ: ſed q̄ cæperat: ſeruitioꝝ opera uſus eſt. In oībus uero inſcripſit tēplis: nulli ægyptio ad id opus ſe grauem fuiſſe. Aſſeritur autē ſeruos babylonios opeꝝ labore calamitateq; ꝑteſos: a rege deſciſtētes: cum pone oram fluminis cōſediſſent bellū ægyptiis mouiſſe. Tandem aſſignatis ſibi: quos cæperāt agris cōdidiſſe urbem: quā a patria babyloniā dixerūt. Eadem ex cauſa & appellatā troiam ferunt etiam nunc iuxta nilum ſitam. Nam cum menelaus ab ilio ad ægyptum cum captiuoꝝ manu nauigaſſet: troiam ab eo deficientes cū ipſo aliquādiu pugnarunt: quo ad data libertate urbem cōdidere patriæ nomen ſortitā. Haud uero inſcius ſum Etheſiam gnidum diuerſa de his ciuitatibus ſcripſiſſe. Illos uidelicet qui cum ſemiramide ad ægyptum penetraſſent: has ab ſe cōditas urbes ſuoꝝ noīe appellaſſe. Sed de his ueꝝ ſcrutari difficile eſt. Nos: quæ ſcriptores tradiderint: rettulimus: quo poſteri ueꝝ iudicium ſequi poſſint. Per multos inſup ac magnos erexit Seſooſis aggeres: in quibus ciuitates: q̄ in humili ſolo erant: cōſtruxit: quo hoīes pecoraq; ab nili inundatione tuta redderentur. In oī uero ora: q̄ a memphi ad mare ſpectat: frequentes a fluuio duxit foſſas: quo fructibus

breuiori itinere faciliuſq; īuectis: maior reꝝ copia eſſet. Quod uero maximū fuit muniit & ea loca: quibus ad ægyptū patere hoſtibus īgreſſus poſſet. Antea potior fere ægypti pars oīs aditu facilis: ꝓpter frequētes a fluuio ductas ab eo foſſas munitior difficiliorq; acceſſu poſtmodū facta eſt. Duxit & muꝝ ab eo latere ægypti: quod oriētē uerſus ad ſyriā atq; arabiā ſpectat: a peluſio uſq; ad ſolis ciuitatē ꝑ deſertum ſtadiis mille & quingentis. Nauē ex cedro fecit ducentoꝝ octoginta cubitoꝝ lōgitudine: de auratā exterius: intus uero deargētatā: quā dono ottulit deo: qui maxime thebis colitur. Duos præterea obeliſcos ex lapide duro: utrunq; altum cubitis centum uiginti: in quibus tū īperii magnitudinē: tū multitudinē uectigaliū deſcripſit: addidit & quas ſubegit nationes. Memphi in uulcani tēplo ſuas & uxoris lapidis unius ſtatuas: altitudine cubitoꝝ triginta: filioꝝ uero uiginti ob hanc rem collocauit. Cum dimiſſo exercitu ægyptū reuertiſſet: ac circa peluſiū uacuus bello laxaret curis animū: frater ei apud ſe cū uxore ac filiis cenanti īſidias parauit. Nā illis poſt cibū a uino quieſcentibus: lignis aridis ad id antæa occulte præpatis ignē in cubiculū noctu iniecit. Increbeſcente flamma: qui ad curā regis poſiti erant ſublato more ebrioꝝ clamore: regē excitarunt qui ambas extēdēs manus: ſalutēq; filiis & uxori: deos orans illeſus p̄ter opinionē. cū ſaluus flāmam euaſiſſet: tum cæteris diis: tū maxime uulcano: ut liberatori uota ꝓſoluit. Cum multis ac p̄claris facinoribus nobilitatus eſſet: tū id magnificentiſſimum eſt habitum: q; cum nationes: tum ab ſe deuictæ: tum hii quibus regna tradiderat duces quoq; quos diuerſis p̄fecerat ꝓuīciis præſtituto die in ægyptū uenientes ei dona offerebāt. Hos ſuſcipiens benigne: aliis quidē in rebus uario honore afficiebat. At ſi quādo aut ad tēplum aut ꝑ urbem accederet: quattuor ex eis loco equoꝝ currui iunctis: oſtendebat cū cæteros oēs reges duceſq; p̄claros bello ſupaſſet: nullos ſibi neq; uirtute neq; rebus geſtis eſſe cōparandos. Et ſane rex iſte uidetur omnes: qui unquam regnaſſent: tum rebus bellicis: tum erga deos munificentia: tum uero operibus ab ſe in ægypto conſtructis: anteiſſe. Annos tris & triginta cū regnaſſet ex optato uitā deficiētibus oculis finiuit. Cuius uirtuti aut facile repitur dignum nomen. Vir magni animi neq; ſolū ſacerdotibus: ſed uniuerſis ægyptiis admirabilis: cum eadē animi magnitudine: qua opa effecerat: & mortē appeteret. Adeo autē diuturna eius gloria īgenſq; ad poſteros manauit: ut cum multis poſtea ſæculis. ꝑſis ægypti īpium tenentibus: darius xerxis pater uellet ī memphi

ſuam ante Seſooſis ſtatuā ponere: princeps ſacerdotū publice cōtradice
ret: aſſerens illum nōdum Seſooſis opa æquaſſe. Quod reſpōſum haud
quaq̄ egre ferens rex ſed lætatus admodū libertate loquendi: ſe curaturꝝ
īquit: ut nihilo illius uirtute: ſi tantundē uiueret eſſet īferior: hortatuſq;
eſt: ut ætatis eiuſdē cōferret geſta: id uerꝝ argumētū eſſe uirtutis. Defū
cto Seſooſi eius filius regnū capiens aſſūpto patris nomine: nulla in glo
riam paternā eſt imitatus: ſed eodē quo pater caſu afflictatus eſt. oculis
enī captus ſiue ꝓpter cōmunē patris naturā ſiue ut quidā fabulantur ꝓ
pter īpietatē erga nilum: cuius curſum iaculatus eſt: coactus eſt ad deorꝝ
auxilium cōfugere: ac plurimo tēpore uariis pactis ſacris ad placanda nu
mina: nulla ope adiutus eſt. Decimo poſt āno reſpōſo ei reddito: ut pla
cato deo: qui ī heliopoli coleretur: faciē mulieris īſpicere: quæ nullū niſi
ꝓprium noſſet uirum: ab uxore ꝓpria incipiens cum multas exptus eſſet
nullā reperit īcorruptam ꝑter hortulani cuiuſdā: quā uiſu reſtituto uxo
rem cæpit. Reliquas oīs ī uilla quadā uiuas cōbuſſit. Quē locum poſtea
ægyptii ſacra ī glebā uocitarunt. Deo autē heliopolis gratias ſecundum
oraculum acceptū reddens: duos erexit unius lapidis obeliſcos latitudīs
octo altitudinis cubitorꝝ centum. Poſt hunc plures reges nil memoria di
gnum geſſere. Tandē Amaſis quidā regnauit uiolentius q̄ cæteri. ꝑmul
tos enī ꝑter æquum poena affecit: alios fortunis ſpoliauit: in oēs īpotens
ac ſupbus. Tolerata eſt eius crudelitas: cū ulciſcendi locus nō eſſet quoad
Actiſanes æthiopium rex ī ægyptū cōtra eum deſcendit. Tunc oīa oc
culta erupere: & cū multi ab eo deſciſſent: rege capto ægyptus ī ditionē
æthiopum ceſſit. Actiſanes fortunā capti regni humaniter ferēs: ſūma
æquitate ægyptiis īpauit. Latrocinia nouo more cōpeſcuit. Sontes neq;
morte plectens: neq; linquens īpunitos. Eorꝝ iudicio conſtituto reos oīs
in unum cogens: miti ſententia damnauit. amputatis enim naribus in ul
tima deſerti ire cōpulit: ubiq; ciuitatem cōdidit: ab exciſis naſis rhinocie
ram appellatā. Ea in ægypti arabiæq; finibus haud ꝓcul a mari ſita: oī
bus uitæ cōmodis caret. Nā omnis uicina regio ſalſa eſt Intra urbis moe
nia unicus eſt puteus: & is īutilis: ut pote aqua amara guſtu. Hos autē eo
ī loco poſuit: ne ſuis moribus uicinas gentes inficerent: ne ue eorꝝ erga re
liquos iniuriæ eſſent occultæ: ſed ut tanq̄ in oram deſertā relegati: omni
re egentes cogente neceſſitate ſibi uictum exquirerēt. Fiſſis itaq; calamis
quos ex uicinis agris collegerant lōga ſibi retia fecere. Quibus iuxta lit
tus p plura ſtadia diſpoſitis. ex captis coturnicibus. nam magnus earum

numerus in littore ad capiendos piſces uerſatur uictū ſibi cōpararūt: Eo rege defuncto ægypti regno ſibi uendicato regem ex ſuis crearunt. Mridim nomine: quē nōnulli maronem cognominant uirum minime bellis aptum. Is ſepulchrū ſibi cōſtruxit: quod labyrinthus appellatur. Rem mirandā ꝑfecto non tantum opis magnitudine: q̃tum arte ad imitandū difficili. Nam īgredientibus aut facile regreſſus datur: niſi duce itineris expto. Ferunt quidā Dædalum ad ægyptū penetrantē admiratū huius opis artem: ſimilem ī creta regnāti minoi cōſtruxiſſe: ī quo fabulantur extitiſſe minotauꝝ. Sed cretēſis labyrintus defecit: ſiue opa hoīum: ſiue tēpore corruptus. Aegyptius uero uſq; ad noſtra tēpora integer manet. Defuncto rege poſt quintū genus: cum ægyptus rege careret: ex dignioribus quidā in regem aſſumptus eſt: quem ægyptii cætem græci ꝓtheū appellant: qui iliaci belli tēpore extitit. Hunc artium pitum fuiſſe tradūt ut in uarias ſe formas uertere ſolitum: ut nunc animal: quādoq; arbor aut ignis aut quid aliud uideretur. Quæ eadē & ſacerdotes de illo ſcribunt. Haꝝ rerum cognitionem cōtinuo ex aſtrologoꝝ ac ſacerdotum uſu rex eſt aſſecutus. Cōſuetudo autē regibus tradita: græcis cauſā huiuſmodi trāſmutationes fingēdi præbuit. Nam ægyptiis mos erat regibus: aut leonis aut tauri aut draconis priorem partē in capite fere inſignia principatus. Quandoq; uero arborem: aliquando ignem: quandoq; redolētia ſupra caput unguenta: hæc tum ad decorē ſpectabāt atq; ornatum: tum ſtuporem ac ſupſtitionem quandā aſpicientibus iniiciebant. Mortuo ꝓtheo filius ſucceſſit p oēm uitā uectigalibus & ad cumulandū undiq; theſaurū ītentus: uir puſilli animi atq; auarus: ut qui neq; deoꝝ muneribus neq; ulli benificentiæ uacarit. Ita ut nō rex: ſed ut diſpenſator bonus: ꝓ uirtutis gloria: plus auri argentiq;: q̃ p̄teriti reges omnes: quadringenta talentoꝝ milia ea fuiſſe tradunt: reliquerit. Poſt obitum ſeptem fuere reges in tantum ocio dediti ac uoluptati: ut ſacri libri nulla eoꝝ geſta contineant hiſtoria digna: præter unius Nilei: a quo fluuius ſortitus eſt nomen: cum antæa ægyptus uocitaretur. Hic cum plures foſſas atq; opportunis feciſſet locis: & nilum utilem admodum incolis reddidit: & nominis cauſam præbuit. Octauus deinceps rex Chēmis mēphitis annos regnauit quinquaginta: ædificauitq; trium pyramidū maximā inter ſeptē præclariſſima opa annumeratam. Hæ uerſus libyā ſpectant longe a mēphi ſtadiis centū uiginti. a nilo autem quinq; & quadragīta: quæ & artificio & opis magnitudine mirabilē ſtuporem ꝓberet aſpicientibus. Eaꝝ

maxima quattuor eſt laterꝝ: quorꝝ quodlibet ab inferiori parte .iugera ſe
ptē cōtinet Altitudo āplius q̄ ſex iugera tollit: latus quodlibet deducta
paulatim uſqꝫ ad uerticē altitudine cōtinet cubitos ſexaginta quīqꝫ. Ex
lapide duro difficiliqꝫ ad tractandū: ſed in æternum ꝑmanſuro ſtructura
oīs cōſtat. Nam ferme mille annis: ut aiunt quidā: ut alii tradunt: ampli
us tribus millibus quadrīgentis ad nos uſqꝫ ea moles integra ꝑmanſit.
Ferunt eos lapides ex arabia lōgo admodū itinere aduectos. Aggeribus
autē fabricata eſt: nōdum eo tēpore inuentis machinis: opus certe mira
bile præſertī in terra undiqꝫ arenoſa: ubi nulla neqꝫ aggeris: neqꝫ cæſi la
pidis ſint ueſtigia: ut nō ab hoībus: ſed a diis tanta moles ſtructa uidea
tur. Conātur ægyptii mira quædā de his fabulari: ex ſale & nitro agge
res eos factos: poſteaqꝫ nili īcremento liquefactos abſqꝫ hoīum labore pe
nitus defeciſſe. Verꝝ id procul a uero abeſt. Nam & multitudine hoīum
agger cōſtructus: & multitudine deletus. Trecenta enī & ſexaginta ho
minum millia ut aiūt: ad id opus deputata ſunt: quod uiginti ferme an
nis abſoluerunt. Poſt huius regis obitum frater eius Cephus regnū cæ
pit: regnauitqꝫ ānis ſex & quinquaginta. Quidā nō fratrem: ſed filium
regnum tenuiſſe aſſerunt nomīe chabreum: quod ſimilius uero uidetur.
Quoniā qui ei ſucceſſit imitatus ſupiorem regem: ſecundā pyramidem
ædificauit ſtructura & arte priori ſimilem: magnitudine īparem: ut pote
cuius ſingula in baſi latera ſtadium cōprendāt. Pecunia oīs ad opus prio
ris īpenſa ut olera tantū herbaſqꝫ. is enī cibus opificum fuit ad mille &
ſexcenta talenta exceſſiſſe dicitur. Aliarꝝ nō extat ſumptus. Illius aditus
ab uno tantum latere patet. Verꝝ nullus ex his: qui eas ſibi pyramides ī
ſepulchra condidere: rex in illis ſepultus eſt. Nam partim nimii labores
in opibus abſumpti: partim crudelitas regum & inſolentia: ira populorꝝ
cōpulere: ut eorꝝ aut diſſiparent corpora: aut eiicerent ex monumentis.
Qua ex re domeſticis mandarunt quidā ut ſua corpora ī loco uili obſcu
roqꝫ cōderent: quo effugerent ſæuitiam plebis. Hunc regem ſecutus eſt
Micerinus: quē nōnulli cherinū uocant: prioris pyramidis auctoris filius
Hic tertiā ab ſe inceptā minime ꝑfecit præuentus morte. Erant ſingula
latera in baſi iugerum trium: murus uſqꝫ ad quintū decimum cubitum ex
lapide nigro: thebaico ſimili: reliqua ꝑs ex eo lapide: quo & reliquæ py
ramides: eſt cōſtructa. Opus ſane: tum magnitudine: tum artificio: tū ue
ro lapidum ſumptu cæteris pyramidibus inferius. Scriptum erat ī latere
ad boream uerſo nomen auctoris micerinus. Hunc tradunt ſupiorꝝ crude

litatem abominatā uitam uixiſſe ſumma cum humanitate & in ſubditos beneficentia. Feciſſeq́ ſedulo oīa: quibus beniuolentiā oīum ſibi cōpararet. Pecuniam cōtempſit: præbens munera etiā iis: qui iuſte recteq́ iudicaſſent. Sunt & aliæ tres pyramides: quarū ſingula latera ad duo iugera ꝓtenduntur uniuerſum opus: ſtructura præter magnitudinē ſuperioribus ſimilis. Has dicunt a tribus regibus: quos rettulimus ſuis uxoribus ædificatas: quæ tradantur alia ægypti opera: non ſolum mole ædititiorum atq́ īpenſa exupare: ſed artificum excellentia: magiſq́ affirmant admiranda eſſe architectorū ingenia & artē: q̄ regum ſumptus. Hi enī ꝓpriis animi dotibus: illi alienis pecuniis laboribuſq́ tanta opa errexerunt. Verum de harū pyramidum auctoribus nil certi: neq́ apud incolas: neq́ apud ſcriptores cōſtat. Quidā eos: quos diximus reges illas ædificaſſe. Alii alios tradunt. ꝓut maioris aſſerunt: Armeum extitiſſe conditorē ſecundæ amaſum. Tertiæ maſum: quam uolunt quidam rhodopidis pellicis ſepulchrum fuiſſe. Et id nōnullorum principum: qui eam amaſſent cōmuni opera abſolutum. Regnum deinceps ſumpſit Bocchorus corpore quidem robuſto ac ualido: ingenio uero ſuperiores excedens reges. Multis deinde actis ſæculis regnauit ægyptiis Sabacus nomīe: genere æthiops: deorū cultu liberalitateq́ præ cæteris regibus excellens. Argumentum uirtutis eius uel maximū ſit integritas: utiliſq́ in ſeruandis legibus aīaduerſio. Nam capite dānatos nequaq̄ mortis affecit poena: ſed opus facere uinctos cōpedibus p ciuitates coegit: quæ res non paruo extitit uectigali: plures enim ex eo ſeruitio pecunias cōtraxit: eorum opera multos aggeres cōſtruxit. foſſas uariis locis oportunas fecit. Ita & poenæ acerbitatem leniuit: & inutilem poenæ aſperitatē in magnum cōmodum uertit. Eius egregiam pietatem & a principio uitæ inſtitutionē: facile quis ex uiſione ſomnii pſpiciat. Viſus eſt ei deus: qui thebis colitur: in ſōno dicere. regnum ſuum in ægyptios neq́ foelix neq́ diuturnum fore. niſi ſacerdotibus ægypti omnibus occiſis per media ipſorum cadauera cum ſuis tranſiret: hoc ſomnio ſæpius oblato omnes undiq́ ſacerdotes conuocauit: narratiſq́ quæ per ſomnium acceperat nolle ſe inquit ī ægypto manentem alicui pniciem ſtruere. ſed malle purum omniq́ ſolutū ſcelere ab ægypto abſcedere ſe fatiſq́ uitā reddere. q̄ īpia cæde īquinatū regno potiri. Ita ægyptiis regno tradito ī æthiopiā rediit. Duobus ānis ægyptii abſq́ rege fuere turbatis oībus cū ēēt ad ciuilia bella puētū eēt duodeci loco regis ex maioribus ducibus ꝑficiūtur. quibus oīs regni cura pmiſſa

eſt. Conuenientes hi in mēphi cōmuni conſilio impium exercebant. Cū uno animo cōcordiqꝫ quindecī annis tres adminiſtraſſent: decreuere ut ſibi cōmune ſupulchrum ædificaretur: ut quēadmodum in uita uno cōſenſu: pari honore ægyptū gubernaſſent: ita & poſt obitum cōis eſſet oīum unius ſepulchri gloria. Conati ſunt in ea re omnia ſuperioꝝ regum oꝑa excedere. Electa ad id iuxta paludem libyæ aqua: quæ in miridā deſcendit: ex pulcherrimis lapidibus ſepulchrū ædificarunt quadratū: quaqꝫ uerſus ſtadii unius. ſculptura atqꝫ artificiū ope nihilo iam antæa factis cedens. Ingredientibus illius ambitum domus aderat colūnis circūfulcta: quattuor ad latus quodlibet columnis poſitis. Et huius tecti cōtignatio unius erat lapidis ſculpta p̄ſepibus: uariiſqꝫ picturis ornata. Erant ibi ſūmo artificio depicta ægypti regum tēploꝝ ſacroꝝqꝫ monumenta. Tāto aūt ſumptu: tanta magnificentia ea moles ab his regibus excitata eſt: ut ſi ante eoꝝ diſſenſionē fuiſſet abſoluta: cætera ſepulchra excellentia operum ſuꝑaſſet. Veꝝ cum annis quindecī ſimul imperiū tenuiſſent: regnū ad unicum redactū eſt. Pſāmiticus ſaites unus ex duodecī: cui maritima ora obuenerat: tributo emporiis omnibus p̄ſertim phoenicibus græciſqꝫ impoſito: magnaqꝫ ui pecuniæ cōtracta: amicitiam plurimaꝝ gentium principumqꝫ ſibi liberalitate comparauit. Huius rei inuidia moti reliqui bellum ſibi intulerunt. Quidam ex antiquis ſcriptoribus fabulātur. reſponſum imꝑantibus redditū: qui ex illis prior æream phialam deo: qui erat in memphi dono tuliſſet eum ſolum reꝝ in ægypto potituꝝ. pſammiticum cum extuliſſet e ſacerdotum quiſpiā tēplo phialas aureas unde eim elegantiorē ab ſe electā deo ottuliſſe. Quod reſciſcentes cæteri: cū nollent occidere relegaſſe illum ꝓhibent in paludes iuxta mare ſitas. ſiue ob cām quā diximus: ſiue inuidia moti. At pſāmiticus ex arabia caria ionia cōducto milite acie illos prope urbem mēphim ſuꝑauit. Alii reges ꝑtim cecidere in bello: partim fugientes in libyam ceſſere regno. Sumpto imꝑio pſpāmaticus ueſtibulum orientē uerſus: deo in mēphi cōſtruxit Circum templum ꝓ columnis coloſſos duodecim cubitorum poſuit: militibus mercede conductis: præter ſtipendium: dona large diſtribuens: cæteris agros ſorte diuiſit paulo ſupra peluſii oſtia: quos multis poſt annis Amaſus rex ad mēphim traduxit. Rex propter operam a mercenariis militibus nauatam: poſtmodum externo milite plurimū fiſus multū illoꝝ p̄ſidio uſus eſt. Cum in ſyriā exercitū duceret: præ cæteris honore mercenariis īpenſo: ſtatuit eos ī dextra: ægyptios a ſiniſtra phalāgis

parte: qua cõtumelia irritati ægypti ad ducenta milia eoꝝ: ab rege deſci
ſtentes æthiopiã uerſus ꝓfecti ſunt: nouas ſedes ſibi uendicaturi. Rex
ad eos duces primũ miſit eam ignominiã deprecaturos. Ipſe quoqꝫ cum
hi nil ꝓfeciſſent: nauibus ꝓſecutus eſt. Cum ip̃os iuxta nilum ꝓficiſcẽtes
iamqꝫ ægypti montes tranſcendentes repperiſſet rogabat: ut animũ mu
tarent: utqꝫ templorꝝ patris uxorꝝ ac filiorꝝ in mentẽ ueniret. At hi oẽs
una uoce clamore ſublato: haſtiſqꝫ ſcuta ꝑcutientes reſpondere: quod ar
morum potentes eſſent: facile ſe patriam repturos. Oſtenſis uero ſubla
ta ueſte genitalibus nec uxores nec filios: dum eius uti poſſẽt defuturos.
Hoc dato reſpõſo deſpicientes: quæ aliis maxima eſſe uiderentur ĩ æthio
piæ parte fertili: ſortitis inter ſe affatim agris cõſedere. pſãmiticus eorꝝ
diſceſſu haud parꝝ dolens ad curam regni cõuerſus: & uectigalia diſpoſu
it & cũ athenienſibus quibuſdãqꝫ aliis græcis ſocietatẽ iniit. Erga exter
nos qui in ægyptum accederent: ſũma benificentia utebatur. Cum græ
cos plurimum diligeret: filios diſciplinis græcis erudiit primus ægyptio
rum regum cæteras nationes ad ĩportanda: quæ apud ſe erant: allexit ſe
curitate ſingulis adeuntibus p̄bita. Apud ſuꝑiores enĩ reges nulli exter
ni ad ægyptum nauigabant: cum ꝑtim occiderentur: partĩ adiicerentur
in ſeruitutem. Impietas Buſiridis tempore apud ægyptios aduerſus ex
teros ſeruata: græcis cãm præbuit: licet minime uerã: ſed multa contra
ctam crudelitate ſcribendi: quæ de eo in fabulis feruntur. Poſt pſãmiti
cum regnauit quarta exinde ꝓgenies Aprieus annos duos & uigĩti. Hic
aduerſus cyprum ac phoeniciã terra mariqꝫ bello moto Sidõem ui captã
cum diruiſſet: reliquis phoenitiæ urbibus ſubactis claſſe cyprios ac phoe
nices ſuꝑauit: ſpoliiſqꝫ hoſtium cõpluribus captis: in ægyptum rediit.
Miſſo deinde cõtra cyrenem &, barcen exercitu: magnaqꝫ ex ꝑte deuictis
reliquis ab ſe alienauit. Exiſtimantes enĩ ipſũ in eorꝝ ꝑniciem cõparaſſe
exercitum. quo ſecurius imparet ægyptiis deſciuerunt. Ad hos compe
ſcendos deſtinatus Amaſus ægyptius uir inſignis mãdatorum: quæ ad
concordiam ſpectabant: oblitus cum illos in regem incitaſſet. conſpira
tione facta rex creatur. pauloqꝫ poſt cum plures a rege deſciſcerent: coa
ctus eſt ad mercenariorꝝ ii ad triginta milia erant opem confugere. Præ
lio circa mariã pagum cõmiſſo. ægyptiorꝝ res ſuperior fuit. Itaqꝫ captus
aprieus ſtrãgulatuſqꝫ ĩteriit. Amaſus ſuſcepto ĩpio. cõuerſuſqꝫ ad regni
curã iuſte impauit. magna cum laude multas cypriorꝝ ciuitates euertit.
multaqꝫ donis ĩſignibus deũ tẽpla exornauit: Cũ regnaſſet ãnis quiqꝫ &

quinquaginta:mortē obiit:quo tēpore Cābyſes pſaꝝ rex ægyptum ar
mis cæpit:circa tertium ānum olympiadis terræ & ſexageſimæ: qua ui
ctor in ſtadio fuit pmenides camarineus. Recenſitis uetuſtoꝝ tempoꝝ:
uſq; ad amaſū ægypti rebus:nunc admiranda quædā & quæ pſint legē
tibus de moribus eoꝝ ſunt ſcribenda. Plura enī uetera ægyptioꝝ acta
nō ſolum ab indigenis extimantur magni:ſed & apud græcos quoq; nō
parum admirationis hebent. Itaq; qui plurimū doctrina excelluerunt in
ægyptū tranſiere:ut & leges eoꝝ & ſtudia cognitione digna pciperent
q̄uis enī ſcirent ægypti aditum externis difficilē:tamen oī ſtudio olim
illuc accedere appetiuerunt:ī quibus antiquiores extitere Orpheus:poe
taq; homerus. Deinde poſteri nōnulli Samius pythagoras: ac legum la
tor ſolon. Aſſerūt ægyptii litteras:aſtroꝝ curſus geometriā arteſq; plu
rimas ab ſe fuiſſe reptas. Optimas inſup ab ſe inſtitutas leges. Quoꝝ
maximū ferunt eſſe argumentū: annis amplius tribus milibus & ſeptin
gētis īdigetes reges ægypto impaſſe. Eamq; puinciā cæteraꝝ orbis eſſe
foeliciſſimam:quæ nullo potuiſſent pacto fieri: niſi optimis moribus ac
legibus uixiſſent:eruditiq; omni doctrinaꝝ genere fuiſſent. Verum nos
his:quæ herodotus aliiq; nōnulli ægyptioꝝ geſta narrantes:præter ue
ri opinionem multa uoluptatis gratia fingentes tradunt, p̄termiſſis ſacer
dotum diligenter a nobis ſcrutatos libros ſequemur. Primum ægyptii
reges uitā:non alioꝝ regnantiū. quibus uoluntas p lege eſt:traducebāt
licentia. Sed legum īſtituta ī cogendis pecuniis quottidianoq; uictu ſeq̄
bantur. Eoꝝ cultui obſequioq; nullus deputatus erat:neq; ēptitius neq;
domi genitus ſeruus:ſed nobiliū ſacerdotū filii tum ultra uiginti ānos
nati:tum doctrina præ cæteris eruditi:ut hoꝝ corporis miniſtroꝝ die
noctuq; aſtantiū cōſpectu motus rex. nil turpe cōmitteret. Raro enī po
tentes reꝝ mali euadunt: ubi deſunt ſuarū cupiditatum miniſtri. Inſti
tutæ erant die noctiſq; horæ. quibus regi lege pmiſſa agere fas erat ma
ne ſurgentem regem primum epiſtolas omnis miſſas cape oportebat. ut
cognitis his quæ ſibi agenda eſſent. reſponſo dato ſingula in tempore
exque ordine recte agerentur. his actis cum ī uirorum excellentium cætu
lauiſſent corpus:ueſtem præclaram indutus ſacra diis faciebat. Mos erat
ſacerdotum principi iuxta arā hoſtiis deductis. aſtāte rege magna uoce
audiente populo ualitudinē pſperā oīaq; bona p̄cari. regi iuſtitiā in ſub
ditos colenti. Narrare īſup particulatī regis uirtutes ī deos pietatem ac
religionem ī hoīes humanitatem ſeruantis tū illum cōtinentem dicere

iuſtum magnıq; animi ueracem liberalem oīſq; frenantē cupiditates: poe nas inſup mitiores: q̄ poſtularent errantis crimina: exigentem: reddentē uero grām meritis ampliorē: plura his ſimilia orans tandem excreationē ī malos exequebatur. Tum regem culpa purgans oē crimen in miniſtros qui regi iniqua ſuaderent: cōiiciebat. His actis ſacerdos & regem ad foeli cem diiſq; gratam uitam hortabatur: & ſimul ad bonos mores: agendūq; nō q̄ ſuaderent mali: ſed quæ ad laudem & uirtutem maxime ptinerent. Demum cum rex tauro diis ſacra feciſſet: ſacerdos q̄dā ex libris ſacris cla riſſimorꝝ uirorꝝ cōſilia: actaq; pferebat. Quibus rex monitus īperio pie ac iuſte aliorꝝ ex plo uteretur. Nō aūt pecuniis uacādi iudicādiq; ſolū le gibus antiquis: ſed deambulandi quoq;: lauandiq; & cum uxore cubandi oīſq; degendæ uitæ tempus erat lege p̄ſtitutum. Cibo ueſcebantur ſim plici: ut quorꝝ menſæ nihil: p̄ter uitulum & anſerem: īferreretur. Vini po tandi certa ſtatuta erat menſura: qua neq; farciri uenter: neq; īebriari poſ ſent. Deniq; ipſorꝝ uita ea tenebatur modeſtia: ut nō a legis latore: ſed a peritiſſimo medico ad ſeruādam ſanitatem cōpoſita uideretur. Mirabile uidetur ægypti leges nō ex uoluntate: ſed ex rege uitam priuatam age re. Sed multo eſt mirabilius: illis neq; iudicandı: neq; pecuniam cōgregā di: neq; puniendi queq̄ per ſupbiam aut iram aut aliam iniuſtam ob cām licentiam pmiſſam. Sed ueluti priuati tenebantur legibus: neq; id ægre ferebant: exiſtimantes parendo legibus ſe beatos fore. Nam ab his. qui ſuis indulgerent cupiditatibus multa cenſebant fieri. quibus damna picu laq; ſubirent. Scientes enim ſæpius ſe peccare. tamen aut amore aut odio aut alio animi morbo uictı nihilminus aberrant. Qui uero ſapientia con ſilioq; uitam inſtituunt in paucis oſtendunt. Hac uſi erga ſubditos iuſti tia reges omnium beniuolentiam adeo aſſecuti ſunt: ut nō ſolum ſacerdo tibus ſed ſingulis ægyptis maior regis q̄ uxorum filiorꝝ q; aut aliorꝝ prin cipium ſalutis ineſſet cura. Et enim plurimi regum quos rettulimus ciui les mores ſecuti acta foeliciter uita mortem obierunt. quoad ea legum di ſciplina permanſit. Nationibus præterea uariis ſubactis plures poſſe dere pecunias regiones ædificiis operibuſque ingentibus urbes ampliſſi mis donis ſumptuoſiſque decorantes. Sed ea quæ poſt obitum ægy ptii ſuis regibus præbuerunt magnam populi erga principes beniuo lentiam monſtrant. Id honor mortuis impenſus oſtendıt. Nam cū quis regū decedit e uita. ægyptii omnes mortē cōmuni moeſtitia lugent. ue ſtes lacerāt. templis clauſis forꝝ nō frequentant. Feſta ſolennia nō agūt.

Dies ſeptuaginta duos luto deturpantes capita:ac ſindone ſubtus mā mas cincti:una uiri mulieresq; ducenti ferme aut trecenti circū ambulāt bis ī die:nouātes luctū atq; ad numerꝝ cum cātu uirtutes regis cōmemo rantes. Cibis animantiū coactisq; ac uino:omniq; mēſæ apparatu abſti nent. Nō lauacris nō unguētis nō ſtratis lectis nō uenereis utuntur:ſed tanq̄ defuncto filio ꝑ eos dies moerentes lugēt. Hoc tēpore :quæ ad pō pam funeris ſpectant:p̄paratis poſtrema die corpus ī archa cōditū ante ſepulchri aditum ponunt Ibi breuiariū ī uita ab rege geſtorꝝ de more re citant:uolentiq; facultas datur defunctū accuſandi. Aſtant ſacerdotes: mortui recte facta laudantes:populus is pmagnus eſt:qui exequias circū ſtat applaudet ueris laudibus:in reliquis magno reclamat tumultu:quo accidit ut plures reges repugnāte multitudine:ſolito caruerīt ſepulchri honore ac magnificentia. Is timor coegit ægypti reges iuſte uiuere:ueri tos futurā poſt mortē plebis irā atq; odium ſēpiternum. Antiquorꝝ re gū uiuendi mos hic maxime fuit. Aegypto oīi plures ptes:quarꝝ q̄libet græco uerbo nomos appellabatur:diuiſa cuilibet p̄tor aderat : qui oīum haberet curā ægypti uectigalibuſ trifariā partitis:priorem portionē ꝑci pit collegiū ſacerdotum magna apud īcolas auctoritate:tū ꝓpter deorꝝ curam:tum ꝓpter doctrinā qua plures erudiuntur. Hāc partē tum ad ſa crifitiorꝝ miniſteria:tum ad priuatæ uitæ cōmoda īpriunt. Neq; enī deo rum cultum omittendū putant:neq; publici cōſilii utilitatiſq; miniſtris æquum cenſent uitæ cōmoda deeſſe. Adſunt enī grauibus in rebus hi: ſemꝑ cōſilio atq; ope regibus:tum aſtrorꝝ pitia:tum uero ſacrificiis futu ra p̄dicentes. Ex. libris præterea ſacris priorꝝ geſta referunt: quibus re ges in agendis noſcant:quæ ſint ꝓfutura. Nō enī quēadmodum apud græcos unus homo:aut unica mulier ſacris præeſt:ſed plures ī cultu de orum honoreq; uerſantur:qui eandē ſacrorꝝ curam filiis tradunt:Hi om nes īmunes ſunt:ſecundūq; poſt reges honoris dignitatiſq; locū tenēt. Altera portio ad reges ꝑuenit:quam & ad bella & ad uitæ cultum: cum ad liberalitatem erga ſtrenuos uiros pro meritis impendunt. Qua ex re fit:ut populares nullo grauentur tributo. Tertiam ꝑcipiunt milites: & qui belli ſunt inſtituti miniſterio:ut hoc ſtipendio accepto paratiorē hēant animū ad bellorꝝ picula obeūda:Iniquū enī foret ad tuēdā cōem ſalutē ītentos nulla ex ea: ꝓ q̄ pugnarēt patria cōmoda ꝑcipe. Ea uero p̄cipua utilitaſ uidetur ꝙ mercede laborꝝ īpēſa cūſiāt opulētoreſ faciliuſ gignēdæ ꝓli opā dāt. Quo fit ut referta multitudīe hoīū patria neq̄q̄

externo milite egeat. Hoc militandi ordine a ꝓgenitoribus ſuſcepto: pa
rentum uirtutē a pueritia imitati belliciſq; exercitati muneribus milites
egregii euadunt. Eſt inſup eoꝝ politia in tria hoīum genera īſtituta: pa
ſtoꝝ agricolaꝝ: opificū. Agricolæ parua quadā mercede a ſacerdotibus
regeq; aut militibus agros mercati: ꝑ ōnem ætatē ab ipſa pueritia rei ru
ſticæ ſine intermiſſione uacant. Quo fit ut agricultura cæteris: tum ob
doctrinā a parentibus ꝑcæptam: tum ob cōtinuum uſum præſtēt. No
runt enim præ cæteris diligenter agroꝝ naturā: rigandi ſerēdiq; ac me
tendi tēpora: & fructuum ſeruandoꝝ cōmoditates: tum parētum obſer
uatione: tum ſua diligētia cognita. Eodē modo & paſtores cura atq; arte
regendi pecoris a patribus accepta: ſemꝑ in eo gubernando ætatē agūt
Multum eis cōferunt: quæ a ꝓgenitoribus ī pecoꝝ cultu ac paſcuis audi
erunt. A nōnullis etiā quædā ſuo ſtudio adinuenta. Nam: qui aues &
anſeres nutriunt: præter eaꝝ: quæ apud alios hoīes habentur: ꝓcreandi
naturā: adeo illis īdulgent: ut in numeꝝ dictu mirabilē auium euadant.
Nō enī ouis īcubant aues: ſed ipſi īgenio & naturali arte ex ouis: præter
cæteroꝝ cōſuetudinē: educunt foetus. Artes quoq; apud ægyptios ad
modum excultas uidemus: & ad ſūmum ꝑductas. Nā ſoli ægyptii opifi
ces omiſſa reꝝ publicaꝝ cura: nullū niſi aut legibus ꝑmiſſum: aut a patre
traditum opus exercēt: ut neq; eos docētis īuidia: neq; ciuile odium neq;
aliud quid ab īſtituto īpediat exercitio. Aliis in locis licet arfices relicto
priori: opificiis cæteris ſe dedere: & hos cultui agroꝝ: hos mercaturæ ali
os plu[illegible] artibus opā p̄bere. Quidā in ciuitatibus: q̄ a populo regun
tur: ad cōtiones cōcurrunt: ī ꝑniciem ciuitatis p̄tio corrupti. Apud ægy
ptios: ſi quis opifex ad rem. p. accedat: aut plures exerceat artes: magna
mulctatur poena. Hanc antiquā tum rei. p. tum priuatæ inſtitutionem a
patribus traditā ueteres ægyptii habebant. Iudicia uero nō caſu fiebāt
ſed rōe. exiſtimabant enī rite facta plurimū uitæ mortaliū ꝓdeſſe. Nā
punire nocentes. auxilium ferre oppreſſis. optimam ad ꝓhibēda mala fa
cinora uiam putant. Poenam uero delicti aut pecunia. aut gratia tolli exi
ſtimabant cōfuſionē uitæ cōmunis fore. Quam ob rē ex ciuitatibus cla
rioribus ut heliopoli memphi thebis uiros optimos eligebant. quos iu
diciis præficerent. qui iudicum conſeſſus. neque athenarum ariopagitis.
neq; lacedæmonioꝝ ſenatui cedere uidebatur. Poſtq̄ hi conuenerant tri
ginta numero. inter ſe eligebant optimum uirū. quē iudici prīcipē cōſti
tuebant. in locū cuius ciuitas alium iudicē ſubſtituebat his oībus uictus

ſed principi opulentior a rege dabatur:is aurea catena: ſignū uariis ornatum lapidibus a collo ſuſpenſū:quod appellabant ueritatē geſtabat. Ceptis iudiciis ac ſigno ueritatis a principe iudicū ꝓpoſito omnibuſq; legibus quæ octo libris cōtinebātur in medio eoꝝ cōſtitutis: mos erat accuſatorē ſcribere ea ī quibus aliū accuſabat:moduq; patrate īiuriæ aut damni facti quantiq; eā extimaret ſcribere. Reo tēpus dabatur reſcribēdi ad ſingula:& aut ſe id nō feciſſe:aut recte feciſſe purgādi:aut iniuriā uel dānum minoris extimandi: Rurſus accuſatori reoq; inuicē reſpōdendi locus erat. Ita bis auditis litigatoribus:cū iudices de cōtrouerſia quæſiſſent prīceps:ſigno ueritatis in partē ueriorē uerſo ſententiā ferebat. Hic mos iudicioꝝ apud ægyptios erat:extimātes accuſātiū excuſātiūq; altercatione & ſcriptis ueritatē maxime elici poſſe. Sane oratoꝝ ars:hipocritaꝝ fraudes:lachrymæ piclitantium multos a recto ueroq; iudicio auerterunt. Videre quidē licet:aut errore aut affectione aliqua:aut miſericordia:aut oratione dicentis ſæpius reos fuiſſe ab iudicibus abſolutos. Veꝝ ſi aduerſantiū ſcripta penitus intelligātur:exiſtimarunt iudicari rectius ueluti nota ueritate poſſe: cū neq; ingenio neq; aſtutia neq; mendacio neq; audacia neq; arte iudicia ꝑuerterētur. Sed cuiq; eſſet cōmune ius:tū quia tēpus dabatur accuſatori reoq; ad diſceptandū:tū quia iudices & eoꝝ reſpōſis elicerent ueri iudicii modū. Quoniā de legū īſtitutione mētio īcidit:haud erit alienū ab īſtituta hiſtoria antiquas ægyptiorum leges referre:quo palā ſit:q̃tū cæteris præſtēt & reꝝ ordine & utilitate. Primū ꝑiuri capite mulctabātur: tanq̃ qui duplici tenerentur ſcelere:ut qui & pietatem in deos uiolarent:& fidem inter homines tollerent:maximum uinculum ſocietatis humanæ: ſi quis iter faciens aut hominem a latronibus cædi cōperiret:aut quālibet iniuriā ꝑpeti : neq; ſubueniret auxilio:ſi poſſet:mortis erat reus. Si auxilium ferre nō poſſet denuntiare latrones tenebatur:& iniuriam accuſatione ꝓſequi:qui ea negligeret plagis ad certum numerū plectebatur : triduoq; carebat cibo. Falſo quēpiam accuſans:ſi poſtmodum ad iudiciū delatus foret:poenā calumniatoribus ſtatutam ſubibat. Cogebātur ægyptii omnes ſcripta ſua nomina ad præſides regionum:& ſimul quo exercitio uiuerēt deferre:qua in re ſi quis mentiretur:aut ſi īiuſto uiueret quæſtu: mortis poenam incidebat. Dicitur hanc eandem legem a ſolone: cum ad ægyptios penetraſſet:ad athenienſes traductam. Si quis ſponte aut liberum aut ſeruū occidiſſet:morte dānari leges iubebāt:quæ nō fortunæ cōditionē

ſed cōſilium facti pendentes: hoīes a ſceleribus deterrebant: & ſimul uē dicata ſerui morte reddebantur liberi ſecuriores. Patribus: qui filio occi derent: non erat poena mortis indicta: ſed tribus diebns noctibuſq; con tinuis edictum: ut circa defuncti corpus aſſiſteret: publica etiā cuſtodia aſtante: Nō enī uſtumtputabant eum priuari uita: qui uitæ filiis auctor fuiſſet. Sed potius continuo dolore factiq; penitentia affligi: quo cæteri ab ſimili facto auerterentur. Particidis exquiſitam īpoſuerunt poenam. Nam articulatim præ acutis calamis cæſos iubebant uiuos ſupra ſpinaꝝ aceruum comburi maximum inter mortales iudicantes ſcelus: ei mortem per uim inferre: a quo uitam accepiſſet. Mulieꝝ morti deſtinataꝝ: ſi præ gnantes eſſent: partus expetabatur: quā legē multi græcoꝝ acceperunt: exiſtimātes penitus iniquū eſſe eum: qui nihil cōmiſiſſet: una cum facino roſo poenā pati: aut duos plecti: cū unus deliquiſſet. Cumq; eo: qui ſpon te peccaſſet: criminis uacuum puniri. Inſup cum ſola peccaſſet mater: mi nime æquum cenſebant filium patri matriq; cōmunē luere maternā poe nam. Et enim ſæpe reptum eſt: iniquos iudices mortis reos liberaſſe: dam naſſe inſontes In bellis uero: qui aut ordinē reliquiſſent: aut nō parerēt ducibus: nō plectebantur morte: ſed maxima oīum ignominia: quæ poſt modum uirtute & recte facto deleta: ad priorē ſtatum redibant. Ea lex & homines aſſuefaciebat: ut id dedecus peſſimum malū: morteq; ipſa gra uiorem cenſerent. Et ſimul admonebat mortuos nil iam uitæ mortalium ꝓdeſſe. Ignominia uero affectos plurium bonoꝝ uirtutis deſyderio cām futuros. His qui ſecreta hoſtibus reuellaſſent: linguā lex iubebat abſcīdi Ei: qui monetam circuncideret: aut adulternam cuderet: aut pōdus uel ſi gna īmutaret: aut falſis litteris īſcriberet: aut de ſcripto demeret: aut fal ſas ſyngraphas afferret: ambæ āputabātur manus: ut quæ corporis pars peccaſſet: per uniuerſā uitā lueret poenā. Cæteri quoq; alioꝝ calamitete moniti ab ſimili ſcelere abſtinerent. Aſperæ etiam circa mulierum deli cta: poenæ ſtatutæ erant. Nam ei: qui mulierem liberam uiolaſſet: uirilia execabantur. quoniam uno crimine tria haud parua ſcelera com plexus eſſet. Iniuriam corruptelā: & liberoꝝ cōfuſionē. In adulterio ſpō taneo dep̄henſus uirgis cædebatur ad mille plagas. Mulier naſo mutila batur. Quo decore uultus ī cōtinētia maculatus ea mulctaretur parte: q̄ maxime facies exornatur. Legū quæ ad hoīum cōmertia ꝑtinēt. Boccho ridē latorē ſcribunt fuiſſe. Hæ mandant creditis abſq; ſcriptura mutuo pecuniis ſi negarentur. ſtari debitoris iuramento. ut quæ iuſiurandum

ueluti religioſā rem magni extimarēt. Nam cū certum ſit iis. qui ſæpius iurant: abrogari fidē: plurimi ducunt ne boni uiri nomen amittatur: raro ad iuramentū deſcendere: legis inſup labor oēm fidem in uirtute cōſtitu ens bonis moribus iudicauit aſſuefieri hoīes ad ꝓbitatem: ne īdigni fide uiderentur debere. Iniquū etiā putauit eis: quibus abſq; iureiurando cre dita pecunia eſſet: de re ſua iurātibus nō p̄ſtari fidē. Foenus quod ex ſcri pto cōtrahebatur: ꝓhibebat ultra cōtracti mutui duplū exigi: ſolutio ex bonis debitoris ſolū fiebat. Corpus nō poterat addici creditori. putabat enī oportere bona tātū ſubdita eſſe debitis. Corpora quoꝝ opa & bello & pace uterētur: ciuitatibus addita eſſe. Nō enī æquū uidebatur millites qui ꝑ patriæ ſalute ꝑicula ſubirent: ꝑ uſuris in carcerē duci: aut ob unius auaritiā in ꝑiculū agi patriæ ſalutē. Hanc quoq; legem uidetur Solon ad athenienſes tranſtuliſſe: quā ſiſatheam appellauit decernens: ne ob uſu ras ciuiū corpora necterētur. Haud īiuria q̄runtur quidā de nōnullis græ cis legum latoribus: qui arma aut aratrū: aut aliud quid uis opi neceſſariū ꝓhibeant ob foenus addici creditori: corpora uero: quæ his utuntur tra di ꝑmittant. Lex p̄terea priuatim de furibus apud ſolos ægyptios hæc erat. Iubebat eos. qui furari uolebant: nomen ſuū apud principem ſacer dotum ſcribere: atq; eueſtigio furtum ad eū deferre. Similiter quibus res furto erepta erat: ad eundem rei ſublatæ tēpus diem & horā ſcribere te nebantur. Hoc mō facile īuento furto qui remanſiſſet q̄rta mulctabatur parte: quæ daretur furi. Satius lator eſſe legis duxit: cum īpoſſibile eſſet furta ꝓhiberi potius alicuius portionis: q̄ totius rei amiſſa: hoīes iacturā pati. Nuptiaꝝ nō idem apud ægyptios mos eſt. Sacerdotibus unā tan tum uxorem ducere licet. Reliqui ꝑ uoluntate: & facultatibus plures ha bent. Quā legem cōferre exiſtimāt ꝓpter hoīum multitudinē & ad foe licitatem & ad potentiā ciuitatū. Nullus ex eis ne ex ſerua quidē empta genitus: ſpurius habetur. Solum enī patrem exiſtimant generis auctorē matrem & nutrimentum & locum infanti p̄bere. Arbores uero fructum ferentes: præter græcoꝝ morē: appellant mares foeminas: quæ adiuuāt maturitatem. Natos adeo parua educant faciliq; īpenſa ut uix credi poſ ſet. Nam tum Scirpoꝝ: tum aliis radicibus: quas ſub cineribus coquunt cum caulibus paluſtribus: quas partī coctas partim aſſas igni: partim cru das ꝑ cibo præbent: liberos nutriunt. diſcalciati undiq; maiori ex parte ob patriæ temperiem: uitam ducunt. Omnis ſumptus ī pueros: quo uſq; ad ætatem ꝑueniant: a parentibus īpenſus nō excedit drachmas uiginti.

Qua ex cauſa contingit ægyptum gentes cæteras hoīum numero exce dere: pluraq̄ in eo magnifica eſſe opa effecta. Erudiūt ſacerdotes filios & litteris quæ appellantur ſacræ: & aliis: quæ ad cōmunē ſpectant doctri nam: ut plurimū geometriæ arithmeticæq̄ ſtudio intenti. Fluuius enim qui ſingulis annis ꝑpter īundationē uarias agroꝝ formas ſupinducit ma gnas cōtentiones inter uicinos de finibus agroꝝ excitat: quæ abſq̄ geo metriæ adminiculo: haud facile cōponi poſſent. Arithmetica uero & ui tæ domeſticæ eſt utilis: & ad geometriā atq̄ aſtrologiā maxime cōfert. Accurate uero & ab aliis quibuſdam & ab ægyptiis traduntur ordo & aſtroꝝ motus eoꝝq̄ deſcriptio: res multis ātæa ſæculis ſūmo ſtudio ob ſeruata. Planetaꝝ inſup motus: cōiunctiones epiciclos cuilibet: qui etiā uires erga aīantiū generationē: quæ ut aut bona aut mala īportarent hoī bus diligēter ſcrutati ſunt: ſæpius quoq̄ quo melius occurri futuris poſ ſet. Sterilitatē præterea fructuum ubertatē: morboꝝ: tum hoībus: tū pe coribus īminentes: terræ motuū atq̄ inundationum tēpora cometaꝝq̄ ortus prædicebatur. Multa etiā reliquis cognitu difficillima diutina ob ſeruatione nota ſignificabant. Aſſerunt etiā in babylonia caldeos ægy ptiorum colonos: aſtrologiæ: ut qui eam ab ægyptioꝝ ſacerdotibus acce perint. pitos eſſe. Reliqua ægyptioꝝ multitudo a pueris ex parte aut co gnatis diſcunt: ut dictum eſt exercitia uitæ. Litteras ꝑcipiunt nō oēs: ſed artificio dediti. Paleſtræ aut muſicæ non uacant: exiſtimantes quottidia num illius exercitium iunioribus īfirmum eſſe & piculoſum. Exq̄ eo bre uiores uires effici. Muſicā nō ſolum īutilē: ſed nocuā ducunt tanq̄ uiroꝝ aīos effoeminantē. Morbos uel ieiunio curāt uel uomitu: idq̄ aut quotti die: aut tribus diebus: aut quattuor interiectis. Aſſerunt enī ex ciboꝝ ſu pfluitate oēs creari morbos. Eam ergo ad ualitudinē curā eſſe optimam: quæ morboꝝ principia auferat. In militiā aut peregrinationem ꝑfecti: nulla impenſa mercede curantur. Medici enī ex publico uictum ſūmunt. Egros ſecundum legē curant ab antiquis medicis cōprobatiſq̄ ſcriptori bus traditā. Si quis normā ſacri libri ſecutus infirmum ſanare nequiuerit omni caret crimine. Si præter ea: quæ libris cōtinētur: illū curauerit mor te punitur. Credidit enim legis lator ea medēdi cura: quæ plurimo tem pore ab optimis medicis obſeruata pfectaq̄ ſit: haud facile meliorē repe riri poſſe. Animātia diis peneſ ægyptioſ ſacra haud īmerito ꝑter fidem uidetur: quanto honore habeantur credere. Colunt enim animātia quæ dam præter modū nō ſolū uiua: ſed etiā mortua: ſicut felē Ichnumonas

canes accipitres ibides lupos crocodillos & eiuſmodi plura. Quoꝝ cau
ſas reddere: ſi prius pauca diſſeruerimus: enitemur. Primum ſingulis ani
mantibus: quæ colunt: ſeparatim quāpiam regionem ſacrant: quæ ſatis
ſint ad earum curam ac uictum. Faciunt etiā diis quibuſdā uota ægyptii
ꝓ pueris: qui morbo euaſerint: redenteſq; capillos: ac in auro argento ue
ponentes dant mimis magis: qui eiuſmodi aīalium curam habēt. Alii car
nes inciſas accipitribus uolātibus ꝓiiciunt: magna uoce: donec carnes ca
piant: appellantes. In cibum uero felis ac Ichneumonis blandientes illis
ac allicientes panē in lacte ponunt aut nutriunt piſcibus nili. Eodē pacto
& aīalibus cæteris opportunum cibum præbent. Non ſolum uero hoꝝ
cultum palam ꝓfiteri non erubeſcunt: ſed tanq̄ in honoribus deoꝝ eſſu
ſi: id laudi ſibi & decori ducūt. Cumq; ſignis illoꝝ ꝓpriis urbes ac uaria
loca circumeant. procul oſtētantes: quæ obſeruant aīalia: ea more ſuppli
cum ſinguli uenerantur. Cum aliquod eoꝝ moritur: ſindone contectum
cumululatu pectus ꝑcutientes: ſale liniunt: ac cedri liquore unguentiſq;
odoriferis: quo diutius ſeruetur corpus unctum: in ſacris locis ſepeliunt.
Si quis quod horum ſpōte aīalium occiderit: morte damnatur. Eluro ibi
de exceptis: quos ſponte an ſecus occiderit interficitur accurrente turba:
& abſq; iudicio hominē uariis ſuppliciis affectum interficiente. Quo ti
more qui hos mortuos conſpexit ꝓcul aſtans lamentatur teſtificans aīal
abſq; ſua culpa mortuū eſſe. Adeo autē mētes hoīum ea ſupſtitio ꝑuaſit
adeoq; īfixus animis hoꝝ cultus: ut quo tempore ptolemæus rex a roma
nis ſociis atq; amicus dictus eſt: applaudentibus ægyptiis italoſq; ad ſe
uenientes ſūmo ſtudio colentibus maximeq; annitentibus ne quā diſſen
ſionum aut belli cauſā præberent: tamen cū quidā romanus Felem occi
diſſet: ad domū eius cōcurſu plebis facto neq; ab regiis ad id miſſis prin
cipibus neq; a romanoꝝ timore a poena hominis abſterreri potuerunt:
q̄uis non ſponte beſtiam occidiſſet. Quam rem nō auditu percæpimus
ſed uiſu: cum eo tempore in ægyptum nauigaſſemus. Videntur hæc for
ſan indigna fide nōnullis & fabulis: q̄ uero: ſimilia. Sed īdigniora multo
uideri debent: quæ ſequuntur: præmēte aliquādo ægyptios fame: adeo:
ut plures ab humana carne: ob inopiam cibi: non abſtinerent: animalia ſa
cre omnino ītacta reliquere. Sicubi uero canis domi mortuus reptus eſſet
ſinguli eius domus totū corpus acta lamentatione radunt. Hoc quoq; eſt
mirabilius. Sicubi uinum frumentum ue aut aliud quid uictui accomoda
tum: ubi ſimile animal expirauit: inuentum eſſet: non amplius illius ute

bantur. Eodemq́ luctu etiã ad alia loca ꝑfecti elures & accipitres mortuos ad ægyptum: deficiente plæpe uiatico: deferebant. Quãuis etiam facile ſit: quomõ apud memphim apis: apud heliopolim Mrieuis: Apud midetam hircus Crocodillus apud miridem paludem: Leo apud leontẽ ciuitatem: multaq́ alia uarie colantur: referre tamen difficile eſt ea apud huiuſmodi rerum inſcios credi. Nutriuntur hæc animalia ſũma cura atq́ ĩpenſa in temploꝝ ambitu: a uiris haud quaq̃ cõtẽnendis. Quæ ſimilagine & halica uariiſq́ epulis lacte cõditis cibant. Anſeres inſup: tũ lixos tum aſſos opponunt quottidie. His: qui cruda edunt: aues captas ꝑbent. Deniq́ eas omnes magna ſuſtentant cura ac ſumptu. Lauãt inſup aqua calida: unguẽtis optimis odoriferiſq́: lectos quoq́ illis ſumptuoſos ſternunt: atq́ ornatos Si quod ex eis ĩfirma natura naſcitur: diligẽter curãt: præterea foemellas cuique generi aĩalium præparant ſpetioſas: quas appellant pellices. Inque his nutriendis plurimum ĩpenſæ atque opæ ponunt. Eoꝝ mortẽ æque: ac filioꝝ lugent ſepeliuntque ſũptuoſius: q̃ eorum facultas ferat. Poſt alexandri obitum. cum ptolemæus lagus ægyptum teneret: boue in mẽphi ex ſenecta mortuo: qui illius nutriendi curã cæpat pecuniã: quæ in eius ſumptum: data erat ꝑ magnam: ac inſup quĩquaginta talenta argenti mutuo a ptolemæo ſumpta in eius ſepulturam ĩpendit. Noſtra quoque ætate quidã: qui ea aĩalia nutrierant: in illoꝝ ſepulchra haud minus centum talentis cõtulere. Addemus & his: quæ circa ſacri tauri: quẽ uocant apim curã fieri ꝑcæpimus. Eo mortuo magnificeque ſepulto quærunt ad id delecti ſacerdotes uitulũ priori ꝑſimilem: ĩuẽto populus luctum finit. Sacerdotes: quibus ea ĩminet ſollicitudo: primum in ciuitatem nili uitulum ꝑducunt: ĩ qua eum nutriunt diebus quadraginta. Deinceps in nauim contectam habitaculum aureum habentẽ introducentes: & ad Memphĩ: ut deum ducentes: in uulcani fano locant His diebus ſolæ mulieres tauꝝ uident: quæ ante eius faciem aſtantes: ueſtibus ſublatis ei a braſum foemen oſtentant. Reliquo tempore ꝓhibẽtur in cõſpectum huius dei accedere. Honoris boui ĩpenſi cauſam nõnulli tradunt: q̄ defũcti oſiridis aĩa in bouem tranſmigraſſet: quæ deĩceps ad poſteros per gñs fuerit tranſfuſa. Alii a thyfone: interfecto Oſiride: ferunt apim mẽbra eius collecta in bouem ligneum corio bouis albo circundatum conieciſſe: ideoque ciuitatẽ buſiridẽ appellatam. Multa alia de apide fabulantur: quæ longum eſſet ſingulatim referre. Omnia uero miranda & fide maiora de eiuſmodi aĩalium honore differentes ægyptii

dubitationē haud paruam q̄rentibus cauſas iniecerunt. Sacerdotes ſecre tiora q̄dam ſcripta: ꝓut iam diximus: habent. Multi ægyptioꝝ tres cāſ reddunt: quaꝝ prima oīo fabuloſa eſt: & antiquoꝝ ſimplicitate digna. Aiunt enī priores deos: cū pauci numero eſſent: uiribuſq; populo īpares īpietatem uero hoīum timerent: ſimiles ſe quibuſdam aīantibus finxiſſe eoq; mō crudelitatem uimq; hoīum effugiſſe: parto deīceps orbis īperio: ut redderetur aīalibus gratia: quæ ſuæ ſalutis cām ꝑbuiſſent: conſecraſſe illa: quoꝝ ſumpſiſſent formam: oſtendiſſeq; quo pacto & uiua nutrienda eſſent: & mortua ſepeliēda. Secundā cām ferunt ægyptios ueteres: apud quos nulla militaris diſciplina: cum a uicino ſæpius bello ſuparentur: ex cogitaſſe ferre aliquod inſigne: quod milites ſequerētur. Figuras igitur aīalium: quæ nūc colunt: tabulis pictas: duces eoꝝ in bello tuliſſe: eaq; ex re cognito ſeruatoq;: ſub quo quiſq; militaret: ordine uictoriā cōſecutos. Igitur uiſum eſſe grām his aīalibus: tanq̄ uictoriæ auctoribus: reddi. Sta tutumq; nephas eſſe: quodpiā eoꝝ quoꝝ imago delata fuerit occidi. Sed coli potius debere honoreq; affici. Tertia affertur cauſa hoꝝ animantiū illata uictui hoīum utilitas. Nam bos foemella & alios parit: qui terram arant: & ipſa haud inutilis ad arandum. Oues bis edunt foetus lanamq; præbentes uario accomodatam uſui: lac caſeūq; abunde nobis præbent. Canis tum uenationi tum ad cuſtodiā ꝓdeſt. Propterea deū: qui apud eos Anubis uocatur: capite fingunt canino ſignificātes cuſtodē corporis oſiridis atq; iſidis fuiſſe. Quidā aſſerunt iſidis canes: quo tempore oſiris quæſitus eſt: & feras & obuios oēs amouentes: una oſiridis corpus inue ſtigaſſe. Ideoq; in feſtis iſidis præire canes pōpam: ueteri more ātiquam erga canes gratiā oſtentante. Feles uero ad ſerpentū & ad talioꝝ reptilia morſus plurimū cōferunt. Ichneumon crocodillos obſeruans: oua eorum conterit: qua diligentia occurrit: ne illoꝝ multitudine infeſtū flumen red datur. Quodq; dictu incredibile uideatur crocodillos occidunt. Merſi enim limo: cum beſtiæ aperto ore in littore dormientes iacent: ꝑ os īfra corpus inſiliunt: eoſq; uentre confeſtī abſq; ullo ꝑiculo: fera mortua: egre diuntur. Ex auibus tum ibis utilima eſt ad ſerpentes ac locuſtas brucoſq; delēdos: tum accipitres admodum ꝓſunt ad ſcorpiones ceraſtaſq; & par ua animalia: quæ morſu nocent. Quidā ob eam cām honorem haberi ac cipitri uolunt: q; his utantur augures in futuroꝝ prædictione. Alii acci pitrē priſcis tēporibus dicunt: librū puniceis inſcriptū litteris: in quo cō tinebatur: qui cultus diis qui ue honor deberetur: thebas ad ſacerdotes

detuliſſe. Quapropter litterarum ſacrarum ſcriptores & puniceũ filũ geſtãt & accipitris alam in capite. Thebæ aquilã honorant tum: quia regia ui detur auis: tum ioue digna: hircum deificarunt: ſicut & græci priapũ: pro pter eã corporis partem: a qua ſit oĩum ortus. pudendis nõ ſolum ægyp tii: ſed alii plures ſacra faciunt tãq̃ cauſæ aĩantium creationis. Sacerdotes quoq cum in ægypto ſacra patria ſuſcipiunt: primum huic deo initiãtur Panas inſup & ſatyros tradũt eadẽ cã ab hoĩbus coli. Igitur & imagines horum plurimas nõnulli in grãm fæcunditatis eorum: in templis ponunt: in hirci naturæ quã libydinoſam eſſe dicunt: ſimilitudinem. Tauros ſacros apim ſcilicet ac Mneuim pdiis onorant: in oſiridis ueluti frugũ ac fru ctuum reptoris memoriã apud poſteros ĩmortalem: boues ruffos: quoniã uidentur colore ſimiles. Typhoni qui oſiridem necauit: imolari pmiſſum Et homines quoq colore typhonis ãtiqui reges ad ſepulchrum oſiridis ſacrificio mactabant. Qua ex cauſa pauci ruffi ægyptii reperiebantur: externi plures. Hæc res materiam fabulãdi græcis dedit Buſiridem hoſ pites necaſſe: ſed oſiridis ſepulchrũ ea crudelitate notatum eſt: Lupos ue nerari ferunt ppter ſimilitudinẽ canum. parum enĩ natura: cũ etiam mu tuo coeant: a canibus differunt. Reddunt & aliam cauſam honoris huius ægyptii fabuloſiorẽ. nam cum iſis una cum filio oro cũ typhone eſſet bel lo dimicatura: ferunt oſiridem lupi forma ab inferis auxilio & uxori & fi lio ueniſſe. Victores itaq typhone interfecto honorem ei animanti ĩpen diſſe: cuius interuentu ſubſidioq uictoria parta eſſet. Tradunt nonuulli agros ægyptiorum incurſantes æthiopes a lupis facta acie uſq ad ciuitatẽ elephantinam repulſos. Qua ex re ſit & locus ille dictus lycopolis. Et eis belluis honos a poſteris habitus. Crocodillos admirantur multi: cum homines interficiant edantq: rem pernitioſam mortalibus: cur lege: ut pro diis colantur: fuerit ſancitũ. Sed uidẽtur toti patriæ ſecuritatẽ affer re: non tantũ nilus: ſed & qui in eo ſint crocodilli. Quos arabiæ libyæq latrones ueriti non audent flumen tranſire populatum. Affertur & alia ab hiſtoricis huius beſtiæ colẽdæ ratio. Nam regem: quem minam dixe re: cum ſui canes perſequerentur: fugiſſe aiunt in miridis paludem: ibiq a crocodillo ſuſceptum: mirabile dictu in cõtinentem fuiſſe delatum. Igi tur ut gratiam animali redderet cõdita ciuitate paludi propinqua: quam crocodillam appellauit: mandaſſe accolis: ut pro deo ea beſtia coleretur: paludẽq in earum cibum uouiſſe. Eo quoque in loco piramidem quaque uerſus quadratam ĩ ſepulchrum ſibi ac rem multis admirandam ſæculis

labyrinthū ædificaſſe uolunt. Similia & de multis aliis aīantibus ferūt: q̄ breuitatē ſequentes omiſimus. Hæc aūt ab eis utilitatis cauſa fuiſſe adin uenta īditium eſt: nōnullos cibos quibuſdā: qui ī uſu ſint: abſtinere. Nā quidā lentē: alii fabam: nōnulli caſeum: alii cæpe: cum plurimos eiuſmōi fructus ferat ægyptus: nequaq̄ edunt. Adiicitur his & alia cā: apud priſ cos reges ſæpius deſiſtente populo: quēpiam prudentia p̄ſtantem ī plu res ægyptū pates diuiſiſſe: edixiſſeq; quæ aīalia ſeparatim colerēt: a qui bus ue cibis abſtinerent. Eo id actum eſſe cōſilio: ut cum quiq; certa aīan tia ꝓ diis haberent: quæ ab aliis colerentur cōtemptis: alteri alteros po ſi nequaq̄ ſimul aduerſus pricipes cōſpirarent. Quod & ſecutū eſt. Nā diuerſoꝝ finium hoīes inuicem diſſentiunt mutuo ſibi cultus īpietatem obiicientes. Fertur & alia hoꝝ aīalium cōſecrādoꝝ ratio. Nam a primor dio orbis cōuenientes ſimul hoīes ex ſiluestri uita primum carnibus hu manis ueſcebantur: bellabantq; inuicē eo cui plus uirium inerat ſupante. Tum iniuriis potentioꝝ ībecilles urgente neceſſitate edocti: acie facta ſi gnum aīalis ſibi ex his: quæ poſtea cōſecrata ſunt: ꝓpoſuere. Ad quod poſtmodū cōgregati infirmiores aduerſus alioꝝ iniurias ſe turbantur. Quo factum eſt: ut aīali quod ſalutis cā fuerat deoꝝ honores tribueren tur. Ita diuerſæ ægyptioꝝ gētes huiuſmodi aīantibus a ſuis maioribus ſacris: uſq; ad hoc tēpus honores præbent. Ex ea re dicuntur ægyptii p̄ ter alias nationes erga benemeritos de ſe grati. Exiſtimant enī magnam uitæ ſubſidium eſſe gratiæ retributionem. Et ſane mouentur omnes ad beneficia eis īpendenda. apud quos ſenſerint grām optime locatam eſſe Hac ægyptii cā ſuos reges ſūmo honore uenerationeq;: ut deos obſer uant. Nam neq; abſq; diuino numine illos tantum īperium credunt aſſe cutos: & optime de mortalibus meritos ꝓpter res egregie geſtas diuinæ naturæ participes arbitrantur. Videbuntur fortaſſis hæc: quæ diximus mirāda: ſed nequaq̄ minus admirabitur quiſ: ſi quid apud quoſq; fit ægy ptios cōſideret in funere mortuoꝝ. Priuati diuerſaꝝ gentiū mores. Cū quis defunctus eſt: ꝓpinqui omnes amici: qui deturpato luto capite lugē tes ciuitatem: quoad mortuus ſepeliatur: circūeunt. Interim neq; lauātur neq; uinum aut cibum niſi uilem ſummunt: neq; ueſtibus utuntur ſplen didis. Sepulchrorum tres habentur ſpēs. Sumptuoſa mediocris humilis In prima argenti talentum exponunt. In ſecunda minas uiginti. In ulti ma parum quid ſumptus irrogatur. Qui funera mortuoꝝ curant: eo ex ercitio a maioribus tradito: funeris īpenſam domeſticis deſcriptā ferūt.

Scrutantes quanti uelint celebrari funus:cōuentionē facta corpus eis tra
diturus:ut iuxta īpenſam curetur funus. Primus grāmaticus ita enī ap
pellatur poſito humi corpore circa ilia deſcribit quantum a ſiniſtra par
te incidatur. Deinde qui dicitur ſciſſor:habens lapidē æthiopicū:quan
tum lex ſinit:latus aꝑit:ſubitoꝗ curſu ꝑſequentibus: qui aſtabant: lapi
deſꝗ cū excreatione in eū iacientibus fugit. Exiſtimant enī odiū inhære
re quicunꝗ amici corpus uulnere illato uiolarit. Curatores uero corporis
hos ſallitores appellant:honore digni exiſtimationeꝗ habentur. Vtun
tur enim ſacerdotibus templaꝗ pariter īgrediuntur. His penes cadauer
aſtantibus unus ꝑ laſciſſurā corporis interiora:præter renes & cor ducit.
Quæ ſingula alter uino phoeniceo ex rebus odoriferis lauat:deinde cor
pus totū primum ex cedro cū aliis ꝑtioſis unguentis ungunt dies āplius
triginta. Myrrha deinceps ac cynnamonio cæteriſꝗ rebus liniunt: quæ
nō ſolum id ſeruare diutine:ſed odoriferꝝ reddere q̄ant. Curatū cadauer
cognatis tradunt defuncti. Ita ſingulis eius partibus etiā ſupciliorꝝ pal
pebrarꝝꝗ pilis integre ſeruatis:ut oīs corporis ſpēs dormientis more:in
tegra ꝑduret:plures ægyptii ꝓgenitorꝝ corporibus domi magno ſūptu
conditis:reſpicientes ſuorꝝ imagines uiuentiū magnitudine:& habitu a
longa ꝓgenie ductas:tanq̄ uiuētium aſpectu animo oblectantur. Anteq̄
ſepeliatur corpus:prædicitur a cognatis tum iudicibus tum defūcti ami
cis:ſepulturæ dies. Aſſerunt uero illum noīe mortuum appellantes palu
dem tranſiturꝝ. Aſtantibus iudicibus amplius quadragīta numero ſedē
tibuſꝗ in ꝑparato ultra ſtagnum hemicyclo. Trahitur nauis ad id cōpo
ſita ab his:quibus ea cura iniuncta eſt:regente magiſtro: quē ſua lingua
ægyptii Cyronem uocant. Vnde & orpheum:qua de re paulo poſt dice
tur. Aſſerunt cum hunc morem apud ægyptios cōſpexiſſet:finxiſſe poſt
modum infero parti q̄ uiderat:imitatum parti:quæ ip̄e cōmentus eſſet.
Perducta in ſtagnum naui anteq̄ cōdatur in arcā cadauer: ꝑmittitur lege
uolenti mortuum accuſare. Si quis cōprobatur male uixiſſe iudices ſentē
tiam ferunt:qua ceſent corpus eius ſepulchro priuandum. Qui depræ
henditur iniuſte crimen obieciſſe magna mulctatur poena. Cum deeſt ac
cuſator:aut ꝑ caluniam accuſatum cōſtat:cognati finito luctu ad laudes
mortui uertuntur:nil de genere eius ſicut græci conſueuerunt:narrātes:
Exiſtimant enim omnes ægyptii pariter nobiles eſſe:ſed ordiētes a pue
ritia:in qua uitæ inſtitutionem eruditionemꝗ recenſent ad uiri ætatem
deſcendunt. Eius erga deos religionem iuſtitiā continentiam uirtuteſꝗ

cæteras cõmemorantes. Inuocatis uero inferis diis p̃cantur: ut cũ ĩter pi os locent. Ad quæ uerba oĩs multitudo correſpõdet: gloriã mortui ex tollens tanq̃ apud ĩferos cũ beatus ſemp̄ futuri. Sepeliunt poſtea quĩq; ſuos: hi in ꝓpriis ſapulchris: hi quibus ea deſunt: domi apud firmiorem pietẽ arca corporis errecta. Qui uero aut crimĩe aliquo aut foenore ſepul tura ꝓhibẽtur domi abſq; arca ponũtur. Quos poſteri ditiores facti ac debita crimina ſoluentes: honorifice ſepeliunt. Gloriantur enĩ ægyptii ſuos parentes maiores ue magnifice eſſe ſepultos. Mos eſt apud eos de functoꝝ parentũ corpora dare ĩpignus creditori. Suma illos qui nõ redi munt: ſequitur infamia: & ſepultura carent. Mirabitur quis merito eos qui hæc iſtituerunt: nõ ſolum q̃ ad uiuentiũ mores ſpectarent ꝓſecutos ſed etiã q̃ ad mortuoꝝ ſepulchra cultũq; ꝑtinerent. Adeo hoc pacto ad bonos mores quantũ fieri poſſet cõponi uitã hoĩum extimabant. Græci ſane qui fictis fabulis ac poetaꝝ dictis fidẽ excædentibus de pioꝝ meri tis maloꝝq; poena tradiderunt: nequaq̃ potuerunt ſuis ſcriptis traduce re hoĩes ad uirtutẽ. Quin ecõtra potius deriſi cõtemptiq; ſunt ab ĩpro bis. Apud ægyptios uero nõ fabulis: ſed uiſu ĩpiis poena iuſtis laus ĩpar tita. Singulis diebus utroſq; eoꝝ quæ uitæ utilia exiſtant admonet: cum uideant: cuiq; ꝓ his q̃ egit debiti p̃mii memoriã impendi. Qua ex cã ad meliorẽ ſinguli uertuntur uiuendi normã. Eas enĩ optimas eſſe leges pu tandũ eſt: quibus nõ diuites: ſed honeſti prudenteſq; hoĩes fiant. Igitur de ægyptiis legũ latoribus qui eas tã admirabiles exquiſitaſq; tradide re dicendũ uidetur. Poſt antiquã ægyptioꝝ uitã quã deum heroũ q; tẽ pore fuiſſe fabulantur tradunt perſuaſiſſe primum multitudini ſcriptis uti legibus. Minã magni animi uirum uitæq; inter omnes probatæ. Fin xiſſe autẽ eas mercurii datas præcepto tanq̃ magnoꝝ bonoꝝ cauſam fu turas. Quemadmodum apud græcos aiunt in creta quidem Minoem: apud lacedemonios ligurgum feciſſe: quorum alter iouẽ: alter Apolinẽ ſuarum legum auctorem extitiſſe dixit plures quoq; nationes eo mõ tra duntur leges ſuſcepiſſe: quæ obtemperantibus multorum bonorum cau ſa fuere. Arianeis namq; ſcribunt zatraſten ſimulato numine dediſſe le ges. Getis eodem modo zamolxis ueſtam proferens leges tulit. Apud iudeos Moyſes abiao quem deum uocãt acceptas leges dare præ ſe fere bat: ſiue putantes rẽ mirandã ac diuinã maximeq; mortalibus utilẽ leges eſſe: ſiue ut citius populi ob rei excellentiã deũ timore legibus ottẽparẽt Secũdus apud ægyptios legũ lator dicitur uir prudẽtia excellẽs ſaſochis

Hunc & ad deum religionē cultumq; multa prioribus legibus addidiſſe phibent: geometriæq; fuiſſe inuentorem: ac incolis aſtrorꝝ curſus oſten diſſe. Tertium Sooſim regem tradunt: qui ad rem militarem & belli mu nia plurima cõtulit inſtitutis ſuis. Quartus ſcribitur rex bucchoris tuliſ ſe leges dederit: & cõmertia hoĩum iudiciaq; cõſtituerit: cuius memoria in multis ob ingenii acumen uſq; ad hoc tēpus manet. Eum dicunt infir mo extitiſſe corpore: pecuniarꝝ præ cæteris cupidum. Poſt hunc legibus multa addidit Amaſus rex: quē tradunt & de his: quæ ad monarchas p tinent: deq; omni ægyptiorꝝ iconomia pcæpiſſe. Hunc admodum pſpica cem ſcribunt iuſti æquiq; amatorē: qua ex re ab ægyptiis eſt rex cõſtitu tus: cum regio genere ortus nõ eſſet. Cũ elienſes circa olĩpiacũ certamen occupati ligatis ad eũ miſſis qſiſſēt: quo maxĩe mõ id certamē iuſte fieret ſi nullus elienſis certaret reſpondit. Policratũ Samiorꝝ principē: qui ſecũ ſocietatē coierat cum & ciues & externos eo nauigantes uiolentius tracta ret. p legatos ad modeſtiã hortatus eſt. quo ſua cõſilia aſpnante p epiſto lam ſocietatem diremit. ſcribēs cum ſciret illum breui impiæ tyraninidis poenas daturꝝ nolle ex amici caſu dolere. Admirati ſunt græci plurimũ uiri prudentiã: cum policrati breui quod prædictũ fuerat eueniſſet. Sex tum ferũt Darium Xerxis patrem legibus ægyptiorꝝ addidiſſe. Cui cũ diſpliceret cãbyſis: qui antæa regnauerat: erga deos ægyptios iniquitas humaniter pieq; uixit. Itaque ſacerdotes eorꝝ haud aſpnatus theologia ab illis geſtiſque quæ libris ſacris cõtinebantur. pcæptis priſcorꝝ regum magnificentiã & in ſubditos humanitatē hiſtoria complexus eſt. Certe uirtutē illorꝝ imitatus ab ægyptiis ſolus uiuens deus appellatus ē. Mor tuus uero eos honores aſſecutus: qui regibus antiqua lege tribueban tur. Has cões leges priores illi magna gloria tradidere: plura poſtmodũ quæ antæa cõprobata erãt macedonũ tpr ſunt cõmutata. Nunc qui græ ci ſapientia & doctrina pditi in ægyptum priſcis tēporibus tranſierint: ut leges & doctrinã illorꝝ pcipent: recenſebimus. Scribunt eorꝝ ſacerdo tes in ſacris cõtineri libris tranſiſſe primũ ad ægyptios Orpheum Muſe um Melampadē Dedalum. homerꝝ poetã & ſpartanum ligurgum. Dei ceps Solonem athenienſem Platonē philoſophum ac Samium pythago ram. Eudeſum quoq; mathematicum ac Democritum abderitem & nio pidem chium. Omnium uero mõſtrantur ueſtigia quorundã imagines: nonnullorꝝ loca tum ab eis tũ ab doctrina quã ſecuti ſunt denominata: In ægypto certe pcæperunt omnia quæ illos apud græcos admirabiles

fecere.Nam orpheum hymnos deoꝝ plurimos:orgia & inferoꝝ fictio
nem attuliſſe tradunt.Oſiridis ſane cerimonias & dionyſii eaſdē eſſe:ſi
mileſqꝫ eſſe iſidis cæteriſqꝫ nominibus tātum differre.Impioꝝ uero poe
nas & cāpos elilios & ſtatuaꝝ uſum ab ægyptioꝝ ſepulchris ſumpta in
troduxit.Mercuriū quoqꝫ ſecundū antiquos deſtinantē finxit mortuoꝝ
aīas.Erat mos ægyptiis Apis corpus reducentē aliquid ꝓpe aſtanti cer
bero abſciſſū porrigere.His ab orpheo ad græcos traductis homerus
orpheum imitatus idem in ſuo poemate ſcribens ait mercuriū cyllenum
aīas heroum euocare habentē uirgā in manibns.Rurſuſqꝫ errant prope
oceani fluxū & leucades petrā ſoliſqꝫ portas & ſomnia populoꝝ.Seque
batur uirens pratum:ubi iunioꝝ erāt animæ ſimulacra mortuoꝝ.Ocea
num igitur nilum uocant:quoniā ab ægyptiis ꝓprio noīe nilus oceanus
appellatur.Solis portas iliopolim dicit:pratū uero habitationē confictā
putat eoꝝ:qui trans paludē delati ſunt:quæ acheruſia nominatur.Ea ꝓ
pe mēphim:circūqꝫ prata amena:paludeſqꝫ calamis plenæ.Proſequitur
deinceps mortuos hæc īcolere loca quoniā ægyptioꝝ ſepulchra maiori
ſane ex parte in eis locis poſita.Corpora uero ꝑ fluuiū & accheruſiā palu
dem ad ſepulchrū delata:ibiqꝫ cōdita aliaqꝫ plura quæ nunc etiā ſeruant
ægyptii:dant fabulis quæ græci de īferis finxerunt locum. Nam nauis
q̄ uectat corpora uaris appellatur.Hæc apud græcos epinathra.Obolū
aiunt dari portitori cui nomen inditū eſt ab incolis Caron. Aſſerunt cir
ca hæc loca hecates ūbroſæ tēplū.Cocyti portas: atqꝫ obliuiōis æreis ue
ctibus diſtinctas. Eſſe & alias portas ueritatis: quas ꝓpe ſtatua ſit iuſti
tiæ abſqꝫ capite. Multa quoqꝫ alia fabuloſa de ægyptiis ferunt:quæ ad
huc nomine & ope ꝑſeuerant.Nam in urbe Achanta trans nilum libyā
uerſus procul a mēphi ſtadiis centū quinquaginta uas eſt ꝑforatum:ad
quod ſingulis diebus ſacerdotes.ccclx.aquā ex nilo deferunt.Aſini etiā
ficti fabula mōſtratur in quadā celebritate.Nodos enī quos unus ī prīci
pio lōgioris funis cōplicat.Alii poſt ſequentes diſſoluunt . Melampodē
inſup ferunt dionyſii ſacra ab ægyptiis ad græcos tranſtuliſſe: quæ ue
de ſaturno feruntur:deqꝫ titanum pugna :hiſtoriā poſtremo oēm deoꝝ
paſſionum docuiſſe.Dedalum quoqꝫ aiunt imitatum eſſe laberinthi erro
res:qui ad hoc uſqꝫ tēpus manet.Hunc aliqui ædificaſſe dicunt Mende
tum:alii naronē regem multo anteq̄ ſaturnus regnaret . Numerus priſ
carum apud ægyptios ſtatuarum idem eſt:qui eſt a Dedalo græcis fa
ctus.Templi uulcani ueſtibuli quod pulcherrimum in memphi ſitum ē.

Dedalum architectum fuiſſe cōſtat: obq̄ eā rem a populo ſtatua lignea in tēplo quæ ab ipſo fabricata ſit donatū. Huic ꝓpter artis pſtantiā multaq̄ ab eo iuenta magna gloria adepta deoꝝ honores accolæ īpenderūt. In una enī mēphis inſulaꝝ templū nunc quoq̄ eſt dedalo dicatum. Homerum in ægypto fuiſſe: tū alia multa inditia feruntur: tū maxime potio ab helena ī pteritoꝝ obliuionē Telamacho data. Nā potionē ad obolēdum luctum: quam poeta helenā cōpoſuiſſe ſcribit: in thebis ægyptiis a polimnea thomii uxore factam cōſtat. Vbi nunc quoq̄ mulieres hoc medicamine utuntur. Apud ſolos uero eliopulitas. Eedem enī eliopolis & thebæ ſunt: priſcis etiā tēporibus inuenta eſſe tradunt & iræ & doloris medicamenta. Venerē incolæ ex antiquo noīe: aureā appellant: agrūq̄ eſſe cōſtat aureæ ueneris ꝓpe mēphim. Quæ de Iouis iunoniſq̄ cōnubio traduntur: deq̄ in æthiopiā peregrinat: one exīde uidetur traductū quod ānis ſingulis ægyptii iouis templū traiecto flumine in libyā fertur Et cōſtitutis diebus iteꝝ ad priorem locū reducunt: tanq̄ ioue ex æthiopia redeunte. Quin etiā ligurgus plato ſolon multas ab ægiptiis ſumptas leges ad ſuas res. p. detulerunt. Pithagoras inſup multa ex ſacris libris geometriā quoq̄ & arithmeticā percæpit: ac animaꝝ in alia corpora tranſmutationē. Exiſtimant aūt & democritū quiq̄ annis quibus ī ægypto fuit plurima in aſtrologia didiciſſe. Similiter & inopidē cum ſacerdotibus aſtronomiſq̄ diutius uerſatū: & ſolis circulū: & alioꝝ curſus aſtrorum: zodiacūq̄ ac multa alia ab eis pcepta ad græcos digna laude attuliſſe. Sculptores antiqui maxime in honore fuerunt. Teledeus ac theodorus rhici filii: a quibus ſamus pithii apollinis ſimulacrū ineſt ſculptum. Huius ſtatuæ medietas fertur Theledei opus fuiſſe: reliqua pars a theodoro inepheſo pfecta. His ſimul poſitis ita cōueniebat totum corpus: ut ab uno artifice ſculptū uideretur. Genus artis græcis ignotū: ſed apud ægyptios erat uſu cognitū. Nam ſoli ægyptii nō oculiſ totius ſtatuæ cōpoſitionem metiebantur: ſed dimenſione ut ex uariis multiſq̄ lapidibus in unū corpus ad certam menſurā redactis ſtatua pficeretur. Res ꝓfecto miranda diuerſos artifices uariis in locis ita in unā menſurā cōuenire: ut quādoq̄ ex uigīti quādoq̄ ex quadragīta ptibus unica ſtatua cōponeretur. Quod inſamo ſignū ſimile opi ægyptio a capite uſq̄ ad pudēda ita pari forma diuiſū cōſtat ut unius opus appareat. Et hæc ī modū ſtatuæ ægyptiæ fertur ꝓtēſis manibus cruribus ī ambulātis modū. Et de ægyptus hactenus: nunc ad aſſirios tranſeamus. FINIS.

EXPLICIT LIBER SECVNDVS. INCIPIT TERTIVS IN QVO HAEC CONTINENTVR PRIMVM:

De nino qui primus in aſia imperauit: deq; eius geſtis.
De ſemyramidis genere: eiusq; incremento.
Quomodo ninus duxit uxorem Semyramidē propter eius uirtutes.
Quomō ſemyramis poſt mortē nini ſuſcepto īpio multa egregia fecit.
Aedificatio. babyllloniæ.
De ſemyramidis in ægyptum æthiopiam atq; īdiam expeditione.
De ſucceſſoribus ſuis: regum babylloniæ deliciis: & ocio.
Quomodo Sardanapalus ultimus aſſiriorum rex propter uoluptates regno ab arbacomedo priuatus eſt.
De regibus medis & quomodo de eis diſſentiunt ſcriptores.
De caldeis: & de obſeruatione aſtrorum.
Deſcriptio indiæ: & de his: q̄ in ea fiunt: deq; īdoꝝ moribus & īſtitutis.
De ſcitis: amazonibus: & hyperboreis.
De arabia: deque his: quæ in ea ſita eſſe fabulantur.
De inſulis uerſus meridiem in oceano inuentis.

SVPERIORE Libro: iis quæ ad ægyptioꝝ deos: nili naturam reges priſcos: leges mores ſacra cæteraq; memoratu digna pertinebāt deſcriptis: præſens antiquas aſiæ res cōtinet initio ab īpio aſſirioꝝ ſumpto. In aſia priſcis tēporibus regnauere indigetes: quorum geſta nomenque uetuſtas aboleuit. Primus rex aſſiriorum ſcriptores nactus eſt ninus qui eius geſta litteris traderēt Is natura bellicoſus & uirtutis appetens: cum primum robuſtiſſimos iuuenum plurimo tempore armorum uſu ad omnem laborum patientiam & belli pericula exercuiſſet coacto exercitu ſocietatem iniit cum arieo arabum rege: quorum opes ea tempeſtate: ut res erant: plurimum ui atq; armis præſtabant. Hæc gens libertatem ſeruans nullum aduenam apud ſe regnare paſſa eſt. Ita neq; perſarum neq; macedonum reges quamuis potentes armis eorum imperio potiti ſunt. Eſt enim inexpugnabilis ab externo milite: propter loca partim deſerta: partim arida aquiſq; deficiētia. Sunt tamen fontes plurimi: ſed abſconditi ac ſolis incolis noti. Ninus igitur arabum rege aſſumpto exercitum duxit aduerſus babylonios arabiæ conterminos. Nondum enim condita erat babylonia: ſed aliæ circa urbes nobiles īcolebantur: quibus propter armoꝝ deſuetudinē facile

ſupatis tributoq; ĩpoſito regem eoꝝ cũ filiis captũ ĩteremit. Deinde qui
buſdã armeniæ urbibus ĩ poteſtatem redactis Barzanes rex nino uiribus
ĩpar cũ multis donis occurrẽs & ſe & regnũ eius poteſtati ꝑmiſit. Huic
ninus magno uſus animo armeniæ regnũ reſtituit cõmeatu & militibus
ĩpatis. In mediã deinde auctis uiribus tranſgreſſus: cum ei Farnus rex cũ
exercitu occurriſſet: ꝑlio uictum cũq; uxore & ſeptẽ filiis captũ cruci affi
xit: ꝓſpera fortuna elatũ ninũ cupiditas cæpit totius aſiæ. q̃ inter tanaĩ
nilumq; iacet potiundi. Secundæ &enĩ res ut plurimũ maioꝝ ĩgerunt cu
piditates. Itaq; ꝑſide ex amicis quodã mediæ ĩpoſito ipſe ad reliquã ſu
biiciendã aſiam ꝓfectus oẽm annis decem & ſeptem ꝑter ĩdos ac bactria
nos ĩ poteſtatem redegit. Pugnas ſingulas aut deuictoꝝ numeꝝ nullus
ſcriptor tradidit. Nos q̃ excellentiora feruntur ethesiã gnidium ſecuti
paucis narrabimus. Subiecit oẽs maritimas ac ꝓpinquas gentes. Aegyp
tios phoenices & ĩteriorem ſyriã: ciliciam pamphiliam liciam cariã phry
giam miſiam lidiam troada & phrygiam q̃ eſt ſupra helleſpontũ ꝓpõti
da etiam ac bythiniam & capadociam & gentes iuxta põtũ barbaras uſq;
ad tanaim flumen ſuæ ditiõis fecit: Adiecit ĩpio caduſios tapiros hyrca
nos drãcas deruicos carmanios corõneos rhõbos uorcanios parthos: ꝑſaſ
ꝑterea: ac ſuſianos caſpioſq;: ad quos anguſtus eſt aditus. unde & porte
caſpie appellantur: pluresq; alias quas recenſere ĩſtituto ope ꝓlixus eſſet
ignobiles nationes. Inito cũ bactrianis bello cũ & locoꝝ difficultate &
hoĩum numero ſe tutarentur: retro cædens in tempus aliud id certamen
diſtulit. Deducto ĩ ſyriam exercitu: urbi cõdendæ locũ elegit. Veꝝ cũ ſu
piores oĩs gloria & rebus geſtis ſupaſſet: & urbem quoq; ingentem con
dere ſtatuit: cui par magnitudĩe neq; fuiſſet antæa: neq; eſſet futura. Ara
bũ regem donis ſpoliiſq; cumulatũ magnifice cũ exercitu domũ remiſit.
Ipſe coactis undiq; uiribus: & his q̃ ad tantũ opus ſpectarent paratis ſu
pra euphratem urbem cõdidit nõ æqua lateꝝ dimenſiõe nam duæ muri
ꝑtes lõgiores erant reliquis. Hoꝝ latus quodlibet lõgitudĩe eſt ſtadioꝝ
centũ quinquaginta: breuiores uero ſtadiis nõaginta. Qua muri dimen
ſione ambitus ſtadia cõplectitur quadrĩgenta octoginta. Et ſane ſpe ſua
nequaq̃ fruſtratus eſt. Nulla.n.poſtmodum urbs tanto ambitu tanta ue
moeniũ magnificentia cõſtructa eſt: Altitudo muroꝝ pedum eſt centũ:
latitudo q̃ tres currus ſimul ꝑambularent: Turres mille & quingentæ:
quaꝝ altitudo pedum eſt ducentoꝝ: Habitare eam coegit maiori ex ꝑte
aſſirios: & quidẽ potentiores: Ex reliquis natõibus uoluntarios aſſũpſit

a nomine ſuo urbem ninam appellans. Agros ꝓpinquos habitatoribus diuiſit. Condita urbe arma in bactrianos uertens ibi ſemiramidem uxorem cæpit: quæ cum clariſſima oĩum mulierum feratur: quomodo ex humili fortuna ad tantã gloriam ꝑuenerit: haud ab re erit referre. Eſt ſyriæ ciuitas Aſcalon haud ꝓcul hac ſtagnum eſt piſcibus plenum iuxtaq; tẽplum inſigne deæ: quã appellant Dercetã facie hoĩs: reliqua parte corporis piſcem. Huius cauſæ fabulam ferunt. Venerẽ aliquãdo obuiã ei deæ factam amorem cuiuſdã ſpecioſi adoleſcentis ſacrificantis ſibi iniecisse: exq; eoꝝ eſſe coitu filiam natam: deã ſui erroris pudore ductã amouiſſe adoleſcentẽ. Filiam uero in loca quædã deſerta ac ſaxoſa: in quibus aues erant plurimæ expoſuiſſe: ibiq; qĩ diuino nutu ab auibus infantẽ nutritam. Se uero pudore doloreq; cõpulſam in lacũ abieciſſe: atq; ibi in piſcẽ cõuerſem. Vnde & ſyrii uſq; ad hæc tẽpora his piſcibus abſtinẽtes eos ꝓdiis colunt. Tradunt rem mirandã aues infantẽ aliis cõfouẽtes nutriſſe coagulato lacte ex ꝓximis paſtoꝝ mapalibus capto. Acto anno cũ firmiori cibo egeret aues caſeum eodẽ ex loco raptum ori ĩfantes admouiſſe Quare a paſtoribus ex corroſione caſei animaduerſa infantẽ ſpetioſam forma cõpertam ferunt: nutritãq; apud ſe dono poſtea datã ꝓ̇ſidi paſtorum regio nomine Simma. Hic liberis carens ut filiam magna cura nutritam. Semiramidẽ ab auibus: eo enim nomine lingua ſira uocantur: appellauit. Quas poſtmodum ſyri omnesut deas honorant. Hæc de Semiramidis ortu fabulæ tradunt. Quæ cum iam nubilis eſſet: ac pulchritudĩe cæteras excæderet uirgines: miſſus a rege ad recẽſendos greges ꝑfectus ſyriæ Menones: cum apud Sĩmam diuertiſſet cõſpecte uirginis amore captus uxorem illam ſũmens duxit in ninam. Exq; ea duos Iapatẽ atq; Idaſpẽ liberos genuit. Cum plures uirtutes ſemiramidis formã exornarẽt uir mulieri deditus nil abſq; eius agebat cõſilio. Ninus ciuitate a ſe cõdita adiecit animum ad bactrianos patriã montuoſã: acceſſuq; difficilem & hominũ numero ac uiribus ualidã. Cum autẽ priori expeditione nil profeciſſet: maioribus opus eſſe ratus copiis coacto ex ſingulis gentibus electo ingenti exercitu aduerſus eos ꝓfectus eſt. Tradit ethesias ſcriptor pedites ad decies ſepties centena milia fuiſſe: equitũ millia ducenta. Currus uero falcatos paulo minus decem milibus & ſexcentis: qui millitũ numerus: incredibilis nunc forſan ſit audientibus: ſed haud quaq̃ ĩpoſſibile uidebitur aſiæ maguitudinẽ multitudinẽq; in ea nationũ aĩo aduertẽti. Na ſi quis dari aduerſus Satas expeditionẽ cũ octĩgẽtis milliũ millibus

Si quis item xerſis in græciam tranſitum cum ĩfinita pene hoĩum multi
tudine ſiq; in europa paulo ante res geſtas cõſideret: mĩme dictis noſtris
abrogabit fidem. Nam ex unica ſicilie ciuitatũ ſiracuſis Dionyſius exer
citum peditũ centũ uiginti: equitum duodecĩ milium cõfecit. Naues ma
gnas partĩ triremes partim quĩqueremes ad quadringentas ex uno edu
xit portu. Rõani paulo ãte hãibalis tp̃ra futuri belli p̃uidẽtes magnitudi
nẽ cẽſu ĩ italia tũ ciuiũ tũ ſocioꝶ qui bello apti eſſẽt habito decies cẽtena
ferme milia hominũ deſcripſere. At ea ne uni quidẽ aſiæ ꝓuincie hoĩum
numero cõparanda eſt: quæ ideo recenſuimus: ne quis ex hac: quæ nunc
eſt urbium ſolitudine priſcam illaꝶ gentiũ expendat copiam Hunc tan
tum numeꝶ gentium. Ninus cõtra bactrianos patriam aſperam atq; an
guſtam ducens exercitum ĩ plures partes diuiſit. Sunt ĩ bactria plures in
ſignes urbes. quarum una: ea regia eſt. Bactra nomine præſtantior cæ
teris habetur tum magnitudine tũ arce admodũ munita. Bactrianoꝶ rex
erat zoroaſtes: qui cõparato hominum quadringẽtorum milium ualido
exercitu nino ĩ finibus occurrit. Permiſſaq; de induſtria parte hoſtium ꝓ
uinciam ingredi pugna inica hoſtes in fugã uerſos ſuperat: pſequitur cæ
dendo uſq; ad mõtes ꝓximos ad centum millibus hoſtium cæſis: deinde
auſilium ferente ſuis nino ſuperati a multitudine aſſirioꝶ. Bactriani diſ
perſi ſuæ quiſq; urbi ſubſidio abiit. Ninus bactriã ingreſſus cæteris urbi
bus captis bactram & natura loci: & rebus cæteris: quæ ad defenſionem
ſpectant munitam: cum expugnare nõ poſſet: obſedit: ꝓtracta lõgius ob
ſidione uir ſemiramidis: is nino aderat: amoris impatiens uxore accerſit:
quæ perſpicax magniq; ultra muliebrem ſexum animi tẽpus nacta: quo
uirtutẽ oſtẽdere: uiam multoꝶ dierum ĩgreditur. Induta eiuſmõi forme
ſtola ut uir mulier ue eſſet nequiret perſpici. Tuebatur ea ab itineris eſtu
corporis colorem agilis ad omne opus. Cuius tãta erat cõmoditas: ut po
ſtmodum medi: cum aſye imperarẽt: perſeq; ſtola Semiramidis uteren
tur. Cum ueniſſet ĩ bactriam perſpecta obſidione: tum locis urbiſq; ſitu:
quaq; adiri poſſet animaduerſis: arcẽ quia loco natura munito difficiliq;
erat: & quem nullus antæa tẽtarat acceſſu cuſtodiis uacuam cõſpexit. ĩtẽ
tis omnibus ueluti arce ab hoſte tuta: ut ĩferiori parti campeſtri ſubſidiũ
ferrẽt. Sumptis igitur qui per loca petroſa abruptaq; aſcẽdere ſoliti erãt
per aditũ uallis præcipitem ſupata loci aſperitate partem arcis cæpit: ma
gnoq; ad terrorem excitato tumultu ſignũ captæ arcis obſidentibus de
dit. Qui ĩfra urbẽ erãt arce amiſſa obſtupefacti derelictis moeniis fuga

ſaluti cōſuluerūt. Capta ciuitate admiratus. Semiramidis uirtutē· Ninuſ ī primis eā multis donis cumulauit: deinde pulchritudine eius allectus ꝑ ſuadere uiro conatus ē: ut illā ſpōte ſibi uxorē cōdonaret: pollicitus filiā ſe matrimonio in eā grām daturꝝ noīe Soſanem. Renuenti cōminatus ē ei ſe oculos ni pareret eruturꝝ. Hoc ꝑculſus timore ſimul & amore incen ſus Menones: cū laqueo uitā finiſſet: Semiramidē ninus uxorem cæpit. Theſauri oēs bactrianoꝝ magnū auri atq͂ argenti pōdus ad ninum ꝑue niunt: qui cōſtitutis bactrianoꝝ rebus exercitū dimiſit: Genitoq͂ ex Se miramide filio cui nomen Ninj indidit exceſſit e uita īperio uxori relicto Sepultus eſt in regia ſepulchro ingentis molis altitudine nouē ſtadioꝝ latitudine ut ait etheſias decem ei cōſtructo. Cū ciuitas iuxta eufratē ſit: ī plano cōdita cōſpicitur uelut arx quædā ea moles: Licet multis ſtadiis diſtans: quā nunc etiā ſtare dicunt. Poſt ninam a medis dirutā quo tēpo re aſſirioꝝ imperio potiti ſunt. Semiramis magni mulier animi cupiēs ui rum rerum gloria excellere urbem ī babylonia condidit: acceꝛſitis undiq͂ opificibus atq͂ architectis cæteriſq͂ quæ ad tantam rem ꝑtinebant para tis. Addidit ad id opus ꝑficiundum ex omni regio hoīum milia terdeci es centena: Vrbs ab utroq͂ latere eufratis: ut medius interfluat: ædifica ta: cuius moenia ambitu ſtadia trecenta & ſexagīta complectebantur fre quentibus turribus ac magnis. Erat tanta operum magnificentia ut ī mu ri latitudine ſex equoꝝ currus una prodire poſſent. Altitudo īcredibilis audientibus: ut etheſias gnidius ait. Vt autem clitarcus & qui cum alexā dro in aſiam profecti ſunt ſcripſere: pedum trecentoꝝ ſexaginta quīq͂. Addiderunt etiam. quodlibet anni die ſtadium muri abſolutum: ut tot ſit ſtadioꝝ circuitus: quod dies ānum conficiunt. Moenia ex lateribns & aſſalto facta: quoꝝ altitudo: ut etheſias tradit: eſt paſſuum quinquagīta Vt quidā poſteriores ſcribunt: cubitoꝝ quinquaginta: latitudo amplior quā qua duo currus ueherentur. Turres ducentæ quinquaginta nnmero quaꝝ altitudo latitudoq͂ magnificentiam æquat muroꝝ. Nō eſt aut mi randum in tantum moeniū ambitu paucas turres ædificatas. Nam cum plurimæ paludes urbem circūſtent: nō fuit conſilium ea parte turres con ſtruere: quæ loci natura eſſet admodum munita. Inter murum atq͂ ædifi cia pomerium duo iugera conficiunt. Vt celerius opus conſumaretur: cui libet ex amicis ſtadium perficiundum tradita ad id impenſa aſſignauit. His moenibus ſuma cura unico āno abſolutis: pontem qua parte fluuius anguſtior fluebat conſtruxit ſtadioꝝ quinq͂ longitudinis columnis in

ꝓfundo ſuma arte inuicē pedes duodecī diſtantes iactis: lapides edificii troncis fereis īmixto iuncturis liquefacto plūbo cōiunxit. Ante colūnas ad īpetum aquæ ſcindēdum curſumq; fluui reprimendū firmos cōpoſuit angelos: quo ab omni aquæ undiq; circunfluentis uitutæ eſſent: pōtem. Is triginta pedum latitudine erat: ex cedrinis cypariſſiq; ac palmaꝝ trabibus ſpectate magnitudinis cōiunxit. Opus nulli arte poſterius eoꝝ quæ a ſemiramide facta ſunt. Ab utroq; fluminis latere murum duxit ſtadiis trecentis ſexaginta pari moenium urbis latitudine. Regias iuxta flumē ex utroq; pōtis latere duas edificauit: quæ & aſpectum late urbis p̄berēt: & eſſent tanq̃ ciuitatis ꝓpugnacula: euphrate ꝑ mediam urbem meridiē uerſus fluente. Altera regia ad orientem: ad occidentem altera ſpectat: utraq; ingenti ope cōſtructa. Nam quæ ad occidentem uergit: primū habet ambitum ſtadiorum ſexaginta altis & ſuptuoſis moenibus ex cocto latere cōſtructum. Alter deinde interior eſt circuitus: cuius in crudis adhuc lateribus uaria aīantia: quæq; ſuo colore ad naturæ ſimilitudinem expreſſa fuere. Huius lōgitudo ſtadioꝝ eſt quadraginta: latitudo lateꝝ trecentoꝝ. Altitudo ut etheſias ſcribit paſſuum quīquaginta. Turrium altitudo ad paſſus ſeptuaginta eleuatur. Eſt & tertius intimus circuitus: qui arcem cōtinet triginta ſtadiorum ambitu: Huius ædificii altitudo latitudoq; ſuꝑat ſecūdi muri opus Inerāt diuerſoꝝ aīalium figure in turribus ac muris: colore quoq; ac forma naturali. Erat īſup omnis generis aīantiū uenatio. Quorum magnitudo quattuor cubitus excedebat. In his Semiramis cōſpiciebatur ex equo pardalum iaculata: iuxtaq; eam uir ninus iaculo leonē feriens. Erexerat & portas tres: ſuꝑq; eas uaria ex ære polita ornamenta. Hæc regia excellentior ea: quæ ex altera ſita erat fluuii parte fuit tum magnitudine: tum ornatu. Illius enī muri ambitus trigīta ſtadia ex cocto latere cōplectebatur: loco animaliū æneæ ſtatuæ inerant nini ac ſemiramidis p̄fectorumq;: & Iouis īſup quē bellum babylonii uocāt: Inerant & acies ſtructæ uariæq; uenationis ad aſpicientium uoluntatē. In loco babyloniæ humiliori lacum quadratum effodit: cuius ſingula latera ex latere cocto aſfaltoq; ædificauit: ſtadia erāt ducenta: ꝓfunditas pedū triginta quinq; ad quā flumine ſuꝑ inducto ab regia foſſa utrīque aditum fecit. Ex utraque uero parte ex cocto latere fornicibus cōſtructis aſfaltum ſuꝑ induxit ad quattuor cubitoꝝ ſpiſſitudinē. Erāt autē muri foſſæ latitudine laterum uiginti. Altitudine ſupra fornices pedū duodecim. Septem diebus ope ꝑfecto flumen in priorē curſum reſtituit. Statuit autem

ab utraqꝫ foſſæ parte portas æneas:quæ uſqꝫ ad ꝑſaꝝ regnū ſtetere. In
urbis medio tēplum ioui bello erexit:cuius āplitudinē neqꝫ ſcriptores ꝓ
pter uetuſtatē:neqꝫ ulla memoria ſingulatī tradunt. Conſtat tamen ob
illius mirandā altitudinē a chaldeis tū orientē tū occidentē uerſus aſtro
rum in eo obſeruatōes factas. Id ex latere atqꝫ aſfalto ſuma arte·magnaqꝫ
īpenſa eſt cōſtructū. In ſumo tēpli tres ingentes aureas ſtatuas. Iouis iu
nonis opiſqꝫ erexit:quaꝝ iouis adhuc extat lōgitudine pedū quadragīta
mille babylonioꝝ talentoꝝ pōderis. Opis ſimili pondere in ſella aurea
reſidet:ad cuius genua duo aſtāt leones iuxtaqꝫ ſerpentes argentei ingē
tis magnitudinis pōderis quilibet talētoꝝ triginta. Iunonis ſtās ſignū
pōderis ē talentoꝝ octingentoꝝ. Huius dextera caput ſerpentis tenet.
Sceptrū lapideum ſiniſtra. His oībus cōis erat menſa aurea manufacta lō
gitudinis pedum quadraginta :duodecī latitudinis pōderis talentorum
quinquaginta. Duo p̄terea charcheſia talentoꝝ triginta erāt:totidemqꝫ
uaſa uaporibus apta utrunqꝫ talentoꝝ trigīta. Crateres ex auro tres:quo
rum ioui dicatus talenta mille & ducenta babylonia pendebat. Aliorum
quilibet ſexcenta:quæ oīa poſtmodum ꝑſaꝝ reges ſurripuere. Regiæ &
reliqua ornamenta tū tēpore cōſumpta ſunt:tū ab hoībus deleta. Ipſius
quoqꝫ babyloniæ parua q̄dā portio ſuꝑſtat maxima parte intra moenia
cultui agroꝝ expoſita : Erat & ortus penſilis iuxta arcem nō a ſemirami
de:ſed a quodā ſyro rege poſtmodū in grām pellicis factus. Quæ cum
perſa eſſet genere cupiens in mōtibus uidere iuxta morem perſaꝝ prata
uiro perſuaſit:ut artificio excitaret ortum:qui arboribus pratiſqꝫ patriā
repreſentaret. Huius orti ſingula latera iugeribus quattuor extēduntur.
Aditus ueluti in mōte erat ædificiis altero ſuꝑ alteꝝ cōſtructis:ut ex eo
conſpectus longe lateqꝫ pateret. Teſtudines in ſolo poſitæ erāt:quæ to
tius orti pondus ſuſtenerent. Inde aliæ ſupra alias excreſcente ſemꝑ ma
gnitudine edificatæ. Nā ſuperiores:in quibus orti muroꝝ ſuꝑficies con
tinebatur:altitudine quinquaginta cubitorū eminebāt. Earum latitudo
pedes erat duodecī muri magna impenſa conſtructi ſpiſſitudine erāt pe
dum uigīti duorum. Solum hoc modo cōſtabat. Erāt poſitæ lapidæ tra
bes longitudine pedum ſexdecim:ſex latitudine. Supra has ꝓ pauimen
to ſtratæ arundines aſfalto cōpactæ. Deſuꝑ cocti lateres·duplici ordine
gypſo ſtructi:tertio tegulæ plumbeæ:ne qua humiditas ad teſtudines
manaret. Aquaꝝ inſuꝑ receptacula:quibus humor efflueret:in hoc paui
mēto cōgeſta humus ꝓfunda ut magnoꝝ arboꝝ radicibus ſatis eſſe ortū

efficiebat: in eo ꝓceræ oĩs generis arbores aſpectũ iocundum reddebant Lumen quoq; adeo teſtudines inuicem ꝓbebant: ut in eis regia deuerſo ria haberentur. Præterea aquæ ductus occulte ſabricatus rigabat ortũ. Et hæc orti moles poſtmodum facta eſt. Semiramis & alias urbes ſupra euphratẽ tigrĩq; fluuios ædificauit: ĩ quis emporia cõſtituit eorꝝ q̃ ex me dia ac paretanis oĩq; ꝓpinqua regione ferrentur. Poſt niluũ enĩ & gãgẽ flumina totius aſiæ nobiliora euphrates ac tigris ex armenie montibus fõtes hñt. Diſtant autẽ ab inuicẽ ſtadiis mille & quĩgentis delatiq; p mediã & paretanos deſcendunt ĩ meſopotaniã quam undiq; circundan tes regioni nomen ĩdiderunt. Deĩde p babyloniã fluentes in mare rubrꝝ deferuntur. Flumina ĩgentia alueo cõpreſſo magna ẽporia freq̃tantibus exiſtunt cõmoditati. Vnde & locorꝝ q̃ iuxta aquas ſunt mercatores con tingit ditiſſimos eſſe. Semiramis ex armeniorꝝ mõtibus lapidẽ excidi fe cit. lõgitudine pedum centũ quĩquaginta latitudine uero ſpiſſitudineq; quattuor & uigĩti. Hunc magna curruum multitudine ad flumen delatũ nauiq; ĩpoſitum babyloniã detulit: in q̃ uia inſigniori erexit. Res mirabi lis aſpicientibus: quam a forma obeliſcum dicunt ĩter ſeptẽ miranda opa annumeratum. Cum multa ſint babyloniæ aſpicientibus admiratiõe di gna nõ minus mirabitur quis magna uim qui in ea gignitur aſſalti. tanta enĩ illius ſupeſt copia: ut nõ ſolum ſatis tot tantiſq; ædificiis fecerit. Sed & populus licet innumerabilis eo arefacto ꝓ lignis utatur: adeo magna illius copia tanq̃ ex largo fõte haurientibus adeſt. Hunc ꝓpe fõtẽ eſt ter ræ hiatus haud magnus ſed uirtute mirabili. Eicit. n. odorem ſulphureũ ac grauem: qui tranſeuntes aĩantes interficit. Ita enim anhelitum cõpri mit: ut ſpiritu intercluſo arrepta reſpirandi facultate mors ſubito ſequa tur. Eſt & ultra flumen palus breui circunſcripta loco fumum habens cir ca ſolum: in quã ſi quis inſcius ingrediatur eueſtigio attrahitur nulla da ta regrediẽdi facultate. Deinde paulatĩ torpore quodam corporis totius ĩ ꝓfundũ delatus mergitur: pauloq; poſt mortui corpus ſup natat. His p fectis opibus ſemiramis magno cũ exercitu ꝓfecta mediã uerſus cũ pue niſſet ad montẽ: qui bagiſtanus appellatur. Is ioui ſacer eſt: caſtra poſuit ortũq; iuxta in campis patẽtibus: cuius ambitus ſtadia duodecĩ cõplecte batur conſtruxit fonte ibi erecto: aqua cuius ortum rigaret. Pone ortum ſaxum altitudine ſtadiorꝝ decem & ſeptem ſcindens in inferiori eius par te ſuã effigiẽ centumq; ei dona ferentium ſculpſit. Syris in eo litteris ſcri ptum erat a ſemiramide ſubditorꝝ ope id ſaxum fuiſſe exciſum. Deĩde cũ

a parte cāpeſtri æquato aggeribus ſaxi p̄cipitio in ſūmum traſcendens ī ciuitatē medie chaonam acceſſiſſet aīaduerſa in quodā elato cāpo ſtupē dæ altitudinis ac magnitudinis petra. Ortum alteꝝ ꝑ magnum ī medio illius fecit: ubi ſumptuoſa uoluptatis delitiaꝝ qꝫ cā ædificia: ex quibus & ortum & oēm exercitum: is in cāpis erat ſpectare poſſet: erexit. Hoc in lo co diutius cōmorata eſt: quieti delitiiſqꝫ dedita. Nam alium uiꝝ cape no luit uerita ne īpio priuaretur. Sed eos ex millitibus eligebat: appetebat qꝫ: qui in caſtris erant forma & decore p̄ſtantes. Quos oēs poſtea priua bat uita. Iter deinde ꝑ echatanos flexit ad larcieum montē. Ad hūc mul tis ſtadiis ꝑ plura p̄cipitia ac cōualles erat aditus: Cupiens ergo tū īmor tale ſui monumentū relinquere: tum breuiorē facere uiā abſciſis anfracti bus lociſqꝫ cōcauis ad planū deductis magno ſumptu iter breuius reddi dit. Quod uſqꝫ ad hoc tempus ſemiramis appellatur. Ad etbatanā īde cāpeſtrem urbem accedens magno ſūptu regiā ædificauit. Veꝝ cū aqua ciuicas nullis ꝓpinquis fontibus careret aquæ ductū in eā urbem admo dum neceſſariū magna īpēſa laboreqꝫ ꝑduxit. Eſt mons urbi ꝓpinquus ſtadiis duodecim noīe orontes aſper & acceſſu difficilis: ut cuius recto iti nere aſcenſus uſqꝫ ſumitatem ſtadioꝝ ſit uiginti quinqꝫ. Ex altera mōtis parte lacus magnus fluuium effecit: quem illa effoſſo ab radice mōte in ur bem induxit. Erat foſſæ latitudo pedum: quindecim: altitudo quadragin ta quinqꝫ. His in media geſtis uenit impſidem: aliaqꝫ aſiæ: quibus impita bat loca ubiqꝫ mōtes ſaxaqꝫ incidens uiā facilem tranſeuntibus reddidit in locis planis aggeres ſtatuens nunc ſepulchra defunctoꝝ ducū nunc ur bes in eis ædificauit: Cōſueuit & aliquādo in caſtris paruos aggeres eri gere: ubi tentoriū ſuum tendens caſtra deſpiceret. Quo factum eſt: ut uſqꝫ ad noſtrā ætatem multa in aſia eiuſmōi reꝝ ueſtigia ꝑdurent: q̄ opa ſemiramidiſ uocantur. Vniuerſa deinceps peragrata ægypto libyaqꝫ ma gna ex parte inditionem redacta ad iouem. Ammonem trāſiit ſciſciſatu ra a deo ſuæ uitæ finem. Dicitur reſpōſum ei datum ab hōibus migratu ram eſſe: atqꝫ a multis aſiæ gētibus īmortalium honores aſſecuturā. Idqꝫ fore cum ei Ninus filius inſidiaretur. Aethiopiā poſtmodū ingreſſa plu rimaqꝫ ſibi ſubiiciens multa in ea mirāda cōſpexit. Ferunt in ea ſtagnum eſſe quadratum: cuius circuitus. clx. efficiat pedes. Aquæ eius colorē ſimi lem minio: odorē ſuauem neqꝫ ueteri uino diſſimilem. Virtute uero mira bili: ut q̄ pota in inſaniā uertens cogat occulta errata palā fateri: Sed his haud facile adhibetur fides. Sepulturas defūctoꝝ æthiopes diuerſas ab

reliquis faciunt. Sallientes enĩ corpora inqꝫ uaſis uitreis nuda cõdentes
ſupra colũnas ponunt. Ita ꝑ uitrꝝ defuncti corpus aſpicitur quẽadmodũ
ſcribit Erodotus: quod gnidius ethesias imꝓbat: Ait enĩ ſalliri corpora
ſed nequaq̃ in uitro nudos cõdi. Vri enĩ: ideoqꝫ corrupta nõ poſſe ſpeciẽ
ſeruare: ſed ſtatuas aureas cauas fieri: in quibs mortuos ponant uitro cir
cum eã poſito. Quo fit ut in locis ſupioribus ſitæ circunſtãte uitro ima
go aurea defũcto ſimilis reddatur aſpiciẽtibus. Et hæc ditioꝝ ſepulchra
eſſe affirmãt. Tenuiores argẽteas imagines ponunt. Inopes uero fictiles
Vitrꝝ abunde cũ plurimũ fiat in æthiopias oẽs hẽnt Mores æthiopum
aliaqꝫ mẽoratu digna paulo poſt: cũ res eoꝝ priſcæ referẽtur: narrabimus
Cõſtitutis æthiopiæ ægyptiqꝫ rebus ſemirãis ad bactriãos aſiæ cũ exer
citu deſcendit maxĩas hẽns copias. Cũ diutius pacem egiſſet honoris cu
pida excogitauit aliquod memoria dignũ bellũ gerere. Audiens igitur ĩ
doꝝ gentem maximã ĩter cæteras orbis regionem uero pulchrã fertilem
qꝫ eſſe: arma in indiã uertit. Impabat ĩdis ea tempeſtate rex Staurobates
maxĩo fulctus exercitu elephanteſqꝫ plurimis bello aptis. Eſt india p̄ cæ
teris pulchritudine excellens: ac multis q̃ illã rigent fluminibus diſtincta.
Biſqꝫ fructus annuatĩ ferens: Adeo aũt oĩbus exuberat ad uictum neceſſa
riis. ut affatĩ ubilibet fructus p̄beat. Dicitur nunq̃ in ea ſterilitatẽ eſſe aut
fructuum uaſtitatem. Eſt & incredibilis elephãtoꝝ numerus: qui uirtute
& robore corporis multo libycis p̄ſtant. Similiter auri: argenti: ferri: æris
lapidum p̄terea p̄tioſoꝝ: cæteraꝝqꝫ reꝝ: q̃ ad delicias atqꝫ opes ſpectent
ſumma copia: quæ ſingula nota ſemĩramidi ad bellum indicum eius ani
mum ĩpulere. Videns autem quãtum bellum ſuſceptũ eſſet: magniſque
ſibi uiribus opus eſſe: oĩbus ꝓuinciaꝝ p̄fectis mandauit: ut pro magnitu
dine ꝓuinciaꝝ iuniores aptos bello cõſcriberent utque nouas armaturas
pararent. Reliquis quoque edixit ut poſt triennium in bactris parati in
ſtructique adeſſent. Iuſſit præterea in phoenicia ſyria cipro aliiſque ma
ritimis locis: ubi ea materia ſuppetit naues fluminibus aptas quæ diuidi
poſſent: parari. Indus enim magnus præ cæteris eius loci fluuiis regnum
indoꝝ terminans pluribus: tum ad tranſuehendum: tum ad ꝓhibendos
a ripa hoſtes nauigiis eget. Et cum iuxta flumen haud quaq̃ materia eſſet
nauibus apta neceſſe fuit illas ex bactris per terram uehere. Inferior uero
elephantoꝝ apparatu rem excogitauit: qua terreret indos cogitantes ne
quaq̃ extra indiã elephantos eſſe. Occiſis igitur trecentis boum millibus
carnes operariis cõceſſit: coria in ſui fecit elephantoꝝ inſtar. Quæ poſt

modum foeno referta ueri elephanti ſpeciē p̄ſeferebant. Intus hoīem
Camelumqꝫ ſup quo ſedens formam beluæ duceret:incluſit.Hæc in lo
co ſemoto occluſoqꝫ acta nequa exterius emanare poſſent:utqꝫ indi ī pro
uiſa re ꝑculſi ueras beſtias exiſtimarent. His biennio confectis tertio co
pias omnis in bactris coegit. Fuit millitum nnmerus ut ethesias tradit
terdecies centena millium. Aequitum millia quīgenta. Currus ad millia
centum. Erāt totidem numero hoīes ſupra camelos cum gladiis cubito
rum quattuor. Naues diuiſæ ad duo millia. Quas una & elephantoꝝ
ſimulacra cameli deferebant. Aſſuefecit autem equos ne eis ſimulacris ter
rerentur. Quod & pſeus macedonū rex multis poſt annis ī eo bello imi
tatus eſt:quod cum eo romani elephātos habentes libycos geſſere. Veꝝ
neqꝫ illi in bello:neqꝫ Semiramidi ꝓfuerunt. Audita rex īdoꝝ tum exer
citus magnitudine:tum ingenti apparatu belli conatus eſt excædere Se
miramidis uires. Et primū ex arundinibus nauigia confecit ad quattuor
millia fluuio accomodata. Ferunt enim indiæ tum flumina:tum loca palu
ſtria arūdinum copiā ita croſſaꝝ ut nequāq̄ ea ulnis hoīes amplecti quæ
ant:Ex his naues optimæ fiunt ꝓpter arundinum robur. Armoꝝ quoqꝫ
omnis generis copiā parauit. Ex uniuerſa india accitis maioribus q̄ quæ
erāt Semiramidis copiis. Elephantoꝝqꝫ ſilueſtriū uenatione facta pluri
mos ad bellū īſtruxit:ut terrorē aſpicientibus iniicerēt. Oībus:quæ bel
li uſus poſcit:p̄paratis nuntios ad ſemiramidē iam appropinquantē mit
tens rep̄hendit eius ambitionē:ꝙ nulla iniuria laceſſita bellum ſibi īfer
ret. Multiſqꝫ uerbis eā ꝑ litteras īcuſans deoſqꝫ inuocans teſtes minatus
eſt ſi acie uicta eſſet ſe illā cruci affixuꝝ. Lecta epiſtola ridens Semiramis
nō uerbis:ſed uirtute certandū eſſe reſpōdit. Deinde ad indū ꝑueniens
īuenta regis claſſe ad certamē parata. Et ip̄a ſuas naues electis millitibus
inſtruxit:Ibi durum certamen cōmiſſū eſt:ac diutius magnis utrinqꝫ uiri
bus pugnatū. Tandē ſupata indoꝝ claſſe:qua ī pugna ad mille naues ſub
merſæ ſunt:multiqꝫ mortales capti pontē:quo facilior eſſet tranſitus:ſu
pra flumē cōſtruxit:p̄ſidioqꝫ ab utroqꝫ latere īpoſito oīs copias traduxit
inſulas quoqꝫ ac urbes in flumine ſitas cæpit ad centū millia hominū in
ſeruitutē redactis. Claſſe amiſſa indoꝝ rex ſimulās ſuas copias ꝓcul a flu
mine retro ab duxit:ut hoſtes id formidine factū rati fluuiū tranſirent.
Quo cognito ſemiramis cū ex uoto res cæderet parte copiaꝝ ad pontis
cuſtodiā relicta indos cū reliquo exercitu ꝓſecuta ē. Præcedebāt elephā
toꝝ ſimulacra:quo regii exploratores elephantoꝝ apparatu conſpecto

regii metū iniicerent. Veꝝ ea ſimulatio haud diutius latuit. Nā admirā
tious indis unde tanta illi elephantoꝝ copia ſuppeteret: quidā ex ſemira
midis exercitu nocte capti rē ꝑdidere. Q ua ꝓpter confiſus ſuis uiribus
rex fictionē elephantoꝝ p̄dicens: ut ſublato metu acrius pugnā inirent:
copias oīs ad uerſus aſſirios eduxit. Inſtructa quoqꝫ acie Semiramis ꝓfi
ciſcebatur. A p ꝓpinquantibus exercitibus rex equites ac currus in prima
acie ante phalangē deſtinauit. Semiramis ſimulatis elephantis aduerſus
equites p̄miſſis initoqꝫ certamīe regios equites fudit. Aſſueti.n. ueris ele
phantis equi noua forma olfatuqꝫ inſueto turbati ſunt: Itaqꝫ pars in ho
ſtes equoꝝ impetu: pars in alia loca defertur: Semiramis cum electis mil
litibus uictoriā ſecuta in primis pugnans indos in fugā uertebat. Q ui
bus ad phalangē refugientibus Staurobates haud ea re ꝑculſus aciem pe
ditū p̄cædentibus elephantis ꝓmouit. Ipſe in dextro cornu pugnās ſuꝑ
qꝫ ualido elephante inſidens aduerſus reginā uirili animo ꝓficiſcitur ca
ſu eodē in cornu pugnātem: Veri elephanti cōtra ſimulatos ibant: neqꝫ
pari robore pugnabatur. Suꝑiores erāt regii magnāqꝫ edebant aſſirioꝝ
cædem: partim qui elephantoꝝ pedibus cōterrentur: partim qui interi
rent: aut lacerati dentibus aut a ꝓmoſcide abſumpti Cum magnus inter
fectorum alterius ſup alterum cadētiū cumulus fieret timor ac terror om
nia cōpleſſet: nulli iam ordinem ſeruabant. Ita omnibus ferme aſſiriis ad
fugam intentis rex ſemiramidi caſu obuius primum ſagypta brachium
eius: deīde iaculo humeꝝ ſauciauit: Regina haud quaꝗ uulnere: Leue.n.
erat exterrita cum equum aſcendiſſet belua inſequente ferme capta eſt.
Omnes in fugam uerſi ad naues tendunt: Inſequentibus indis magna
cædes facta eſt ꝑ loca tantæ multitudini anguſta. Cum equitibus pedi
tibuſqꝫ qui ad pōtem tendebāt immixtis alter alteri impedimento eſſet:
ut neqꝫ fugæ neqꝫ ſalutis ullus daretur locus: Sed ipſi ſuomet tumultu
oppreſſi interirent: Multi ex utroqꝫ pōtis latere p̄fugientiū multitudine
in aquā p̄cipitati ſunt: Semiramis: cum maior eoꝝ pars: qui bello ſuꝑfue
rāt: flumen tranſiſſent: pōtem is ſupra naues fabricatas erat diſcidit. Na
ues in plures partes diuiſæ delatæqꝫ ꝑ flumen in diuerſa loca applicuere
multis indorum qui illas inſequendo aſcenderant ui fluminis ſubmerſis.
Rex multis ꝓdigiis auguꝝqꝫ reſpōſis monitus ne flumen trāſiret finem
ꝑſequendi fecit. Semiramis ꝑmutatis captiuis in bactrianos rediens ma
iorem exercitus partē dimiſit. Paulo poſt detectis quas ei Ninus ꝑ eunu
cū parauerat inſidiis omniqꝫ iniuria iuxta ammonis reſponſū remiſſa cū

oĩbus filio ut regi parerẽt p̄fectis mãdaſſet eueſtigio euanuit ad deos iux
ta oraculi reſpõſum ut creditũ eſt tranſlata. Q uidã fabulantur illam in
columbã fuiſſe conuerſam cõpluribus enĩ auibus domum ingreſſis: & illã
cum reliquis aduolaſſe uolũt. Q uo factũ eſt: ut ſyrii columbam ut deam
colant ĩmortalem reginam arbitrati. Impitauit uniuerſæ aſiæ p̄ter ĩdos.
Vixit annos quẽadmodum etheſias gnidius ſcripſit duos & ſexagĩta: cũ
quadraginta duobus regnaſſet. Atheniẽſes nõnulliq; alii ſcriptores aſſe
runt. Semiramidẽ cum pulchra decoraq; forma eſſet a rege aſſirioꝝ p̄ter
modũ dilectã: Cuius modeſtia fuerit admodũ laudata. Cum eius uitæ ĩ
tegritas uulgata admodum foret ꝑſuaſiſſe uiro tradunt: ut quinq; dies ſe
ſolam regnare pateretur. Q uo ĩpetrato ſceptro regni ſtolaq; regia ſum
ptis prima die ſplendidũ cõuiuium feciſſe: inq; eo oẽs duces principeſq;
adegiſſe: ut ſibi ueluti reginæ parerẽt. Secunda die cũ populares nobilio
reſq; ſe tanq̃ reginam colerent: uiro in carcerẽ truſo magnoq; aĩo cum ce
piſſet regnũ: ad ſenium uſq; multis a ſe p̄clare magnificeq; geſtis tenuiſſe
Hæc de Semiramide a diuerſis auctoribus traduntur. Poſt eius obitum
ſumpto regno filius pacẽ cum ſingulis egit nequaq̃ matrẽ imitatus: ſed
oẽ uitæ tempus recluſus in regia cõſpectumq; hoĩum uitans inter pelli
ces & eunucos ocium & delicias ſecutus traduxit. Exiſtimabat enĩ in co
moda oĩa uitare: in cõtinuis uerſari uoluptatibus: uacuum eſſe curis ſum
mam in rege foelicitatẽ eſſe. Ad ſecuritatem impii: & ut a ſubditis time
retur: annuatĩ certum millitum indicebat numeꝝ ac eoꝝ ducem ſingulis
ꝓuinciis imꝑabat. Exercitus cum extra urbem cõueniſſet: ducem cuilibet
nationi prudentiorem ex his qui ſecũ erant cõſtituebat. Acto anno copi
as remiſſo domũ priori milite rurſus a ꝓuinciis petebat. Q uo fiebat ut
& ſubditi ꝓmptius imꝑata facerẽt: cum ſemꝑ timor millitũ ſub diuo agẽ
tium ĩmineret: Et ſi qui forte deſciſcerẽt timore poenæ q̃ primum dicto
parentes eſſent. Annuã uero millitum mutationẽ ad id cõferre exiſtima
uit: ut parua temporis cõſuetudine nulla inter eos amicitia cõtracta neq;
duces neq; cæteri aduerſus regem cõſpirarẽt. Diutina enĩ millitia tũ mil
lites robuſtiores tũ duces prudentiores ſolet efficere. Q uæ res ſæpius
magnas facultates ad deſciſcẽdũ a principibus p̄buit. Vita uero prĩcipis
exterioribus ignota uoluptates eoꝝ occultas reddit & tanq̃ ĩuiſibilẽ deũ
ne uerbo quidẽ quis blaſſemare prĩcipẽ præ timore audet. Hoc pacto du
ces exercitus: ꝓuinciaꝝ p̄ſides: domeſticaꝝ reꝝ curatores: iudices ĩſup ſin
gulaꝝ gẽtiũ aliaq; ꝓ regni cura diſponẽs uitã agebat. Similiter & cæteri

..ges ad ſardanapalū uſq̧ triginta regnum tenuere. Cui tēpore aſſirioꝝ īperium. Quod ānis mille & trecentis ſexagīta pſeuerauit: quēadmodū ethesias ſecundo libro tradit: ad mædos tranſiit. Noīa regum quantoq̧ quiſq̧ regnauit tēpore: cum nil memoria dignū egerint: nequaq̄ ſcribit. Solum memoratur auxiliū troianis ab aſſiriis miſſum. Dux p̄ſidii Mēnon thitoni filius fuit. Teutamo enī in aſia regnante uigeſimus a Nino atq̧ Semiramide deſcendit: Agamēnonem tradunt aduerſus troiā cum græcis bellum mouiſſe: cum aſſirii amplius mille annis aſiæ īperaſſent. Cum uero priamus bello oppreſſus ab rege: Teutamo p̄ſidium ut pote aſſiriis ſubditus p legatos poſtolaſſet ille decem millia æthiopū totidemq̧ Suſianos cum ducentis curribus duce Memnone ad troiā miſit. Erat tunc Titonus p̄fectus pſaꝝ acceptus maxime regi. Memnon uero ætate florenſ ac animi corporiſq̧ p̄ſtans uiribus maxime ea tempeſtate uigebat. Aedificaſſe eum ferunt in ſuſis loco excelſiori regiā: q̄ uſq̧ ad pſaꝝ imperiū p manſit: Memnonia ab illo denominata. Strauit & uiam leoferā ī ea regione q̄ adhuc Memnonia uocatur: Aſſerunt qui ſunt in ægypto æthiopes Memnona eis in locis natum oſtendentes antiquā illius regiā quā nunc etiā Memnoniam dicunt. Sed conſtat illum troianis cum uiginti peditū millibus curribus ducentis p̄ſidio fuiſſe: multoſq̧ græcos pugnantē occidiſſe: tandem p inſidias atheſſalis interfectū: corpus eius ab æthiopibus erectum crematumq̧ extitiſſe: oſſaq̧ eius ad Thitonum delata. Hæc de Memnone inſcriptis regiis barbari tradunt cōtineri. Sardanapalus a Nino trigeſimus rex: ultimus uero aſſirioꝝ: exceſſit omnes ſupiores deſidia ac uoluptate: Nā p̄terq̄ φ a nullis exterius cōſpiciebatur: uitam muliebrē duxit cum pellicibus ueſte tum porfirea indutus tum molli lana contexta Stola inſuper muliebri faciem totumque corpus in modum pellicis fuco componens ultra luxum muliebrem laſciuiebat: uocem foemineā loquēdo imitatus non ſolum cibum potumque: qui uoluptatem præberent continuo appetebat. Sed luxuriæ quoque deditus nunc uiri nunc mulieris uice abutebatur: oī poſthabita ſexus: ac pudoris cura. Adeo uero deliciæ turpis uoluptas incōtinentiaque in eo uiguere: ut ſucceſſoribus poſt obitum ſuum in ſepulchro inſcribi barbarica lingua mādarit: quod poſtmodum græcus interprætatus eſt: Hæc habeo: quæ comedi: & quæ cum amore & uoluptate percæpi. Ea plurima & præcipua relicta ſunt. Vita in hunc modum turpiter exacta imperiū aſſirioꝝ quod diutius pſeuerarat euertit. Arbaces quidā genere mædus uirtute & aī magnitudine

præclarus dux erat copiarum: q̄ ſingulis annis in ninā a mædis deſtinabātur. Contracta amicitia cū babyloniorum duce noīe beleſo hortatus eſt ab eo ut pricipatū aſſiriorum deleret. Erat enī in ſignis inter ſacerdotes: quos babylonii chaldeos uocāt pitus aſtrologiæ diuinatōiſq; multis p̄dixerat q̄ erant pculdubio futura. Hic arbaci cū amicus eſſet: eum īpio oīum potiturum p̄dixit: quibus Sardanapalus regnaret. Laudato uiro Satrapā ſe illū babyloniorum: ſi uera p̄diceret facturum pmiſit. Ipſe tanq̄ dei uocibus ī ſpem elatus eū reliquis ducibus tū benigne alloquendo: tum beneficiis ad eius beniuolentiā attraxit. Cupiens autē regē atq; eius uitam īſpicere data uni ex eunucis aurea fiala ad ſardanapalū introductus ē. Cōſpecta regis mollitie & muliebri apparatu illū ut nulliuſ rei hoīem deſpexit magiſq; in ſpem incubuit a chaldeo datā. Inita cum beleſo ſocietate: ut ipē medos ad īpium pſas ad defectionē ſollicitaret: Ille uero babylonios barbarorumq; ducē ſibi amicum ad cōmunionē conſiliorum īpelleret. Cum tempus miſſionis exercitus aduenīſſet: quilibet de more in patriā ſeceſſit. Arbaces ad mædos reuerſus pſuaſit: ut p īperio pſis ut p libertate ſumerēt arma. Similiter & beleſus babylonios īpulit ad libertatē: & ad arabes legatis miſſis p̄fectum eorum ſibi familiarē ad ſocietatē cōſiliorum hortatus eſt Acto anno ad ninam cōuenere oēs ſuccedere ſe de more cæteris ſimulantes: re uera ut īpium ſardanapalo auferrent. Erant quattuor gentes: q̄ in unum cōuenerant: numero millia hoīum quadringenta muniti caſtris: ac de rebus cōibus cōſultātes. Cognita defectione Sardanapalus aliarum nationū exercitum aduerſus deſciſcentes ducens cōmiſſo certamine hoſtes ſupat: pfligati ad montes cōfugiunt ſtadiis a nina diſtantes ſeptuaginta quibus cum denuo ad cāpos fortunam experturi deſcendiſſent: Sardanapalus cum omnibus copiis occurrit. Inſtructa acie per præconem ei qui Arbacem aut babylonium beleſum occidiſſet: talēta auri ducenta: qui uiuos tradidiſſet: duplex præmium ac mediæ præfecturam pollicitus eſt. Verum nullum ea præmia mouerunt. Cōmiſſo certamīe multi ex hoſtibus occubuere. Reliquos ſardanapalus uſq; ad caſtra in montibus ſita pſequitur. Qui cū arbace erant aduerſis præliis pauentes inito quid uictis agēdum eſſet conſilio: maior pars: in patriam cuiq; redeundum. Ibi p̄occupāda munita loca: alios in ſocietatem belli uocandos: neceſſaria ad bellū paranda eſſe cenſebat: Beleſus babylonius aſſerēs deos multis cū laboribus piculiſq; uictoriā polliceri pſuaſit ut ī bello pſeuerarēt Cōmiſſa rurſuſ pugna rex ſupior fuit: caſtriſq; hoſtiū potitus uſq; ad mōtes babylonios in

ſecutus eſt. In eo certamē Arbaces uiriliter pugnās multis ꝓſtratis aſſi
riis uulnus accæpit. Tot aduerſis ꝓliis eoꝝ qui deſciuerāt icti duces: cū
domū abire decreuiſſent beleſus ſub diuo pnoctās ex aſtroꝝ obſeruatōe
recedere uolentibus ꝑdixit: paucos poſt dies ultro illis auxilia aduentura
reſq̧ eoꝝ ī melius cæſſuras eſſe. Hæc aſtris ſignificare deos. Suadere igi
tur ſe: ut ſuæ arti fidentes parūper deoꝝ beneficia expectarent. Huic
exortationi parentibus ducibus ꝓmiſſūq̧ expectātibus tēpus nunciatū
eſt bactrianoꝝ exercitū ad regē mitti ꝓpinquūq̧ eſſe magnis itineribus
ꝓficiſcentē. Viſum eſt igitur Arbaco reliquiſq̧ cū expeditis millitibus
obuiā ꝓficiſci: ut aut defectionē pſuaderēt bactrianis: aut ad id armis co
gerent. Primū duces tum reliqui libertatē aſſerentes copiis cæteroꝝ ſeſe
addiderunt. Hæc Sardanapalus ignorās memor ſupioris fortunæ ad hi
laritatē ꝓfuſus epulum millitibus ex ſacris: uinūq̧ abundæ ꝓbuit: aliaq̧
epulo accomodata. His intentis aſſiriis Arbaces qui p trāſfugas hoſtiū ī
caſtris negligentiā: ut qui uino ciboq̧ grauati: ſōno quietiq̧ indulgebāt
norat noctu caſtra hoſtiū expugnauit: acie inſtructi incōpoſitos: parati ī
paratos adorti: multis interfectis reliquos ī urbē cōpulere: Sardanapalus
cū exercitui ducem ꝓfeciſſet Salamenū uxoris frēm: urbis corā cuſtodien
dæ ſumpſit. Hoſtes ī locis patentibus iuxta urbem duobus ꝓliis copias
regias fundunt: interfectoq̧ ſalameno reliquos pſequentes partī in fuga
cædunt: partim in flumen euphratem ꝓcipites agunt: Paucis qui cædi ſu
pfuerāt ī urbem cōpulſis. Adeo ingens numerus occiſoꝝ fuit: ut fluuius
redundāte hoīum ſāguine colerem mutarit. Obſeſſo in urbe rege multæ
nationes q̄libet libertatem aſſerens ad Arbacem deferunt. Rex magno
īdiſcrimine regnum uerſari uidens filios tres: duaſq̧ filias cū magna auri
argentiq̧ copia in paphlagoniā ad cottū ꝓſidē miſit ducum oīum ſibi ac
ceptiſſimum: tum p epiſtolas reliquoꝝ qui non defecerāt auxilia accerſit
ad ferendā obſidionem patus: Erat enim reſponſum progenitoribus da
tum nunq̄. Ninā capi poſſe: niſi cum fluuius urbi hoſtis fieret. Quod
nunq̄ futurum ratus ſpem cæperat obſidionis traducendæ: & ſimul futu
ra auxilia expectabat. Hoſtes urbem quā propter moenium altitudinem
expugnare nequibant obſedere. Nondum enim catapultæ: neque uinea
rum neque arietis quo muri urbium deiiciuntur uſus erat. Iis qui in ciuita
te erant omnes ad uictum res & obſidionem tolerandā neceſſariæ regis
cura ad id antæ īpēſa ſuperant. Cū duobus annis obſidio pſeueraſſet p
ſūmū ocium obſeſſoꝝ: tertio cōtinuis hymbribus excreſcens ſupra modū

fluuius cum partem urbis īundaſſet muros deiecit ad ſtadia uigīti. Hic rex exiſtimans tēpus oraculi aduenisse deſpata ſalute ne in hoſtiū poteſtatē peniret pyrā in regia gentē extruxit: ſupq; eam auro argentoq; oī ueſte inſup regia īpoſitis uxoribus quoq; atq; eunucis ī medio pyre reclusis ſe cremandū una cū his in ignē iniecit. Hoſtes audita regis morte urbē p eam: q̄ ab oraculo pdicta erat muri parte īgreſſi. Arbacē regia ſtola īdutū regē appellarūt oīum ſibi rex potestate pmiſſa. Sūpto impio arbaces cū belli ſociis p cuiuſq; meritis dona īpenderet puinciarū quoq; pſides pnunciauit. Babylonius beleſus qui futurū īpium pdixerat admonens pmiſſorū pfecturā babyloniæ obtinuit: Et ſimul teſtatus eſt uotū ſe bello: dum in dubio res eſſet: feciſſe uicto Sardanapalo regiaq; īcenſa: cineres ſe ex ea babyloniā delaturū: ac pene tēplum dei aggerē erectum qui ab oībus p euphratē nauigantibus cōſpiceretur ppetuum monumentum regni aſſiriorū deleti. Hoc petiit ſuaſore eunuco quodā a quo argentum aurumq; ad ſe delatū occultum tenuit. Quod ignorās Arbaces exiſtimabat enī oīa igni una cum ſardanapalo abſumpta eſſe defferri babyloniā cineres pmiſit ciuitate īmunitate conceſſa. Beleſus paratis nauigiis una cum cineribus babyloniā uim magnā auri argētiq; deſtinauit. Qua re ad regē delata iudices eius criminis dati ſunt: ex his qui una ſecum fuerāt uictores. Cum beleſus factū cōfiteretur iudices eum capite dnāarunt Rex magni uir animi uolens regni principia humanitate ac clementia firmiora reddere: nō ſolum beleſo poenā remiſit: ſed aſportatum aurū argētumq; cōdonans pfecturam babyloniorū a principio cōceſſam habere iuſſit. Aſſerens maiora illius erga ſe beneficia: q̄ īiurias eſſe. Hac uulgata clementia uō ſolum beniuolentiam ſingulorum: ſed & gloriam aſſecutus eſt cēſentibus omnibus illum impio dignum: qui ita parceret deliquentibus Arbaces ſuis bonis ciuibus cōceſſis urbem a ſolo euertit: aurū argentūq; omne nam ad multa talenta ex incendio effluxerat: detulit in erbatanam mediæ urbem. Hoc pacto aſſiriorū imperium quod ad trigeſimā ꝓlem a nino puenerat annis mille & quadringētis ad medos trāſiit. Nunc æquum uidetur: quo nil mēoratu dignū omittamus: de his qui chaldei apud babylonios uocantur referre. Chaldei babyloniorū antiquiſſimi eum locum in ſua re. p. quem in ægypto ſacerdotes obtinuere. Ad cultum enim deorum deputati per omnem uitam philoſophantur peritiſſimi aſtrologiæ habiti. Multi diuinatione quadam futura perdicebant: actum auguriis: tum ſacris: tum aliis quibuſdam incantationibus & mala auertere

ab hoībus:& bona afferre:auguria inſup ſōniaq;:& ꝓdigia interp̄tari cō ſueuere. Eoꝝ p̄terea: quæ ad ſacra ſpeculanda ptinent pitiſſimi. Nō enī queādmodum græci hoꝝ oīum doctrinam pcipiunt. Nam pueri a patribus ꝓgeniem ſecuti eam diſcunt philoſophiā omni aliaꝝ reꝝ cura poſt habita. Ita tū quia a teneris annis ī ea doctrina erudiuntur: tū quia diutius in illa pſeuerant doctiſſimi euadunt. Apud græcos ut plurimū tarde ad philoſophiā accædunt: paulūq; in ea īmorati ad quæſtū uertuntur. Pauci admodū ī ea īmorantur pdiſcenda lucri gratia ad alia exercitia uerſi. Non enī de more imitantur parentū doctrinā: ſed ipſi ſua ſpōte uariis ſtudiis ꝓ libito incūbunt. Et enī barbari in ſuſcepto exercitio ſemp̄ īmorantur: græci uero lucri gratia nouis ſemp̄ opinionibus incūbentes: deq; maximis diſciplinis inter ſe altercantes incertos diſcipulos reddunt: animumq; eoꝝ p oēm uitam dubium nulla certa ſententia errare cōpellunt. Ita ſi quis præclariſſimoꝝ philoſophoꝝ diligenter ſectas exquirat repugnantes admodū maximiſq; de rebus inuicem cōtrarias cōperiat. At uero chaldei mundū ſempiternū eſſe aiunt: neq; prīcipiū habuiſſe: neq; ſortituꝝ eſſe finē: Vniuerſoꝝ ordinem atq; ornatum diuina quadā ꝓuidentia factum. Cæleſtia oīa nō caſu aut ſua ſponte: ſed determinato quodā firmoq; deoꝝ nutu iudicioq; eſſe pfecta. Aſtroꝝ longa obſeruatione curſum naturāq; diligētiſſime ſcrutati: multa futura hominibus prædicunt. Maximū uero uim ac motū quinq; aſtroꝝ qui planetæ appellātur interpretres illi dicunt: & eius præſertim qui a græcis ſaturnus dicitur eſſe affirmant. Clariſſimū uero & cuius maxima ſit uirtus ſolem dicunt. Reliquos quattuor eo nomine: quo & noſtri aſtrologi appellant martem Venerem Mercuriū Iouem. Mercurios illos ꝓpterea uocāt: q꜄ cū aliis aſtris haud quaq̄ errantibus: ſed motum ordinatū habentibus iſti ſoli ꝓpriū curſum ſortiti futura oſtendant: tanq̄ deoꝝ interpretres uoluntatis. Nā tum ortu: tum occaſu: tum colore ſignificare recte aduertētibus futura teſtantur. Aliquando uero uentis quandoq; hymbribus: tum æſtu: nōnunq̄ cometis: ſolis & lunæ eclipſi. hiatu terræ multis deniq; ſignis: quæ ꝓ ſint quæ ue obſint non ſolum gentibus ac locis: ſed & regibus & priuatis perſonis oſtendunt. Sub horum curſu eſſe aſtra triginta: quæ deos cōſultores appellāt: & hoꝝ medietatem ſupra reliquā ſubtus terrā ferri tum quæ apud hoīes accidunt: tū quæ a cæleſtibus eueniūt ſpectantia. Diebus aūt decē ex ſupioribus unum ad inferiora ueluti aſtroꝝ angelū alteꝝ rurſus ab īferioribus ad ſupera mitti. Et hūc eſſe eoꝝ p̄ſcriptū mo

tum circuitu ſempiterno. Deoꝝ præcipuos duodecī aſſerunt eſſe nume
ro. Quoꝝ cuilibet menſem & unum ex ſignis zodiaci tribuunt: perqꝫ
ea ſolem ac lunam reliquoſqꝫ planetas quinqꝫ efficere motū ſuum. Solem
anno: lunam menſe proprios curſus peragere. Reliquorum planetarum
quemlibet ſuum motum diuerſis conſumare tum uelocitate tum tempo
re. Hos aiunt planetas plurimum in generationem cōferre uel bona uel
mala conſequenda: perqꝫ eorum naturam atqꝫ aſpectum maxime cogno
ſci: quæ ſint hominibus euentura. Multa quoqꝫ prædixere tum aliis tum
etiam regibus præſertim alexandro: cum eſſet cum dario pugnaturus.
Poſtmodum Antigono & Nicanori Seleuco: prædicunt etiam idiotis
futura: ita euidenter: ut mirum & ultra hominum ingenia eſſe putetur.
Viginti quattuor præterea aſtra præter zodiaci circulum annumerant:
quorum duodecim uerſus boream: duodecim ad notum uergāt. Et hæc
quidem uideri: quæ attribuunt uiuentibus: hæc non apparere: & defun
ctis adeſſe putant: quæ iudices uniuerſorum appellant. His omnibus in
feriorem lunam ferri propius terram dicunt: quæ breui tempore afficiat
curſum ſuum non quidem propter uelocitatem motus: ſed propter circu
li breuitatem. Quod uero lumē a ſole habet: ꝙ propter terræ umbram
obſcuretur ſentiunt: cū græcis. De ſolis eclipſi uaria ſētientes: neqꝫ de ea
ſuam ſententiam efferre audent: neqꝫ tempus prædicere. De terra priua
tas ſententias afferunt aſſerentes ſcaphæ ſimilem: & concauam eſſe: mul
taqꝫ de hac: deqꝫ reliquis quæ in orbe ſunt: perſuadere nituntur: de qui
bus alienum ab hiſtoria eſt ſingulatim referre. Hoc autē concædunt oēs
chaldeos aſtologiæ ultra cæteros: cum diutius in ea uerſati ſint: eſſe peri
tos. Numerum annorum: quibus ſe huiuſmodi aſtrorū doctrinæ uacaſſe
affirmant: haud facile quis crediderit. nam quadringenta tria annoꝝ mi
lia annumerant: uſqꝫ ad alexandri aſcenſum ex quo aſtrorum obſeruatio
nes ab ſe cæptas dicunt. Et de chaldeis hactenus. Nunc eo unde digreſſi
ſumus redeat oratio: quoniam ſcriptores plurimi de medorum imperio
diſſentiunt: haud ab re erit ueritatem hiſtoriæ exquirenti: ī quibus diffe
rant referre. Herodotus qui xerxis tempore uiguit aſſiriorum regnū qui
annis antæa quingentis aſiæ imperauerant: ſcribit a medis euerſum dein
ceps multo tempore nullum fuiſſe regem: qui omnibus imperaret. Ciuita
tes ſingulas populari imperio uſas abſqꝫ regibus uixiſſe. Tandem plures
poſt annos electum a medis regē iuſtitia inſignem nomi[illegible]axarem:
qui ꝓpinquis populis ī medoꝝ ſocietatē adductis dux oīu[illegible]tus eſt.

Tum poſteri eius ſuſceptū īperium ꝓpagarunt uſq; ad Aſtiagem:quē Cyrrhus pſæq; deuicerunt:de quibus nūc paucis cōtenti poſtmodū ſuo tēpore diligentius trademus:Secundo ſeptimæ ac decimæ olimpiadis anno factus eſt medoꝝ rex Ciaxares ſecundū herodotum: ethesias gnı dius poſt herodotum:qui cū Artaxerſe aduerſus Cyrrhū frēm eius mi litans captus eſt:obq; artem medicinæ annis decem & ſeptem cum rege ſūmo cum honore fuit:Ex annalibus regum:in quibus priſca pſaꝝ geſta obſeruata cōſuetudine ſcripta erāt. Certā a ſe cōpertam hiſtoriā ad græ cos attuliſſe affirmat . Is tradit poſt deletum aſſirioꝝ regnum mædos ī perio aſiæ potitos fuiſſe. Arbace regnante:qui cum ſardanapalū bello ut dictū eſt ſupaſſet:regnaſſetq; duo de triginta annis Mandanes filius im perium ſuſcepit:qui aſiæ īpauit annis quinquaginta. Poſt hunc annis tri ginta regnaſſe ſoſarmonem. Q uiquaginta artecarmim Arbianem duo & uiginti . Q uadraginta Arſteum:qui bello maximo cū caduſus geſto ſupatus ſit. Eius rei cā traditur fuiſſe Parſodes pſa uir fortitudine ac pru dētia multiſq; pterea uirtutibus memorabilis :qui regi apprime carus cū magna eſſet auctoritate apud eos: qui pcipui penes regem habebantur. ex quodā iudicio infenſus regi:cū tribus millibus peditū:equitibus mille ad caduſios aufugit:A quibus ſuceptus ſororem deſpōdit uni : qui cæte ris eo tēpore potentia pſtabat:cum a rege apte defeciſſet ſuaſit caduſiis oībus:ut ſe in libertatē uendicarent. Dux belli ob uirtutē creatus exerci tum maximum ad ducēta hoīum millia coegit:Caſtriſq; in finibus cadu ſioꝝ poſitis Arceum medoꝝ ducum ſe aduerſus cū octingentis millibus hominum perfectum pugna inita ſupauit . Ad quingenta millia interfe ctis reliquos abegit extra caduſioꝝ fines. Hac uictoria inſignis a caduſiis rex creatus in mediam tranſiit omniq; ꝓuincia uaſtata magnā gloriā aſſe cutus eſt. Vergens in ſeniū cum inſtaret uitæ finis:execratus eſt ſucceſſo res:qui odiū inimicitiāq; inter Caduſios ac medos deleret: qui pacem ꝓ curaret exilio mulctaretur:Siue ꝓgenies ſua:ſeu caduſius eſſet. Q uapro pter caduſii ſemp medis hoſtes extitere nunq̄ illoꝝ regibus ſubditi uſq; ad Cyrrhum pſaꝝ regē. Poſt arcei obitū in medis regnauit Artines an nis duobus & uiginti. Artibanus quadraginta. Poſt hunc parti a medis deficientes:cū patriā urbēq; ſacis tradidiſſēt:magnū bellū inter ſacas me doſq; qui p annis duobus magnis utrique cladibus geſtū eſt excitarunt: Pax tādē cōſtituta:ut parthi ſubicerētur medis:Sacæ medique amici ſo cii que inuice ppetuo eſſent. Sacaꝝ tum regina erat mulier, Tarina noīe

bellorum appetẽs: audacia quoq & rebus geſtis cæteris foeminis inter ſa cas nobilior. Habet ea patria mulieres robuſtas: q̄ uiros appetãt pſertim belli gloria illuſtres. Fertur hæc tũ pulchritudie: tũ uero cõſilio prudẽ tiaq mirabilis extitiſſe: ppinqualq gẽtes barbaras ſupbia elatas ac ſacis ĩpantes expugnaſſe: maiorẽq eius regiõis partẽ ad mitiorẽ traduxiſſe ui tam. Multas ĩſup cõdidiſſe ciuitates: quas reddidiſſet p̄ cæteris uicinis gẽ tibus feliciores. Poſt eius obitũ memores beneficiorum eius uirtutiſq ſub diti ſepulchrũ ei cõſtruxere: oĩum q̄ apud ipſos erãt magnificẽtius. Pyr ramis ea fuit triangularis: cuius latus quodl bet tribus ſtadiis ptendeba tur. Altitudo ſtadii erat unius uertice in arctũ cõſtructo. Addiderunt ſe pulchro auream ſtatuã inſtar coloſſi. Honores inſup heroicos aliaq ad ſe pulchri magnificentiã ĩpenderunt: q̄ ſuis maioribus cõſueuerunt largiri. Aſtibara medorum rege in ecbatanis ob ſenectã defuncto filius Apanda regnũ cæpit a græcis Aſtiages noĩatus: quo a cyrrho rege pſarum deuicto medorum regnũ ad pſas trãſiit: de quibus ſuo loco ſcribemus. De aſſiriorum medorumq ĩperio: deq his: ĩ quibus diſſẽtiunt ſcriptores ſatis dictũ puta mus. Nunc ad indos: eaq q̄ de his traduntur tranſeundũ. India in quat tuor latera diſtĩcta. Quod ad oriẽtẽ quod ue ad meridiẽ uergit magnũ mare circundat: Quod arctos ſpectat Emoden mons ab ea ſcithia quã habitãt hi qui appellantur ſacæ diuidit: Quartũ quod eſt ad occidentẽ fluuius indus terminat: oĩum fere poſt nilum maximus. Magnitudinem indiæ ab oriente ad occaſũ ſcribunt ſtadiorum uiginti octo milliũ. A ſeptẽ trione ad meridiẽ millium duum ac triginta. Hæc tãta indiæ magnitu do circulo æſtiui tropici uidetur ſubiecta. In multis indiæ locis aiunt ere ctum lignum nullã a ſole umbrã reddere: nocte arctos nõ uideri. In ulti mis uero mĩme aſpici arctuum: quo in loco umbras uerſus meridiẽ inclina re dicunt. India multos mõtes ac magnos cõtinet arboribus oĩs generis oppletos. Cãpos inſup plurimos maximoſq fructibus uberes pulchritu dine: egregios. Diuiſa eſt fluminũ multitudine agros plurifariã rigan tium. Iſta ex re bis in anno p̄bet fructus animantia uarii generis pducit p̄ cæteris magna ac robuſta: parti terreſtria: parti uolantia. Elephãtes ĩ ſup plurimos maximoſq: qui libycos robore excellãt. Vtuntur his quos uenatione abunde capiunt in p̄liis: multũq ad uictoriã cõferunt. Hoĩes quoq fert pceros ac ualidos: & artificio accomodatos: ut qui aerẽ purum du cant: & aquã bibant ſalubrẽ. Terra & domeſticis fructibus opulenta eſt & uariis multiplicibuſq metallis fecunda. Naſcitur in ea ingens argenti

auriq̨ uis: nō paꝝ quoq̨ æris ferriq̨ & aurichalchi. Multa inſup ad cultū utilitatē q̨ uitæ & belli apparatū. Præterea inter alias ſegetes fit apud ī dos plurimū milii ac leguminū agros aqua fluminū irrigāte. Oriza quo q̨: & quod appellant boſphoꝝ multaq̨ alia ad cibū utilia. Plures inſup fructus aīantium nutrimenta q̄ lōgum eſſet recenſere: Ob hanc cām affir mant nunq̄ indiā fame: aut reꝝ īopia p̄mi. Nam cum bis annis ſingulis ſegetes ferat: hunc quidē hyeme: quo tempore alii riſum ſerunt pcipiūt alteꝝ æſtate cū oriza Siſamus boſphorus millium ſeruntur. Quo acci dit: ut p̄cipua ſit apud indos ubertas: cum & ſua ſpōte naſcantur fructus & paluſtres dulcedine p̄cipua radices magnā copiam uictui hominū præ beant. Omnis enim fere campeſtris regio dulcem tum a fluminibus hu morem ſuſcipit: tum a pluuia: quæ certo anni tēpore fieri æſtate conſue uit: Sunt radices quoq̨ paluſtres æſtu decoctæ: ſed magnaꝝ p̄cipue arū dinum dulces: Confert etiā ad indoꝝ fertilitatem conſuetudo: quæ ī bel lis ſeruatur: Nam apud cæteras gentes hoſtes belloꝝ tempore regiōes ſpoliant uaſtantque neque agros coli ſinunt: Apud indos uero belli tem peſtate in campis opus ruſticum exercent abſque cura agricolæ procul ab omni diſcrimine belli: Hoſtes in præliis mutua cæde craſſantur. Agrico lis nulla in re nocent: ſed intactos relinquunt tanq̄ cōmunis utilitatis mi niſtros. Neque uero hoſtium agros urunt: neque cædūt arbores: Habēt inſuper indi plura flumina ingētiaque nauigiis apta: quæ ex fōtibus mō tium ad ſeptentrionē uergentiū in cāpeſtria decurrunt. Hoꝝ p multi in unum coeuntes in gangē defluūt: Eius latitudo ſtadioꝝ eſt triginta. Fer tur ab ſeptētrione ad meridiem: inque mare oceanū īgreditur: Delapſus uerſus orientē p gandaricos: apud quos p multi ſunt maximique elaphā tes. Quo accidit: ut nullus unq̄ eis rex aduena imparit ꝓpinquis genti bus numeꝝ uimque beluaꝝ ueritis: Alexander macedo totius aſiæ impi um adeptus ſolos gandaros nō oppugnauit. Nam cum ad gandem cum exercitu peruiſſet cæteris ſibi ſubditis indis: ut nouit gādaros quattuor millibus elephātis ad bellum paratos: nequaq̄ eos armis laceſſiuit: Indus eodē mō quo gandes ab arcto incipiens inque oceanū fluens indiā diui dit: Lapſuſque p loca patentia augetur pluribus egregiis fluuiis qui in eū decurrunt: quoꝝ p̄cipui Hipanes Hydaſpeſque: & Aceſinus dicuntur. Sunt p̄ter hos haud uulgaria flumina indiā inter labentia: quæ regiōes eas ortis uariiſque fructibus uberē reddunt. Cur in īdia plura maxiaque ſint flumina: cās philoſophi phiſicique aſſerunt īdiam ſitu eſſe humidā.

Scythas uero bactrianos arrianoſq; uicinas gentes elatiores: Merito igi
tur humiditatē ex ſupioribus locis ab infima fluentē & plures & aquoſi
ores fluuios reddidere. Sed quod accidit inter cæteros fluuio: quē dicūt
Sillan: eſt dictu mirabile. Defluens enī a mōte eiuſdē noīs abrupto: neq;
alterius fluuii decurſu auctus abſorbetur ab hiatu terræ. Indiā oēm cum
ſupra modū amplitudine excædat multæ uariæq; incolunt gētes: quaꝝ
nulla originē eſſe extra indiā trahit: ſed oēs indigetes appellātur. Nūq̄
externa colonia illuc adiit: neq; ipſi ad alias gentes miſere. Aſſerunt priſ
cos inde hoīes his cibis quos terra ſua ſpōte ꝓduceret pellibuſq; aīalium
queādmodū & græcos ꝓ ueſtibus uſos: arteſq; & cætera ad uitā neceſſa
ria paulatī adinuenta utilitate hoīes docente: quibus nā manus loq̄lā &
animi p̄ſtātiā adiumēta uitæ dediſſet. Tradunt qui prudentiores apud
indos fuere: priſcis tēporibus cū adhuc hoīes diſꝑſi ꝑuicos habitarēt: ue
niſſe ad īdos cū exercitu ex occidētali plaga dionyſiū oēmq; ꝑagraſſe in
diā nullis adhuc p̄claris cōſtitutis urbibus: q̄ ei obſiſterent. Cū uero ob ī
gentes æſtus exercitus eius peſte interiret: ut dux prudens in mōtes ex
locis planis milites traduxit. Vbi cū uenti frigidi efflarent & aquæ potu
uterentur. q̄ pura ex fontibus manabat a morbo ſunt liberati: Locū mō
tanū: ī quo exercitus a peſte euaſit femur appellauit. Vnde & græcos tra
didiſſe de eo deo poſteris ferunt in iouis femore dionyſiū eſſe nutritum.
Cū multos fructus indos plātare docuiſſet: & uini quoq; alioꝝq; ad uitā
utilium uſum dedit: plures inſup cōdidit egregias urbes cogens ex uillis
in ciuitatē migrare. Deoꝝ quoq; cultū tradidit: leges ac iudicia cōſtituit:
Tandē ꝓpter īpenſa beneficia reꝝq; uarias inuentiones deus exiſtima
tus eſt: & īmortaliū honore potitus. Scribunt etiā mulieꝝ multitudinē
in exercitu circunduxiſſe uſūq; eſſe in acie tympanis cymbaliſq; nōdū tu
ba repta. Cum īdis īpaſſet annos duos & quinquaginta ſenex defunctus
eſt: cui ſucceſſerunt regno filii: ſed paulatī labente ſucceſſoꝝ culpa princi
patu cum lōgo tp̄re poſt regnum oīo defeciſſet: ciuitates libertatem aſſe
rueue. Hæc de dionyſio deq; ꝓgenitoribus eius ab his qui īdiæ mōtana
īcolunt tradunt. Herculē p̄terea uolunt ad indos acceſſiſſe: ſicut & græci
claua pelleq; leonis ornatū: qui corporis robore uirtuteq; multo cæteros
hoīes exceſſerit: terræ inſup ac maris mōſtra ꝑdomuerit. Cum multas cæ
piſſet uxores filios plures natā unicā genuit: filiis cū ad ætatē ꝑueniſſet:
oēm diſtribuit indiā regnis ꝓ numero filioꝝ cōſtitutis. Filiā ab ſe nutri
tā in reginā fecit. Multas p̄terea ciuitetes ab eo cōditas ſcribunt maximā

clariſſimã꧐ appellauit Palicotrã. In qua ſumptuoſa ædificata regia multos in eam introduxit incolas ſepulchris etiam fluminibuſ꧐ reddidit urbẽ munitiorẽ. Et ipſe quidẽ hercules cũ e uita migraſſet: imortaliũ honorem cõſecutus eſt. Poſteri eius p multa regnantes ſecula nil dignũ memoria geſſere: ne꧐ exercitu aliquo extra indiã ducto: ne꧐ colonia ad aliaſ nationes miſſa. Multis poſt annis plurimæ ciuitates in libertatẽ ſe uendicarunt. Nationes q̃dam regnũ uſ꧐ ad alexandri aduentum paſſæ ſunt: Cum leges apud indos uariæ habeantur admiratõe tamen dignæ: q̃ fuerunt a priſcis eoꝝ phĩs editæ. Lege. n. ſanxerunt neminẽ oĩo ſeruũ eſſe liberos æquo iure: honore꧐ haberi oẽs qui aſſueſcerent ne꧐ p̃ſtare cæteris ne꧐ iniuria quenq̃ afficere optĩe ad oẽs fortunæ caſus inſtituiſſe uitã Stultũ ſane uideri leges æquas oĩbus politas: fortunas nõ æquæ oĩbus cões eſſe: Indoꝝ populus ĩ tribus ſeptem eſt diſtributus. Pria eſt phõꝝ qui cæteris numero pauciores ſupeminẽt dignitate. Hi ab oĩ ope ĩmunes ne꧐ ſeruinnt cuiq̃: neque imperant: recipiuntque a priuatis & ea: quibus ſacra diis faciant: & curam habeant defunctoꝝ tanq̃ cari diis & q̃ fiant apud inferos p̃cipue norint: ꝓpterea dona plurima honoreſque eis ĩpenduntur. Multũ uero ꝓſunt indoꝝ uitæ. Nam anni principio una cõuenientes. Siccitates: pluuias: uentos: morbos p̄dicunt: cæteraque quoꝝ cognitio poſſit utilis eſſe: Futura. n. audientes tũ populus tũ rex & futura declinant mala & bonis futuris imminent. Qui phũs falſa p̄dixerit nullã p̃terq̃ quod ꝑpetuo ſilet poenã ſubit. Secũda tribus eſt agricolaꝝ: qui multitudine ſupantes cæteros a bello reliquoque ope liberi ſolis agris colendis tp̃s imptiunt. Nullus hoſtis eos laceſſit: neque ſpoliat: ſed exiſtimans illos in cõi utilitate uerſari ab oĩ iniuria abſtinet. Ita ſoluti metu agricolæ terramque libere colentes reꝝ afferunt ubertatem. Viuunt aũt in campis cũ uxore ac liberis: neque ĩ urbes cõmeant. Dant regi oĩs enim india ſubdita eſt regibus: tributum. Nulli priuato licet agros poſſidere pter tributum: & q̃tam quoque fructuum partem regibus impendunt. tertiã tribum cõficiunt omnis generis paſtores: qui neque iu ciuitatibus neque in uillis morantur: Vtuntur tabernaculis uenatu ac retibus tutas a feris auibuſque regiões reddunt: Hoc exercitio india indomeſticã p̃ſtant Multis uariiſque tum beſtiis tum auibus ſemẽti agricolaꝝ infeſtis copioſam. Quantum locum artifices tenent: quoꝝ pars armis pars ruſticis inſtrumẽtis alii aliis utilibus rebus fabricandis uacant: Hi nõ ſolum immunes a tributo ſunt: ſed frumentũ inſup a regia ꝑcipiunt: Quinto ordine

millites: ſed numero ſecundi belli diſciplina exercētur. Oīs ea multitudo armis dedita tū equi elephantiq; bello apti ex regia uictum habent. Sextus eſt ordo ephoꝝ. Hi q̄cunq; in īdia aguntur inſpicientes regi referunt Vbi rex deſit principibus. Septimo loco exiſtunt qui publicis cōſiliis p̄ſunt numero pauciſſimi nobilitate prudētiaq; maxīe inſignes. Ex his.n. ad regum cōſilia tū ad rem.p. curandā: tum ad res dubias iudicādas aſciſcuntur. Duces inſup ex his diliguntur ac principes. Has in ptes politia ī die diſtributa haud quaq̄ licet unius ordinis uiꝝ alterius uxorē ducere: neq; exercitiū mutare. neq;.n. faſ eſt militem agꝝ colere aut philoſophari artificem. Habet india plurimos maximoſque elephantos fortitudine ac magnitudine p̄ſtātes. Coit hoc aīal nō ſicut quidā putāt ꝓmiſcue: ſed uelut equi & reliqua q̄drupedia. Decimo ac ſexto adminus menſe ut plurimū ꝑiunt: q̄ndoque octauo & decīo. Vnicū ueluti equi parturiunt: quē nutriunt matres ānis ſex. Viuunt maiori ex pte ætate lōgeui hōis: Qui uero maxime ſeneſcunt ānis ducentis: Sunt & apud indos ſtatuti principes: qui iniurias ab aduenis ꝓhibeāt. Si qui eoꝝ īfirmentur cōductis medicis curāt: defunctoſque ſepeliunt eoꝝ pecunia ꝓximioribus tradita. Iudices cās cognoſcunt: Sōtes diligenter puniunt: Et de indis hactenus. Nunc de ſcytis qui ſunt indiæ cōtermini dicendū. Hi olim a primordio paruā patriā poſſidebant. Poſtmōm paulatī p uirtutē & uires aucti cū regiones multas ſibi ſubdidiſſent: in magnū imꝑium gloriāq; p uenere: Ea primū natio iuxta araxī flumen parua numero ꝓpterque ignobilitatē cōtempta cōſedit. Nacti regē quendā bellicoſū & militari uirtute p̄cipuum agros āpliarunt: Mōtanos quidē uſque ad caucaſū: cāpeſtres uero uſque ad oceanū & meotidā paludē aliaque loca ad Tanaī uſque flumen. Fabulantur ſcythæ natā apud eos ex terra uirginē umbilico tenus hōis forma reliqua uipe. Eam genuiſſe pueꝝ: cuius nomen fuerit ſcytha. Hunc cum oīum qui ante eum fuerant clariſſimus euaſiſſet: īdidiſſe populis ſcythaꝝ nomen. Inter huius regis poſteros extitiſſe fratreſ duos ſuma uirtute. Et uniū Plutonē alteꝝ Napim appellatos: qui magnis rebus geſtis regno īter ſe diuiſo alteros populos Plutones alteros napas uocitarūt. Hoꝝ magno poſt tp̄e regū ꝓgenies uirtute & belli artibus īſignis regiones ultra tanaī uſq; ad thraciā ſubiecit. Verſis deinde ad alterā partē armis ad nilum ægypti ꝑuenere: redactiſque in poteſtatē q̄ intermediæ erant gentibus uſque ad orientis oceanū & caſpiū mare paludēq; meotidā īpiū ꝓtenderūt. Aucta uiribus ea gēs reges habuit mēoria dignos: a quibus quidā

ſacæbi maſſagete quidā Arimalpe alio noīe appellati. Sub his regibus ex ꝓuinciis ab ſe bello ſubactis coloniæ deductæ ſunt. ſed duæ maxīæ altera ex aſſiriis īter paphlagoniā ac pōtū poſita. Ex mediis altera pone tanaī flumē: cuius populū Sauromataſ appellarūt. Hi multis poſt annis ī ꝑio late diffuſo magna ex pte uaſtata ſcytia eā penitus deſertā cultoribuſ reddidere. Deīceps deficiēte ſcytaꝝ pricipatu regnaſſe foeminas dicūt fortitudīe corpoꝝ p̄claras. In his. n. gētibus exercētur ad bellū foemīæ uiris nihilo uirtute īferiores. A quaꝝ multis uirtute egregiis magne res nō tantū ī ſcythia ſunt: ſed ī ꝓpiquis locis geſtæ. Cyꝝ quidē pſaꝝ regē cū ingēti exercitu ſcythiā īgreſſū ſcythaꝝ regia p̄lio ſupatū captūq; cruci affixit. Adeo aūt amazonū uires claruere: ut nō ſolū multas uicinas gētes: ſed magnā europæ aſiæq; ptē ſubegerīt: de quibus poſteaq̄ ſcribere cæpimus haud abſurdū erit: q̄ de illis magis fabuloſæ: q̄ uere ſcribuntur referre: penes thermodōta fluuiū prīo gēs amazonū fuit: q̄ uiris ſimiles bellicis artibus uiribuſq; corporis p̄ſtabant. Eaꝝ regina exercitu mulieꝝ coacto exercuiſſe traditur eas militari diſciplina: ac nōnullas ex uicinis gētibus expugnaſſe. Eius deinde gloria & uiribus ampliatis ꝓpīquiſq; ſub actis gētibus filiā genuit: quā martis filiā appellauit. Hoīes ad texturam muliebriaq; deputauit exercitia. Lege aūt ſtatuit: ut ſolæ foeminæ in re militari erudirentur. Viris interdicta eſſēt arma: ſeruiliaq; officia ꝑmiſſa. Maribus qui ex eis naſcebantur crura ac brachia debilitabant: quo bello ī utiles fierēt. Foeminis dexterā inurebant māmā: ne pugnæ īpedimēto eſſet ex quo & amazonū eis ē inditū nomen. Regina & prudentia & rei militaris opiniōe p̄ſtans urbē p̄clarā ī oſtiis thermodōtis quā appellauit Themiſtyrā īq; ea regiā inſignē cōdidit: Cū in bellis militarē diſciplinā ſūmo ordine ſeruaret: primū ꝓpīquas oīs gētes uſq; ad tanaī flumē ſuo īpio addidit. In q̄dā deinceps pugna cū uiriliter dimicans interiſſet: filiā regno ſuccedēs: pq; oīa matris uirtutē imitata geſta eius ſupauit. nā uirgines a primis annis uenatōibus exercitans quotidie ad belli munia inſtruxit. Marti quoq; & dianæ ſacrificia inſtituit: q̄ tauroboliū appellauit. Sacra facere edocuit. Vltra tanaī exercitu traducto oēs eius ore gētes ad traciā uſq; deuicit. In regnū deinde cū multis ſpoliis reuerſa magnifica eis deis tēpla cōſtruxit oium ſubditoꝝ beniuolētiā iuſto æquoq; impio adepta. Tū ad alterā fluminis ptē uerſis armis aſiæ ptē uſq; ad ſyriā bello ſubegit. Poſt huius obitū ꝓpinquior genere in regno ſuccedebat iuſte ī ꝑans ita: ut amazōes magno impio & gloria potirentur: Multis poſt ſecu

lis uulgata earꝝ ꝑ oēm orbem uirtute herculi ſemeles ac iouis filio ab euri
ſteo mādatū fuiſſe tradunt:ut hippolitæ amazonis baltheū ad ſe ferret
Q ua ex re illato amazōibus bello acieq̧ ꝓfligato eorꝝ exercitu uictā hip
politā cū baltheo cæpit:quo p̄lio amazonū ē regnū deletū. Barbaras de
inde ꝓximas gentes cōtento amazonū noīe p̄teritarꝝ iniuriarꝝ memores
adeo gentē earꝝ cōtinuo bello cōtriuiſſe aiunt:ut ipſarꝝ ſit nomen & ge
nus extinctum. Paulo poſt hanc herculis expeditionē troiani belli tp̄r.
Pantaſileā reginā martis filiā tradunt ſuarꝝ cæde ꝑterritā cumq̧ amazo
nū reliquis ex patria ꝓfugā troianis auxilio affuiſſe:ac poſt hectoris obi
tum multis p̄claris belli facinoribus editus ab achille interfectā. Hanc po
ſtremā amazonū p̄cipua uirtute extitiſſe:reliquiaſq̧ deinceps eius gentis
paulatī defeciſſe ferūt. Ea cā eſt:cur apud poſteros cū robur earꝝ uirtuſq̧
refertur fabularꝝ antiquarꝝ loco accipiātur. Nobis poſteaq̄ res aſiæ:q̄ ad
arctū uergunt dignas duximus q̄ poſteritati mādarentur:haud abſurdū
uiſū eſt:q̄ de hypboreis traduntnr cōſcribere. Eorꝝ qui ueteres ſimileſq̧
fabulis hiſtorias ſcribunt. Ecateus quidāq̧ alii oppoſitā celtis iuxta oce
anū eſſe inſulā haud multū ſicilia minorē pone arctos tradunt:habitariq̧
ab his qui hypborei eo ꝙ uento boreæ ſint admodū ſubditi appellentur
īſulā uero fertilē ac fructuoſā:ut ī q̄ fructus ānui bis naſcātur. Fabulātur
tonā in ea natā:unde & apollo ibi p̄ cæteris diis maxīe colitur. Eſſe quoq̧
eius inſulæ hoīes ueluti quoſdā apollinis ſacerdotes cuius laudes & hym
nos quotidie in cantu celebrent:ſūmeq̧ eū honorēt deū. Præterea lucum
ingentē tēplūq̧ apollinis forma rotunda egregiū multiſq̧ donis atq̧ or
namētis cumulatū. Vrbs ei ſacra eſt:cuius incolæ maiori ex pte aiunt eſſe
cytariſtas cōtinueq̧ in tēplo ſonare canentes hymnos in apollinis laudē
cantuq̧ eius geſta exornātes. Habent hypborei ꝓpriā linguā græcis:ſed
athenienſibus maxime deliiſq̧ ſocietate ac beniuolentia iuncti ſunt:a pri
ſcis tēporibus cæpta. Enī græcos quoſdā dicunt cū ad hypboreos tran
ſiſſent:dona ſūptuoſa in tēplo appoſuiſſe græcis litteris inſcripta. Eodē
pacto ex hypboreis olim Abarim ueniſſe in græciā amicitiāq̧ cū deliis an
tæa cōtractā firmaſſe. Ferunt inſup lunā hac inſula uideri parꝝ a terra di
ſtantē:ac terreſtres quoſdā ueluti cūulos habentē inſe manifeſtos. Dicūt
quoq̧ eū deū ꝑ annos unde uiginti adire inſulā in quibus aſtrorꝝ reuolu
tiones ꝑficiantur. Ob eā rē huiuſmōi annorꝝ tp̄s a græcis metonus ānus
noīatur. Interea cythara ſonare:pſallereq̧ noctu continuo ab equinoctio
uernali uſq̧ ad pliadū ortum deu exiſtimaturſ uoluptati deditus. Regno

ciuitati impant huic: tēploq̧ pſunt ii quos appellāt boreadas ꝓgenies bo reæ: q̄ p genus recipit pricipatū. Nunc ad reliquas aſiæ ptes eas pſerti: ī quibus cōtinetur arabia trāſeundū. Ea īter ſyriā ægyptūq̧ ſita multiſ ua riiſq̧ diſtinguitur gentibus. Nā q̄ uergunt ad orietē ptes arabes īcolunt quos noīant abatos habitantes patriā: tū deſertā tū inaquoſā tū in pau cis ferentē fructus. Ideoq̧ latrociniis uicinis gentibus īfeſti ſunt: atq̧ īui cti bello. Qui regionē aquis carentē tenēt: puteos effodiūt exteris igno tos: q̄ res hoſtiū picula depellit: Nā qui eos pſequuntur aut errantes ſiti deficiunt fōtium īſcitia aut uix redeunt labore defatigati. Ob hanc cām arabes ea loca īcolētes cū bello expugnari neq̄ant liberi uiuunt: neq̧ ulli unq̄ externo regi: nō aſſirio nō medo nō pſo paruerunt. Ipi macedonū re ges nunq̄ eos ſubigere q̄tum uis magnis copiis ualuere. Eſt ī regiōe aba teoꝝ ſaxum nā admōm munitū unico anguſtoq̧ aſcenſu euntibus patēs paucis cuſtodibus egēs ſtagnū quoq̧ īgens: ut quod lōgitudine quinq̄gī ta latitudine ſexagīta ferme ſtadia cōplectatur: Aſſaltū ꝓducens ex quo nō puum uectigal pcipitur. Eius aq̄ odoris ē peſſimi atq̧ amari. Quo fit ut neq̧ piſces ꝓducat neq̧ aliquod aq̄tile aīal. Et cū plures dulcis aq̄ flu uii ī illud decurrant neq̄q̄ tamē aq̄ nā īmutatur. Aſſaltum ſtagni medie tas plurīum annuatī gignit: quādoq̧ ad tria iugera quādoq̧ ad duo. Vn de & circunſtantes barbari maiorē ptē tauꝝ minorē uitulū appellāt. Ple nus aſfalto lacus ꝓcul aſpiciētibus īſula apparet. Cum aſſaltū lacus ē ege ſturus palā ante uigeſimū & ſecundum diē appent ſigna. Et.n.circa ſta gnū ſtadiis pluribus fetor a uēto excitatus ꝓprium argēto auroq̧ & æri colorē aufert: uēto iteꝝ reflāte reſtituitur. Propīq̄ loca ex calore fetoreq̧ lacus corrupta & morbos afferunt īcolis & breuioris uitæ reddunt. Ferti lis ē ea palmis regiō q̄ flumībus aut aquis fōtiū rigatur. Naſcitur & ī q̄dā eius cōualle ad multa medicis utile balſamū uectigal cū nulla orbis ps alia eā plātā ꝓducat. Ab hac deſerta arridaq̧ patria uicia arabia adeo differt ut multitudīe fructuū cæteraꝝq̧ reꝝ q̄ ī ea naſcuntur foelix noīetur: Ca lamo.n.& eo quē.appellant ſchinū rebuſq̧ aliis q̄ arōata dicuntur: pluri mū abundat. Foliis pterea odoris ſuauiſſimi: & quod ex arboribus ſtillat gūmi myrrhā ēt & diiſ gratiſſimū pq̧ uniuerſū orbē diffuſū thus extrēa arabiæ ferunt Coſtum īſup Caſiam Cinamomum & alia eiuſmodi plura Herbæ uero & arbuſta odorifera ideo abunde: ut q̄ cæteri raro ſup deoꝝ altaribus ponant: illi p lignis in furnis cōburant. Hiſq̧ quæ apud alios habētur rara arabes ſeruoꝝ domi lectos ſternant. Cinamomum utilitate

excellēs ad hoc reſina miriq̈ odoris therebintus apud arabes naſcuntur. Mõtes nõ ſolũ abietes ac populos pferunt: ſed cedros & quem uocant baraton: plurĩas uero alias nutrit plantas ſuauem odorē tranſeuntibus inſpirantes. Natura id ſoli accidit ut dulces in eo odores orta ferãt. Nã quibuſdã in locis effoſa terra aliq̄ repiuntur ſuaue olētes glebæ: q̄ ueluti metalla fuſe lapides ingentes fiunt ædificandis dõibus apti. In eos cũ guttæ aq̄ pluuiæ cadũt: ita liq̄fiunt ex humiditate iunctu re lapidũ cõmiſcenturq̈ inuicē: ut unicus murus appareat. Effoditur ĩ arabia aurũ: quod nõ igni decoquitur ut apud alios cõſueuit: ſed e ueſtigio ef foſſũ nucibus id caſtaneis ſimile repitur: colore eſt ita lucido: ut ptioſos lapides ab artificibus auro ĩ cluſos ſplēdidiores reddat. Pecorũ adeo fer tilis: arabia eſt: ut natões plurimas uitã paſtorũ ducētes enutriat. Frumē to nõ eget multarũ rerũ ubertate opulenta. Pars ſyriæ cõtermina multas uariaſq̈ nutrit feras. Nã & leones & pardali multo plures maioreſq̈ in ea q̄ ĩ libya repiũtur: pter hos qui babylonii uocãtur tigres. Fert & aĩalia nature duplicis mixta ſpē: quorũ aliquos appellãt ſtrutio camelos: qui ex ſtrutõe cameliſq̈ cõſtãt: unde & nomen trahunt magnitudine ad cameli naſcētis modũ. Capite ſunt pilis minutis: oculis groſſioribus nigriſq̈ nõ diſſimili forma & colore cameliſ collo ob lõgo roſtro breui atq̈ acuto elati mollibus pēnis duobus cruribus pedibus ũgula fiſſa ut terreſtre ſimul uo latileq̈ aĩal uideatur: ppter grauitatē neq̈ altius extolli neq̈ uolare põt. Sed uelociter terra graditur. pſecũtur illũ equites quos ſæpius lapide pe dibus ueluti fũda iacto ferit. Cũ effugere nequit ĩter arbuſta ſepius aut ũ broſa loca caput abſcõdit nõ naturæ diſcidia ne uideatur aut cõſpiciatur ab aliis ut quidã putãt: ſed quia ea corporis ps cæteris debilior umbrã ſi bi p tuteal parat. Natura. n. optima ſingulis aĩantibus ad ſui ſalutē ma giſtra nõ ſuæ tãtũ ſed eorũ quoq̈ quos pcreat curã ſalutis gerit. Qui ca melopardi uocãtur: ab his ãbobus a quibus ſortiuntur nomen naſcuntur ſed cãelis exiſtũt mĩores: & breuiore collo: capite oculis colore pilis pdis ſimiles: Vngulæ fiſſura cãelo. Caudã hēnt lõgã ĩ modũ pdi. Naſcuntur etiã ĩ arabia tragelaphi ac bubali: pluraq̈ alia uariæ formæ mixtæq̈ natu ræ aĩãtia: q̄ breuitatis grã õmiſſimus. Videtur autē ſol regiõi ad meridiē poſitæ plurimã gignēdi uirtutē afferre: ppterea q̈ plurĩa ĩ eis locis uaria ac pulchra aĩantia natura fieri. Eadē cã & ĩ ægypto crocodylli & fluuia tiles equi: In æthiopia uero ac libyæ deſertis elephãtes multi uarii ſerpē tes: dracões cæteræq̈ feræ magnitudĩe ac uiribus eximiæ naſcũtur: ĩ idia

quoq; elephantes mole uiribus multitudine reliquis ſunt antecellentes. Nō ſolū aūt his in regionibus aīalia ſpē diuerſa ſolis ope uirtuteq; fiūt ſed lapides quoq; naturæ uariæ tum colore tū ſplendore admōm lucido Criſtallus. n. lapis ex aqua oritur pura cōgelata nō quidem a frigore: ſed diuini caloris ui: qua duritiem ſeruet uarioſq; ſuſcipiat colores: Smaraddi enī berilliq; inter metalla ærea naſcentes a ſupis formā colorēq; capiunt: Lapidibus etiā aureis ſolis æſtus eū colorē indidit. Qua ꝑpter & adul terinos quoq; arte hoīum colore criſtallis addito fieri tradunt. Carbun culoꝝ inſup uarias ſpēs ſolis uirtus efficit. Eodem mō diuerſaꝝ auiū for mis color eſt additus: ut īuicē differētes q̄dā oīo porfireæ aliæ ſplēdido nōnullæ croceo: aliæ ſmaraddi colore exiſtant: q̄ oīa lumine ſolis effici ui demus. Hoc & ī iride cōſpicere cæleſti licet: q̄ uarios colores a ſole accipit. Hoꝝ uarietatē naturales ſupioribus tribuunt calore ſolis cohopāte: qui uiuificet oīum reꝝ formas. Deniq; floꝝ terræq; coloꝝ ac uarietatis cuius naturale opus ars poſtea hoīum natura docente imitata uarios ſingulis rebus colores addiderit. Et. n. colores fructuū odores ſapoꝝ uarietates aīalium magnitudinē cuiuſq; rei formā terraꝝ diuerſas ſpēs cōſtat ſolis caliditate fieri: qui terræ humiditate cōcalefacta cuiuſlibet rei naturā pro ducit. Itaq; neq; parius neq; alius quiuis mirandus lapis cū arabicis ē cō pandus: quoꝝ & albedo ſplēdida eſt: & pōdus graue: nec cæteris cædūt leuitate. Hāc ei ꝓuinciæ ꝓprietatē uirtus ſolis: ut dixīus elargitur. Calor . n. cōdenſat. Siccitas cōprimit: Splendor illuminat. Auiū genus oē calo ris particeps uolans ꝓpter leuitatē ſolis opa: diuerſi ē coloris ī regiōibus p̄ſertī ſoli ꝓpinquis. Babylonia pauones plurīos colore uario diſtinctos nutrit: Vltima ſyriæ fert pſytacos porfirioneſq; ac meleagridas plureſq; alias aīantium ſpēs coloribus uarias: Simili mō & de aliis ſimilis plagæ lo cis: ut eſt india: rubꝝ mare: æthiopia: & libye portio. Sed partes oriētis q̄ feraciores ſunt nobiliora maioraq; ferunt aīantia. Reliq̄ ſecundū ſolis uirtutē. Eodē pacto inter arbores palmæ in libya fructus ꝑducunt ſquali dos ac paruos. In interiori ſyria qui carioti appellātur fiunt aliis excellen tiores tū dulcedine tū magnitudine tū hūore. His maiores multo arabia fert ac babylōia: quoꝝ magnitudo ſex ē digitoꝝ. Colore ſunt quidā ſub æreo: nōnulli puniceo alii porfireo aſpectu amæni & ſuaues guſtu palma rū arbor ꝓcera ē: ſtipite tereti & uſq; ad uerticē æquo: coma eius uariæ circūq; diffūditur. Ea q̄ ad meridiē ſpectat arabia foelix cognōinatur. In teriorē paſtoreſ colūt ī tabernaculis uitā ducētes. Hi pecoribuſ armētiſq;

dediti latos habitant cāpos: q̄ inter hos foelicēq; arabiā interiacet: abſq;
aqua eſt: & ut iam diximus deſerta. Quæ ad occaſum uergit: arenoſa ē
penitus ꝑ eam iter qui faciunt queādmodū in mari nautæ arcti ſigna iti
neris duces hēnt. Reliqua pars arabiæ uerſus ſiriā ſita multifariā agroꝝ
cultoribus mercatoribuſq; referta eſt. Qui eoꝝ q̄ exportant p̄mus alle
cti q̄ rara aqud cæteros habentur habunde ſubminiſtrāt. Quæ ad ocea
num pars reſpicit ſupra foelicē arabiam poſita: multiſq; ac magnis diuiſa
fluuiis plures ſtagnātes locos paludeſq; haud parui ābitus facit. Quæ
tum fluminū tū imbriū aquis irrigata maiori ex parte duplici fructu abū
dat. Nutrit aūt is locus elephātoꝝ greges aliaq; uaria ac diuerſa ſpē for
maq; aīalia. Pecoꝝ inſuꝑ p̄ſertī boum atq; ouium magnas pingueſq; cās
hēntiū copioſa eſt: Multa quoque & diuerſa cameloꝝ p̄bet genera tū pī
guiū tum macilentoꝝ: quoꝝ nōnulli gibbū duplicē in dorſo hēnt a quo
& ditili noīantur. Hoꝝ carnibns lacteq; ueſcuntur incolæ. Quidā feren
dis oneribus apti ſupra decem frumēti medīnas: hoīes uero quinq; in le
cto iacentes uehunt. Anacoli uero lagariq;: qui dromadū ſunt forma plu
rimū uiæ cōficiunt p̄ſertim ꝑ deſerta & aquis carētia loca. In bello quoq;
duos in certamen ſagittarios ferunt dorſo cōtrariæ inuicē īſidentes. Al
teꝝ a frōte aduerſus hoſtem alteꝝ cōtra ꝑſequentem pugnantes. Et de
arabia hactenus. Nunc de inſula ī oceano uerſus meridiem repta & q̄ ī ea
p̄ter fidem narrantur: deq; īnentōis cā paucis ſunt explicanda. Iambolus
a pueritia eruditus poſt patris qui mercator extitit obitum: & ip̄e merca
turæ opam dedit: ꝑ arabiam tranſiens ad aromata emenda cū ſociis itine
ris a latronibus captus prīo cū uno excōſeruis paſtor deputatus eſt. Deī
de una cū eo a quibuſdā æthiopibus cōp̄henſus ultraq; maritimā æthio
piam ductus. Hi cum eſſent externi ī expiationem eius regiōis capti ſunt
Mos erat his qui ea loca incolebant æthiopibus a priſcis temporibus ex
deoꝝ reſponſo traditus perq; ꝓgenies uiginti: annos uero ſexcentos: ꝓ
genies enim triginta perficitur annis: obſeruatus duobus hominibus ex
piationem facere. Habebant p̄paratum nauigiolum ad ferendas maris
tempeſtates aptum. Et quod duo uiri facile poſſent regere. In id ſex mē
ſium uictu: quod ſatis eſſet ambobus impoſito uiros inducentes manda
bant: ut ſecundum oraculi reſponſa nauiculā uerſus meridiem dirigerent
Venturos eſſe eos ad inſulam foelicem & humanos homines: qui beatæ
uiuerent. Eodem modo & eoꝝ patriam: ſi ip̄i in inſulam ſalui ꝑueniſſent
ſexcētis ānis in pace foelicitateq; futurā. Sin uero lōgitudīe maris territi

curſum retro uerteretur: tanq̄ impios ac ſceleſtos oĩ eoꝝ genti magnaꝝ calamitatum cām p̄bituros. Aethiopes uero aiunt dies agere iuxta mare feſtos: ſacraq; facere optātes quo ſolita fiat expiatio ꝓſpeꝝ nauigantiū curſum. Hi poſt quattuor menſium nauigationē multis acti tēpeſtatibus ad inſulā deferuntur figura rotundā ſtadioꝝ ambitu quinq; milliū: Inſulæ ap ꝓpinquantibus accolæ quidā obuii ſcaphā deducunt. Alii accurrentes mirantur alienigenaꝝ aduentū: eos humaniter benigneq; ſuſcipiunt: q̄ apud ſe erāt cum illis cōicantes. Sunt eius inſulæ hoĩes corpore ac moribus haud noſtris ſimiles. Eodē tamen oēs corporis forma. Sed q̄ magnitudine quattuor cubitos excedat: Hoꝝ oſſa ueluti nerui quo uelis flectuntur reflectunturq;. Corpore ſunt pluſq̄ noſtra agili ac robuſto. Nā ſi quid manibus cæpint nemo eripe ex digitis pōt: pilis carent demptis: capite: ſup̄ciliis palpebris ac merito reliqua parte corporis adeo ꝑpolita ut ne parua quidem lanugo appareat. Pulchri ſunt decori & corpore cōpoſito. Aurium foramina multo noſtris patentiora. Quemadmodū & lingua a nobis differunt. Habet. n. eoꝝ lingua priuatī quid tum a natura tum ab ingenio datum. Diuiſā. n. linguā natura dedit: q̄ ſcinditur in inferiori parte: ut ab radice duplex eſſe uidentur. Itaq; uaria utuntur loq̄la: ut nō ſolum uoce hoĩum loq̄tur: ſed auiū diuerſaꝝ imitentur cātus. Quod uero uidetur admirabilius una cum duobus hoĩbus pfecte ſimul reſpondendo tum diſputando locuntur. Vna. n. linguæ parte uni alloquitur reliqua alteri. Puꝝ ibi eſſe integro anno aerem cōſtat: quemadmodum poeta ſcribit: piꝝ ſupra piꝝ. Malum ſupra malum: uuam ſupra uitem ficum ſupra ficum ſeneſcere. Eſſe inſup tradunt cōtinuo diem parem nocti. Circa meridiem nullam fieri rei alicuius umbram cū ſupra uerticē ſol exiſtat. Viuunt autem ſecundum cognatōes ac cætus: qui tamē q̄dringentos nō excædant. Habitant in pratis ferente abſq; cultura ſpōte ſua uberes fructus terra. Nam inſulæ uirtus aeriſq; tempies terram ſua ſpōte frugiferam ultraq̄ ſatis eſt reddit. Naſcuntur apud eos arundines plurimæ ferentes uberem fructum albo eruo p ſimilem. Hos eollectos ſpargunt aq̄ calida: quo ad auctus ouis columbæ magnitudinem eq̄t. Ex his poſtmodum cōtritis panem cōficiunt dulcedine p̄ſtantem. Sunt etiā ĩ ea aquaꝝ fōtes p magni: ex quibus partim aquæ calidæ ad uſum balneoꝝ ad curādoſq; morbos manet: partim ſūma dulcedine frigidæ: q̄ ad ualitudinem cōferunt. Eſt quoq; omnium doctrinaꝝ maximeq; aſtrologiæ apud eos cura utuntur litteris quas habent uiginti & octo ſecundum uirtutem

ſignificādi: characteres uero ſeptē: quaꝝ q̄libet quattuor interp̄tatur mo dis. Longiſſime ſunt ætatis: ut qui annos centū quinquaginta uitā agāt & abſq; aliquo ut plurimū morbo. Si quis febricitat aut corpore æger fuerit mori ſtatuta lege cōpellūt. Non ſcribunt ꝑ latus ut nos: Sed a ſu piori parte recta linea ad inferiorē. Mos eſt eis ad certā uſq; ætatē uiue re: quā ꝑfecta uariā ſibi mortem ſpōte cōſtituunt. Gemina eſt apud eos herba: ſupra quā ſi quis iaceat inſuauē deductus ſōnum moritur. Mulie res mīme nubunt: ſed oībus ſunt cōmunes. Simili mō & filii educantur: cōmuniq; amore ſunt oībus. Abducunt ſæpius a nutrientibus infantes ne matres filium recognoſcant. Quo fit ut cū nulla ſit apud eos ambitio aut p̄cipua affectio cōcordes abſq; ulla ſeditione uiuant: Eſſe inſup aīalia ea in iſula magnitudine quidē parua: ſed natura ac ſanguis uirtute admi rabili. Corpore ſunt rotundo ac teſtitudinibus ſimili duabus lineis īuicē ꝑ medium trāſuerſis: in quaꝝ cuiuſlibet extremo ſit auris & oculis uide ant: totidem audiant auribus. Vnicis uentre atq; inteſtinis: in quæ cōme ſta confluunt. Pedes circum habent plures: quibus in utranq; partē am bulant. Huius beluæ ſanguis mirabili aſſeritur uirtute. Omne enim cor pus cōciſum dum ſpirat hoc tinctū ſāguine eueſtigio coheret. Similiter & manus cæſa reliquæq; corporis: dum uita ſuppetit: partes reſarciūtur Si recenti adhuc applicentur uulnere. Quiſq; cætus nutrit magnas di uerſæ naturæ aues: quibus experiuntur quales filii ſint futuri. Impoſitis enim ſupra aues infantibus ſi uolantes ꝑ aerea īmoti nō expaueſcant edu cunt. Sin uero timore ignauiaq; deficiunt: ꝓiciuntur: ut neq; diutius ui cturi: & animi exercitio īutiles. Cuiuſlibet cætus ſenior aliis tanq̄ rex cui parent omnes īperat. Annis centum quīquaginta actis ſe ipſum uita ex lege priuat. Poſt eum ſenior accipit prīcipatū. Mare quo inſula circunda tur fluctuoſum: & quod motus īgentes facit. Dulcis eſt aquæ guſtu: Ar ctus & pleræq; ſtellæ: quæ nobis apparēt mīme ab illis cōſpiciuntur. Se ptem uero inſulæ ſimili magnitudine paribus īteruallis eiuſdē gentis le giſq; exiſtunt. Oībus ea incolentibus q̄uis terra ſua ſpōte abunde uictū ferat: tamē his modeſte utuntur. Simplices enī cibos appetunt nutrimē tum quod ſatis eſt q̄rentes carnibus tū aſſis tū elixis ueſcuntur coquoꝝ artē uariiſq; ſaporibus cōdita ut inutilia reiiciunt: deos & eum qui omnia continet ſolemq; & reliqua cæleſtia colunt. Piſces aueſq; uarii generis ca piunt. Naſcuntur etiam ſua ſponte arbores fructiferæ oleaq; & uites: ex quibus olei uiniq; copiam educunt. Serpentes magnos ſed īnocuos īſula

ꝑducit: quoꝝ carnes mire dulcedinis edet. Veſtes parãt ex lanugĩe molli ac ſplendida ex medio arundinũ ſumpta: qua maritimis tīcta oſtreis ueſtimenta purpurea cõficiuntur: Varia exiſtunt animãtia: & quia præter opinionem haud facile credita. Certũ uiuendi ordinẽ ſeruant: unico cibo dietim cõtenti. Nam certo die piſces: alio aues: quãdoq; terreſtria aĩalia edunt: oleo aliquando ſimpliciq; menſa utuntur. Diuerſis ſunt exercitus dediti. Quidam inuicem miniſtrant. Alii piſcantur: alii exercent artes: nõnulli circa alias res uſui comodas occupãtur. Quidã exceptis ſenibus partitis ĩuicem operis ſeruitio uacant. In ſacris ac diebus feſtis hymnos in deoꝝ & maxime ſolis laudes canunt: cui ſe & inſulas dicarunt. Mortuos in littore ſepeliunt. Cadauer cum mare fluit arena obruẽtes: ut aquæ fluxu inundationeq; exaggeretur locus. Calamos aiunt ex quibus fructũ decerpunt augeri minui ue ad lunæ modum. Fontium aqua dulcis ac ſana caliditatẽ ſeruat niſi frigida aqua aut uinum ĩmiſceatur. Iambolus & qui cum eo acceſſerãt cum ſeptẽ annis in inſula mãſiſſent tandẽ eiectos fuiſſe aiunt inuitos tanq̃ malos maliſq; aſſuetos moribus. Igitur præparatã ſcapha cibiſq; ĩpoſitis abſcedere coacti menſibus quattuor ad regẽ indiæ arenoſa ac uadoſa loca mari appulere. Et alter quidẽ tempeſtate periit. Iambolus in uillã quandam diuertens ab incolis ad regẽ in urbem alibrotam plurimum a mari diſtãtem deductus eſt. Cum græcos diligeret rex plurimiq; eorum doctrinam faceret: multis illum donauit. Deinde ſecure in pſidem primo tum ſoſpitem in græciam miſit. Hæc poſtmodũ Iambolus latẽs mandauit: multaq; de india cõſcripſit antæa cæteris ignota.

EXPLICIT LIBER TERTIVS. INCIPIT QVARTVS IN QVO HAEC CONTINENTVR:

De æthiopibus qui ſunt ultra libyam deq; his qui apud eos antiquitus feruntur.

De auro qui ĩ extremis ægypti effoditur: deq; eius ꝑparationis artificio.

De his qui maritima loca arabiæ ĩcolunt atq; ad oceanũ ſita uerſus indiã loca uergunt. Vbi deſcribãtur ſingulatĩ nationes: & quibus legibus utũtur: & quã ob cãm multa de eis uarie ferũtur mĩmeq; fides illius ꝑſtetur.

De priſcis libye rebus: deq; his: quæ de gorgone & amazonibus & ammone atq; athlantibus ſcribuntur.

De his: quæ de niſa feruntur fabulæ in quibus de titanibus de dionyſio & deorum matre continentur.

POSTEA q̃ ſuperius de ægypti aſiæq; ſecundum quãq;
ꝓuīciã memoratu digniſ rebus ſcripſimus: hic liber æthio
pes libyos athlãtides cõplectetur. Ferũt æthiopes prios
hoīum oīum creatos eſſe: cuius rei cõiecturã ferunt ꝙ non
aliunde hoīes in eã acceſſerīt: ſed in ipſa geniti merito īdi
gẽtes omnium conſenſu appellentur. Et quidem ſimile ueri eſt: eos qui
ſub meridiem habitant primos e terra fuiſſe homines genitos: Nã ſolis
calore terram quæ humida erat arefaciente: atq; omnibus uitã dante de
cens fuit locum ſoli ꝓpinquiorem primo naturã animãtium tuliſſe. Aſſe
runt autem deoꝝ apud eos cultum primitus adinuentum. Sacra inſuper
põpas celebritates aliaq; quibus diis honores impenduntur ab eis fuiſſe
reperta. Qua ex re ipſoꝝ in deos pietate religioneq; īter omnes uulga
ta uidentur æthiopum ſacra diis admodum grata eſſe. Huius rei teſtimo
nium afferunt antiquiſſimũ fere ac celeberrimum apud græcos poetaꝝ:
qui in ſua iliade iouem reliquoſq; una deos introducit in æthiopiam tũ
ad ſacra: quæ eis demore fiebant: tum ad odoꝝ ſuauitatem cõmigrãtes.
Dicitur etiã æthiopas ſuæ erga deos pietatis præmium tuliſſe: ꝙ nunq̃
ab externis regibus ſubacti ſunt. Semper enim liberi permanſere. Et enī
cum plures magnis copiis apparatuq; aduerſus eos ꝓfecti ſint: nullus ta
men eoꝝ imperio potitus eſt. Cambiſes quippe maximis uiribus æthio
pas aggreſſus & exercitum amiſit: & ipſe periculũ ſubiit uitæ. Semiramiſ
& cõſilii magnitudine & rerum geſtarum fama excellens: cum æthiopiã
ītraſſet: deſperatione reꝝ ſubito abſceſſit. Hercules quoq; & Dionyſius
uniuerſo peragrato orbe ſolos æthiopas etiam ægypto conterminos tũ
propter eoꝝ in deos cultum: tum quia inexpugnabiles uidebantur inta
ctos reliquere. Aſſerunt īſuper ægyptios eorum colonos eſſe colonia ab
oſiride deducta. Quinetiam ægyptum olim non terram firmam habita
bilemq;: ſed mare ab orbis exordio extitiſſe. Ea limo poſtmodum nili in
undatione ex æthiopia aduecto exaggerata a flumine terra paulatim cõ
tinentem factam. Quod in oſtiis fluis cõſpici licet: Annis enim ſingulis
noua materia inundatione nili oſtiis appoſita cædit pelagus ob cumulos
terræ ſuperinductæ. Ita regio omnis īcrementum ab æthiopia ex terra
allata cæpit: plurimæ etiam leges ab æthiopibus ſunt ad ægyptum trãſ
latæ colonis maioꝝ ſeruantibus inſtituta. Nam reges deos exiſtimare ſe
pulchroꝝq; præcipuum ſtudium habere: aliaq; eiuſmodi plura ex æthio
pum diſciplina ꝓfecta ſunt. Statuarum īſuper magnaꝝ uſum ac litteraꝝ

formas ab æthiopibus accæperunt. Cum ægypti litteris utantur ꝓpriis Has quidem uulgo diſcunt omnes: has quas ſacras appellant ſoli ſacer dotes norunt a parentibus eoꝝ priuatim acceptas. Apud æthiopes hiſ dem omnes figuriſ utuntur. Sacerdoteſ uero apud utranqꝫ nationem eun dem ordinem habent. pure. n. caſteqꝫ ad cultum deorum accædunt utriqꝫ ſimiles ferentes ſtolas eiuſdemque figuræ ſceptꝝ in aratrī formam: quo & utuntur reges. Pilleos etiam ob lōgos geſtant circa finem umbelicum habentes. Serpentibus quos aſpidas uocant circum uolutos: Monumen tum inſigne eos qui cōtra regem inſurgere audeant mortiferis morſibus ſubeſſe. Plura alia de illorum antiquitate dicuntur: ægyptiorumque colo nia: de quibus ſcribere haud opere prætium uidetur. Sed de æthiopum litteris quas ægyptii ſacras uocant: ne quid de priſcis rebus ommittatur dicendum. Sunt ægyptioꝝ litteræ uariis animantibus extremitatibuſ que hominum atque inſtrumentis: ſed præcipue artificum ꝓſimiles. Nō enim ſyllabarum compoſitiōe aut litteris uerba eorum exprimuntur: ſed imaginum forma earum ſignificatione uſu memoriæ hominum tradita. Scribunt quidem accipitrem crocodillum ſerpentem hōinis oculum ma nus faciem & cætera eiuſmōi. Accipiter rem denotat cito factam: quoni am hæc aliarum ferme omnium auis ſit uelociſſima: tranſfertur hæc no tatio ad domeſticas res. q̄ uelociter fiat. Crocodillus malum ſignificat. Oculus iuſtitiæ ſeruator & totius corporis interp̄tatur cuſtos. Reliqua rum corporis partium dextera manus digitis paſſis libertatem deſignat. Siniſtra uero compreſſis tenacitatem atque auaritiam. Eodem mō & cæ terarum corporis partium figura atque inſtrumenta aliquid certum no tabant. Quæ memoria hominum longo uſu ac meditatione obſeruata e ueſtigio quid ea exprimerēt īternoſcebant. Aethiopum leges quædā nō parum ab reliquarum gentium legibus maxime uero circa regum ele ctionem differunt: Nam ſacerdotes optimos ex ſe ipſis ſeligunt. Quē uero ex eis deus more quodam bacchantium circundelatus cæpit hunc regem populus creat. Statimqꝫ flexis genibus quoniam ſit diuina proui dentia datus: ut deum honorat. Aſſumptus ī regem uitam ducit ſtatutā legibus: omniaqꝫ agit iuxta patrios mores: neqꝫ p̄mio neqꝫ poena afficiēs quenq̄ p̄ter traditam a ſupioribus legem: Mos eſt illis neminem ſubdi tum etiā damnatum morte punire. Sed quidā ex lectoribus p̄ferēs mor tis ſignū ad reum mittitur. Quo accepto reus domū abiens ſibi mortē conſiſtit. Cōmutare mortem exilio ueluti mos eſt apud græcos nephas

habetur. Ferunt quendā miſſo ad ſe mortis ſigno cogitaſſe ex æthiopia fugere quod pſentiens mater zona ad filii collū poſita nequaq̄ manibus renittere auſum ne ſuis dedecori eſſet ſtrāgulaſſe: Sed pter oīum opinionem mirandū uidetur: quod fertur de regū morte. Nā qui in meroe ſunt circa deoꝝ ſacra cultūq; dediti ſacerdotes & hi quidē maxima apud oēs pollent auctoritate: cū eis uiſum fuerit: regi nuntiant: ut mortem oppetat. Ita enim deorum iubere reſponſa: neq; fas eſſe īmortalium uoluntatem ab mortali homine contemni: aliaſq; addunt rationes: quibus ex uetere obſeruataq; cōſuetudine uoluntariā regi ſuadeāt mortē. Et ſane ſuperiores oēs reges ſacerdotibus nō armis neq; ui coacti: ſed ipſa uicti ſupſtitione ſponte paruerunt. Ad ptolemæi ſecundi tēpore rex æthiopū erga menes græci doctrinis philoſophiæq; deditus hunc primus morē ſpreuit. Vſus nanq; prudentia rege digna cū millitibus ī Auatū ubi templū aureū erat æthiopū pfectus ſacerdotibus oībus īteremptis ueteriq; conſuetudine ab olita p uoluntate regnū tenuit. Conſuetudinē quā ſeruant regis amici q̄uis mirabilē tamen pmanere ad hoc uſq; tēpus dicunt. Moris enī afferūt æthiopibus fuiſſe ut ſi quādo rex aliqua corporis parte quauis cā debilitaretur domeſtici oēs ſponte ſua eandē partē debilitareē. Turpe & enī exiſtiabāt rege claudo nō & oēs claudos amicos eſſe. Et quidē abſurdū uidebatur cū uere ſit amicitiæ ex rebus aduerſis amicoꝝ dolere: letari ſecūdis nō & corporis quoq; doloris amicos participes eſſe. Ferunt quoq; cōſuetudinis eſſe amicos ultro in regis morte uita defungi exiſtimātes eum interitū glorioſum ueræq; amicitiæ teſtem. Ideo haud facile eſt æthiopibus aduerſus talem amicorum ſenſum inſidias patrare cum & rex & amici uno animo cōmuni eorum conſulant ſaluti. hæ leges apud eos æthiopes habētur qui metropolim ac inſula meroem uicinaq; ægypti loca incolunt ſeruantur. Sunt & alia genera æthiopū admodum populoſa. quorum hii utraſq; nili ripas inſulaſq; in nilo ſitas habitāt. hii arabiæ ſunt proximi. Alii mediterraneas tenent regiones uerſus arabiā ſitas. Horū pars maior maximeq; iuxta fluuiū inhabitantes colore nigri ſunt facile ſimiles capillis criſpis ſilueſtres ferme ōnes atq; aſpectu efferi corpore robuſto ungues protenſas feris ſimiles abſuntq; a mutua humanitate plurimum. Vocem pronunciant acutam: In cæteris: quæ ad uictū ſpectant nil domeſtici humaniq; habent: plurimum a noſtris moribus differentes. Arma ferunt hi quidem ſcuta ex corio crudo bouis ac paruas haſtas hi præacutas ſudes quandoq; ligneos quattuor arcus cubitorum:

quibus ſagyptāt altero ꝓtenſo pede. Conſumptis ſagyptis ſudibus pu gnant. Armant inſup uſq; ad certam etatē foeminas: quibus utplurimū moris eſt æreum circulum in labiis ferre. Veſtibus quidam minime utū tur: uitam ꝑ omnē nudi expoſitiq; ſolis ardoribus nulla re præterq̄ quæ caſu ſe offert adiuuantur. Nōnulli pecudum caudas pudendis uelamē fe mori circundant. Alii pecorum ueſtiuntur pellibus. Sunt qui ſub ligacu lis quæ ex capillis contexunt uſq; ad medium corpus cooperiantur. Non enim oues eorum: ita fert regio: lanam habent. Cibis utuntur quidā her ba: quæ in aqua ſua ſpōte circa ſtagnantia ac paludoſa oritur loca. Qui dam arboꝝ fructibus: quibus etiam corpora ab æſtu meridiano circun dant. Alii ſiſamum & lotum ſerunt. Sunt qui teneras arūdinum radices edant. Plures arcu exercitati auibus occiſis famem ſedāt. Magna pars pe corum carnibus lacte caſeo uitam ducunt. De diis qui ſupiores accolunt regiones dupliciter ſentiunt. Nam quoſdam eorum opinantur ſempi ternos atq; incorruptibiles eſſe ueluti ſolem lunam & uniuerſum mun dum: quoſdam uero putant mortalis naturæ participes: ſed ꝓpter uirtu tem & ī homine beneficia honores īmortales fuiſſe ſortitos. Iſidē nanq; pana herculē iouē ꝓcipue colunt exiſtimātes multa ab his hoīum generi beneficia impenſa. Quidam æthiopum nullos cenſent eſſe deos. Ideoq; ſolem orientē ut hoſtem in loca paluſtria fugiētes execrantur. Moribus circa mortuorum funera ſunt uariis. Nam hi defunctos ī flumē ꝓiiciunt exiſtimantes id optimum ſepulchrum eſſe. Hi circundatos uitro diu ſer uant: ne eorum aſpectus ſit poſteris ignotus: ne ue inobliuionē incidant domeſticorum. Alii in urnis fictilibus condentes circa templa ſepeliunt: per quos maximum habetur præſtitum iuſiurandum. Regna tribuunt: hi quidem melioribus arbitrati fortunæ dona utraq; & monarchiam & uirtutem eſſe. Alii bonos paſtores in regnum aſſummunt: tanq̄ eos qui rei optimæ curam habeant. Quidam ditioribus ut qui ſu s facultatibus ſoli cæteris opitulari quæant regnum mandant. Nonnulli fortitudine præſtantes eligunt reges putantes qui bello plurimum poſſit ſolum im perio dignum eſſe. Eius iuxta nilum ore quæ libyam reſpicit: quædam portio pulchritudine cæteras ſuperat uarias ad uſum uitæ res copioſeq; afferens. Ad euitandos uero ardentes ſolis æſtus paludes aptiſſimum re fugium habet. Qua ex re is locus a libycis atq; æthiopibus ſæpius bel lo laceſſitur. Ipſi quoq; accolæ mutuis decertant bellis. Accædūt ad eos ex ſupiori plaga elephātes allecti ut quidā tradūt fertilitate loci paſtuſq;

ſuauitate: paludes enim mirandæ a ripis fluuii manãt: in quibus multi ua
riiꝗ ut ulua arundineſꝗ naſcuntur cibi: quos cum deguſtant libenter in
his locis morantur. Conſumenteſꝗ utplurimũ nutrimenta hominũ eos
cõpellunt ad alia loca fugere. At ipſi utpote paſtores in tabernaculis ha
bitantes fertiliores agros ſuã patriã eſſe putant. Elephãtes aũt mediter
rãea aridaꝗ loca ꝓcul ab aquis lĩquũt paſcuoꝝ ĩopia. nã tũ æſtus magni
tudĩe tũ raritate fõtiũ pauca ibi naſcũtur. Tradũt quidã deſertis ac effe
ris locis ſerpentes qui cum elephantis ꝓpter aquas pugnent magnitudi
ne numeroꝗ admirabiles eſſe. Cõplicant enĩ in corpus aſurgentes anni
xiꝗ uiribus elephantorum crura connectuntꝗ pluribus ſpiris adeo arcte
ſummaꝗ ui: ut ſpumantes beſtias natura graues ad caſum compellant.
tum plurium concurſu facto beſtiam haud facile mobilem depaſcuntur
emiſſis enim elephantis ad aſſuetos uertuntur paſtus. Dicunt hos ſerpẽ
tes loca fugere campeſtria. Habitare autem inter longas conualles ĩ altis
ſpeluncis neꝗ aſſuetos tutoſꝗ deſerere locos. Natura quod cuiꝗ ad tu
telã conferat ſingula animãtia docente. Et de his æthiopibus hactenus.
Nunc pauca de auctoribus: qui de ægyptiis atꝗ æthiopibus ſcripſere
ſunt nobis dicenda. Horum nõnulli famæ & quidem mendaci credẽtes.
Quidã ſcribendi uoluptate ſeducti nullã merẽtur fidem. Agatharchi
des quippe gnidius in ſecundo rerum aſiaticaꝝ ac Arthemidorus ephe
ſius in octauo geographie libris nõnulliꝗ alii qui in ægypto habitãtes
hiſtorias edidere in plurimis eoꝝ quæ rettulimus conueniunt. Et ſane
nos quo tempore ad ægyptum uenimus plurium ſacerdotum conſuetu
dine uſi cum ſenioribus quoꝗ nõnullis qui ex æthiopia aduenerãt collo
cuti ab his diligenter rerum ueritatem ſcrutati ſumus: multa quoꝗ ab hi
ſtoricis falſo ſcripta depræhendentes ea in quibus conueniebant litteris
mandauimus. Nunc ad æthipes qui meridiẽ uerſus & rubrum mare inco
lunt referemus. Verum præmittẽdũ nobis uidetur quomodo auꝝ apud
ægyptios reperit᷑. In ægypti finibus qui ad æthiopiã & arabiã uergunt
loca ſunt metalloꝝ feracia: ex quibus magno cum labore atꝗ ĩpenſa auꝝ
educitur. Nã terra nigra natura meatus ac uenas hẽt marmoris albiſſimi
& quod ſup omnes luceat ſplẽdorẽ. Huic opi qui præſunt magna hoĩum
copia ad excudendũ aurum utuntur. Aegypti enim reges crimine dãna
tos omnis ac ex hoſtibus captos inſup ob aliquã falſam calumniam aut re
gum iram in carcerem detruſos auro effodiendo deputant ſimul ſumpta
facinoꝝ poena & magno quæſtu ex eoꝝ labore ꝑcepto. Illi compedibus

uicti magnus hoīum numerus abſq; ulla itermiſſione die noctuq; exercē
tur nulla neq; requie cōceſſa omniq; ablata effugiendi facultate. Nam bar
bari millites diuerſa inuicem lingua eoꝝ cuſtodie præſunt: quoꝝ nullus
ſermonis cōmertio ſublato aut præcibus aut amore poteſt corrumpi: Ex
terra quæ fuerit duriſſima plurimo igni decocta aurū extrahitur. Mollio
rem petram & quæ mediocri labore frangitur ferro effodiunt infinita fe
re hominum millia. Qui auri uenas diſcernit præcedit operarios oſten
dens quæ effodiant loca. Monſtratum lapideum marmor robore corpo
ris præualidi nō arte ſed magna ui cuneis ferreis proſcidunt. Cuniculos
uero agunt non rectos. Sed quo ſplendentis auro marmoris natura ducit
cum ꝓpter uarios flexus circuituſq; obſcuri exiſtant. Lumen opifices an
te frontē præferētes ſaxa magno conatu in fruſtra exciſa in ſolum deiici
unt. Ab hoc labore nunq̄ conquieſcunt contumeliis uerberibuſq; ad con
tinuum opus coacti. Impuberes pueri in duas partes diuiſi: hi quidem ꝓ
iecta fruſta minutatim ſcindunt: hi uero efferunt. Qui ānum trigeſimū
excedunt ſumpta ab his ad menſuram conciſa fruſta in lapideis uaſis fer
reo malleo aderui magnitudinē terunt. Ea deinceps immolas quæ pluri
mæ ſunt coniecta foeminæ ſeneſq; duo aut tres ad molā poſiti uſq; ad fa
rinæ modum cōtrita molunt. Nota omnibus hoꝝ corporis illuuiæ neq;
ueſte ulla operiente pudenda nemo eſt quin eo aſpectu fedo tetroq; mo
tus tāte miſereatur calamitati. Sed nulla pietas: nulla requies: nulla uenia
illis datur ſiue eger: ſiue febricitans: ſiue ſenes: ſiue foeminæ debiles fue
rint: Sed plagis omnes ad cōtinuum opus coguntur: quoad miſeri ex de
bilitate deficiāt. Sunt qui timore futuræ uitæ: quā præſenti putant poe
na deteriorem mortem uitæ præferant. Demum opifices ad molam con
trita in latis tabulis paulo accliuioribus ponētes iterum aqua iniecta mar
mor terunt. Eo modo terra defluente aurum ex grauitate in tabulis rema
net. Hoc ſepius iterantes manibus aurum fricant. Deinde raris ſpongiis
terram mollem exprimunt quoad uelut arena aurea reddatur. Alii po
ſtremo operarii pondere ac menſura in ollas fictiles coniicientes ſuperad
dunt certa menſura plumbum Algam maritimā furfuremq; ordeaceum.
His ad proportionem compoſitis ollas luto diligenter liniunt. Deinceps
quinq; continuis diebus noctibuſq; in fornace decoctum rebus cæteris
conſumptis ſolum aurum purum iu uaſis reperitur parum priore ponde
re īminuto. Hoc labore īduſtriaq; in ægypti extremis auꝝ paratur Sa
ne ipa nos palā docet natura auꝝ īuētione laborioſū cuſtodia difficilē

quæſtu anxium eſſe:uſu inter uoluptatē ac dolorē cōſtitutum.Hoꝵ me tallorꝵ inuentio uetuſta eſt & ab antiquis regibus repta. Nunc de his q̄ arabici ſinus littora trogloditaſq; ac æthiopiā:q̄ meridiē notumq; reſpicit īcolunt gentibus dicemus.Exordiemur aūt ab eis quos icthiophagos uocāt qui littus habitant carmanium gedroſiumq; extremum uſq; arabici ſinum longa ſane inter capedo ac duobus epiris altero inexitu ſub foelicem arabiam altero ſub togloditicā oram clauſa:hoꝵ barbaroꝵ quidam nudi p omnem uitā degentes uxores filioſq; cōmunes habēt beſtiis ſimiles:ut qui neq; uoluptatis neq; doloris ullum niſi naturalē ſenſū pcipiāt neq; turpis:neq; honeſti diſcrimen norint. Habitacula habent nō longe a mari iuxta pmontoria:ubi nō ſolum pfundæ cauernæ:ſed cōualles immenſe & anguſte ſpelunce exiſtunt egreſſu ipſa natura difficili ac tortuoſo.Haꝵ tanq̄ ad eoꝵ uſum natura factaꝵ aditus incole magnoꝵ congerie lapidum obſepiunt qua ueluti retibus capiantur piſces.Maris enī fluxus quod bis diebus ſingulis circa tertiā ac nonam oram accidit oras littori ppinquas īundante aqua in īmenſum excreſcens opertis locis omnibus innumerā ſortem diuerſoꝵ piſcium ſecum īcontinentē defert. Qui cū in diuerſa loca cibi gratia diuertant refluente mari aqua uero p lapides effluente piſces in ſicco deſtituuntur.Quos incole cū uxoribus pueriſq; cōcurrentes capiunt.Accedunt aūt p cetus diuiſi barbari ad ſua quiſq; loca cū clamore uaſto ueluti improuiſam quandā uenationem nacti.Mulieres puerique minores ab ſe captos piſces in terram proiiciunt. Qui corpore uigent magnoꝵ piſcium capture uacant.Traducuntur aūt a mari non ſolum ſcorpii murene & canes:ſed marini uituli uariaq; piſciū genera & nomine & forma ignota.Has marinas beluas non armis expugnant:ſed caprarum cornibus præacutis ſaxiſq; in aciem abruptis cedunt. Et enim neceſſitas naturam inſtruit.Quæ temporibus parens ſe ad id quod uſui eſſe uidetur accomodat. Captos uarii generis piſces ſupra petras ad meridiem ſitas nimioq; ſolis incenſas æſtu ponunt:pauloq; poſt reuoluunt tum ad ſolem decoctos perq; caudā appræhenſos quatiunt.Omni excuſſa carne ſpinas ac certum proiicientes locum in magnum aceruum cumulāt certo poſtmodum uſui:de quo poſtea ſcribemus futuras poſt hæc carnes piſcium in concauo ſaxo pinſunt admiſtoq; paluiri ſemine cibum cōficiunt ſibi ſuauiſſimum.Nam ſic īmixtas carnes in modum longioris lateris formant:ad ſolēq; paulo deſiccatas ſedentes cum uoluptate edunt. Non quidem ad certam menſuram aut pondus: ſed ad ſacietatem prout

cuiuſq; fert libydo & edendi apetitus. Habēt enī ſemp uelut e penu prō ptum hunc cibum tanq̄ neptunno ꝓ cerere uictum illis ſubminiſtrante. Quandoq; uero mariſ tempeſtate a deo littori ꝓxima loca multis diebus inundantur: ut nulla detur piſcādi facultas. Quo tempore cibi penuria cōchas legunt ꝑmagnas: quaꝝ teſta ſaxis attrita interiori carne cruda ſa ſapore oſtreis ꝑſimili ueſcuntur. Vbi uero tempeſtas uentoꝝ ui diutius ꝑſeuerat concheq; defficinnt ad oſſa confugiunt iam cumulata. Ex his te nerioribus recentioribuſq; electis quæ dentibus poſſunt mandunt. Duriora edunt ſaxo contrita: nil brutis animātibus diſſimiles. Et oſſibus quidem ut diximus. piſcibus autem miro quodā mō ultraq̄ quis exiſtimaret utuntur. Nam eoꝝ capturæ quattuor diebus continuis intenti. Epulantur palam cum letitia cantuq; abſono oībus inuicem congratulantibus. Deinde mulieres ut quāq; quis forte incidit cognoſcunt ꝓlis cauſa omni cura ob ciborum qui preſto ſint copiam uacui. Quinto die ad frōtes pergunt potus gratia: ubi aquæ dulces fluunt: ad quas paſtores greges atq; armenta potū ducunt. Eorum ꝓfectio haud diſſimilis eſt armentis boum omnibus ſimul uocē uelut inconditū ſonum tollentibus lactantes infantulos matres in ulnis ferunt. Repulſos a lacte patres: qui quintum excedunt annum cum parentibus magno cum gaudio ut qui ſua ſponte uictū quærant proficiſcuntur. Natura eorū incorrupta famem ſedare maximū ducit bonum nullam aduentitiam uoluptatem quærens. Cum paſtorum aquationibus appropinquant repleto aqua uentre uix regredi quæunt potu graues. Eaq; die nihil edunt: Iacet quiſq; aqua plenus diſtentuſque ſimilis ebrio: poſtera die denuo ad capiendos piſces redeunt. Ita eorum uita per omne tempus tranſacta ad ſimplicem uictum raro in morbos incidunt. Breuioris tamen quam nos ſunt uitæ. Hæc eorum qui intra ſinū habitāt uiuendi norma. At illoꝝ qui extra ſinum ſunt multo eſt mirabilior ut qui nunq̄ bibant & natura ab omni ſemoti ſint paſſione. Hi ꝓcul ab terra habitabili tanq̄ ī loca deſerta a fortuna eiecti piſcationi dāt operam. Humida nō appetunt: piſces edūt ſemicrudos: nō quo ſitim effugiant: ſed feritate quadam eo cōtenti uictu quem a fortuna ſortiti ſūt. Foelicitatem ſummam putant his carere rebus quæ dolorem poſſēt egentibus afferre. Id uero mirabile & quod uix credi quæat: q; nulla mouentur animi paſſione. Ab ægyptiis mercatoribus qui per rubrum mare iuxta ea loca nauigant etiam nūc eadem quæ nos ſcribimus de his referūtur. Tertius quoq; ptolemæus cupiens elephantos qui ī eis ſunt locis uenari

quendā ex amicis Simiam noīe ad ſpeculandā eam regionē miſit. Hic diligenter ſcruptatus ſingula ut Agatharchides gnidius refert ait gentē hanc æthiopum qui abſq; paſſione uiuūt nullo uti potu: ut quē nō appetant natura neq; nauigantiū ſermone aut appropinquantium externoꝝ aſpectu moueri: ſed reſpicientes tantum īmobiles ſtare abſq; ullo ac ſi neminem uiderent ſenſu. Si quis enſe educto eos percuſſerit nō diffugiunt & uerbera & iniurias ꝑferentes: neq; quiſq̄ alterius uulnere aut dāno mouetur. Sed ſæpius filios aut uxorē ante oculos interfectos abſq; ulla paſſione reſpiciunt: nullum neq; iræ: neq; miſericordiæ ſignū oſtendentes. Deniq; oīa mala quieto animo perferunt aſpiciētes ſolum ad ꝑcutientes ac ad ſingula mouentes caput. Ferunt eos præterea ſermone carentes nutu manibuſq; ſignificare quibus egeant & quæ uelint. Quod uero quis miretur magis. Marini uituli inter hos uerſantur piſcium capturæ uelut hoīes intenti. Simili ſtudio cubilia partuſq; & natoꝝ tutelam. He gētes unanimi conſenſu paceq; curant nullo externo animanti infeſte. Quod uitæ genus licet mirabile a priſcis olim tēporibus ea gens ſeruauit ſiue ita longo tēpore aſſueta ſiue acta neceſſitate. Habitaculis nō iiſdē quibus icthiofagi utuntur: ſed diuerſis habitāt modis. Quidam in ſpeluncis diuerſoria habent ad arctū poſitis: in quibus tū umbra tū ſpirans aura eos ab æſtu ſolis tutatur. Nāq; ad meridiem loca ſpectatur fornacibus ex nimio æſtu ſimilia acceſſū ad ea adimunt. Qui ſunt uerſus arctū ex coſtis cætaꝝ incuruis quas mare plurimas effert ex utroq; poſitis latere colligatiſq; quas maris alga opiunt. Habitacula ſibi extruūt ad euitādos æſtus. Natura ſibi artē ex neceſſitate ad ſe tuendā repiente. Eſt & tertius apud icthiofagos habitādi modus. Arbores quædā iuxta littus plurimæ naſcuntur īminentes mari. Has frequentibus foliis fructu uero ſimili nuci cāſtaneæ ſimul cōnectentes umbracula ſibi conſtituunt: ubi in littore pariter & mari cōmorantes uitam agunt cū ſolem effugientes arboꝝ umbra tum cōtinua maris unda uentoꝝq; aura æſtum mitigante. Quartum habitaculoꝝ modum ingens iuxta littus tumulus efficit. Qui priſcis olim tēporibus ex maritimis herbis arenaq; maris fluctibus īmixta editus inſtar mōtis excreuit adeo firmus ſolideq; cōpactus ut in eo oblōgas effodiant ſpeluncas: in quibus cōmorantes maris refluxu ꝓdeant ad piſcium capturam. Fluxu ad ſpeluncas confugientes epulanteſq; quos ceperāt piſces mortuos ī mare ꝓiiciunt īundationis tēpore ſepulchra ſuis corpora piſcium præbentes. Vnum ex icthiofagis genus eas habet habitationes

ut qui eiuſmodi diligenter res inueſtigare uelint: ſatis ad dubitare cogātur. In ꝓmontoriis enī præcipitibus undiq ac ꝑaltis habitāt nōnulli ad quæ īpoſſibile fuit queq̄ ī principio adire: pars mari ꝓxima ne pediti quidem eſt acceſſibilis: nauibus nō utuntur: cū ſit ignotus illis eaꝝ uſus. Ita fateamur oportet illos eſſe loci ab origines: neq ab aliunde generis ſicut quidam naturales ſenſerunt principiū cæpiſſe. Verum cū horꝝ cognitio difficilis nobis ſit nil ꝓhibet multa pollicētes in paucis uera ſentire & q̄ uerbis ſimilia uero audientibus perſuadētur quādoq lōge a uero abeſſe. Nūc eorum quos Chelonophages dicūt uita receſeatur. Sunt ī oceano ī ſule iuxta continētem numero plures ſed parue humileſq nullo neq domeſtico neq agreſti fructu. In his quoniam ferme cōtigue ſunt nulla fit tēpeſtas aut fluctuum maris īundatio. Inter has magnus habetur teſtudinum numerus: quæ eo cōfugiunt ob maris trāquillitatem. Noctu ī ꝓfundo cōmorātur ītente cibo. Die inter īſulas diuertentes iacent reſpiciētes ad ſolem īuerſiſq nauiculis piſcatoriis aſpectu ſimiles: excellūt enim magnitudīe præcipua īter marinas cōchas. Barbari īſulas īcolētes īterdiu paulatim ne ſentiātur uerſus teſtudines natant. Eas adorti quidā ab uno latere ad terram præmūt: quidam ad reliquo ſurſum leuāt: quo reddant reſupinas ne uertere ſe ne ue effugere queāt. Tum lōga reſte per caudā ligatas nādo ad terram deducūt. In īſula expoſitis omnia īteriora paruo tempore ad ſolem aduſta comedūt. Teſta quæ cōcaua eſt tum ueluti cimba ad cōtinetem nauigāt tum pro aquæ receptaculo: tū pro temptoriis utūtur: quibus natura admodum opitulata eſt: ut una res uario uſui accomodaretur. Cibo enim uaſe domo naui uitā illoꝝ adiuuāt. Haud procul ab his littus ībabitāt uitam īcultam ducētes barbari: Nutriūtur enim ex cetis a mari ad littus eiectis quarum magnitudine quādoq abūde epulātur quādoque illis deficiētibus torquentur fame: cogūturq cum cætera cōſumpta ſint algam & extrema coſtarum mādere. Hæc fertur ichthiofagoꝝ uita. Littus quod ad babyloniam ſpectat cōtiguum eſt regioni domeſtice & plātis plene. Tāta uero ineſt piſcium multitudo: ut īcolis nūq̄ eorū deſit copia. Nam prope littus frequētes īfigūt humi calamos adeo īuicem cōnexas: ut retia aſpiciētibus ī littore uideātur. In his ſūt plurimi aditus qui oſtiis ita ut in utranque uoluantur partem clauduntur: Maris fluxus ad terram delatus aquæ impetu oſtia impellens aperit refluxus claudit. Singulis igitur diebus ex maris inundatione piſces contingit ad terram per portas deduci: qui refluēte aqua oſtiis clauſis humi ī ſicco

remanent tãto pſẽpenumero ut cumulũ pſalientiũ piſcium diceres. Hi & copiã uiuendi & haud paruũ uectigal pbent. Quidã circũ ea loca habitantes: regio. n. oĩs plana atq͂ humilis eſt foſſas a mari ad eoꝝ uſq͂ uillas pluribus ſtadiis ducunt: oſtiaq͂ ex uiminibus facta in uno foſſe ſtatuunt q̃ fluente mari apiuntur clauduntur refluente. Igitur remeante p oſtioꝝ raritatẽ aqua depbenſos piſces in foſſa ſinunt quoad cepint quos uelint. Nunc ad reliquos trãſeamus. In æthiopia q̃ ſupra ægyptũ eſt iuxta fluuium quẽ Aſam uocant ĩhabitat gens quã rizofagos uocãt. Radices enĩ arundinũ quas ex ꝓpinquis locis effodiunt magna cura lauantes barbari lapidibus terunt quoad molles facte cohereant. Deinde placentas admodum lateris quantum manus capit factas atq͂ ad ſolẽ decoctas mandunt. Quẽ ſolum cibum cũ p oẽm uitã ſuauẽ atq͂ affatim habeant eoq͂ pacem cõtinuam inuicẽ ſeruent. Cũ leonibus tamen bellantur. Nam aere circũ æſtu feruente e deſerto leones ad eos egrediuntur & umbre cã & ut minores uenentur feras. Ab his æthiopes ex paludibus exeuntes multi pereunt tũ inferiores uiribus: tum deficientibus quibus ſe tutari ualeant armis. Et iã dudũ ea deleta eſſet a leonibus natio niſi natura eis ſponte pſidium tuliſſet. Nã ſub ortum canis mirabilis atq͂ ĩnumera nullo agitante uento culicũ multitudo ad ea loca aduolat. Hoĩes ad paludes cõfugientes mĩme ledunt. Leones abire ex his regionibus cõpellunt: tũ morſu tũ uocis ſono territos. His ſunt ilofagi ſperma tofagiq͂ qui appellantur ꝓpinqui. Quoꝝ hi quidẽ fructus qui eſtate ex arboribus decidunt colligentes abſq͂ labore edunt. Reliquo tẽpore herbã ĩ umbroſis naſcentẽ locis decerpunt q̃ uitæ ſubuenit egeſtati. Iliofagi uero cũ filiis uxoribuſq͂ ad loca cãpeſtria accedentes arbores aſcendunt ac teneras ramoꝝ ſũmitates auferunt. Tantũ aũt ex cõtinuo uſu ramos aſcendendi peritiã habẽt oẽs ut quod incredibile uidetur de arbore in arborẽ uelut aues ꝓſiliant: aſcẽdũtq͂ tenues abſq͂ piculo ramos. macilẽtia leuitateq͂ corporis nixi ſi quãdo pedes labantur manibus ramis cõpræhenſis ſe a caſu uendicant quod ſi forte deciderĩt nulla in re ꝓpter leuitatẽ corporis leduntur. Ita ramis tenerioribus dẽte exeſis uentrẽ farciunt: Hi ſemp ĩcedunt nudo corpore cõmuneſq͂ uxores ac liberos habent: pugnant inuicẽ ꝓ locis armati baculis aduerſus alios ac dominantes uictis. Moriuntur utplurimũ fame cum deficiẽnte uiſu corpus priuetur eo ſenſu quo cibũ q̃rebat. Reliquã circa regionẽ æthiopes tenẽt qui Cyneci dicũtur numero haud multi uita ab reliquis diuerſa. Silueſtrẽ enĩ incolentes patriã & penitus aſpam rariſq͂

aquaꝝ fontibus ſupra arbores feraꝝ timore dormiunt. Sub auroram ad
aquaꝝ decurſus armati ꝓdeuntes ſe abſcundunt īter arboꝝ frōdes. Sub
æſtū uero ſolis agreſtes boues pardaliꝗ ac uaria feraꝝ genera tū caloris
tū ſitis īpatiētia ad aquas potus cā cōfluunt. Repletas graueſꝗ aqua be
ſtias æthiopes cū haud facile moueri poſſint ex arboribus deſcendentes
ad oriūtur: ac lignis aduſtis ſaxiſꝗ & ſagyptis occiſas perꝗ cetus diuiſas
edunt. Aliquādo uero q̄uis ꝑ raro & ipſi a ualētiori beſtia interficiuntur
Sed multas ipſi dolo & arte ualentiores beluas capiunt. Si quādo deſint
aīalia antæa captoꝝ pelles madefactas remotis pilis ad ignem leuem po
nunt: diſpartitaſꝗ ſingulis auide ad ſacietatē ſūmunt. Impuberes pue
ros exercent ad certum ſignū iacere ſolis cibū p̄bentes his qui ſignū teti
gere. Ideo iaculatores optimi euadunt urgēte fame. Ab hac regione qui
occaſum uerſus plurimū diſtāt æthiopes cū elephātis certāt. Habitātes
enī ī ſiluestribus & arboribus refertis locis elephātoꝝ ingreſſus atꝗ exi
tus ex præ altis arboribus obſeruāt. Multos una incedentes nō aggredi
untur oī ſpe uīcendi remota. Singulis īiiciunt manus mirabili audacia fre
ti. Nam cū incedēs beſtia arbori ꝓpinquat in qua ſpeculator occultus la
tet ex ea deſiliens manibus app̄henſa cauda pedibuſꝗ ad dextrū femur
oppoſitis ſecuri q̄ ex humero pendet leui ut q̄ unica manu tractari q̄at: &
acie acutiſſima dextera manu appræhenſa neruos dextri poplitis crebris
ictibus āputat. Siniſtra manu regens agile corpus belue conatus magna
uelocitate effugit. In eo nāque certamīe uerſatur utriuſque ſalus mortis
diſcrimīe ī alterius uita poſito. Elephas neruis abſciſis quandoque quia
haud facile ſe uertere pōt īclinatus ī latus ſauciū ī terrā cadit ethiopēque
ſecū trahēs īterficit. Quādoque ad arborē aut ſaxū hoīem allidens ipſo
pōdere quo ad aīam exalat cōprimit. Quidā elephātes dolore moti cū
īſidiāti obeſſe nequeāt diffugiunt ꝑ cāpos quoad cōtinuis ſecuris ictibus
ab incidente ceſi decidāt. Tum cōcurrunt æthiopū cetus & adhuc uiuen
tis beſtiæ poſterioris partis carnes abſciſas edunt. Nōnulli ex ꝓpinquis
incolis abſque ullo diſcrimīe elephātos arte ſupant. Conſueuit hoc aīal
cum a paſcuis plenus redit dormitū ꝓficiſci plurimum natura ab reliquis
quadrupedibus diuerſa. Non enim genu corpus flecti ad terrā poteſt:
ſed arbori herens dormit. Arborem elephātis ab heſione cum attritam
tum ſorde plenā aduertentes incole iuxta humum ſecāt ut tamē nō niſi
īpulſa cadat. Deīde ſui acceſſus ueſtigia ad ea loca delēt ſubito abeūtes
priuſq̄ beſtia ad ſomnū redeat. Elephas ueſpi cibo plenus ad notū cubile

ꝑfectus omniqꝫ mole ſecto herēs arbori ſtati una cū eo ad terram ꝓſter
nitur. Reſupinus tota nocte iacet: cū ſe erigere neqat. Aethiopes die ad
locū accedentes abſqꝫ ꝑiculo beſtiam occidūt tabernaculiſqꝫ ibidē erectis
morā trahunt quoad aīal ſit abſumptū. Harꝝ gentium qui partes ad heſ
perū ꝑtinētes habitant: æthiopes ſimi ad meridiē ſpectantes ſcrutopha
gi cognominantur. Eſt apud eos auiū ſpēs natura terreſtribus aīantibus
mixta: unde & noīate ſunt. He magnitudine ſunt magni cerui collo ob lō
go rotundis lateribus atqꝫ alatis capite tenui ob lōgoqꝫ cruribus ac iūctu
ris firmiſſimis fixo pede. Alte uolare ꝓpter grauitatē neqūnt. Verꝫ ociſ
ſime ſūmis pedibus terrā tangentes ꝑſertim cū flans uentus alas ueluti
nauē extentis uelis īpellit currunt. Venatores feriunt lapidibus ferme la
teris magnitudīe pede iactis. Ceſſante uēto alarꝫ ꝑſidio deſtitute curſuqꝫ
uicte ꝑhenduntur. Harꝫ cū magna ſit multitudo uariis artibus plurimas
barbari facileqꝫ capiunt: Et carnes quidē edūt: pellibus uero ꝓ ueſtibus
utuntur ac lectis. Ab iis uero quos ſimos æthiopes dicūt ſepius uenatio
ne laceſſite roſtris ſe tuentur q̄ cū magna ſint & ad īcidendū apta magno
ſunt incolis uſui: cū haud parua habeatur horꝫ aīantium copia. Haud pro
cul ab his abſunt acridofagi deſerto cōtermini hoīes paulo cæteris breui
ores macilenti ac ſupramodū nigri. Veris tēpore zephyrus ac libycus uē
ti infinitum pene locuſtarꝫ ex deſerto ad eos deferunt numerꝫ. He ꝑ ma
gne ſunt: ſed colore alarꝫ turpi ac ſqualido. Aethiopes ad id aſſueti ī quā
dam latā lōgamqꝫ multis ſtadiis cōuellē plurimum materiei ex ꝓpinquis
locis ingerunt. Cum ſuo tēpore tanq̄ locuſtarꝫ nubes a uentis ſupra ual
lem defertur. Materiē congeſtam omnemqꝫ loci herbam antæa ſucciſam
incendunt. Locuſte deſup uolantes īgenti fumo enecte paulū ultra uallē
ad terrā tanta decidunt copia ut uictū oī genti abunde ꝑbeant. Has enī
ſale quod regio plurimū fert ſupinſuſo diutius ſeruant cibum guſtu eis
ſuauē: hic eſt ſolus eorꝫ ꝑ omne tēpus locuſtarꝫ uictus. Neqꝫ enī pecora
nutriunt: neqꝫ piſces edunt ꝓcul a mari poſiti: neqꝫ ullum aliud uitæ ad
miniculū habent. Corpore leues ſunt ueloces curſu & uitæ breuis ut qui
lōgiſſime uiuunt quadrageſimū nō excedant annum. Finis eorꝫ nō ſolū
mirabilis eſt: ſed etiā īcredibilis. Nam ꝓpinquante ſenecta pediculi alati
non ſolum uiſu uarii: ſed ſpecie horridi ac turpes in corporibus nati uen
trem primo tum pectus deinde totum corpus paruo tempore exedunt.
Qui morbum patitur primum ueluti ſcabiei cuiuſdam pruritu allectus
corpus ſcalpit uoluptate ſimul & dolore ꝑceptis. Deinde ex orientibus

pediculis ſimul effluēte ſanie morbi acerbitate ac dolore pcitus unguibus corpus magno cū gemitu lacerat. Tanta uero uermium copia effluit aliis ſup alios tanq̄ ex pforato uaſe ſcaturientibus ut deleri nequeant. Hoc pacto ſiue cibi ſiue aeris cauſa miſerꝶ ſortiuntur uitæ finē. Huic genti regio adiacet pampla uarietate paſcuoꝶ fertilis: ſed deſerta & q̄ penitus adiri nequeat. Non tamen hoībus a principio caruit: ſed poſtmodū intempeſtiua ex pluuia deſerta eſt multitudinē araneaꝶ ſcorpionūq; ferente. Tātam enim harum beſtiaꝶ excreuiſſe copiā ferunt ut morſibus peſtiferis incolæ coacti patriā deſerere & ad alia loca cōfugere cōpellerentur. Neq; uero debent hæc īcredibilia uideri. Multo enī his maiora ſunt p terraꝶ orbē litteraꝶ monumētis tradita ī italia muriū multitudo ſilueſtriū e terra pdiēs plures ſolū patriū linquere coegit. In media adeo īgens paſſeꝶ īoleuit copia iacta ab ſūmentium ſemina ut hoīes malo acti ad alia migrarint loca. Eos quos Attariotas uocāt rane e nubibus p guttis aquæ ī terram delapſe adegerunt relicta patria ad eam ī qua nunc quoq; reſident oram cōfugere. Et enī quis ignorat īter multa egregia opa quibus hercules īmortalitate donatus eſt illud etiā ānumerari ex ſtimphalida palude īnumeras aues qui ea loca īfeſtabatur ſua uirtute expulſas. Quædam libyæ ciuitates leonū ui ab deſertis locis ad eas aduentantiū deſerte ſunt. Hæc eoꝶ gratia qui paꝶ quādoq; fidei ſcriptoribus ut īcridibilia narrātibus habēt rettulimus. Nunc ad hiſtoriā redeamus. Extremas ad meridiē partes uiri tenēt a græcis cynamini a uicinis barbaris ſilueſtres appellati. Hi barbas habent ad modū magnas greges ſilueſtriū canum nutriētes ad præſidia uitæ. Nam ab eſtiuo tropico uſq; ad mediū hyemis īdici boues īnumera multitudine eoꝶ patriā ingrediuntur. Cauſa quidē īcerta eſt. Vtrū ne alias inſectātes ſe feras fugiant: an paſtus penuria an alio naturæ quæ oīa mirāda gignit impulſu hominibus ignoto acte. His homines cū obſiſtere nequeant: ſuis freti uiribus ſe canibus tuentur: quibus in uenatione uſi boues omultos capiūt. Et hos quidem recentes edunt: hos ſalliūt ad futuꝶ uſū. Multa inſup alia amimātia canibus capta comedūt: poſtremi qui ad meridiem habitāt in hoīs forma feraꝶ uitā ducūt: ſed de his hactenus. Nūc de trogloditis loquemur. Hi a græcis appellātur paſtores eo q; ex pecoribus uiuāt. Cetus ac tyrānos īter ſe cōſtituūt: Vxores ac filios habent cōmunes excepto qui unicā tenet tyrāno. Huic propinquāti mulctā tyrānus irrogat certo numero pecudes eteſiaꝶ tēpore quo maximi decidūt imbres ſāguine & lacte īmixtis paulūq; coctis

nutriuntur: æſtu ſolis deficientibus paſcuis ad loca declinant paluſtria:
ꝓ quibus ſolis inuicem certant. Pecora uetuſta aut in morbos cadētia oc
cidunt excꝗ his per omne uiuunt tēpus. Parentū nomina minime indi
derūt filiis: ſed tauri arietis ouis. Et hos quidē patres hos matreſ quoniā
ab his non a parentibus quotidianus præbeatur cibus appellant. Vtun
tur potu idiote paliuri ſuco: potentiores ex quodā flore expreſſo qui eſt
deterrimo noſtro muſto ꝑſimilis. Armentoꝝ greges ſecū ducentes uari
as ne iiſdē in locis morētur diutius regiones mutant. Corpora præter ui
rilia quæ pellibus teguntur nudi: pudenda troglodite omnes uelut ægy
ptii circuncidunt. His demptis quos a caſu clauſos appellāt. Hi ſoli ītra
regionem teſternoꝝ habitantes ab infantia nouacula inciduntur. Arma
ferūt toglodite ii quos dicunt inegauares. Scutū ex corio crudo bouis ro
tundum & ferratā clauā. Alii arcus lāceaſꝗ. Sepulchra ridicule penitus
curant. Nam paliuri uiminibus corpus ligantes defuncti ceruicē cruribus
applicant. Deinde cadauer in loco editiori poſitū lapidibus ridentes ob
ruant. Impoſitoꝗ ſupra ſaxoꝝ aceruum capre cornu abeūt nullo dolore
moti: bellantur inuicem nō ut græci ob irā aut ambitionē: ſed pabuli gra
tia. In coꝝ cōcertationibus primū iactis lapidibus quoad aliqui uulneren
tur cōcertant tum arcu quo admodum exercitati ſunt pugnantes mutuis
uulneribus cadunt. Ea certamina dirimunt quæ etate p̄cedunt: foeminæ
quibus nullo ꝑiculo in mediū ꝓdeuntibus nephas. eſt enī has ullo pacto
ledere: ex tēplo a certamine ceſſant inualidi ob ſenium armenta ſequi gut
ture bouis cauda aſtricto uitā finiunt. Qui mortē differunt: licet uolēti
eodem mō admonitos tamen antæa uita priuare idꝗ habetur beneficii
loco. Fabricitantes item aut morbo incurabili correptos ſimili afficiunt
morte. Maximū enim arbitrantur malorum ab eo uitam diligi qui neque
at aliquid agere dignum uita. Videre licet trogloditas omnis corpore in
tegro etate ualida ut qui ſexageſimum non excedant annum. Verum de
his hactenus ſi quis uero lector aut ꝓpter reꝝ nouitatem aut mirabilē
eoꝝ qui deſcribebantur uitā noſtræ forſan hiſtoriæ fidem abrogabit: ſi
ſcitharum trogloditarumꝗ aerem comparans quantum īter ſe is differat
penſitet ſcribentium uerbis credet. Tantum enī noſter differt aer ab eo
qui in hiſtoriis aliquando narratur: ut diuerſitas eorum incredibilis ui
deatur. Aliquibus in regionibus adeo maxima frigoribus congelantur
flumina ut currus & exercitus ſup īmobilem glaciē tranſeant. Cōgelātur
etiā uinū reliqꝗ humida adeo ut gladio abſcīdātur. Quodꝗ his ē mira

bilius & extremitates ueſtium quas hoīes ferant frigore attrite decidūt: obſuſcantur oculi. Ignis ſplendorē nō reddit. Aereæ ſtatuæ diſrumpuntur. Quandoq; uero ob denſas nebulas neq; fulgura neq; tonitrua ī eis locis fiunt: plura quoq; alia his mirabiliora natura efficit quæ ignorantibus incredibilia uidentur. Iis uero qui ea experti ſunt facilis. In ægypti ac trogloditaꝝ finibus propter īmenſā ſolis circa meridiē caloris uim nequaq̄ ſe reſpicere prope ſtātes quæunt ab aeris craſſitate. Abſq; calceis ire non poſſunt: nā diſcalciati ſubito pedes īmenſa caliditate exulcerātur Sitientes niſi potū cito ſumant eueſtigio moriūtur ut pote ſolis éſtu humiditatē corporis ſubito abſumente. Cibi in uas eneū cum aqua poſiti ex tēplo ſolis ardore abſq; igne alio decoquūtur. Has tamen qui incolūt oras tanta uitæ incomoda nolunt effugere: ſed ultro potius eā deligunt uitā q̄ alio cogātur more uiuere. Ita patriæ amor quidā īgēs natura ſingulis īnatus eſt: & aeris malitiā cōſuetudo a teneris ānis cepta ſuperat. Has uero tot reꝝ uarietates haud magna locoꝝ intercapedo aliquādo cōtinet. A meotide palude ubi ſcitæ quidā ī pagis & ſumis frigoribus habitāt multi cum onerariis nauibus decē diebus rhodū tū quattuor in alexandriā acceſſere. Deinde p nilum nauigātes diebus decē in æthiopiā puenerunt. Ita a frigidiſſimis orbis partibus ad calidiſſimas regiones non āplius quattuor & uiginti dieꝝ continua ea nauigatio fuit. Qua ꝑter cū nō lōge diſtantiū locoꝝ aeris ſit tāta uarietas: nō eſt mirandū uitā illoꝝ mores corpora a noſtris multū differre. Nunc de feris quæ in eis ſunt regionibus aliqua ſunt ſcribēda. Eſt aīal quod ab re Rinocerotē uocāt par uiribus elephanti magnitudine īferior pelle duriſſima colore buſſi. In ſumitate nariū cornu gerit ſimū forma durūq; īſtar ferri. Hoc pabuli cā cū elephāte certat. Acuit.n. ad ſaxa cornu: deīde cū elephāte cōgreſſus uentrē grauiter ictū cornu tanq̄ gladio proſcindit. Hoc pacto pugnās beſtiā exanguem reddit. Si uero elephas illius ictum præoccuparit promoſcide captum cum ſuperior ſit uiribus dentibus laniat. Spinge & apud troglo ditas æthiopeſq; naſcūtur forma haud ei diſſimili qua pingūtur ſed paulo pinguiores: naturā habent manſuetā pluribus exercitiis diſciplinifq; aptam. Qui cinocephali uocantur corpore ſunt de forma homini pſimiles uocemq; imitantur humanā ferum oīno atq; indomitū aīal ratione carens Sup̄ciliis aſpectuq; ſunt horido ac truci. Foeminis ſua natura accidit ut palā expoſitā extra corpus uuluam ꝑ omnē uitā ferant. Is uero quem ortū nominant ab corporis & etatis decore nomē ſortitus facile ē leonis.

Corpus reliquum panthere ſimile excepta qua damis equatur magnitu dine. Horum animal omnium ſilueſtris taurus qui carnibus paſcitur feri tatem excedit penituſq; eſt inexpugnabilis. Corpore maior eſt domeſti cis tauris equi uelocitate ore uſq; ad aures fiſſo rubicondo colore oculis al bis nocteq; refulgentibus. Cornua ueluti aures mouens in certamine fir ma tenet pili cõtra naturam cæterarum animantium uerſus caput ducun tur. Et hæc fera uiribus fortitudineq; mirabili pugnat cum cæteris be ſtiis quas ſuperatas comedit. Eſt quoq; infeſtus admodum armentis ni hil nec paſtorum uires neque canum multitudinem timens. Dicitur eius pellis haud quaq̃ uulneribus patere. Cum multi illum conentur ui cape re: fruſtra defatigantur. In foueam delapſus aut alio captus dolo ſe ipſũ ex ira ſuffocat priſtine libertatis memor. Merito igitur troglodita hanc beſtiam optimam iudicant: cui a natura indita ſit leonis uirtus equi cele ritas robur tauri quodque maximũ eſt haud inferior natura ferri. Quoſ uero æthiopes appellant crocottas mixta ſunt canis lupique natura: ſed ambobus deteriores dentibus ita ualidis ut oſſa omnia facile conterant & digerant comeſta. Hoc animal ſcribant quidam uocem hominis quod nobis procul a uero uidetur imitari. Varia ſerpentum genera incredibili que magnitudine conſpici dicunt: qui loca deſerto incolunt propinqua centum enim cubitorum longitudine nonnullos eſſe aiunt ut merito nõ ſolum a nobis ſed ab aliis quoque id falſum eſſe exiſtimetur. Addunt in ſup his multo maiora haud digna fide. Nam cum plana ſit regio ſerpen tes uero maximi circum uolutos in girum longe procul aſpicientibus lo cum editiorem & quaſi collem quendam uideri. Sed eorum magnitudo non omnino uidetur ſpernenda: Nos de maximo omnium qui in cõſpe ctum uenerint ſerpente capto ac in alexandriam delato referemus addẽ tes capture modum. Secundus Ptolemæus cupiens & elephantos & ali as mirabiles uiſu ac uiribus beluas ad ſe adduci donis ac pecuniis plures ad elephantos qui multi ad eum deducti ſunt aliaſque feras capiẽdas pel lexit. Itaque multa eius ſtudio ad græcorum notitiam antæa ignota ani mantia deducta ſunt. Conſpecta uenatores quidam regis in huiuſmodi donis magnificentia decreuere cõmuni animo aliquem magnum ſerpen tem uiuum in alexandriã ad ptolemæum traducere. Cum res hæc grauis difficiliſque eſſet: fortuna eorum cõſilio opitulata eſt. Serpens erat trigĩ ta cubitorum longitudine iuxta aquas qui reliquo tempore immobilis ſe in circulum redigens quieſcebat. Accedentibus ad aquam potus cauſa

cæteris aīantibus ſubito aſſurgēs oreꝗ nōnulla capiens alia circūnectēs cauda depaſcebatur. Hunc cōſpicati hoīes cū longior eſſet hebeſꝗ natura laqueis & catenis illum capere exiſtimātes primū fidenter ad eū acceſſerunt. Beſtie appropinquantes uiſis igneis oculis lingua lambēte ſingula ſquamaꝝ aſperitate dum moueretur ſtrepitū ingentē reddente dentibus inſup eminentibus oris quoꝗ aſpectu horrido īmutato colore admodum exterriti ſunt. Itaꝗ timide iniectis ad caudā laqueis ad contactū funibus corpus magnis ſibilis conuerſa belua ꝓpinquiorē ore captū uiuū deglutiuit. Alium fugientē cauda lōge app̄hensum atꝗ ad ſe tractū occidit. Cæteri metu ꝑculſi fuga ſaluti conſuluere non tamen ommittentes belue capiende curam ſpe lucri timorē ſuperāte. Arte igitur & dolo potiore uiribus beluam ſūt aggreſſi. Primū ualidis ſpiſſiſꝗ funibus rete cōcauum gibbi forma belue capacē fecerunt. Tum ſpeculantes ſerpentis cubile atꝗ exitus redituſꝗ notato tēpore ut primū ſerpens ad conſuetū animalium paſtum prodiit ore aditus ingentibus lapidibus terraꝗ obducto in proximo uallis loco latum in primis ingreſſum tum arctiorē interius ueluti cuniculū cubile uerſus in quo rete poſitū eſt fecere. Reuertēti a paſtu belue ſagyptarii funditoreſꝗ tum equitum magnus numerus ad hæc tibicines ad id p̄parati omnes ſeſe oſtendere. Nulli tamen adire ꝓpius auſi ſunt aliorum malo edocti. Hos ille ut cōſpicatus eſt capud alte extulit. Sed tū coniectis ꝓcul manu telis tum equoꝝ conſpectu tū latrantium canum multitudine ad hæc tubarum concentu territus ſerpēs ad ſolitum aditum profectus eſt: quem obſeptum cum repperiſſet illi inſequendo armorum equorumꝗ ſtrepitu tubarum inſuper clangore & uenantiū clamoribus iam feritate depoſita ob ſtupefactā beluam ad p̄paratum ad id aditum adegere: quē īgreſſa in rete incidit. Deinceps reluctātem recteꝗ dentibus magnis editis ſibilis lacerantem cōpreſſerunt. Nā & cuniculo cū rete extracta multiſꝗ ad caudam ictibus percuſſa effractis inſup dentibus exꝗ ea re dolore ꝑculſa fera mitior eſt effecta. Eo pacto irretitum ſerpentem deferentes alexandriam regi ottulerunt mirandum ſpectaculū & uix audientibus credendū. Deducto deinde paulatī ad conterendas uires cibo feritas eius remiſſior reddita eſt: ita ut ob illius oēs manſuetudinē obſtupeſcerēt. Ptolemæus uenatoribus tributo præmio ſerpentē dimēſo enutriens cibo ad regiā ueniētibus exteris ꝓ mirando ſpectaculo oſtēdebat. Tam ingēti igitur ſerpēte in conſpectum hoīum palā deducto haud abrogāda uidetur fides æthiopibus: neꝗ ꝓ fabulis

.h.

ducēda: quæ de ſerpentibus tradunt. Aſſerunt enī reperiri apud ſe illos tanta magnitudine ut nō ſolū boues ac tauros cæteraq; eiuſdē molis animantia: ſed elephātos quoq; occiſos uorent. Nam cū illis cōgreſſi primū cauda pedes illorum multis nexibus cōplicant ita ut nequeant moueri. Deinde in caput aſſurgentes oculiſq; tanq̄ fulgure incenſis elephātorum uiſū obumbrātes ad terram deiectum comedunt. Nunc de reliquis arabici ſinus oris ſcribemus partī a nobis alexandriæ ex regum cōmentariis partī ex his qui uiderunt pceptis. Hæc enī orbis portio inſula quoq; britānie & loca ad arctum ſita paucis nota ſūt. Verum de regionibus quæ arctū ſpectant deq; britannicis rebus tum referetur a nobis. C. Ceſaris qui romanū uſq; britāniam imperiū ptulit eaſq; oras incognitas antæa notas effecit geſta cōplectemur. Arabici ſinus oſtia patent ad oceanum qui meridiem reſpicit plurium ſtadiorum longitudine: quæ arabie toglodítarumq; finibus terminatur: oſtii reliquiq; ſinus latitudo decem & ſeptem ſtadiis patet a portu panormi ad oppoſitā epirum diei unius nauigatio. Plurimum uero diſtat circa Tiritum mōtem ubi ita latum eſt mare ut epiri minime inuicem aſpiciantur. Ab hac latitudine paulatim clauditur uſq; ad oſtium eius. Is ſinus multis in locis inſulas continet magnas quas īter arctus eſt nauium curſus. Maris uero fluxus uehemēs ac multus. Hic ſitus eſt arabici ſinus cuius ab ultimis locis ordientes utrinq; nauigandi modū quæ ue in eo ſunt memoratu digna recenſebūtur. Et primum in dexterā ſumemus littoris partem: quā uſq; ad deſertum habitāt troglodítæ. Ab Arſinoe ciuitate iuxta dextrū continens euntibus uariis in locis ex ſaxis in mare emanāt aquæ ſalſedine amare. Vltra quas latis campis mons imminet uiridi colore qui continuo aſpicientium uiſum corrumpit. In montis radicibus ſtagnum eſt difficile ad nauigādū nomine Aphrodites: ex tribuſq; in eo ſunt inſulis due oliuas ac ficus abunde ferūt. Tertia his arboribus deficiens meleagridis ut appellant referta eſt. Poſt hæc ſinus ē īgens noīe Achathartus in quo cheronoſſus anguſto aditu. Iter nauigātibus ad oppoſitum mare præbet. Vltra hæc loca inſula eſt longitudīe ſtadiorum octuaginta nomine Ophiades olim deſerta cultoribus ob ſerpētum unde & nomē ſuſpſit ī ea diuerſantiū multitudinē. Poſtmodū regū ægypti opa ſerpentibus purgata eſt ad cultūq; redacta ita: ut nulli in ea amplius conſpiciantur. Non aūt prætermittenda uidetur cauſa: qua hāc inſulam ſerpentum moleſtia cura hoīum liberauit. Inuenitur in ea inſula topatius lapis uitro ſimilis colore aureo. Cuius acceſſus oībus ē īterdictus

poena mortis ad eam nauigantibus ſtatuta. Pauci cuſtodes inſule p̄ſunt uitam miſerā ducentes. Ne quis enim eos lapides furto auferre poſſit: nulla penitus in īſula nauis relinquitur. Qui prope nauigant regis timore haud quaq̄ propinquant inſule. Nutrimentū deferentes eueſtigio abſcedunt cibo relicto. Cæteri propinqui inſulā non adeunt. Deficiente cibo ad littus ſedent omnes uitæ ſubſidiū expectantes. Hos qui deferunt ut tardos ſæpe incurſant uelut in extremo uitæ poſiti. Hic lapis in petra naſcitur die ob ſolis ſplendorē minime apparens. Noctu in umbra lucet procul oſtendens quo ſit in loco. Cuſtodes ſorte diuiſi ad loca ubi latent topatii accedunt. Quē ubi noctu ſplendentē conſpexere locū ſplendentem lapidis deſignant: cum poſtmodū die excisū opificibus tradunt: qui ex eo topatium eliciāt. Propinqua littora maiori ex parte iſcthie phagi habitant & paſtores toglodite. Montes inſup ſunt uſq͂ ad ſotiras portum contigui qui nomen hoc a græcis primū eo proſpere nauigantibus accepit. Deīceps ſirius eſt arabiā uerſus cuius regio ac mare aliā a priori naturā habet. Nam cōtinens humilis eſt nullis collibus elatus. Mare nō amplius tribus paſſibus profūdū colore admodū uiridi. Quod ferūt minime natura aquæ cōtingere: ſed quia alga referta eſt: locus ad nauigādū facilis nulli ſubditus tempeſtati: multiſq͂ refertus piſcibus. Naues q̄ elephātes uehūt tum profūde tum pōdere graues haud parua ſubeūt maris diſcrimina. Noctu enī uentoꝝ acte ui quandoq͂ in ſcopulos quādoq͂ ad loca uadoſa impelluntur. Nautæ ubi neque egredi propter aquam ſtatura hominis profundiorem neque nauē cōtis quæūt impellere omnia præterq̄ ad uictum neceſſaria e naui eiicientes nō tamē propterea periculum deuitāt. Nulla inſula nullo e ditiore loco nulla naui ꝓpinqua. Nam regio penitus inculta eſt & incolis uacua: & ad quā rari nauigēt. Præter has difficultates breui tēpore tāta maris fluctibus arena ad nauis alueū īpellitur: ut ueluti aggere obducatur. Illi in caſſum ad ſurda loca exclamātes: nō tamē omnino ſalutem deſperāt. Nam quādoque a maris ex æſtu ante fluctu naue in altum eleuata tanq̄ deus quiſpiā ſalutem attulit picli tantibus. Si uero hoc dei auxilio deſtituantur ubi cibus deficit: ībecilliores in mare a ualentioribus quo pluribus diebus cibi ſuppetant ꝓiiciuntur. Sed tandem & ipſi multo pereunt deterius q̄ iam uita functi. Illi enī breui tēpore ſpiritum naturæ quæ illum dederat reddidere. Iſti multis calamitatibus morte ꝓducta longiora differendo mala ꝑpeſſi tandē priuantur uita. Naues aūt deſtitutæ nautis tanq̄ ſuoꝝ ſepulchra aliquādiu

permanent arena undiq; congeſta. Malus antemneq; a longe cōſpecte ad defunctorum miſericordiā aſpicientiū animos mouent. Regium eſt mā datū ſi quando eiuſmodi caſus acciderit ut ſignificentur loca nauiganti bus pnitioſa. Traditū eſt a maioribus fama iis qui ꝓpe icthiophagos ha bitant magno quodā eius ſinus fluxu mare ad oppoſitū littus ſecedēte oībuſq; locis eius ſinus arefactis terram fūditus colore uiridi apparuiſſe ex īmenſo rurſus maris refluxu aquam in priorem locum reſtitutam. Ha rum partium a ptolemaida ad taurum uſq; montem nauigationē rettuli mus: cum Ptolemæum elephantorum uenationi ſcripſimus operā dediſſe. A tauro uertitur littus orientē uerſus ubi æſtiuo ſolſtitio umbræ ad me ridiem uergunt diuerſo a nobis modo uſq; ad horam ſecundā. Habet ea regio flumina decurrētia a montibus quos appellant pſebeos: diuiditur quoq; latiſſimis campis hibiſcum cardamoniū ac mire magnitudinis pal mas. Fructus inſuper omnis generis aſperos guſtu ferētibus ignotos no bis. Mediterranea regio elephātis tauris ſilueſtribus leonibus cæteriſq; magnis feris copioſa eſt. Nauigatio inſulis īpeditur nullum domeſticū ferentibus fructum. Aues in eis uarie aſpectuq; mirabiles nutriuntur ma re deinceps ſequitur ꝓfundum habens cetæ magnitudine eximia haud infeſta hominibus niſi cum forte quis inſcius in earum criſtas inciderit. Neq; enī nauigātes inſequi aduerſo ſole poſſunt ſplendore illarum ocu los obumbrāte. Has troglodytarum partes ultimas mōtes quos dicunt pſe uaras circundant. Reliquum ex aduerſum littus arabiam ſpectans ab ara quā Ariſtona ptolemæo ad perueſtigandā arabiā uſq; ad oceanum miſ ſus. Neptunno dicauit neptunnum appellatur. Eius longitudinis regio maritima ꝓpter utilitatē admodum celebris finicea a palmis quas pluri mas fert ubere ac ſuaui fructu appellata. Omnis ꝓpinquus agertū aquas ſcatentes raras habet: tum ad meridiem uergēs eſt admodum calida: pro pterea locum illum arboribus fructuq; fertilem īter deſerta hominibus loca ſitū merito diis barbari ſacrarunt. Et enī nō pauci fontes riuiq; aquā quæ niuium frigiditate haud inferior eſt ſcaturientes terram herbis ui rentem pſtant rem aſpectu admodū iocundam. Eſt & templum ex duro lapide priſcis tēporibus conditum uetuſtarum & quæ intelligi nequeāt lit terarum īſcriptione. Ei uir ac mulier præſunt per omnem uitam ſacrorum curam habentes: hi foelices habiti qui id loci habitant in arboribus ob ti morem dormiunt ferarū. Iuxta pheniceam nauigāti ad epiri ꝓmontori um inſula eſt ab animantibus quæ in ea uerſantur dicta ferarum inſula.

Tanta enim harum beſtiaꝝ copia in his locis ſupeſt ut mirum uideatur aſpicientibus: Imminēs huic inſule ꝓmontoriū ei loco adiacet qui appellatur petra & arabie paleſtine. In hanc & tus & reliqua odorē reddētia ex ſupiori ut fertur arabia genei minneiq; aſportant. Reliquā maritimā oram tenuerūt olim maranei. Deinde qui proximi ſunt garindanes quæ loca ab eis hoc pacto ſunt uſurpata. Celebritas erat olim in ea quam diximus phoenicea luſtris ſingulis ſeruata: ad quā undiq; e ꝓximis locis accedebant pingues camelos hecatombas appellāt diis in tēplo ſacrificaturi. Aquā inde recedentes: nam pſuaſum erat eam ad ſanitatē deferentibus conferre in patriā ferebant. Ob eam cauſam Maraneis ad ſacra ad euntibus garindanes tum prius qui domi remanſerant maraneos tum deiceps qui a ſacris redibant ꝑ inſidias aggreſſi ad unum pemerunt. Vacuā cultoribus patriam tum frugibus tum pecoribus nutriendis aptam inter ſe diuiſerunt: portus ea regio paucos habet: ſed frequentibus diuiditur mōtibus: ex quibus ꝑ̄ter aſpectus uoluptatē magna colonis utilitas percipitur. Ex hac nauigātes ſinus excipit lamites frequentibus ībabitatus arabum uicis quos nebateo uocant: hi maiorē ſinus portionem tenēt. Et mediterraneas quaſdā propinquas partes in quibus frequēs eſt populus & ꝑ magna pecoris copia: hi priſcis tēporibus iuſte uiuebant uictu quem armenta præbebant cōtenti. Poſtea uero q̄ alexandrinos mercatores ad ea loca nauigantes ſpoliare prædatoriis nauibus ceperunt imitati eoꝝ qui in ponto ſunt tauroꝝ feritatem triremibus deinde capti meritam poenā dedere. Subeſt deinceps regio campeſtris irrigua: quæ ob frequentes fōtes nutrit gramen meditam & lōgitudine hoīs lotum: propter loci ubertatem nō ſolum infinitus ibi pecoꝝ aliter numerus: ſed ſilueſtres cameli cerui dameq; q̄plures paſcuntur. Magno præterea numero accedūt eo cibi gratia leones ex locis deſertis ac lupi pardaliq;: quibus cum feris pro armentoꝝ tutela paſtores die noctuq; certare coguntur: Ita ſoli illius bonitas incolis diſcriminis cauſam præbet. Natura enim bonis utplurimū quæ hominibus largitur & mala īmiſcet. His campus ſinus quingentoꝝ latitudine ſtadiorum adiacet natura mirabili clauſus pluribus ac magnis ſcopulis perplexuſq; ac exitu difficilis. Saxum longe in mare porrectum nauigantium aditum reditumq; īpedit: tantum fluxus tēpeſtatiſq; tēpore cum fluctus excreuere naues ſupra ſaxum uētorum ui delate tranſeūt. Gentes quæ iuxta ſinum habitant banizomenæ appellate & uenationibus uiuūt: apud quos eſt ſanctiſſimū tēplū quod oēs arabes ſupſtitioſius

celebrãt. Tres proxime his ſunt inſule quæ plures habent portus. Harꝝ primam ſolitariam in qua antiquorꝝ domorum lapidea ſunt fundamẽta itemq columnæ barbaricis litteris inſculte: Ferunt iſidi ſacram: Eodẽ pacto & relique ſunt deſerte cultoribus oleis tamẽ referte a noſtratibus diuerſis. Poſt has īſulas maritima loca ad mille ſtadia abruptis ſcopuliſ plena ſunt. Mare īnauigabile neq portus neq locũ habet in quo anchore figi quæant: ut neceſſe ſit orta tẽpeſtate nauigãtes ſubmergi. Mõs huic mari īminet uertice præcipiti atq alto in cuius radicibus exeſe ſpeluncæ ſunt frequentes aſpereq concauitates. In has frequentibus procellis delata maris profundi tempeſtas ſonum tonitruo ſimilem reddit. Fluctus partim ad magna illiſi ſaxa ſurſum feruntur ſpuma mirabili edita partim a locis concauis abſorbentur maximo edito fragore ac ſtrepitu. Adeo ut eis locis propinquantes eo ſonitu perculſi timore pereant. Hoc littus arabes incolunt nomine Thamudeni. Sequitur ſinus ingens ſparſis in eo īſulis permultis aſpectu ſimili inſulis echinaſiis. Iuxta littus arenæ ſunt prealti cumuli colore nigro longe lateq diſperſi. Deinceps cheroneſus ſubeſt optimum habens oīum portũ qui in hiſtoriis deſcribũtur nomīe charmutha. Nam ſub rupem īmenſam quæ ad zephyrum ſpectat: ſinus eſt non ſolum iocundus aſpectu: ſed utilitate quoq cæteris ſupergreſſus Ei mons īminet amenus cẽtum ſtadiorꝝ ambitu. Ingreſſum habet duorꝝ iugerum portus tranquillus duobuſq millibus patens nauibus irriguus eſt præterea magno flumine in eum fluente. In medio quoq inſulam cõtinet aquis redundantem atq ortis accomodam. Deniq Kartaginenſiũ portui quem dicũt cothonũ uidetur eſſe perſimilis: de cuius utilitate ſuo loco dicetur piſcibus plurimis ad eum ex magno mari tum cibi: tũ aquarꝝ in eum decurrentium dulcedine cõfluentibus eſt refertus. Hæc nauigãtibus loca mõtes quīq diſtantes inuicem prealti apparent uerticem modum ægypti pyramidarum acuto. Sinus eſt deinceps rotundus magnis circundatus promontoriis cuius in diametri medio aſſurgit collis ī modũ menſe ob longus: in quo tria templa ſunt admodum magnifica diis græcis ignotis ſacra magnoq in honore ab incolis habita. Sequitur deinde littus tum fontibus irriguus tum plenus dulcis aquæ riuis. In eo mons ẽ uariis arboribus denſus quem gabinum dicunt. Loca monti cõtigua arabi tenent quos uocant debas. Hi camelos ad omnem uitæ uſum paratos habent: nam in his bellantur his uaria feriunt onera horum lac potant his uitã ducunt. Super his diuerſa perambulant loca: In medio regionis

eorum dicitur eſſe fluuius arena aurea: ex qua incole aurum elicere neſciūt Sinunt autē ab externis: ſed non omnibus auferri: boetiis enī dum taxat & peloponenſiis arenam aſportare licet. Idq; eis herculis beneficio erga ſuam gentem ut a maioribus acceperant olim impenſo in gratiam benefi cii conceſſum. Contiguam eis patriam arabes abilei gaſandiq; habitant: non quidem calore feruidam ut ꝓpinqua loca: ſed mollem & ſpiſſis quā doq; humectam nubibus: qui nimbi ſuo tēpore aduenientes æſtatē fru ctiferam reddunt. Regio ſua natura fertilis habetur: ſed parum colitur hominum īcuria. Aurum e cuniculis nulla arte factis effodiunt: nō quidē quem terra igne liquefactum exprimant: ſed ipſa natura purum quod ab re apyron dicunt. Minutū tamen repitur ut pars minima ſentille ignis maior nucis ſic inſtar regiæ. Illud circa manuum iuncturas ferunt circaq; collum prætioſis lapidibus diſtinctum. Cū auri apud ſit eos copia: æris inopia ac ferri inuicem ea cum mercatoribus permutant. Hos ſequuntur quos uocant carbos. Hos ſabei gens arabum populoſiſſima qui foelicē ara biam incolūt eorūq; apud nos ſunt ꝑtioſiſſima ferētē plurima ac omni pe coris genere apprime copioſam. Odoribus inſuper ſuauibus quos paſſim natura apud eos gignit omnes ferme alias ſuperat nationes. Nam ī mari timis locis Balſamus oritur & caſſia quædāq; herba natura ſingulari quæ recens aſpectu oculos oblectat īueterata ſubito fit debilior pars mediter ranea ſiluas continet amenas in quibus magnæ ſunt turis ac mirræ arbo res: palme inſup arūdines ac cinamomum & alia his odore ſimilia: Neq; enim referri poſſet ſingulorum ſpecies ac natura adeo affluēter multa in eum odorifera natura exaggerauit. Diuina quædā res eſt: & quæ uerba ſuperet ſuauis ad noſtros ſēſus ab eis aſpirās odor. Et ſane lōge quoq; a cōtinēti nauigātes hāc odorum uoluptatem percipiūt. Veris enī tēpore uēti a terra perflātes ab huiuſmodi arboribus odores ad ꝓpinqua maris loca perferūt. Nō enim remiſſam aromata & uetuſtā ueluti apud nos acci dit uim habēt ſed īgentem recētemq; & quæ ad omnes ſēſus perueniat. Aura quidem ex optimis mixta odoribus ad maritima deſcēdens multa ſuauitate nauigātes afficit & cōfert ualitudini. Nam haud quāq̄ ex cōtri to fructu aut in uaſe recondito aer manat odoriferus: ſed a patria arbori buſq; quibus id diuina quadam natura īeſt. Vt qui odores hos ſentiunt ambroſiam quam narrāt fabulæ tāta enim odorum excellētia nullum ſibi nomē īuenit aptius eſſe putēt. Nō tamē puram ſimplicemque & abſque īuidia foelicitatē fortuna his hominibus largita eſt: ſed tātis dolis plura

immiſcuit mala profecto admonens perpetuis bonis deos a nobis ſolere contēni: Nam apud odoriferas ſiluas ſerpentū infeſta multitudo uerſa tur colore rubicundo lōgitudine palmi qui proſilientes in homines leta li occidunt morſu. Singulare quid incolis accidit lōgo debilibus morbo. Nam longa uexati egritudine cum natura debilis adeoq exhauſta eſt ut recreari nequeāt ex aſfalto hyrciq barba uapores faciūt quo malus odor boni īmenſiq uirtutem contundat: bona enī menſura & modo ſumpto hominibus proſunt & afferunt uoluptatem temere & caſu īutile reddun tur. Huius gentis metropolis eſt: quam ſaba appellant ſupra montē ſita. Reges habet ex generis ſucceſſiōe eos quibus multitudo honores diſtri buit bonis maliſq īmixtos. Beatam nanq uitam habere uidentur q reli quis īperantes rationē ab ſe geſtorum minime coguntur reddere. Infoelicē uero q nunq regiā exire queunt. Nam ſi palam prodirēt: a turba homi num lapidibus ueteri quodā deorum reſponſo obruerentur. Hæc natio nō ſolum propinquis barbaris: ſed cæteris hominibus ditior atq opulētior habetur. Nam in mercaturarum cōmertio ex parui ponderis re plurimum prætii a mercatoribus ex rerum cōmutatione capiunt. Ideoq cū nullā unq calamitatē ea gens ſit experte: auri aūt argentiq copia præſertim. Sabe ubi regia eſt ſuperſit toreumata argētea aureaq omnis generis poculorum habent lectos inſuper tripodaſq argenteis pedibus: cæterāq ſupellecti lem ultra fidem ſumptuoſam. Magnis quoq colūnis porticus fulciūtur quarum capita tū argentea tum aurea exiſtunt: laquearia uero ac porte au reis fialis prætioſis lapidibus intermixtis totius domus ſumptuoſiſſimū ornatum oſtendunt. Alia enī auro: alia argento: quædā lapidibus ſplen dent. Nōnulla tum elephantorum dentibus ſunt exculta tum multis præ terea rebus aliis quæ plurimi apud homines extimantur. Et hi ſane mul tis ſeculis perpetuā habuere foelicitatē. Abfuit enī ab eis penitus quod multos īpræceps dedit ambitio per auaritiam aliena poſſidēdi. Horum ma re albo colore eſſe uidetur: quod cū mirabile ſit: eius rei cauſā quærendæ dedit. Inſule ſunt foelices propinq quarum urbes meniis carent. Pecora in eis omnino alba cornua foeminis natura deſunt. Ad has mercatores com meant undiq: ſed maxime ad potanā quam alexander iuxta indi flūinis oſtium cōdidit. Locum in oceano littore nauibus recipiendis aptum. Et hæc hactenus. Nunc illa quæ in eis locis miranda in cælo uidentur non ommittenda: ſed precipua admiratione uidētur digna: q de arcto ſcribū tur multūq dubii afferunt nauigantibus. A menſe enī martio nullū eorum

ſeptem quæ circa arctum ſunt aſtra uſq; ad primā uigiliā uideri dicunt. Maior aūt uſq; ad ſecundam pauloq; poſt parum aſpici a nauigantibus: at qui planete appellātur nō aſpici omnino. Alioꝝ aūt quedā maiora noſtris uideri quædā diſſimili ortu atq; occaſu. Solē nō tāq̄ apud nos paulo ante ortum iubar emittere ſed adhuc nocte obſcura ſubito apparere lucētem. Ideo nunq̄ diem ī eis locis priuſq̄ ſol uideatur oriri: quem ex medio pelagi tradunt ſurgere īcenſis carbonibus ſimilē radioſq; ꝑ magnos procul afferre: Forma autem apparere nō rotunda quemadmodum apud nos: ſed columne ſimili paulum ab ſumo capite luculentiorem aſpectum babēte. Præterea neque ſplendorem neque radios uſque ad primam horam præbere: ſed uelut ignem abſque luce in umbra uideri. Secunda hora ueluti clipeum fieri: Lumenq; præbere cōtinuum & ſupra modum feruentem. Circa occaſum ecōuerſo cōtingit. Nam uidetur aſpectu orbem nouis radiis illuminare horis duabus. Et ut agatharchides gnidius tradit tribus. Hoc uero tēpus incolis piocundū: Iam diminuto uergente ī occaſum ſolis æſtu zephyrus & libycus & euri uēti apud eos ſicut & apud alios ſpirāt. Noti uero apud æthiopiā neque uigent neque noti exiſtūt Apud arabes ac troglo ditas adeo cali di ſupra modum regnant ut & exurant herbas: & ad umbras quoq; cōfugientium debilitēt corpora. At boreas merito optimus exitmatur: cū ſit ubique terraꝝ frigidus: Nunc ad libyos ægypto ꝓpinquos & proximas eis regiones tranſeamus. Circa ſirenem ac ſyrtes oraſque me literraneas quattuor libyoꝝ inhabitāt genera: quorū Naſamones dicuntur qui ad notum uergunt. Alii anochite ad occidentem ſiti. Quidam marmaride inter ægyptum & cirenē habitant ac littoris partem. Quartum genus multitudine præſtās hoīum appellantur mace: qui circa ſyrtes habitātes ſoli īter cæteros libyos agros uberes fructu colunt iumentoꝝ: ex quibus nutriūtur diligentē curam hēnt. Hæ ambæ nationes regibus parēt uitā non omnino agreſtem agentes: neq; ab humanitate alienam. Tertii neque ullis ſubſūt regibus neq; ullā latrociniis ſemper intenti iuſtitiam norūt. Rapientes enī quæ prima ex deſerto caſu occurrant confeſtim ad ſua loca redeūt. Hi omnes libyi uita ſilueſtri ſub diuo habitāt. Victu feraꝝ more cōtenti nil domeſticū edūt. Nullis ueſtibus præterq̄ capraꝝ pellibus tegunt corpora: potētiores inter eos nullas habent ciuitates: ſed turres aquis proximas condentes ī eis quæ uſui ſuperſunt. Subditos populos ſingulis annis adurant ut principi pareant, obtemperantes ut ſocios diligunt. Imperium abnuentes ut

latrones pſequuntur. Arma ſunt eoꝝ & regioni & moribus cōgrua. Nā
cum ſint corporibus leues patria uero utplurimū plana neq; enſe neq;
gladiis neq; aliis armis utuntur ĩ bello. Tris tantū ferūt haſtas lapideſq;
in uaſis ex corio factis delatos: cum his certantes tum in cōgreſſu tū etiā
abeundo primo ferire hoſtē conantur ad curſum & lapides recte iacien
dos longo uſu edocti: erga externos nullū ius nullā omnino fidē ſeruāt.
Regio cireni proxima cāpeſtris eſt nō frugibus ſolum' ſed uineis oleoq;
& paſcuis utilis. Sunt inſup flumina non parum incolis utilia. Quæ ue
ro ad notum uergit deſerto cincta infructuoſa eſt: utpote aquis carēs aſ
pectum habet mari ſimilem. Huic deſertum ingens ſterileq; adiacet trā
ſitu per difficili. Ita neq; aues ĩ ea neq; quadrupedia præter damas & bo
ues cōſpiciuntur. Loca mediterranea arenaꝝ cumulis referta quo plus ui
tæ neceſſariis carent eo uariis magniſq; ſerpentibus his præſertim quos
ceraſtis uocant: quoꝝ morſus letales habentur ſunt fertiliora. Hi colorē
arene ſimilem habēt. Qua ex re a paucis internoſcuntur ita coloris erro
re ſeducti quidam pedibus illos cōculcantes uitæ piculum adeunt. Ferūt
hos quondā ſerpentes in ægyptum tranſmigrantes plures uicinas regio
nes inhabitabiles reddidiſſe. Mirabile uero quippiā in eis oris & ea quæ
eſt circa ſirtes libya contingit. Nam quandoq; & maxime quieto a uētis
tēpore apparent in aere diuerſoꝝ animātium forme: quaꝝ quædam qui
eſcunt: quædam mouentur. Et hæc aliquādo fugiunt aliquādo inſequū
tur: ſed omnes magnitudine eximia ſtuporē timoremq; inſciis præbent
Nam quæ homines inſequuntur: compræhenſum frigido circundant cō
tactu. Externi quidem utpote eius rei inſueti exterrentur. Ab incolis ex
aſſuetudine ſpernuntur. Quoniam res uidetur miranda & fictæ fabulæ
pſimilis: phiſici quidam eius rei conati ſunt rationē reddere. Aiunt enī
uentos ĩ ea regione aut oĩo nō ſpirare aut penitus debiles eſſe & remiſſos
Aerem uero perſepe quoniā neq; cōualles neq; abrupti ſpecus aut antra
neq; alticolles aut magna flumina in eis ſunt locis eſſe ĩmobilem & quie
tum. Deniq; oēs uicinas regiones ſteriles & abſq; fructu nullos uapores
quibus uentus excitetur gignere. In aere igitur denſo atq; ottuſo: quēad
modum eſtiuo tempore in nubibus aliquando ſolet diuerſe animantium
ſpecies licet uidere formam illis aere quē leues & tenues aure quandoq;
mouent: præbente. Eas poſtmodum moto paulum aere ad terrā ĩpulſas
forma tradunt: quā caſu ſumpſerunt cadere: ei quæ in quem forte incide
rint herere: quarum in unam partem magiſq̄ ĩ aliam motus nulla in illis

electio eſſe uidetur. Nam in re inanimata nõ eſt aut appetitio aut uoluntas: ſed animantia quibus herent occulte cauſam motus præbent. Nam procedentium animantium motu anterior aer ĩpulſus imaginẽ præcedẽtem mouet: ut fugere uideatur: ſimiliter ſequens indolũ ex motu aeris ad progreſſum animantis præcedentis tractum ſequi uidetur animal quod præcedit. Quod ſi ſe uerterit aut firmũ ſteterit idolum ſimili modo a motu ceſſat. Cum uero in animal ĩciderit: diſſoluitur frigore quodam circa corpus relicto. Supereſt nũc ut de his amazonibus ſcribamus: quas priſcis temporibus in libya ferunt extitiſſe. Plures enĩ exiſtimant eas ſolas fuiſſe: quæ circa flumen thermodonta in ponto regnarunt. Verum non recte ſentiũt. Multis enĩ antæa ſeculis libyce fuere: a quibus multa geſta accepimus memoratu digna. Neq; uero ignoramus harum hiſtoriã non nullos haud ueram exiſtimaturos. Nam cũ ea natio multis ante troianũ bellum ſeculis omnino deleta ſit: amazones aũt quæ circa Thermodõda habitarũt multo poſt tempore extiterint: ſimile ueri eſt eas quæ poſtea notiores fuere ſuperiorꝶ quarũ iam euanuerat fama nomẽ & gloriã præſertim apud temporum inſcios obſcuraſſe. Verum cum legerimus plures antiquos tum poetas tum rerum ſcriptores eoſq; qui poſtmodum fuere illarum memoriã poſteris reliquiſſe: conabimur & nos quoq; paucis ipſarum facta litteris mandare. Rerum ſerie a Dionyſio qui argonautarꝶ dionyſiiq; ac nõnulla alia priſcorum geſta deſcripſit aſſumpta. Plures mulierum nationes in libya fuiſſe traduntur pugnaces ac ualide uiribus. Nam gorgonũ gens fuit aduerſus quas perſeus haud paruo certamine bellum geſſiſſe fertur uir fortitudĩe eximia iouiſq; filius & græcorꝶ ſue etatis optimus. Earum mulierum uirtus & potẽtia uel maxime licet cõſpici: ſi quis quæ de illarum præſtantia ſcribuntur cum noſtri temporis mulieribus cõferat. Aſſerunt ſitas eſſe occidentem uerſus in extremis orbis finibus nõ eadem quã noſtre uita ducant. Nam mos eſt illis certo tẽpore bellicis ad ſeruandam uirginitatem rebus exercitari. Tranſactis militiæ ãnis uiris coniungi prolis gratia. Has ſolas & principari & publici obire munera. Viros noſtarum foeminarũ inſtar domeſtice rei curã habere tum ot temperãtes foeminis tum militiæ principatuſq; ac omnis rei. p. expertes poſt partum nati infãtes dãtur uiris quos lacte nutriant: aliiſq; rebus pro ut etas poſcit. Foeminis mamillas ne creſcãt: urunt aſſerẽtes impedimento eas ad bellãdum eſſe. Vnde a græcis eo ꝙ mammiſ careãt amazones appellãtur. Aſſerunt habitare illas inſulã heſperã quia ad occaſum

ſita ſit uocitatā. Eam uero eſſe in tritonidis palude quæ proxima oceano a flumine quod in eam defluit tritonia appelletur. Hāc paludē æthiopie ferunt cōterminā monticꝙ qui eſt iuxta oceanū maximus oīum qui in eis ſunt locis & mari īminens a græcis athlanta dictus. Hanc inſulā per magnam eſſe uariiſꝙ arborum fructibus ex quibus incole uiuant uberem ferunt: eſſe & in ea multos tum caprarum tum pecudum greges: quorum lacte & carnibus ueſcuntur. Frumento penitus carent illius uſu incolis noto. He amazones corpore ualide auideꝙ belli primum omnes īſule uicos præter unum icthiophagi æthiopes habitāt menes nominatū quem ſacrum arbitrantur expugnarunt. Solis æſtu admodum inſula feruet ferēs prætioſos lapides permultos: quoꝝ hos græci carbunculos alios ſardonicos quoſdā ſmaragdos uocant. Deinceps plures libye propinquas ſubegerunt gentes urbēꝙ præclarā infra tritonidis ſtagnum: quam a forma cheroneſſum appellant īpoteſtatem redegere: Ex hac ꝓfecte plures orbis partes peragrarunt. Sed primi athlātidæ bello appetiti cæteris eaꝝ partium humaniores: qui patriam īcolentes foelicem magnas urbes tenebant. Ab his deorum genus prout græci de oceano ſcribunt prodiſſe ferunt: de quibus paulopoſt dicemus. Traditur amazonū reginā noīe Myrinam exercitum triginta millium peditum duū millium equitum confeciſſe maxima ſpe uictoriæ in equitibus poſita. Tegmenta corpoꝝ pro armis habuere ſerpentum magnorum coria: quorum & quidem præter fidem ingentium copia in libya ſupereſt. Vtebantur longis enſibus haſta & arcu quo non ſolum exaduerſū pugnantes uulnerabāt: ſed fugiendo feriebant inſequentes. Cum athlantidū patriā ꝑuaſiſſent quam Cercenē uocant incolentes acie ſuperata uictos inſequentes una cum eis portas ingreſſe urbem cepere. Vt aūt terrorem formidinēꝙ cæteris iniicerēt inſolenter uictoria abuſe occiſis oībus uſꝙ ad pubertatem uiris pueros foeminaſꝙ euerſa ciuitate in ſeruitutē adegerunt. Qua calamitate apud finitimos uulgata athlantides aiunt timore territos ad eas miſiſſe pollicitos tradituros ſe illis ciuitates atꝙ īꝑata facturos. Regina cū ipſos benigne audiuiſſet amicitia cū eis ſtatuta ciuitatē ſui nominis euerſe loco condidit inꝙ ea tum captiuos tum finitimaꝝ partium uoluntarios accolas collocauit. Deīde dona magnifica cōi athlātidū decreto data honoreſꝙ eximie īpenſos inito cū eis federe cepit. Pollicita ſe genti eoꝝ ſatis eſſe facturā. Verū gorgonidū quæ gens finitima erat armis ſæpius athlātibus laceſſitis ferunt Mirinam gratia præcibuſꝙ eoꝝ impulſam exercitum contra

gorgonidas duxiſſe. Quo oppoſitis copiis inito certamine ſuperate magna ex parte occubuerunt. Viue ad tria millia capte: Reliquis in loca ſilueſtria confugientibus conatā Myrinā ſcribunt ſiluas ut eaꝝ genus deleret incendere uoluiſſe. Verum cum id nequiſſet ad montes ꝓpinquos trāſiit. Amazonibus negligenter ut in uictoria ſolet uigilias ſeruantibus captiue eductis dormiētium enſibus multas interemerunt. Tandē excitate amazones armis captis acriter pugnantes oēs occiderunt. Mortuas amazones Mirina tribus magnis aggeribus ſepeliuit qui huc uſqꝫ amazonū cumuli appellātur. Gorgonidas deinde tradunt cū uires auxiſſent iteꝝ a pſeo iouis filio expugnatas cū eaꝝ eſſet regina Meduſa poſtremo ab hercule & eas & amazonū gentē quo tempore ad occiduas partes tranſiens colūnam in libya poſuit: fuiſſe deletas rem indignā exiſtimante cum pro cōmuni ſalute hoīum pugnaret aliquibus gētibus foeminas imperare. Legitur quoqꝫ tritonidam paludē terremotu his apertis locis quæ ad oceanum uergebāt deſiccatā eſſe. Mirina plurima libye parte peragrata cum in ægyptū trāſmeaſſet. Cum oro iſidis filio qui ægyptiis īperabat amicitia firmata arabiam bello petiit. Vbi multis interfectis in ſyriā tranſiit. Qua ſubacta cilices ei cū donis obuios pollicitoſqꝫ īperata facturos liberos eſſe quoniā ei u'tro occurriſſēt: iuſſit. Qua ex re nunc etiā liberi cilices uocantur. Subiecit quoqꝫ eas quæ circa taurum ſunt nationes q̄uis uiribus potentes. Tum per frigiā ad magnū mare cum deſcēdiſſet regionem maritimā tranſgreſſa Caicum flumen ſtatuit militiæ finem prouintiæ uero quæ Doryctica dicitur loca oportuniora condendis urbibus eligens plures in ea ciuitates unam ſui nominis alias magnorum ducum appellatiōe edificauit Ninam Cimem Pytanem Pyrneam. His uixta mare ſitis urbibus cæteras perplures in mediterraneis poſuit locis. Inſulas īſuper nōnullas impoteſtatem redegit: ſed leſbum præcipue in qua urbem cōdidit mitilenem ſororis quæ cū ea militabat nomine deinceps cū quaſdam alias ſibi ſubdidiſſet inſulas tēpeſtate cohorta cum uotū matri deorum pro ſalute feceſſet ad unam ex his ſolitariam profecta iuxta quoddā in ſomnium ei deæ inſulam ſacrauit. Erectaqꝫ ara ſacra ſolemnia celebrauit Nominaſſe inſulā ferunt Samotracem qꝫ a græcis ſacra inſula interpretatur. Quidā hiſtorici tradūt eam primum appellatam Samum ab incolis poſtea tracibus Samothracem cognominatā. Alii amazonibus in epirum aduentātibus ferunt deoꝝ matrē hac oblectatam inſula & alios quoſdam in eam & filios quos Coribantas dicunt traduxiſſe. Quis uero

eorum extiterit pater in archanis ſacroꝝ traditur. Monſtraſſe quoq; ea fertur q̄ nunc ī ea ſeruātur myſteria: tēplumq; aſylum ſtatuiſſe. Per hæc tēpora Mopſus thrax a lygurgo rege thracia pulſus amazonū gentē coacto exercitu peruaſit: Cui Sypilus ſcytha auxilio affuit antæa ab ſcythis thracie finitis expulſus. Prælio inter eos amazonaſq; cōmiſſo Mopſi Sypiliq; res ſuperior fuit. Mirina cum pluribus aliis īterempta: poſtea cum ſæpius a thracibus acie ſuperarentur: tandem quæ ſuperfuerant amazones in libyam reuertere. Ibiq; eaꝝ militiæ finis aut aiunt fuit. Poſtea uero q̄ athlantum meminimus haud ab re erit deorum genus qui ab his ꝓdiſſe referunt: cū & græci parū ab his diſſentiāt recenſere. Athlantides ut accepimus loca propinqua oceano & quidē foelicia incolentes: tum pietatis: tum erga aduenas humanitatis præ cæteris finitimis gentibus laudem tulerunt. Ab his deoꝝ genus manaſſe tradunt: quibus aſſentitur p̄ſtantiſſimus græcoꝝ poeta Iunonē oceanum deoꝝ patrē & matrem Tetim appellantē introducens. Scribunt aūt primū regnaſſe apud eos Cælum hominesq; antæa per agros diſperſos ad cetum condendaſq; urbes exortatum a fera eos agreſtiq; uita ad mitiorē cultum traduxiſſe. Aſſuefeciſſe inſuper domeſticos fructus ſerere aliaq; permulta ad cōmunem uitæ uſum ſpectantia edocuiſſe. Tenuiſſe quoq; magnā orbis partē maximeq; loca ad occidentem atq; ad ſeptentrionem ſita. Aſtroꝝ quoq; diligens extitit obſeruator multa hominibus futura prædicens. Annum etiā confuſum antæa a ſolis menſes uero a lunæ motu deſcripſit: ſingulaq; anni deſignauit tēpora. Qua ex re multi ignorantes aſtroꝝ ordinem ſempiternum: admirati aūt futurorum prædictionem arbitrati ſunt eorum auctorem naturæ diuinæ participem: poſt eius obitum tum ex eius beneficentia tum aſtrorum notitia immortales honores adeptus eſt. Hoc autē conſtat illum nomen hoc ſortitum eſſe ob aſtrorum occaſus ortuſq; multarumq; rerum peritiam: tum uero propter honores beneficiis ſuis īpenſos: tum & ipſum regem ſempiternum omnium appellarunt. Cælum ex pluribus uxoribus ſuſcepiſſe ferunt filios quinq; & quadraginta: horum decem & ſeptem ex Titea ortos proprio nomine ſingulos. communi autem omnes a matre appellauit Titanas. Titeam uero prudentia præditam cum plurimum mortalibus profuiſſet: ab eis poſt obitum deificatam terramq; eſſe cognominatam: Genuit quoq; filias: quarum due regina uidelicet & rhea quā pandorā dixere ſupiores etate cæteris euaſerūt clariores. Ex his regina prior annis prudentiaq; & uirtute reliquis p̄ſtātior in

gratiā matris fratres oēs educauit:eoq; magnam aiūt matrem appellatā poſtea uero q̄ pater poſt obitum ad deos tranſiit cōi populo℞ fratrūq; conſenſu regnum adhuc uirgo cepit cū nulli antæa nupſiſſet poſtmodū cupiens filios linquere ſucceſſores regni unum ex fratribus Iperionem ui rum ſumpſit. Ex quo duos peperit liberos ſolem & lunā. Quo℞ formā prudentiamq; admirantibus ſingulis tradunt frēs prolis inuidia motos ueritoſq; nequando imperium ad Iperiona perueniret ſceleſto facinore: Excogitato fratrem cōmuni conſilio ottruncaſſe. Solem adhuc puerum in flumen Eridamum piectum ſuffocatum eſſe. Qua reuulgata luna præter modum fratrem diligens. Ex tecto ſe præcipitauit. Matri quærenti iuſtum flumē corpus cū in ſōnum īcidiſſet. Viſum ei per ſōnium eſt a ſole ſe conſolari: rogareq; ne lugeret natorum mortem: nam homicide meritum eſſent ſupplicium paſſuri. Se uero ac ſororem quadam dei prouidētia futuros immortales: nam ignem cæli ſacrum antæa uocatum ſolē ab hominibus appellandum fore. Quæ uero mena prius dicebatur lunam A ſomno expreƈta cum omnibus tum ſōnium: tum infortunium ſuū narraſſet filios ut deos coluit ipſa innupta uiuens poſtmodum in inſaniā uerſa filie cymbala tympanaq; quotiens edito ſonitu ſparſis crinibus per patriam errabat. Quo aſpectu miſero obſtupebāt homines: Cum uero ſinguli eius odori miſererentur quidam corpus ſuſtinerent maximo imbre coborto continuoq; fulminum caſu reginā aiunt diſparuiſſe. Qua re admiratus populus ſolis lunæq; nomen ad aſtra tranſtulit matrē & deam exiſtimauit & erecta ara cimbalis ac tympanis cæteriſq; rebus illius geſta imitatus ſacra illi & deo℞ honores inſtituit. Huius deæ in phrigia origo extitiſſe traditur. Aſſerunt enī incole phrigiæ libyæq; regē priſcū fuiſſe Menoē: qui uxorē duxerit dindimenē. Ex ea natā foeminā cum nutrire nollent in montem cibelum nomine abſe expoſitā diuina quadam ſorte pardali aliæq; fere lacte uberibus præbito nutrierunt. Hanc mulier quædam pecora paſcens cum uidiſſet: facto ſtupens infantem tulit: atq; a loco cibelem nominauit. Aucta etate pulchritudine prudētiaq;: Excellens mirabili ingenio fuit. Nam & fiſtulam pluribus calamis compactam & ad luſum choreaſq;. cimbalum tympanumq; prior adinuenit. Præterea pecorum puerorumque morbis remedia introduxit. Itaque tū ꝓpter īfantes quibus uerbo℞ medicaminibus ſalutē præbuit. Tū quia plurimos uelut in ſinu fouit: tū etiā propter diligentiā amorēque ſingulis ꝓſtitā matrē ab omnibus dictā ferūt. Amicitiā quoque eius appetiſſe Marſiā phrigē

ingenio prudentiaq; mirabili. Coniecturam ingenii ſum ū̄t q̄ uocis ſonū multiplicis fiſtule imitatus ad tibias eam armoniam traduxit: prudentie q̄ uſq; ad extremum uitæ finem celebs uixit. Cibeles prouecta etate adoleſcentem quendam eius regionis Attim nomine dilexit: quem poſtmodum dixerunt papam. Cum eo clam coiens grauida facta eſt. Quod ut parentes norunt in regiā accitam ut uirginem pater ſuſcepit. Noto filiæ peccato & Attim & nutrices interfici iuſſit atq; inſepultos abiici. Cibelē tum attis amore tum dolore nutritū perculſam in ſaniam effectam in publicum prodiſſe ferunt pſallentemq; cum tympano ſolam uniuerſam patriam ſparſis capillis deambulaſſe. Huius marſias miſertus ſponteq; illā aſſecutus una pererrauit priſtine amicitiæ memor. Cum ad dionyſium ī niſam urbem ueniſſent inuenere Apollinem magna exiſtimatione habitum q̄ primus diceretur citharam repperiſſe. Orta inter eos artis contētione niſeos iudices inſtituerunt. Apollo primū cithara ſimplici uſus eſt Marſias uero tibiit. Quibus admodū ut re noua audientes ob ſtupure. Eo in certamine ſoni ſuauitate appollinem uiſus eſt ſupaſſe. Ambo aſtātibus iudicibus cum artem quilibet ſuam præferret. Apollo modulationem cantus ad cithare ſuauitatem adiecit. Qua ꝑpter tibiæ ſonū uiſus ē excedere. Quod marſias egre ferens audientes monuit minime ſe uictū eſſe. Non enim uocis ſed artis comparationem fieri oportere: ſecundum quam armonia ac ſuauitas tum cithare tum tibiarum eſſet exquirēda. Iniquum præterea eſſe duas ſimul artes uni conferri. Tunc apollo reſpōdiſſe fertur ſe nihilo plus ad ſonum q̄ Marſiam adhibere: nam & ille quoq; ore uteretur cum tibias inflaret. Oportere igitur aut ambobus idem licere aut neutrum ore ſed manibus oſtendere ſuæ artis modulationem. Cū uideretur iudicibus equiora apollinem poſtulare artibus iterꝫ cōparatis aiunt denuo Marſiam eſſe uictum: Apollinem uero ea contentione exaſperatum uiuum Marſiā excoriaſſe. Verum extemplo penitentia ductus egre quod egerat ferens proiectis cithare cordis inuentam ab ſe armoniam deleuit. Ad hāc poſtmodum muſæ mediam linus quam lichanon orpheus & Tamyrus quā hypaten ac parhypaten muſici dicūt addiderūt. Apollinem ferunt cithara tibiiſq; in antro dionyſii poſitis cibelis amore captum cum ea uſq; ad hyperboreos erraſſe. Cum phriges morbus opprimeret terra nullos præberet fructus ſciſcitātes deum maloꝝ remedia oraculo præcepum eſt ut & attis corpus ſepelirent & cibelem uenerarētur ut deam. Non repto Attis quod tēpus abſūpſerat corpore phriges

imaginē adoleſcentis circa quam planctu ac lamentis ſacra inibant fecere iram inique mortui mitigantes. Quæ conſuetudo penes phriges uſque ad hæc tempora permāſit. Cibeli uero ara erecta annis ſingulis ſacrifica bant. Poſtmodum ī peſſinunte oppido phrigie ſumptuoſe cōſtructo tem plo honores illi ſacraq; ſolemnia cōſtituerunt. Mida rege ad ea plurima conferente poſiti erant circa deæ ſtatuā pardali ac leones a quibus olim eſſet enutrita. Hæc de cibele deoꝝ matre apud phriges deq; athlātibus qui circa oceanum regnarunt traduntur. Poſt iperionis interitū aſſerunt cæli filios imperium diuiſiſſe ex eis fuiſſe athlantem & ſaturnum nobilio res. Athlanti loca ad oceanum poſita ſorte euenerūt: qui & populos ſuo nomine & maximū ꝓpe oceanū montiū appellauit athlantē: ferunt ipſū aſtrologie fuiſſe pitiſſimū deq; ſpera primū īter homines diſputaſſe qua ex re uiſus eſt orbē ſuis humeris ſuſtinere locū p̄bente fabulis ſpere īuē tione. Hunc aiunt plures ſubſtuliſſe filios: ſed unū pietate ac in ſubditos iuſtitia humanitateq; inſignē quē heſperū appellant. Qui cū in athlan tis montis cacumen ad ſeruandos aſtroꝝ curſus aſcendiſſet ſubito a uētis arreptus nequaq̄ amplius uiſus eſt. Ob eius uirtutē caſum hunc miſerata plebs honores ſibi præbens īmortales aſtrū celeſte luci diſſimū eius noīe uocauit. Fuerunt inſup athlanti filiæ ſeptē a matris nomine athlantides uocate q̄uis cuiuſlibet ꝓprium nomen eſſet. Vt maia. Electra. Taygetes Aſteropes: Meropes: Alciones: Celeno: Has tradunt tū ab heroibus: tū ab diis cognitas & deos ꝓpter uirtutē & eos quos heroas dixerūt ueluti pricipes generis hominū peperiſſe. Veluti prior etate maia ex ioue mer curium genuit multaꝝ reꝝ apud hoīes reptorē. Eodē modo & relique athlantides ſingule filios ediderunt præſtāti uirtute: quorum hi quidem gentium hi urbium conditores extiterunt. Itaq; non ſolū barbari quidā ſed etiam græcoꝝ plurimi priſcoꝝ heroum genus ad iſtas rettulerunt. Quas cū prudentes fuiſſe conſtat: tum poſt obitū honores deoꝝ īmor talium adeptas pliadū appellationē cepiſſe. Nymphæ quoq; dictæ ſunt quoniam cōmuni uerbo mulieres omnes nymphas incolæ appellant. Sa turnum athlātis fratrem aiunt præcipua impietate auaritiaq; præditum uxorē cæpiſſe ſororem rheam: Ex qua ortus eſt iupiter olympus poſtea uocatus. Fuit & alter iupiter cæli frater qui in creta īſula regnauit multo gloria inferior poſterior. hic enim imperauit orbi. Supior cretæ tantum Genuitq; filios decem: qui curetes ſunt appellati. Inſulam quoq; ab uxo re ideam uocauit. Ibiq; poſt obitū ſepultus eſt. Cuius & hodie mōſtrari

ſepulchrum ferunt: prout etiam teſtãtur cretẽs: de quibus poſterius re ferernus. Regnauit ſaturnus in ſicilia libya ac etiam italia: ſed præcipue ĩ locis ad heſperũ ſitis eius ĩperii firmamentũ fuit. Apud oẽs uero artes urbium & loca munitiora tenuit: quo firmiuſ ĩperiũ foret. Eo ad hoc uſq; tempus & in ſicilia & in occiduis oris ediciora loca ſaturnia dicta ſunt. Ex ſaturno Iupiter ortus quoniã diuerſa a patre uitæ ĩſtitutione erga ſingu los manſuetudine atq; humanitate uſus eſt: a populo pater eſt nomina tus. Regnum is deinde cæpit partim concedente patre partim populis ab eo p odiũ deſciſtentibus. Ad uerſus quẽ cum ſaturnus titanum præſi dio fiſus pugnaſſet acie uictus eſt. Iupiter ſuperior ĩperium aſſecutus uni uerſum orbem per ambulauit plurimum de genere hoĩum meritus. Viri bus corporis uirtutibuſq; excellens breui totius orbis ĩperio potitus eſt. Omne eius ſtudium ĩpuniendis impiis facinoroſiſq; hominibus ac in bo noꝝ præmiis cõmuniq; populoꝝ utilitate uerſabatur. Quibus rebus poſt uitæ finẽ iouem dixere: eo q; beneuiuendi cauſa hominibus extitiſ ſet. Creditus uero deus in orbe eſt ab his de quibus bene erat meritus. Sponte illum omnibus & deum & dominũ in ſempiternum uniuerſi or bis profitentibus. Quoniam in his quæ de rebus ægypti a nobis relata ſunt Dionyſii genus geſtaq; tetigimus: æquum uidetur: ut quæ de hoc a græcis deo ſcribuntur litteris mandemus. Verum cum priſci rerũ ſcrip tores poetæq; qui de dionyſio. Mirãda quædã litteris tradidere de eius genere ac geſtis diſſentiunt difficile uidetur uerũ in his rebus exquirere Nam hi quidem unicum Dionyſium reliqui tres ſcribũt fuiſſe. Sunt qui eius genus nequaq̃ mortalibus fluxiſſe dicant. Exiſtimentq; illum uini ex titiſſe auctorem. Sed nos quæ de eo feruntur paucis tranſigemus. Natu rales qui de hoc deo locuntur uiniq; eũ reptorem putant: terrã aiunt una cũ cæteris plantis ſua ſpõte uites tuliſſe nõ ab aliquo principio ſatas. Hu ius rei coniecturam ſũmunt: q; nunc quoq; in quibuſdã ſilueſtribus locis naſcantur uites: fructumq; ueluti reliquæ arte hoĩum cultæ ferant. Duas dionyſio matres priſci fuiſſe arbitrantur. Vnam & eam priorem generis quando uitis in terram poſita augumentum capit: ſecunda quando race mos producit. Itaq; altera huius dei ex terra altera ex uitis fructu fertur generatio. Sunt qui & tertiam generationẽ ipſi attribuãt: ex ioue & cere re genitum ferentes a mortalibuſq; diſſipatum ac decoctum rurſus a cere re membris cõpoſitis iuuenem factum reuixiſſe. Quæ omnia ad natura les traducunt rationes. Iouis enim & cereris filium ob eam cauſã tradunt

quoniam uites ex terra & pluuia nutritæ producant racemos: ex quibus ninum exprimatur. Ab hominibus uero diſperſũ: eo quod agricolæ fru ctum auferant: terramq; homines cererem putent membra eius decocta: quoniam plures uinum decoquant tãq̃ melius ac ſuauiuſ futurum. A mor talibus uero membra diſperſa iterum in ordinem redacta terram oſtẽdit certo ãni tempore acta uindemia denuo nouos fructus proferre. Deniq; ab antiquis poetis ſcriptoribuſq; traditur cererem fuiſſe terrã matrẽ ap pellatã. Eadem quoq; & orphei tradũt poemata & in cerimoniis ĩ tradu cũtur de quibus haud quaq̃ fas eſt inſcios loqui. Eodem modo ex ſemele ortũ ad naturale principium deducũt aſſerentes. Thionem ab antiquis: terram fuiſſe nominatum. Semelem eo ꝙ honeſta ſit eius dei cura & ho nor. Thionem uero a ſacris ei impenſis uocatum. Bis ex ioue natum tra dunt: quoniam uites deucalionis tempore una cum cæteris arboribus di luuio ſint abſũptæ. Deinde iterum exortæ: ueluti hæc ſecunda extiterit dei apud homines procreatio. Q ua ex iouis femore natũ denuo hũc de um ſcribunt. Q ui igitur uini repertorem dionyſiũ uolũt huiuſmodi fa bulas ſcripſere. Q ui uero hũc humano corpore deũ perhibent fuiſſe ea dem tradũt: & uites eũ & uini uſũ ad inueniſſe. Vtrũ dionyſii plures fue rint incertũ eſt. Q uidam unũ extitiſſe uolunt qui & uinũ reperit & ar borũ: fructus uniuerſũq; peragrarit orbem. Initiationeſq; ac cerimonias & bacchanalia introduxerit. Alii tres ut diximus diuerſo tempore fuiſſe ſcribũt propriis cuiq; geſtis attributis: priorẽ ĩdũ uolũt extitiſſe terraq; ſua ſponte ob ſoli fertilitatem uites ferente ex uua uinũ elicere ficus cæte roꝝ q; arboꝝ curam. Et hoꝝ inſuper comedendoꝝ uſum edocuiſſe eũdẽ quoniam indorum ſit moris per omnem uitam barbam nutrire barbatũ cognominauerũt. Hic orbem cum exercitu perambulans & uitem planta re & ex racemis uinũ torculari ex quo ipſũ leneum appellant educere mõ ſtrauit. Plura inſuper ad hominũ uſum ab eo ad inuenta cauſam ut poſt mortem pro deo coleretur: Præbuere oſtendi quoq; etiam nũc apud in dos aiũt & locum: in quo ſit ortus dionyſius: & urbes eius nomine ab in colis appellatas. Multaq; præterea alia extare: quæ longum eſſet ſcribe re ueſtigia illum apud indos natum teſtantia. Secundum ferunt ex Ioue genitum ꝓſerpina ut alii ſentiunt ex cerere: quem tradunt tum primũ boues ad aratꝝ iunxiſſe: cum terra prius manibus hominum coleretur: multaq; alia iſtrumenta repperiſſe agrorum culturæ accomodata. Q uo minori labore ruſtici opus facerẽt. His erga homines beneficiis cum eum

cenſerent immortalem & honores illi & ſacra ut deo inſtituta ſunt. Ad dita fuere ueluti inſigne quoddam ad picturas eius ſtatuaſꝗ cornua tum ad monſtrandam alteram Dionyſii naturam tum ob prutilem agricolis aratri inuentionem. Tertium ex ioue ac Semele cadmi thebis boetiæ na tum dicunt. Iouem enim ferunt amore illius captum cum ea ſæpius cu buiſſe. Iunonem zelo & ira motam ſumpta unius ex ſemelis ancillis for ma ad ulciſcēdum iniuriam ſuaſiſſe illi ab ioue petere: ut ea maieſtate ho noreꝗ ſecum concumberet: quibus cum iunone conſueſſet. Quod poſtu latum annuens iupiter cum tonitruo ac fulmine ad Semelem deſcendit: quæ inſolitare territa. Expirans aborſa eſt: editum ante tempus filium iupiter abſconditum in femur cum tenuiſſet. Partus tempore editum in nyſam arabiæ urbem tulit: ubi nymphis educatus infans a patre locoꝗ appellatus Dionyſius eſt. Hic ſpecie decorus primo in choreis & mulierꝝ thiaſis ſuma in uoluptate ludoꝗ nutritus atꝗ educatus eſt. Tum foemi narum exercitu quas thyrſis armauit cōgregato orbem terrarum circuit. Eos quipie iuſteꝗ uiuerent ſacra myſteriaꝗ docens. Feſtos p̄terea ubiꝗ dies publice choros agi & muſicā exerceri artem inſtituit: poſtremo ſe datis inter omnes nationes urbeſꝗ diſcordiis belliſꝗ ubiꝗ ſublatis pacē ſingulis largitus eſt. Ita uulgata tāq̄ præſentis dei fama cū ad uitæ ciui lis cultum homines traduxiſſet: paſſim ei occurrentes cū lætitia gaudioꝗ excipiebant. Paucos aūt ob ſuperbiā impietatemꝗ ſpernentes eū cum ꝓ pter incōtinentiā dicerent bacchides ab ipſo circunduci: Cerimonias ue ro ac myſteria ad corruptelā externaꝝ mulierꝝ īntroducta extēplo poena affecit. Ob diuinā animi naturā aliquando plectebat: īpios quandoꝗ īſa nos reddens quandoꝗ mulierꝝ manibus uiroꝝ mēbra diſcerpēs nōnunq̄ militū opera ſibi abuerſātes ultus. Tradidit quoꝗ bacchidibus pro thyr ſo iacula mucronē ferri edera circundante. Quæ tanq̄ muliebria ſpernen tes reges eoꝗ imparatos adortus præter ſpem ſuperauit. Inſignes inter mulctatos ab eo ferunt græcum penthea. Nynum indorum regē. Ligur gum thracem. Tradunt enim Dionyſium ex aſia in europam cum exer citu tranſiturum cum ligurgo thracum: qui ſunt ad helleſpōtum rege ſo cietatem coiſſe. Cum foeminas primū in thraces uelut amicos traduxiſſet iuſſiſſe ligurgum noctu millites ſuos Dionyſium aggredi ipſumꝗ & pel lices omnes obtruncari. His per quendā accolā Tharopē nomine cogni tis territus Dionyſius cū nondū tranſfretaſſent millites amicoꝝ præſi dio occulte ad exercitū tranſiit. Ligurgus pellices aggreſſus in loco qui

appellatur Nyſius omnes interemiſſe dicitur. At Dionyſius exercitu traducto thracē pugna ſuperatū captumq́ꝫ priuauit oculis domeſticis eius cruce affixis: Tharopi memor beneficii thracum īperium cōceſſit tradito ei orgia celebrandi modo: huic agrus filius ſuccedens & regnū & cerimonias myſteriaque tradita ſuſcepit. Quibus poſtmodum ab orpheo ingenio & eruditione præſtanti percæptis cum nonnulla ad orgia addidiſſet repertas a Dionyſio cerimonias orphea poſteri appellarunt. Poetarum quidā interq́ꝫ eos Antimachus tradunt nō thracū: ſed arabū regē fuiſſe ligurgū: qui & Dionyſio & bacchidibus in nyſa arabiæ cū exercitu occuriſſet. At Dionyſius poena impiis præmio bonis affectis ex indis thebas elephanto uectus peruenit. A triēnio uero iis peregrinationibus exacto græcos inſtituiſſe triateridas tradunt. Ipſum quoq́ꝫ fabulantur multarū gentiū ſpoliis onuſtū primū omnium in patria triumphaſſe. Sed in hoc genere maxime cōueniunt priſci. Diſputāt uero nō paucas græcaꝝ urbes ab his fuiſſe conditas. Nam Ilienſes Naſii & qui ciuitates incolūt liberas inſuper teti aliiq́ꝫ plures ſuos fuiſſe illos oſtēdunt conditores. Teti quidē apud ſe ortum ea tradunt cōiectura: q́ꝫ etiam adhuc in eoꝝ urbe certo anni tempore e terra uini fons ſua ſponte fluat ſapore ſuauiſſimo. Cæteri uero hi quidē oſtentant ſuam regionē Dionyſio dicatam: hi erecta templa illi ſacraq́ꝫ olim ſtatuta: poſtremo cū in pluribus orbis locis illius dei meritoꝝ ueſtigia monſtrētur: haud mirū eſt multos exiſtimare ſuas urbes patriāq́ꝫ præ cæteris a Dionyſio dilectas. Sentit & poeta nobiſcū enumerās in hymnis eos: qui de ſuo genere ambigunt & ſimul illū aſſerens in arabiæ nyſa ortum. Haud uero inſcius ſū libyæ: quæ ad oceanum uergit accolas de huius genere diſſerētes. Nyſā & alia quæ de Dionyſio feruntur: quoꝝ multa apud eos aiūt permanere ad hoc uſq́ꝫ tēpus ueſtigia apud ſe facta contēdere. His plures priſci græcorum ſcriptores poetæq́ꝫ hiq́ꝫ etiam qui poſtmodū ſecuti ſunt aſſentiuntur. Nos uero ut nihil eorum: quæ de Dionyſio cōperimus ſcripta ōmittatur paucis: quæ tum a libyis dicta tum a græcis ſcriptoribus præſertim a Dionyſio ueteris hiſtoriæ auctore tradita ſunt abſoluemus. Hic enī Dionyſii amazonū argonautaꝝ troianique belli geſta ac plura alia memoriæ prodidit inuicem conferens & quæ a priſcis poetis: & quæ ab hiſtoricis narrātur. Hic ait primum linum in græcia numeros ac melodiam repperiſſe. Cadmum ex phoenicia aduexiſſe litteras: primumq́ꝫ græcam linguam inueniſſe ac rebus dediſſe nomina. Ad hæc characteribus formā indidiſſe: cōmuniq́ꝫ

uerbo litteras: quoniam ex phoenicia traductæ eſſēt: appellatas phoeniceas. Sed a pelaſgis qui primi eis litteris uſi ſūt pelaſgas dixere. Lini tū poeti tum melodia excellentis plures diſcipuli extitere. Hoꝝ tres p̄cipui habiti. Hercules: Thamyris: Orpheus: Hercules cytharā dulcēs cū i ge nio eſſet tardo ob eamq́ rem uapularet ira motus linū cythara peremit. Thamyris natura ad percipiendum apta muſicam didicit. In qua cū plurimum excelleret: dixiſſe illum aiunt ſuauius ſe q̄ muſas cantare: quibus irritatæ uerbis deæ & eum priuarunt muſica & liram abſtulerūt quemadmodum homerus his conſentiens ſcribit. de orpheo ſingulatim referetur: cum eius opera a nobis ecenſebuntur. Linum tradūt primi dionyſii geſta litteris pelaſgis edidiſſe: quibus & orpheus uſus eſt ac pronopides homeri magiſter uir ingenio muſicaq́ egregius. Thymitum inſuper thymiti laumedontis qui orphei ætate fuit plurimis orbis peragratis locis ī libyam occidentem uerſus oceanum uſq́ cum deſcendiſſet: uidiſſe nyſam in qua priſci incolæ nutritum dionyſium uolunt: Ibiq́ diligenter actis huius dei apud nyſeos perquiſitis compoſuiſſe poema ferunt quod phrygium nominarit antiqua lingua & litteris priſcis editum. Aſſerūt præterea Ammonem libyæ partis regem uxorem cæpiſſe rheam cæli filiā Saturni aliorumq́ Titanum ſororem: qui regnum perambulans iuxta ceraunios montes conſpectam ab ſe uirginem forma pulcherrimā Amaltheā nomine adamauit: filiamq́ ex ea genuit ſpecie ac robore corporis īſignē. Amalthiam uero propinquæ oræ præfecit bouis cornu perſimili: ex quo occiduum cornu ſit nominata. Et quoniam ea regio eſſet uineis cæteriſq́ fructiferis arboribus referta: a muliere aūt regeretur amalthie cornu eam dixere: propterea & poſteri homines optimam copioſamq́ fructibus patriam ab ea ſimilitudine amalthie cornu appellarunt. Ammon rheam ueritus infantem abſconditum clam in urbem nyſam ab eis locis remotiorē tranſferens inſulam a tritone fluuio circundatam præcipitem ac undiq́ abruptam unico difficiliq́ aditu quē portas nyſias dicunt ubi nutriretur elegit. Eſſe in ea inſula tradunt terram foelicem amenis pratis diſtinctā & multis irriguam aquis. Fructus inſuper multiplices & uites ſuapte natura ortas magna ex parte ſuper arbores diffuſas. Salubrem præterea aerem adeo ut illius homines lōgiori q̄ cæteri ætate uiuant. Inſulæ aditus in tibie modū fertur adeo dēſis arboribus umbroſis: ut ſolis raduco penetrare nequeant. Iuxta aditum undiq́ dulces aquaꝝ habentur ſontes: qui locus eſt ad habitādum ſuauiſſimus. In ea antrum exiſtit rotundum tum

magnitudine præcipua: tũ pulchritudine. Vndiq; enim præcipitia ſunt in altum ſurgentia diuerſi coloris ſplendidiq; lapidibus ut nullus ibi oīo color deſit. Ante aditũ natura eſſe arbores mirabili aſpectu aiunt: & has quidem fructus ferentes alias ſemper uirentes ut ad uiſus uoluptatem na tæ uideantur. In his diuerſæ nidificãt aues colore oculos: aures cantu ue ro oblectantes. Vniuerſus locus eſt non ſolũ aſpectu: ſed cantu etiã ame nus artis armoniam uoce auium ſuperante: poſt ingreſſum apparet antrũ latum ſplendore ſolis lucens. Omnia floribus referta ſunt. ſed præcipue caſſia reliquiſq; rebus: quæ iocundum odorē continuo quæant reddere. Licet ibi inſuper aſpicere nympharꝫ plura diuerſoria ornata floribus nō quidē arte: ſed natura cũ omni decore perfecta. In toto antri ambitu neq; flos unq̃ neq; folium defluit: ut neq; oculorꝫ neq; auriũ uoluptas aliquan do deſit. In hoc Ammon puerum nutriendum dedit nyſæ ariſtei filiæ. Cui loco ariſteum præfecit uirum ſapientē atq; eruditum ad euitandas theæ nouercæ inſidias: cuſtodiã filiæ mineruæ permiſit: pauloante hæc tempora circa Tritonum fluuium unde & tritonia dicta eſt genitæ. Scri bunt hanc deam per omnē uitam uirginitate ſeruata prudētia claruiſſe. Multaſq; cum ingenio præſtaret: ab ea artes repertas belli quoq; exerci tio deditam cum robore corporis uigeret multa feciſſe memoratu digna. Alcidamq;: ita enī dicta eſt peremiſſe ferã ſtupendam ex terra natam: & antæa ut quæ natura plurimũ ignis ex ore euomeret inſuperabilē pugna ea primum in phrygia apparuit regionē quandã cōburens: quæ huc uſq; exuſta phrygia dicta eſt. Deinde ad montē taurum tranſcendens ſiluas continuas uſq; ad indos incendio uaſtauit. Poſtmodũ per mare in phoe nicia reuerſa ſiluas libani incendit: perq; ægyptũ in libyam profecta ad loca peruenit occidua: poſtremo ſiluis circa ceraunia deſtructis omniq; in cenſa patria cum homines partim flãma abſumpti eſſent partim timore patriam linquentes ad remotiora diffugerent loca. Mineruã ferunt tum ſapiētia tum fortitudine ac uiribus fretam eam ferã necaſſe pellē pectori circundediſſe tum ueſtitus tutelæq; corporis gratia tum ad uirtutis par tæq; gloriæ memoriã oſtendendã. At uero alcidæ mater terra cōmota deorꝫ hoſtis gigantes peperit quos poſtmodũ Iupiter Mineruæ diony ſiiq; ac cæterorꝫ ope deorum deleuit. Dionyſius ī nyſa educatus diſcipli naque eruditus nō tantũ pulchritudine roboreque excelluit: ſed multarꝫ rerꝫ utilium inuentione. Nam adhuc adoleſcens & uinũ ex unis cũ uites ſua ſpōte terra ꝓduxiſſet: exprimi & qui fructus poſſēt exiccari ſeruariq;

oſtendit: præterea quæ cuiq̃ loco ab ſe inuentas arbores plãtari expedi ret ſingulos edocuit: Spe cõcæpta beneficiorum erga genus hominum ma gnitudine ĩmortales ſe honores potiturum: ob eius uirtutis ac gloriæ no men fertur Rheam iratã ammoni conatã eſſe dionyſium auferre. Quod ubi non ſucceſſit relicto ammone uerſa ad titanes fratres Saturno fratri nupſit. Qui rheæ ſuaſu aduerſus Ammonem moto bello acie titanum præſidio ſuperior fuit. Ammonẽq̃ fame coactum incretam fugere: ubi curetes regnabant cõpulit. Ibi regis filiam cretã nomine uxorem cum cæ piſſet regno ſumpto inſulam antæa ideam dictam ab uxoris nomine ap pellauit. Saturnum tradunt occupatis locis Ammoni ſubditis acerbe ĩpe rantem aduerſus nyſam dionyſiũq̃ magno exercitu profectũ. Ille cũ ſci ret patrẽ Ammonem bello uictum. Titanas uero ſaturno auxiliũ ferre: coactis ex nyſa militibus. Interq̃ eos ducẽtis tum ſtrenuis tum ſuma er ga eum cum his enim nutritus fuerat beniuolentia a libyis atq̃ amazoni bus finitimis: de quibus antæa rettulimus auxilia xeciuit. Aſſerunt eas ut pote quæ uirtute uirginitateq̃ excellerent ad belli ſocietatem aduocaſſe uitæ ſimilis mineruã diuiſo exercitu: ut uiris præeſſet dionyſius. Miner ua foeminis cum in exercitum titanorum incidiſſent cõmiſſo certamine mul tiſq̃ utrinq̃ cæſis uulnerato ſaturno uictor dionyſius euaſit. Titanibus ad eas regiones quas de Ammone cæperant cõfugientibus dionyſius ad nyſam urbem cum captiuis reuerſus eſt: ueluti de eis poenam ſũpturus. Cum armatis militibus eos omnes circundaſſet primũ de titanibus quæ ſtus omni poſtea captos crimine ſolutos pronuntiauit. Deĩde data eligẽ di libertate abire an ſecum militare mallent ſecum omnes ſe fore acclama runt. Ob datam uero præter ſpem ſalutẽ ut deum uenerati ſunt. Omnis hos poſtea libato uino iuramento adegit: ut ſecum cõtinuo in bellis uſq̃ ad extremum pugnarent. Cum arma aduerſus Saturnum eſſet moturus proficiſcente ex nyſa exercitu Ariſteũ tradunt eorum præſidẽ primũ om nium & ſacra inſtituiſſe dionyſio: & ei ut deo ſacrificaſſe. Dicunt inſuper ſubſidiũ ei tuliſſe nyſeorum nobiliores: quos a primo eorum rege ſileno. Eius autem propter uetuſtatem ignotũ eſt genus ſilenos uocant. Is cum circa lumbos caudam haberet: poſteri quoq̃ eius naturæ participes idẽ ſignũ geſtarunt. Dionyſius contracto exercitu per loca arida ac deſerta feriſq̃ infeſta profectus ad zãbirram urbem libyæ peruenit. Ibi feram indige tem cãpes nomine multis eius oræ mortalibus pernitioſã pemit. Quæ res magnam ei gloriam penes accolas tulit. Vt aũt ſempiternæ occiſæ ab

ſe beſtiæ gloria extaret erexit ibi tumulum ĩgentẽ: qui ad poſteros uſq; perſeuerauit ſuæ uirtutis monumẽtum. Deinde uerſus titanas exercitu moto ea modeſtia iter fecit: ut ſe omnibus ĩcolis humaniſſimũ præberet Vbiq; oſtẽdens ad plectendos impios atq; ad beneficia in hoĩum genus cõferẽda eam ab ſe ſuſceptam expeditionem. Qua ex re moti libyi eius cognita uirtute animiq; præſtãtia uictũ millitibus affatĩ præbuerunt: ſimulq; eius caſtra ſecuti ſunt. Ad ciuitatẽ deĩde Ammonis appropinquãte exercitu ſaturnus ante urbis moenia acie ĩſtructa uictus ciuitatẽ noctu ĩcendit ea mẽte ut paterna dionyſii regia abſũmeretur: ſumptaq; uxore rhea & amicis quibuſdã aſcitis clam ex urbe profugit. Verum cum uxore captus a dionyſio nequaq̃ illius opera imitante nõ ſolũ cognationis gratia poenã remiſit: ſed & conſolatus eſt: per oẽm eos uitã habens parentum loco. Rhea illum ut filium uiuens dilexit. Saturni ſimulatior fuit beniuolentia: hi per id tẽpus filium genuerunt quem appellarunt Iouem. Qui a dionyſio ſummo honore habitus uirtute poſtmodum imperium omnium gentium adeptus eſt. Cum libyi ante pugnam ei dixiſſent: quo tempore Ammon ex regno eiectus eſt incolis prædictum fuiſſe uentuꝝ eius filium dionyſium: qui recuperato regno orbis imperium poſſideret: deuſq; haberetur: exiſtimans uerum fore uaticinium. Et templo patri & urbe conditis ut deo illi honores ĩpendit quoſdam inſtituens qui haberent diuinationis curam. Traditur Ammon galea in bellis uſus: cuius ĩſigne fuit arietis caput. Sũt qui ipſũ aſſerãt natura ĩ utroq; tẽpore paruula habuiſſe cornua. Propterea filiũ eius dionyſiũ eodẽ fuiſſe aſpectu poſteriſq; traditũ deum hunc cornua geſtaſſe. Aedificata urbe ſacriſque ĩſtitutis dionyſio ferunt in primis cum de exercitu oraculũ cõſuluiſſet: reſponſum a patre traditum: q; propter eius ĩ homines merita ĩmortalis eſſet futurus. Quare elatus animo primo ĩ ægyptũ exercitum duxit: eique prouinciæ Iouẽ Saturni Rheæque filiũ cõſtituit regẽ adhuc ætate puerum addito ei præfecto olimpo: a quo eruditus & ad uirtutẽ ĩſtitutus olimpius eſt cognominatus. Fertur dionyſium ægyptiis oſtẽdiſſe uites plãtare uinum cõficere ac aliorum fructuum uſum. Aucta eius uirtutis fama nulli ei obſiſtere bello auſi ſponte ſibi parebant. Laudibuſque ac ſacrificiis ut deum colentes. Hoc pacto orbem aiunt peragraſſe domeſticis arboribus regiones reddẽs excultas beneficiaque populis p̄bens. Vnde honores p̄petuo gratiãque omnium aſſecutus eſt. His rebus cũ de cæteris diis uarie homines ſentiant ſolum dionyſii ĩmortalitatem fixã animo tenẽt.

Nemo ē enī neq̧ græcus neque barbarus qui illius beneficioꝝ gratiæq̧ fuerit expers. Nam eos quibus aut patria agreſtis eſſet: aut a uinearum uſu aliena: poculum ex ordeo conficere docuit paulo inferius uini ſuauitate. Ferunt eum ex indis ad mare deſcendentem titanas omnis qui cū maximis copiis aduerſus Ammonem in cretam tranſtretarāt cæpiſſe. Acri aduerſus Ammonem moto bello Iupiter ex ægypto Dionyſiuſq̧ ac Minerua & alii quidam quos deos dicunt in cretam tranſcendentes Ammoni ſubſidiū tulere. Inito certamine ſuperior Dionyſius omnibus titanis interfectis uictoria potitus eſt. Poſtmodū Ammone Dionyſioq̧ ex hominum uita ad immortalitatem tranſlatis Iupiter uniuerſo imperauit orbi: Sublatis titanis nulloq̧ eius imperium turbare auſo. Hæc primi Dionyſii ex Ammone Amaltheaq̧ nati geſta libyi fuiſſe tradunt. Secundus ex Io Inachi & Ioue genitus ægypto imperauit initiationeſq̧ monſtrauit. Tertium Iupiter ex Semele apud græcos genuit priorū uirtutis imitatorem. Nam & per omnem orbem exercitum circunduxit: & plura reliquit trophea ſtatuaſq̧ ſuarum expeditionum teſtes. Multa inſuper loca cultiora plantis arborum reddidit. Mulieres in militiam uelut prior amazones duxit. Circa orgia & initiationes multum operæ impendit tum uetera in melius redigens tum quædam ipſe adinueniens noua. Cum tēporum uetuſtate priorum geſta īuentaq̧ multis ignota eſſent: ſolus hic eorum qui ante ſe fuerant uirtutem & gloriam tulit. Non autem ſolum hoc ei contigit. ſed Herculi quoq̧. Duo nanq̧ eodem nomine priores fuere. Superiorem Herculem in ægypto natū ferunt magna armis ſubacta orbis parte in libya columnā poſuiſſe. Secundus cretenſis uirtute armiſq̧ nobilitatus inſtituit olimpicum: & tamen ultimum pauloante bellum troianum ex alcmena & Ioue ortum magnam orbis partem peragraſſe tradunt Euriſtei imperio parentem. Qui multis functus certaminum laboribus columnam in europa erexit. Nominis igitur & rerum geſtarum ſimilitudo cum defunctus eſſet poſtremus ſuperiorum illi geſta aſcripſit tanq̄ unus tantū Hercules extitiſſet: plures dionyſios fuiſſe tum ex aliis conantur oſtendere: tum præcipue ex titanum pugna: qua conſtat Dionyſium contra illos Ioui auxilio affuiſſe. Non enim Titanas Semelis tempora tulere: neq̧ cadmus agenoris olimpiis diis antiquior dicendus eſt. Hæc a libyis de dionyſio tradita. Nos iuxta ordinem a nobis præſcriptum tertium deſcripſimus librum.

EXPLICIT LIBER QVARTVS. INCIPIT QVINTVS IN QVO HAEC CONTINENTVR.

Probemium de his: quæ fabuloſe apud hiſtoricos ferūtur: de dionyſio priapo: hermaphrodito & muſis.
De hercule: & duodecī eius laboribus cæteriſq; ab eo uſq; ad uitæ finē geſtis. De argonautis: Medea & filiabus pelei.
De pronepotibus herculis.
De Theſeo & eius certaminibus.
De ſeptem regibus: qui ad thebas caſtrametati ſunt.
De proauis eorum.
De neleo: & eius pronepotibus.
De laphitis: & centauris.
De eſculapio: & eius pronepotibus.
De Aſopi filiabus: & æaci liberis.
De pelope: Tantalo: oenomao: & niobe.
De dardano & eius uſq; ad priamum pronepotibus.
De dedalo: Minotauro: & de minois exercitu aduerſus concalum regem.
De ariſteo: daphnide: euridice: & de orione.

HAVD SANE nos fugit uetuſtarum rerum cognitionē ſcriptoribus ut multis labantur contingere. Nam & antiquiora illa paulum ſub obſcuram ambiguitatem præbent ſcribentibus: & temporum deſcriptio haud facilis cognitu quandoq; detrahit legentibus fidem. Heroum præterea ſemideorumq; ac cæterorum uirorum multiplex ac uarium genus non ſatis exquiſite explicari poteſt: accidit inſuper quod omnium eſt difficillimum ut de antiquorum geſtis fabuliſq; ſcriptores inter ſe admodum diſſentiant. Qua moti re nobiliores qui poſtmodū ſecuti ſunt hiſtorici omiſſis priorū fabulis ad recentiores ſe hiſtorias contulere. Ephorus quippe Cymeus Socratis diſcipulus hiſtoriam ſcripturus ueteribus prætermiſſis rebus ab heraclidarum tempore narrandi exordium cæpit. Calliſthenes ac Theopompus: quos eadem tulit ætas priſca illa minime attigerunt. Nos ſecus arbitrati onus ſumpſimus priſcas res oīs litteris mandandi. Maxima enī plurimaq; heroum ſemideorumq; tum alioꝝ excellētium uirorum meritis quorum a poſteris ſemideorum heroūq; honores

ac ſacra ĩpenſa ſunt egregia facinora extiterunt. Qui tamẽ omnes hiſto riæ munere laude ſẽpiterna celebrati ſunt. Nos quippe tribus ſupiobus libris externarum gentium: quæ ue de diis feruntur. Loca inſuper ſingu la: & quæ in eis fere aliaq animantia ac cætera memoratu digna admiran da ue haberentur rettulimus. Hoc autẽ libro: quæ a græcis de heroibus ſemideiſq: quos priſca celebrauit ætas tradita ſunt: deq præclaris eorũ bello geſtis complectemur. His adiicientes quæ ab illis pace ad utilitatẽ cultumq hominum adinuenta: quæ ue ſancita legibus fuere. Initium ue ro a Dionyſio ſumetur: quem imprimis antiquum fuiſſe conſtat ac maxi mis beneficiis uitæ mortalium profuiſſe dictum eſt ſuperius a nobis bar baros quoſdam huius ſibi dei genus uendicare. Nam ægyptii deum ſu um oſiridem eum eſſe affirmant: quem græci Dionyſium uocant. Hunc uolunt omnem circuiſſe orbem uini repertorem: cum uites plantare docu erit. Quo facto communi gentium omnium conſenſu ſit illi immortali tas tributa. Indi quoq hunc apud ſenatum ferunt: uiniq uſum ab eo hõ minibus traditum. E quibus licet antæa ſingulatim explicuerimus. Nũc tamen quæ græci de hoc ſcribant deo minime uiſa ſunt ommittenda.

Cadmum agenoris tradunt ex phoenicia ad perueſtigandam europam a rege ea lege miſſum: ut aut uirginem ſecum reduceret: aut in phoenici am non rediret. Cum diutius quæſitã ab ſe uirginem non inueniret poſt poſita patria in boetiam perueniſſe. Vbi cũ reſponſo oraculi thebas con didiſſet. Armoniam poſtmodum ueneris filiam in uxorem ſumpſiſſe: ex qua Semelem. Ino. Autonoem: agauem ac polydorum genuerit. Seme lem Iupiter ob pulchritudinem in forma hominis cognouit. Quod exi ſtimans ab Ioue in ſui contemptum agi rogauit ut ſecum prout cum Iu none aſſueuerat coiret: Iupiter dei maieſtate aſſumpta cum tonitribus ac fulgure ad eam deſcendit. At illa prægnans: cum neque fulguris neq tonitrus uim ferre poſſet: filium ab orſa igne expirauit. Infantem Iupi ter Mercurio dedit ad antrum nyſæ: quod inter phoeniciam: nilumque eſt: deferendum a nymphiſq omni ſtudio curaque educandũ. Vnde ab ioue nyſaque Dionyſiũ dixerunt: quod etiã homerus ĩ hymnis teſtatur inquiẽs: eſt nyſa ſupra montem floridum ſilua procul a phoenicia ferme ægypto fluente. Nutritum a nymphis aiunt. Vini: uineæq extitiſſe au ctorem. Orbem quoq ferme deambulãtem multas regiones reddidiſſe domeſticas: ac propterea maximis apud omnes honoribus celebratũ. Do cuiſſe eos inſuper quorum regio uites ferre non poſſet: potum ex ordeo

conficere: quem nonnulli zitum dicunt: paulum a uini ſapore differentē. Exercitum quoq; ſecum non tantum uirorum: ſed etiam mulierum circun ducens nepharios homines atq; iniquos merita mulctauit poena: in boe tia iuſſit. In gratiā patriæ omnes urbes liberas eſſe ciuitate ſui nominis condita: quam & liberam pronuntiauit. In indiam cum exercitu tranſcen dens triennio poſt multis cum ſpoliis in boetiam rediit. Primus omniū triūphauit elephanto indico uectus. Boetii cæteriq; græci thraces quoq; in memoriā indicæ expeditionis ſacra triaterica ſibi inſtituerunt. Vnde & in multis græcis urbibus triēnio bacchides mulieres cōueniunt: apud quas de more uirgines thyrſum ferunt in honorem dei bacchantes. Eiq; per cætus ſacrificantes. Poſtremo memoriam menadum quæ feruntur illi deo aſtitiſſe: hymnis & cantu renouant. Subſtulit & omnes impios: qui in orbe erant. Sed maxime pentheum ac ligurgum. Vini inuentio tū propter potus uoluptatem: tum quia corpus reddit ualidius grata ſupra modum mortalibus fuit. Aiūt cum purum in cenis uinum datur: omnes deum ſoſpitem optare bibenti. Cum uero poſt cenam aqua mixtum ſu mitur: Iouem uocari ſaluatorem. Nam puri uini potus ad inſaniam rede git. Aqua iouis mixtus uoluptatem letitiamq; affert: & probibet inſani am. Ferunt in deos rerum ab ſe inuentarum meritis maxime Dionyſiū ac Cererem ab hominibus coli. Alterum ſuauiſſimi potus auctorem: alte ram ob fruges ab ſe repertas. Traditur quoque & alter multa prior eta te fuiſſe Dionyſius. Quem aiunt ex ioue & proſerpina natum a nōnul lis quæ appellatum Saebaſis. Huius genus ſacra honores quæ propter pudorem nocturna occulta quæ agunt. Dicitur propter ingenii acumen primus boues ad iugum iunxiſſe: eorum quæ opera frugem iacta ſemina reddidiſſe. Qua ex re illum cornibus finxerunt. Ex ſemele uero natum poſteriorem ferunt deliciis deditum molli corpore ac præ cæteris decore uoluptatibus inſuper uenereis indulgentem in exercitu mulierum copi am circunduxiſſe armatam haſtis thyrſo inuolutis. Tradunt & muſas uir gines cum eo profectas apprime eruditas. His tum propter cantus ſuaui tatem tum quia doctæ pſalere boniſq; artibus eruditæ erant deus ille ob lectabatur. Secutus eſt ipſum. Silenus quoque pedagogus ac nutritor op timorumque īſtitutor ſtudiorum: qui plurimum Dionyſio ad uirtutem ac gloriam reſque bellicas profuit. Armis bellicis in pugna utebatur & pardalorum pellibus pacis tempore in ſolennitatibus diebuſq; feſtis ue ſtes floridas molles ac delicatas induebat. Si quando ex potu bibentis

caput agitaretur: mitra caput aligabat. unde & mitriphoros dictus ē. Re
ges poſteri pro mitra caput diademate uinciri ſunt ſoliti. Aiunt inſuper
dimytora uocatum: quoniam ex uno patre duo ſint orti dionyſii & matri
bus duabus. Verum poſteriori prioris aſcripta ſunt geſta. Quapropter
qui poſtmodum ſecuti ſunt ueritatis ignari nominiſqꝫ ducti ſimilitudine
unicum extitiſſe dionyſium crediderunt. Harticam quoqꝫ ex huiuſmodi
tribuunt ei cauſa. Cum nouiter reperto uino nondum aquam infundere
cōſueſſent: in amicorum epulis ac feſtis diebus uinum purum ad uolupta
tem potantes ebrii reddebantur. Qua ex re ligneis baculis: quos geſta
bant: alteri alteros percutientes plurimos uulnerabant. Quidā peribāt
ex uulnere. Vt eiuſmodi certamina probiberentur: dionyſius: ut modico
uino utqꝫ ꝑ fuſtibus ligneis ferulis uterentur: edixit. Plurima ei cogno
mina ab rebus quas ægit ſunt ab hominibus indita. Nam alii bacchum a
mulieribus: quæ bacchātes illum ſequebantur dixere: alii atorculari: quo
uinum exprimitur leneum. Quidam bromium a tonitru: qui ī eius ortu
contigit: pingenius inſuper ex eadem appellatur cauſa. Quin etiam tri
umphator dicitur: ꝙ primus omnium de indis multis cum ſpoliis in pa
triam reuerſus triumpharit. Aliis quoqꝫ cognominibus: quæ longū eſſet
recenſere & alienum ab hiſtoria: uocitatus eſt. Duplici eſſe uidetur forma
quoniam duo Dionyſii extiterunt. Primus barba promiſſa antiquo mo
re barbam nutrientium fuit. Spetioſior poſterior iuuenis: & ut fertur: de
litioſus. Quidam duplicem formam illi tributam uolunt: quoniam ebrie
tas & iracundos efficiat & hylares. Satyros etiam: quorum opera in pſal
tatione ac tragoediis oblectabatur ſecum tradunt duxiſſe: & muſarum
quidem optimis inſtitutis. Satyrorum uero riſu ac ioco Dionyſius ui
tam omnem foelicem traducebat. Scenicæ præterea artis ac theatrorum
inuentorem. Et muſicæ certaminum inſtitorem uolunt: omnes etiam
qui in exercitu muſicis exercerentur fecit immunes: quod & poſteri in
ſtar Dionyſii ſeruarunt. Omnes enim muſicæ operam dantes immuni
tate potiti ſunt. Et de Dionyſio ne modum excædat oratio hactenus.
Nunc quæ de priapo traduntur. ſunt enim Dionyſii rebus contigua ſe
infert ſcribendi locus. Fabulantur antiqui filium dionyſii ac ueneris pria
pum fuiſſe: ducti uero ſatis ſimili coniectura: ꝙ qui uino indulgeant ſunt
natura ad uenerem promptiores: aſſerunt nōnulli priſcos illos cum uellēt
hoīum pudenda occultius nominare priapum dixiſſe: alii genitalia dicūt:
cauſam eſſe hominum generationis: proptereaqꝫ ſemp extitiſſe īmortali

honore celebrata. Aegypti de priapo ſcribentes: olim titanas aiunt oſiri de ab ſe dolis īterfecto corpus eius in æquas partes diuiſiſſe: Iiſq; domo clam elatis partē pudendā in flumen cū ſinguli eam reſpuerent abieciſſe. Iſidem poſtmodū ultam uiri mortē titanibus occiſis uiri corpus inquiſiſſe: parteſq; repertas cum in formā hominis cōpoſuiſſet ſacerdotibus tradidiſſe ſepeliendas: utq; ueluti deum Oſiridē colerent īperaſſe. Sola pudenda non reperta pro deo coli: inq; templo ſuſpendi iuſſit. Hæc de priapi genere: deq; eius honore ab antiquis ægyptiis traduntur. Hunc deū quidam Thyphalum alii typhonem nomināt. Non ſolum aūt in urbiū tēplis: ſed ī agreſtibus quoq; locis tāq; uinearꝝ atq; ortorꝝ cuſtos colitur fructuū fures caſtigans. Nō ſolū aūt in cerimoniis q̄ dionyſio īpendūtur ſed & in reliquis ferme aliis huic deo ſacra cū riſu & ludo fiunt. Simili ortu fuiſſe quidā exiſtimant hermaphroditum: quē ex mercurio ac uenere genitum utriuſq; parentis nomē cæpiſſe ferunt. Hunc deum eſſe opinantur promiſcua uiri ac foeminæ natura: fuiſſe quoq; & ſpecie mollitieq; corporis foeminæ ſimilē & opera exercuiſſe uiri. Quidā eiuſmodi partus aſſerunt naturæ mōſtra: quæ raro fiant: atq; aliquid tum bonū tū malū portēdant. Quoniam uero muſarꝝ in dionyſii geſtis meminimus uidetur nunc de his diligentius ſcribēdi tēpus: plurimi & hi præſertim: qui probātur ſcriptores tradunt: eas iouis & memoriæ filias: pauci ex poetis in quibus eſt alcmeon filias eſſe cæli ac terræ aiunt. In numero quoq; diſſentiunt: nam quidā tres: alii nouem aſſerunt extitiſſe. Verum nouem numerus inualuit: his cōprobantibus qui habiti ſunt: homerꝝ dico atq; heſiodum cæteroſq; eiuſcemodi cæteris præſtantiores. Homerus enim ait muſas nouem eſſe pulchritudine eximia. Heſiodus etiam recēſet nomīa: Clio: Euterpe: thalia: Melpomene: Terpſicore: Erato: Polimnia: Vrania Calliope: quæ omnibus eſt nobilior. Harum cuilibet ſua officia tribuūt eorum quæ ad muſicæ artem ſpectant. Veluti poeticam melodiam ſaltationem choreas aſtrologiā reliquaſq; doctrinas: plures aſſerunt eas fuiſſe uirgines: quoniam uirtutis diſciplina incompta eſſe uideatur. Muſas eo uolunt cognominatas: q; homines bona utiliaque docēt: & quæ ab indoctis ignorantur. Nomina cuiq; a proprio munere tribuerunt. Nam clio propter gloriam quæ ex poetarum laudibus oritur dictam uolunt. Euterpem propter uoluptatem quæ ab audientibus ex honeſti eruditione percipitur. Taliam q; in longum tempus poetarum laus parta uireſcat. Melpomenem a melodia: qua audientes demulceantur. Terpſicorem eo

ꝙ audientes oblectat propter bona quæ proueniunt ex doctrina . Erato ꝙ docti homines ab omnibus amentur. Polymniam: quoniam cātus ſuauitate poetas reddit gloria īmortales· Vraniam ꝙ uiros eruditos ad cælum tollat. Gloria enim ac ſapientia eleuat animos ad cæleſtium contemplationem. Calliopem ꝙ cantus ſuauitate cæteras antecedens magni ab auditoribus extimetur. Poſteaq̄ de muſis rettuli: nunc geſta herculis recenſeamus. Neqꝫ uero me latet magna in difficultate uerſari: tum ueteꝝ rerum: tum præcipue operum herculis ſcriptores. Ea enim fuiſſe amplitudine ſinguli fatentur: ut omnium quæ memoria hominum complexa eſt geſta ſuperare uideatur. Difficile quippe eſt pro dignitate rerū eius acta ſcribere: atqꝫ ea: quæ tanta magnitudine extitere: ut īmortale præmium mereātur æqua factis oratione proſequi. Nam cum propter uetuſtatem admirationemqꝫ rerum multi haud facile crederent ſcribentibus: neceſſe fuit in his: quæ maxima habebantur prætermittere quædam: ne omnia ſcribendo hiſtoriæ parum fidei haberetur. Nōnulli enim legentiū haud recto iudicio uſi nimis exquiſite antiquas res ex his: quæ nunc geruntur perpendunt exiſtimantes herculis uirtutē ex noſtroꝝ hominū imbecillitate. Ita rerum geſtarum nimia magnitudīe moti haud quaq̄ hiſtoricis crediderunt. Verum in priſcis illis rebus ac fabulis ſimilibus non omīno ad quadram ueritas perueſtiganda eſt. Et enim in theatris licet ſciamus Minotaurum forma qua fertur minime extitiſſe: ne tricorporem gerionē tamē pro ueris eas fabulas ducimus: fauoreqꝫ eius dei honores augemus. Et ſane per iniquum uidetur: cum hercules: dum uixit orbis monſtra ſuo labore perdomuerit homines tantorum beneficiorum īmemores eius laudi claris operibus partæ calumniādo detrahere. Cumqꝫ poſteri propter ipſius uirtutis excellentiam cōmuni omnium conſenſu īmortalitatem illi tribuerint. Nos neqꝫ traditam quoqꝫ a patribus erga illum deum pietatē ſeruare. Verum his poſt habitis opera eius ab initio exponemus tū poetarum tum ſcriptorum antiquiſſimos imitati. Ex danae acriſii ac ioue natum perſea ferūt. Ex eo andromedaqꝫ cephei lectrionem. Is deinceps ſūpta euridice pelopis Alcmenam procreauit. Hanc dolo iuppiter cum cognouiſſet herculem genuit. Hoc pacto herculis parentum genuſ ad maximum referunt deorum: eius uirtutem non ſolum ex operibus ſpectare licet. ſed etiam ex genere. Iouē enim ferunt tres noctes in unam redactas alcmenæ operam dediſſe maximum futuri coloris iuditium . Tantum tēporis in eo puero creando impēſum. Quod non amoris cupiditate ꝓut

in aliis mulieribus cōtigit factum eſt:ſed pueri gignēdi gratia. Itaq; no lens ui Alcmenā agredi:neq; fidens poſſe illi coitum ob eius prudentiā perſuadere dolo mulierem aggreſſus eſt. Amphitrioniſ forma aſſumpta. Adueniente partus tēpore iouē diis aſtantibus prædixiſſe ferunt:ea die puerꝝ:qui naſceretur ſe perſidorꝝ regē facturꝝ. Quibus uerbis mota Iu no lucinam filiam iuſſit comprimere alcmenæ partum. Euriſteum ante tē pus in lucem educere. Iupiter licet cōſilio früſtratus quod prædixerat ra tum:& herculis famam claram eſſe uolens:dixiſſe iunoni ferunt permitte re ſe Euriſteū:ut prædixerat regem eſſe:herculēq; ei ſubici uelle duodecī quoq; certamina ab eo perfici:quæ Euriſteus mandaſſet:Quibus conſu matis fieret īmortalis. Alcmena poſt partum iunonē uerita puerum in lo co expoſuit:quē nunc ab eo herculeum campum dicunt. Quo tēpore mi nerua una cum iunone profecta cum īfantis naturam admiraretur iunoni ſuaſit:ut illi mām̄am præberet. Qua præter ætatē uiolētius ſumpta iu no dolore mota puerum abiecit. Minerua illum matri detulit nutriendū Mirabitur merito quis rem deſuetam accidiſſe:ut mater:quā ad filiorum amorē natura compellit ex ſe natum perditum iret nouerca:quæ natura odiſſe priuignos ſolet:ignorās ſaluare infantē:iuno deinceps duos draco nes ad perdēdum miſit puerū:quos ille utraq; manu faucibus apprenſos ſtrangulauit. Vnde illum argiui:quoniam iunonis opera gloriā eſſet ade ptus:cum antæa alceus uocaretur iracleum dixere. Reliquis imponuntur a parentibus nomina:huic ſoli uirtus nomen dedit: interim Amphitriō ex tirintho pulſus thebas cōceſſit. Hercules antæa educatus optimæ cer taminum quoq; exercitio deditus: & corporis robore excelluit & animi uirtute. Adhuc ephebus primum ad liberandas e ſeruitute thebas opam impēdit tanq̄ patriæ gratias redditurus. Erant ſubditi thebani Erigino miniorum regi ſuperbe ab eis annis ſingulis certum tributū exigēti. Sed minime ueritus imperantium uires rem agreſſus eſt memoria dignā. Om nes qui ad exigēda tributa miſſi erant male mulctatos e ciuitate expulit. Erigino eius rei auctorem dare ſibi poſtulante chreon thebanorum rex illius potētia territus paratus erat ſeditionis tradere auctorem. At hercu les comparatam adoleſcētium manum ad libertatem patriæ cohortatus arma ex deorum templis:progenitorum ſpolia diis affixa ad belli uſum deprompſit. Nulla enim priuatim in urbe erant arma:ſed ſinguli regis edicto:ne deſciſcerēt adempta. Audiēs poſtmodum hercules Eriginum cum exercitu appropīquare urbi obuiā cum millitibus egreſſus in quodā

.K.

anguſto aditu ubi paucis pugnandi locus erat regem adortus: prælio uictū occidit: oī illius exercitu deleto ex tēploq; ciuitatē orchomeniorꝝ captam minyorꝝ prius incenſa regia euertit. Ad quarum rerum famam per uniuerſam græciam diſperſam ſtupentibus omnibus creon rex admiratus adoleſcētis uirtutem filiam illi Megaram nuptui deſpondit: urbis ueluti filio curam permiſit. Euriſteus habēs argis regnum nota herculis fama eum ad perficiēda certamina arceſſit. Renuentem iuſſit iupiter Euriſteo obtemperare. At is delphos adiens conſulto ſuper his deo reſpōſum tulit ab diis iniunctum eſſe: ut Euriſtei iuſſu duodecim certamina pficeret: quibus tranſactis immortalitate potiretur. Ea ex re haud parum eſt commotus animo hercules. Nam & ſua indignum uirtute uidebatur humiliori ſeruire: & ioui & patri non obtemperare: tum inutile: tum īpoſſibile ducebat: Hac anxietate perplexo animo iuno rabiem iniecit: Itaq; ī inſaniam a mentiamq; uerſus Iolaum occidere uoluit. Quo fugiente filios: qui prope Megaram habitabant ſagittis: uelut hoſtes appetiit. Paulatim abſcedente dementia præteritum recognoſcens facinus doluit ex tanta calamitate. Cum ſinguli una eius malo moererēt diu quieuit domi fugiens hominum conſortia & conſolationes. Tandem tempore dolorē mitigante paratus ad ſubeunda pericula ad euriſteum uenit. A quo primum imperatus eſt nemei leonis interficiundi labor. Hic præter modum ingens: & qui neq; ferro: neq; ære: neq; lapide uulnerari poſſet manibus neceſſario erat occidendus. Verſabatur his maxime inter Micenas ac nemeam ſiluam circa montem: quem a caſu tritonem dixerunt. Huius in radicibus aderat ſpelunca ad quam diuertebat belua. Hercules cum ad locū acceſſiſſet refugientem in ſpeluncam inſecutus feram altero aditus ore obturato manibus leonem compræhenſum ſuffocauit. Detractam pellem corpori tegumentum ad futura pericula circundedit. Secundum ei certamen additum fuit: interitus hydræ lerneæ: ex cuius corpore centum prodibant ſerpentum capite ceruices. Quarum ſingulis cæſis duæ renaſcebātur: ob eam quæ rem minime uinci uidebatur poſſe: cum pars amputata ualidior redderetur. Hanc difficultatem arte ſuperās Iolaum monuit: ut eueſtigio inciſam ceruicē face lignea: ne effluerer ſanguis inureret. Hoc pacto ſuperata belua ſagittas ſuas eius ſanguine tinxit: quo illarū uulnus mortiferum redderetur. Tertius extitit labor datus: ut aprum erimāthe um archadiæ uaſtantem agros uiuum afferret. Quod mandatum admodum difficile uiſum eſt. Oportebat enī cum eo pugnantem adeo uiribus

ualidum animoq̃ prouidum eſſe: ut in beſtiæ congreſſu caueret ne elapſa manibus dentium diſcrimē ſubiret neue ui perimeret arctius conſtrictā. Hoc arduū factu cenſebat: ſed ea prudentia certauit: ut beſtiā uiuā ſuper humeros ad Euriſteū afferret. Qua cōſpecta timore ductus rex in æreo ſe uaſe abſcondit. His actis hercules centauros ob hanc cauſam expugnauit: pholus erat centaurus: a quo propinquus mons dictus eſt. Hic hoſpitem herculē cum domi ſuſcepiſſet defoſſum antæa uini dolium extulit. Hoc tradunt cuidam centauro olim a Dionyſio datum: imperatumq̃: ut tunc uinum proferet: cum adeſſet hercules. Quarta poſtmodum progenie ſolum uerborum Dionyſii memorem uini dolium aiunt ob Herculis honorē reſeraſſe: Verum eius odor tū uetuſtate uini: tum uirtute īgens ad propinquos cētauros delatus ebrios reddidit. Vna igitur domū pholi magno ingreſſi tumultu ad rapinam uerſi ſunt: pholus timens cum ſe abſcōdiſſet: ſolus hercules illis obſtitit. Pugnandum erat cum his qui ex matre dii erant: quibus equorum uelocitas robur biformis corporis homi num prudētia ineſſet: centauri pars tædis ab radice auulſis: pars magnis ſaxis quidam accenſis facibus: alii ſecuribus ingentibus certabant. Hercules intrepidus pro dignitate ab ſe geſtorum pugnam ſubiit. Iuuit in hoc eos bello mater nebula maximum hymbrem infundens qui haud nocuit quadrupedibus: hominibus uero ſolum lubricum fecit. Hoc auxilio fultos centauros hercules tamē ſuperior multis eorum peremptis: reliquos in fugam uertit. Ex defunctis clariores erant: Daphnis: Argeus: Amphion: Hippotion: Orios: Iſoples: Malanchetes: Tereus: Derpos: Phrixus Qui uero aufugerant meritam deinceps poenam dedere. Omados: qui in archadia alcinoi euriſtei ſorori uim attulerat: peremptus eſt. Qua in re herculis uirtutem admirati omnes ſunt. qui & illum ut hoſtem priuatim odit: & iniuriam ſit mulieris ultus: uerum cum pholus centauros qui in pugna ceciderant ut cognatos ſepeliret: contigit ut ſagitta a quodam euulſa ſe ipſum feriret. quo uulnere cū curari nequiret obiit. hunc hercules magnifice ſepeliit ſub monte. quæ res ei glorioſior omni columna cecidit. Ab ipō enim mons abſq̃ alio epigrammate pholos cognominatur Nā montis cognomen: qui pholos dicitur non epigrāma aliquod ſepulti nomen repræſentat. Eodē modo & chyronem arte medicinæ prædituū īuitus ſagitta occidit. Deīceps mādatū herculi eſt. ut aureis cornibus ceruā uelocitate eximiam captam adduceret. hoc certamen abſoluit ingenio. quod non inutilius habetur corporis uiribus. hanc retibus quidam

captam aiunt. Alii indagine abſque labore depræhenſam eſſe dormien tem. Nonnulli continua feſſam in perſecutione eſſe captam uolunt: Quod certamen non ui aut periculo eſt: ſed ingenio conſumatum. Cū mandatum præterea herculi eſſet: ut aues. Ex ſtimphalida palude pelle ret: arte ac prudentia facile iniunctum laborem perfecit. Expulſis auibus quæ innumera multitudine etiam finitimarum regionum fructus uaſta bant. Vi ſuperari non poterant: propter ingentem numerum: ingenio opus erat. Tabulam ergo enneam parauit: quæ repercuſſa ingenti ſonitu uolucres timore ad fugam compulit longinquam. Qua ex re paludem ab auium moleſtia exemit. Poſt hæc in herculis contemptum præcæpit Euriſteus: ut aulam egei nemine iuuante purgaret. Hæc per multos an nos contractis ſordibus fimoq; repleta erat. At ille ad effugiendam con tumeliam humeris aulam mundare horruit. Sed pignione flumine ſuper inducto curſu eius aulam purgauit abſq; ignominia una die opere perfe cto. Miranda profecto herculis prudentia: qui quod per ignominiam ſu perbe imperatum erat: in laudem uertens nil indignum egit immortali tate. Suſcepit deinde onus tauri ex creta: quem paſiphæ amabat deducē di. Eo in inſulam nauigans minois regis auxilio taurum in pelopōneſum longum profecto maris iter deduxit. his actis olimpicum inſtituit certa men locum optimum exiſtimans ad tantos hominum conuentus cāpos iuxta alpheum flumen ſitos. Ibi hæc certamina ioui patri dedicauit coro natus. Quoniam & ipſe quoq; bene de hominum genere abſq; præmio eſſet meritus. Ea uero certamina quāq; inuicē diuerſa abſq; pugna cuicit: nullo propter ſingularem eius uirtutē ſecum congredi auſo. Nam pugi les aut panchratiaſtes ſuperare eos qui in ſtadio certant difficile eſt. Ar duum item eſt illos: qui leuibus certaminibus excellant: cū his qui in gra uioribus uerſati ſunt contendere. Merito igitur omnium hoc ab hercule inſtitutū certamen habetur præſtantiſſimum: quod ab optimo uiro prin cipium ſumpſit. Non uidentur autem dona ommittenda a diis Herculi ob uirtutem tributa. Nam cum ex belli laboribus ad requiem ſe ac homi num cætus dieſque feſtos contuliſſet deus quilibet ſuis eum muneribus ornauit: pallas peplum: clauam ac thoracē uulcanus dedit: uterq; inſigne ſuæ artis opus. Nam altera rem ad uſum pacis uoluptatemq; conceſſat: alter ad belli pericula euitanda. Neptūnus inſuper equos donauit. Mer curius enſem. Apollo arcum: quo & uti docuit. Ceres ad expiandam cen taurorum cædem: quædam parua myſteria celebrare monſtrauit. Rem

præcipuam circa huius dei genus licet aduertere. Iupiter primam morta lem foeminam niobem phoronei cognouit. Vltimam ſemelem: quã ſex tamdecimam a Nyobe ſcriptores genitam tradunt: a cuius primum ma ioribus gignere homines cæpit: in eaq ipſa deſiit. Poſt hanc nullius ap petiit concubitum mortalis neminem ſperans huic ſimilem fore nolenſq melioribus immiſcere deteriora: poſtea circa inſulam palenẽ gigantibus bello celeſtes laceſſentibus hercules pro diis pugnãs multis ex hoſtibus interfectis maximam gloriam adeptus eſt. Iupiter eos: qui ſibi aſtiterant deos tantũ olympios appellauit: ut hoc cognominis honore bonus a ma lo ĩternoſceretur. Eodẽ quoq cognomine ſolum Dionyſium herculẽq ex mortalibus foeminis ortos dignatus eſt: non ſolũ quia ab ſe nati erãt: ſed propter parem uirtutis emulationem: cum uterq multis mortales be neficiis affeciſſet. Iuppiter prometheum: qui hominibus ignem dederat uinclis alligauit aquila prope poſita: quæ illius iecur depaſceretur. Hanc hercules illius miſeratus poenam: qui ob beneficium hominibus impen ſum plectebatur ſagytta peremit. Iouiſq iram mitigans benefactorum ſocium exemit a cruciatu. Labor deinceps eſt ei iniunctus diomedis thra cis equos deducendi. Erant equorum præſepia ob equorum feritatem ærea: ferreis cathenis equi uiribus præualidis uinciebantur. Cibis alebã tur non his: quos terra ferat: ſed hoſpitũ eo diuertentium carnibus: hos cupiens hercules abducere primo diomedem cæpit: deditq ſuo exẽplo equis comedendum. Manſuetiores deinde factos ad ſeq adductos Euri ſteus iunoni ſacrauit. Quorum genus uſq ad macedonem alexandrum permanſit. Cum iaſone poſtmodum ad uellus aureum rapiendum naui gauit in cholchos: ſed de argonautis poſterius dicetur. Acceptis inſuper ab euriſteo mandatis hercules: ut cingulũ hippolytæ amazonis afferret: aduerſus eam cum exercitu profectus: ad euxinum põtum nauigauit. Ac per oſtia thermodontis fluuii ingreſſus prope Themiſcyram: ubi amazo num regia erat: caſtra poſuit. Primo cingulum ab eis poſtulat: ſed ubi re nuentes intellexit: armis agendum cenſuit. Amazonibus exercitui hercu lis oppoſitis quæ nobiliores bello erant: herculem ſolum acri certamine appetiuere. Et primum Aella: quæ ex uelocitate id nomen traxerat: cum ueblociorem ſe reperiſſet pugnans occubuit. Secunda phillyppiſ e ueſtigio in primo congreſſu unico uulnere cecidit. Poſt hanc parthoes: quam ſep ties ex prouocatione hoſtem ſuperaſſe aiebant inita pugna eſt interẽpta Quartam deinceps Eribiam: quæ bellicis rebus expertam fortitudinem

præſe ferens aliorum auxilium renuebat:opinionē deceptam cum fortio
rem offendiſſet hercules interfecit. De hinc celeno Euribia phoebes Ar
temis uenatrix ab eo peremptæ.poſt has deianiram Aſteriam Marpem
Thermeſſam Adippem deuicit. Q uæ cum uirginitatē ſeruare iuraſſet
iuſiurandū ſeruauit. Vitam nequaq̄ ſaluare potuit. Menalippe quæ ama
zonibus præerat præcipua excellens fortitudine imperium abiecit. Her
cules clarioribus ſublatis multitudinem in fugam uerſam inſecutus ama
zonum gentem deleuit. Ex captiuis Anthiopem theſeo largitus eſt. Me
nalippæ ſublato baltheo ſalutem dedit. Decimus deinceps labor ab Eu
riſteo herculi iiunctus:ut gerionis boues:qui in hyberia loca uerſus ocea
num ſita paſcebantur ad ſe deduceret. Hercules ſciens hunc laborem ma
gni difficiliſq; eſſe certaminis:exercitum præparauit huic aptum expedi
tioni. Vulgata erat per orbē fama chryſeum: hoc enim a diuitiis nomen
traxerat:qui uniuerſæ hyberiæ imparet tres habere ꝓpugnatores filios
tum robore corporis:tum armis egregios. Exercitum præterea cuilibet
fortiſſimorum militum eſſe. Q uarum rerum gratia motus Euriſteus exi
ſtimans eam fore difficilem expugnationem hoc herculi certamē indixit.
At ille priorum ab ſe geſtorum memor fidēter id periculum adiens exer
citum increta coegit:exiſtimans inde facile ſe copias traducturum. Opti
me enim ſita inſula eſt: ex qua in uniuerſum orbē exercitus educi poſſit.
Verum antæa herculi cretenſes cumulatiſſimos honores impenderant:
quibus ductus in horum gratiam omnem feris beluis inſulam ita purga
uit:ut nullum agreſtius animal in ea deiceps neq; urſus:neq; lupus: neq;
ſerpens:neq; aliud quid ſimile ſit repertum. Hæc ideo merita in inſulam
contulit:q; iupiter ibi natus altuſq; fuerit. Ex ea igitur in libyā nauigans
Antheum primo corporis robore ac paleſtra præclarum. multos enī ex
ternos ſecum certamine cōgreſſos occiderat: ad pugnā prouocatum per
emit. Tum in libya feris beluis plena nonnullas quas ſubegit oras ita do
meſticas reddidit:ut agrorum cultura plantis fructiferis uitibus oleis fer
tiles redderentur. Ita libyam antæa ob feras multiplices infeſtam ac de
ſertam adeo habitabilem cultamq; præbuit:ut nulli alteri regioni cæde
ret foelicitate. Eodem pacto ſceleſtis nefariiſq; hominibus ſuperbia inſu
per elatis pricipibus morte ſublatis urbes reddidit foelices. Tradūt her
culē adeo feras beſtias hominesq; impios odiſſe atq; oppugnaſſe: q; ſer
pentes ſe adhuc infantē interficere uoluiſſent:quodq; uir factus imperiū
ſubiecit ſupbi atq; iniuſti domini ea certamina imperantis. Poſt Antæi

mortē in ægyptum tranſiens buſiridem occidit regem hoſpitum cæde ad ſe accedentium craſſantē. Cum tranſiſſet loca arida libyæ inuento ube re ſolo urbem condidit a multitudine portarum: quæ in ea erant centum portarum appellatam: eius urbis ſtatus uſꝗ ad poſteriora permanſit tē pora: quibus carthaginenſes maximis copiis urbē ab ſe expugnatam cæ pere. Peragrata maiori libyæ parte hercules ad oceanū: qui eſt ad gades peruenit. Ibiꝗ ab utraꝗ continentes parte columnis poſitis in hyberiā cum exercitu tranſiit. Chriſauriꝗ filios tribus magnis exercitibus fiden tes ſingulari prouocatione ſuſtulit. Cepta hyberia greges boum ſecum adducens iterꝗ per hyberiam faciens. Cum quidam eius gētis rex uir iu ſtus præcæteris ac probus eum magno honore excepiſſet: partem boum regi dono dedit. Quos ille herculi dicans ſingulis annis ex his pulchrio rem illi tauꝝ ſacrificauit. Hos ſacros in hyberia boues uſꝗ ad noſtra tem pora conſtat perſeueraſſe. Poſtꝗ̄ columnarum herculis meminimus uide tur de his amplius paulo dicendum. Montes ab utroꝗ latere cōtinentis mari oceano īminent: In quibus ſtatuit columnas. Cupiens autem ſempi ternum ſui nominis monumentum eſſe aiunt utrunꝗ montem congeſta humo adeo ampliaſſe ut oceani maris aditum ante inter utrunꝗ cōtinen tem latum arctiorem lōgioremꝗ redderet. Quo magna cæte in noſtrū pelagus adire nequirent. Vtꝗ ad poſteros perpetua eius operis gloria manaret. Tradunt alii coniunctis prius montibus ab eo effoſſis paruum oceanum ad noſtrum mare factum. Verum hæc cum ſingulis liceat ex uo luntate credere extimationi hominū reliquenda ſunt. Sed tamen antæa huic ſimile opus in græcia effecerat. Nā a locis quæ tempe appellantur ubi late ſtagnabat in cāpis aqua: ducta foſſa aquā deduxit. Theſſaliæ cir ca peneum fluuium campos fertiles præbens. In boetia ſecus egit. Nam alueo Minei fluminis effoſſo omnem regionem ſtagnātem īutilemꝗ red didit. Sed theſſalie opera in græcorum gratiam acta ſunt. Aduerſus ue ro boetios impenam mirigadam urbem incolentiū ultionemꝗ quos illi ī ſeruitutem redegerāt thebanorum hyberorum regno optimis eiuſ regio nis uiris tradito cum exercitu in celticam galliā profectus eſt: omniꝗ per agrata prouincia infandum interficiendoꝝ hoſpitū morem ſuſtulit. Cū ingens ex omnibus gentibus eum exercitus ſequeretur: urbem condidit amplam: quam appellauit Alexiam plurimis ex propinquis īcolis ſpōte in ciuitatem confluentibus: qui cum reliquam multitudinem ſuperarent eueſtigio urbs ad barbaros mores defluxit. Hāc urbem celtæ etiā nunc ī

honore habēt:tanq̄ omnis celticæ metropolim. Permanſit hæc urbs ab
eius conditore hucuſq; libera ac ſui iuris: poſtmodum a.C.Cæſare:qui
propter res geſtas deus dictus eſt:ui capta romanorum īperio cum aliis
celtis ceſſit.Ab his hercules in italiam tendens iterq; per alpes faciens
ita difficilem aditu aſperamq; uiam ſtrauit: ut poſtea exercitibus cum iu
mentis impedimentiſq; facile iter eſſet.Barbaros montanos infeſtos trāſ
euntibus latrociniiſq; aſſuetos occiſis eorum ducibus deleuit poſteris red
dita itineris ſecuritate:tranſcendens alpes & eam quæ nunc galatia uoca
tur per liguſticos tranſiit patriam aſperam ac omnino duram:multoque
etiam incolarum labore ac ſtudio paucos ferentem fructus.Q ua ex re ro
buſti homines ſunt ualidiq; corpore.Cibi enim paucitate colendorumq;
agrorum labore agiles ac leues exiſtunt:& in bello uiri præcipue fortes.
Hi cum ultra cæteros continuo agrorum exercitio fatigentur: & foemi
nas quoq; ruſtico operi aſſuefecerunt. Operis tum uirorum tum mulieꝝ
inuicem prætio conductis:mirabile noſtris unius foeminæ factum conti
git.Q uæ prægnans cum uiris opus mercede faciens ingentibus partus
doloribus abſceſſit inter uirgulta:ibiq; abſq; eiulatu infantem editum fo
liiſq; inuolutum cum abſconditum dimiſiſſet ad opus nihil de partu lo
cuta rediit.Sed re ad uagitum infantis cognita:qui operibus præerat nō
permiſit matrem a labore quieſcere:donec tādem infantis miſertus præ
bita mercede mulierem dimiſit:hercules liguribus ac tyrrenis relictis ad
Thyberim fluuium: ubi nunc roma eſt: multis poſtea ſeculis a romulo
martis filio condita peruenit. Tenebant tunc ab origines :quod nunc pa
latium appellant urbem penitus paruulam incolentes. Inter præſtantio
res potitius & pinarius erant:qui herculem ut hoſpitem magno honore
doniſq; ſuſcepere.Horum uirorum monumēta uſq; ad hanc ætatē romæ
permanent.Nam inter nobiliores habentur pinariorum tanq̄ uetuſtiſſi
mum genus:potitiorum in palatio codeæ deſcēſus eſt lapideæ. Ab illo
potitia dicta propinquo domui:quæ tunc potitii fuit.Hercules ad bono
rem ſibi a palatinis īpēſum dixiſſe fertur eos:qui ſibi poſtq̄ ad deos trāſ
latus eſſet decimam bonorum dicarent uitam foelicem uicturos. Q uod
& eueniſſe uſq; ad hoc tempus conſtat.Multi enim romanorum non ſo
lum mediocri cenſu:ſed qui ditiſſimi ſunt habiti: decimas herculi uoue
runt:poſteaq; fortunatiores facti bona ſua ad quattuor talentorum milia
herculi ſacrarunt.Lucullus romanorum ferme ditiſſimus extimatis bonis
decimam herculi partem dedit:epulas præbens continue ac profundēs

multa. Templum inſuper iuxta Thyberim egregium herculi condidere romani in quo ex decimis ſacra deo offerunt. Deinde a thyberi profectus per littus italiæ ad Cumeum deuenit campum: in quo tradunt fuiſſe homines admodum fortes & ob eorum ſcelera gigantes appellatos. Cāpus quoq; ipſe dictus flegreus a colle: qui olim plurimum ignis inſtar ætnæ ſiculi euomens nunc Veſuuius uocatur multa ſeruans ignis antiqui ueſtigia. Cognito herculis aduētu gigantes inſtructis copiis omnes ei obuiā profecti ſunt. Acriq; cōmiſſa pugna. pollebant enim uiribus: ferunt diis adiutoribus ſuperiorem herculem pluribus illorum interfectis eam regionem omni feritate purgaſſe. Traditur gigantes terra dici genitos ꝓpter corpoꝝ ingentem molem. Hæc de gigantibus qui in phlegra deleti ſūt: a nonnullis: quos Timeus rerum ſcriptor ſequitur: feruntur. Ab his locis uerſus mare profectus opus exegit iuxta ſtagnum: quod auernum appellant: īter miſenum ac dicearcheos prope calidas aquas proſerpinæ ſacrū. Eius ambitus ſtadioꝝ eſt quinq; profunditas incredibilis: ut cū ſit aqua clariſſima: cerulea uideatur. Ferūt in eo priſcis temporibus quod poſtmodum fieri deſiit inferos euocari ſolitos. Effluente in mare ſtagno ferunt herculem ex aggerata terra fluxū clauſiſſe: uiamq; deſuper iuxta mare factam herculeam poſtmodum eſſe uocitatam. Hinc digreſſus peruenit ad quādam in agro poſidoniatorum petram: ubi fabulantur miraculū quoddam accidiſſe. Erat uenator in regione: quæ dicitur andragathia ſolitus antæa eorum quæ cæperat capita ac pedes dianæ dicata arboribus affigere. Cum aprum ingentem cæpiſſet contempta dea ait: ſe caput ſolum dicaturum: arboriq; cuipiam ſuſpenſo: cuū meridianū æſtum deuitans ſub arbore quieuiſſet in ſomnum incidit: tum ligaculo ſua ſponte diſſoluto caput decidens hominem peremit. Non admirabuntur id factum fortaſſe homines: cum ſit memoriæ traditum: hanc deam multos iam impios merita poena mulctaſſe. At uero herculi ſecus ob pietatem contigit. Nam cum ad fines reginorum ac lochrenſium perueniſſet: deq; uia feſſus quieſceret: cicadarum ſtrepitu perteſus deos oraſſe fertur: ut eas īde ammouerent: Exaudita præce non ſolum tunc: ſed poſtmodum cicadæ nunq̄ ſūt in his locis repertæ. Ad mare deinde cū deſcendiſſet apprime anguſtū ut pote tredecim ſtadiis latum ſicut Timeus aſſerit boues quidem nādo in ſiciliam appulere. Ipſe cornu bouis innixus mare traiecit. Cupiens autem circuire ſiciliam a peloro ad ericem cum perueniſſet perābulant: litus ferūt nymphas ei calidas aquas in requiē corporis paraſſe: q̄ cū duplices

eſſēt: hæ imertæ geptææ alteræ a locis ſunt denominatæ. Appropīquātem ſuæ ditionis locis herculem ad paleſtram prouocauit. Erix uenerīſ ac butæ eius ore regis filius. Orta præmii contentione: cum erix patriam: hercules præmium certaminis boues offerrent: indignatus primum Erix dicitur boues minoris exiſtimationis ſuæ regioni comparari: herculem uero reſpondiſſe boues ſibi pluris eſſe: quibus ſi priuaretur immortalitatem eſſet amiſſurus. His aquieſcens erix in eo certamine uictus patria ſpoliatus eſt. Eam poſtmodum incolis liberam ea conditione dedit: ut fructibus illius fruerētur quoad aliquis ex ſuis poſteris ad ea loca tranſiret. Quod & ita contigit. Multis enim poſtea ſeculis dorieus lacedemonius ad ſiciliam nauigans ea regione recepta hiracleam urbem cōdidit. Quæ cum breui creuiſſet opibus cartagīnēſes tum inuidia: tum timore ne quādo uiribus aucta phoeniceorum imperiū deleret magnis copiis ad ſe obſeſſam captamq; euertere. Sed de his ſuo loco ſcribetur latius. Circundata ſicilia cum ad loca: ubi nunc ſunt ſyracuſæ perueniſſet: auditis quæ de proſerpinæ raptu feruntur: & deabus illis ſacrificauit: & in Cyane præſtanti forma illis taurum dedicauit. Accolas inſuper quot annis ſacra proſerpinæ facere ac in Cyane dies feſtos agere ſacriſq; deam colere docuit. Deinceps per mediteranea iter cum bobus faciens ſicanos ei inſtructo exercitu obuios commiſſo acri certamine deuicit multis ex hoſtium numero cæſis: in quis dicuntur quidam præclari duces qui uſq; ad hoc tēpus heroum honores aſſecuti ſunt occubuiſſe. ſ. Leucaſpis pedicrates buphonus glychatas: buteus: & crytides. poſt hæc per leontinum agrum pergens pulchritudinē eius regionis admiratus apud eos: a quibus honore exceptus eſt: æterna ſui reliquit monumēta. Agyrenei uelut olympios deos feſtis diebus ſacriſq; herculē coluere: & lic& antæa id prohibuiſſet: tunc tamen primū ſuadēte demonio tanq̄ īmortalitatis præſagiū id fieri paſſus eſt. Cum haud procul urbē iter ſaxoſum eſſet: boues ſaxis tanq̄ ceræ ueſtigia impreſſerunt. Quod ſimile & ipſi herculi cum accidiſſet exiſtimans decimo iam conſumato labore aliquid ſibi īmortalitatis deberi impēſa ſibi annua ab incolis ſacra libēs accepit. Vt igitur gratiā bene de ſe meritis referret: lacū ante urbē effodit quattuor ambitus ſtadiorum: quē a ſuo nomine uocari iuſſit. Idē & loco ubi boum ueſtigia īpræſſa ſūt nomē īdidit. Tēplo gerioni cōſtructo: quod adhuc honorāt īcolæ Iolao quoq; nepoti tēplum ædificauit: oſtenditq; quomodo honores ei ac ſacra ānua fierēt uſq; ad hoc tempus ſeruata. Omnes enim eam incolētes urbem ab

ipſorum ortu iolao ſacras nutriunt comas: quoad ampliſſimis uictimis eū ſibi deum propitium reddant. Tanta uero eius templi maieſtas habetur reuerentiaq̧: ut qui aſſuetis deficiant ſacris pueri muti euadant & mortu is ſimiles. Idē ſi uouerint ſolita ſacrificia ſuſcepto uoto ſtatim fiūt a mor bo liberi. Eius regionis incolæ portam: qua hæc celebritas ſacraq̧ prodi bant heracleam uocitarunt. Paleſtre inſuper equorumq̧ certamina quot annis ad quæ publice omnes ſerui liberiq̧ conueniunt inſtituere. Docue re & ſeruos priuatī deum colētes choreas ducere: epulaſq̧ ſimul ac ſacra celebrare deo. Hinc hercules cum bobus in italiam profectus cum iuxta litus progrederetur laeinum furem boues furantem peremit. Crotonem uero cum inuitus cecidiſſet. Sepulchro ei conſtructo ſepeliuit egregie in colis prædicens futurum tempus: quo ibi ciuitas inſignis ex mortui no mine conderetur. Ipſe pedibus adriaticum ſinum circunuectus in epyrũ primo tranſiit: deinde in peloponeſum. Decimo labore perfecto ab Eu riſteo præcæptum eſt: ut ab inferis cerberum ad ſuperos educeret. Ad hoc opus ſumpto conſilio athenas uenit: initiatuſque eſt eleuſinæ myſte riis. Quibus præerat Muſeus orphei filius. Quoniam uero in orphei nomen incidimus: haud ab re erit paucis de eo ſcribere. Orpheus thrax genere filius Iagri doctrina melodiaq̧ ac poeſi exceſſit omnes: quorum extet memoria. Et enim poema mirandum edidit: & ſuauitate cantus præcæteris darus adeo fama excreuit: ut melodia feras arbores ad ſe audi ēdum allicere diceretur: doctrinæ deditus cum theologiæ operam impē diſſet in ægyptum trāſiit plurimarumq̧ ibi rerum ſciētia percæpta græ corum doctiſſimus: tum in deorum cerimoniis: tum in theologia: tum in poematibus cantuq̧ eſt habitus. Nauigauit inſup cum argonautis: obq̧ uxoris amorē ad inferos deſcendēs a proſerpina ſuauitate cantus allecta impetrauit: ut defunctam uxorē ab inferis excitaret. Quod & antæa fe cerat Dionyſius: quē dicūt matrē ſemelē ab inferis quoq̧ eductam īmor talitateq̧ donatam theonē denominaſſe. Nunc ad herculē reuertamur: qui ut ferunt fabulæ: inferos cum adiiſſ&: a proſerpina ueluti frater rece ptus Theſea ex uinclis cum perithoo ſolutum fauēte ſorore ſuperis reſti tuit. Cerberum inſuper uictum præter opinionē aſtrahēs ad hominum conſpectum deduxit. Vltimo ei labore indicto mala heſperidum aurea afferendi: in libyam tranſcēdit. Verum de his pomis non idem ſcripto res ſentiunt. Aſſerunt quidam in libyam in heſperidum ortis mala aurea a terribili dracone aſſeruari. Alii pecudū greges exquiſita pulchritudine

heſperides habuiſſe: quæ ob decorem a poetis aureæ dictæ ſint: quēad
modum & Venerem ob egregiam formam auream appellant. Nonnulli
eas pecudes colore auro ſimili fuiſſe uolunt: eoq; hoc appellatas nomine.
Draconem uero extitiſſe paſtorum curam: qui ui corporis fortitudineque
præſtātes cuſtoditis gregibus latrocinia probiberent. Sed hoc pro arbi
trio accipiant legentes. Horum cuſtode interfecto Hercules aurea poma
ad Euriſteum cum adduxiſſet. pro tot exactis laboribus expectabat: ſicut
Apollinis prædixerat oraculum immortalium uitam. Non ommittendū
uero nobis uidetur: quæ de athlante & heſperidum genere in fabulis fe
runtur. Fuiſſe in heſperia tradunt fratres duos fama celebres heſperum
atq; athlantem. Hos habuiſſe oues decoras fere colore aureo ac rubicun
do: a quo eas poetæ aurea mala dixere. Ex heſpero ortā filiam dicunt no
mine heſperis: quæ fratri nupſit: & ab ea regionem heſperiam nomina
tam. Ex hac athlas ſeptem genuit filias: quæ a patre athlātides: a matre
heſperides dictæ ſunt. Hæ cum forma ac prudentia excellerent: buſiris
ægyptiorum rex cupiditate captus uirginum pyratas ad eas oras miſit:
ut ab ſe raptas uirgines aſportarent. Quo tempore & hercules ſecundū
laborem conſumans Antheum in libya hoſpites paleſtra ſuperantem oc
cidit. Buſiridē uero in ægypto mactatos aduenas ioui ſacrificantem me
rito affecit ſupplicio. Deinde per nilū in æthiopiam profectus Emathio
nem æthiopum regem prælio uictum occidit. Poſtremo iterum ad certa
mina conuerſus prædones qui puellis in orto quodā dum luderēt raptis
inq; nauibus poſitis ſubito aufugerāt inſecutus in littore quodā depræ
henſos interemit. Virgines athlanti reſtituit patri. Quo beneficio mo
tus athlas nō ſolū dignis facto muneribus donauit herculē: ſed aſtrolo
giā īſuper docuit. In qua cum operā curāq; īpendiſſet præcipuā: ob ſpe
ram aſtroꝝ abſe adinuentam: orbē ſuis ferre humeris extimatus eſt. Her
cules quoq; cum ſperam ad græcos tranſtuliſſet: magna eſt gloria poti
tus extimantibus eum omnibus athlantico orbi ſucceſſiſſe. His occupato
hercule quæ ſupfuerant amazones aiunt circa Thermodonta fluuiū un
diq; conueniſſe ad bellum græcis inferendū. Nam græcoꝝ a quibus her
cules profectus bello ipſas ſuperaſſet: ſed maxime athenienſiū īiurias ob
eaꝝ reginam Antiopem: alii hippolitam tradunt a theſeo captā: ulciſci
cupiebant. Itaq; ſcytaꝝ auxilio fretæ: adiutæq; uiribus magno cū exerci
tu per Cimmericum nauigantes boſphorum in thraciam: inde per euro
pam in agrum athenienſem tranſeuntes caſtra in his locis: qui poſtea

àmazonii appellati ſunt poſuere. Theſeus earum tranſitu cognito ciuiū
coactis copiis aduerſus hoſtes una cum antiope amazone ex qua filium
ſuſceperat hippolytum proficiſcitur. Cōmiſſo certamine athenienſiū du
ce Theſeo uictoria fuit. Amazonum pars interfecta eſt. pars athenienſi
um agro pulſa. Antiopes quoqꝫ ꝓ uiro acriter pugnans occubuit. Quæ
ex prælio ſuperfuerunt amazones deſperata patria in ſcythiam diuerte
re: ſed quoniam de his ſatis antæa ſcripſimus: ad herculis redeamus ge
ſta. Peractis ab eo laboribus reſpōſoqꝫ ab diis accepto conferre plurimū
ad conſequendam īmortalitatem coloniā ad ſardos ab eo mitti: filioſqꝫ
ex theſpiadibus ſuſceptos coloniæ præfici duces. Iolaum nepotem cum
filiis: adoleſcentiores enim erant deſtinauit. Neceſſe uidetur nobis quo
magis huius coloniæ origo conſtet horum filiorum genus referre. Theſ
pis uir fuit nobilis athenienſis ericthei filius: qui imperans ei quæ ab ſe
denominata eſt regioni: ex pluribus foeminis filias genuit quīquaginta.
Hercules puer adhuc ſed robore præſtans corporis cupiens ex eis prolē
ſuſcipere uocato ad ſacrificium patre cum opipare illi epulas paraſſet: ac
cerſitis filiabus ſingulatim recognouit omnes. ex quibus geniti quinqua
ginta mares omnes eiuſdem ferme ætatis communi nomine theſpiades
dicti ſunt. Hos decreuit in coloniā mittere iuxta oraculi reſponſum præ
fecto claſſis iolao exercitu tradito & theſpiadū & coloniæ deducendæ cu
ram hercules permiſit. Ex quinquaginta liberis duo thebis manſere quo
rum progenies etiam nunc dicitur in honore eſſe ſeptem Theſpiis quos
demuchos appellant. Poſteri: quorum ad hæc uſqꝫ tēpora ciuitatis habē
tur principes. Reliquis pueris multiſqꝫ præterea uoluntariis ad ædificā
dam coloniam aſſumptis. Iolaus in ſardiniā nauigans priorem īſulæ par
tem cāpeſtrem ſcilicet tenuit iolaeam ab eo hodie quoqꝫ dictam. Eam re
gionē cultiorē arboribuſqꝫ fructiferis uberem cum effeciſſet bellicoſā etiā
reddidit. Adeo enim hæc inſula fructuum copia celebrata eſt: ut cartha
ginenſes poſtmodum multa certamina periculaqꝫ pro ea ſubierint potiū
da: ſed de his ſuo loco dicetur. Iolaus colonia condita cum e ſicilia dedalū
accerſiſſet: eam pluribus præclaris operibus: quæ nunc uſqꝫ permanent:
atqꝫ ab artifice appellantur Dedalia: exornauit: Gymnaſia inſup magna
erexit ac ſūptuoſa. Iudicia quoqꝫ ac cætera quibus ciuitas diuturnior eſſet
ac foelicior īſtituit populos ab ſuo nomine theſpiadibus: qui eū ut patrē
colebant: hunc honorē concedentibus Iolaos appellauit. Nā ꝓpter illius
in ſe parentis officia adeo eum dilexere: ut ipſum genitoris cognomine

uocarint. Quo accidit: ut qui poſtmodū ſacra ei deo facerent: Iolaum appellarent patrem: quemadmodum perſæ Cyrrhum. Rediens deinceps in græciam Iolaus inq̃ ſiciliam nauigans aliquandiu permanſit in inſula. Quo tempore plures qui cum eo acceſſerant capti locorum amenitate ſicaniſq̃ permixti in inſula remanſere ſummo ab incolis honore accæpti. Iolao: cum gloria præclarus eſſet: multaq̃ diuerſis in locis ſui reliquiſſet beneficii monumenta: & templa & deorum honores plures ciuitates tribuere. Verum in ea colonia mirabile quid dictu accidit. Reſpōſum enim a deo datum eſt: eam coloniā perpetuam libertate fore: quod noſtra ad uſq̃ tēpora uerum conſtat fuiſſe. Nam cum eius urbis populus increbreſcentibus in ea tēporis diuturnitate qui colonos numero ſuperabant barbaris ipſe quoq̃ barbarus effectus ſe ad montana aſperaq̃ contulit loca: ubi habitaculis terreſtribus humo effoſſa lacte ac carne armentorumque: quorum plurima apud eos erat copia: uitam ducentes procul a bellorum diſcrimine aberant. Itaq̃ & carthaginenſes poſtea & romani fructra eos armis ſæpius appetiuere. Verum ad herculis acta proxima ſuperioribus reuertatur oratio. Cum is omnia abſoluiſſet certamina. Megaram uxorē Iolao propter parentis erga liberos ſuos officia conceſſit: exiſtimans amplius ex ea liberos ſuſcipere calamitoſum fore. Ad prolem uero procreādam alteram minime ſuſpectam quærēs iolem euriti filiam in echalia dominantis petiit: qui megaræ repulſā ueritus ſuper eo matrimonio ſe conſulturum reſpondit. Hercules fruſtratus ſponſa iniuriaq̃ motus Euryti abegit equos: Iphytus Euryti factum ut erat ſuſpicans: cū ad equos inueſtigandos in tyrinthum ueniſſet: uiſus eſt ab hercule turrim quandā altam aſcendere ſpeculatū ſicubi forte equi paſcerētur. Sed cū nullos aſpiceret: dicens falſo culpatū ſe furti hercules de turri præcipitē Iphitū dedit. Ob huius mortē hercules ī morbū cū incidiſſet: in pilū ad neleū profectus eſt hortans ut ſe mundaret a cæde: hic cum filios conſuluiſſet oēs præter Neſtorem iuniorem: minime purgandum eſſe cenſuerunt. Tum hercules ad deiphoebum hippolyti filium adiens ut purgaretur ſuaſit. Sed cum nequaq̃ ſanari poſſet: deq̃ morbi cura Apollinē conſuleret: reſponſum eſt facilem eius ualitudinis curam fore: ſi iuſto uenderetur prætio: pecuniaq̃ exinde redacta Iphyti liberis daretur. Coactus igitur oraculi reſponſo parere cū quibuſdā amicis in aſiā nauigans ſpōte ſua a quodā ex amicis uenūdatus ſeruus ōphalæ uirgīs factus filiæ Iardane eoꝝ reginæ: qui aliquando meonii: nunc lidii dicuntur prætiū Iphiti filiis cū

datū eſſet priſtina ualitudine recuperata Omphale ſeruiens omnes eius regionis latrones ſubſtulit. Cecropas qui dicebantur prædones regioni infeſtos partim peremit: partim omphale uinctos tradidit. Syleū raptos ab ſe uiatores ad opus uinearum cogentem ligone percuſſum cecidit: Itonas latrocinantes Omphale patriam compeſcens urbem eorum receptaculum expugnatā captāq; diruit. Cognita herculis uirtute: & quis eſſet: Omphale & liberum fecit: & ex eo genuit filium lamonem. Suſceperat uero & antæa ſeruus ex ſerua Cleolaum. Poſt hæc: cum in pelopōneſum tranſcēdiſſet ad troiā cum exercitu contra Laumedontē regē profectus eſt. Hic cum Iaſone prius militauerat ad uellus aureū promiſſiſq; ob marinū monſtrum ab ſe occiſum equis fruſtratus eſt. Quibus de rebus paulo poſt inter argonautas dicemus. Iaſon cum bello occupatus poſt modū oportunitate capta troianis arma intulit cum nauibus ut aiunt quidā magnis decem & octo ut homerus tradit ſex filium tripolemum introducēs dicētem. Herculem patrē equorum laumedontis gratia cum ſex nauibus paucíſq; uiris Illii cæpiſſe ciuitatem: & uiris patriam orbaſſe. Veniens ad troiam hercules cum optimis millitum præcæſſit ad urbē Oicleo amphiarii filio præfecto claſſis relicto. Laumedon improuiſo hoſtium in curſu præuentus copias pro temporis anguſtiis comparatas ad oppugnandas naues duxit: ſperans ſi illas incendiſſet: finem ſe bello poſiturum. His occurrens Oicleus commiſſo prælio occubuit. Reliqui ad naues refugiētes claſſem procul a terra abegerunt. Laumedon reuerſus inito prope urbē cum Herculis exercitu prælio & ipſe & multi præterea pugnantes cecidere. Hercules ui capta urbe multos iure belli īterfecit: Priamo: ſolus enī filiorum patri conſuluerat: equos Herculi pollicitos tradendos: quoniam iuſtus uideretur: regnum Ilienſium permiſit. Telamonem coronauit ob egregia uirtutis merita tradita ei heſione laumedontis nata. Hic enim ui primus urbem intrarat: cum hercules firmiſſimam muri arcis partem aggrederetur. Deinde rediens in peloponneſum militauit obnegatū præmium aduerſus Angeam. Commiſſa cum elienſibus pugna re infecta ad olenum rediit. Huius filia hippolita: cum axanio nupſiſſet: cænans cum cæteris in nuptiis Herculeis Euritionem centaurum conſpecta eius cui uim inferebat iniuria interemit. Redeuntem in tyrinthum Herculem Euriſteus ueluti ſibi inſidiantem accuſans ex tyrintho una cum alcmena Ephideaq; ac Ioalao abire iuſſit. Coactus recedere cum his ad archadiæ phineū diuertit. Inde motus cū audiſſet pompā ex ælide neptunno ad

Iſthmum mitti: cuius Euritus Angei dux erat. Euritū iuxta cleonā ubi nuncē herculis templum necauit. Deinceps bello aduerſus Aelim moto occiſoq; Angea rege: atq; urbe ui capta phileo angei filio regnum tradidit. Fuerat hic antæa a patre pulſus quoniam arbiter inter eum & herculem factus præmium herculi dandū cenſuiſſet. hippocoon poſtmodum ex ſparta pepulit Tindarei fratrem. Eonium uero licymnii herculis amicum hippocoontis filii uiginti numero interfecerunt. Qua re incenſus hercules cum exercitu illos adhortus acri cōmiſſa pugna uictoria potitus eſt: plurimiſq; eorꝶ occiſis ſpartæ ui captæ tīdareū. Caſtoris ac pollucis patrem regem præfecit ſtatuēs: ut ad eius poſteros regnū ſpectaret. Ex herculis exercitu pauci admodū cecidere: in quis ſtrenui fuerūt uiri. Iphitus: thipheus. Eiuſq; decem & ſeptem numero filii. Tres enim tantū ex uiginti ſuperfuerunt. Ex hoſtibus uero & ipſe hippocoon & decem filii occubuerūt: magnuſq; præterea ſpartiatarꝶ numerus. Ab hac expeditione in archadiam regreſſus ad aleum regē diuertit. Ibi cum filiā angeā ab ſe clam cognitam grauidā reliquiſſet ad ſtiphalon trāſiit. Aleus tumore uentris filiæ cognito quæſiuit quis eam corrupiſſet? Ab hercule ut erat uim illatā ferente fidem dictis abnuens pater cuidā Nauclero amico ī mari mergendam dedit. Illa in nauim deducta cum eſſet iuxta parthenium montem urgentibus partus doloribus in proximā ſiluam tanquā ad rem neceſſariam deſcendit: ibi cum peperiſſet infante inter uirgulta abſcōdito ad nauigulam rediit. Cūq; ad Ennaplium archadiæ portum perueniſſet: ſalutem eſt præter ſpem cōſecuta. Nauicularius enim illam mergere iuxta patris præceptum noluit. Sed dono dedit quibuſdā ex caria ī aſiā profecturis. qui angeam ſecum uehentes regi miſiæ Teuthranti tradidere. Infantem in parthenio a matre relictū paſtores quidam corithi regis cum repperiſſent a cerua exhibito ubere nutriri: infantē ad regem detulerunt quem corytus ut filium educans Telephi: eo q; fuerit a cerua nutritus: nomen dedit: hic uir factus matrē inueſtigans uenit in delphos: reſponſoq; accepto: ut in myſiam nauigaret ad Teuthrantum regē inuenta matre cognitoq; cuius eſſet filius magno ī honore habitus eſt. Teuthrātus liberis maſculis orbatus Argiopē natam Telepho deſpondit: inſtituitq; ſucceſſorem regni. Hercules cum in pheneo quinquennio fuiſſet: filiorum licymnii Iphidiſq; fratris interitū egreferens ſponte ex archadia ac peloponneſo abiit. Cum plures eum archades ſequerentur: in calydonem ſecæſſit. Non proles ei legittima: nō uxor erant. Deſponſauit ergo

deianiram oenei filiam meleagro: de quo haud ab re erit paucis ſcribere iam defuncto Oeneus in magna frumenti copia cum cæteris diis ſola diana neglecta ſacrificaſſet irata dea calidonium aprum īgenti magnitudine celebrem ad uaſtandam late patriam propinquam īmiſit. Ad hunc delēdum Meleager ætate uiribuſq integer pluribus aſſumptis ſecum ſociis aprum iaculatus occiſæ beſtiæ præmium: id erit animantis pellis: omniū conſenſu tulit. Cum in uenatione athlanta Schinei affuiſſe filia eius amore captus pellem ueluti laudem occiſæ feræ ſibi conceſſit. Quod factum qui una uenati fuerant theſtii filii ægreferentes aduenam eis foeminam præferri improbato meleagri facto athlantæ per inſidias: cū in archadiā rediret: pellem abſtulere. Meleager tum amore motus: tū incenſus ignominia athlantæ auxiliū ferens primū raptores: ut uirtutis ab ſe datū mulieri præmiū reſtituerent: hortatus eſt. Eius uerbis contemptis omnes: ii erant Althææ: fratres necauit: illa ſuorū cæde moeſta meleagrū execrata eſt ab diis īmortalibus: qui eius uotū exaudierunt: filio mortē imprecata. Fabulantur quidā Meleagri ortu parcas noctu in ſomnis althææ dixiſſe: tunc uitæ meleagri filii finē fore: cū id lignū: is torris extīctus erat: cōbureretur. Orto puero exiſtimans in eius ligni cuſtodia filii ſalutē cōtineri diligenter cuſtoditum ſeruauit. Poſtmodū fratrū morte irritatam torre cōbuſto ferunt cauſam interitus filii extitiſſe. Cuius facti poſtea penitens laqueo uitā finiuit. Dum hæc agerentur hippotus in oleno iratus filiæ peribiæ ſe ex matre grauidā aſſerenti ad oeneum in etholiā miſit iubens ut eā q̄primū perimeret. At ille cū recens uxor: filiuſq deceſſiſſ&: contēpto patris mandato illā uxorē cæpit. Ex qua filius ortus eſt Tydeus. Sed de his hactenus. Hercules in calidoniorꝫ gratiā fluuiū acheloū in aliū curſū diuertens plurimos agros ex aquæ irrigatione fertiles præſtitit. Cuius rei & poetæ quidā meminere ſcribentes cū acheloo herculem ſub tauri ſpecie certaſſe: qui cū in congreſſu tauri alterum cornu fregiſſet etholis illud quod amalthææ cornu uocant: dono dedit. Fructuū omniū uuarū malorꝫ aliorūq eiuſmodi pomorꝫ copia repletū. Fingunt poetæ acheloi cornu foſſi a fluuio ductā pomis uero & malis punicis ac racemis mōſtrari regionis fertilitatē: quā fluuii humor præſtet: & agros reddat feraciores. Amalthææ cornu durum eſſe aiunt: qua ex re operis eius labor notatur. Hercules p̄ſidia calydoniis ferēs theſprotis illato bello & ephyram urbē ui cæpit: & phileū theſprotorum regem interfecit. Filiam uero eius ex qua genitus eſt ei Tripolemus captiuā cognouit triennio poſt

deianiram uxorem ſumptam in cena a uino cōcaleſactus. Eurinomū pue
rum architelii filium miniſtrantem paruoq; errore lapſum pugno ictum
occidit inuitus. Q ua ex re dolore perculſus calydonia cum uxore deia
nira hylloque puero ex ea orto receſſit. Cum in itinere ad Euenum perue
niſſet flumen Neſſum centaurum repperit prætio uiatores flumen trāſ
uehentē. Hunc traductam deianyram uiolare conantem muliere uiri opē
implorante hercules ſagytta tranſfixit: cum prius tamen deianyram co
gnouiſſet. Moriturus ex uulnere pollicitus eſt ei ſe amoris medicamentū
traditurum: quo nullam præter ſe mulierem hercules aliam appeteret.
Iuſſit itaq; ſemine quod ex eo exciderat cū oleo & ſāguine ex ſagytta de
fluente īmixto herculis tunicā ungere. Q uo dato cōſilio cum expiraſſ&:
illa clam hercule quod mādatū erat aſumpſit. Hercules tranſito fluuio cū
ceyco trachim regi obuiaſſet apud eum diuertit archadum militum præ
ſidio fultus. Deinde cum philantus driopū rex tēplum apollinis delphi
cum diceretur uiolaſſe: una cum melienſibus armis aduerſus eū ſumptis
& regem peremit dryopum: & incolis patria expulſis eorum agros meliē
ſibus dedit. Filiam regis captiuam ſecum ducens cōpreſſit exq; ea filiū ſu
ſcepit antilocū: procrearat etiā ex deianyra poſt hyllum filios duos. Gle
neam & diopitē: pulſi Driopes quidam diuertentes ad Euboeā ciuitatē
condidere Caryſton. Alii in cyprum nauigantes una cū cypriis māſere.
Reliqui Euriſtei herculis hoſtis præſidio freti tris urbes in pelopōneſo
condidere Aſinem Ermionē Eionem. Orto deinde inter dorienſes: qui
eſtiotes appellantur. Iis Egineus īperabat laphytaſq; circa olympū habi
tātes: quibus rex erat coronus phororei filius: bello cū ꝑualerent copiis
laphitæ dorienſes ad herculē confugere. Iis in belli ſocietatē aſtitus pol
licita tertia doridis regionis parte ac regno ꝑmiſſo bellū una cum dorien
ſibus aduerſus laphitas mouit Milites archades: qui apud eū ſēper erāt
ſecum ducens. Horꝝ præſidio uſus ſuperatis prælio laphitis coronum re
gem ꝑemit. Reliquos multis occiſis e regione ꝓ qua bellum ſuſcitatum
erat coegit excædere. His actis Egimeū tertiæ ꝑfecit parti ſibi conceſſæ
mandans: ut eā ſuis poſteris ſeruar&. In trachinā tranſiens. Cyonū mar
tis ab eo ꝓuocatus ꝑemit. Deīceps ab Icono ꝓfectus ꝑ loca maritima ad
ormenium regē cum peruenill&: eius filiā aſtydamiā ſibi dari connubio pe
tiit. Q uam rem cum abnuiſſet ſciens illi deianyram uxorem eſſe bellum
hercules regi intulit. Captaq; urbe ac rege interfecto aſtydamiam captā
ſtuprauit: genuitq; ex ea filium ctiſippum: his geſtis in oechaliam cōtra

Euriti liberos: quoniam Iole uxor ei antæa negata fuerat. Exercitū duxit Cūq; archades ei opitularentur urbe capta Euriti filios occidit. Toxeum Molionem ac Pytium: Iolem captiuā ſecū ducens. Ex euboea in mōtem ꝓfectus eſt nomine Cineum. Ibiq; ſacra facturus lychā domeſticū quendam ad uxorem Deianyram in trachinā miſit: ut ei ueſtem: qua in ſacris uti cōſueuerat: afferr&. Hæc cum alycade amore Ioles pcæpiſſ& cupiens ſe omnibus amore præferri tunicam iuxta centauri conſilium tinxit: hāc alycha rei inſcio delatam hercules indutus medicamenti ui paulatī inualeſcente torqueri maximo dolore cæpit. Virus enim ſagyttæ ueneno uipero infuſæ corpus conficiens dolores ciebat īmenſos. Itaq; lycham ueſtis latorem primū occidit: tum dimiſſo exercitu ī trachinam uenit: morboq; magis in diem ingraueſcente in delphos lycinium ac Iolaum miſit Apollinem morbi remedia ſuſcitatum. Deianyra calamitate herculis ſtupefacta cū cauſā tanti mali ſcir& a ſe ꝓfectam laqueo excæſſit e uita. Reſponſum apollinis iubebat ferri cum apparatu bellico herculem in oetā. Ibiq; prope eam ingentē ſtrui pyram de reliquis inquit Ioui curam fore. Qui cum Iolao erant iuſſa Apollinis exequentes: quod futuꝝ erat ſuſpicabantur. Hercules deſpata ſalute in pyram cum aſcendiſſ& rogabat accedentes: ut ignem ſubiicerent. Quod cum nullus auderet ſolus philocretes ī gratiam ſagyttaꝝ: quas ei hercules reliquit: pyrā ſuccendit. Subitoq; fulminibus circuncadentibus pyra exuſta eſt: Accedente Iolao ut oſſa colliger&: cum nullum penitus reptum eſſ&: credētes herculē ſecundū oraculi reſpōſa ad deos tranſlatū: ſibi ut heroi ſacra quædā fecerunt. Inde ad Trachinā reuerſi: menetius poſtmodū hactoris filius herculis amicus tauro capro arieteq; uelut heroi īmolatis īſtituit ut ſingulis annis herculi ī opunto ſacra fierēt: utq; ꝑ heroe coleretur. Cum idē thebei facerēt: athenienſes græcoꝝ primi ut deum ſacrificiis herculem coluerunt: ſuæq; pietatis erga illū deū exemplū reliquis præbentes. Vniuerſam primū græciam deinde cæteras omnes gentes ad eius cultū cōuertere. Adiiciendū eſt ſupioribus iouem pſuaſiſſe iunoni ut herculem ſe figer& genuiſſe matriſq; erga eum deinceps beniuolentiā oſtender&: partū eiuſmodi fuiſſe tradunt. Iuno cū in lectum aſcendiſſ& ſumptū iuxta corpus herculem ꝑ ueſtes īferius in terram dimiſit uerum partū imitata. Sicut & nunc uſq; in filioꝝ adoptatione obſeruant barbari iunonis opera poſt hunc partū ferunt hebem herculi nupſiſſe: de qua & poeta poſt obitum ſcribit: ipſe cū diis īmortalibus in delitus uerſatur habens hebē pulchros habentem

pedes. Herculem uero dicunt nequaq̄ inter duodecī deos ꝓut Iupiter p̄dixerat recæptum. Fieri enī nō poterat: niſi uno ex duodecī prius pulſo ut alter recipetur. Iniquum enī fore honorem uni tribui cum alterius dei ignominia. Scriptis quæ de hercule dici poſſunt: nunc argonautas cū quibus militauit hercules: referamus. Iaſonem tradūt Eſonis filium extitiſſe nepotē peliæ Theſſaloꝝ regis. Qui cum eſſ& robuſtus corpore animiq̧ præter cæteros ſuæ ætatis elati aliquid agere optans memoria dignum ex ſuperioꝝ exemplo maximeq̧ perſei: alioꝝq̧ plurium quos propter externas expeditiones geſt aq̧ præclara īmortalem gloriā aſſecutos ītelligebat: exarſit animo ad illoꝝ opera imitanda. Itaq̧ cōmunicato cū rege conſilio pelias ſuo deſiderio aſſenſit: Non ut adoleſcentis gloriā auger& ſed ſperans illum citius in belli expeditione piturum. Se enim filiis maſculis natura priuatum eſſe uidebat. Fratrem timebat ne quando filii ope ſibi regnoq̧ inſidiaretur. Hanc ſuſpitionē occultam tenens pollicitus eſſe belli auxilia laturum: ſi expeditionē parei & in colchos ad uulgatum uellus aureum rapiendū. Habitabatur tunc pontus a barbaris ac efferis nationibus infenſiſq̧ hoſpitibus: cū omnes aduenas eo nauigantes interficerent. At Iaſon laudis appetens: cū certamen difficile non tamē penitus īpoſſibile ꝓpoſitū uider&: ſed quo maius eſſ&: eo ampliori ſe gloria uictorē fore neceſſaria ad id bellū parauit: primū iuxta pelium nauē ædificauit magnitudine atq̧ apparatu longe maiori: q̄ quæ ad eam diē fieri conſueuerant. Erat enī antæa paruaꝝ nauiculaꝝ uſus. Ad huius uero eximiam magnitudinem ſtupentibus omnibus diffuſa per græciam eius rei fama multos egregios adoleſcentes ultro ad certamen & eius belli cōmunionem allexit. Iaſon in aquā deductam nauē cum neceſſariis ad nauigādum rebus fulciſſ&: optimos eoꝝ qui ſecū ire appetebant elegit numero quattuor & quinquaginta. Ex eis clariſſimi erant. Caſtor & pollux hercules Telamon Orpheus: Athlante ſchinei: præterea theſpeſii filii: & ip̄e nauigii auctor Iaſon. Nauis argos dicta eſt: ut quidā aſſerunt ſcriptores ab argo eius architecto: qui etiā inter nauigandū eius reſarciendæ curam cæpat. Vt alii ab eius uelocitate: quā antiqui argon appellabant. Hi oēs ducē ſibi præfecerunt herculē ueluti oīum iudicio fortitudine & uirtute præſtantiorem. Deinde ex colcho nauigante atho ac ſamo thracia p̄tergreſſis tēpeſtate acti ad ſygeum troiæ appulere: Cum in terrā deſcendiſſent: uirginē iuxta littus uictam ob hanc ut ferunt cauſā repierunt. Neptunnū tradūt ꝓpter opam ad ædificāda pgama ab eo: ut fabulæ tradūt

impenſam iratū laumedonti regi:e mari cæte in terrā miſiſſe: A quo ma ritima īcolentes loca coloniq; abſumebantur. Peſte p̄terea quæ terræ fru ctus corrumpet ꝓpīquos agros afflixit. Omnibus ea calamitate territis cum tantis malis ſalus quæreretur: laumedontem dicunt ad Apollinem deſtinaſſe quæſitū rebus aduerſis remedia. Reſponſū eſt ab oraculo: ne ptunni iram cauſā maloꝶ eſſe: quæ mitigaretur. ſi puerum troiani ſorte ductū cæte traderēt uorandū: itaq; ſingulis ī ſortē cōiectis cum in heſio nem ſors regis filiam cecidiſſ&: coactus eſt laumedon natam in littore ui ctam belluæ futurū cibum exponere. Interim argonautis in littus deſcen dentibus hercules uiſa puella: cum rei cauſam cognoſſ&: uincla diſſoluit. Inq; urbem profectus regi obtulit ſe id mōſtrū interfectuꝶ. Laumedō accepta oblatione equos illi in uictos dono ſe daturum cum ſpopōdiſſ&. Cæte ab hercule periit heſioni oblata cōditione herculē ne liberatorem ſequi: an ī patria remanere mal&: cum hercule abire elegit nō tā uitæ be neficio: q̄ timore: ne iterum ꝓdeunte cæte ad idē ſuppliciū deſtinaretur. Hercules & donis: quibus honorifice cumulatus fuerat: ac equis heſiōeq; penes laumedontem quoad reuerteretur ex colcho relictis cum argonau tis ad deſtinatum certamen profectus eſt. Magna interim tempeſtate co horta cæteris ſalutem deſperātibus ſolum orphea tradunt religionis pe ritum uota pro ſalute ſamethracibus feciſſe: extemploq; tēpeſtate ſeda ta: cum duo aſtra ſupra pollucis & caſtoris capita cecidiſſēt: omnes eo mi raculo ſtupentes credidiſſe deoꝶ prouidentia ſe a piculis exēptos. Quo facto contigit ut quos poſtmodum maris agitar& tempeſtas ſamethra cibus uota pro ſalute facerent: aſtraq; apparentia ad Caſtorē pollucemq; referrent. Inde ſedato mari in thraciā ad regnum phinei traſcendentes duos adoleſcentes offendunt: qui uerberibus cæſi ut uiui in terrā effode rentur poenam expectabant. Filii hii erant phinei Cleopanæq;: quā ex orithia Erithei ac borea natam ferūt: Verum odio ac falſis nouercæ calū niis inique a parente ad eas dānabantur poenas. Duxerat uxorem phine us Ideam dardani ſcytarum regis filiā: cuius amore captus uoluntati eius aſſentiebatur. huic nouercæ in gratiā matris priuigni ira moti uim intu lerunt. Argonautis ad rem nouā ſtupentibus aiunt adoleſcētes inter tor mēta ab eis ueluti diis auxilium imploraſſe: & ſimul cām dixiſſe paternæ iniquitatis: orātes ut ſe ab iniqua eripent ſorte. His phineus cū occurriſ ſ& uetuit ne quid contra ſuum decretū uoluntatēq; agerent. nullū anī patrē ait de filiis ſponte ſuppliciū ſumere: niſi amorē ī liberos paternū

magnitudo ſcelerū ſuperarēt. Interī qui cum hercule in naui erant boreades cleopatræ fratres tradunt ꝓpter cognationem primos e naui auxiliū adoleſcētibus tuliſſe: eiſq; a uinclis liberatis obſiſtentes tantum occidiſſe barbaros. phineus ad pugnā cum ueniſſet barbaris auxilia ferētibus herculem ferunt acriter pcæteris pugnantē & ipſo phineo & pluribus aliis obtruncatis captaq; regia & liberaſſe cleopatrā: & filiis paternum regnū reſtituiſſe: quibus de nouerca ſuppliciū ſumpturis ſualit hercules: ut ad patrem in ſcythiam mitterent rogarentq; ut ipſe ob filiæ in ſe iniurias puniēdæ auctor eſſet. Quo facto ſcythia natā morte mulctauit. Cleopatræ filiæ apud thracas ſuæ modeſtiæ gloriā tulere. Nō ignoro te quoſdā priſcarū rerū ſcriptores tradere filios a patre phineo excecatos & phineū quoq; aborea priuatum uiſu herculē pterea ad hydriā in aſiam aſcēdentem ī eis locis ab argonautis relictum. Diſſentiunt ſane ī hiſtoria priſcis rebus recēſendis: ut haud mirandū ſit: ſi quis ueteris hiſtoriæ auctor a poetis reliquiſq; ſcribentibus quandoq; diſcrepet. Verū phineidas tradunt regno cleopatræ matri pmiſſo e thracia cum argonautis in pontum ꝓfectos: Ipſos aūt nauem ad tauricam applicuiſſe ignota īcolentium feritate. Mos enī erat eius regionis barbaris aduenas nauibus aduectos dianæ ſacrificare. Apud quos aiunt Ephigeniā poſtmodū huius deæ ſacerdotem captos hoīes ad eius arā mactare ſolitam pſens poſtulat hiſtoria: ut cauſæ huius aduenas ſacrificandi ritus referantur a nobis pſertī cum ad argonautarū tranſitum hic maxime locus ſpectet. Solem ferunt duos ꝓcreaſſe pueros. Oetā ac perſen. Oeta ī colcho regnauit In taurica pſes crudeles ambo efferiq;. E perſe hecate horta eſt ſupans audacia īmanitateq; patrem. Vtq; cruciatu hoīum leta eos pro feris appetere ſagiptis cōſueuerit. Sed ad uenena mortifera cōficienda ſūmum ſtudium operamq; īpendens prima aconitum īuenit. Vim naturamq; cuiuſq; ueneni in cibis quos aduenis dabat expta. His rebus admodum edocta primum ueneno patrem ſuſtulit. Deinde regno aſſumpto templum ſtatuit dianæ cui nauigantes hoſpites ſacrificabat exiſtimans ea crudelitate ſuum nomen clarius futurum. poſt hæc nupſit oetæ genuitq; liberos tres Circem Medeam & Egialeum. Circe ad omnis generis uenenorū curam uerſa multarū herbarū radicumq; uarias uires mirabileſq; reperit. Et q̄uis a matre hecate in plurimis inſtructa eſſet tamen multis ab ſe de nouo adinuentis omnibus in ea re præſtitit. Hæc ſarmatarū regi quos quidā ſcythas dicunt cum nupſiſſet primum ueneno uirum abſtulit. Deīde regno capto multa

ui crudelitateq́ſ ſubditos uexauit. Quibus rebus regno expulſā quidā ſcriptores ad oceani quandā deſertā inſulam cum mulieribus quæ eam ſecutæ erant: confugiſſe. Quidā ad italiā ueniſſe tradunt: inq́ eo ꝓmontorio: quod nunc quoq́ ab illa circeum uocetur reſediſſe. Medeam quoq́ tum a matre-tū a ſorore ſingula ueneficia edoctā diuerſis moribus uixiſſe ferūt. Nam & hoſpites eripiebat a uitæ diſcrimine: & ſæpe apud patrē præcibus & gratia pro dānatorum ſalute intercædebat. Quandoq́ ipſa met ex cuſtodia captos dimittens. Oetā ferunt tum ſua natura: tum uxoris ſuaſu crudelem necandoꝶ hoſpitum conſuetudinē ſeruaſſe Medeam uero cum magis in diem eſſ& parentum aduerſa crudelitati ab oeta ob filiæ timorē in liberā cuſtodiā deſtinatā: Illa ad ſolis templum: id in littore ſitum erat: cōfugit. Quo tēpore argonautæ a taurica in pontū noctu delati ad templum ꝑuenere. Ibi medeam iuxta littus ambulantem cum ī ueniſſent: ab ea de hoſpitum cæde edocti uirginis humanitatem collaudarunt. Deinde aduentus ſui cā medeæ palam facta illa īminens a patre periculum crudelitatemq́ in hoſpites ut cauerent admonuit. Cōmunicato cōſilio medea ſe adiutricem ad perficiendum certamen ꝓpoſitum pollicita eſt Iaſon iure iurando data fide uxorē ſibi illam quoad uita ſupſtes eſſ& futuram ſpopondit. Tum noctu argonautæ relictis templo cuctodibus cum Medea ad uellus aureum ꝓfecti ſunt. De quo ut apertius ſcribatur præſens hiſtoria nequid ex his ommittatur: quæ ad ipſius cognitionem ſpectant requirit. Frixum athamantis aiunt nouercæ inſias declinantē una cū ſorore helle egrecia fugiſſe. Trāſfretātibus illis iuxta quoddam deoꝶ oraculū ex europa in aſiā ſup aureo ariete uirginē in mare delapſam dediſſe helleſponto nomen: phrixū in pontū ꝓficiſcentē delatū in colchida: qui cum ſecundum oraculū arietē ſacrificaſſ& pellem in tēplo Martis ſuſpendit. Poſtmodū Oeta in ponto regnante reſponſo datum eſt illum tunc mortē obiturū: cum externi nauigio delati aureum uellus ſuſtuliſſent. Hac ex cauſa tū uero īnata crudelitate oſtentauit ſe hoſpites ſacrificare: ut diuulgata tanti ſceleris fama externi oēs eū acceſſū abhorrerēt. Tēplum quoq́ muro circundedit cuſtodeſq́ plures appoſuit ex taurica accitos: de quibus a græcis mirandæ fabulæ finguntur. Decantatū enim eſt tauros ignē ſpirantes circa tēplum eſſe. A dracone inſup cuſtodiri uellus. Verum tauroꝶ nomē cuſtodū a robore traductum ē a crudelitate uero cædis hoſpitum tauros ignem efflare confictum. Modo ſimili cum templi cuſtos draco appellaretur traduxerūt poetæ admirandas

ſtupēdaſqꝫ eius animantis fabulas. Similiter & de phrixo quoqꝫ fabulæ
cōfictæ ſunt. Quippe nauigaſſe eū ferunt quidā ī naui: cuius in prora ſi
gnum fuerit arietis. Quod helles moleſte ferens cū ī ſpōda nauis īcum
ber& ī mare decidit: alii tradunt Gambrū ſcytharꝝ regem ī colchos quo
tēpore phrixus cū pedagogo captus fuerit aduectū: cū adoleſcentem di
lexiſſ& dono illum ab oeta accepiſſe: eumqꝫ ut legitimum ab ſe filium edu
catum regni heredem relictum. Pedagogū: is aries uocabatur: ſacrificatū
diis: eiuſqꝫ pellem a cadauere euulſā de more templo fuiſſe affixam. Dein
de reſpōſo tradito ſe tunc moriturꝝ cū aduentantes hoſpites arietis pel
lem ſuſtuliſſent: regem aiunt adhibitis templo cuſtodibus eam quo dili
gentius ſeruaretur deauraſſe. Sed hæc legentibus ſuo arbitratu iudicare
lic&. Cæterꝝ medeā tradunt argonautas ad templū deduxiſſe martis lō
ge ab urbe Sybari colchorꝝ regia ſtadiis ſeptuaginta. Accedentem ad fo
res templi medeā appellati taurica lingua ab ea milites apertis ianuis ut
regis filiam ītroduxerunt: argonautæ templū ſimul ingreſſi eductis enſi
bus cum plures ex barbaris occidiſſent: aliis īprouiſa re territis diffugien
tibuſqꝫ erepta aurea pelle eueſtigio ad nauem reuerſi ſunt: Madea draco
nem pellis cuſtodiæ īcubantem ſemperqꝫ: ut fabulæ ferunt uigilē uene
no pimens una cū iaſone mare cōſcendit. Re ab his qui diffugerunt Oe
te nuntiata aſſerunt eū cum his qui īpromptu erant militibus græcos in
ſecutum plures iuxta littus cōperiſſe: Quibus cum primo impetu pugna
cōmiſſa iphitus Euriſtei qui herculi certamina īperauerat frater cecidit.
Cæteri deinceps cū ſuis auxilio accurriſſent inſtaurato certamine rex eſt
a meleagro exciſus. Supantibus græcis reliqui colchorꝝ ī fugam uerſi ma
gna ex parte īteriere. Optimus tamē quiſqꝫ uulneratus eſt. Iaſon laertes
athlāte ac Teſpiades. Quos diebus paucis medea radicibus herbiſqꝫ cu
rauit. Deinceps cū recupata ualitudine nauigaſſent: iam mediū ponticū
mare tenentes ingens tēpeſtas magno cū piculo adorta eſt. Tum ab Or
pheo quemadmodū antæa uoto Samothracibus facto quierunt uenti: ap
paruit quoqꝫ iuxta nauē maritimus glaucus: qui duabus noctibus totidē
qꝫ diebus cōtinuo nauem comitatus: & futura herculi certamīa & īmorta
litatem p̄dixit. Tindaridis uero qꝫ dioſcuri uocarentur: deorꝝ qꝫ honores
ab hoībus eſſent cōſecuturi. Deniqꝫ cum omnes argonautas noīe appel
laſſ&: dixiſſ&qꝫ uotis orphei ab diis ſe miſſum: qui eis futura p̄dicer&: cō
ſulere ſe illis ait: cum primum in patriam ueniſſent: uota diis perſolue
rent pro ſalute iam bis ab illis ſuſcepta. Argonautæ cum ad hoſtium

ponti peruenissent: ad orã appulere: cui tunc ĩperabat byzantus: a quo urbs byzantiũ eſt appellata. Ibi erecta ara cum diis uota pſoluiſſent: locũ cõle crarunt: quẽ etiã nunc nauigantes colant. Deinde mare ingreſſi p ppon tidem helleſpontumq ad troiã delati ſunt. Hic hercules fratre Iphiclo ac Thelamone ad ciuitatẽ miſſis equos heſionẽq iuxta pmiſſa poſtulatũ Tradunt laumedontem oratores captos truſiſſe in carcerẽ: reliquos argo nautas per ĩſidias occidere uoluiſſe. Cuius rei omnes præter priamum fi lios adiutores ſe præbuere. Hic ſolis cõtradixit: aſſerẽs ſeruandã eſſe hoſ pitibus promiſſorꝝ fidem: atq equos ſororẽq eſſe tradendos. A qua ſen tentia cum auerſi eſſent: fertur priamus duos in carcerẽ ad Telamonem enſes clam detuliſſe: narrataq patris uoluntate extitiſſe eis cauſa ſalutis. Nam illi cuſtodibus interfectis ad mare fugientes expoſito ſingulatĩ ſo ciis laumedõtis conſilio una cum eis regi qui cum militibus ex urbe ſe ad uerſus prodierat occurrerũt: Acri certamine cõmiſſo cum argonautæ uir tute ſuperiores eſſent ferunt herculẽ præ cæteris fortiter pugnantem & occidiſſe Laumedontem & primo ĩpetu urbe capta in regis inſidiarꝝ con ſcios animaduertiſſe. Deinde priamo ut uiro iuſto amicoq regno tradito cum reliquis argonautis diſceſſiſſe. Nõnulli ex antiquis tradunt poetis ab hercule non cum argonautis: ſed ſolo cum nauibus ſex equorꝝ gratia profecto troiã deletam. Quod & homerus uidetur ĩ ſuis carminibus ſẽ tire: ſcribens herculẽ equorum laumedontis gratia ſex propiis nauibus & uiris paucis ciuitatẽ ab ſe expugnatã cæpiſſe. Argonautas a troia tra dunt ĩ ſamothracia ĩde latos redditis magnis diis uotis iterꝝ in tẽplo po ſuiſſe phialas: quæ hucuſq ſeruantur. Eorum reditu adhuc apud theſſa los ignoto diuulgatã aiunt eſſe famã omnes qui cum Iaſone in pontum nauigarãt occidione occiſos eſſe. Itaq pelias tẽpus eſſe ratuſ cæteros quo rũ erat priuare regno primo iaſonis patrẽ ſanguinẽ tauri bibere cõpulit. Fratrẽ promachũ adhuc puerum occidit. Amphinomes mater morti de ſtinata uirili animo rem auſa memoratu dignam. Cum ad interiora regie confugiſſ& orans deos: ut tantæ impietati merita præmia darent: enſe pectus trãſfixit. Hoc pelias pacto omni iaſonis progenie ſublata cito ſuo rum ſcelerum poenas luit. Nam cum iaſon in theſſaliã ad ormum haud longe ab Iolcho locum urbẽ egredientibus occultum noctu appuliſſ&: impiã ſuorum cognouit cædem Argonautis ſuam operam ad tãtum ſce lus ulciſcẽdum pollicẽtibus omniaq ſubire paratis diſcrimina haud par ua inter eos dubitatio incidit: ſubito ne ui in urbẽ irruendum eſſ&: deq

īprouiſo rex armis appetēdus: an arceſſendi a ſuis milites: cōmunicꝗ bello res eſſ& agenda? Haud enī poſſibile fore, ab tris & quinquaginta uiris ſuperari regem poſſe: cui plurimæ auxilia urbes ferrēt. Cum hæc agitarētur fertur medea pollicita eſſe ſuis ſe peliam necaturam dolis: regiāꝗ ſe illis ſine piculo traditurain. His uerbis admirati omnes cum modū ſui cōſilii quærerent reſpondiſſe medeā dicunt ſecū attuliſſe plura mirandæꝗ uirtutis uenena tū a matre heccate: tū accirce ſorore: quibus nūq̄ antæa ad hoīum pniciem uti uoluiſſ& reperta. Nunc uero eoꝝ cauſa facile ſe id ſcelus peliæ: ſi uelint: ulturā & ſimul quæ actura eſſ& ſingulatī cum prædixiſſ&: a regia īſuper maritimæ ſpeculæ cuſtodibus ſignū pfectæ rei ſe daturā aſſeruit fumū die: noctu ignem. Igitur parata caua dianæ imagīe uaria uenenoꝝ genera in ea abſcondit. Deinde capillos ſuos quibuſdam medicamentis canos reddens ita faciem corpuſꝗ rugoſum effecit: ut aſpicientibus quædā ſenior anus uideretur. Sūpta deide quā ſtupendo quodam apud uulgus mō cōdiderat dianæ ſtatua in urbē pfecta omnes ad ſuperſtitionem cōmouit. Cum ueluti fanatica uideretur ſingulis p uicos ad ſpectandū cōcurrentibus hortabatur: ut pie deū ſuſciperent colerētꝗ Acceſſiſſe enī eam ab hypboreis & regis & ciuitatis bono. Cum ſinguli deam ſacris uenerarentur uniuerſus tanq̄ debacchatus populus medeam in regiā deduxit. Hæc res & peliæ ſupſtitionem iniecit & filiæ in eū ſtuporem medeæ præſtigiis deductæ ſunt: ut pſuaderentur præſentē deā foelicitatem regiæ pbiturā. Afferebat enī dianam a draconibus p aerem delatam magnā orbis partem circuiſſe. Vt aūt ppetuo coleretur elegiſſe oīum regum piiſſimum. Mandaſſe inſuper ſibi deam: ut ſenectam peliæ quibuſdam pharmacis ablatam in adoleſcentiā uerter&: multoꝝꝗ annorum uitam beatam diiſꝗ acceptam pber&. Ad quæ uerba cum rex uelu ti miranda obſtupeſceret iuſſit Medeam in ſe ipſa: ut fides ei haberetur: quod dixerat experiri. Illa petens ut pura ab una ex filiabus afferretur: aqua: cum ſe in thalamo īcluſiſſ& unxiſſ&ꝗ corpus herbaꝝ uiribus ī priorem ætatem reſtituta eſt. Quæ res & regem & omnes qui id aſpexerāt ad ſtuporem pduxit. Videbatur enī non niſi deoꝝ quadam puidentia ſenectutē in uirginis ætatem pulcherrimæꝗ fuiſſe cōuerſā. Feciſſe quoꝗ aſſerunt eam quibuſdam īcantationibus ut draconum ſpecies dea p aerē ab hyperboreis uecta apud peliam diuertere uiderentur. Hæc cum pter naturam putarentur humanam: cūꝗ pelias plurimi Medeam facer&: exiſtimar&ꝗ illam uera loqui aiunt oībus ſingulatim filiabus mandaſſe: ut

uoluntati ĩperioq; medeæ parerẽt. Nō enim decere regis corpus ſeruoꝝ manibus tractari: ſed filiaꝝ obſequio deoꝝ beneficio potiri. Diligenter igitur filias obſequi medeæ impauit: quicquid circa ſui corporis curã man daret. Sequente nocte cum pelias dormitum iſſet: aiunt dixiſſe. Medeam neceſſe eſſe: ut peliæ corpus in uaſe æneo coqueretur. Quod cum acturæ eſſent uirgines una experimẽto aliquo fidem uerbis ſuis fieri poſtulauit. Aries aderat multis annis domi nutritus: quẽ uirginibus pollicita eſt ſi il lum prius decoxiſſẽt: magnũ ſe poſtea reſtiturã. Cum uirgines annuiſſẽt ferunt medeam arietis decoxiſſe corpus in fruſtra diuiſum ac uenenis qui buſdam ex lebete agni ſpeciẽ eduxiſſe. Quo facto fides medeæ habita adoleſcẽtes omnes præter Alceſtem quæ impietatẽ facti abnuit ad ĩter ficiẽdum peliam induxit. Tum medeam dicunt: ne peliæ corpus aut inci derẽt aut coquerẽt edixiſſe. Simulans uero prius uotum lunæ eſſe facien dum uirgines ſupra culmen regiæ cum lampadibus aſcẽdere ſecum iuſſit Ibi colchorum lingua longa ad terrẽdum tẽpus oratione habita ſignum dedit argonautis rei conficiẽdæ tẽpus adeſſe. Illi igne e ſpecula cõſpecto exiſtimantes regem defunctum curſu urbem petentes moeniaq; ingreſſi ſtrictis enſibus ad regiã profecti ſunt uigilibus qui obſtiterãt ĩterfectis. Virgines quæ antæã ad decoquẽdum patrẽ e tecto deſcenderant Iaſone cæteriſq; argonautis in regia præter ſpem conſpectis ſua calamitate ad modum afflictabantur. Neq; enĩ Medeæ facinus ulciſci poterant neq; er ratum ſuũ corrigere. Itaq; cum ſibi mortẽ cõſiſtere uellent: Iaſon eaꝝ mi ſertus a ꝓpoſito reuocauit ſolatus non ſponte eas erraſſe uel malitia: ſed errore deliquiſſe. Oẽs deĩde benigne cõſãguĩeas allocutus bono aĩo eſſe iuſſit populo ad contionem uocato culpã geſtoꝝ in peliam reiecit. Se enĩ minori ait ꝗ paſſus eſſet poena priores iniurias ultum. Se peliæ cuilib& fi liorum paternum regnum traditurꝝ. Filiaꝝ uero pro earum dignitate cu ram ſe habiturum ſpopondit. Quod & paulo poſt effecit egregiis eas deſpondens uiris. Nam alceſtem priorem filiam nuptui poſtmodum de dit Admeto feriti Theſſalo. Amphinomen Arobremoni Leontei fratri Euadnem uero oeneo cephali tunc phoceorum regis. His actis cum argo nautis ad Iſthinum poloponẽſi nauigans ſacra fecit neptunno: cui nauẽ argo dedicauit. Cum ingẽs eius fama eſſ& apud corynthioꝝ regem Cre ontem ad eum diuertens ſecum uitæ reliquũ tempus egit corinthi. Co gitantibus argonautis in patriã abire herculem ferunt hortatum eſſe ad res magnæ fortunæ obeũdas: adegitq; ut iure iurãdo pollicerẽtur alteꝝ

alteri ſi opus eſſet auxilio fore. Elegiſſe autem clariſſimum græciæ locum
ad ſtatuenda certamina concurſuſq; hominum celebrandos. Idq; certa
men maximo deorum Ioui olympio conſecraſſe. Cum argonautæ omnes
in foedus cõmunis præſidii iuraſſent: inſtituendorum cura herculi demã
data illum elegiſſe aiunt ad hominum conuentus eleorum regionem iux
ta alphei flumẽ. Vnde iuxta eum loca maximo deorum ſacrata olympia
ab eo appellantur. Cum equorum certamen paleſtramq; inſtituiſſet mo
do certaminum ſtatuto urbes propinquas ad deorum ſpectacula exciuit.
Ex gloria famaq; herculis expectatione certaminum olympicorum uulga
ta græcorum omnium qui clari eſſent eo cõcurſus fuit plurimis quoq; ua
riis ex urbibus herculis amicitiam ſecutis cum ſinguli eius uirtutem bel
licamq; diſciplinam admirarentur. Ideoq; ultro ſe comites periculorum
obtuliſſent: perbreui optimum exercitum cõfecit. Quo omni peragrato
orbe ob plurima in homines collata merita ĩmortalitatem meruit: poetæ
uero fabulis aſſueti miranda quædam canentes herculem ſolum abſq; ar
mis fabulantur decantata orbis monſtra perdomuiſſe. Sed de his antæa
ſcripſimus. Nunc ad Iaſonem reuertamur. Hunc corĩthi tradunt cum an
nis decem cum medea uixiſſet genuiſſe ex ea filios priores duos dedimũ
Theſſalum Alcymenum. His poſteriorem tertium Tiſandrum quo tem
pore aiunt medeam magno in honore non ſolum propter ſpeciẽ qua emi
nebat: ſed propter prudentiam cæteraſq; quibus ornata erat uirtutes
a uiro habitam eſſe: paulatim deinde ætate decorem formæ auferen
te Iaſon glaucæ Creontis filiæ amore captus uirginẽ nuptui a patre pe
tiit. Annuente creonte certũq; nuptiarum ſtatuente diem Iaſon medeæ
nititur ſpontaneum diuortium ſuadere. Ait enim cupere ſe illam uxorẽ
ducere non in eius contemptum: ſed ut filios ſuos in domum regiam ea
cognatione introduceret. Egre uerba hæc ferente medea deoſq; teſtes iu
ramenti præſtiti appellante. Iaſon ſuſcepti beneficii oblitus creõtis filia
uxore ſumpta medeam urbe expulit. Illa cum a receſſu diem unum a creõ
te petiſſet noctu regiam ingreſſa certis medicamẽtis ĩmutata facie domũ
incendit radice quadam a circe inuenia ea uirtute ut incenſus ignis nequi
ret extingui. Repente conflagrante regia Iaſonẽ exiluiſſe tradunt glau
cam creontemq; igne abſumptos. Quidam ſcriptores uolunt medeæ
filios dona quædam ſponte attuliſſe uenenis illita: quæ cum illa corpori
applicuiſſet: & incidiſſe in morbum & patrem auxilium filiæ ferentem cũ
corpori illius heſiſſet eueſtigio expiraſſe. His haud quaquam acquieſcens

medea inq; Iaſonis ultionem intenta adeo ira amor crudelitaſq; in ea ex arſerant poſtq̄ illum flammas euaſiſſe cognouit animum morti filiorꝝ in patris calamitatē adiecit. Omnes uno qui aufugit excepto natos iugula uit: eorꝝ q; corpora ſepeliuit in Iunonis templo: deinde fidiſſimis ſociis fu gæ aſſumptis medea nocte ex corintho fugiens thebas ad herculē uenit Hic eorꝝ quæ in colcho promiſſa erant ſponſor factus ſe ei auxilio futurꝝ iuxta datā fidem promiſit. Iaſon filiis uxoreq; priuatus cenſentibus om nibus eum iuſte plecti cum doloris uim ferre non poſſ& ſibi mortem cō ſciuit. Corinthii caſus atrocitate obſtupefacti cum de ſepulchro puerorꝝ dubitarent: ad Pythium qui de adoleſcentum corporibus agendū eſſ& conſultū miſere. Mandatum adeo eſt ſepeliri eos in Iunonis templo atq; heroum honoribus coli. Quo facto aiunt Theſſalum qui cedem matris effugerat in corinthum rediſſe. Deinde ī Iolchum Iaſonis patriam reuer ſum ubi cum repperiſſ& pelei filios recenter īteriſſe regnum generi debi tum ſuſcipiens ſubditos ex ſuo nomīe theſſalos appellauit. Nec uero am bigo de theſſalorꝝ nomine non idem ſentire omnes: ſed uarias ferri opi niones: de quibus poſtmodū ſuo loco differemus. Medea cū thebis her culem in inſaniam uerſum ab eoq; filios occiſos repperiſſ& medicamētis illum ab eo morbo liberauit. Deinde cum euriſtei præceptis herculi parē dum eſſ&: omni eius auxilii ſpe ammiſſa athenas ad ægeum pandionis cō fugit. Ferunt quidam ab ægeo cognitā filium genuiſſe medum qui poſt modum mediæ īperauit. Alii ab Ippeto creōtis accuſatam omniq; abſo lutam. Deinde cum Theſeus ex trizeno athenas tranſiſſ& de ueneficio accuſatam fuiſſe: exq; athenis migrare cōpulſam. Verum pollicente egeo ſe eam tuto quo uell& miſſurum phoenicēā elegit: quo & delata eſt. In de ad ſuperiores aſiæ partes tranſiens cuidam clariſſimo heſit regi. Ex quo filium peperit medum: qui poſt patris obitū regno ſuccedens & rex fuit egregius: & populos ab ſe denominauit medos: Tragedi poſtmodū miranda quædam de medea uariaq; ediderunt. Quidam in gratiā athe nienſium medeam aiunt ſuſceptum ex egeo medum in colchos aduexiſſe incolumē. Cumq; eo tēpore oeta a fratre perſeo regno ui pulſus eſſ& me deæ opera quæ perſeum ſuſtulit medum regno potitum. Auctis deinde regni uiribus medum plurimis aſiæ locis: quæ ſupra pontum eſt pagra tis ſubieciſſe eam quæ ab ipſo media ſit appellata. Recēſere aūt quæ de medea ſcripta ſunt ſingula & longum eſſ& & minime neceſſarium. Verꝝ quæ de argonautis ſuperſunt prioribus adiiciamus. Non enī pauci tum

ueteres tū poſteriores ſcriptores: inter quos eſt & Timeus tradunt. Argonautas poſt captū aureū uellus cū oeta nauibus oſtia ponti obſediſſ& rem mirificā fuiſſe aggreſſos & hiſtoria dignam. Nauigantes enī per flumen tanaī ad eius fontes iuxta quendā locum naui ꝑ terram ad alium fluuium tracta ī oceanū uerſus arctum ꝑ eius decurſum delatos ferunt. Poſtmodum terra a ſiniſtris relicta cum ad gades ꝑueniſſent noſtrū mare ingreſſi ad patriā reuerterunt. Horum ueſtigia feruntur ꝙ iuxta oceanū habitantes inter deos præcipue pollucē & caſtorē colunt. Traditum enim eſſe illis a priſcis uſqꝫ tēporibus hos deos ꝓ̄ſentes ī oceano nauigātibus adeſſe. Eſſe quoqꝫ iuxta oceanum loca: quæ uaria tū ab argonautis tum a dioſcuris nomina ſumpſiſſent. Epirus inſup: q̄ eſt intra gades expreſſa reditus illoꝝ continet ueſtigia. hi iuxta tyrrenum nauigantes ad inſulam uenere: quam dicunt ethaliā: ubi optimum eoꝝ locoꝝ portū a naui quod nomen ad hæc tēpora ꝑmanſit argoon appellarunt. Similiter iuxta tyreniam portus octigentis ꝓcul ab roma ſtadiis telamon eſt cognominatus. Inſup iuxta forcimias italiæ oeta dicta caieta eſt. Poſtea ī ſyrtes uento acti cū a tritono libyæ rege naturā eius pelagi ꝑcæpiſſent declinato ꝑiculo tripodem ei æneum dono dedere litteris priſcis inſculptum: quod adhuc apud heſperios ſeruari dicunt. Neqꝫ uero ommittendū uidetur: quod quidā ſcriptores pro uero tradunt argonautas ꝑ hiſtꝝ nauigantes atqꝫ ad eius fontes delatos poſtea ad ſinum adriaticum ꝑueniſſe. Hos tēpus redarguit exiſtimantes hiſtrum pluribus oſtiis in pontum defluentem: eumqꝫ qui in adriam deſcendit ab eiſdem locis decurſus initium ſumere. Romanis cum his gentibus bellūqꝫ hiſtrum incolunt gerentibus eius fontes quadraginta ſtadia a mari procul inuenti ſunt. Verum nominis fluuioꝝ ſimilitudo cauſā erroris ſcribētibus dedit. Argonautaꝝ herculiſqꝫ geſtis a nobis deſcriptis filii quoqꝫ recenſendi ſunt. Hi poſt herculis obitum apud regē Ceycū in trachina cōſedere. Cū illus aliiqꝫ fratres quidā iam uiri euaſiſſent: ueritus Euriſteus ne cum oēs ad eam ætatē peruueniſſent ſe īperio mycenaꝝ priuarent cupienſqꝫ omnis eos græcia pelli Ceyco niſi & heraclidas & licymnii filios Iolaum īſuper ac omnes archades qui cū hercule militaſſent eiicer& bellum indixit. At ipſi euriſteo impares uiribus decreuerunt ſponte trachinā relinquere. Adeuntes plures ciuitates: quæ præclaræ erant rogitanteſqꝫ. ut ſe in urbem reciperent cæteris timore recuſantibus a ſolis athenienſibus īſita humanitate ſuſcepti ſunt tricyrintho illis urbe q̄ tetrapolis nominatur ad habitandū cōceſſa.

Poſtea cum herculis filii omnes ætate matura eſſent prudentia adoleſcē
tibus ut ab hercule genitis īnata Euriſteus eorꝝ incremento īuidens ma
gno exercitu aduerſus illos ꝓfectus eſt.Heraclides athenienſiū p̄ſidio
fulti Iolaum theſeum illumq; duces belli cōſtituentes acie Euriſteū ſupa
runt.Multi in ea pugna Euriſteum ſecuti occubuerunt ipſe curru fugiēs
ab illo herculis filio occiſus eſt.Filii quoq; Euriſtei ī ea pugna omnes ceci
dere.Heraclide poſt Euriſteū īſigni p̄lio deuictū mutuo cōſilio auxilioq;
aduerſus pelopōneſum duce Iolao mouerūt bellū.Atreus poſt Euriſtei
obitū capto mycenarꝝ regno aſcitiſq; tegeatis ac quibuſdā aliis belli ſoci
is herculis filiis occurit.Apud iſthmum cū utriq; exercitus cōueniſſent:
Illus hoſtē quicunq; is eſſet ad certamen ea cōditione ꝓuocauit:ut ſi ipſe
uiciſſ& euriſtei regnum filiis herculis cæderet.Si uero occubuiſſ& heracli
des foedus ſeruātes ī corynthum redirent:paulo poſt licymnius cū filiis
herculis ac triptolemo apud argeos ſponte illos ſuſcipientes manſit.Re
liqui qui in tricorynthо reſederant decurſis ex pacto annis ī pelopōneſū
tranſierunt.Quorꝝ res ſuo referentur tēpore.Alcmena thebas ꝓfecta
cum euanuiſſ& a thebanis deorꝝ honoribus culta eſt. Cæteri heraclides
repetita ab Eginio Dori filio ei credita patris hereditate apud doreos cō
ſedere.Triptolemū in agris cōmorantē ferunt licymnio electrionis orta
cōtentione occiſum.Qua ex cæde ex argis fugiens Rhodum applicuit.
Hanc īſulam īcolebant tum græci ab Triopato phorbātis filio deducti.
Quam ille cōmuni accolarꝝ cōſilio cum ī tres partes diuiſiſſ&:tres in ea
cōdidit ciuitates.Lindum.Ilyſum.Camirū. Imperauit aūt omni inſulæ
ob gloriam nomenq; paternum:ac demum cum Agamēnone ad troianū
bellum ꝓfectus eſt.Poſteaq̄ de hercule filiiſq; rettulimus:locus ſe offert
ut Theſei:qui herculis certaminum imitator fuit geſta narrētur:Natus
ex ethra pitthei filia ac neptunno ī trizena nutritus eſt penes pittheum
maternum auum:ac ſigna ꝓut ferunt fabulæ ab ægeo ſub petra poſita
recognoſcens athenas uenit.Deīde mare īgreſſus ut herculiſ uirtutes imi
taretur ad ea certamina adiecit aīum:q̄ laudem & gloriam ſibi eſſent alla
tura.Et primum eum qui dicebatur corynetus heſternorꝝ īterfectorē ſu
ſtulit.Hoc uſum cognomine a coryna:quod genus armorꝝ eſt ad ulciſcē
dum accomodatum.Secundū qui ī Iſthmo erat Schinon qui duas flexas
pinus atq; utriq; alligato hominis brachio ſurſum dimittens corpus ui
diſcerptum maximo cruciatu afficiebat. Tertius fuit a theſeo interēptus
in crōmyone aper ſilueſtris a quo plures īteribāt uiribus ac magnitudine

præſtante. Deleuit ĩſuper Scyronem habitantē ea loca megaræ: q̄ ab eo
Saxa ſcyronia uocantur. Hic uiatores cogebat: ut ſe ipſos p̄cipiti iactarēt
loco: deductos ſupra ſcopulum abruptum hoĩes calce ĩ mare iuxta chelo
nem ꝓiiciebat. Suſtulit etiã iuxta eleuſinam Cercionem certantem cum
p̄ſentibus: atq; ab ſe uictos pimentem. Deĩceps ꝓcuſtem occidit in eo lo
co terræ atticæ: qui dicitur Curdalus habitantē. Hic uiatores cogebat ſu
pra lectum aliquē aſcendere. Quo ſi longiores erant: parte ſupereminē
te amputabantur: qui uero breuiores pedibus diſtendebantur. A qua re
ꝓcuſtis cognominatus eſt. His actis athenas ueniens ægeum ꝓpter ſi
gna cognouit. Tum marathoniū tauꝝ ab hercule ex creta in pelopōneſū
traductum athenas ab ſe uictum aduexit: quem ægeus ſacrauit Apollini
Supereſt ut de minotauro: quo theſei geſta abſoluantur: ab eo ĩterfecto
referamus. Oport& enĩ tēporibus: q̄ a nobis explicata ſunt cōtigua quo
notior fiat hiſtoria deſcribi. Tectamus Dori filii Elleni ex deucalione or
ti cum eoliis ac pelaſgis ĩ cretam nauigans ĩſulæ ĩperauit. Sumpta crete ĩ
uxorē filium Aſterium creauit. Quo in creta regnante iupiter: ut aiunt:
Europam ex phoenicea raptam ſupra tauꝝ detulit ĩ cretã. Ex ea tres ge
nuit liberos. Minoem. Rodamantum. Sarpedonē. Aſterius deinceps ꝓ
le carens cum uxorē duxiſſ& Europã iouis adoptatis filiis regni eos reli
quit ſucceſſores. Hoꝝ rhodamãtus cretenſibus leges dedit. Minos ſuſce
pto regno cum Itonem lictii filiam uxorē coepiſſet: genuit ex ea licaſtū:
Hic quoq; cū regnar& in creta Ida coribanti filia uxore ducta ſecundū mi
noem genuit: quem nōnulli iouis filium tradunt. Hic primus græcoꝝ pa
rata claſſe maris ĩperio potitus eſt. Cum deſpondiſſet paliphæn ſolis cre
tæq; filiam: ſuſcepit Deucalionem: Crateum: Androgeum: & Ariadnē:
pluresq; naturales liberos. Androgeus cum athenaſ cōſenſu athenienſiū
oĩum cōcæſſiſſ& ægeo regnante: inq; certaminibus ſupar& athletas oēs
in conſuetudinem pallantis filioꝝ uenit. At ægeus ſuſpicans ne quãdo
ꝓpter Androgei amicitiam a pallantis filiis auxilio minois regno pellere
tur inſidiis Androgeo paratis ad ſpectaculum celebre ꝓficiſcentem the
bas per quoſdam eius regionis accolas circa Inoem terræ atticæ interfici
endum curauit. Cæde filii perturbatus Minos athenas uenit ſupplicium
ĩterfectoris Androgei petens Spretis eius uerbis: bellum athenienſibus
indixit addita execratione: qua aduerſus athenienſes ſiccitatem famemq;
ĩpræcatus: Siccitate tum atticos: tum reliquam græciã urgente corruptis
terræ fructibus belli duces quomō hæc mala auerti poſſēt deū cōſuluere.

Is iuſſit eos ad æacũ Iouis &,eginæ aſopi filiæ adire iubereq;:ut ꝓ ſe uota faceret. Quibus pfectis ſiccitas cũ penes alios græcos cæſſaſſet: ſolos athenienſes uexauit. Coacti igitur ſunt rurſus adeo ĩplorare tantæ remedia calamitatis. Hanc defuturã deum ferunt reſpõdiſſe: ſi non ꝓ Androgei cæde minoi quas uellet poenas didiſſent: parentibus deo athenienſibus p̃cæpit Minos pueros ſeptẽ totidẽ uirgines ſingulis annis minotauro quoad uiuer&: uorãdos tradi. His datis defecit ſiccitas: A bello aſtinuit Minos. Annis ſeptẽ tranſactis rurſus cũ in regionẽ atticam cũ magno exercitu tranſiſſ& Minos: ac bis ſeptẽ pueros petiſſ&: traditi ſunt. Theſeus cũ eſſet nauigaturus: acceſſit ad gubernatorẽ ægeus p̃cipiens: ſi Minotaurꝝ ſupaſſet filius: ut albis uelis portũ intrarent: nigris queãdmodũ & antæa ĩ ionıam fecerunt: ſi periſſ&. Theſeus ĩ cretã cũ nauigaſſ&: Ariadnes Minois filia eius ſpecie ad decore capta & cõſilium operãq; dedit minotauri occidendi & laberinthi egreſſum edocuit. Deinde cũ ariadne noctu clam recedens in ĩſulã appulit aliquando diam nunc uero Naſum uocitatam. Eo tẽpore dionyſiũ ferunt pulchritudine Ariadnis captũ cũ a theſeo uirginem abſtuliſſ& uxorẽ illã ab ſe p̃termodum dilectã duxiſſe Poſt eius obitum ꝓpter ſingularẽ amorẽ honore ĩmortalium ꝺdignatus coronam ex aſtris Ariadne in cælo cõſtituit. Verꝝ eos qui cum theſeo nauigabant ferunt ægre admodũ raptum uirginis ferentes ꝓpterq; dolorem ægei mandatorꝝ oblitos nigris uelis in atticã pueniſſe. Quod ægeus cum aſpexiſſet exiſtimans Theſeum filium pemptũ rem heroicam aggreſſus ex arce ob dolorẽ ſemet p̃cipitauit. poſt patris ĩteritum Theſeus regno ſuccedens cõſtitutis legibus populo ĩperauit: multaq; ægit ad amplitudinem ciuitatis ſpectantia. In quis illud fuit inſigne ꝙ plurimũ populum athenas ad habitandũ ĩduxit. Qua ex re uiribus & auctoritate aucta ciuitas græcie prĩcipatũ tenere uiſa eſt. Verꝝ ad ea: quæ de theſeo ſupſunt redeundũ Deucalion maior natu filiorꝝ Minois cretæ ĩperauit: Inita cum athenienſibus belli ſocietate phedram filiam theſeo deſpõdit Qui cum poſt ductam uxorem hippolytũ ex amazone genuiſſ&: in trizenam miſit ſorori ethreæ nueriẽdum. Ex phedra athamãtum ſuſcepit ac demophontẽ: paulopoſt hippolytus cũ athenas ad myſteria ueniſſ& a phedra ꝓpter pulchritudinem amatus eſt: quo recedente phedra templum ueneri ĩ arce: unde ĩ trizena cõſpectus erat cõdidit: Cumq; ad pitheum cum theſeo diuertiſſ& hippolyti cõcubitum petiit: Illo ſcelus abnuẽte moleſte id ferẽs nouerca athenas reuerſa hippolytum ꝙ ſe uiciare

uoluiſſ&: apud theſeum accuſauit. Ille dubitans ueꝝ ne crimen eſſ& rem ad hippolytū ꝑ īternuntium detulit. Ferebatur tunc forte equoꝝ curru hippolytus: Cui calumnia audita labenti aīo frena e manibus exciderūt. Turbati equi excuſſis habenis currū p̄cipitē egerunt. Quo effracto hippolytus ueſtibus īplicitus atq; ad terram delatus interiit. Ob eius ante optime actam uitā trizeni deoꝝ illi honores īpendere. Theſeus his turbatus calamitatibus pulſus patria apud hoſpitē functus eſt uita. Athenienſes penitentia ducti oſſibus theſei athenas traductis: & illū coluerunt ꝓ deo: & templū ſibi ītra urbem aſilum: quod ab eo Theſeū dictū eſt cōſtituere. Nunc de raptu helenæ deq; perithoi erga ꝓſerpinā amore: geſtis enī theſei ſunt īmixta dicendum. Perithous Ixionis filius defuncta hippodamia uxore polypito filio ſupſtite athenas ad theſeū uenit: cuius uxor phedra cum defuncta eſſet ſuaſit ei helenæ Iouis ac ledæ raptū. Ea tum decimū agebat annum oēs cæteras decore ac modeſtia excellens. Lacedemonem ꝓfecti capto tempore helenā cōmuni conſilio athenas aduexere. Deīceps īter eos ſorte iacta utrius eſſet ſponſa helena futura: ea tamen adiecta cōditione: ut is ꝓ quo ſors cecidiſſ&: ſocio coadiutor ad alteram q̄rendam uxorē for&. Idq; iureiurando cum firmaſſent: ſorte theſeo euenit. Quod factum cū ægre ferent athenienſes: timens Theſeus helenam ī Aphidriā unam ex atticis urbibus deduxit: eius cura ethre matri multiſq; ex amicis ꝑmiſſa. Perithous cupiēs ꝓſerpinam uxorem habere cōſilium cum theſeo cōmunicauit. Veꝝ cum ꝓpter rei īpietatem a ꝓpoſito eum auertere conaretur: ubi illum ꝑſeuerantem inq; iuſiurandi uim a ꝓſerpinæ raptum ſe adigi uidit coadiutorem ſe p̄buit. Cum ad īferos deſcendiſſent uterq; ibi captus. Sed poſtmodū in gratiam herculis liberato theſeo perithous apud īferos detentus luit ſēpiternas ſuæ impietatis poenas: quidā ſcriptores tradunt ambos: rediſſe ab inferis. Eoq; tēpore Dioſcuros helenæ fratres cum exercitu Aphidriā ꝓfectos capta euerſaq; urbe helenam adhuc uirginem captiuamq; ethram theſei matrem lacedemonem uexiſſe. Res poſtulat: ut de ſeptem ducibus: qui thebas ꝓfecti dicuntur ſcripturi belli cauſas a prīcipio ordiamur. Laius thebanoꝝ rex ſūpta uxore Iocaſta creontis filia cum diutius caruiſſet liberis: oraculo cōſulto an eſſet filios habiturus: reſponſū tulit: nō cōducere ſibi ꝓlem habere. Nam qui ex eo ꝓdiret filius patrē occiſurus eſſ&: aduerſaq; fortuna domum funeſtaturus: poſt quod reſponſum p̄cæpit natum infantem traiectis primum ferro pedibus exponi: unde & oedipus cognominatus eſt.

Sumptum puerꝝ domeſtici cũ nõ expoſuiſſent: cuidã ſeruili mulieri noĩe polibyæ tradidere. Cum iam uir factus eſſ&:deũ de infante expoſito cõſulere ſtatuit laius. Oedipus quoq̧ a quodã ſe fuiſſe expoſitũ certior factus: & ipſe pithiam qui ſui parentes forent oratum ꝓficiſcebatur. Cum ambo apud phocidã inuicem obuiaſſent: Laiuſq̧ illũ deuia cædere ſuperbius madaſſ&: Oedipus ira motus laium occidit ĩſcius parentẽ eſſe. Eo tẽpore tradunt ſphingam beluã biformẽ ueniſſe thebas: ꝓpoſuiſſeq̧ enigma: quod qui nõ ſoluerent perirent. Ex quo plures ob rem dubiam interierunt. Soluenti p̃mium locaſtæ cõnubiũ & thebeoꝝ regnum ꝓpoſitũ erat. Veꝝ nullus excæpto oedipo enigma ſoluere ualuit. Id erat eiuſmodi. Quod aĩal bipes idem tripes ac quadrupes foret. Cæteris addubitãtibus ſolus oedipus ait hoĩem id animal eſſe. Qui infans quattuor ir& pedibus auctus ætate duobus Iam ſenior factus tribus: nam baculo tãq̃ tertio pede ſuſtentaretur. Sphinga ſuo iudicio uicta ſe ipſã ex loco excelſo p̃cipitauit. Oedipus ignotam matrẽ uxorem ſumpſit quattuorq̧ ex ea genuit liberos Ethioclẽ: polinicẽ: Antigonã: & Iſmynẽ. Hii cũ ad ætatẽ peueniſſent domeſtica ĩpietate cognita oedipũ coegerunt ob dedecus nõ egredi domum. ipſi ſumpto regno foedere inuicem ſanxerunt: ut ſinguli alternis annis ĩperarent: primuſq̧ ĩperii annus Ethiocli cæderet maiori natu. is acto anno petenti ex foedere renuit tradere regnum fratri. Qua ex cauſa in argos ad Adraſtum regem cõfugit. Hoc tẽpore Tideus oenei cum in calydone Alcatũ licotheumq̧ nepotes occidiſſ& : ex etholia aufugit ĩ argos. His adraſtus benigne ſuſceptis quodã reſpõſo motus utriq̧ filias uxores dedit polynici argiã: diiphylem Tydeo Adoleſcentes cum a rege ꝓbarentur magnaq̧ eoꝝ uirtutis expectatio uideretur: ambos in patriam pollicitus eſt ſe reducturum. Verum cũ cẽſer& primum debere polynicẽ reſtitui: ferunt regẽ ad ethioclẽ deſtinaſſe Tydeum quinquagita uiros ab Ethiocle in inſidiis in itinere poſitos occidiſſe: ad argoſq̧ præter opinionẽ rediſſe incolumẽ. Hæc adraſtum impulerunt: ut quæ ad bellum ſpectabãt parar&. Aſciuit aũt ad belli ſocietatẽ Capaneum: Hippomedontẽ parthenopeum athlantis ſchinei. Suadebant amici polynicis: ut ad bellum Amphiaraus uates duceretur: At is cũ præuider& ſi ei bello affor&: ſe piturum idq̧ propterea recuſar&: ferunt polynicẽ aureum torquẽ a uenere Hermionæ datum Amphiarai uxori: quo belli ſocietatẽ uiro pſuader& donaſſe. Eo tẽpore Amphiaraus adraſtuſq̧ de regno diſſidentes ad Eriphilis amphiarai cõiugis adraſti ſororẽ omne diſſenſionũ

iudiciū rettulerunt. Illa pro Amphiarao ſententiā tulit: adiiciens ut bel
li thebis inferendi ſocius adiutorq; eſſ&. Amphiaraus exiſtimans ſe ab
uxore ꝓditum ad bellum ſpopōdit ſe aditurum. Sed alcmeoni filio īpera
uit: ut pōt ſuum obitū eriphilem ꝑimer&: Quod patris mādatū poſtea
executus facti cōſcientia in inſaniā uerſus eſt. Adraſtus polynices ac Ty
deus ab bellum ituri quattuor elegerunt duces. Amphiaraum: Capaneū
hippomedonta & parthenopeū. Qui oēs magno exercitu aduerſus the
bas ꝓfecti ſunt: Ethiocles ac polynices mutuis uulneribus cōfoſſi cōcide
runt. Capaneus magno īpetu ſcalis muꝝ aſcendens mortē oppetiit. Am
phiaraus in terræ hiatū cum curru delatus abſortuſq; nunq̄ poſtea uiſus
eſt. Eodem pacto & reliqui duces oēs p̄ter adraſtum multiq; p̄terea mor
tales occubuerunt. quoꝝ ſepeliendoꝝ facultas a thebanis cum denegata
eſſ& īſepultos ſinens Adraſtus ad argos rediit. Cū nullus hauder& hos
tumulis cōdere ſoli athenienſes qui cæteros uirtute anteibant: oēs ſepe
liuere. Hunc belli uitæq; finē ſeptē qui thebas oppugnatum iuere ſortiti
ſunt. At uero filii mortē parentū ulturi cōmuni cōſilio contra thebanos
mouerunt arma. Dederat reſponſum Apollo eam ſe ciuitatē expugnatu
ros ſi alcmeonem amphiarai filium īperatorem ſibi cōſtituiſſent. Hic ab
illis dux factus deum & de thebano bello cōſuluit & an matrē Eriphilē
punir&. Reſpondit apollo utrunq; facer& nō ſolum quia monile aureū
mater in necem paternā: ſed & peplum quoq; ob filii interitum accepit.
Venerem aiunt quondā armoniæ Cadmi & monile donaſſe & peplum:
Ambo hæc habuit Eriphiles. Alteꝝ a polynice: Alteꝝ a Therſādro po
lynicis quo filium ad expeditionē thebanā hortaretur: Alcmeō igitur cū
milites ad bellū pluríos ab argis paraſſ&: ab urbibus quo quoq; finitimis
accerſito p̄ſidio exercitum cōtra thebas duxit. Acerrima cū thebaniſ com
miſſa pugna Alcmeō uictoria potitus eſt thebanoꝝ attritis uiribus mul
tiſq; amiſſis ciuibus cum eſſent īpares uiribus omni ſpe deſtituti cōſilium
a Tyreſia qui diuinator erat exquiſiuere. Hic thebanos ex urbe iuſſit abi
re. Hoc ſolūmodo illos cōſeruare poſſe. Iuxta tyreſiæ dicta urbē linquē
tes aufugere noctu in horā boetiæ quæ tilphoſea appellatur. Thebe ca
pte ac dirupte ſunt. Tyreſiæ filiam daphnem poſtea cum uictores cepiſ
ſent in delphos uoto ſuſcepto miſere oblationē deo. Ea diuinandi artem
edocta ī delphis degens multo magis eam ſcientiam calluit. Itaq; natura
adirabilis plurima ſcripſit uarii generis reſpōſa. Cuius ex uerſibus home
rum poetam ferunt multa adornatum ſui poematis ſumpta tranſtuliſſe.

Cū hæc ſæpius dei ſpiritu ferretur: multaq; trader& reſponſa ſybilla ab oībus cognomīata eſt. nā plenam deo & ſybillam eſſe idem notat. Victores uero urbe direpta ī patriā quiſq; multis cū ſpoliis reuerſi ſūt. Ex thebanis qui ī tilphoſium cōfugerant. Tyreſias defunctus eſt: quē ſui ciues magna cū pōpa ſepeliuere deorꝝ ſibi honores tribuentes. Deīceps aduerſus dorienſes armis motis pugna ſupatos ex eorꝝ patria eiecerunt. Tranſacto paulū temporis quidā ex eis Iunonis ſedibus māſere. Quidā athenas ꝓfecti ſunt. Creonte Menicei regnante patria pulſi paulo poſt ī dorida remearunt ī crineo timeoq; & Euboia habitantes. Antæa boetus arnes neptunni filius migrans ī eolidem: q̄ nunc theſſalia dicitur: eos qui ſecum acceſſerant boetos uocauit. Sed de Eolidibus paucis dicēdū: priſcis temporibus cū ex filiis eoli qui fuit ellinis ex deucalione nati cæteri: q̄ dicta ſunt loca habitarunt: ſolus minas ī eolide regnauit. Eius filius hippotes ex Menalippe eolum genuit. Huius arnem filiā neptunnus cognouit Qua de re īdignatus pater Metapōtio aduene qui tū caſu aduenerat eo pacto arnem dedit: ut illam ī metapontū deducer&: Vbi duos pepit filios Eolum ac Boetū: Quos Metapōtius liberis carens quodā motus oraculo adoptauit in filios: Hi iam uiri facti orta uiuente metapōtio ſeditiōe regnū ottinuerūt: poſtmodū diſſenſione īter arnem Autolipen pemere: Eam rem grauiter ferrente metapontio illi ꝑparatis nauibus cum matre multiſq; amicorꝝ mare īgreſſi: Eolus quidem ad īſulas tyrreni maris appulit quæ ab eo eolides ſunt appellatæ ciuitatemq; cōdidit quam liparā uocauit. Boetus uero ad eolū uenit Aruis patrem a quo loco filii nutritus ē poſtmodū eolidis regnū poſſedit. patriam oēm a matris noīe arnem populos appellauit ab ſe boetos. Itonus ex boeto ortus q̄ttuor ſuſcepit filios. Hippodamū Electrionem archylicū alegenorem: horꝝ hippodamus Eleum genuit. Electrion Letum: Alegenor elonium: archilycus Prothe rorem & archeſilaum: qui ad troiam iere boetorꝝ exercitus duces. Nunc ſalmoneum Tyrumq; & eorum uſq; ad neſtorem qui troiano īterfuit bello poſteros referamus. Salmoneus ex eolo Deucalionis eſt ortus: qui ex eolide cum magna ſuorum manu profectus conſtitit in elea apud fluuiū alphenum: Vbi ciuitatem a ſuo nomine Salmoneam condidit ſumpta uxore alcidice elei filia genuit ex ea Tyream decore formaq; eximiam. Alcidice defuncta ſideram uxorem duxit: quæ tiream ut nouerca cepit odiſſe. Salmoneus ob ſuperbiam atque impietatem contracto ſubditorum odio Iouis fulmine conflagrauit: Eius deinceps Tyrea filia adhuc

uirgo ab neptunno cognita peperit peliā ac neleū. Poſtmodum excreteo
amithaonē genuit: feretumꝗ & Eſonem. Cum diem ſuum obiſſ& Crete
us orta īter peliā Neleūꝗ regni cōtentione pelias iolco finitimeꝗ regio
ni īpauit: Aſſumptiſꝗ melāpode ac biante. Amythaonis Agleieꝗ filiis
quibuſdāꝗ ex acheis phithiotiſꝗ ac eolibus aduerſus pelopōneſū exer
citum duxit. Melāpus cum eſſ& diuinator argiuas foeminas ꝓpter diony
ſii iram fanaticas ab inſania curauit. Cuius rei gratia Anaxagoras mega
penthi argiuoꝝ rex eum donauit duabus regni partibus. Hic argis cum
moraretur biante fratre cōſorte regni facto uxorem cepit Iphianirā filiā
Megapenthi: ex qua ꝓtulit Antiphatum: Mantum: Biantem: Pronoem
ex antiphato ac Zeuſippo hippo coōtis Iocleus Amalceuſꝗ orti ſūt. Io
cleus hypmeſtraꝗ Teſpii Iphianirā polibiam atꝗ amphianiū genuerūt
Hoc pacto Melāpus ac bias eoꝝꝗ poſteri argiuoꝝ īpium tenuere. Ne
leus cum his qui eum ſecuti erāt in Meſſenem tranſiens accolaꝝ uolunta
te cōdidit urbē pilum: cui cū īperar& uxorem ſumpſit Chlorem amphio
nis thebāi natā: exꝗ ea duodeci filios ſuſcepit. Quoꝝ ſenior ꝑydimeus
extitit. Iunior Neſtor qui bello īterfuit troiano & de ꝓgenitoribus Ne
ſtoris hactenus. Nunc de laphitis & centauris diſſeremus. Ex oceano ac
teti plures filii ſecundū fabulas manarunt a fluminibus cognominati: in
quis fuit peneus: a quo accidit peneū in theſſalia dici. Hic ex nympha cre
uſa liberos ſuſcepit Ipſeū ac Stilbyam: Quā cum cognouiſſet apollo La
pitum ac centaurum genuit. Lapithus locis circa fluuium peneū ad habi
tandem lectis cum ibi īpar& Eurionē Arſinoi uxorē duxit: ex qua duos
ſuſcepit filios phorbantē ac periphātem regni paterni heredes: Populi
omnes a lapitho laphitæ appellati ſunt. phorbas cum in olenū tranſcen
diſſ& accerſitus ab Alectore boetioꝝ rege tunc pelopis uires formidan
te eleoꝝ regnum ab eo cepit. Huius filii ægeus actorꝗ paterno ſucceſſe
re regno. Periphas alter laphiti natus ex aſti agea uxore ipſei filia octo
genuit liberos quoꝝ natu maior antiō ex melate Amythoni ſuſcepit Ixi
onem. Hic ut tradunt dona plurima Eſioneo pollicitus deſpōdit eius fili
am cliam: ex qua genuit perithoum. Verum cum Ixion nequaq̄ promiſſa
uxori tradidiſſ& eſioneus pro iis equos illius cepit. Tunc Iſion pollicitus
ſe quæ promiſerat daturum accerſitum a ſe Eſioneum in foueā ardentē
cōiecit. Qua crudelitate cū nullus eam cedem purgare uellet ab ioue ut
fabulæ tradūt demū purificatus iunonē ſtupri īterpellare auſus ē. Qua
re cognita iupiter nubem in forma iunonis cum interpoſuiſſ&: Ixion eo

cōcubitu centauros genuit. Tradunt tandē Ixionē ſcelerꝝ magnitudīe ab ioue rote alligatum ꝑpetua poſt obitum torqueri cruciatus pena. Cētauros nōnulli uolunt in pelio a nymphis nutritos poſtmodū equos ſubagitaſſe. Exq; eis hippo centauros natos. Creditū ꝙ primi equitare auſi ſit: eoq; natam fabulā ueluti equi eſſent hoīſq; natura. Hos ferunt tanq̄ peritboi cognatos partem regni paterni ab eo poſtulaſſe. Quod renuenti bellum a laphitis illatum eſt: Sed eo ceſſāte poſtmodū: cum pithous hippodamiam deſpōdiſſ& theſeo ad nuptias ac Centauris uocatis illi uino ebrii foeminiſq; ī nuptiis erant uim afferre conati ſunt. Qua īiuria tum theſeus tum laphite ꝑmoti multis centauris ꝑemptis reliquos e ciuitate eiecerunt. Hanc ob cām centauri una aduerſus laphitas ꝓfecti plures īter fecere. Qui cedi ſupſuerunt partī ī pholoem archadie ꝓfecti ſunt: partī ī malea habitarunt. Hi rebus ſecundis elati ex pholoe egreſſi ad p̄dandū ꝓpinquos græcos multos ex eis occiderunt. Nunc de Eſculapio eiuſque poſteris referendum Aeſculapius traditur Apollinis coronidiſq; fuiſſe filius: Qui natura īgenioq; ꝑclarus medicinæ opera īpenſa plurima ualitudini hoīum utilia adinuenit. Adeo aūt pitia artis excelluit ut q̄pluri mos deſperantes ſanitatē liberar& a morbo ꝓpter eaq; creditus ſit non nullis defunctis uitā reſtituiſſe: ob eā rē tradunt ipſum apud iouem ab inferis accuſatū tanq̄ eorꝝ īperium diminuentē. Quod ſemp excitarentur a mortuis hoīes illius cura. Eaq; cā exacerbatum iouem fulmine Eſculapium occidiſſe. Hac morte Apollo iratus ciclopes qui id fulmen fabricarant īterfecit. Quo facto indignatus iupiter iuſſit Apollinē homini ī poenā errati ſeruire. Eſculapius filios reliquit Machaonem & podalerium: qui arte paterne dediti cum ad troiā cum agamemnone acceſſiſſent plurimū græcis ī eo bello in curādis ſummo ſtudio uulneribus opitulati ſunt magnā ob id gloriā adepti. Meritis quorꝝ īmunitas rerꝝ oīum poſt bellum eſt conceſſa. Sed de his hactenus. Nunc de Aſopi filiabus eaciq; liberis ſcribendum. Ex oceano ac Tethide fabulæ tradunt ortos eſſe filios plures: a quibus flumina cognominata ſunt: in quis peneus Aſopuſq; extitere. peneus in theſſalia ſedē eligens fluuio nomē indidit. Aſopus cū phliuntem ad habitandum elegiſſ&: ſumpta in uxorē Methopeladoni duos ſuſcepit filios pelaſgum atq; Iſmenum. Filias duodecī iſmenus in boetia habitauit iuxta fluuium quē a ſuo noīe iſmenum cognominarunt. Ex filiabus Sinopes ab apolline rapta in eum locum delata eſt: ubi nunc eſt urbs ab ea ſinopes dicta. Horum filius Syrus his impauit: qui ab eo ſyri ſunt

appellati. Corcyra uero rapta a neptunno ī eam īſulā delata eſt: quā ab ea dixere corcyrā. Ex his natus eſt pheacus: a quo pheacū nomē cepit: phe aco filius extitit Alcinous: qui ulixem in ithacā deduxit. Salamis quoq; a neptunno rapta eſt: aduectaq; ī inſulam ab ea Salaminā appellatā. Ex ea neptunnoq; genitus Cēchreus īperauit huic inſulæ: claruſq; inter oēs ſerpentem mire magnitudinis qui incolis uexabat occidit. Eginā ex phli unte iupiter rapuit: inq; īſulā aduexit: quæ ab ea ē Egina dicta. Ab ioue cōpreſſa genuit Eacum: qui in ea regnauit īſula. Ab eo creati ſunt peleus & telamon. Hoꝝ peleus diſco iacto īuitus phoeū fratrem interfecit. Ob hanc cedem a patre pulſus inq; phthiā theſſalie fugiens ab Actoro rege purificatus: inq; regnū cū is liberis carer& aſcitus eſt. Ex peleo ac Tethi de Achilles ortus cū agamēnone ad troiā acceſſit. Telamō ex egina abiēs adiit Salaminā ubi ſumpta uxore glauca Cychrei ſalaminoꝝ regis filiæ īperauit inſulæ. Glauce defuncta eribiam Alchari athenienſis deſpōdit: ex qua ortus Eātus poſtmodū troiano īterfuit bello. Nūc cū de pelope Tātaloq; atq; oenomao referendum a nobis ſit paulo ſupius hiſtoriā or dienda eſt. In piſa pelopōneſi ciuitate mars ex argina aſopi filia genuit Oenomaū. Hic unicam filiā hippodamiam appellauit. Finē uitæ ab ora culo ſcilcitante: reſponſū eſt tunc ī fata illū conceſſuꝝ cum filia hippoda mia nupſiſſ&. Igitur filiæ nuptias ueritus decreuit ut in ꝑpetua aſſeruare tur uirginitate hoc maxime exiſtimās pacto uitæ piculū ſe uitatuꝝ. Mul tis puellam uxorē ſibi dari poſtulantibus illis id ꝓpoſuit certamen quo qui uictus eſſ& īterficeretur. Victor uirginē deſpōderet. Equoꝝ īſtituit curſum a piſa ad aram neptunni quæ eſt apud Iſthinū corynthi. Curſus erat eiuſmodi: Oenomaus arietē ioui ſacrificabat. Qui uirginē poſtula bat quattuor equoꝝ ferebatur curru. Oenomaus ſacris pactis curſu ſeque batur ꝑcedentem auriga Mirthilo aſſecutū haſta quam geſtabat manu ī terficiebat. Hoc pacto cum plures equoꝝ uelocitate pemiſſ& pelops Tan tali qui piſam acceſſerat iuſſa hippodamia. Id cōcipiēs cōnubiū corrupto Mirthylo illius opera uictoria uſus eſt. primuſq; ad arā neptunni puenit Qua ex re dolore actus Oenomaus exiſtimans aduenisse reſponſi tem pus ſibi mortē cōſciuit. Pelops ſumpta uxore oippodamia piſæ regnum tenuit. Qui uiribus ac prudentia īſignis cū plurimos ī pelopōneſum ac colas deduxiſſet. eam patriam pelopōneſū ab ſe denomīauit: poſt eaq̄ pe lopis meminimus: neceſſarium uidetur: ne quid memoria prætereatur di gnum: ut & tantalum patrem ſuperioribus adiiciamus. Tantalus Iouis

filius diuitiis & gloria inſignis ĩ ea aſiæ parte: quã nunc paphlagoniam uocant habitauit plurimũ diis ob generis claritatẽ charus: poſtmodũ foelicitatem ſuã ĩſolenter ferẽs ĩmortalium ſecreta quæ menſæ cõmunione uſuq; deorum nouerat: palam ꝓtulit hoĩbus. Q ua ex cauſa & uiuus poenã tulit: & poſt obitũ ſecundũ fabulas tormẽtis apud ĩferos inter ſceleſtos ꝑpetuis punitur. Ex eo & pelops & Niobes orti ſunt. Hæc filios ſeptem & totidem filias peperit ſũmo decore pſtantis. Tali ꝓle ſuperbiens ad modum gloriabatur ſe latonæ pferens numero filiorum: itaq; ira motam fabulæ latonã ferunt: apollini: ut Niobis filios Dianæ ut filias arcu interficerent mandaſſe. Q uibus matri obtemperantibus cõtigit eodem tempore: & abundare filiis niobem & carere. Tantalus deorum odio cõtracto a paphlagonia ab Ilo troii pulſus eſt de quo & eius maioribus paucis ſcribemus. Prouinciæ troadi primus ĩpauit teucrus ex fluuio Schamãdro atq; Idea nympha genitus: Vir quidẽ egregius: & qui populos ſubditos teucros ab ſe nominauit. Teucro nata ẽ filia batea: quã dardanus iouis filius uxorem ſũpſit: regnoq; ſuccedens gentem de ſuo nomine dardanã dixit Vrbem pterea ſui nominis iuxta littus condidit. Huius erictonius filius primũ foelicitate excelluit & fortunis. Q uem & homerus ſcribit ditiſſimum hoĩum. Cui tria millia erãt equi paſcentes prata. Ericthonio natus eſt Tros: qui a ſe populos troadas appellauit: hic tres ſuſcepit filios: ilum aſſaracũ: ganymedem. Ilus cãpeſtria loca ad habitandũ eligens urbem inſignem ĩ troade cõdidit ab ſe Ilium appellatã. Huius filius Laumedon tithonũ genuit ac priamũ. Tithonus in aſiam orientẽ uerſus uſq; ĩ æthiopiam militans dicitur genuiſſe ex ida filium nomine Memnonem: qui cũ troianis præſidiũ tuliſſ&: poſtea ab achille eſt ĩterfectus: priamus ex hecuba uxore cũ alios plures tũ hectorem genuit: qui uir præclarus troiano ĩ bello fuit. Aſſaracus dardanis ĩperans Capim genuit: ex quo Anchiſes natus eſt. ex quæ eo & uenere æneas troianorum clariſſimus. Ganymedes omnium fortiſſimus a diis raptus eſt in pĩcernã iouis. Deinceps ad dedalum & minotaurum ad minoiſq; aduerſus corcalum ſiciliæ regem expeditionẽ trãſeamus. Dedalus genere athenienſis fuit unus ex his: qui erechthidæ dicũtur: natus ex mitiono Eupalami: qui fuit ex athineo Ericthei filio præclarus architectus fuit. Hic multorũ auxilio quos ſibi adiutores comparauit: quædam mirãda effecit uariis in locis orbis opera: ſtatuis uero fabricandis adeo ſupauit omnes: ut a poſteris traditũ ſit: ſigna ab eo facta cũ aſpicere atq; ambulare uiderentur ſpirantia exiſtimari. Ita enim

cōpoſitio membroꝝ apta erat & ſuis partibus perfecta:ut oēs ad admira
tionē allicer&:priores artifices ita ſignoꝝ oculos manus latera crura cō
ponebant ut in multis deficerent. Aufugit aūt a patria dedalus iā clarus
architectura cædis ob cauſam huiuſmodi dānatus. Talus adoleſcēs ſoro
ris filius ab eo erudiebatur cum ingenii acumine p̄ſtar& dedalo primum
rotam qua utuntur figuli adinuenit. Deinde repta ſerpentis maxilla par
uulum cum ſecaſſ& lignū imitatus poſtea dentium ſerpentis ſpiſſitudinē
ſeram ferreā fabricauit. Qua in re multum ad architectoꝝ artē adiumē
ti contulit. Similiter cū reperto torno pluribus in rebus hoībus ꝓfuiſſet:
magna laude celebratus eſt. Hunc pueꝝ dedalus īuidia motus exiſtimās
turpe eſſe magiſtrū ab adoleſcente gloria uinci dolo illum interfecit. Cū
puerum ſepeliſſ&:dolore moeſtus cum rogaretur de eo quē ſepeliſſ&:ſer
pentē reſpondit. Rem mirandā ducet quis fortaſſe animal ex quo ſerræ
forma ſumpta eſſ& feciſſe notam pueri cædē. Accuſatus homicidii deda
lus dānatus ab ario pagitis ad quendā terræ atticæ cōfugit populū:qui
ab eius nomine dedali uocitati ſunt. In cretā deinde tranſcendens cū ma
gno in honore ꝓpter artē haberetur in Minois regis amicitiā uenit. Tra
dunt fabulæ paſiphæn minois uxorē cum taurum adamaret ſignum bo
ui ſimile a dedalo factū. Eoq; modo tauro ſuppoſitam deſiderio potitā
eſſe. Ante hoc tempuſ minoem quot annis ferunt ſpecioſiſſimū oīum tau
rum neptunno ſolitum de more ſacrificare:cū ei taurus eſſet cæteris præ
ſtantior alium ſacrificauit deteriorē. Qua ex re iratus minoi neptunnus
eius tauri amorē paſiphæ iniecit:cui arte dedali ſuppoſita decātatum fa
bulis genuit minotauꝝ natura duplici:ut qui uſq; ad humeros taurus cæ
tera homo eſſ&. Ad hoc nutriendū mōſtrum aiunt a dedalo laberinthū
fabricatum difficiles habētem egreſſus & inſciis penitus irremeabiles. In
quo recluſo Minotauro ſeptē athenienſes pueri totidemq; uirgines ſin
gulis annis ꝓut antæa diximus dabātur. Dedalus iram Minois ex boue
a ſe fabricato cōceptam timens abſceſſit ex creta paſiphæs auxilio nauem
ad effugiendū p̄bentis poſt eū fugiens Icarus filius cum inſulā quandā
peteret ī mare decidens periit:a quo & inſula dicta eſt:& pelagus icareū
uocatum. Ex hac inſula abiens dedalus in ſiciliā appulit ad ea delatus lo
ca:ubi corcalus īperabat:a quo humaniter ſuſceptus eſt:ac ꝓpter īgeniū
præſtans famāq; eius ſumma beniuolētia habitus. Tradunt quidā:cum
adhuc in creta eſſ& dedalus & a paſiphæ abſconditus: Minoem regem
expetentem meritas ab eo poenas cum non reperiretur & naues omnis

inſulæ ſcrutari mandaſſe & ſimul pecunias pollicitū: ſi quis dedalum ĩue
niſſ&. At ipſe deſperato nauis tranſitu alas ſũma arte fabricauit: quas ce
ra cõpactas cum ſuo filiiq; corpori applicuiſſet: amboq; ſupra mare aduo
larent Icarus cū altius iter tanq̃ adoleſcens peter& ſolis æſtu cera liquefa
cta laxatiſq; alaꝝ iuncturis in mare decidit. Pater ꝓpe mare delatus aliis
ſæpius madefactis ad ſiciliam ꝑuenit ĩcolumis: quæ fabula q̃uis uideatur
miranda: tamen eã uoluimus recẽſere. Dedalus apud corcalum ac ſicanos
diutius cõmoratus eſt p̃clarus architecturæ artis p̃ſtantia. Aedificauit ĩ
inſula quædã: quæ adhuc ꝑmanent opera. Nam ꝓpe megarã fecit eam
quæ dicitur lymbethra. Ex qua ingens fluuius Alabos nomine in mare
ꝓpinquũ effluit. Iuxta eã quæ nunc eſt acragantina in loco qui dicitur ca
micus urbẽ ſupra petram effecit: ut quæ expugnari nequeat munitiſſimã
illius aſcenſu ita arcto difficiliq; reddito: ut aditus tribus aut quattuor ui
ris cuſtodiretur. In hac urbe Corcalus regia cõſtructa theſauꝝ omnẽ in
ea tanq̃ inexpugnabili condidit. Tertio ædificauit in ora Selinutina an
truum: ex quo ita euaporabat ab igne fumus: ut aſtantibus paulatĩ ſudor
ex calore eliceretur: curarenturq; cū uoluptate adeuntium corpora nulla
caloris moleſtia ꝑcepta. Eſt iuxta erycẽ ſaxū præceps ꝓruptum: ultra mo
dum editum: ꝑ cuius abrupta anguſtũ difficileq; erat iter ad ueneris tem
plum. In eo ducto muro aditum reddidit latiorẽ. Multa p̃terea a dedalo
opera cõſtructa in ſicilia ſunt temporꝝ uetuſtate corrupta. Aureũ inſup
arietẽ ueneri & erici poſuit ea ingenii arte ſculptũ: ut uiuus extimaretur.
Interĩ minos claſſe potens cognita dedali in ſiciliã fuga ſtatuit cum bello
ꝑſequi p̃paratis nauibus e creta ꝓfectus in acragantinã appulit: quæ nũc
ab eo minoa uocatur. Expoſitis copiis ꝑ nuntiũ a Corcalo tradi ſibi De
dalum ad poenã popoſcit. Corcalus minoe ad colloquiũ accito quod po
ſtular& ſe facturꝝ pollicitus domi receptum cũ in balneis lauaretur adeo
in longũ tẽpus in thermis detinuit: ut nimio æſtu ſuffocaretur. Eius deĩ
de corpus cretenſibus reddidit prælata obitus cauſa: ꝙ ĩ lauacro exlapſũ
aqua calida piſſ&. Eius corpus milites magnifice ſepeliuerunt: ſepulchro
ei duplici conſtructo: Vno in quo poſita ſunt occulte minois oſſa. Aliud
palã ædificato ueneri templo: quod multis ſeculis poſteri ut tẽplum ue
neris coluerũt. Poſtea cum acragãtines regnãte apud eos Thuono urbẽ
conderent repertum ſepulchrum oſſibus in cretã miſſis demoliuere. Cre
tenſibus qui defuncto Minoe in ſicilia abſq; imperio remanſerant inuicẽ
diſſidentibus quidam qui ſicanis aſſueuerant contempta patria in ſicilia

manſere. Hoꝝ pars ciuitatē cōdidit: quam ab eoꝝ rege dixerunt Minoē.
Pars per littus errans locum munitū condende urbi elegit: quā a fonte ī
urbe fluēte engyam appellarunt. Poſt captā uero troiam Merionū creti
& cum eo cretenſes nauibus in ſiciliā delatos ueluti cognatos in ciuitatē
ſuſcepere. Hi poſtea ab ochyra urbe recedentes expugnatis nōnullis fini
timis eorum regiones poſſederunt. Aucti poſtmodū opibus templū ma
tribus edificarunt præcipuo eas cultu deas multiſq; templū, donis hono
rantes. Has ex creta aiunt ubi maxime coluntur aduectas iouem olim clā
patre ſaturno educaſſe. Quo merito in cælum ſunt in aſtra: ꝗ arctos di
cunt tranſlate. Hæc & aratus in ſuo de aſtris opere confirmat īquiens eas
ꝓpter iouē occulte enutritū ī cælum aſcendiſſe. Neq; uero equū uidetur
haꝝ deaꝝ præſens hoībus numen & cultum ꝑterire. Nam eas nō ſolū
huius urbis accolæ: ſed etiā ex finitimis quidā ſacris ſolemnibus & aliis
honoribus celebrant. Quædā urbes etiam ꝑtioſa uaſa eaꝝ cultui depu
tarunt. Futurā enim exiſtimant & priuatis & huiuſmodi cultu foelicem
uitam & urbibus diuturnā. Vſq; adeo aūt iſtaꝝ deaꝝ creuit religio ut
accolæ ꝑmultis aureis atq; argenteis uſq; ad ſcriptoꝝ tempora donis ex
ornarint. Templū quippe ipſis edificatum eſt ingens ac ſūptuoſum: ad
cuius ſtructurā cū loci natura nō ſuppeteret ab Aſtygitone agyrineoꝝ
quæ centum ab eis diſtat ſtadiis ſaxa aduehi magna īpenſa curarūt. Cū
uero iter quo neceſſe erat lapides ferri aſpeꝝ eſſ& ac difficile trāſitu quat
tuor rotarum curribus ad id ꝑparatis centum iugis boum lapides delati
ſunt. Sacraꝝ enim pecuniaꝝ copiæ impenſam tanti operis contempſere
paulo ante hæc tempora erant eis deabus ſacri boues ad tria millia agri
adeo ꝑmulti ut magnum uectigal ꝑberent. Nunc Ariſtei acta ſequētur.
Hic ex Apolline ac Cyrene ipſei filia genitus eſt: de cuius genere quidā
ita trdūt. Cum cyrenes apud peleū uirgo educaretur: Apollo eius forma
captus raptā uirginem ī libyam detulit ad ea loca in quibus poſtmodum
ciuitas cōdita eſt ab eius nomine cyrenes. Ex ea filium ſuſcepit Euriſteū:
quem infantē tradit nymphis nutriendū: a quibus triplici nomine eſt
appellatus. Nomius: Ariſteus: Agreus. Ab his nymphis cū lac coagula
re mel atq; oleū cōficere didiciſſ& prius ea ī uſū hoīum traduxit. A poſte
ris ut deus meritis honoribus ſicut & dionyſius cultus eſt: ꝑfectum dei
ceps in boetiam aiunt Autonoem cadmi filiam uxorē ſumpſiſſe. Ex qua
genitus eſt acteon: quē fabulæ ferunt a ſuis canibus diſcerptū. Cuius rei
cauſa ea traditur a nōnullis extitiſſe: ꝙ dianæ cōcubitum cū uenaretur in

mōtibus iuxta templū ſitis appetierit. Alii ꝙ ſe illi acteon p̄tulerit uenā
di arte. Utrunq; ueriſimile eſt ad iram deam īcitaſſe. Siue enī deſuetā nu
ptiis uirginē ad ſuā q̄ſiuit cupiditatē traducere ſiue auſus eſt ſe illi ī uena
tionibus anteferre: Cum etiā dii ī eo exercitio illi cedant: merito irata dea
eum in beluā q̄ a canibus laceraretur cōuertit. Ariſteū aiunt poſt actheo
nis obitū cum ad oraculum adiſſ& patris Apollinē reſpōdiſſe futuꝝ eſſe
ut chyum inſulā adir&: ī qua ei honores īpenderentur. Cum ī eam naui
gaſſ& orta ꝑ uniuerſā græciā peſte ſacra pro græcis ſyrii: aſtri tempore
feciſſe dicunt. Hiſq; actis ethesiis flātibus uentis morbū ceſſaſſe. Mirāda
ꝓfecto res huic homini priuatī cōtigit. Nam is qui filium a canibus inter
emptum cōſpexit & aſtrum celeſte: quod ex noīe pernitiē inferre morta
libus putant ad ſalutem uertit: & cæteris extiti cā ſalutis poſtea nepoti
bus ī chio relictis in libyā ad matrē nymphā rediit. Ac deinde ī inſulam
ſardoꝝ profectus in ea conſtitit: Captuſq; inſulæ amenitate cōſitis arbo
ribus ex agreſti reddidit cultiorē. Ibi duos genuit filios Charinū ac chal
licarpum. Ad alicis quoq; inſulas cū acceſſiſſ& in ſicilia aliquādiu cōmora
tus eſt: in qua cum uariis fructibus armentiſq; referta eſſ& ſinguloꝝ uſū
edocuit. Quo beneficio ſiculi & hii p̄cipue apud quos naſcuntur oleæ ꝓ
deo ſūmo honore coluerunt. Tandē ferunt in thraciā ad dionyſiū tranſ
greſſum & percepiſſe orgia & diutius cum eo cōmoratum multa ad uitam
utilia didiciſſe: Cum aliquādiu in monte qui Emos dicitur habitans poſt
modum nō cōparuiſſ& deoꝝ īmortalium honores non ſolum a barbaris:
ſed a græcis quoq; aſſecutus eſt. Poſt ariſteum daphnis atq; erix adiicien
tur. Ericem tradunt ueneris ac buti regis cuiuſdā indigene īlignis gloria
filium extitiſſe. Hic propter nobilitatē maternam præclarus apud hoīes
fuit: & imperitauit inſulæ parti: Condidit quoq; ſuper locū excelſum ex
ſuo nomine ciuitatem præclarā ī cuius arce matri dicato templo & uaſis
illud & uariis ornauit donis: Eam uenus urbem tum īcolentium religiōe
tum filii pietate allecta plurimum dilexit: a qua uenus ericina dicta eſt.
Mirabitur quis fortaſſe huius templi famā: Nam cum alioꝝ templorum
gloria ad ſummum perducta quandoq; aliqua obducta ſit calamitate. So
lius templi huius cultus atq; honor a primordio cepti nunq̄ deferunt ſē
per in melius aucti: Et quidem præter honores ab Erice īſtitutos æneas
poſtmodum italiam petens cum ī ſiciliam appuliſſ& plurima dona uene
ris ueluti matris templo ottulit: Sicani deinde multis poſt ſeculis hanc
uenerati deam eius templum ſacris doniſq; permultis ornarunt. Ab athe

nienſibus poſtea qui eam part ſiciliæ tenuere. Venus p̄cipue ſūmo ſtu
dio culta eſt. Romani poſtremo uniuerſæ ĩſulæ ĩpantes ſupiores oĩs in
huius deæ cultu haud ĩmerito excelſerunt ſuū genus in hanc referrẽtes:
ꝓpterq̄ eam ꝓſpera uſi in rebus fortuna eoꝝ imperii cām merita gratia
honoreq̄ ꝓſecuti ſunt. Conſules enĩ militeſq̄ qui in ĩſulā tranſcendunt
ac oẽs qui cum impio aliquo illuc adeunt: cum ad ericem ueniunt: p̄cipuis
ſacris honoribuſq̄ templum uenerantur: omniq̄ abiecta impii ſeuerita
te in pueroꝝ ac mulieꝝ remiſſionem hilaritatemq̄ cõuerſi ſolum eo pa
cto gratum eoꝝ aduentum eſſe deæ putãt. Senatui eius deæ cultus atq̄
honorꝰ cura p̄cipua fuit. Statuit enĩ in eius honorem fideliſſimas ſiciliæ
urbes decem & ſeptẽ numero aurum ueneri cõferre. Milites quoq̄ ducẽ
ti ad eius templi tutelam deputati ſunt. ſed de hac dea ſatis: nunc ad da
phnidem ueniendum. Sunt mõtes in ſicilia quos Erios uocant. Hos loci
natura tanq̄ cõtinua æſtate amenos atq̄ uberes reddit. Fontes ſunt ĩ eis
denſis undiq̄ arboribus aquæ p̄ter cæteras dulces. Frequentes quoq̄ in
eis quercus croſſiorem q̄ qui apud alios naſcuntur fructū reddunt. dome
ſtice etiam arbores & uineæ permultæ copiaq̄ ingenti mala naſcuntur.
Adeo aūt fructiferi montes exiſtunt ut aliquando carthaginenſiū exer
citum pmagnū fame ſupueniente abunde nutrierint. In huius regionis
ſilua admodū amena: ĩ qua diuertebantur nymphæ. Ex mercurio & nym
pha daphnidē natum tradūt qui a lauroꝝ multitudine quæ in ea frequē
tes ſunt appellatus eſt daphnis: Educatus a nymphis boum pmulta poſ
ſedit armenta. A quoꝝ cura bucolos dictus eſt. Cū eſſet ingenio acri ſtu
diumq̄ plurimum gubernandis bobus ĩpenderet: carmen bucolicū quod
etiam nunc uſq̄ ad ſiculis in p̄tio habetur adinuenit. Tradunt inſup illū
in dianæ gratiam uenandi ſtudio ĩpendiſſe operam: eamq̄ ĩ fiſtula & can
tu bucolico apprime oblectaſſe. Huius amore capta nympha prædixiſſe
illi tradunt ſi cui alteri iungeretur ſe illum uiſu priuaturam. poſtmodum
quodam regis filia ab ſe ebrio ſtuprata oculis ut prædictū fuerat captus
eſt. Sed de daphnide iterum referetur. Nunc de orione paucis ſcribendū
uidetur. Ferunt hunc tum magnitudine tum robore corporis heroas ex
cedentem & uenatorem fuiſſe & opera effeciſſe multa amore laudis. Nā
Zacloto in ſicilia regnante urbem ab eo dictam zachlim: quæ nunc meſſa
na eſt ædificauit: portum præterea iacta mole actum nomine cõſtruxit.
Quoniam Meſſane mentio ĩcidit haud abre erit quæ de eius freto ferū
tur recenſere. Tradunt priſci rerum ſcriptores ſiciliām olim fuiſſe italiæ

coniunctā:ſed poſtea ex huiuſmodi cauſa inſulā euaſiſſe. Q ua parte anguſtus cōtinens ab utroq; maris latere æſtu collidebatur. Dirupta maris fluctibus terra aquā peruiam feciſſe aqua terræ ſciſſura regius is locus appellatus eſt: ac multis poſtmodū annis cōdita ibi ciuitas idem fuit nomē ſortita. Q uidā tradunt terremotu ſciſſum cōtinentem dediſſe mari locū Ac propterea diuiſam a cōtinenti ſiciliam inſulam effectā Heſiodus poeta contra ſentit. Ait enī operto mari ꝓmontoriū qui iuxta pelori montē eſt exaggeraſſe orionem: inq; eo tēplum neptunno quem incole ꝑcipuo honore colerēt fabricaſſe. Q uod opus cū cōſumaſſ& ad Euboeam diuertit. Deinceps propter famā inter aſtra annumeratus īmortale nomē adeptus. Q uā rem Homerus quoq; in necyia plurium uerſuum teſtimonio aſſerit. poſtea uero q̄ de hominibus ac ſemideis prout a principio ſumus polliciti ſcripſimus finem huic libro ſtatuemus.

EXPLICIT Q VINTVS. INCIPIT SEXTVS IN Q VO HAEC CONTINENTVR OMNIA.

De his quæ fabuloſe de ſicilia ferūtur: & de figura & magnitudīe īſulæ.
De cerere ac proſerpina & frumenti inuentione.
De lipara & cæteris quæ eolides inſulæ appellatæ ſunt.
De melita: glauco: & cercina.
De ethalia: cyrno: & ſardone.
De pithiuſſa: & inſulis quas aliqui baleares appellant.
De inſulis oceani quæ ad heſperum uergunt.
De britannia inſula: & de ea quæ dicitur baſilea ubi electrum oritur.
De galatia: celtiberia: hiberia: liguria: tyrrenia: & de his qui ea loca habitant: & quibus legibus qui ea loca habitant utantur.
De inſulis oceani: quæ ad meridiem ſunt: & de ea quæ hiera appellatur: & panthea: & quæ de his quæ in ea ſcribuntur.
De ſamothracia: & de myſteriis quæ in ea ſunt.
De naxo: ſyrna: & calydna.
De rhodo: & iis quæ de ea fabuloſe feruntur.
De cheroneſſo: quæ rhodo oppoſita eſt.
De creta: & iis quæ de ea fabuloſe feruntur uſq; ad iuniora tempora.
De leſoo: chio: ſamo: coo: & rhodiorum colonis.
De thēedo: & de habitatōibus eius & de eis q̄ a thēediis geſta dicūtur.
De cicladibus inſulis.

VM OMNIA In quibus hiſtoria uerſatur cōplecti
reꝝ ſcriptores deceat tū uero maxīe quomō quæq; res
ſingulatī deſcribende ſint: cura uidetur ſuſcipiēda. Nō
enī tantūmodo hæc notatio particularis diligētiaq; pri
uatis hoībus ad cōſeruandas augendaſq; fortunas ꝓfi
cit: ueꝝ hiſtoricis etiā plurimū affert decoris atq; orna
menti. Quidā quoꝝ ob eloquentiā ac reꝝ geſtaꝝ copiā merito lauda
tur opus in ſingulaꝝ reꝝ deſcriptione aberrarunt. Vt eoꝝ labor atq; in
duſtria a legentibus in recenſenda hiſtoria cōprobetur ſcribēdi ordo nō
careat reprehenſione. Timeus ſane tū tempoꝝ exquiſitam diligentiā tū
plurimaꝝ reꝝ hiſtoriam ſe traditoꝝ pollicitus quod nimiū opere ī aliis
redarguendis īpenderit culpatur. Qua ex re a nōnullis ottrectator eſt
cognominatus. Ephorus hiſtoriā cōtexens eloquenter ſīgula priuatī di
ligenterq; rettulit libros ſuos in res ſingulas partitus. Huius nos morem
quoad facultas tulit ſecuti p̄ſentē librū deſcribēdis īſulis diſtribuimus: ī
quis primum ſe offert ſicilia quæ optima inſulaꝝ oīum reꝝ, antiquitate
cæteras antecellit. Hæc olim trinatria ab eius forma primū appellata Si
cania deinceps ab incolis dicta eſt: poſtremo ab italis qui ſiculi dicebātur
in eam uulgo ꝓfectis ſiciliam dixere. Eſt eius ambitus ſtadioꝝ quattuor
millium trecentoꝝ ſexagīta. Nam trium laterum unum a peloro lilybeū
uſq; mille ſtadia & ſeptingenta cōplectitur: a lilybeo ad pachinnū agri ſi
raculii ſtadia ſunt mille & quīgenta. Reliquis ambitus ꝓtenditur ſtadiis
mille centum quadraginta. Tradunt ſiculi ducta ex antiqua a ꝓgenitori
bus fama ſiciliam cereri ac ꝓſerpinæ ſacrā eſſe: Fabulantur poetaꝝ quidā
poſt plutonis ac ꝓſerpinæ nuptias hanc inſulā ab ioue anacalyptre nym
phæ traditā. Sicanos aūt qui in ea antiquitus habitarunt īdigetes eſſe p̄
cipui ſcriptores tradunt. Has ſimul deas primū in ſicilia uiſas ſinq; ea pri
mo frumentū terræ bonitate ortum ſicut & clariſſimus teſtatur poeta in
quiens oīa ibi ſua ſponte terram ꝓducere in agro leontino multiſq; præ
terea ſiciliæ locis etiā nunc triticum agreſte oritur. Deniq; ſi q̄ritur ante
frumenti uſum ibi primū id reptum ſit merito eius rei laus ſiciliæ tribue
tur. Has deas certe repto res eius cōſtat magno in honore apud ſiciliā fu
iſſe. Raptam uero ibi ꝓſerpinam argumentum eſſe uolunt q; hæ deæ in
hac tanq̄ inſula admodum eis dilecta habitarint. Raptū ꝓſerpinæ ī pra
tis iuxta etnam ciuitati ꝓpinquis ferunt: quæ liliis uariiſq; floribus dea
dignis ornata erant. Vbiq; propter odorum fragrantiam ſagaces canes

odoratu carent naturā ſenſus floꝝ odore ſupāte. Eſt id pratū a ſupiori
parte planum admodū aquis redundans altus circum & p̄cipitiis undiqꝫ
abſciſſus: Ex quo a nōnullis ſiciliæ appellatur umbelicus. Sunt ei ꝓpīqua
nemora prataqꝫ & paludes undiqꝫ. Speluncā inſup ꝑgrandem quæ hiatū
ſub terrā habeat ad arctum ſpectantē eſſe dicunt: ꝑ quē plutonem fabu
lantur cū curru rapta ꝓſerpina tranſiſſe. Lilia alioſqꝫ flores odorem præ
bētes ꝑ uniuerſū uolunt ānum quibus aſpectus oblectetur uirides ꝑma
nere. Mineruā inſup ac dianā uirgines cum ꝓſerpina nutritas una flores
legere ſolitas fabulæ ferunt: unaqꝫ eas ioui patri ueſtem feciſſe. Qua mu
tua cōſuetudine uſuqꝫ eam īſulā omnes maxime diligebāt quelib& locū
quem elegerat ſortita. Nā minerua circa imerā regiones elegit: ī quibus
nymphæ in eius gratiā aquæ calidæ fontes ſtaturire hercule aduētante
fecere. Quæ loca ſimul & urbem: quæ nunc uſqꝫ mineruæ nomē tenet
incolæ ei ſacrarunt. Dianā ſiracuſis inſulam a diis accepit orthygiā ab ea
tum oraculorum reſponſo tum uoce nominatū. Eodem pacto & in hac in
ſula nymphæ in dianæ gratiam maximū ꝓduxere fōtem: qui dicitur are
thuſa. Hic nō tantum priſcis: ſed noſtris quoque temporibus magna co
pia fert piſces ſacros quippe ab hoībus intactos. Sæpius qui eos belloꝝ
tempore edere auſi ſunt: deoꝝ ira magnas calamitates ſubierunt. Verum
de his poſterius. Proſerpina haꝝ īſtar deaꝝ prata circa etnam elegit: cui
fons igenſis racuſis dicatus eſt nomīe Cyanes. At uero pluto cum rapta
proſerpina ꝓpter ſiracuſas per terræ hiatū ad īferos curru deſcēdit: ſyra
cuſii iuxta Cyanem ſingulis annis dies feſtos celebrant: in quibus ſacra
faciunt priuati paruis uictimis publice tauros in palude īmergunt morē
herculis imitati qui eiuſmodi ſacris quo tēpore gerionis boues ꝑ ſiciliam
deduxit uſus eſt. Tradunt deīceps Cererem cum filium repire nō poſſ&
facibus in ethna accenſis uarias orbis partes ꝓſerpinam quærentē deam
bulaſſe: homīeſque qui eam grate ſuſceperant tanq̄ beneficii memorē fru
mēti edocuiſſe uſum: ī quis primum ꝓpter ſuam erga deam humanitatē
poſt ſiculos fuere atheniēſes. Qua ex re publice hāc deam præ cæteris
coluere tū ſacrificiis ampliſſimis tū eleuſine myſteriis quæ antiquitate
caſtimoniaque apud omnes homines ſūt uulgata. Cū plures ab atheniē
ſibus humanitatis gratia frumētum accepiſſēt: proximis illud incolis im
partiri ſūt: atque exīde per totum fere orbem eſt diffuſum. At ſiculi Ce
reris proſerpinæque erga eos īdulgētia moti ut quibus frumēti uſus pri
mum īnotuiſſ&: utrique earum ſacra cerimoniaſque diuerſo anni tēpore

inſtituerunt: ꝓſerpinæ quidē meſſis tempore tanta caſtimonia ſtudioq; q̄tam tanti doni ratio poſtulabat. Cereri uero cū ſemen ī terrā iactatur Apparatu ac magnificentia exquiſita decē dies feſtos agūt priorē repre ſentantes uitā: quibus diebus turpi loquio inuicē uti conſueuere: uti deæ dolor ex filiæ raptu cōceptus riſu ex uerboꝝ ſcurilitate mitigaretur. hūc ut diximus ꝓſerpinæ raptū plures tū hiſtorici tū poetæ fuiſſe affirmāt. Carcynus ſane tragedus qui ſyracuſas ſæpius acceſſit cōſpecto incolaꝝ ī eiuſmodi ſacris ſtudio ꝓſerpinā a plutone raptā atq; ad inferos dedu ctam poſtmodū uero a cerere ſūpto ex ethna ſiciliæ igne planctu luctuq; q̄ſitam ab eaq; frumentum mōſtratū. unde & dea ſit habita ī ſuo poema te affirmat. Nō uidentur aūt ommittenda huius deæ erga hoīes benefi cia. Nam p̄ter ab ea reptum frumentum leges edidit: quibus iuſte pieq; hoīes uiuere aſſueſcerent. Ex quo & legiferā dixerunt. Quibus īuentis haud facile quis maiora repire poſſet. Cū in his ſita ſit nō uiuendi tantū ſed bene honeſteq; uiuendi īſtitutio. Sed de his hactenus: nunc de ſica nis qui primi ī ſicilia habitarunt: quoniā de eis ſcriptores diſſentiunt eſt ſcribēdum. Philiſtus eos ex hiberia ī ſiciliā ueniſſe affirmat: qui id nomē a ſicano hiberie flumine traxerūt. Timeus huius ſcriptoris inſcitiā argu ens ſicanos ait ſiciliæ īdigetes eſſe multa ſuæ antiquitatis argumenta fe rens quæ haud ope p̄tium eſt recenſere. Cæteꝝ habitabant priſcis tēpo ribus ſicani in mōtibus natura munitis: ī quibus urbes latronū metu edi ficarunt Nulli enī regi ſuberāt: ſed ſuus cuiq; urbi inerat prīceps. Hi pri mum uniuerſā tenuere inſulam agros colentes: ex quibus uitæ cibū ſume bant. Poſtmodū Ethna ignes qui ꝓximas regiones urebant eruptante: cū plures annos id incendiū patriam uaſtaret: timore acti omiſſis orīeta libus locis partes q̄ ad occidentem uergebant petiuere. Multis deinde ſe culis ſiculi ab italia ī ſiciliā ꝓfecti loca tenuerūt ab ſicanis relicta. Opibus deinceps ac uiribus potentes ꝓpinquis agris occupatis quotidie magis īperium augebāt. Quoad bello ſæpius cū ſicanis moto certo poſtmodū foedere agroꝝ fines inuicem ſtatuerunt. Poſtremo a græcis colonie in ſi ciliam deducte ſunt: ubreſq; maritime cōdite. Mutua poſtmodum cōſue tudine uſuq; cum plures in diem græci in ſiciliam nauigarent: & linguā græcam omiſſa barbara didicere & mutato nomine ſiculi ſunt appellati. Secuntur eolides inſulæ ſeptem numero: Strongyla Euonyma Didyme Phinicodes Sacra Vulchania lypara in qua eſt eiuſdē nominis ciuitas. Si tæ aūt ſunt inter italiam ſiciliamq; recto curſu. Diſtant a ſicilia centum

quinquaginta ferme ſtadiis pares inuicē magnitudine. Eaꝝ maxima cir cuitu cōplectitur ſtadia centū quinquagīta Ignem hactenus euomebant oēs quaꝝ meatus oraꝙ ignis etiā nunc uiſuntur: in ſtrongyla ac ſacra hu cuſꝙ ex terræ hiatu uentus erumpit & fetor īgens: eruptat quoꝙ arenā lapideſꝙ igneos ꝑmultos: quēadmodū & Etnæ accidit. Aſſerūt nōnulli meatus eſſe ſubterraneos ab etna ad has īſulas & his oībus eandē ignē ſpirandi cām eſſe. Has inſup inſulas tradunt olī deſertas fuiſſe. Sed lypa rum quendā auſoni regis filiū a fratribus diſſidentē ex italia cum longis nauibus aduecta ſecū militū copia ad īſulā appuliſſe: q̄ ab eo lypara ſit ap pelata: inꝙ ea ſui noīs urbe cōdita reliquaꝝ quoꝙ īſulaꝝ agros excoluit Eo ſeneſcente Eolus hippoti cum ſociis quibuſdā in lypparā cū ueniſſ& ſumpta uxore lyppari filia his poſtmodū īſulis impauit. Verum lyparus cum in italiā reuerti cup& iuxta Surentū tenuit loca: quibus magna cum laude p̄fuit. Defunctus deinde ac magnifice ſepultus honores heroicos ab incolis aſſecutus eſt. Eolum uero is eſt aliquē fabulæ ulixē errantē di uertiſſe tradunt iuſtum ac pium extitiſſe. Legimus & erga hoſpites ꝑ hu manum p̄terea uelis uti nautas docuit. Obſeruatione ignis qui uēti futu ri eſſent prædixit. Vnde & illum fabulæ uentoꝝ potentem dixere. Ob eximiā eius pietatē deoꝝ amicis eſt nominatus. Ex eolo filii ſex orti ſūt. Aſthyothus: xuthus: Androcleus: Feremon: Iocaſtes: Agathyrſus: qui oēs ob gloriā ac uirtutes paternas magno in honore ſunt habiti. Horū Iocaſtes loca italiæ circa regium poſſedit. Feremon atꝙ Androcleus eam regionem ſiciliæ quæ a freto quod inſulā diuidit uſꝙ ad lilybeum eſt: te nuerunt. Huius regionis agros qui ad orientē uergūt coluere ſiculi: Q ui ad occaſum ſpectāt ſicani: Hi īuicem diſſidentes Eoli filiis tum propter uulgatā parentis pietatem tum ob eoꝝ in ſe curā ac diligentiā ſpōte pa ruerunt: impauit quoꝙ xuthus ei parti quæ ad leontinos uergit uſꝙ ad hæc tempora ab eo xuthia dicta. Agathyrſus cū dominaretur ei q̄ nunc Agathyrſis ora appellatur: urbem condidit ab ſe Agathyrſidem uocatā Aſtyochus præfuit lipare qui omnes paterne uirtutis emuli magna cum laude uixerunt. Cum pluribus ſæculis Eoli ꝓgenies in ſicilia regnaſſ&: tādem defecit: poſt hos ſiculi ad meliores uiros principatum deferebāt. Sicani orta ob principatum cōtentione bello īter ſe certarunt. Multis de inceps exactis annis cum inſula cultoribus in diem magis deficer& gni dii quidam rhodiiꝙ regum aſiæ iniuria oppreſſi in ſiciliam deducere co loniam decreuere. Sumpto duce pentathlo gnidio qui genus ſuū ad hip

potum herculis ꝓgeniem referebat: quiquagesima tunc olimpiade ĩ qua ſtudii uictor fuit lacedemonius Epiſtelidas: Egreſſi circa lilybeũ egeſte os Sellinũtioſq; inuicem bellantes ĩuenerunt. Foedere cũ ſellinuntiis inito ꝑlioq; aduerſus egeſteos cõmiſſo multi eoꝝ cecidere: in quis dux pentathlus occubuit. Qui ex ꝑlio ſupfuerunt ſellinuntiis deuictis ſtatuerũt ĩde abire creatis ducibus gorgone Theſtore ac epitherſi de pẽtathlii domeſticis p tyrrenum pelagus cũ ad lipparam appuliſſent: humaniter ab incolis accepti habitarunt ĩ inſula numero ferme quingenti. Poſtmodũ tyrrenis mare latrocinio infeſtantibus ad ſe tuendũ naues ædificarunt. Eoꝝ pars ad cõmunem utilitatẽ colebant agros pars piratis obſiſtebat. Hi cõmunicatis inuicẽ fortunis rebuſq; oĩbus aliq̃diu in ea uitæ cõmunione ꝑmanſere. Deinceps cũ lipparam urbemq; eius cæpiſſent: reliquaꝝ inſulaꝝ agros cõmuniter exercebãt. Poſtremo oẽs ĩſulas in uigĩti ãnos ita ut denuo illas eo acto tempore ſortirentur partiti ſunt. Nõnullis ꝑterea naualibus pugnis ſupatis tyrrenis ſpolioꝝ decimas ĩ delphos ottulerũt: Supereſt ut cauſas addamus quibus poſtea foelicitatis gloriæq; ĩcrementa lyppare urbis ſuſcepit: primũ ipſa natura tũ pratis inſula decora eſt: tum balneis quæ admodũ cõmendantur: ad ualitudinem enĩ cõferunt & ſumam ex uſu præbent uoluptatem. Quo fit ut ſiculi pmulti morbo implicit eo ſanitatis gratia cõfluentes ualitudinem priſtinã recupent. Profert inſup ea inſula metallũ celebre quod allumen appellant. Ex quo lypparenſes romaniq; magnum pcipiunt uectigal. Nam cum nullo ĩ loco orbis allumen generetur: magnos affert huic inſulæ quæſtus: Hæc parua ẽ magnitudĩe: ſed fertilis ad hoĩum uitam: quippe quæ oĩs generis piſces abunde præbeat & fructus arboꝝ ſuaues guſtu: poſt lypparam occidentem uerſus inſula eſt parua admodũ deſerta & ab re quadam oſteodis cognominatã. Nam carthagineſes quo tempore aduerſus ſyracuſios bellũ geſſere magnis peditũ copiis ingentiq; claſſe in ſiciliã ꝓfecti ſunt. His cũ plures mercẽnarii uariis ex gentibus mixti eſſent: & hi ſæpius ꝑſertĩ ob ſtipendiũ ſuo tẽpore nõ ĩpenſum ſeditioni numuro millia ſexagita primum ad ꝑtoria concurrentes tumultũ aduerſus duces excitabant: minabantur: ſed cũ ſæpius pecuniæ deeſſent armis ſi quod deberetur uendicaturos. Cõſultus ſenatus ĩperatoribus occulte mandauit ut ſeditioſos ex exercitu amouerent. Itaq; mercennarios oẽs ſumpta alterius belli occaſione in naues ĩpoſitos in hanc inſulã expoſuerunt. Vbi relicti fame abſumpti ſunt. Tot hoĩum defunctoꝝ oſſa parue inſulæ nomen dedere. Recen

ſitis eoli inſulis deinceps ad reliqui lateras inſulas tranſceamus: in ea ſici
liæ parte quæ ad meridiē uergit tres īſulæ ſunt. Quarꝫ ſingulæ portus
tutos habent nauigantibus. Prima qua ī melitem dicūt a ſyracuſiis remo
ta ſtadiis octuaginta portus habet plures admodū utiles. Eius īcole for
tunati exiſtimantur: quoniā & uarii generis exercent artes: & optimas fa
ciunt linteas telas tum tenuitate tum mollitie ſpectatas. Domos inſuper
ædificant ꝑ loci qualitate pulchras & exornatas gypſo. Eſt aūt hæc īſu
la ueluti palmarꝫ colonia q̄dam cū ibi plurime fiant. Mercatores uſqꝫ ad
occidens pelagus nauigātes ad hanc cōfugiunt: ut q̄ plures habeat tutos
portus. Qua ex cā eius accole ꝓpter beneficia mercatoribus impenſa &
opibus & gloria rem auxerunt. Eſt & alia īſula nomine gaudas: q̄ plures
hab& oportunos portus & abundat palmis. Deinceps eſt & Cercyna: q̄
ad libyam ſpectat: In qua haud ignobilis eſt ciuitas & portus nō ſolum
mercatoribus utiles: ſed longis nauibus accomodati. Sequuntur poſt lyp
param īſulæ ad tyrrenū pelagus ſite: ī quibus una eſt nomine ethalia po
pulonie oppoſita urbi diſtans a cōtinenti ſtadiis ferme centū: q̄ id nomē
ab etalio: qui ei p̄fuit duce ſortita eſt: In ea effoditur petra: ex qua ferrū
excuditur. incidunt enī id metalli genus quo abundat īſula inde ex ſaxis
in fornacibus decoctis ferrū liquefactum ī fruſtra partiuntur magnis ſpō
gis ſimilia: q̄ poſtmodū mercatores ad emporia deferunt. Ex ferro artifi
ces uaria cudūt īſtrumēta rei ruſtice diuerſiſqꝫ artibus accomodata. Præ
ter hanc eſt īſula lōge ab eis ſtadiis trecentis: q̄ a græcis Cyrnos appella
tur: a romanis uero atqꝫ īcolis corſica. Hæc aditu facilis portū hab& pul
cherrimum noīe ſiracuſium Celebres in ea ciuitates habentur duæ. ſ. Ca
laris & Nicea. Calaris a phocenſibus qui a tyrrenis poſtmodū īſula pul
ſi ſunt. Nicea a tyrrenis maritimis qui reliquas etiā tyrreni maris inſulas
ſuæ ditionis fecerunt cōditæ. Hi poſtea urbibus q̄ in cyrno erāt ſubactis
Reſinæ ceræqꝫ ac mellis: quorꝫ ea fertilis eſt inſula tributa īpoſuerunt.
Serui qui in ea ſunt plurimum ab aliorꝫ ſeruorꝫ: quod eis natura accidit:
uſu uitæ differunt. Inſula ampla eſt magnaqꝫ ex parte mōtuoſa ac ſilue
ſtris fertur. Fluminibus inſup irrigua. Hoīes lacte melle ac carnibus: oīa
affatī præb& patria: iuſte & humaniter ultra cæteros barbaros inuicem
uiuunt. Fauum quod in montanis arboribus reperitur illius eſſe ſinunt:
qui id prius adinuenit. Oues ſignaculis diſtinctæ etiā nullo cuſtode pa
tronis ſeruātur. In priuata uita actionibuſqꝫ miro quodam modo iuſtiti
am obſeruant. Mirandum uero eſt quod apud eos fit in filiorum ortu.

Nam cū mulier parit nulla eſt puerperii cura. Sed uir eius ueluti & ipſe
īplicitus puerpii morbo ſtatutos dieſ domi uxoriſ curā ſuſcipit. Naſcitur
ī ea īſula buxus copia: ī q̈ arbore mel quod fit amaꝝ admodū exiſtit. Bar
bari inſulā habitātes uaria utuntur loq̄la & ad intelligendū difficili. Nu
mero excædunt hoīum triginta millia. Huic ꝓxima ſardinia inſula ſiciliæ
par magnitudine a barbaris: Iolaos uocant tenetur. Hos ab iolao ac theſ
piadibus: quoꝝ plures in eam inſulā trāſcenderunt: genus ducere putāt.
Nam quo tempore hercules decantatos ſubiit labores liberos ab eo ex
Teſpii filiabus ſuſceptos cū græcoꝝ barbaroꝝq; copia ſecundum certū
oraculum in ſardiniā ad cōdendam coloniam miſit. Quod ſentiēs iolaus
herculis nepos in inſulā uenit: inq; ea cōditis haud cōtemnendis urbibus
patria omni potitus populos ab ſe dixit iolaos. Gymnaſia & deoꝝ tēpla
cæteraq; ad hoīum foelicitatē ſpectantia: quoꝝ adhuc monumēta extāt
ab eo ſunt inſtituta. Cū ab oraculo traditum eſſet hanc coloniā liberam
ſemꝑ futuram: ueꝝ uſq; ad hæc tēpora id oraculum fuit. Nam cū cartha
ginēſes magnis copiis inſulā cæpiſſent: nunq̄ iolaos ſubegere. Ad mōta
na enī atq; aſpera cōfugiētes loca effoſis ſub terrā habitaculis lacte caſeo
carnibus ex pecoribs: quæ plurima illis erant: ueſcebantur. Agriq; colēdi
declinato labore in mōribus uitam quietam ducebant. Carthaginēſes cū
ſæpius eos bello tentaſſent difficultate locoꝝ abſterriti liberos reliq̄rūt.
Poſtremo romanis armis ſæpius laceſſiti hac locoꝝ aſperitate inuicti ꝑ
manſere. Iolaus iis quæ ad ſtatū coloniæ ꝑtinebant cōpoſitis in græciam
rediit. Theſpiades cum multis ſæculis inſulæ p̄fuiſſent tandē in italiam
nauigantes loca circa cumam tenuere. Reliqua multitudo depoſita barba
rie præficientes ſibi ex accolis optimos duces huc uſq; libertatē ſeruarūt
P̄ter has inſulas eſt alia pytiuſſa a pinis: quæ frequentes in ea naſcuntur
nomen ſortita. Diſtat ab herculeis columnis dieꝝ trium nauigatione: a
libya uero diei noctiſq; unius: diei unius ad hiberia. Magnitudine ſimilis
corcyræ. Reꝝ copia mediocris. Vites fert ea regio lic& raras. Cæteræ ar
bores in cōuallibus fiunt. Inter ea quæ ibi oriuntur lanam præferunt. Di
ſtincta campis accollibus inſula urbem habet Eneſum carthaginenſium
coloniam. Moenium ambitu ac frequētibus domibus portu inſuꝑ peruti
li ſatis celebrem palmis præterea fertilis eſt uariis a barbaris præſertim
phoenicibus habitata. Hæc colonia centum ſexagīta annis poſt cōditam
carthaginē eſt deducta. Aliæ quoq; exiſtunt inſulæ hiberiæ oppoſitæ a
græcis gymnaſiæ ab incolaꝝ nuditate: qui æſtatis tēpore abſq; ueſtibus

incædunt. Ab accolis uero ac romanis baleares a fundæ iactu qui rectius q̃ reliqui lapides iaciunt appellati. Harꝝ media maior eſt reliquis inſulis demptis ſeptē: Sicilia: Sardinia: Creta: Euboea: Cypro: Cyrno: Leſbo. Abeſt ab hiberia diei unius nauigatiōe. Minor ad orientē ſpectat nutriens plurima oīs generis armenta: ſed mulos pcipue. qui & magni ſunt & ſonora uoce. Vtraqꝫ inſula fertilis ac fructifera eſt referta habitatoribus ut qui triginta hoīum millia excædant. Ad uini potū: qui rarꝝ apud eos eſt: ſunt prōptiores: oleo oīo carent. Ideo ex lentiſco & porcidipe mixtis ungunt corpora: mulieres adeo p̄ cæteris appetunt: ut mulierem a pdonibus captam tribus aut quattuor redimant uiris. Habitant ī ſaxis cōcauis: iuxtaqꝫ pcipites petras. Effoſſis cuniculis ad corporꝝ tegumenta utuntur & uitæ ſecuritatē. Aureo nūmo aut argenteo nō utuntur. Quæ afferri ad īſulā ꝓhibent cām afferentes Gerionem Criſauri filiū auro atqꝫ argēto opulentiſſimum quōdam ab hercule bello expugnatū. Exiſtimant enī eo pacto cum auro atqꝫ argento careant ſeſe facile omnes uitæ īſidias euaſuros. Hanc ob rem cū olī cū carthaginenſibus militaſſent: ex ſtipendio īpenſo mulieres ac uinum emptum ſecum tulere. Mirandum uero quod ī nuptiis de more ſeruant: ī epulis enī q̃ cum domeſticis amiciſqꝫ ī nuptiis fiunt. Primus ſecunduſqꝫ & deinceps ſecundū ætatē reliqui nuptam magno numero cognoſcunt. Vltimus ſpōſo locus ad uxorem datur: priuatī quid etiam & a cæterorꝝ moribus alienum īdefunctorꝝ ſepulchris obſeruant. Lignis enī membra corporis inciſa in uas cōiiciunt ſupraqꝫ ſaxa accumulant: Arma eis ſunt fundæ tres. Vna caput cingunt. Altera uentrē: Tertia ī manibus geſtatur. In p̄lio lapides multo maiores: q̃ reliqui ita iactant robuſte ut ab aliquo tormento lapis miſſuſ uideatur. In urbiū expugnatiōe lapidum iactu eos qui de ſupra ex ꝓpugnaculis tuentur moenia uulnerant: In pugna uero ſcuta galeas omneqꝫ armorꝝ genus cōfringunt Ita aūt recte lapides ꝓpellunt: ut raro effugiat ictū appetitus locus quod eis cōtinuus a pueritia uſus pb& a matribus ad id certamen coactis: imponunt. n. ſupra erectum lignum panem ſignum quod iactu petant: neqꝫ ante cibum capiunt: q̃ panem lapide eiectum ꝓ cibo ſumunt pmiſſu matris: poſt eaſ q̃ inſulas: q̃ ad columnas herculis ſpectant rettulimus: ad oceani īſulas tranſceamus. Eſt libyam uerſus ad oceanum ſita plurium dierꝝ nauigatione inſula pmagna agro fertili tum campis amenis tum montibus diſtincta. Fluminibus rigatur: q̃ ſint nauium capacia plurima: ſunt ī ea pomeria uariis arboribus cōſita: ortiqꝫ amoeni: quos aquæ dulces īterfluūt.

Diuerſoria in illis ædificant ſumptuoſa:ortos quoq cotonioꝝ umbracu la decorant in floꝝ morem ſita:in quæ æſtus tẽpore diuertunt. Amena fertiliſq regio copia fructuũ exuberat. Mõtes frequentibus ſiluis arbori buſq fructiferis:aquis inſup irriguis ornantur. Abundat quoq inſula fõ tibus aquæ dulcis:quæ nõ tantũ uſui uoluptatiq ĩcolentiũ ſatiſfacit:ſed etiã cõfert ad robur corpoꝝ ac ualitudinẽ. Sunt inſup loca diuerſoꝝ aĩali um uenationibus apta:ex quibus epulas cõficiunt ſuaues ac ſũptuoſas:pi ſces etiã mare affati pbet. Eſt & aer ibi ſaluberrimus:qui maiori ex parte anni fructus ferat:aliaq ſpẽm ac decorẽ pſtãtia:ut hæc inſula nõ hoĩum ſed deoꝝ diuerſoriũ ob eius foelicitatẽ exiſtimetur priſcis tẽporibus quo niam a reliquo orbe diuulſa uidetur ĩcognita:hoc poſtmodũ modo repta eſt:phoenices quõdam ad diuerſa emporia nauigantes ſæpius plures in libya nõnullas in europa:quæ ad occidentẽ ſpectat colonias condidere. Multis deinde opibus coactis extra colũnas herculis oceanũ ĩgreſſi ĩ che roneſo europæ littoris columnis ppinquo cõdidere urbẽ:quam gadirã dixerunt. In ea inter cætera ædificia tẽplum herculi quod ad noſtrã uſq ætatẽ ſũma ĩ ueneratione honoreq eſt habitũ. Statutis de more phoeni ceorum ſacris ſumptuoſo ope cõſtruxerunt:plures romanoꝝ duces clariſ ſimi magnis rebus geſtis uota huic deo ſuſcepta ploluerunt. Veꝝ phoe nices p oceanũ mare iuxta libyã nauigantes plures dies tẽpeſtatibus acti cum ad hanc inſulã delati eſſẽt aĩaduerſa eius natura foelicitateq notam cæteris fecere. Q ua ex cauſa cũ tyrreni qui claſſe potentes erant in eam inſulã coloniã mittere decreuiſſent a carthaginenſibus ſunt phibiti:ueri tis ne loci bonitate allecti ciues eorum ad eam ſe conferrent:& ſic ſiqua forſan aduerſa urbi fortuna ĩcidiſſ& uolebant ignotũ ad quẽ facile confu gerent locum eſſe. Sed ad europã redeamus: In oceano galliæ montibus herciniis totius europæ maximis oppoſitæ ſunt inſulæ plures:quaꝝ ma xima eſt britãnia priſcis temporibus nullius aduenæ imperium experta. Neq enim Dionyſium:neq herculem:neq heroa aut ducem quempiã accepimus eos bello tentaſſe. Nũc. C. Ceſar qui propter geſtas res deus eſt appellatus prius omnium britãnis ſubactis certum eos dare tributũ coegit. Sed de his ſuo tempore dicetur latius. Eſt hæc inſula triãgulari forma ſiciliæ ſimilis latera habens in æqualia. Cum protẽdatur per obli quum Europam uerſus ubi minimum a continenti abeſt promontorium eſt qui appellatur Cation procul a terra:quo tempore mare fluit ſtadiis ferme centum. Alterum promontorium Velerium nomine abeſſe aiunt a

cõtinenti nauigatione dierum quattuor. Reliqua pars quam orcham ap
pellant:ad mare ſpectat. Minimū latus europæ adiacēns ꝓtendi aſſerūt
ſtadiis ſeptē millibus. Lateris ſecundi lōgitudo a Catio uſq; ad ꝓmōto
riū ſtadia cōplectitur quīdecī millia. Tertiū latus ſtadioꝝ millia uiginti.
Ita uniuerſæ inſulæ ambitus ſtadioꝝ eſt millium duoꝝ & quadraginta.
Britanniā incolere tradunt ab origines qui priſcoꝝ more uitam degant.
Vtuntur enī in pugna curribus ueluti antiquos græcoꝝ heroes uſos in
bello troiano ferunt. Domos ex calamis aut lignis utplurimū habent cō
pactas. Frumenta cū ariſtis ſub tectis reponunt: Inde quod ſatis in diem
ſit uſui terētes. Moribus ſimplices integriq; exiſtunt. Lōge ab noſtroꝝ
hoīum aſtutia uerſutiaq; remoti. Cibo ſimplici uiliq; uitā ducūt:atq; a di
uitum deliciis alieno. Multitudine hoīum inſula plena eſt. Aer ut qui ad
ſeptentrionē ſpect& frigidus. Reges principeſq; ibi ſunt plures pacē in
uicem ſeruantes. Sed de his diligentius cū ad cæſaris geſta:quibus britā
nos ſubegit ueniemus. Nunc de ſtagno:quod ī ea effoditur narrabimus.
Britāni qui iuxta belerium ꝓmontoriū īcolunt mercatoꝝ uſu: qui eo ſta
gni gratia nauigant humaniores reliquis erga hoſpites habentur. Hi ex
terra ſaxoſa:cuius uenas ſecuti effodiunt ſtagnū igne eductū in quandā
inſulā ferunt britanniā iuxta:quā ictam uocant. Maris fluxu uidentur in
ſulæ:cū uero refluit exſiccato interiecto littore curribus eo ſtagnū deſe
runt priuatī quid uidetur eis inſulis cōtingere:quæ britanniā Europāq;
interiacēt. Nam pleno mari inſulæ refluente uero cū īteriectus locus de
ficitur aquis cōtinens uidetur. Ex his inſulis mercatores emptū ſtagnū
in galatiā portāt. Inde diebus fere triginta cū equis ad fontē Eridani flu
minis ꝑducunt & de ſtagno hactenus:nunc de electro dicendū Scythiæ
q̄ ſupra galatiam eſt oppoſita īſula ī oceano iac& noīe baſilea:in quam tē
peſtas electrum plurimū eiicit nulla alia ī parte orbis repertū. De eo qui
dam ueteres fabulas ſcripſere haud dignas fide:& quæ a poſteris repræ
hēſæ ſint. Nōnulli enī tū poetæ tum hiſtorici tradunt phoetontē ſolis
filium:cum puer eſſ&:petiſſe a patre:ut unicum diē ſolis currum reger&.
Illo aſſētiēte ſumpto curru cum equoꝝ frena regere nequiuiſſ& ab equis
contēpto puero extra ſolitum curſum eſſe currum delatum. Et primo cæ
lum equoꝝ errore incenſum:circulumq; qui galatia dicitur exīde factum
deīde magnam combuſtam orbis partem. Qua re cōmotum Iouem ful
mine phoetontem tradunt peremiſſe:ſolemq; in priſtinum redegiſſe cur
ſum. Phoetontem in fontibus eius qui nunc eſt padus olim Eridanum

dicebāt decidiſſe. Eius mortē nymphas fleuiſſe ſorores dolorisq; magni tudine mutata natura ī populos fuiſſe uerſas. Has ar is ſingulis eodē tē pore lachrimas educere: e quibus electrū fiat reliquū ſplendore ſupans. Sed cū hi harꝝ fabularꝝ cōditores ꝓcul a uero aberraſſe a poſteris depre henſi ſint: nos uerā hiſtoriā ſequamur. Naſcitur electrum in ea quā ret tulimus inſula. Cum uero ab incolis ad ꝓximum deferatur cōtinentē: in de ad noſtra uſq; aſportatur loca. Haud ſane ab re erit gentes europe cō terminas quas inſupioribus libris omiſimus paucis referre. Celticis olim īperauit ut aiunt uir egregius. Ex quo filia corporis magnitudīe ultra na turæ modū decoreq; cæteras excellens orta eſt. Hæc tū uiribus tū ſpetie elata omnes: qui eam uxorē expetebant cōtempſit: exiſtimans neminem ſuo matrimonio dignū. Interim cū hercules bello aduerſus gerionē mo to ueniſſ& in celticā: inq; ea ciuitatē Aleſiā cōdidiſſ&: admirata tum uir tutem herculis tum corporis præſtantiā pmiſſu parentum eius cōcubitū appetiuit: Iuncta illi filium genuit nomine galatē: qui coæuos ſuos tum uirtute animi tum uiribus corporis excæſſit. Vir factus cum paternū re gnum ſuſcepiſſ&: plures oras ſibi ſubdidit ꝓpinquas p̄claris rebus bello geſtis. Cum eius gloria efferetur ſubditos omnes a ſuo nomine appella uit galatas: ex quo omnis ea regio galatia dicta eſt. Hæc a pluribus natio nibus incolitur: quæ inuicē gentiū numero differunt. Nā quæ maior ha betur īter eas ducenta uirorꝝ millia eff cit. Quæ minor quīquagīta. Harꝝ gens una erga romanos & q̄ ad hanc uſq; ætatē manauit: affinitatē amici tiamq; cōſeruat. Natio ut plurimū ad arctum ſita regio frigida ut q̄ hye mis tēpore ꝓ aqua niuibus oppleta exiſtat. Glacies quoq; īmenſa adeo patriā occupat: ut flumina cōgelata ſint puia trāſeuntibus nō ſolū paucis ſed exercitibus quoq; cū curribus atq; īpedimentis. Cū plures magniq; fluuii p galatiā uario curſu fluant ii & ꝓfundis ſtagnis: hi ex montibus partī in oceanū. Alii in noſtrū mare decurrunt. Eorꝝ qui in noſtrꝝ mare labuntur maximus cenſetur Eridanus qui in alpibus fōtes habens quīq; oſtiis deſcendit in mare. Qui uero in oceanum defluunt: maximi haben tur. Danubius ac rhenus: quē diebus noſtris. C. ceſar pontibus miro mō iunxit pedeſtribuſq; traductis copiis galatas ultra rhenum habitantes ī poteſtatē redegit. Plures alii nauiū capaces fluuii exiſtunt ī celtica: quos breuitatis cā omiſimus. Sed hi oēs fere hyeme cōgelati ſecurꝝ trāſitum ī iectis deſuper ne labantur paleis euntibus præbent. Id uero quod dictu mirabile in maiori galatie parte accidit: nō uidetur ſilētio p̄termittendū.

Nam æſtate ab occidente ſeptentrioneq̨ pflant tāta ui īpetuq̨ uenti: ut lapides quantos manus poſſit continere a terra rapiat: ac uelutibarenæ lapillorum aceruos haud paruos cumul&. Eſt ut aliquando ab homini bus arma ac ueſtes. Quandoq̨ aſcenſorē ui ab equo auferat. Deniq̨ tāta eſt aeris frigiditas: ut neq̨ uinū ea regio neq̨ oleum ꝓducat. Quare coa cti hoīes potū ſibi ex ordeo cōparant: quē appellant Zitū. Aqua etiam qua lauant fauum mellis utuntur. Vino ꝑter modū adeo delectantur ut a mercatoribus īportatum purum bibant: nimioq̨ potu ebrii aut in ſōnum incidāt aut inſaniā. Quo fit ut mercatores italici plures q̄ſtu ducti uinū tū nauibus tū p terrā curribus deferentes pincernā pueꝝ mercantur pro uini amphora. Vniuerſa galatia argēto car&. Auꝝ eis abſq̨ opificio aut labore aliquo ꝑbetur natura. Nā cū fluminū decurſus difficiles flexus ha beat ſupans ripas a mōtibus fluens aqua arenā aureā paſſim p cāpos eiicit Glebis poſtmodū in quibus auꝝ ſplend& attritis aquaq̨ lotis dempta terra reliquū in fornacē cōiectum fundūt. Hoc mō liquefacto puroq̨ edu cto auro ad ornatum corporis mulieres uiriq̨ utuntur. Et enī & manuum articulos & brachia armillis aureis exornant. Circa collū inſup grandes torques geſtant ex ſolido auro: & in digitis annulos. Thoraces etiam au ro exornant. Priuati aliquid etiam ac mirabile ſupiores celtæ ī deoꝝ tem plis obſeruant ut in ſacris templiſq̨ plurimū auri diis oblatū ſpargant. Neq̨ illud incolaꝝ quiſq̄ q̄uis gens auro ſit auida ꝑpter religionem au det cōtingere. Sunt galatæ molles atq̨ albi corpore oblōgo. Comas q̄uis habeant natura rufas: ſtudio tamen augent naturæ colorem: Calamiſtro capillos inflectunt a frōte illos ad ceruicem reiicientes ut ſatyris aſpectū puериſq̨ appareāt perſimiles. Capillos arte efficiunt croſſiores: ut nihil differant ab equoꝝ iubis: Barbam quidam radunt: nōnulli nutriunt par ce. Nobiles genas quidē radunt. Barbā uero adeo ſinunt creſcere: ut ope riant corpora. Quo accidit ut cum edant repleantur cibo: Cum uero bi bunt ueluti per canale potus uideatur inferri. Coenant ſedendo omnes nō in ſedibus: ſed in ſolo ſuper luporum aut canum ſtratis pellibus: mini ſtrant eis pueri iuniores ætate tenera: Iuxta eos ignes fiūt: in quis ollæ ſūt & ueru plena carnibus. Viros bonos melioribus carnibus honorant quemadmodum poeta aiaci ſcribit impenſum ab optimatibus honorem: quādo ſigulari hectorem certamine uicit. Hoſpites ad epulas uocant qui ſint: qua cauſa uenerint poſt cenam rogantes. Conſueuerunt quoq̨ ſum pto cibo ad uerborum pro ut caſus intulit concertationem ſurgentes ex

ꝓuocatione certare īuicē nulla habita uitæ cura. Increuit enī apud eos pitbagoræ ſententia: qua dixit aīas hoīum eſſe īmortales: rurſuſqꝫ eas defūctis corporibus poſt certū tempus ī alia corpora reuerſuras: ob hanc cām in defunctoꝝ pyram epiſtolas ſcriptas quidā coniiciunt tanq̄ eas mortui ſint lecturi. In itinere ac pugna bigis utuntur: quas rhedarius & aſſeſſor ducunt. In bellis obuiū hoſtē iaculo ex curru primū appetunt. Tū relicto curru pedites enſibus certant. Quidā adeo mortē cōtēnunt: ut pugnēt nudi. Cuſtodes corporis ex liberis hoībus pauperes eligunt: qui & ꝓ aurigis ī pugna ſeruiant: & ferant ſcutū. Inſtructā aciem pire cōſueuerunt: & ad ſingulare certamen fortiſſimos hoſtium ꝓuocare arma ut hoſtē terreant quatientes. Cū quis ſtrenue ī acie pugnauit tum maioꝝ tū ſuas laudes ac uirtutes decantant. Res hoſtium deprimunt tanq̄ uitupatione dignas. Deniqꝫ oīs ī bello audaces extollunt uerbis. Capita hoſtiū ī acie cadentium abſciſa equoꝝ alligant collo. Hoſtium ſpolia ſanguine perfuſa famulis tradunt: ī foribus domoꝝ cū cantu atqꝫ hymnis affigenda quēadmodum feras ſolēt uenatu captas. Hoſtium nobilioꝝ capita aromatibus uncta ī tecis cōdunt ſūma diligentia oſtendentes ea hoſpitibus: nulloqꝫ ptio ea uel parentibus uel aliis reddunt. Tradunt eoꝝ rideri nōnullos qꝫ ꝓ capite tantundem penſi auri barbaram magnificentiā oſtentantes nequaq̄ uelint accipere. Nō enī bellicæ uirtutis inſignia nō uendere nobile eſt: ſed cum mortuis pugnare ferum habetur atqꝫ agreſte. Veſtes ad terrorem intonſas ac coloris uarii ferunt: quas illi uocant bracas. Sagula gerunt uirgata: hyeme quidē craſſiora: Aeſtate ſuttilia: Fictilia in uſu habent denſa ac floribus diſtincta. Arma ferunt ſcutum ad ſtaturā hoīs lōgum ꝓqꝫ libito cuiuſqꝫ ornatum. Quidā in ſcutis aīalium formas æreas paulum eminentes geſtant: & ad ornatū & ad corporis tutelā fabricatas: Aerea galea caput muniūt paulum eminentiori: In qua aut cornua īpreſſa ſunt: aut auium uel quadrupedum effigies ſculpta. Tubas habent ſuo more barbaras: ut quæ aſpeꝝ ſonum & turbulentum reddant. Thorace ferreo utuntur: quidā alii armis a natura datis nudi pugnant ꝓ enſibus ferreas ſpatas gerunt oblongas aerea cathena a dextero latere pēdentes Nōnulli tunicas aureis aut argenteis zonis cinguntur: Iaculis inſup bellātur: q̄ illi lanceas uocāt ferro cubiti aut amplius lōgitudinis paulo minus duobus palmis lato. Enſes haud minores ſunt: quæ apud cæteros uenabula: ac uenabula mucrone ſunt q̄ ſit enſibus maiore. Has tū rectas habēt tum incuruas non ſolum ad corpora cædendum: ſed ad ꝑforandū aptas.

Aſpectu ſunt terribiles uoce graui atq; aſpa. Sermone utuntur breui ac
ſub oſcuro multaq; ex aīo dubia locūtur: plurima ad iactantiā in eoꝝ lau
dem dicunt & ad cæteroꝝ cōtemptum. Minaces ſunt ac detractores: opi
nioneq; inflati acuti ingenio & a doctrina mīme alieni. Sunt & apud eos
melodiaꝝ poetæ: quos appellant bardos. Hi cum organis ueluti cū lyra
cantant hos laudantes alios uitupantes. Philoſophi quoq; ac theologi
quos uocant ſarronidas p̄cipue ab illis coluntur. Vtuntur inſup diuinato
ribus: qui apud eos cum & auguriis & ſacrificiis futura p̄dicant: plurimi
exiſtimantur omni eis ottempante plebe. Cum uero de rebus magnis cō
ſulunt mirabilē incredibilēq; ſeruāt cōſuetudinē. Iugulāt.n.enſe hoīem
Quo decidente tum ex caſu tum ex mēbroꝝ laceratione tum etiā ex ſā
gninis fluxu ex quadā antiqua reꝝ obſeruatiōe norunt futura. Eſt apud
eos moris nullum abſq; philoſopho ſacrificium facere. Exiſtimant enim
p diuinæ naturæ cōſcios ſacra fieri oportere tāq̄ deis ꝓpinquiores. Hoꝝ
interceſſione bona ab diis cēſent petēda: Quoꝝ cōſilio & pace & bello
fruuntur. poetæ uero tanti apud eos ſunt: ut cum extructa acie exercitus
eductis enſibus iactiſq; iaculis ꝓpinquant nō ſolū amici: ſed hoſtes quo
q; eoꝝ interuentu a pugna cōquieſcant. Ita apud agreſtiores barbaros
ira cædit ſapientiæ. Et mars reueretur muſas. Nunc quod a multis igno
ratur ſcribetur. Vltra maſſiliam qui mediterraneas regiones quiq; iuxta
alpes & mōtes pyreneos incolūt celtæ appellantur. Vltra hos qui ad no
tum oceanū uerſus ptinētes oras & Erciniū mōtem quiq; deinceps ad ſcy
thiam uſq; habitant dicuntur galatæ. Quas oīs gentes cōmuni noīe ro
mani galatas appellant. Eoꝝ foeminæ nō tantū corporis magnitudine
ſunt uiris ſimiles: ſed etiā robore. Pueri utplurimū cani ſunt: ætate ꝓue
cti colorē paternū aſſumunt. Eoꝝ qui ſubtus arctum habitant: quiq; ſcy
thiæ ſunt ꝓpinqui utpote cæteris agreſtiores nōnullos aiunt humanis
carnibus ueſci queādmodum & hi qui eam britāniæ partē: q̄ iris dicitur
habitant. Hoꝝ fortitudine feritateq; diuulgata tradunt eos qui priſcis
tēporibus oēm ferme aſiam diſcurrentes cimmerii dicebantur ipſos eſſe:
qui paulopoſt corrupto nomine Cimbri ſint appellati. Iam priſco more
dāt latrociniis opam rapiētes aliena cæteris omnibus cōtemptis. Hii ſūt
qui roma capta cum delphici apollinis tēplum ſpoliaſſēt: magnā europæ
partem: nō paruam aſiæ tributariam fecere: agris eorum quos ſubege
rant poſſeſſis. Qui in græciam tranſierūt gallo græci ſūt nominati: po
ſtremo plures magnoſq; romanoꝝ exercitus attriuerūt: pari ſuæ feritati

ĩpietate in deoꝝ ſacrificiis abutuntur. Noxios enĩ quĩquennio ſeruatos
ſudibus affixos diis ſacrificãt: cũq; aliis primitiis ſupra ĩgentes piras imo
lant. Captiuos quoq; ſacrificant diis. Quidã de hoſtibus capta aĩantia
una cũ hoĩbus interfecta aut in ſacris cõburunt: aut aliis afficiunt poenis.
Cum mulieres habeant ſpetioſas ad mares tamen p̄termodũ ſunt cupi
diores. In ferraꝝ pellibus humi dormientes ex utroq; latere excubitores
hñt. Illa admiranda eoꝝ ĩpudentia: q̄ ſpẽm corporis facile aliis offerũt
ĩ ꝓpatulo. Neq; hoc turpe ducũt. Quin potius ignauũ putant abnuere
gratiam oblatam: ſed de his hactenus: Nunc celtiberos recẽſeamus. Hi
beri quondã Celteq; ꝓ agris bello certantes pace demũ cõſtituta cõmu
nicataq; inuicẽ patria cum mutua cõnubia ꝑmiſiſſent: dicuntur hac reꝝ
cõmunione id nomen ſortiti. Duæ igitur robuſtæ nationes ĩ patria ferti
li cõiunctæ effecere ut magnum eſſ& celtiberoꝝ nomen. A romanis poſt
modum certe multo poſt tẽpore bello cũ eis geſto uix tandẽ ſubacti ſũt.
Nõ enĩ equites: ſed & pedites aptos bello robore maloꝝq; tolerãtia cæ
teris excellentiores habent. Breui utuntur ueſte ac nigra lanã habente ſi
milem capraꝝ pilis. Armantur celtiberorum quidam ſcutis leuibus. Alii
rotundis umbonibus magnitudĩe clypei. Cruribus ocreas ex pilis factas
aduoluunt. Galeas ferunt æreas criſtatas palmis. Gladios inſup̄ ex ferro
puro ad palmi menſurã: quibus ĩ cõferta utuntur pugna. Ferrũ ſuo more
ad cõficienda arma p̄parant. Nam ferreas laminas in terrã abſcondentes
ibi tam diu eſſe ſinunt. Quo ad debiliori parte ferrugine abſũpta ualidi
or ſupſit. Ex eo tum enſes fortiſſimos tũ cætera ad belli uſum arma neceſ
ſaria cõponunt. Hoc pacto fabricata adeo cædunt oĩa: ut neq; ſcutũ: neq;
galea: neq; aliud quid eis obſiſtat. Duobus gladiis fulcti cũ equeſtri certa
mine ſup̄iores euaſerint ex equis deſiliunt pedeſtrem adiuuant pugnam.
Mirabilis apud eos uiget cõſuetudo. Nam cũ in uictus munditia elegã
tes exiſtant: una in re uidentur ĩmundi: & ſpurcitiæ pleni. Vniuerſũ enĩ
corpus lauant urina. denteſq; fricãt. hanc optimã corporis curã exiſtimã
tes. Erga nepharios hoĩes atq; hoſtes crudeles ſunt: cũ aduenis humani
atq; hoſpitales. Aduenientes enĩ externos benigne hoſpitio recipiunt:
adeo ut emulatione quadã inuicem ꝓ illoꝝ honore certent. Quos adue
næ ſecuntur: hos laudant: amicoſq; deoꝝ putant. Nutriuntur affluenter
uariis carnibus: potũ ex melle cõficiunt eius copiã præbente affatĩ patria
Vinum emptum bibunt: mercatoꝝ opera aduectum. Ex ꝓpinquis genti
bus: gratior eſt eis uacceoꝝ natio. Hi enĩ annis ſingulis ſortitos inter ſe

agros colunt: fructuſq; cum cæteris cõmunicant: cuiq; ſua portiõe ꝑbita. Quod ſi quis quid agricolæ abſtulerit: eueſtigio mulctatur morte: celtiberoꝝ fortiſſimi habentur qui appellantur Luſitani. Peltas in bello paruas ex neruis cõfectas quibus tegatur corpus: habent. His ĩ bello ea agilitate utuntur: ut & ictus & ſagittas euitẽt. Iaculis ferreis hamatiſq; utũtur. Galeam enſemq; more celtiberoꝝ ferunt. Iaculũ longe iaciunt & ſũma arte. In acie diutius ꝑſeuerãt mobili corpore leuiq;: ut facile & fugiãt hoſtem: & ĩſequantur. In ꝑferendis ꝑiculis ſupantur a celtiberis. In pace choreas leui ſaltu exercent cum quadam cruꝝ agilitate: bella ad numeꝝ aggrediuntur: peana cũ hoſti obuiant cantando hiberi luſitaniq; ætate integra præſertĩ inopia oppreſſi: qui robore præſtant atq; audacia in mõtibus aſꝑis manufacta diuerſis ꝑ hiberiã locis latronũ more leui armatura agiliq; corpore ueloces diſcurrunt: Populatiſq; agris ad montes ueluti tutam patriã: cũ locoꝝ aſꝑitate nullus eo exercitus adire poſſit: cõfugiũt. Aduerſus hos ꝓfecti cũ exercitu ſæpius romani eoꝝ audaciam repreſſerunt. Latrocinia nequaq̃ tollere potuere. Sequitur ut de argẽto quod plurimum apud hiberos optimũq; effoditur: quodq; multũ utilitatis ĩcolis affert: ſcribamus. Dictum eſt a nobis libro ſuꝑiori in herculis geſtis hiberiæ mõtes qui pyrene uocantur & altitudine & magnitudine lõge alios excellere. Nam a mari quod ad meridiẽ iacet: uſq; ad oceanũ ferme ad arctos ſitũ galatiã ab hiberia diuidunt: ꝑ celtiberiam quoq; ꝑtẽduntur ſtadiis tribus millibus: in quibus cum ſint frequentes ſiluæ ferunt priſcis tẽporibus igne a paſtoribus ĩiecto mõtanas oẽs regiones fuiſſe cõbuſtas: Qua ex re mõtes aiunt cognominatos pyreneos. Ardente cõtinuis diebus igne plures ex mõtibus argenti puri riuuli flamaꝝ ui effluxere. quod ĩcolis ignotũ phoenices mercatores uili reꝝ ꝑmutatione emptũ ĩ græciã aſiamq; ac nationes cæteras deferentes magnas ex eo cõmertio opes contraxerunt. Adeo aũt mercatores q̃ſtus excitauit cupiditas: ut cũ onuſtis nauibus ſupar& argentũ: amoto ab ancoris plumbo argentum eius loco ſubderent. Hoc lucro phoenices admodũ opulenti facti plures colonias tũ ĩ ſiciliam ꝓpiquaſq; ĩſulas tum ĩ libyam ſardiniamq; hac hiberiam deſtinarunt. Multis poſt ſeculis cognito argento hiberi metallis q̃rendis operam dedere: magnaq; optimi argẽti copia rep̄ta ĩgens ex ea uectigal prodiit. Cum æs aurum argentũq; ſint metalla p̃cipua qui in repiendo ære dant operã: quartam eius quod effodiunt portionem capiunt. Eoꝝ qui in argento effodiendo occupantur quidam tribus diebus euboicum

percipiunt talentum. Terra enī oīs argento referta eſt: ut mirabilis ſit & eius patriæ natura & operarioꝝ cōtinuus labor. Nam qui primū his metallis repiendis īcumbebant: magnas cōtrahebant diuitias. Impromptu enī eſt argentum terra habunde illud pſtante: poſtea cū romani hiberiā ſubegiſſent: italici qui lucri cupiditate id ſibi opus ſūpſere maxime ex eo ditati ſunt. Emptam enī ſeruoꝝ copiam ad effodienda metalla deputāt Qui uariis locis metalloꝝ uenas ſcrutati a calte lateq; terra effoſſa plurimum auri argentiq; eruunt uariis multoꝝ ſtadioꝝ cuniculis ſub terram actis. Multo facilior qſtuoſiorq; hæc cura: q̄ metalloꝝ: quæ apud atticos repiuntur. Ibi enī multas effodiendo īpenſas ſubeunt ſæpius opinione fruſtrati: cum aut nō īueniant quod q̄runt: aut īuentum ita parui ſit: ut ſupetur a ſumptu. Apud hiſpaniā qui metallis īcumbunt repiendis amplio ra ſpe pcipiunt. Bonitate quippe ſoli glebas ſemp auro argētoq; fertiles īueniunt. Vtpote omni terra metallis plena. Subtus terram repiūtur nō unq̄ flumina decurrētia. Quoꝝ curſus ſpe q̄ſtus ui magna recidunt: aut quod mirabilius uidetur cocleis: quas dicunt ægyptiacas: diuertunt ab archimede cum in ægyptū pfectus eſt adinuentas eiuſmodi īſtrumentis loca ubi metalla effodiuntur eiecta ſupius aqua ſūma arte diligentiaq; exſicant. Mirabitur pfecto quis archimedis ingeniū nō ſolum in his: ſed ī cæteris quoq; maioribus rebus quas multis in orbis partibus egregias fabricatus eſt: de quibus ſcribetur diligentius. Cum ad eius tempora uenie mus. Serui qui ad hæc metalla deputati ſunt īcredibilē quæſtum afferūt dominis. Veꝝ cū die noctuq; ī labore pſeuerēt multi ex nimio labore moriuntur: cū nulla eis ab opere detur requies aut laboris ītermiſſio. Sed uerberibus ad cōtinuum opus coacti raro diutius uiuunt. Robuſtiori quidā corpore & animi uigore plurimū tēporis ī ea uerſantur calamitate. Quibus tamen ob miſerie magnitudinē mors eſt uita optabilior. Cum plurima in hoc metalloꝝ munere ſint admiratione digna nequaq̄ tamen quis admiretur: cur nullus recens hoꝝ reperiendoꝝ auctor extiterit. Veꝝ argenti ſtudio a carthaginenſibus quo tēpore hiberiam tenuere ea metalla adinuenta ſunt: hæc fuit cauſa ut eoꝝ poſtmodum excreſcerent uires. Prætio enī optimis militū cōductis plura geſſerunt aduerſus hoſtes bella. Neq; domeſtico neq; ſocioꝝ milite uſi romanos ſiculoſq; ac libyos in maxima deduxerunt picula. Cum oēs diuitiis ob auri argentiq; copiā ſuperarent. Perſpicaces ſane ut uidentur priſcis tēporibus extitere ad quæſtum phoenices. Itali nullis aliis ceſſere. Oritur & ſtagnum in pluribus

hiberiæ locis nō caſu reptum ut quidā ſcriptores uulgarunt: ſed effoſſū cōflatumq̧ quēadmodum argentum atq̧ aurum tradunt. Nam ſupra luſitaniam plurimum ſtagnum effoditur in īſulis oceani hiberiæ ꝓximis: q̄ a ſtagno caſſi terides denoīantur. Plurimū tamen a britannia īſula ad oppoſitū galliā affertur. Deīde ꝑ loca mediterranea celtici mercatores equis ꝑ inaſſaliotas ad narbonā urbem romanoꝝ coloniam optimū eaꝝ partiū tum oportunitate tum comoditate adeuntiū emporium ꝑducūt. Sed de gallis ac celtiberis hactenus. Nunc ad ligures trāſeamus. Hi patriā habitantes aſperam ac oīo ſterilē plurimo labore cōtinuoq̧ uitā durā agunt. Nam multis arboribus oppleta regione quidam cedende materiei: quidam ſubigendo agro lapidum aſperitate cultu difficili uacant. Ita enī terra lapidoſa eſt: ut gleba abſq̧ ſaxo nequeat effodi. Huic uitæ erumnoſæ natura aſſueti lic& multo ī labore uerſētur: paꝝ tamē ꝑcipiūt emolumēti Cōtinuum aūt exercitium & uictus parcitas corpora eoꝝ macilēta efficit ac robuſta. Mulieres quoq̧ uiroꝝ labores ꝑferunt aſſuetæ una cum uiris opus facere. Venationibus cōtinuo uacāt captiſq̧ feris fructuū inopiā ſuſtentāt. Niuibus inſup mōtaniſq̧ aſperitatibus aſſueti agiles corpore ac ualidi redduntur. Nōnulli meſſis raritate carnes partī domeſticas edunt partī ferinas aqua in potum ſumpta. Oleribus utuntur prout fert regio ut ad quos neq̧ ceres adierit: neq̧ Dionyſius præ cæteris diis hoībus utiles. In terra cubāt utplurimū rari ſub tecto aut in tuguriis iacent: plures ad caua ſaxa ſpeluncaſq̧ ab natura factas: ubi tegātur corpora diuertunt Hoc pacto priſco more abſq̧ apparatu aliquo uiuunt. Deniq̧ mulieres uiroꝝ: uiri feraꝝ robur & uires habent. Aſſerunt in bellis ſæpius uegetū gallum ab gracili macilētoq̧ ligure ex ꝓuocatione ſingulari certamine uīci. Arma habent leuioraq̄ romani. Operiuntur corpora ſcuto longo ad formā galaticoꝝ facto tunicaq̧ ſuccinta. Armātur etiā feraꝝ pellibus ac enſe mediocri. Quidā romanoꝝ cōſuetudine quos in ea re imitati ſunt: arma īmutarunt. Feroces ſunt & acuti ingenii non in bello ſolum: ſed in cōmuni uita. Mercaturam exercent nauigantes ꝑ ſardonium libycūq̧ pelagus ſponte ſe grauibus maris periculis obiectantes. Scaphis enī haud ſatis more cæteraꝝ nauium ꝑparatis nauigant. Quo fit ut īminente tempeſtate grauia ſubeāt uitæ diſcrimina. Tyrrheni: ſupereſt enī ut de his loquamur: fortitudine egregii magno potiti īperio ciuitates cōdiderunt plures atq̧ opulentas. Claſſe quoq̧ potētes cum diutius mari īperitaſſēt italum pelagus tyrrhenum ab ſe denominarunt. Pedeſtri quoq̧ exercitu

præualidi tubã primi adinuenerunt & bello admodũ utilẽ & ab illis tyrrenam appellatam. Duces exercitus pluribus inſignibus decorarunt. Lictores illi: eburneã ſellam togam purpuream adiicientes. Domibus addiderunt põticus: ĩ quis ſeruoꝝ ac cõcurrentium turba diuerter&: q̃ imitati poſtmodũ romani inq; melius aucta ad ſuam rem. p. tranſtulere. Litteris quoq; & reꝝ naturaliũ inueſtigatione ac theologiæ plurimo tẽpore impenſo: p̃ cæteris in fulguꝝ interpretatione uerſati ſunt: adeo ut noſtra quoq; ætate uniuerſus ferme orbis tum admiretur uiros tũ fulguꝝ interpretibus utatur. Patriam uberẽ ĩcolunt: quam ſtudio curaq; efficiunt fertiliorem. Menſa bis ĩ die ſumptuoſe p̃parata: oĩa quæ ad epulaꝝ delitias pertinent abunde ſubminiſtrant. Stragulas inſup ueſtes floribus diſtinctas poculaq; aurea uarii generis ac miniſtroꝝ ſeruoꝝq; numeꝝ permagnum in uſu habent multiplices: ubi nõ ſolum ſerui famulantur: ſed etiã liberi plures. Poſtremo priori uirtute abiecta potui ſe atq; ignauiæ tradẽtes haud ĩiuria partam maioꝝ ſuoꝝ ĩ bellis gloriam amiſere. Nõ aũt eos paꝝ ad deliti..s ĩpulit patriæ fertilitas: q̃ fructifera reꝝ copia ad inertiam uoluptatẽq; traduxit. Sunt tyrreni campi lati collibus diſtincti cultiq; admodũ: ſolo fertili: ut qui aquis nõ hyemis tantũ: ſed æſtatis quoq; tẽpore abundetur. Nunc inſulas meridiẽ uerſus in oceano arabiæ: quæ ad orientem ſpectat: terminatur aũt ea quæ dicitur cadroſia: poſitas referemus ea arabiæ portio pluribus pagis uroĩbuſq; haud ignobilibus ĩcolitur: quarum aliæ eminentibus ĩ collibus ſitæ ſunt: aliæ ĩ tumulis aut patentibus campis. Regias habent quæ inſigniores ſunt admodũ ſumptuoſas: frequentibuſq; habitatoribus ſatis opulentas. Oĩs ea patria paſcuis uariiq; generis pecoribus plena eſt. Flumina ĩſuper p eam decurrentia cãpos irrigant: quo redduntur fertiliores. Ideoq; pars arabiæ aliis ubertate p̃ſtat. Foelix eſt appellata. Ei regioni: quæ oceanũ iuxta eſt: plures opponuntur ĩſulæ: quaꝝ tres merentur litteris cõmendari. Vna ĩ qua nõ lic& ſepeliri uita functos: ſacra dicitur. Altera huic ꝓpinqua eſt ſtadiis ſeptẽ: ad quã deferunt ſepelienda corpora. Sacra fructibus caret p̃terq̃ ture: quod in ea adeo excreſcit: ut p uniuerſũ orbẽ ſatiſfaciat deoꝝ ſacris. Fert etiam myrrham plurimã & alia uarii generis aromata odorẽ p̃bentia. Tus pcipitur hoc pacto. Arbor eſt magnitudine parua: aſpectu ſpinæ ægyptiæ albedine. Folia arboris: q̃ citea dicitur ſimilia. Flos colore croceo. Tus ab arbore quẽadmodum lachryma emanat. Myrrhæ arbor lentiſco æqualis eſt. Foliũ frequentius tenuiuſq;. Fluit aũt effoſſa ab radicibus terra. In ſo

lo ubere bis ī anno fructū reddit uere atq; æſtate. ſed rubeū uere ꝓpter rorem æſtate albū. Colligunt aūt paliuri ſemen: quo ꝓ cibo potuq; utū tur: & ad uentris fluxum. Varii eſt uſus ea oīs regio. Sed optimā rex poſ ſidet cōceſſa ei decima oīum inſulæ fructuū parte. Inſulæ latitudinē du centoꝶ ſtadioꝶ eſſe aiunt. Incolitur a pancheis: qui & tus & myrrham ī cōtinentē ferunt. uendentes arabis mercatoribus: a quibus alii prætio ſū ptaſ ī phoenicē ſyriam & ægyptū trāſuehunt. Inde a reliquiſ orbis mor talibus īportatur. Eſt & tertia magna inſula haud āplius triginta ſtadiis ab hac remota. Ad orientalē oceanū ſpectans plurium ſtadioꝶ lōgitudi ne. ab eius ꝓmontorio: quod ad occidentē uergit elatiora in die loca tra dunt aſpici. Sunt in panchea. quæ hiſtoriæ mandentur digna. Habitant eā indigenæ qui dicuntur panchei. Externi ꝑterea indi ſcytæ cretes ocea no aduecti. Ciuitas eſt in ea ppulchra noīe panara admodū foelix. Qui in ea habitant miniſtri Iouis triphillii dicuntur. Soli enī ex his qui pan cheā oram incolunt ſuis uiuunt legibus liberi abſq; rege. Annuos tamen ſibi prīcipes creant tres quoꝶ iudicio mortis excæpta poena ſingula ita tamen ut res maximas ad ſacerdotes referant ꝑmittuntur. Ab hac urbe ſtadiis ſexaginta iouis triphillii abeſt tēplū in cāpeſtri poſitū loco quod tum uetuſtate tū ædificii magnificentia tū natura loci mirabile habetur Agri circa tēplum diuerſis arboribus pleni ſunt & fructū & uoluptatē uſui afferentibus. Cypariſſis enī ingentibus platano lauro myrto habū dat quibus augumentū ꝑbet terra ſcaturientibus aquis irrigua: Ex agris templo ꝓpinquis adeo ingentes dulcis aquæ fōtes manant: ut flumen ef ficiant nauigiis aptū: Ex his diuiſa in multas oras aqua reddit arbores al titudinis ꝑcipuæ quaꝶ ſub umbra æſtatis tempore calorē hoīes uitant Diuerſæ inſup uarii coloris aues quæ in arboribus nidificant tū ſuaui au res cātu tū uiſū oblectāt: Orti ꝑterea plurimi prataq; multiplicibus her bis floribuſq; uirētia decoꝶ aſpectum redduut diis loci dignum: Palmæ ingenti magnitudine etiam uberes fructu: Nuces quoq; fertilē cibum in colis ꝑbent. Præter hæc uites in altum elatæ multiplici palmite patriam efficiunt fertiliorē. Tēplum īgens ex albo ædificatum lapide magnis ſcul ptiſq; ſuffultum columnis duoꝶ iugeꝶ lōgitudinem cui æqua eſt latitu do cōplectitur. Permagnæ deoꝶ ſtatuæ ſumma arte febrefactæ tēplum exornant. Circum uero ſacerdotes quibus ſacroꝶ cura demādata eſt do mos habent. Eſt quoque templum iuxta circus longitudinis ſtadiorum quattuor latitudine iugeri. Ab utroq; circi latere ſigna ænea īgentia ſita

ſunt quadrata baſi. In eius fine ex uberibus fōtibus fluuius quē diximus colore albo ꝓfluit. Appellant aūt hoc flumen ſolis aquā: q̄ potu ſumpta plurimum cōfert ad corporis ualitudinē. Circundant oēm fōtem margines ex lapide ſūptuoſo ab utroq; latere ſtadiis q̄ttuor uſq; ad marginis extremū. nulli p̄ter ſacerdotes ire fas eſt. Ager qui circum adiac& ſtadiis ducētis diis ſacer ē. Cuius uectigal ī ſacrificiis cōſumitur. hos ultra cāpos mōs ē excelſus diis dicatus: quē cæli ſedē appellāt olympūq; triphilliū. Ferunt enī olim cælum orbi īpantem cum ad hæc loca diuertiſſ& ex eius mōtis cacumine cælum & ſtellā cōtemplaſſe: ac deinceps olympū triphillium: quoniā ternæ ī eo gētes ſed urbes quoq; eoꝝ Ardenam Loiā Aſterusam deleſſe. Sacra inſup in eo mōte inſtituiſſe: quæ ſacerdotes caſte annis ſingulis celebrarent. Poſt hunc montem in alia panchææ ora uarii generis ſunt aīantia. Elephātes plurimi: Leones: Pardali: Damæ: diuerſaq; p̄terea aīalia tum aſpectu uario: tum robore miranda. Habet p̄terea ea īſula tres nobiles urbes. Hyracidam: Dalidā: Oceanidam. Regio oīs fructifera: ſed uini maxime abundans. Viri bello apti. Curribus in bello utuntur more priſco. Politia eoꝝ trifariā partita eſt. Primū locum ſacerdotes tenent. quibus adduntur artifices. Secundum agricolæ habent. Tertium milites: quibus paſtores adiiciūtur. Sacerdotes oīum ſunt duces: quibus & controuerſiaꝝ iudicia & plublicaꝝ rerum arbitria pmiſſa ſunt. Ruſtici agros colunt: fructus oīs in cōmune cōferentes. Qui ex eis optime uidētur agro colēdo uacare: hi uſq; ad numerum decem ad cæteroꝝ exortationem diſtribuendoꝝ fructuū iudices ab ſacerdotibus leguntur. Paſtores tum ea quæ ad ſacra pertinent: tum reliqua in publicum alia numero: pōdere alia cū omni ferunt diligentia. Nil enī priuatī cuiuſq̄ eſt: domo atq; orto exceptis: Sed tum uectigalia tum cætera ſacerdotes pcipiunt: æque illa cæteris: prout uſus fuerit diſpertientes. Ipſis duplum cōceditur. Veſtibus induuntur mollibus. Oues enī apud eos plurimū ab aliis differūt mollitie. Ornamenta aurea nō tantum mulieres: ſed etiam uiri deferunt torquibus collum ornantes armillis manus aures more perſarum in auribus pedes nouis ac uarii coloris calceis. Milites patriam armis tutantur. Pars enim quædam eius oræ a latronibus: qui agricolas per inſidias capiunt infeſta eſt. Sacerdotes ultra reliquos delitiis uacant: uitam ducentes mundam ac ſumptuoſam. Stolas lineas maxime tenues ac delicatas: quādoq; uero ueſtes ex molliori lana cōtextas induuntur. Mitras inſuper geſtant auro intextas. Sandalis pro calciamentis uarii coloris utuntur ſūma

arte factis. Ferunt & aurea mulierꝝ more pter ĩ aures ornamenta. Hi maxime deorꝝ ĩcumbunt curæ hymnis & laudibus eorꝝ geſta recẽſentes. Narrant ſacerdotes genus eorꝝ manaſſe a creta ab ioue ductum: cũ ĩ pancheã ueniſſ&: quo tẽpore inter hoĩes uerſatus orbi ĩperitauit. Horꝝ cõiecturã ex ſermone ſumunt: cũ multa penes eos uerbis cretenſium dicantur: beniuolentiamq;: quam erga cretenſes habent tradita illis a maioribus huius rei memoria a parentibus cæpiſſe. Oſtendunt pterea horꝝ ſcripta q̃dam ab ioue relicta: quo tempore tẽplum cõſtruxit. Referta eſt etiã ea patria auro argento ære ſtagno ferro. Quorꝝ nil extra inſulã aſportari lic&. Neq; uero ſacerdotibus extra locũ ſacrũ ꝓficiſci fas eſt. Vltra deprehenſum interfici lic&: Dona plurima aurea atq; argentea diis a lõgo tẽpore oblata ĩ tẽplo ſeruantur. Valuæ eius ſtructura mirabili auro argento ebore ſunt decore. Dei lectus ſex eſt cubitorꝝ lõgitudine quattuor latitudine aureus totus opificio ſplendido ac uenuſto. Simili mõ & dei mẽſa tũ magnitudine tum pari ĩpenſa ſplẽdoreq; iuxta lectum poſita. Huius in medio eſt & alter lectus ex auro permagnus ſacris ægyptiorꝝ litteris inſcriptus: in quis cæli & iouis geſta: deinde dianæ ac apollinis a mercurio ſcripta cõtinebantur. Inſulas oceani arabiæ oppoſitas cum recenſuerimus. Nunc ad eas tranſeamus: q̃ græciã ægeumq; pelagus ſpectant initium earꝝ a ſamothracia ſumentes. Hanc nõnulli Samon uocitatã priſcis tẽporibus tradunt. Deinde ab antiq̃ ſamothracia ĩſulæ ꝓpinqua: Samothraciã dictã. Habitarunt eam prius ab origines: cum eorꝝ qui in ea primũ fuere tum hoĩes tum duces nullæ nuptiæ ferantur. Quidã aiunt priſcis tẽporibus inſulam uocatam ſamum ab incolis qui ex ſamo ac thracia eo ꝓfecti ſunt dictã ſamothraciã. Sua olim lĩgua aborigines uſi ſũt: Cuius multa ueſtigia ĩ ſacris ad noſtram uſq; ætatẽ pdurant. Tradunt ſamothraces ante deucalionis diluuiũ aliud quoq; antæa magnũ apud eos extitiſſe. Id primum ab hoſtio cyaneo deinde ab helleſpõto erupiſſe. Ponti enĩ pelagus in modũ ſtagni fluminum in curſu aquarꝝq; inundatione adauctum adeo ſupra modũ ĩ helleſpõtum effluxit: ut aſiæ magna pars ſecus mare ſita fuerit diluuio abſumpta. plana quoq; ſamothraciæ ora creſcẽte mari uaſtata eſt. Qua ex re poſteri piſcatorꝝ nõnulli iactis retibus quædã columnarꝝ lapidea capita ĩ terram traxere tanq̃ ciuitatibus aqua ſubmerſis hoĩes ad altiora inſulæ loca cõfugerint: Decreſcente deinceps mari accolas uota diis feciſſe: ſalutemq; conſecutos circum inſulam ſalutis terminos ſtatuiſſe tradunt. Erexiſſe quoq; aras: in quibus nuncuſq; ſacrificatur ut

palam ſit ante diluuiū eam inſulam habitatā. Poſtmodum ortū in ea ferunt Saona ex ioue ac nympha ut quidā uolūt ut alii ex mercurio & rhena: qui populū diſpſum in unum cōgregans īditis legibus Saona ab īſula uocatus eſt: Hic populum ī quīq; tribus partitus cuilib& īdidit filiorꝝ nomen. Tradunt eo tēpore ex ioue ac electra Dardanū Iaſiūm: & Armoniā ortos: Dardanus uir prudens ut aliam nauigio tranſuectus urbē dardanam cōdidit: cōſtituto regno quod poſteri troiā appellarunt populos ſibi ſubditos dardanos uocari iuſſit. In multas ꝑterea gentes has impio diffuſo dardanos in eis ꝓ thracibus locauit. Iouē uero aiunt cum uellet filiorꝝ alterꝝ honore inſignem eſſe docuiſſe eū initiandi cerimonias q̄ haud fas eſt audire niſi initiatos. Videtur aūt hic primus hoſpites anitiaſſe: ex q̄ ea re cerimonias reddidiſſe celebriores. Cadmū deīceps Agenoris Europam q̄rentem cum ad eos pueniſſet pceptis cerimoniis Armoniā duxiſſe uxorē Iaſii nō ut græci fabulātur martis ſororē. Has nuptias a diis primum celebratas ferunt: Cererēq; in gratiā iaſii ei ex frumento panē attuliſſe. Mercurium lyrā palladem decantatū monile peplum ac tibias: Electram uero magne deorꝝ matris ſacra celebrari oſtēdiſſe cum cymbalis ac pſallētiū tympanis: Et apollinē quippe cythara uſum muſas tibiis. Cæteros deos plauſu nuptiarꝝ iocunditatē auxiſſe tradunt: his actis cadmus iuxta oraculi reſponſum cōdidit ī boetia thebas. Iaſius ſūpta uxore cybele genuit corybantū. Verꝝ ad deos trāſlato iaſio Dardanus cybeles ac coribātus ſacra deorꝝ matris ī phrigiā detulerunt. Ceres prīo nupta olympo genuit alcem: deamq; cybelem ab ſe noīauit: Corybantus eos qui matris ſacrificiis īcumbebant appellauit ab ſe Corybātas. Deſpōdit quoq; thebem cilici natam. Tibias īſup inde ī phrigiā traduxit ac in lyrneſſum mercuri Lyram ab achille poſtmodū ſublatā ex iaſio ꝑterea ac cerere plutonem fabulæ natum uolunt. Verꝝ cōſtat frumenti copiam in nuptiis armoniæ ob iaſii beniuolentiam dono datā: Quæ de eiuſmodi cerimoniis ſingulatī traduntur in archanis ſeruantur ſolis initiatis nota. Vulgata ē horꝝ deorꝝ præſentia: atq; in periculis mirabile præſidium ipſorꝝ inuocātibus numen. Effici quoq; aſſeuerant horum myniſteriorum participes iuſtiores magis pios & prorſus meliores uiros. Ideoq; uetuſti heroes ac ſemidei qui præclari fuere initiari ſum opere cupierunt. Nā iaſon caſtor pollux hercules orpheus his initiati ſacris fortunati in bello, horum deorum fauore extiterunt. Nunc de Naxum ueniamus. Hanc primū ſtrōgyle dictā habitarunt ex huiuſmodi cā thraces. Fabulantur boreos pueros

fuiſſe butem ac lycurgũ nõ ex eadem matre fratres. Butes qui iunior erat cũ inſidias paraſſ& fratri re palã facta nil aſpius lycurgus ægit: q̃ ut una cũ ĩſidiatoribus nauigiis ſũptis butes nouã patriã cogeretur q̃rere. Itaq thracibus piculi ſociis aſſũptis p cycladas ad inſulã ſtrõgylem pfectus nauibus nauigãtes p̃dari cæpit. Cũ raræ apud eos eſſent foeminæ: multas ex aliis locis mari raptas aduexere. Cycladum q̃dam õnino deſertæ erãt: quædam paucis incolis fulctæ. Quapropter alias regiones prædandi gratia petentes cũ ab Euboia arcerentur ad theſſaliã nauigarunt. Vbi in cõtinentẽ deſcendens butes caſu in ſacerdotes Dionyſii circa montẽ arcadiæ: qui dicitur dryos orgia celebrantes incidit. His cõſpectis q̃dam abiectis in mare ſacris cõfugerunt. Aliæ montẽ ppinquum petiuere: Coronis rapta ad Butis cõcubitum cõpulſa eſt. Quod illa moleſtius ferẽte cũ dionyſii auxilium ĩploraſſ& Butes in inſaniã uerſus in puteũ ſe deiiciens expirauit. Reliqui thraces aliis mulieribus raptis: in quis clarior fuit uxor Aloei Iphimedea: eiuſq filia pancratis in inſulam ſunt reuerſi. Hic thraces loco butis aliũ regem inſulæ p̃fecerunt Agaſſomenũ: Cui pancratidẽ aloei filiam p̃ſtantem pulchritudine matrimonio iunxere. Verũ anteq̃ regi deſpõderetur: duces eorũ p̃cipui Sicelos atq cæterus p pancratide mutuis uulneribus diſſenſione inter eos orta cõciderunt. Agaſſomenus amicorũ cuidã nuptui Iphimedeã dedit. At uero aloei Ephialtes atq othus filii ad ĩueſtigandas uxorẽ filiamq cũ in ſtrongylẽ peruniſſent thracibus bello ſubactis urbeq obſeſſa defuncta poſtmodũ pancratide ĩ ĩſula thracibus ĩperantes manſere: appellarũtq ĩſulam diam. Orta poſtmodũ ĩter eos regni cõtentione cum ad certamen deſcendiſſent: multis utrinq cadẽtibus mutua occubuerunt cede. Ab ĩcolis poſtea tanq̃ heroes culti thraces qui ſupfuerunt cũ annis poſtea ducẽtis ĩſulam tenuiſſent ſiccitate urgente eam deſerere coacti ſunt. Cares deinceps ex lamia aduecti inſulam poſſederunt: quibus Naxus polemonis ĩperans pdia ab ſe cognominauit naxon. hic uir bonus ac p̃clarus filiũ reliquit leucippum. Ex quo ortus filius Merdeus ĩperauit inſulæ. Theſeus poſtmodũ ex creta cum ariadne pfectus in ea permanſit ĩſula. Qui cum p ſõnium dionyſium ſibi: niſi ariadnẽ reliquiſſ& minitantẽ uidiſſ&: timore pculſus muliere ommiſſa ex ĩſula diſceſſit: Dionyſius noctu ſumptam Ariadnẽ in mõtem tulit: qui appellatur dryos. Et his primum euanuit ut deus tum quoque Ariadnes non amplius uiſa eſt. Ferunt naxii hunc deum apud eos nutritum ob eamque rem inſulam ſibi acceptiſſimam eſſe Nyſiadamque a nonnullis

dici: Nam iouem eoꝝ fabulæ tradunt Semele ante partū fulmine icta ſū
ptum ī femore infantē ut clam iunone eſſ& uſqꝫ ad pariendi tēpus abſcō
diſſe: Inqꝫ naxo īſula natū filiæ coronidi Cliediqꝫ loci nymphis ꝓbuiſſe
educandum. Fulminaſſe aūt ante partum Semelē: ut nō ex mortali ſed ex
duobus diis ortus eueſtigio fier& īmortalis. Incolis uero ob dionyſii nu
triendi curam gratiæ redditæ foelicitate īſulæ: & ut claſſe p̄ſtarēt ꝓbita.
Nam primi ab xerſe deficientes & claſſe cum oppugnarunt: & apud pla
teas in acie opera eoꝝ inſignis fuit. Vina p̄terea habent p̄cipua: Inditiū
haud paruum dei erga inſulā affectionis. Hanc ſimen antæa dictam cum
eſſ& cultoribus deſerta primū cum triopo aduecti aduene habitarunt.
Hoꝝ duces cithonius neptunni filius ac ſymes: a quo & īſula id nomē ſor
tita eſt extiterunt. In ea poſtmodū regnauit addita cnydiæ parte Nere
us charopi atqꝫ aglaiæ filius ſpetioſus admodū: qui cum agamēnone ad
troiā ꝓfectus eſt. Cōfecto troiano bello inſulā cæpunt chares: quo tēpo
re plurimum mari poterant. Hi ſiccitate īgruente fugiētes ex inſula locū
quē Vranium dicunt habitarunt: Sime manſit deſerta: quoad lacedomo
niis argiuiſqꝫ ad eam īſulam tranſeuntibus habitata eſt. Quidā nauſus
noīe qui antæa cum Ippoto uenerat ſumptis uoluntariis coloniis ī ſimen
tunc ihabitatam primum tranſiit. Deīde nōnullos duce Zucho eo naui
gantes cōmunicata cū eis īſula ſuſcepit. Eam coloniā a cnydiis ac rhodiis
deductam ferunt. Calydnam uero ac Nyſirā olim a caribus poſſeſſas Tet
talus poſtmodū herculis tenuit. Amphitus deīde phippuſqꝫ coꝝ regis
filii ad ilium ab his īſulis nauigantium duces fuere. Tum uero a troia q̄t
tuor agamēnonis nauibus ad calynam aduecti īmixtiqꝫ accolis ibidē pmā
ſerunt. Priſcos nyſiræ īcolas terremotus abſumpſit. Peſte deīceps affli
cta īſula eo coloniam miſere rhodii. Carpathon primi īhabitarunt quidā
minois milites: Quo tēpore græcoꝝ primus maris īpio potitus ē. Mul
tis poſtmodū ſæculis Iochus dimoleontis argiuus genere iuxta certum
reſponſum coloniam in carpathum deduxit. Rhodus īſula primum inha
bitata eſt ab his quos Telchines appellant ſecundū fabulas maris filios.
Fertur ſane eos una cum chalſurna oceani filia nutriſſe neptunnū ab rhea
illis datum. Fuiſſe quoqꝫ eos aiunt quarundā artium īuentores aliaqꝫ ab
ipſis utilia pmulta in uſum hoīum deducta. Statuas īſup deoꝝ fabricaſſe
primo q̄damqꝫ antiqua eoꝝ nomine ſigna fuiſſe appellata. Nam apud
lidios apollo Telchinius: Iuno ac nymphæ apud alyſios telchiniæ apud
camireos iuno thelchinia dicuntur: incantatores etiam uolunt eos fuiſſe

& tanq̄ magos nubes hymbres grandinē niuem īducere ac mutare ꝓpri as formas cū uellent ſolitos. Inuidi quoq; in doctrina artiū extitere. Neptunnus iam uir ex alia Telchiniū ſorore ab ſe dilecta genuit liberos mares ſex. Femellā unicam noīe Rhodos: a qua & inſula cognominata eſt. Fuerunt ī ea parte īſulæ: q̄ ad orientē ptinet gigantes: quo tēpore iouem ferunt expugnatis Titanis Imaliæ nymphæ amore captū tres ex ea ſuſcepiſſe pueros: Sparteū Saturnū Cytum. Quorꝝ ætate tradunt Venerem cū ex cythero cyprum peter& aditu ꝓhibitā a neptunni filiis claris admodū atq; aīo elatis: Ea quæ re turbatā deā eos in inſaniā ab ſe uerſos adegiſſe: ut matrē ui cognoſcerent: multiſq; īcolas afficerēt calamitatibus Quæ neptunnus pſpiciens filios ob rei pudorem ſuffodit ī terrā: quos orientales demones appellant. Aliam in mare ꝓiectā uocauit Leucothe am: cui īmortalium honores incolæ tribuerunt. poſtmodū Telchinis futurum p̄uidentibus diluuium relicta abierunt inſula. Lycus deinceps cū ī lyciam ueniſſ&: templū lycii apollinis pene xanthum fluuiū erexit. Facto diluuio cæteri quidē aqua deleti ſunt locis īſulæ planis ob pluuias ī modum ſtagni redactis. Pauci & in his iouis filii qui ad montes cōfugerant euaſere. Sol ſecundū fabulas Rhodiæ amore captus īſulam aqua amota Rhodum ab ea dixit. Verum id conſtat cum a primordio inſula referta paludibus admodum humida eſſet ſolis calore arefactos humores terram fertilem reddidiſſe. Ab eo aūt genitos ſeptē numero: qui dicti ſunt iliades. Cum alii p̄terea indigetes populi inſulā inhabitarent: exiſtimatum eſt inſulam ſoli ſacram eſſe. Rhodii quoq; poſtmodū ſolē p̄ diis cæteris coluerunt tāq̄ ſui generis auctorē. Traduntur filii ochimus cerchaphus macer Actinus. Tenages Triopa Cādalus filia una Electriōes: q̄ adhuc uirgo functa eſt uita heroicos poſt obitū honores a rhodiis ſortita. Cū iā uiri eſſent eliades ſolē ferunt dixiſſe: qui mineruæ primū ſacra feciſſent apud eos deā futurā. Quod idem cū athenienſibus p̄dictum eſſ&: aiunt ab iliadibus ōmiſſo ꝓpter feſtinantiā igne imolata hoſtia Cecropē athe niēſium regē poſtmodū accenſo igne ſacrificaſſe. Ex quo huculq; mos huius ſacrificii ſolum in rhodo pſeuerat: ibiq; pmanſit dea. Hæc de rhodiis priſci tradunt. In quis eſt zenon qui eius īſulæ geſta ſcripſit. Eliades periti ſſimi oīum ſed maxime in aſtrologia fuerunt: addiderunt quoq; ad nauigādi artem pmulta. Sitū inſup terræ cōſcripſere. Præſtātior inter eos Tenages fuit a fratribus ob īuidiā occiſus. Qua re nota cædis participes aufugerunt. Mater quidē in leſbū: Candalus ī choum Actis ad ægyptū

.p.

traſiens in patris honorē ſolis cōdidit ciuitatē: A quo ad ægyptios aſtrologiæ notitia traducta eſt: poſtmodū græcia diluuio oppreſſa cū plurimi hoīes piſſent & litteraꝝ quoq monumenta delecta ſunt. At diluuii exptes ægyptii aſtrologiæ artē ſunt ꝓſecuti. Q ua in re cū græcos ob litteraꝝ defectum ante irent: accidit ut primi ægyptii crederētur aſtrologiæ extitiſſe repertores. Eodē pacto cū ab athenienſibus urbs noīe Sai ī ægypto fuiſſe cōdita & hæc quoq ꝓpter diluuium ex hoīum memoria delapſa eſt. Hanc ob cām exiſtimant multis poſt ſeculis Cadmū agenoris filium primū litteras in græciam attuliſſe. Atq ideo græcos quadā cōmuni ignorantia ductos litteraꝝ inuentionē illi acceptam tribuiſſe At uero triopas in cariā nauigans ꝓmontorium tenuit ab eo poſtmodū triopion cognominatū. Reliqui ſolis filii qui ꝓcul a culpa cædis erant ꝑmanſere ī rhodo habitantes in ilyſia ubi & urbs cōdita ab eis eſt noīe achaia. Hoꝝ ochimus natu maior regnum tenens uxorē ægetoriā loci nymphā duxit ex qua genuit filiam Cydippem Cyrbiam poſtea appellatā. Q ua cercaphus frater in uxorem ſumpta ī regno ſucceſſit. His uita functis filii tres regnum cæpere lindius Ilyſus Camirus: Inundatione deinde aquarum ſecuta Cyrbe deſerta cultoribus facta eſt. Ipſi patriā inter ſe partiti quilibet ciuitatem ſui nominis cōdidit. Poſt hæc danaus ex ægypto cū filiabus aufugiens in lidiam Cypri appulit ſuſceptuſq ab incolis erepto minerue templo ſtatuam ingentē deæ dicauit. Hoc tēpore cadmus ad ꝑquirendam europam miſſus uehementi iactatus tēpeſtate in rhodum uenit: Ibiq ſuſcepto antæa dum fluctibus agitarentur uoto ædificauit neptunno tēplū: Eiuſq curā phoenicibus quibuſdā ab ſe ī īſula relictis qui ialyſiis ꝑmixti cum eis ꝑmanſere demandauit. Ex his poſtmodū ſacerdotes qui faciundis ꝑeſſent ſacris ex ſucceſſione manarunt. Cadmus & mineruā lindiam ornauit donis. In quis olla fuit ærea admodum cōſpicua antiquo more fabrefacta. In ea litteris phoeniceis quas aiunt primum ex phoenicibus in græciā allatas appellataſq phoeniceas inſcriptū erat terrā Rhodiam a ſerpētibus uaſtatū iri. Q ua ꝓpter rhodii poſtmodū in delphos ſciſcitatum miſere. Q uo pacto id auerteretur malū. Reſponſū apollinis ꝓcepit: ut phorbantē cum ſociis in īſulā aſciſcerent. Hic lapbiti filius cū pluribus erat in theſſalia ſociis patriā ad habitādum quærens: ac cito iuxta dei reſpōſum phorbanti pars inſulæ ad habitandū cōceſſa eſt: Cuius uirtute deletis ſerpentibus liberata eſt eo timore Rhodos. Fuit hic ī cæteris quoq rebus uir bonus: unde & poſt obitū heroū meruit honores.

His actis althemenes catatrei filius cretēſium regis cum oraculum de qui buſdam ſciſcitaretur: reſpōſum tulit in fatis eſſe: ut pater ab eo interfice retur: Euitare fata cupiens ſpōte cum pluribus uoluntariis abiit in eam rhodii oram: quæ camiros dicitur: ſupraꝗ acabyrꝝ mōtem Ioui templum cōſtruxit acamirium appellatum: Quod & nunc quoꝗ ſupra excelſum montis cacumen poſitum. unde creta conſpici poteſt præcipuo habetur cultu. Habitabat Althemenes cum his qui eum ſecuti erant in camiro p̄ cipuo incolarꝝ honore habitus. At pater catatreus cui nulla erat alia pro les maſcula filii quē p̄cipue amabat actus deſiderio ꝓfectus eſt in rhodū repiendi nati eiuſꝗ in cretam deducendi cupidus. Verum ui fatorꝝ: quæ ſuperari nequit urgente cum noctu in inſulā deſcendiſſet orta inter ſuos lociꝗ incolas cōtentione ac pugna Althemenes ſuis auxilio accurrens ia culo inſcius patrem occidit. Qua ex re Althemenes dolore ingenti ꝑcul ſus cum tantæ uim calamitatis fere nō poſſ&: fugiens hoīum cōſortia ac ſermones ſoluſꝗ per deſerta inuiaꝗ loca ab errans dolore cōſumptus ex pirauit. Cui a rhodiis poſtmodum honores heroum impenſi ſunt paulo ante troianum bellum. Triptolemus herculis filius ob licynii cedem ab ſe inſcio interfecti ex agro ſpōte fugiens ſecundū oraculi reſpōſum: quod ſuper colonia deducenda cōſuluerat cum certis populis tranſcendit ī rho dum. Ibiꝗ ab incolis ſuſceptus habitauit. Factus deinceps inſulæ rex & patriam omnem reddidit inſignem & iuſte imperauit. Inde ad ilium cū agamemnone profectus eſt regni adminiſtratione Buti qui ex argis cum eo fugerat permiſſa. Is uir bello clarus ī agro troiano defūctus eſt. Quo niam rhodienſium rebus cherroneſi qui locus eis oppoſitus eſt: quædam ſunt īmixta haud abre cēſemus & ipſa litteris tradere. Cherroneſus olī ut nōnulli tradunt a natura loci qui hyſtmos dicitur. Vt uero ſcripſerūt alii a cherroneſo quis eis īperauit oris nomen traxit. Haud multo poſt huius impium uolunt Curetes quinꝗ ex creta eo tranſfretaſſe. Illorꝝ po ſteros qui ab ioue & rhea orti ſunt: inꝗ ideis montibus cretæ educati. Ii in cherroneſū haud parua claſſe nauigātes cares in ea habitātes expulere omnēꝗ eā ſubactā patriā in quinꝗ diſtribuerunt partes cōdita a quoꝗ eorum ſui nominis ciuitate. Paulo uero poſt Inachus argiuorꝝ rex amiſſa Io filia Cyraum præſtātem ducem cum haud contemnenda claſſe ad eā inquirendā deſtinās reditum abſꝗ filia interdixit. Verum cum diutius uariis peragratis orbis locis incaſſum quæſita eſſ&: ex caria cherroneſum contempta patria petiuit. deinde partim ſuadendo partim cogendo quo

rundam locoꝝ rex factus eſt. Ciuitate ab eo noīe ſuo condita . Vtilitatī publice ītentus magna gloria apud ſubditos uixit. Triopes deinceps cōtaminatus cæde fratris cum ī cherroneſum pueniſſ&:a Meliſſeo rege cædis purgatus ī theſſaliā tranſiit deucalionis filiis belli p̄ſidio futurus pulſis.inde pelaſgis agrū doteum ſortitus eſt. Cum tēplū cereris euertiſſ&: eius materia abuſus eſt ad regie cōſtructionem . Igitur incolaꝝ odio contracto ex theſſalia fugiens cum populis qui ſecum nauigarant in cnydiā uenit. In qua & urbē cōdidit ſui nominis Triopiā . Inde ꝓfectus & cherroneſum cæpit & ei cōterminæ plurimā cariæ partē . De triope genere plures ſcriptores poetæq; diſſentiunt. Nam tradunt quidā ipſum ex canace eoli filia neptunnoq;. Alii ex lapitho Apollinis Scibeq; penei ortū Eſt in caſtabo cherroneſi templū ſanctū ſemideæ,. De qua cū multa uarie ferantur haud ſilēdū uidetur. Veꝝ nos id quod magis īcrebuit quodq; cōſentiūt accolæ referemus. Staphilo ac Chriſotheo de fuiſſe tradūt filias tres Molpadiā Rheam. Partheniā rheam ab apolline cōpreſſā grauidam eſſe factā:patrē iratum tanq̄ ab hoie corruptā filiam ī arca īclutā in mare deieciſſe:quæ cū in delum appuliſſ&:filiū genuit nomine Aniū. Mulier p̄ter opinionem ſalutē aſſecuta īfante poſt partū ſupra apollinis altare poſito deum orauit:ut ſi ex eo eſſ& genitus puerū ſaluaret. Apollinem dicunt abſcōdito infante eius educandi curā cæpiſſe. Doctūq; deinde diuinandi artem magno honore affeciſſe . At uero Molpadiā partheniamq; rheæ ſorores patris cuſtodientes uini amphorā pauloante inter hoīes reperti ſōnus oppreſſit. Interī nutrita apud eas ſus thalamū īgreſſa uini amphorā fregit. Quo diſſipato uirgines patris iracundiā ueritæ cū ad littus cōfugiſſent e ſaxo ſe ī mare p̄cipitauere . Apollo in eaꝝ ſororis gratiā manibus ſuſceptas ī cherroneſi urbes īcolumes detulit: partheniæ in Bubaſco cherroneſi diuum honores habiti:& fanum ædificatum. Molpadia in caſtamū accedēs p̄dicatione Apollinis Semidea dicta apud cherroneſos ī honore fuit. In eius ſacris ꝓpter calū:qui ex uino accidit. Melicrato libant. Tangentē uero aut edentē porrū nequaq̄ fas eſt tēplū īgredi. Adeo aūt poſtmodū ſemideæ religio excreuit:ut nō incolæ ſolū ſed exteræ quoq; gentes ad id tēplum ꝓficiſcerentur ſacris doniſq; egregiis deam colentes. Quod uero maximū habetur perſæ īperantes aſiæ cum oīa græcoꝝ loca ſacra expilaſſent: ſolū huius ſemideæ templū intactū liquere. Latrones inſup ſingula rapientes hoc ſolū haud quaq̄ muro cinctu:ut abſq; piculo ſpoliari quæat inuiolatū ſinunt. Huius rei cauſam

tradunt deæ cōmunē ī oēs beneficentiā. Nā & egras p ſonum curās mor
boꝝ doc&: & multis inſup ſanitatem deſpantibus ſalutem pbet. Mulie
res pterea parturientes a laboribus ac uitæ diſcrimine hæc liberat dea.
Quo factum eſt ut plurimoꝝ: qui ſalutem aſſecuti ſunt donis refertū tē
plum exiſtat: neq; cuſtodibus neq; moeniis: ſed religiōe tutis. Et de rho
do: cherroneſoq; hactenus. Nunc ad cretam tranſeamus. Qui prius cre
tam inhabitarunt antiquiſſimi dicuntur etheo cretæ indigetes fuiſſe. Ho
rum rex cretas fuit plurimaꝝ in ea īſula reꝝ: quæ ad uitam mortaliū con
ferrent īuentor. Plures quoq; deoꝝ apud eos fabulantur extitiſſe: quos p
pter beneficia hoībus īpenſa ut deos poſteri coluerunt. de quibus ſingū
latim recenſebimus eos imitati: qui cretenſiū geſta cōſcripſere. Primi qui
quidē memoriæ tradātur: in creta circa idem habitarunt: idei dactyli ap
pellati. Hos quidē centū fuiſſe numero tradunt. Alii decē qui eo nomine
uocati ſunt: ob parem numeꝝ manuum digitoꝝ in quis eſt ephorus. uo
lunt nōnulli Ideos dactylos ex ida quæ eſt in phrygia extitiſſe indeq; cū
Migdono tranſcendiſſe in europā diuinandi quoq; arte peritos docuiſſe
cantum initiationes ac myſteria. In Samothracia uero magnam ſui admi
rationem præbuere incolis: quo tempore orphea ferunt ingenio ad poe
ſim melodiamq; pſtanti hoꝝ diſcipulum primū ad græcos initiandi mo
rem myſteriaq; attuliſſe. Idei dactyli tradūtur: ignis uſum ac æris ferriq;
naturā quoq; mō fabricarentur in loco: quē berecynthū dicunt īueniſſe.
Cum magnoꝝ bonoꝝ generi hoīum haberentur auctores: īmortaliū ho
noribus donati ſunt. Scribunt etiam unum ex eis appellatum herculem:
qui cum gloria excelleret olympia īſtituerit certamina. Poſteros uero no
minis ſimilitudine ductos eſſe opinatos ab hercule Alcmenæ ea certami
na īſtituta. Hoꝝ aſſerunt antiquitus & nūc uſq; extare ueſtigia: q; foemi
næ plures ab hoc deo cantus quoſdā ſūmant: ac ſuperſtigioſa qdam faci
ant: tāq̄ & ipſe īcantator extiterit & initiationibus deditus. At hæc plu
rimum aliena ſūt ab hercule: qui eſt ex alcmena ortus. Poſt ideos dacty
los ſecuti ſunt curetes nouem quos quidam ex terra genitos uolunt. Alii
pgeniem idei dactyloꝝ. Habitaſſe autē in mōtibus ac cōuallibus arboꝝ
plenis tecta ac īdumenta: quæ natura præber&: nōdum reptis domibus
habētes. Cum prudētia eminerēt multa ad uitam utilia ab eis īuenta ſūt
Nam primos oīum greges coegiſſe: aliquaq; māſuefeciſſe pecora. Mellis
īſuper & ſagittādi uenādiq; modum īduxiſſe perhibēr. Hoīum quoq; cæ
tus ad cōmunem uitæ & legum diſciplinā illos īſtituiſſe ferūt. Reppiſſe

inſuper enſem galeam ac cum armis ſaltandi morem: quorum ſtrepitu per magno ſaturnus deceptus eſt. Aiunt præterea iouē clam ſaturno ab rhe a matre datum ab his fuiſſe nutritum: de quo cum ſingulatim ſcripturi ſimus paulo altius narratio repetenda eſt. Tradunt Cretenſes curetum tempore titanas ī gnoſia habitaſſe: ubi & nunc quoq fundamenta uiſun tur domus: in qua educata rhea eſt: atq antiquum cupreſſorum nemus. Fu iſſe autem ſex numero uiros: foeminas quīq ex cælo et terra natos quidā tradunt. Alii ex uno curetum matre Titea: a qua et id nomen ſumpſere Mares quidem fuere Saturnus Hyperiō: Conis Iapetus Creius Poſtre mus: oceanus: Horum ſorores Rhea Thenus memoria phoebes: tethis hi omnes rei alicuius: quæ uſui hoīum eſſet: īuētores honores nomēq ſē piternum adepti ſunt. Saturuns natu maior rex factus homines ex agre ſti īcultaq uita ad mores legeſq & humaniorē cultū deduxit. Qua ex cauſa cū magna eſſet apud ōnes fama plura orbis loca peragrauit: exhor tans ad iuſtitiā ſingulos: & animi uirtutē: obq eā rē ſubditos ſuos bo nis moribus inſtitutos reddidit probitate foelices. Imperauit maxime: quæ ad heſperum pertinēt: locis maximo ī honore apud oēs habitus. Ideo uſq ad poſteriora tēpora & a romāis carthaginēſibuſq ac aliis proximis gētibus cerimoniæ ſacraq præcipua ſaturno fiūt. Multa uero loca ab eo nomē ſūpſere. Et cū legibus homines obtemperarēt: nulla īiuſtitia apud eos erat. Sed oēs eius īperio parētes ſnmma cū uoluptate foelicē uitam agebāt. Horum teſtis ē poeta Heſiodus: qui eadē ī ſuis carminibus affirmat Huiuſcemodi ſaturni fabulæ ferūtur. At hyperion ſolis ac lunæ aliorūq aſtrorum motus horaſq primum ſumma cura obſeruationeq ab ſe per cepta: cæteris noſcenda tradidit: ideoq horum parens nominatur ueluti ip ſorum naturæ contēplator. Ex ſaturno ac phoebe orta latona ē. Ex iapeto prometheus: quem nonnulli ſcriptores tradunt ignem ab diis furto ſubla tum hominibus dediſſe. Sed ab eo conſtat illa: quibus ignis alitur reper ta. Ex titanibus uero memoriā tradunt loquendi modū adinueniſſe: ac re bus īpoſuiſſe nomina: Lic& a quibuſdā ea Mercurio tribuantur. Huic quo q deæ rerum memoria: a qua & nomen ſortita eſt: aſſignāt.. Themim tū di uinandi artem ſacra cultuſque deorum introduxiſſe dicunt: eaque: quæ ad bene uiuendum & pacem pertinēt oſtendiſſe. Ideoq conditores legum ſacrorumq cuſtodes eos: qui deos colunt: & hominum leges ſeruant dic tos. Apollo quidem traditur cum eſſet reſponſa daturus themim con ſuluere ſolitus tanquam diuinandi artis inuentricem. hi dei quoniam in

plurimis ꝓfuerunt mortalium uitæ: nō ſolum īmortales honores adepti ſed primi olympū poſt obitū habitare exiſtimati ſunt. Saturnus ac rhea Veſtam cererem Iunonem Iouem Neptunnū ac Plutonem genuerunt. Hoꝝ ueſta ſtructuram domus inueniſſe fertur. Iupiter poſt modū apud omnes ferme hoīes ob hoc beneficium honorari eam ſacriſq; coli uoluit. Ceres frumenti: quod forte inter alias herbas naſcebatur ignotum cæteris prima uſum adinuenit: docuitq; hoīes naſcendi ſeruandiq; & ſerendi modū. Eſt aūt ab ipſa frumentum ante genitā ꝓſerpinā reptum. Nam poſt eius a plutone raptum frumenta omnia tum in iouis odiū tū ꝓpter dolorem filiæ incendiſſe ferunt. Sed ea inuenta & recōciliatā eſſe ioui. & Triptolemo frumēti dediſſe ſemē. mandaſſeque ut cū oībus id donū participans modū ſeminādi mōſtraret. Traditur a nōnullis illā leges quoq; dediſſe: quibus hoīes iuſte uiuere aſſueſcerēt. Vnde & legifera dicta eſt. Et quoniam maximoꝝ bonoꝝ cauſa humano generi extitiſſet: ab oībus nō ſolum græcis: ſed barbaris quoq;: ad quos frumenti peruenit uſus honoribus ſacris quæ ſolēnibus ac celebritate præcipua colitur. Nōnulli de frumenti inuentione ſecus ſentiunt penes ſe eam primo deam apparuiſſe frumenti quæ naturam & uſum penes ſe repertum aſſerentes. Nam traditur ab ægyptiis Cererē & iſidem eandē eſſe deam primā q̄ in ægyptū attuliſſe frumentū nilo ægypti cāpos irrigante: omniq; regione ad ferēdos fructus optime ſita. Athenienſes q̄uis īuentionē frumenti fateātur uolūt tamen aliunde ī atticam delatum: locūque: qui id primū donū ſuſceperit eleuſinam appellant: eo ꝙ ab aliis id ſemen ad eam oram ſit aſportatū. Siculi cū iſula Cereri ac ꝓſerpinæ ſacra exiſtat: æquum cenſent frumenti uſum ei primū patriæ fuiſſe oſtēſum: quam īprimis amarit. Haud enī uериſimile eſt eam regionem quam ut ꝓpriam Ceres admodū fructiferam præſtitiſſ&: poſtremam huius beneficii participē effeciſſe: p̄ſertim cum in ea īſula & filiæ raptus cōtigiſſ&: & frugum eſſ& fertilis ubi etiam ſua ſpōte: pro ut poeta tradit: naſcatur ordeum ac frumenta. Sed de cerere hactenus. De diis uero aliis ex ſaturno & rhea natis pluto ſecundum cretēſes primus nauigandi arte īuenta claſſem īſtituit: eiuſq; præfectus eſt a ſaturno factus. Qua propter traditū eſt poſteris neptūnum imperaſſe mari: ſacraq; ei a nauigantibus facta. Addūt etiam neptunnū equos primum domuiſſe artemq; equitandi ab illo traditam. ex quo hippius ſit appellatus. Plutonē uolūt ſepulchroꝝ funeꝝque atque honoꝝ qui mortuis impenduntur: uſum ītroduxiſſe. Cum antæa nulla rerū apud hoīes

eſſet cōſuetudo: quæ cauſa extitit: ut uita ſuĉtis dominari exiſtimaretur Antiquitate illi huius curæ principiū tribuēte. De iouis genere atq̧ īperio dubitatur. Nam quibuſdā placet poſtq̄ ſaturnus ad deos trāſiit ſuſcepiſſe regnum: nō ui patrē expuliſſe iuſteq̧ & legitime regno potitū. Alii ſaturno uolunt in ortu filii reſpōſum fore ut ab ioue ui regno pelleretur: quæ res ſaturnū īpulit: ut filios ſæpius perimeret. Id egreferens Ceres cum uiri animus placari nō poſſ& iouem in ida ab ſe editum clam nutriē dum Curetibus iuxta idæ montē habitātibus dedit. Hi in antrū ad nymphas cōmendata illis infantis cura detulerunt. Laĉte capræ: q̄ amalthea diĉta eſt melleq̧ educatus eſt. Multa īſup iouis tum generis tū educationis aiunt in ea īſula extare ueſtigia. Nam cum a curetibus īfans ferretur: tradunt omphalum iuxta fluuiū tritonum cecidiſſe. Ex quo & ora illa ab eo: quod accidit deo ſacra Omphalia cognominatur: & ꝓpinquus ager eſt omphaleos appellatus. In ida antrum ubi nutritus dicitur ſacrū ē & circa illud prata manent intaĉta. Veꝝ quod de apibus mirabile diĉtu tradunt fabulæ mīme uidetur p̄tereundum. Iouē ſcilic& ī ſēpiternā amoris erga eas memoriā illaꝝ colorē īmutatū inq̧ æris uertiſſe aurati. Quāuis autē locus is admodū excelſus aſperq̧ ſitu uentis quoq̧ agitatus niuibus ſit īfeſtus: nullo tamen apes īcomodo aut moleſtia afficiuntur. Capræ: q̄ eum nutrit & alii ſunt honores īpēſi: & locus eius eſt ægiochus uocatus. Adoleſcentiā egreſſus ī diĉta ubi genitus eſt Ciuitatē cōdidit cuius poſtmodum deſtruĉtæ etiā nunc extāt reliquiæ. Exceſſit hic deus fortitudīe & cæteris uirtutibus oēs. Accepto enī poſt ſaturnū regno maxima plurimaq̧ cōtulit ad hoīum uitam. Primus oīum iuſtitiā docuit mutuo ſeruari inter mortales omni ui atq̧ iniuria remotis. Lites ac cōtētiones iudicio auferens: ſingula quæ ad bene uiuendum ac pacē ꝑtinerent ſūma ope ꝓcurauit. bonos ad uirtutē exhortatus eſt. Improbos timore cohercuit ac poena. oēm pene orbē circuens bello īpiis ac p̄donibus īdiĉto æquitantē ac leges introduxit ꝑ id tēpus & gigantes ab eo ſublatos aiunt. In creta quidē Milinum ī phrigia Tiphonem. Ante pugnā quæ cum gigātibus in creta habita eſt: Iouē ſacrificaſſe dicunt ſoli cælo ac terræ bouē. Quæ ſacra Iouem fore ſupiorem portēdentes primum uires & ab hoſtibus defeĉtionem tum finem belli futuꝝ mōſtrarunt. Muſeus quippe ab eis deſciuit: obq̧ id ei honores tributi. ab diis aūt omnes hoſtes cæſi ſūt. Sed & alios quoq̧ diis præſidium belli tuliſſe aduerſus gigātes cōſtat. Macedones quidem circa palenem italos in cāpo quem olim a loci cōflagratiōe

ılegreum poſtmodum Cymeum cognominarunt. Aĩaduerſum eſſe ab ioue in gigantes ob eam cãm dicunt. Ex magnitudine ac robore corporis cõfiſi aduerſiq; legibus & multa egerint in hoĩes iniuſta & ꝓpinquas gentes in ſeruitutẽ redegerint: bellũq; his intulerint: qui ob ſingularia ĩ oẽs nationes beneficia dei ſint exiſtimati. Feruntur ab ioue non ſolũ ĩpii nefariiq; deleti: ſed etiã diis heroibuſq; ac hoĩbus benemeritis honores ĩpenſi ꝓpter eius beneficentiã imperiiq; magnitudinem oĩum cõſenſu & regnum ꝑpetuum tributum eſt & habitatio in olympo. Sacrificia inſuꝑ illi ſupra cæteros ſtatuta. Poſtea uero q̃ ĩ cælum delatus eſt memoria nominis eius animis hoĩum in quos beneficia cõtulit adeo infixa permanſit ut omnium quæ in cælo fierent uelut hymbrium tonitruum ac fulminum cæteroꝝq; eiuſmodi potẽs exiſtimaretur. Itaq; quod uitæ cauſa hoĩbus eſſe uideretur cum fructus terræ ad maturitatem perduceret: Iouem dixere. Patrem uero tum quia ſinguloꝝ ſuſceperit ſumma cum beniuolentia curam: tum quia tanq̃ dux hominibus extiterit recte uiuendi. imperator ac rex ob imperii amplitudinem Conſultor ac prouidus propter conſulendi prudentiam appellatus eſt. Tradunt etiam palladem in creta ex ioue apud fontes tritonis fluminis ortam. Ex quo tritonia dicta: & nunc quoq; apud eos fontes ubi nata eſt huic deæ ſacrarunt. Fabulantur præterea nuptias iouis & iunonis in ora gnoſiæ fluuio therino proxima: ubi nunc templum eſt factas: ſacraq; quot ãnis ſancte ab incolis fieri nuptias prout olim factæ traduntur repreſentantibus. Ex ioue creatas uolunt uenerem gratias Lucinam Dianam & eas quas dicunt oras Eunomiam Iuſtitiam Pacem Palladem Muſas. Deos uero Vulcanum Martem Apollinem Mercurium. Hoꝝ cuilib& ut perpetua apud omnes uigeret memoria ab ſe inuentorum geſtorumq; iupiter laudem & honorem tribuit. Veneri nanq; maturam uirginum ætatem aliarumq; curam rerum: quæ nunc etiam circa nuptiarum ſacra ac foedera in eius cultum celebrãtur dedit. Sacrificant autem omnes prius ioui perfectori: iunoniq; perfectrici: quoniam hi primi duces ĩuentores: quæ omniũ extiterunt. Gratiis quæ adoris ſpeciem ac partium corporis formam decorem quæ ſpectent. inſuper beneficii & gratiæ retributionem: Lucinæ parientium curam officiũque eorum: quæ parturientes perferunt. unde & in partus diſcrimine ac difficultate hanc mulieres præcipue inuocant deam. Ad dianam tradũt infantium ac ciborum quos id ætatis poſtulet officium pertinere. Qua ex cauſa pueroꝝ nutricem uocari dicunt. Earum quas oras dicunt datum

eſt ſuum cuiq munus ad uitæ cultũ & mortaliũ comoditatẽ. Nil eni eſt uitæ hoĩum ad foelicitatẽ cõparãdam utilius: q̃ leges iuſtitia ac pax. Palladi oleaꝝ olei quæ educẽdi ĩuentionem tribuunt. Nam ante huius deæ ortum erat hæc arbor cum aliis ſilueſtribus ĩmixta. Olei uſus aberat cũ eſſet ignota. Hæc olei exprimendi modũ inuenit. Addunt ipſi quoq ueſtium apparatum & ædificandi artem multaq p̃terea uolunt in cæteris artibus hoĩbus ꝓfuiſſe. Nam & tibiam eaꝝ q cantum & plurima inſtrumenta ad uaria opificia ex quibus operaria dicta eſt: adĩuenit. Muſis a patre cõceſſa eſt litteraꝝ ĩuentio & carminum: quæ poeſis appellatur ratio. Nam qui dicũt phoenices a muſis pcæptas litteras tradidiſſe poſtmodũ græcis: ii ſunt qui cum cadmo in europã nauigarunt. Ex quo a græcis litteræ phoeniceæ appellatæ ſunt. Verum phoenices a primordio nõ litteteras ĩueniſſe uolunt: ſed eaꝝ formam tantum ĩmutaſſe: eaq litteraꝝ forma cum plurimi hoĩes uterentur hoc cognomine uocatas. Vulcanũ ferri æris auri argenti oĩumq: quæ igne fabricantur: artẽ inueniſſe ferunt: eaq cæteros docuiſſe. Quapropter haꝝ rerum opifices oẽs uota ſacraq huic deo maxime facientes ignem in æternam memoriã ſuſcepti beneficii uulcanum uocant. Martem fabulæ tradunt primũ fabricatis armis armaſſe milites pugnãdiq ac certandi morem induxiſſe: eos qui diis aduerſi eſſẽt interficientẽ. Apollinem cytharæ eiuſq muſicæ inuentorem ferunt. Medicinæ inſup ſcientiam diuinandi arte pcæptam: qua olim infirmi erant morbos curare ſoliti primum attuliſſe. Arcus inſup ſagittandiq extitiſſe repertorem. Qua ex cauſa cretenſes præcipue arcu delectati ſunt: quem ſcythicum nominarunt. Eſchulapius ex apolline atq ariadna ortus pluribus a patre in medicina percæptis chirugiam & medelaꝝ cõpoſitionem radicum inſuper uirtutes adinuenit. Adeo aũt medicinæ artem extulit: ut uelut eius inuentor & auctor ueneraretur. Tribuuntur præterea Mercurio p̃conia diſcidia ac foedera: quæ in bellis fiunt. Præcones quoq adiiciuntur: qui internuntii eſſe ſolent: ob eamq rem ab hoſte tuti. Vnde & ipſum cõmunem utriſq dicunt: cum ambobus utilitatis communis ac pacis mutuæ interpres exiſtat. Menſuram inſuper ac pondus & mercaturæ quæſtum reperiſſe affirmant: occulteq inuicem peculãdi modum. Præco etiam deorum traditur nuntiuſq optimus: quoniam mandata diligẽter perficiat. Vnde & interpretis nomen aſſumpſit. Non q nominum aut orationis ut quidã tradunt fuerit inuentor: ſed quia diligentius q̃ cæteri mandata referat. Paleſtrã eũ ĩtroduxiſſe: & ex teſtudinis forma lyrã

a dinueniſſe aiunt. Poſt apollinis cū marſia qua & ſupior fuit cōtentionē poſtque ſumptā ꝑter equū a uicto poenam penituiſſe apollinem dicunt. Cytharæq; eſtractis cordis muſica aliquandiu abſtinuiſſe. Dionyſium ui tis reptorem uiniq; cōficiendi rationem & fructuū in lōgiorē uſum ſeruā doꝝ curam & modū docuiſſe ſcribunt. Hunc in creta ex ioue & ꝓſerpina natum orpheus tradit. inter initiationes a titanis diſcerptum. Plures ue ro fuiſſe Dionyſios iam antæa ſcripſimus diligentius. Cretenſes ea cōie ctura hunc deū aſſerūt apud ſe ortū. q; duæ iſulæ apud eos ſinus qui ap pellētur dydimi ab eo dionyſiæ quod nulla alia ī orbis parte fecerit: ſint uocatæ. Herculem ex ioue genitum multis ānis ante eū qui fuit ex alcme na genitus fabulantur. Huius mater incerta eſt. Hoc tantū conſtat illum corporis uiribus pſtantiorem cæteris orbem pambulaſſe delentē iniquos & feras beſtias ac mōſtra domantem. Inuictus quoq; abſque timore i li bertatem hoīes uendicauit. Quibus beneficiis honores īmortaliū ei ſūt ab hoībus īpenſi. Qui uero poſterior ex alcmena fuit hercules. quoniam prioris uirtutis eſt imitatus & īmortalitatem aſſecutus eſt & ꝓpter nomi nis ſimilitudinē idem qui prior creditus. Ideo & ſupioris geſta huic fue runt ueri inſcitia aſcripta. Aſſerūt quoq; ſuperioris herculis operum im penſiq; honoris in ægypto ueſtigia eſſe. & ab eo cōditā ciuitatem Brito martem: quā dictynnam dicunt. In creta genitā tradunt ex ioue ac char mide Euboli cereris filii. Hæc retia ad uenādum īuenit: ex quo & dictyn na eſt cognominata. Conſuetudine diane utebatur quod cām præbuit: ut quidā dictynnā dianāq; eandem eſſe exiſtimarent. Quā deā ſacris tē pliſq; cretenſes coluere. Qui uero dictynnam a retibus piſcatoriis quas fugerat inſequente coitus gratia minoe uolunt denominatā procul a ue ro ſentiunt. Non enim credendū uidetur deā in eā egeſtatem compulſā ut auxilia hominum imploraret cum eſſ& maximi deoꝝ filia. Neque mi noem tātæ impietatis culpare dec&: præſertim cum fuerit omnium con ſenſu habitus iuſtus uir & probatæ uitæ. Plutonem natum tradunt ī tri podo cretæ ex cerere & iaſone. Eius genus bifariā ferūt. Nam quidā uo lunt cum iaſon terrā ſeuerit adhibita culturæ diligentia adeo uberē per cæpiſſe fructum. ut qui id cōſpexerunt a meſſium fertilitate illum pluto nem nominarunt. Vnde & a poſteris is cui cenſus ſupereſſ& habere plu tonem exiſtimatus eſt. Alii tradunt cererem ac iaſonē puerum genuiſſe appellatum plutonem. qui cultum uitæ pecuniaſque coaceruare ac ī uſus cuſtodire primus monſtrauit. Cū antæa parua cōgregandæ ſeruandæq;

pecuniæ fuiſſ& curã. Hæc de diis quos cretenſes apud ſe natos uolunt ſcribũtur. Sacra uero honores myſteria cerimonias ab ſe hoc pacto ad alios arguunt tranſmiſſas. Nam cerimoniæ quas athenienſes oĩum celeberrimas in eleuſina faciunt: quæq; in ſamothracia atq; in thracia: unde eas orpheus ſumpſiſſe traditur fiunt in gnoſo apud cretam priſca lege ſtatutoq; celebrantur. Quo palam eſt eiuſmodi cerimonias ab eis ad alias gẽtes fuiſſe traductas. Quæq; apud cæteros ſecretæ traduntur: eas palam oĩbus noſcendi facultatẽ apud cretenſes eſſe. Aſſerunt aũt plures deoꝝ ab ipſis ꝑfectos magna orbis parte ab eis peragrata beneficos in genus humanum extitiſſe: atq; ab ſe inuentoꝝ artem uſumq; docuiſſe. Nam ceres cum in atticam pueniſſ&: inde in ſiciliam tranſiit. poſtea in ægyptum quibus in locis frumenti ſerendi cultum mõſtrauit. Summoq; ꝑpterea ĩ honore habita eſt. Venus in ſicilia cõmorata eſt circa erycem in cypro circa cytherum ac paphum. In aſia circa ſyriam. Ob has pegrinatiões uenerem tum Ericinam tum cythercam tum paphiam tum ſyram incolæ appellarunt. Eodem mõ plurimũ temporis apollo circa delum ac lyciã delphumq; uerſatus eſt. Circa epheſum põtum perſidem & cretam Diana. Itaq; & a locis ac geſtis eorum ſumptis nominibus hunc delium ac pithium appellarunt: hanc uero epheſiam creſiam tauropoliam quoq; ac perſeam cum ambo eſſent in creta nati: Colitur & a perſis plurimum hæc dea: cui myſteria ĩſtituerunt barbari: quæ ad hoc uſq; tempus pſea dicuntur. His ſimilia & de cæteris diis: quæ lõgum eſſet recenſere traduntur. Longo poſt deoꝝ ortum tempore plures heroes in creta ferunt extitiſſe: quorum nobiliſſimi Minois ac rhadamanti fuerunt ætate ex ioue ac europa agenoris: quam tauro deorum prouidentia aduectam in cretam tradunt geniti. Minos ætate prior regnauit in inſula: in qua multas urbes: inter quæ eas nobiliores tres cõdidit gnoſam in ea inſulæ parte quæ aſiam reſpectat. Vulcaniam iuxta mare meridiem uerſus cydoniam in eis locis qui pelopõneſi oppoſiti ad occidentem uergunt. Leges præterea multas cretenſibus dedit: ſimulans eas ab ſe in quadam ſpelunca meditatas. Claſſẽ inſuper parauit: qua plures propinquas inſulas ſibi ſubiiciens græcorum primus eſt maris ĩperio potitus. Cum eius magnum uirtutis ac iuſtitiæ nomen eſſet: trãſiit in ſiciliam aduerſus corcalum: de quo in dedali rebus cuius cauſa bellum mouit: ſcripſimus. Rhadamantum ſcribunt omnium iuſtiſſimum: latrones quoque ac ſceleſtos uiros cæteroſq; improbos acri affeciſſe poena. Multarum inſularum imperio potitus magnã aliæ mari

timam i patrem tenuit ſingulis eius imperio ſe ſpōte ob iuſtitiæ famam
tradentibus. Is erithro uni ex filiis. ii erithri ab eo uocati ſunt regnū per
miſit. inopinioni ariadnes minois filiæ chium ferunt dediſſe: quē nōnulli
fuiſſe dionyſium uolunt: atq; a patre uini faciundi modum didiciſſe. Cui
lib& ex aliis filiis aut inſulā aut urbē Rhadamantū dediſſe traditur. tho
anti Lemnum. Alii Cyrnum. pamphilo peparethum. Euambio marone
am. Alceo parum: Anioni delum: Andreo: quæ ab eo nominata eſt an
drum. propter ſingulare iuſtitiæ nomē illum apud inferos bonorum ac
maloꝝ iudicem factum fabulæ ferunt. Ob eandemq; iuſtitiam minoem
quoq; pari honore fungi. Tertium fratrem Sarpedonem ſcribunt cū ma
gna manu in aſiam profectum lyciam tenuiſſe. Huic euāder filius ī regno
ſucceſſit ſumptaq; uxore deidamia bellerophontis filia Sarpedonem ge
nuit: qui cum agamemnone troiano affuit bello. Et hic ut quidā tradunt
iouis filius Minois fuiſſe filios aiunt deucalionem ac molum. Ex deucalio
ne Idomeneum ex molo Mirionē genitos cum nauibus nonagīta ad iliū
cum Agamemnone profectos: reuerſoſq; poſtea ī patria diem ſuū obiiſ
ſe honorificeq; ſepultos deorum honores fuiſſe aſſecutos. Horum ſepul
chra in gnoſo hac oſtenduntur īſcriptione. Gnoſii Idumenei ſepulchrū
Aſpice in quo ego Myrion Moli filius ꝓpinquus iaceo. Hos ut nobiles
heroes cretēſes colunt ſacris ī belloꝝ diſcrimine eorum præſidium inuo
cātes. Nunc nationes: quæ cretenſibus immixtæ ſunt referētur. Scripſi
mus antæa theocrites: qui dicebātur indigetes īſulam habitaſſe. Multis
uero poſtmodū ſeculis ꝓpter bella ac ſeditiones errātes pelalgi incretā
appulſi tenuerūt inſulæ partē. Tertii doriēſes traduntur in īſulā ueniſſe
duce doro tetacmi nepote. Huius populi pars maior fertur ex locis olym
po propinquis ſimul cōueniſſe. Pars uero quædam ex acheis qui ſunt in
laconia donorum pollicitationibus allecti. Quartum genus eorum qui ī
cretam appulerunt fuerunt Migades barbari: qui conſuetudine græcoꝝ
ligua ex frequēti uſu percepta poſtea minois Rhadamātiq; imperio pa
ruerunt. poſtremo poſt eraclidarum deſcēſum argiui lacedemoniiq; miſ
ſis coloniis tum alias quaſdam tum inſulas occuparūt: inq; eis nōnullas
ab ſe hedificatas urbes: de quibus alias dicetur ī habitarūt: uerum haud
mirum debet uideri: cum plures qui geſta cretenſia ſcripſere admodum
diſſentiāt: nos quoq; ea: quæ nō omnes ſētiāt. ſcribere. eos enim ſumus
ſecuti: quos uero ſimiliora tradere exiſtiauimus. Quædā ab epimenide
theologo: q̄dā a doſiade: alia a ſoſicrate: nōnulli a laoſchernide ſumētes.

& de creta hactenus: Nunc ad leſbū tranſeamus. Hanc inſulā olim uariæ
gentes ad eam nauigātes incoluerunt.: pelaſgi primū eam tenuere cum
antæa deſerta eſſ&. Nā xanthus Triopi filius pelaſgoꝝ qui ex argo ue
nerant rex partē lyciæ tenens argis qui ſecū acceſſerant īpauit: deinde leſ
bum cultoribus uacuā petens agro pelaſgis diuiſo īſulam q̄ iſſa prius di
cebatur ab eis pelaſgiā uocauit. deīceps ſeptima ꝓgenie ob diluuium tē
pore deucalionis factum cum multi in ea interiſſent: accidit ut aquaꝝ īun
datione deſereretur. Macareus poſtea cum in eam ꝑueniſſet inſulæ pul
chritudine cōſpecta in ea ꝑmanſit: is erat ut heſiodus. Aliiq; poetæ non
nulli tradunt cyrenaici iouis filius: qui cum habitaret i oleno: q̄ patria tūc
iados nunc achaia dicitur aſſumens tū Ionas tum gentes alias nauigauit ī
leſbum: deīde tum uirtute īſulæ tū humanitate ac iuſtitia plurimū adau
ctis opibus ꝓpinquas īſulas poſſedit agris qui inculti erant diuiſis: poſt
hæc tēpora leſbus filius lapithi: qui erat ex cælo hippoti ſecundū quod
dam oraculi reſpōſum cum ſuis domeſticis nauigans in hanc īſulam ſum
pta ī uxorē Macharei filia mathynna noīe una cum ea ī inſula ꝑmanſit.
Cum uir factis clarus euaſiſſ& & īſulam ab ſe & populū leſbium cogno
minauit. Macareo p̄ter alias mytilene ac methynne filiæ ortæ ſunt: a qui
bus & ciuitates ſumpſere nomē. is cupiens ꝓpinquas īſulas ī poteſtatem
redigere colonia ī chium miſſa filiū ei p̄fecit: deīde alteꝝ deſtinauit in ſa
mum noīe cydrollum: qui in ea regnauit. Tertiæ coeneandrum p̄fecit re
gem: deinceps in Rhodum cum pluribus colonis miſit leucippum: quos
accolæ ꝓpter eoꝝ infrequentiam cōmunicatis agris libenti animo ſuſce
perunt. loca inſulæ oppoſita eo tēpore ꝓpter diluuium magna grauiq;
afficiebantur calamitate. Nam cōtinuis hymbribus ob corruptos terræ
fructus ſterilitate ſub orta īfectus aer peſtem urbibus intulit. īſulæ uero
uentis agitatæ cum aere eſſent ſalubri ac fertiles frugibus ſuos īcolas bea
tos reddidere. Ex quo ob rerum ubertatē fortunatæ ſunt cognominatæ
Nonnulli beatas a Macareo atq; iono: quoꝝ filii in eis regnauere dictas
uolunt. Hæ deniq; īſulæ omnibus ꝓpinquis non ſolum priſcis: ſed & no
ſtris quoq; tēporibus bonitate ſoli locoꝝq; amenitate: tum uero ſalubri
tate aeris foelicitate præſtant. itaq; uere dici foelices ac beatæ queunt.
Macareus uero in leſbo regnans legem ſcripſit ad cōmunem utilitatem:
quam leonem ab eius animantis uirtute robore appellauit: deinceps uero
nōnullis ſeculis poſt coloniam in leſbum miſſam īſula tenedos hoc pacto
inhabitata eſt. Tennus cycni filius īperauit coloniæ: q̄ eſt in troade uir

propter uirtutem inſignis. Hic cōgregatis colonis patriam linquens na uigauit in inſulam deſertam nomine leucophrin. diſtributis his qui cum eo acceſſerant inſulæ agris conditaq; urbe ab ſe tenedon inſulam uocauit is cum iuſte imperaret multis beneficiis omnibus gratus & magna uixit gloria: & poſt obitum inter deos relatus eſt. Nam templo illi conſtructo inſtitutis ſacris ad poſteriora uſq; ſecula ut deum coluerunt. Non autem uidentur ommittenda: quæ de eo qui urbem tennum condidit apud Tenedios memoriæ traduntur. Ferunt enim Cycnum patrem uxoris calumnia inductum filium tennum in arca poſitum in mare deieciſſe. Hæc tempeſtate acta cum in tenedum appuliſſet: Tennus mirabili deorum ope ſalutem conſecutus inſulæ poſtea imperauit Vir præclarus: Ac iuſtitia uirtutibuſq; aliis honores immortalium potitus. Verum propter cuiuſdam tibicinis teſtimonium: qui nouerce inſidiis fauerat: legem ſanxit: ne quis tibicem templum ingrederetur. Belli troiani tempore cum Achilles poſt græcorum in tenedum eſcenſionem urbem Tennum deleſſet: ſtatuerūt poſtea tenedii ut nulli deinceps liceret templo reſtituto in eo Achillem nominare: Poſteaq̄ de inſulis inſignibus rettulimus: nunc de minoribus ſcribemus. Cyclades īſulæ cum antæa uacuæ cultoribus eſſent: minos iouis ac europæ filius cretenſium rex: cuius terra mariq; imperium potens erat plurimum claſſe ualuit: Multaſq; ex creta colonias: maximeq; in cycladas inſulas miſit. Quarum plures adeptus populis diuiſit: aſiæ quoq; partem maritimā poſſedit. Quapropter & nonnullæ inſulæ portuſq; aſiæ a cretenſibus minoeq; nomen ſumpſere. Minos autem magnus imperio Rhadamantum fratrem uirum iuſtum rectumq; regni conſortem ī oras imperii ultimas ob inuidiam ablegauit. is ad inſulas Ioniæ cariæq; oppoſitas cum acceſſiſſ& Eritbro ciuitatem a ſuo nomine conditam conceſſit: in opinionem uero Ariadnis filium chio præfecit: quæ omnia ante bellū troianum acta ſunt. Deleta troia cares opibus aucti claſſeq; admodum ualidi: cum cyclades īſulas ſubegiſſent: ex quibuſdam cretenſes penitus eiecere. Nonnulli una cum eis ut communi patria uſi ſunt. Græci poſtea expulſis inde caribus barbaris plures ex eis tenuerunt: quibus de rebus ſuo loco ſcribetur a nobis:.

FINIS.

CORNELII TACITI ILLVSTRISSIMI HISTORICI DE SITV MORIBVS ET POPVLIS GERMANIAE LIBELLVS AVREVS.

ERMANIA Omnis a gallis rhetiiſq; & pannoniis: Rheno: & Danubio fluminibus: a ſarmatis: daciſq; mutuo metu aut mōtibus ſeparatur. Cætera oceāus ambit latos ſinus & īſulaꝝ īmenſa ſpatia cōplectens. Nup̄ cognitis quibuſdā gentibus: ac regibus: quos bellū ap̄uit. Rhenus rheticaꝝ alpiū ī acceſſo ac p̄cipiti uertice ortus: modico flexu in occidentē uerſus ſeptētrionali oceano miſcetur. Danubiuſ molli & clementer edito mōtis Arbonæ iugo effuſus plures populos adit: donec in pōticū mare ſex meatibus erumpit. Septimū enī os paludibus hauritur. Ip̄os Germanos īdigenas crediderī: minimeq; aliaꝝ gentiū aduētibus & hoſpitiis mixtos: quia nec terra olī: ſed claſſibus aduehebātur: qui mutare ſedes quærebāt. & īmenſus ultra: utq; ſic dixerī aduerſus oceanus raris ab orbe noſtro nauibus aditur. Quis porro p̄ter periculū horridi & ignoti maris Aſia: aut Africa aut Italia relicta Germaniā peteret: īformē. terris aſpam cælo triſtē cultu: aſpectuq;: niſi ſi patria ſit? celebrāt carminibus ātiquis: quod unū apud illos memoriæ & ānaliū genus ſit: Tuiſtonē deū terra editum & filiū Mannum originē gentis cōditoriſq;. Māno tris filios aſſignāt e quoꝝ nominibus ꝓximi oceano Ingaeuones. Medii herminones. Cæteri Iſtaeuones uocētur. Quidā autē licētia uetuſtatis pluris deo ortos: pluresq; gentis appellationes: Marſos: Gambriuios: Suenos: Vādalios affirmāt. Eaq; uera: & antiqua nomina. Cæteꝝ Germaniæ uocabulū recēs: & nup̄ additū: quoniā: qui primi Rhenū trāſgreſſi Gallos expulerīt: ac nūc Tūgri. tunc Germani uocati ſint. Ita nationis nomen. nō gētis eualuiſſe paulati. Vt oēs primū a uictore ob metū. mox a ſe ip̄is īuēto noīe Germani uocarentur. Fuiſſe apud eos & herculem memorant Primumq; oīum uiroꝝ fortiū ituri ī prælia canunt. Sunt illis hæc quoq; carmina. quoꝝ relatu. quem Baritū uocāt. accēdunt animos. futuræq; pugnæ fortunā ip̄o cantu augurantur. Terrent enī. trepidant ue. prout ſonuit acies. Nec tam uoces illæ. q̄ uirtutis cōcentus uidentur. Affectatur p̄cipue aſpitas ſoni. & fractū murmur obiectis ad os ſcutis. quo plenior & grauior uox repcuſſu intumeſcat. Cæteꝝ & ulyxem quidam opinantur longo illo & fabuloſo errore in hunc oceanum delatum adiſſe germaniæ

terras.Aſciburgiumqꝫ:quod in ripa Rheni ſitū hodie īcolitur ab illo cō
ſtitutum nominatūqꝫ Aram quinetiā ulyxi cōſecratā
adiecto laertæ patris nomine eodē loco olim reptam.monimentaqꝫ & tu
mulos quoſdā græcis litteris inſcriptos in cōfinio Germaniæ Rhetiæqꝫ
adhuc extare:quæ neqꝫ cōfirmare argumētis:neqꝫ refellere in aīo eſt.Ex
ingenio ſuo quiſqꝫ demat:uel addat finem.Ipē eoꝝ opinionibus accedo
qui germaniæ populos nullis aliis aliaꝝ nationum cōnubiis infectos pro
priam:& ſinceram & tantū ſui ſimilē gentem extitiſſe arbitrātur. Vnde
habitus quoqꝫ corpoꝝ:quanq̄ in tāto hoīum numero idem:omnibus tru
ces & cerulei oculi:rutilæ comæ:magna corpora & tantū ad īpetum uali
da:laboris atqꝫ operum nō eadē patientia.minimeqꝫ ſitim:æſtumqꝫ tole
rare frigora atqꝫ in ediam cælo ſolo ue aſſueuerunt. Terra & ſi aliquanto
ſpecie differt:in uniuerſū tamē aut ſiluis horrida: aut paludibus foeda:
humidior qua gallias uentoſior.qua noricum ac pannoniam aſpicit.ſatis
ferax.frugiferaꝝ arboꝝ īpaciens.pecoꝝ fecunda:ſed plerumqꝫ īprocera.
ne armentis quidē ſuus honor:aut gloria frontis.numero gaudēt eæqꝫ
ſolæ & gratiſſimæ opes ſunt:Argentū & aurum ꝓpitii an irati dii nega
uerint dubito.Nec tamen affirmauerim nullam germaniæ uenā argentū
aurum ue gignere.quis enī ſcrutatus eſt?poſſeſſione & uſu haud ꝓinde
afficiuntur.Eſt uidere apud illos argentea uaſa legatis & principibus eo
rum muneri data nō in alia uilitate:q̄ quæ humo finguntur.quanq̄ pro
ximi ob uſum cōmercioꝝ aurum & argentū in ꝑcio habēt.formaſqꝫ quaſ
dā noſtræ pecuniæ agnoſcunt:atqꝫ eligunt.Interiores ſimplicius & an
tiquius ꝑmutatione mertium utūtur.pecuniā ꝓbant ueterem & diu notā
ſerratos bigatoſqꝫ.Argentū quoqꝫ magis q̄ auꝝ ſequuntur nulla affectio
ne animi:ſed quia numerus argenteoꝝ facilior uſui eſt promiſcua ac uilia
mercantibus.Ne ferrum quidē ſupereſt ſicut ex genere teloꝝ colligitur.
Rari gladiis:aut maioribus lāceis utuntur haſtas uel ipſoꝝ uocabulo fra
meas gerūt anguſto & breui ferro:ſed ita acri & ad uſum habili ut eodē
telo:ꝓut ratio poſcit uel cominus uel eminus pugnent.& eques quidem
ſcuto frameaqꝫ cōtentus ē.pedites & miſſilia ſpargūt. plura ſinguli atqꝫ ī
īmenſū uibrāt.nudi aut ſagulo leues:nulla cultus iactatio.Scuta tantū le
ctiſſimis coloribus diſtīgūt paucis loricæ.Vix uni alteri ue caſſis:aut ga
leæ.Equi nō forma nō uelocitate cōſpicui:ſed nec uarietate gyros ī morē
noſtrū docentur.In rectū aut uno flexu dextros agunt ita cōiuncto orbe
ut nemo poſterior ſit.in uniuerſū æſtimanti plus penes peditē roboris.

eoq; mixti ꝑl'antur:apta & cõgruente ad equeſtrẽ pugnã uelocitate pe ditum:quos ex omni iuuentute delectos ante aciẽ locant. Difinitur & nu merus. Centeni ex ſingulis pagis ſunt. Idq; ipſũ inter ſuos uocantur:& quod primo numerus fuit:iam nomen & honor eſt. Acies ꝑ cuneos cõpo nitur cedere loco: dũmodo rurſus iſtes cõſilii q̃ formidinis arbitrantur. Corpora ſuoꝝ etiã in dubiis præliis referunt. Scutum reliquiſſe ꝓcipuũ flagitium:nec aut ſacris adeſſe:aut cõcilium iire ignominioſo fas:multiq; ſuperſtites belloꝝ infamiã laqueo finierunt. Reges ex nobilitate. Duces ex uirtute ſumunt. Nec regibus infinita ac libera poteſtas:& duces exem plo potius q̃ iperio:ſi prompti ſi cõſpicui:Si ante aciem agant admiratio ne præſunt. Cæteꝝ neq; animaduertere neq; uiuere neq; uerberare qui dem niſi ſacerdotibus permiſſum nõ quaſi i poenã nec ducis iuſſu: ſed ue lut deo iperante quem adeſſe bellãtibus credunt effigieſq; & ſigna quæ dam detracta lucis in ꝑlium ferunt quodq; ꝓcipuum fortitudinis icitamẽ tum eſt:nõ caſus nec fortuita cõglobatio turmam:aut cuneum facit: ſed familiæ & ꝓpiquitates & in ꝓximo pignora. Vnde ululatus foeminaꝝ audiri unde uagitus ifantium.hi cuiq; ſanctiſſimi teſtes.hi maximi lauda tores. Ad matres ad cõiuges uulnera ferũt nec illæ numerare nec exigere plagas pauẽt ciboſq; & hortamia pugnãtibus geſtãt. Memoriæ ꝓditur quaſdam acies iclinatas iam & labãtes a foeminis reſtitutas cõſtãtia præ cum & obiectu peccatoꝝ & mõſtrata cominus captiuitate:quam lõge im patiẽtius foeminaꝝ ſuaꝝ nomine timẽt adeo ut efficacius obligẽtur ani mi ciuitatum:quibus iter obſides puellæ quoque nobiles imperãtur. In eſſe quietiam ſanctum aliquid & prouidum putant nec aut cõſilia earum aſpernãtur aut reſpõſa negligũt. Vidimus ſubdiuo Veſpaſiano Veledã diu apud pleroſque numinis loco habitam. Sed & olim Auriniã & com pluris alias uenerati ſũt nõ adulatione nec tanq̃ facerẽt deas. Deoꝝ ma xime Mercuriũ colũt:cui certis diebus humanis quoque hoſtiis litare fas habẽt. Herculem ac Martẽ cõceſſis animalibus placant. Pars ſuenoꝝ & iſidi ſacrificat. Vnde cã & origo pegrino ſacro parum cõperi niſi quod ſi gnum ipſũ i modũ liburnæ figuratum docet adiectam religiõem. Cæte rum nec cohibere parietibus deos neque i ullam humani oris ſpẽm aſſimi lare ex magnitudie cæleſtium arbitrãtur. lucos ac nemora cõſecrãt deoꝝ que noibus appellãt ſecretũ illud quod ſola reuerẽtia uidẽt. Auſpicia ſor teſque ut qui maxime obſeruãt. Sortiũ cõſuetudo ſimplex uirgam frugi feræ arbori deciſam i ſurculos amputãt eoſque notis quibuſdã diſcretos

ſuper candidam ueſtē temere ac fortuito ſpargunt. mox ſi publice cōſule
tur ſacerdos ciuitatis ſin priuatī ipſe pater familiæ p̄catus deos cælūq̄
ſuſpiciens ter ſingulos tollit. ſublatos ſecundū īpreſſam ante notā inter
pretatur. Si ꝓhibuerunt nulla de eadē re ī eundē diem cōſultatio. Sin p
miſſum auſpicioꝝ adhuc fides exigitur. & illud quidē etiā hic notū auiū
uoces: uolatuſq̄ īterrogare. Propriū gentis equoꝝ quoq̄ p̄ſagia ac moni
tus expiri. publice aluntur iiſdem nemoribus ac lucis cādidi & nullo mor
tali ope cōtacti: quos p̄ſſos ſacro curru ſacerdos ac rex uel princeps ciuita
tis comitantur. hinnitus ac fremitus obſeruāt. Nec ulli auſpicio maior fi
des nō ſolū apud plebē: ſed apud ꝓceres apud ſacerdotes. Se enim mini
ſtros deoꝝ illos cōſcios putant. Eſt & alia obſeruatio auſpicioꝝ: qua gra
uiū belloꝝ euentus explorant. Eius gentiſ cū q̄ bellum eſt captiuum quo
quo mō īterceptum cum electo popularium ſuoꝝ patriis quēq̄ armis cō
mittunt. Victoria huius uel illius ꝓ p̄iudicio accipitur. De minoribus re
bus prīcipes cōſultant: de maioribus oēs ita tamen ut ea quoq̄ quoꝝ pe
nes plebē arbitriū eſt: apud principes ꝑtractentur. Coeunt niſi quid for
tuitum & ſubitū īcidit certis diebus: cū aut inchoatur luna aut impletur.
Nam agendis rebus hoc auſpicatiſſimū initiū credunt: nec dieꝝ numeꝝ
ut nos ſed noctium cōputant. Sic cōſtituunt ſic cōdicunt nox ducere diē
uidetur. Illud ex libertate uitium: quod nō ſimul nec iuſſi cōueniunt: ſed
& alter & tertius dies cunctatione coeuntium abſumitur. Vt turbæ placu
it cōſidunt armati. Silentium per ſacerdotes quibus tum & coercendi ius
eſt īperatur. Mox rex uel princeps prout ætas cuiq̄ prout nobilitas ꝓut
decus belloꝝ ꝓut facundia eſt audiuntur auctoritate ſuadēdi magiſq̄ iu
bendi poteſtate. Si diſplicuit ſententia fremitu aſpernantur. Sin placuit
frameas concutiunt. honoratiſſimum aſſenſus genus eſt armis laudare. li
cet apud concilium accuſare quoq̄ & diſcrimen capitis intendere. Diſtin
ctio poenaꝝ ex dilecto. proditores & tranſfugas arboribus ſuſpendunt.
Ignauos & ībelles & corpore infames ceno ac palude iniecta inſup crate
mergunt. Diuerſitas ſupplicii illuc reſpicit tanq̄ ſcelera oſtendi oporteat
dum puniuntur flagitia abſcōdi. Sed & leuioribus delictis ꝓ modo poe
narum equoꝝ pecoꝝq̄ numero cōuicti multantur. pars multæ regi uel ci
uitati pars ipſi qui uindicatur uel ꝓpinquis eius exoluitur. Eliguntur in
iiſdem cōciliis & prīcipes: qui iura p pagos uicoſq̄ reddunt. Centeni ſin
gulis ex plebe comites cōſilium ſimul & auctoritas adſunt. Nihil autem
neq̄ publicæ neq̄ priuatæ rei: niſi armati agūt. Sed arma ſumere. nō āte

cuiq̄ moris:q̄ ciuitas ſuffectuꝝ ꝓbauerit. Tū eum in ipſo cōcilio uel prīci
pum aliquis uel pater uel ꝓpiquus ſcuto frameaq; iuuenem ornant: hæc
apud illos toga hic primus iuuentæ honos ante hoc domus pars uidētur
mox rei.p.īſignis nobilitas aut magna patrū merita prīcipiis dignationē
etiā adoleſcentulis aſſignāt: cæteris robuſtioribus ac iampridē ꝓbatis ag
gregātur: nec rubor īter comites aſpici. Gradus quinetiā ipſe comitatus
habet iudicio eius quem ſectātur: Magnaq; & comitū æmulatio: quibus
primus apud prīcipem ſuū locus & prīcipū. Cui plurimi & accerrimi co
mites hæc dignitas hæ uires magno ſemp electoꝝ iuuenū globo circun
dari ī pace decus ī bello p̄ſidiū: nec ſolū ī ſua gente cuiq;: ſed apud finiti
mas quoq; ciuitates id nomē ea gloria eſt: ſi numero ac uirtute comitatus
emineat. Expetuntur enī legationibus & muneribus ornātur & ipſa ple
rumq; fama bella ꝓfligant: Cū uentū ī aciem turpe prīcipi uirtute uinci
turpe comitatui uirtutē prīcipis nō æquare. Iā uero īfame in oēm uitam
ac ꝓbroſum ſupſtitem prīcipi ſuo ex acie receſſiſſe: Illum defendere tueri
ſua quoq; fortia facta gloriæ eius aſſignare: prīcipum ſacramentū eſt. Prī
cipes pro uictoria pugnāt: Comites pro prīcipe: Si ciuitas in qua orti ſūt
lōga pace & otio torpeat pleriq; nobiliū adoleſcentiū petūt ultro eas na
tiones quæ tū bellū aliquod gerūt quia & ingrata genti quies & facilius
inter ancipitia clareſcāt magnūq; comitatum nō niſi ui belloq; tueare exi
gunt enī principis ſui liberalitate illum bellatorem equū: illam cruentam
uictricemq; frameā. Nam epulæ & quanq̄ incompti: largi tamen appara
tus ꝓ ſtipendio cædunt: Materia munificentiæ ꝑ bella & raptus: nec ara
re terrā aut expectare annum tam facile ꝑſuaſeris: q̄ uocare hoſtes & uul
nera mereri pigrum quinimmo & iners uidetur ſudore acquirere: quod
poſſis ſanguine parare. Quotiens bella nō ineunt nō multū uenatibus:
plus ꝑ ocium tranſigunt dediti ſomno ciboq; fortiſſimus quiſq; ac belli
coſiſſimus nihil agēs delegata domus & penatiū & agroꝝ cura foeminis
ſenibuſq; & infirmiſſimo cuiq; ex familia. Ipſi habēt mira diuerſitate na
turæ: cū iidem hoīes ſic ament inertiā & oderint quietem. Mos eſt ciui
tatibus ultro ac uiritī cōferre prīcipibus uel armentoꝝ uel frugū quod ꝓ
honore acceptum etiā neceſſitatibus ſubuenit. Gaudēt præcipue finiti
maꝝ gentium donis quæ nō modo a ſingulis ſed publice mittuntur. Ele
cti equi magna arma phaleræ torqueſq; iā & pecuniā accipere docuimus
Nullas germanoꝝ populis urbes habitari ſatis notum eſt ne pati quidē
inter ſe iūctas ſedes. Colunt diſcreti ac diuerſi ut fōs ut cāpus ut nemus

placuit. Vicos locāt nō in noſtꝝ morē cōnexis & coherentibus ædificiis Suam quiſq; domū ſpacio circundat ſiue aduerſus caſus ignis remediū ſiue inſcitia ædificādi. Ne cementoꝝ quidē apud illos aut tegulaꝝ uſus. Materia ad oīa utuntur īformi: & citra ſpēm aut delectationē. Quædā loca diligentius illinunt terra ita pura & ſplēdente: ut picturā ac liniamēta coloꝝ imitetur. Solent & ſubterraneos ſpecus apire. eoſq; multo īſup fimo onerāt ſuffugiū hyemi & receptaculū frugibus: quia rigorē frigoꝝ eiuſmodi locis molliunt: & ſi quando hoſtis aduenit apta populatur. Abdita aūt & defoſſa aut ignorantur aut eo ipſo fallunt quod q̄renda ſunt. Tegumen oībus ſagum fibula aut ſi deſit ſpina cōſertum. Cætera īecti totos dies iuxta focū atq; ignem agunt. Locupletiſſimi ueſte diſtinguntur nō fluitante ſicut ſarmathæ ac parthi: ſed ſtricta & ſingulos artus exprimente. Gerunt & feraꝝ pelles ꝓximi ripæ negligenter. Vlteriores exquiſitius ut quibus nullus p comercia cultus. Eligunt feras & detracta uelamina ſpargunt maculis pellibuſq; beluaꝝ quas exterior oceanus atq; ignotū mare gignit: nec alius foeminis q̄ uiris habitus: niſi quod foemīæ ſæpius lineis amictibus uelantur: eoſq; purpura uariant partēq; ueſtitus ſupioris ī manicas nō extendunt: nudæ brachia ac lacertos: ſed & ꝓxima pars pectoris patet: quanq̄ ſeuera illic matrimonia nec ullam moꝝ partē magis laudaueris. Nam ꝓpe ſoli barbaroꝝ ſingulis uxoribus cōtenti ſūt exceptis admodū paucis qui nō libidine ſed ob nobilitatem plurimis nuptiis ambiuntur. Dotem nō uxor marito: ſed uxori maritus offert. Inter ſunt parentes & ꝓpinqui ac munera ꝓbant. Munera nō ad delitias muliebres q̄ſita: nec quibus noua nupta comatur: ſed boues & frenatū equū & ſcutum cum framea gladioq;. In hæc munera uxor accipitur atq; inuicem ipſa armoꝝ aliquid uiro affert hoc maximū uinculū. hæc arcana ſacra hos coniugales deos arbitrantur: ne ſe mulier extra uirtutum cogitationes extraq; belloꝝ caſus putet. Ipſis incipientis matrimonii auſpiciis admonetur: uenire ſe laboꝝ periculoꝝq; ſociam idem ī pace idem in prælio paſſuram auſurāq; hoc iuncti boues hoc paratus equus hoc data arma denuntiant. Sic uiuendū ſic peundum. accipere ſe quæ liberis īuiolata: ac digna reddat: q̄ nurus accipiant rurſus quæ ad nepotes referantur. Ergo ſepta pudicitia agunt. nullis ſpectaculoꝝ illecebris nullis cōuiuioꝝ irritationibus corruptæ. Litterarum ſecreta uiri pariter ac foeminæ ignorant. Pauciſſima ī tam numeroſa gente adulteria. quoꝝ poena pſens & maritis pmiſſa. acciſis crinibus nudatam coram ꝓpinquis expellit domo maritus

ac poēm uicum uerbere agit. Publicatæ enī pudicitiæ nulla uenia: nō forma: nō ætate: non opibus maritū inuenit. Nemo enī illic uitia ridet. nec corrumpe & corrumpi ſæculū uocatur. Melius quidē adhuc eæ ciuitates in quibus tantum uirgines nubunt: & cū ſpe uotoq; uxoris ſemel trāſigitur. Sic unum accipiunt maritū: quomō unum corpus: unāq; uitā: ne ulla cogitatio ultra ne lōgior cupiditas ne tanq̄ maritū: ſed tanq̄ matrimoniū ament. Numerꝝ liberorꝝ finire aut quenq̄ ex agnatis necare flagitium habetur pluſq; ibi boni mores ualent q̄ alibi bonæ leges. In omni domo nudi ac ſordidi. In hos artus. ī hæc corpora: q̄ miramur excreſcunt. Sua quēq; mater uberibus alit. nec ancillis ac nutricibus delegantur. Dnūm ac ſeruum nullis educatiōis delitiis dinoſcas. Inter eadē pecora ī eadem humo degunt donec ætas ſeparet īgenuos uirtus agnoſcat. Sera iuuenū uenus eoq; inexhauſta pubertas: nec uirgines feſtinantur eadē iuuenta: ſimilis ꝓceritas. pares ualidæq; miſcentur: ac robora parentū liberi referunt. Sororꝝ filiis idem apud auunculū: qui ad patrem honor. Quidā ſāctiorem arctioremq; hunc nexum ſanguinis arbitrātur. & ī accipiendis obſidibus magis exigunt tanq̄ & in aīum firmius & domum latius teneāt: hæredes tamen ſucceſſoreſq; ſui cuiq; liberi & nullum teſtamentū. Si liberi nō ſūt ꝓximus gradus in poſſeſſione fratres patrui auunculi: quanto plus ꝓpinquorꝝ quo maior affinium numerus tanto gratior ſenectus: nec ulla orbitatis præcia. Suſcipere tā inimicitias ſeu patris ſeu ꝓpinqui: q̄ amicitias neceſſe eſt nec īplacabiles durant. Luitur enim etiā homicidium certo armentorꝝ ac pecorꝝ numero recipitque ſatiſfactionem uniuerſa domus utiliter in publicum quia piculoſiores ſunt inimicitiæ iuxta libertatem. Cōuictibus & hoſpitiis nō alia gens effuſius indulget. Quencunque mortalium arcere tecto nefas habetur ꝑ fortuna quiſque apparatis epulis excipit: Cum defecere qui mō hoſpes fuerat mōſtrator hoſpitii & comes ꝓximam domum nō īuitati adeunt nec intereſt pari humanitate accipiuntur. Notum ignotūque quantum ad ius hoſpitis nemo diſcernit: Abeunti ſi quid popoſcerit concedere moris & poſcēdi inuicem eadem facilitas: Gaudent muneribus ſed nec data īputāt nec acceptis obligātur: Victus inter hoſpites comis ſtatim e ſomno quem plerūque ī diem extrahūt lauantur ſæpius calida ut apud quos plurimū hyems occupat lauti cibū capiunt: Separatæ ſīgulis ſedes & ſua cuique mēſa: Tū ad negotia nec mīnus ſæpe ad cōuiuia procædunt armati diem noctemque cōtinuare potādo nulli probrum. Crebræ ut īter uinulētos rixæ. Raro cōuiciis ſæpius

cæde & uulneribus tranſiguntur. Sed de recōciliatis inuicē inimicitiis: & iungendis affinitatibus: & adſciſcendis prĩcipibus de pace deniq; ac bello pleꝝq; in cōuiuiis cōſultāt: tāq̄ nullo magis tēpore aut ad ſiplices cogitationes pateat aĩus aut ad magnas ĩcaleſcat. Gens nō aſtuta nec callida apit adhuc ſecreta pectoris licentia ioci. Ergo detecta & nuda oĩum mens poſtera die retractatur & ſalua utriuſq; tēporis ratio ē. Deliberāt dū fingere neſciunt. Cōſtituunt dū errare non poſſunt potui humor ex ordeo aut frumento in quandā ſimilitudinē uini corruptus ꝓximi ripæ & uinū mercantur. Cibi ſimplices agreſtia poma recens fera aut lac cōcretū: ſine apparatu ſine blandimentis expellunt famē. aduerſus ſitī non eadē tēperantia. Si ĩdulſeris ebrietati ſuggerēdo quantū cōcupiſcunt haud minus facile uitiis q̄ armis uincentur. Genus ſpectaculoꝝ unū atq; ĩ omni cætu idem. Nudi iuuenes quibus id ludicrū eſt ĩter gladios ſe atq; infeſtas frameas ſaltu iaciunt. Exercitatio artē parat ars decorem non in quæſtum tamen aut mercedem q̄uis audacis laſciuiæ p̄cium eſt uoluptas ſpectantium. Aleam quod mirere ſobrii inter ſeria exercent tanta lucrandi ꝑdendiue temeritate ut cum oĩa defecerūt extremo ac nouiſſimo iactu de libertate ac de corpore cōtendant. Victus uoluntariā ſeruitutē adit. Quāuis iunior q̄uis robuſtior alligari ſe ac uenire patitur. Ea eſt in re praua ꝑuicatia. Ipſi fidem uocant. Seruos conditionis huius ꝑ comercia tradunt ut ſe quoq; pudore uictoriæ exoluant. Cæteris ſeruis non in noſtꝝ morē deſcriptis ꝑ familiā miniſteriis utuntur. Suā quiſq; ſedē: ſuos penates regit Frumenti modū dominus aut pecoris aut ueſtis ut colono ĩiungit. & ſeruus hactenus paret. Cætera domus officia uxor ac liberi exequūtur. Verberare ſeruū: ac uinculis & ope coercere raꝝ. Occidere ſolent nō diſciplina & ſeueritate ſed ĩpetu & ira ut inimicū: niſi quod ĩpune ē. Liberti non multū ſupra ſeruos ſunt. Raro aliquod momentū ĩ domo nunq̄ ĩ ciuitate exceptis duntaxat iis gētibus: q̄ regnantur. Ibi enĩ & ſup ĩgenuos & ſuper nobiles aſcendunt. Apud cæteros ĩpares libertini libertatis argumētum ſunt. foenus agitare & in uſuras extēdere ignotū. Ideoq; magis ſeruatur q̄ ſi uetitū eſſ&. Agri ꝓ numero cultoꝝ ab uniuerſis uices occupantur quos mox inter ſe ſecundū dignationē partiuntur: facilitatē partiendi campoꝝ ſpatia p̄ſtant. Arua per annos mutant. & ſupereſt ager: nec enĩ cum ubertate & amplitudine ſoli laborare cōtendunt ut pomaria conſerant: & prata ſeparent & ortos rigent: Sola terræ ſeges ĩperatur. Vnde ānum quoq; ipſū nō in totidē digerūt ſpecies: hyems & uer & æſtas

intellectum ac uocabula habent. Autumni perinde nomē ac bona ignorā
tur. Funeꝝ nulla ambitio. Id ſolum obſeruatur ut corpora claroꝝ uiroꝝ
certis lignis crementur. Struē rogi nec ueſtibus nec odoribus cumulant
ſua cuiꝗ arma. quorundā igni & equus adiicitur. Sepulchꝝ ceſpes erigit
Monumentoꝝ arduum & peroperoſum honorem ut grauem defunctis
aſpernantur. Lamenta ac lachrymas cito: dolorem & triſtitiam tarde po
nunt. Foeminis lugere honeſtum eſt. Viris meminiſſe. Hæc ī cōmune de
omnium germanoꝝ origine ac moribus accipimus. Nunc ſingulaꝝ gen
tium īſtituta rituſꝗ quatenus differāt. Quæ nationes e germania ī gal
lias cōmigrauerint expediam. Validiores olim galloꝝ res fuiſſe ſummus
auctoꝝ diuus Iulius tradit: eoꝗ credibile eſt etiā gallos in germaniā trāſ
greſſos. Quantulū enim amnis obſtabat: quo minus ut quæꝗ gens eua
luerat occuparet permutaretꝗ ſedes promiſcuas adhuc & nulla regnoꝝ
potentia diuerſas. Igitur inter hercyniam ſiluam: Rhenumꝗ & Moeni
amnes heluetii: Vlteriora Boii: Gallica utraꝗ gens tenuere: Manet ad
huc Boiemi nomē: ſignificatꝗ loci ueterem memoriā q̄uis mutatis culto
ribus. Sed utrum Araniſci in pannoniam: ab oſis germanoꝝ natiōe: an
oſi ab Araniſcis in germaniam cōmigrauerit: cum eodem adhuc ſermone
inſtitutis moribus utantur incertum eſt: quia pari olim īopia ac libertate
eadem utriuſꝗ ripæ bona malaꝗ erāt. Treueri & Neruli circa affectatio
nem Germaniæ originis ultro ambitioſi ſunt tanq̄ p hāc gloriam ſāgui
nis a ſimilitudine & inertia galloꝝ ſeparētur. Ipſam rheni ripam haud
dubie germanoꝝ populi colūt. Vāgiones Treboci Nemetes Nubii qui
dem quanq̄ Romana colonia eſſe meruerint: ac libētius Agrippinēſes cō
ditoris ſui nomine uocētur: origine erubeſcūt. Tranſgreſſi olim & expe
rimento fidei ſuper ipſam rheni ripam collocati ut arcerēt nō ut cuſtodi
rētur Omnium harum gentium uirtute præcipui Batauii nō multum ex
ripa: ſed inſulam rheni amnis colūt. Chattorum quōdam populus & ſe
ditione domeſtica in eas ſedes trāſgreſſus: in quibus pars romani impe
rii fierent. Manet honos & antiquæ ſocietatis inſigne: nam nec tributis
cōtemnuntur: nec publicanus atterit exempti oneribus & collatōibus &
tantum in uſum præliorum ſepoſiti uelut tela atꝗ arma bellis reſeruan
tur. Eſt in eodem obſequio & Mattiacorum gens. Protulit enim magni
tudo populi ro. ultra rhenum ultraꝗ ueteres terminos impii reuerētiam
Ita ſede finibuſꝗ ī ſua ripa mēte animoꝗ nobiſcum agunt. Cætera ſimi
les Batauis: niſi ꝙ ipō adhuc terræ ſuæ ſolo: & cælo acrius aīantur. Nō

numeramus ĩter germaniæ populos q̃q̃ tráns rhenũ danubiũq; conſede rint eos qui decumates agros exercent. Leuiſſimus quiſq; gallorꝝ & ĩopia audax dubiæ poſſeſſionis ſolũ occupauere. Mox limite acto ꝓmotiſq; p̄ſidiis ſinus ĩperii & pars ꝓuinciæ habentur. Vltra hos chatti initiũ ſedis ab hercinio ſaltu ĩchoant nõ ita effuſis ac paluſtribus locis: ut cæteræ ciuitates in quas germania pateſcit durant. Si quidẽ colles paulatĩ rareſcunt & chattos ſuos ſaltus hercinius ꝓſequitur: ſimul atq; deponit duriora gẽti corpora ſtricti artus minax uultus & maior animi uigor. Multũ ut ĩter germanos rationis ac ſolertiæ: p̄ponere electos audire p̄poſitos: noſſe ordines ĩtelligere occaſiones differre ĩpetus diſponere diẽ uallare noctẽ fortunã inter dubia: uirtutẽ inter certa numerare: quodq; rariſſimũ: nec niſi ratione diſciplinæ cõceſſum: plus reponere ĩ duce q̃ in exercitu. Omne robur ĩ pedite: quẽ ſup arma ferramẽtis quoq; & copiis cohonerãt: alios ad p̄lium ire uideas: chattos ad bellũ rari ex curſus & fortuita pugna: equeſtriũ ſane uirium id ꝓprium: cito parare uictoriã cito cædere. Velocitas iuxta formidinẽ. cuntatio ꝓpior cõſtantiæ eſt & aliis germanorꝝ populis uſurpatũ. Raro & priuata cuiuſq; audentia apud chattos ĩ cõſenſũ uertit. ut primũ adoleuerit crinẽ barbãq; ſummittere. nec niſi hoſte exſo exuere uotiuũ obligatumq; uirtuti oris habitum. Sup ſanguinem & ſpolia reuelant frõtes: ſeq; tum demum p̄cia naſcendi rettuliſſe. dignoſq; patria ac parẽtibus ferũt. Ignauis & ĩ bellibus manet ſqualor. Fortiſſimus quiſq; ferreum inſup anulũ ignominioſũ id genti: uelut uinculum geſtat: donec ſe cæde hoſtis abſoluat. Plurimis chattorꝝ hic placet habitus. Iãq; canent ĩſignes & hoſtibus ſimul ſuiſq; mõſtrati: oĩum penes hos initia pugnarꝝ. hæc prima ſemp acies uiſu noua. Nã ne ĩ pace quidẽ uultu mitiore mãſueſcunt. Nulli domus aut ager aut aliqua cura: ꝓut ad quenq; uenere aluntur. ꝓdigi alieni cõtemptores ſui donec exanguis ſenectus tã duræ uirtuti ĩpares faciat. Proximi chattiſ certum iã alueo rhenum quiq; termĩnus eſſe ſufficiat. Vſipi ac Teneteri colunt. Teneteri ſup ſolitum bellorꝝ decus equeſtris diſciplinæ arte p̄cellunt. Nec maior apud chattos peditum laus: q̃ teneteris equitum. Sic ĩſtituere maiores. poſteri imitãtur. Hi luſus infantium. hæc iuuenum æmulatio. Perſeuerãt ſenes inter familiã & penates & iura ſucceſſionum equi traduntur. Excipit filius: nõ ut extera maximus natu: ſed prout ferox bello & melior. Iuxta Teneteros Bructeri olim occurrebãt. Nunc chamauos & angriuarios ĩmigraſſe narratur pulſis Bructeris ac penitus exciſis uicinarꝝ cõſenſu nationũ ſeu ſuperbiæ

odio:ſeu p̄dæ dulcedine:ſeu fauore quodā erga nos deoꝝ. Nam ne ſpe
ctaculo quidē p̄lii īuidere ſup.lx.millia nō armis teliſq; romāis:ſed quod
magnificentius eſt oblectationi oculiſq; ceciderunt. Maneat q̄ſo duretq;
gentibus ſi nō amor noſtri at certe odium ſui:quando in urgentibus īpe
rii fatis nihil iam p̄ſtare fortuna maius pōt:q̄ hoſtiū diſcordiam. Angri
uarios & chamauos a tergo Dulgibini & chaſuari cludunt.aliæq; gētes
haud ꝓinde memoratæ a fronte friſii excipiunt. Maioribus minoribuſq;
friſis uocabulū eſt.ex mō uiriū utræq; nationes uſq; ad oceanū rheno p̄
texuntur.ambiuntq; īmenſos īſup lacus & romanis claſſibus nauigatos.
Ipſū quinetiā oceanū illa tentauimus.& ſupeſſe adhuc herculis colūnas
fama uulgauit:ſeu adiit hercules.ſeu quicquid ubiq; magnificū eſt ī clari
tatē eius referre cōſenſimus.Nec defuit audentia Druſo germanico.Sed
obſtitit oceanus ī ſe ſimul atq; in herculē īquiri. Mox nemo tēptauit.Sā
ctiuſq; ac reuerentius uiſū de actis deoꝝ credere q̄ ſcire.Hactenus in occi
dentē germaniā nouimus.In ſeptentrionē īgenti flexu redit.Ac primo
ſtati chaucoꝝ gens q̄q̄ īcipiat a friſis ac partē litroris occupet:oīum quas
expoſui gentium lateribus obtenditur:donec in chattos uſque ſinuetur
tam īmenſum terraꝝ ſpacium nō tenēt tantum chauci: ſed & īplent.Po
pulus inter germanos nobiliſſimus quique magnitudinē ſuam malit iuſti
tia tueri ſine cupiditate ſine impotētia quieti ſecretique nulla ꝓuocāt bel
la.nullis raptibus aut latrociniis populantur.Id p̄cipuum uirtutis ac uiri
um præcipuū argumentū eſt: quod ut ſuperiores agant.nō per iniurias
aſſequuntur.Prōpta tamē oībus arma ac ſi res poſcat exercitus:plurimū
uiroꝝ equoꝝque.& quieſcentibus eadē fama In latere chaucoꝝ: chatto
rumque cheruſci nimiā ac marcētem diu pacē illaceſſiti nutrierunt.idque
iocundius q̄ tutius fuit:quia inter īpotentes & ualidos falſo quieſcas.ubi
manu agitur modeſtia ac ꝓbitas noīe ſuperioris ſunt.Ita qui olim boni
æquique cheruſci nūc inertes ac ſtulti uocātur.Chattis uictoribus fortu
na in ſapientiā ceſſit.Tacti ruina cheruſcoꝝ & foſi cōtermina gēs aduer
ſarum rerum ex æquo ſocii ſunt:cum ī ſecundis minores fuiſſēt.Eundem
germaniæ ſinum ꝓximi oceano cymbri tenēt parua nunc ciuitas:ſed glo
ria ingens.Veteriſque famæ lata ueſtigia manēt.Vtraque ripa caſtra ac
ſpatia:quoꝝ ambitu nunc quoque metiaris molem manuſque gētis & tā
magni exitus fidem.Sexcenteſimum &.xl.ānum urbs noſtra agebat:cū
primum Cymbrorum audita ſūt arma.Cecilio.Metello ac Papirio Car
bone cōes. ex quo ſi ad alterum imperatoris Traiani conſulatum com

putemus.cc.ferme &.x.anni colliguntur. tādiu germania uicitur. Medio
tā longi æui ſpacio multa inuicē dāna. Non ſamnis.nō poeni:nō hiſpa
niæ:galliæ ue ne parthi quidem ſæpius admonuere. Quippe regno Ar
ſacis acrior eſt germanorꝝ libertas. Quid enim aliud nobis q̄ cædē craſ
ſi amiſſo & ipſo & ipſe pacoro infra uentidium deiectus oriens obiecerit.
At germani carbōe & caſſio & ſcauro aurelio & ſeruilio cepione. M.quo
qꝫ manlio fuſis uel captis quinqꝫ ſimul cōſularis exercitus.po.ro. Varum
treſqꝫ cū eo legiones etiam Cæſari abſtulerunt nec impune. C. Marius ī
Italia. Diuus Iulius in gallia. Druſus ac Nero & germanicus ī ſuis eos ſe
dibus perculerunt. Mox ingentes. C. cæſaris minæ in ludibrium uerſæ.
Inde ocium: donec occaſione diſcordiæ noſtræ & ciuilium armorꝝ expu
gnatis legionū hybernis etiā gallias affectauere ac rurſus pulſi inde ꝓxi
mis tēporibus triumphati magis q̄ uicti ſunt. Nunc de Sueuis dicendū
eſt: quorꝝ nō una ut chattorꝝ thenecterorꝝ ue gens maiorem enim germa
niæ partem obtinēt ꝓpriis adhuc nationibus nominibuſqꝫ diſcreti: quāq̄
ī commune ſueui uocentur. Inſigne gētis obliquare crimen: nodoqꝫ ſub
ſtringere. Sic ſueui a cæteris germanis: Sic ſueuorum ingenui a ſeruis ſe
parantur: In aliis gentibus ſeu cognatione aliqua ſueuorum ſeu quod ſæ
pe accidit imitatione rarum & intra iuuentæ ſpacium. Apud ſueuos uſqꝫ
ad canitiem horrentem capillum retro ſecuntur ac ſæpe in ipſo ſolo uerti
ce ligant. Prīcipes & ornatiorē habent: Ea cura formæ ſed inoxiæ. Neqꝫ
enim ut ament amenturue: in altitudinem quandam & terrorem adituri
bella compti ut hoſtium oculis ornātur. Vetuſtiſſimos ſe nobiliſſimoſqꝫ
ſueuorum Semnones memorant. Fides antiquitatis religione firmatur.
Statuto tēpore ī ſiluam auguriis patrum & priſca formidine ſacrā omnis
eiuſdem ſanguinis populi legationibus coherent. Cæſoqꝫ publice homi
ne celebrāt barbari ritus horrenda primordia: Eſt & alia luco reuerētia.
Nemo niſi uinculo ligatus īgreditur: ut minor & poteſtatē numinis præ
ſe ferens: ſi forte prolapſus: attolli & iſurgere haud licitum: per humum
euoluūtur eoqꝫ omnis ſuperſtitio reſpicit: tāq̄ īde initia gentis ibi regna
tor oīum deus cætera ſubiecta atqꝫ parentia. Adducit auctorem fortuna
Semnonum. Centum pagis habitantur magnoqꝫ corpore efficitur: ut ſe
ſueuorum caput credant. Contra lōgobardis paucitas nobilitas plurimis
ac ualētiſſimis nationibus cincti nō per obſequium: ſed præliis: & pericli
tando tuti ſunt. Reudigni deinde & Auiones & Anglii & Varini &
Eudoſes & Suardones & Nuithones fluminibus aut ſiluis muniuntur.

quicq̄ notabile ī ſingulis: niſi quod in cōmune Nerthū.i. terrā matrē colunt. eamqꝫ īteruenire rebus hoīum inuehi populis arbitrantur. Eſt in īſula oceani caſtū nemus. dicatūqꝫ in ea uehiculū ueſte cōtectum attige re uni ſacerdoti cōceſſum. Is adeſſe penetrali deā ītelligit: uectāqꝫ bubus foeminis multa ueneratione ꝓſequitur. Læti tunc dies. feſta loca q̄cunqꝫ aduentu hoſpitioqꝫ dignatur. Non bella ineunt nō arma ſumunt: clauſū omne ferrū: pax & quies tunc tantū nota. Itē tantum amata: donec idem ſacerdos ſatiatā cōuerſatione mortaliū deam tēplo reddat: mox uehiculū & ueſtes: & ſi credere uelis numen ipſū ſecreto lacu abluitur. Serui mini ſtrant: quos ſtatī idē lacus haurit. Arcanus hic terror ſanctaqꝫ ignorātia quid ſit id quod tantū perituri uidēt. Et hæc quidē pars uerboꝝ ī ſecretio ra germaniæ porrigitur. Propior ut quo mō pauloante Rhenū ſic nunc Danubium ſequar: Hermunduroꝝ ciuitas fida romanis: eoqꝫ ſolis germa noꝝ nō ī ripa cōmertium: ſed penitus atqꝫ ī ſplendidiſſima Rhetiæ pro uinciæ colonia paſſim & ſine cuſtode tranſeunt: & cū cæteris gētibus ar ma modo caſtraqꝫ noſtra oſtēdamus: his domos uillaſqꝫ patefecimus nō concupiſcētibus. In hermunduris albis oritur flumen iclytum & notum olim: nunc tantum auditur. Iuxta hermunduros Nariſci: ac deinde Mar coniani & Quadi agunt. p̄cipua Marconianoꝝ gloria uireſqꝫ atque ipſa etiā ſedes pulſis olim Bois uirtute parta: nec Nariſci Quadiue degene rant. Eaque germaniæ uelut frons eſt: quatenus Danubio ꝑagitur. Mar conianis Quadiſue uſque ad noſtrā memoriā reges māſerunt ex gente ipſoꝝ nobile Marobodui & Tudri genus iā & externos patiuntur. Sed uis & potētia regibus ex auctoritate romāa: raro armis noſtris ſæpius pe cunia iuuantur: nec mīus ualēt retro Marſigni. Gothini Oſi Burii terga Marconianoꝝ: Quadoꝝque claudūt e quibus Marſigni & Burii ſermo ne cultuque ſueuos referunt. Gothinos gallica: Oſos pānonica līgua co arguit non eſſe germanos: & quod tributa patiūtur. partē tributoꝝ Sar mathæ partē Quadi ut alienigenis īponunt. Gothini quo magis pude at & ferrum effodiūt. oēſqꝫ hi populi pauca cāpeſtrium cæteꝝ ſaltus & uertices montiū iugumque īſederunt. dirimit enī ſciditque ſueuiam cōti nuum montiū iugum ultra quod plurimæ gētes agunt. ex quibus latiſſi me patet legioꝝ nomen ī plures ciuitates diffuſum. Valētiſſimas nomi naſſe ſufficiet. Arios Helueconas Manimos Elyſios Nahanaruālos apud Nabarualos ātiquæ religionis lucus oſtēditur. Præſidet ſacerdos mulie bri ornatu. ſed deos interpretatione Romana Caſtorem. Pollucemque

memorant. Eius numinis nomen Alcis. nulla ſimulacra: nullū pegrinæ ſu pſtitionis ueſtigiū. Vt fratres tamen ut iuuenes uenerantur. Cæterꝝ alii ſup uires: quibus enumeratos pauloante populos antecedūt trucis inſitæ feritati arte ac tēpore lenocinantur nigra ſcuta tincta corpora atras ad p̄lia noctes legunt: ipſaq; formidine atq; umbra feralis exercitus terrorem īferunt nullo hoſtiū ſuſtinēte nouū ac uelut īfernū aſpectū. Nam primi in oībus p̄liis oculi uincuntur. Trans lygios gothones regnāt paulo iam adductius: q̄ cæteræ germanoꝝ gentes: nōdum tamen ſupra libertatem. Protinus deinde ab oceano Rugii & Lemonii: oīumq; barꝝ gentium inſigne rotunda ſcuta breues gladii: & erga reges obſequiū. Suionum hinc ciuitates ipſæ in oceano p̄ter uiros armaq; claſſibus ualent: forma nauium eo differt: ꝙ utrinq; prora paratā ſemp appulſui frontē agit: nec uelis miniſtrantur: nec remos in ordinē lateribus adiungunt. Solutū ut in quibuſdam fluminū & mutabile ut res poſcit hīc uel illinc remigiū. Eſt apud illos & opibus honos. eoq; unus imperitat nullis iam exceptionibus non p̄cario iure parendi nec arma ut apud cæteros germanos: neq; ꝓmiſcuo ſed clauſa ſub cuſtode & quidē ſeruo: quia ſubitos hoſtium incurſus prohibet oceanus. Ocioſa porro armatoꝝ manus facile laſciuiūt. Enim uero neq; nobilem: neq; ingenuū ne libertinū quidē armis p̄ponere regia utilitas eſt. Trās ſuionas aliud mare pigrū. ac ꝓpe īmotū: quo cingi claudiq; terrarum orbem hinc fides: ꝙ extremus cadentis iam ſolis fulgor in ortus edurat adeo clarus: ut ſidera hebetet. Sonum inſuper audiri formas deorum & radios capitis aſpici perſuaſio adiicit. illuc uſq; & fama uera tātum natura. Ergo iam dextro ſueuici maris littore eſſluoꝝ gentes alluuntur: quibus ritus: habituſq; ſueuoꝝ lingua Britannicæ propior. Matrem deum uenerantur. Inſigne ſuperſtitionis formas aprorum geſtant. Id ꝓ armis omniumq; tutela ſecurum deæ cultorē etiā inter hoſtes præſtat. Rarus ferri frequens fuſtium uſus. Frumenta cæteroſq; fructus patientius q̄ pro ſolita germanorum inertia laborant. Sed & mare ſcrutantur: ac ſoli omnium ſuccinum quod ipſi Gleſum uocant inter uada atq; in ipſo littore legunt: nec quæ natura: quæ ue ratio gignit ut barbaris q̄ſitū cōpertum ue diu: quinetiam inter cætera eiectamenta maris iacebat: donec luxuria noſtra dedit nomen ipſis in ullo uſu rude legitur informe perfertur p̄ciumq; mirantes accipiunt. Succum tamē arboꝝ eſſe intelligas: quia terrena q̄dam atq; etiā uolucria animalia plerūq; interlucēt: quæ īplicata humore mox dureſcente materia cluduntur. Fecundiora igitur nemora

lucoſq;:ſicut orientis ſecretis:ubi tura balſamaque ſudantur ita occiden
tis inſulis terriſq; ineſſe crediderĩ quæ uicini ſolis radiis expreſſa atque li
quantia in proximum mare labuntur.ac ui tempeſtatum in aduerſa litto
ra exundant.Si naturam ſuccin admoto igne tentes ĩ modum tedæ accẽ
ditur.alitque flammam pinguem & olẽtem.Mox ut in picem raſinãque
lenteſcit.Suionibus Sitonum gentes continuantur.Cætera ſimiles:uno
differunt.q; foemina dominatur in tantum nõ modo a libertate.ſed etiã
a ſeruitute degenerant.hic ſueuiæ fines. peucinorum uenetorumque &
femiorum nationes germanis an ſarmathis aſcribam dubito.q̃q̃ peucini:
quos quidam baſtranas uocãt ſermone cultu ſede ac domiciliis ut germa
ni agunt ſordes omnium ac torpor procerum connubiis mixtis non nihil
in ſarmatharum habitum foedantur. Veneti multum ex moribus traxe
runt.Nã quicquid ĩter peucinos fennoſque ſiluaꝝ ac mõtium erigitur.la
trociniis pererrãt.hi tamẽ ĩter germanos potius referũtur.quia & domos
fingũt.& ſcuta geſtãt.& peditũ uſu ac pnicitate gaudẽt.quæ omĩa diuer
ſa ſarmathis ſunt ĩ plauſtro equoque uiuẽtibus.Fẽnis mira feritas.foeda
paupertas non arma non equi nõ penates uictui herba ueſtitui pelles cu
bile humus.Solæ in ſagittis ſpes quas inopia ferri oſſibus aſperant. Idẽ
que uenatus uiros pariter & foeminas alit.Paſſim enim comitantur par
temque prædæ petunt.Nec aliud infantibus ferarum hymbriũque ſuf
fugium q̃ ut in aliquo ramorum nexu contegantur huc redeunt Iuuenes.
hoc ſenum receptaculum.Sed beatius arbitrãtur q̃ ingemere agris illabo
rare domibus ſuas alienaſque fortunas ſpe metuque uerſare ſecuri aduer
ſus homines ſecuri aduerſus deos.Rem difficillimam aſſecuti ſunt ut illis
ne uoto quidem opus eſſ&.Cætera iam fabuloſa. Helluſios & Oxionas
ora hominum uultuſque & corpora atq; artus ferarum gerere quod ego
ut incompertum in medium relinquam.

Diodori Siculi Bibliothece hiſtoriæ libri: In quibus Priſce res: fabulæ:
& multa ac uaria de ſitu locorũ ac moribus gentium cõtinentur: Impreſſi
Venetiis per Andreã Iacobi Katharẽſem Andrea Vendramino Duce
fortunatiſſimo. .Mcccclxxvi. Pridie kal.febr.

FINIS.

ANDREAS DE PALTASICHIS

DIODORUS SICULUS. Bibliothecae historicae libri VI. [Translated by Poggius.] — Corneli Taciti Germania. 31 January, 1476/7.

*Hain *6189; B.M.C., part V, p. 251.*

Printed with gothic type, 36 lines to a page. It has 128 leaves, the third blank; the size of a leaf is 197 × 125 mm., while the text measures 293 × 204 mm. Capital spaces at the beginning of the books. There are many manuscript notes.

THIS *Library of History* is a history of the world, starting with the Creation and carrying the narrative to the author's own day, or, to be precise, to 59 B.C., the year of Julius Caesar's first consulship. It is a compilation made up from all the history books of which the author could avail himself — perhaps this is the explanation of its title. The work originally consisted of forty "books," but only the first five and Books XI–XX have been preserved. Of the rest, merely fragments — namely, the passages quoted by later writers — exist. The volume here described contains the first five books. (The first book is split into two; and thus there are six divisions.)

The first book is about Egypt. It gives a description of the land, and especially of the Nile, "the most beneficent river of the world." Chapter after chapter tells about the gods, kings, laws and customs of the country. The building of the pyramids particularly excited the author's wonder. In his narrative Diodorus followed the account of Herodotus, but was also acquainted with the work of Manetho, the Egyptian historian, and with the Book of the Dead. He himself had visited Egypt, although he probably did not go farther south than Memphis. Since in his time the official language of the country was Greek, it was easy for him to gather information. His book on Egypt, therefore, has a considerable amount of new material, some of it based on personal observation. He is often right even in regard to the chronology of Egyptian history. Speaking of the pyramids, for example, he remarks, after Herodotus, that those huge piles had been standing there for 1000 years — but then, remembering Manetho, he timidly adds that "according to some, they have existed for 3400 years." His errors are due to the fact that he did not dare to cut himself loose from Herodotus, whose history he tried to fuse with other, more authentic records.

The book on Babylonia is much less valuable, for Diodorus had never been in Mesopotamia and merely rewrote the *Persica* of Ctesias, a historian of the fourth century B.C., and physician to the King of Persia. The stories about Semiramis and Sardanapalus especially interested him, to the exclusion of more important matters. The book also contains a brief description of India, derived from a work by Megasthenes. At the end it gives report of a fabulous people who lived in a sort of Utopia on an island "in the ocean to the south," and who held rather advanced social and political views.

The third book is about Lybia, and the history of the Gorgons and Amazons; about the Ethiopians, and "the gold mines on the farthest borders of Egypt"; and further, about the peoples who live near the Arabian Gulf and on

thousand years. "As for their arms," Diodorus writes, "some of them use shields of raw ox-hide and short spears, others javelins without a slinging-thong and sometimes bows of wood, four cubits in length, with which they shoot by putting their foot against them, and after their arrows are exhausted they finish the fight with wooden clubs . . ." Even in antiquity the Ethiopians were conspicuous for "cultivating none of the practices of civilized life as these are found among the rest of mankind."

The fourth book is devoted to the pre-history of Greece — to the principal Greek gods, the Argonauts, Theseus, the Seven against Thebes, and other mythical figures. The deeds of Heracles especially occupy considerable space in the narrative. Not only his Twelve Labours are described in detail, but also his founding of a colony on the island of Sardinia — a colony composed entirely of his own sons, begotten from the daughters of Thespius . . .

The fifth book is about Sicily, and the islands of the West, including Sardinia, Corsica, Madeira, and the British Isles; also about the islands of the Aegean Sea, including Lesbos, Samos, Crete, and Rhodes. The sixth book is lost, but the existing fragments indicate that it carried the account to the Trojan War. The next eleven books embraced all the ages from the Trojan War to the death of Alexander the Great; and finally the remaining twenty-three covered the rest of the history.

Diodorus Siculus, as his name shows, was a native of Sicily. He was born at Agyrium, one of the oldest Greek settlements on the island. The exact dates of his birth and death are unknown. He was at work on his History, as he himself states, for thirty years — probably from 66 to 36 B.C. His reputation has never been high among classicists. Undoubtedly, he is garrulous and naive, and, most unpardonable of all, his Greek is colloquial. He lived for some time in Rome, but never acquired a mastery of Latin. It would seem natural to believe that he visited Athens, too; yet he never mentions the Acropolis.

The present Latin version was made by Poggio Bracciolini, the great humanist and humorist (*see notes in the October 1930 issue of* MORE BOOKS, *pp. 357–8*), who dedicated his work to Pope Nicholas V. The translation was first printed in 1472 at Bologna; and was often reprinted during the fifteenth century at Venice, Paris, and Lyons.

Tacitus's *Germania* occupies the last seven leaves in the volume. The treatise is brief; as Montesquieu observed, "it is the work of a man who abridged everything, because he knew everything." Tacitus's observations, even when seemingly unimportant, are usually very penetrating. "A German transacts no business, public or private, without being completely armed," he remarks in one chapter; and again: "All are bound to defend their leader, to succor him in the heat of action, and to make even their own actions subservient to his renown. This is the bond of union, the most sacred obligation . . ." He regarded the Germans as a barbarous people, but he admired their virtues, especially the severity of their morals — which he painted vividly in order to show up the corruption of Roman society.

Bought in March 1936.

the coast as far as India. The chapter on Ethiopia is particularly interesting, showing how little progress this country has made in the intervening two thousand years. "As for their arms," Diodorus writes, "some of them use shields of raw ox-hide and short spears, others javelins without a slinging-thong and sometimes bows of wood, four cubits in length, with which they shoot by putting their foot against them, and after their arrows are exhausted they finish the fight with wooden clubs . . ." Even in antiquity the Ethiopians were conspicuous for "cultivating none of the practices of civilized life as these are found among the rest of mankind."

The fourth book is devoted to the pre-history of Greece — to the principal Greek gods, the Argonauts, Theseus, the Seven against Thebes, and other mythical figures. The deeds of Heracles especially occupy considerable space in the narrative. Not only his Twelve Labours are described in detail, but also his founding of a colony on the island of Sardinia — a colony composed entirely of his own sons, begotten from the daughters of Thespius . . .

The fifth book is about Sicily, and the islands of the West, including Sardinia, Corsica, Madeira, and the British Isles; also about the islands of the Aegean Sea, including Lesbos, Samos, Crete, and Rhodes. The sixth book is lost, but the existing fragments indicate that it carried the account to the Trojan War. The next eleven books embraced all the ages from the Trojan War to the death of Alexander the Great; and finally the remaining twenty-three covered the rest of the history.

Diodorus Siculus, as his name shows, was a native of Sicily. He was born at Agyrium, one of the oldest Greek settlements on the island. The exact dates of his birth and death are unknown. He was at work on his History, as he himself states, for thirty years — probably from 66 to 36 B.C. His reputation has never been high among classicists. Undoubtedly, he is garrulous and naive, and, most unpardonable of all, his Greek is colloquial. He lived for some time in Rome, but never acquired a mastery of Latin. It would seem natural to believe that he visited Athens, too; yet he never mentions the Acropolis.

The present Latin version was made by Poggio Bracciolini, the great humanist and humorist (*see notes in the October 1930 issue of* MORE BOOKS, *pp. 357–8*), who dedicated his work to Pope Nicholas V. The translation was first printed in 1472 at Bologna; and was often reprinted during the fifteenth century at Venice, Paris, and Lyons.

Tacitus's *Germania* occupies the last seven leaves in the volume. The treatise is brief; as Montesquieu observed, "it is the work of a man who abridged everything, because he knew everything." Tacitus's observations, even when seemingly unimportant, are usually very penetrating. "A German transacts no business, public or private, without being completely armed," he remarks in one chapter; and again: "All are bound to defend their leader, to succor him in the heat of action, and to make even their own actions subservient to his renown. This is the bond of union, the most sacred obligation . . ." He regarded the Germans as a barbarous people, but he admired their virtues, especially the severity of their morals — which he painted vividly in order to show up the corruption of Roman society.

Bought in March 1936.

DIODORUS SICULUS. Bibliothecae historicae libri VI. [Translated by Poggius.] — Corneli Taciti Germania. 31 January, 1476/7.

*Hain *6189; B.M.C., part V, p. 251.*

Printed with gothic type, 36 lines to a page. It has 128 leaves, the third blank; the size of a leaf is 197 × 125 mm., while the text measures 293 × 204 mm. Capital spaces at the beginning of the books. There are many manuscript notes.

THIS *Library of History* is a history of the world, starting with the Creation and carrying the narrative to the author's own day, or, to be precise, to 59 B.C., the year of Julius Caesar's first consulship. It is a compilation made up from all the history books of which the author could avail himself — perhaps this is the explanation of its title. The work originally consisted of forty "books," but only the first five and Books XI–XX have been preserved. Of the rest, merely fragments — namely, the passages quoted by later writers — exist. The volume here described contains the first five books. (The first book is split into two; and thus there are six divisions.)

The first book is about Egypt. It gives a description of the land, and especially of the Nile, "the most beneficent river of the world." Chapter after chapter tells about the gods, kings, laws and customs of the country. The building of the pyramids particularly excited the author's wonder. In his narrative Diodorus followed the account of Herodotus, but was also acquainted with the work of Manetho, the Egyptian historian, and with the Book of the Dead. He himself had visited Egypt, although he probably did not go farther south than Memphis. Since in his time the official language of the country was Greek, it was easy for him to gather information. His book on Egypt, therefore, has a considerable amount of new material, some of it based on personal observation. He is often right even in regard to the chronology of Egyptian history. Speaking of the pyramids, for example, he remarks, after Herodotus, that those huge piles had been standing there for 1000 years — but then, remembering Manetho, he timidly adds that "according to some, they have existed for 3400 years." His errors are due to the fact that he did not dare to cut himself loose from Herodotus, whose history he tried to fuse with other, more authentic records.

The book on Babylonia is much less valuable, for Diodorus had never been in Mesopotamia and merely rewrote the *Persica* of Ctesias, a historian of the fourth century B.C., and physician to the King of Persia. The stories about Semiramis and Sardanapalus especially interested him, to the exclusion of more important matters. The book also contains a brief description of India, derived from a work by Megasthenes. At the end it gives report of a fabulous people who lived in a sort of Utopia on an island "in the ocean to the south," and who held rather advanced social and political views.

The third book is about Lybia, and the history of the Gorgons and Amazons; about the Ethiopians, and "the gold mines on the farthest borders of Egypt"; and further, about the peoples who live near the Arabian Gulf and on